

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים וארבע

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י היים תשס"ט

היכל
שלישי

מאמרי אדמו"ר הזקן

על נביאים

מכ"ק אדמו"ר הזקן

הרב רבי שניאור זלמן מליאדי

(בעל התניא והשו"ע)

וצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה מכח"י

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים וארבע לבריאה

MAAMOREI ADMUR HAZOKEN

Neviim

Published and Copyrighted 1984, by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway • Brooklyn, N. Y. 11213

Tel.: 493-9250-1 • 774-0226

Printed in the U.S.A.

LCC# A59-1948

ISBN 0-8266—5474-6

נסדר בדפוס. עמפ"ער פרעסס
ע"י צבי הירש בן דאבא ומרדכי ליב בן פיגא

EMPIRE PRESS

550 EMPIRE BLVD. • BROOKLYN, N.Y. • (212) 756-1473

Litho By

BOOKMART PRESS, INC.

NEW JERSEY

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים וארבע

היכל
שלישי

מאמרי אדמו"ר הזקן

על נביאים

•

והוא ליקוט אמרים, מאמרים יקרים, מעוררים הלכות לעבודת ה'
מפי קדוש עליון אדונינו ומורינו ורבינו הרב הגאון הגדול
החסיד והעניו אור עולם מופת הדור איש אלקים
קדוש וטהור כ"ק שם תפארתו

מוהר"ר שניאור זלמן נבג"מ

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים וארבע לבריאה

פתח דבר

ב"ה

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, מדפיסים אנו — בפעם הראשונה מכתבי-יד — כרך עשרים ואחד מ„מאמרי כ"ק אדמו"ר הזקן", הכולל מאמרי כ"ק אדמו"ר הזקן על נביאים.

המאמרים נלקטו מכו"כ ביכלאך, רובם כתבי-יד מעתיקים, וחלק קטן מגוכי"ק כ"ק אדמו"ר האמצעי, ומגוכי"ק כ"ק אדמו"ר הצ"צ.

כדי להקל על המעיין הוספנו בראש כל מאמר (באותיות איטלקיות, מוקפות בחצאי עגול) המ"מ של הפסוק של התחלת המאמר.

בשולי הגליון הוספנו שינויי נוסח.

בסוף הספר הוספנו: א) מקורות הכתי"ו ומ"מ וציונים. ב) מפתח ענינים. ג) רשימת מאמרי כ"ק אדמו"ר הזקן על נביאים — שנדפסו בשאר ספרי מאמריו. ד) פקסימיליות.

כל הנ"ל נערך ע"י הרה"ת ר' גבריאל שי' שפירא.

מערכת „אוצר החסידים"

י"ט תמוז, שנת ה'תה"י שנת דברי משיח
ברוקלין, נ"י.

-
- 1) בהמשך להנדפס מכבר: א) הנחות הר"פ (והוספות). ב) אתהלך לאזנאי (והוספות). ג) תקסי"ב (ב' כרכים). ד) תקסי"ג (ב' כרכים). ה) תקס"ד. ו) תקס"ה (ב' כרכים). ז) תקס"ז. ח) תקס"ז. ט) תקס"ח (ב' כרכים). י) תקס"ט. יא) תק"ע. יב) מאמרי אדה"ז הקצרים. יג) מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה והמועדים (ב' כרכים). יד) מאמרי אדה"ז על מארז"ל. טו) מאמרי אדה"ז על ענינים.
 - 2) ראה בפרטיות במקורות הכתי"ו אשר בסוף הספר.
 - 3) המאמרים שהיו תח"י בכמה כתבי-יד (מעתיקים) — נדפסו ע"פ אחד מהם (המצוין במקורות הכתי"ו אשר בסוף הספר) ולאחר השוואה לעוד כתי"ו, צוינו בשוה"ג שינויי הנוסח העיקריים שביניהם. מכמה מאמרים ה"ו תח"י (לע"ע) רק כתי"ו מעתיק אחד, ואפשר שאינו מדויק כ"ו. ובבקשה רבה שכל מי שיש בידו כתי"ו בנוסח שונה יודיענו בהקדם, וזכות הרבים תלוי בו.

מפתח מאמרים — נביאים

שמואל א

- א להבין מ'ש שמואל . . דעו וראו
ה לשמוע מזבח טוב
ט ויאמר לו יהונתן מחר חודש
יד כאשר יאמר משל הקדמוני
טו והיתה נפש אדוני צרורה

מלכים א

- יח צא ועמדת בהר לפני ה'
יט נעשה נא עליית קיר קטנה

ישעי'

- כג ציון. במשפט תפדה
כז ציון במשפט תפדה
לא ורחץ ה' את צואת בנות ציון
לד כי על כל כבוד חופה
לד כי על כל כבוד חופה
לז קדוש קדוש קדוש
מא מלא כל הארץ כבודו
מג ביום ההוא . . יגלח בתער השכירה
מז ביום ההוא . . יגלח בתער השכירה
ס למרבה המשרה
ס למרבה המשרה
סט למרבה המשרה
עז והי' צדק אזור מתניו
עט ושאתם מים בששון
פב ונגד זקני' כבוד
פג הבאים ישרש יעקב
פט ביאור הדברים
צד הבאים ישרש יעקב
קד הבאים ישרש יעקב
קז כה אמר ה' . . אשר פדה את יעקב
קט כה אמר ה' . . אשר פדה את יעקב
קיא איתא במדרש יעקב אשר פדה את אברהם

קטו	והי' אמונת עתך
קכג	אי סופר אי' שוקל
קכו	קול קורא במדבר
קל	קול קורא במדבר
קלה	קול קורא במדבר
קלז	קול קורא במדבר
קמב	ענין קורא הדורות מראש
קמה	מחיתי כעב פשעיך
קמו	כי לא בחפזון תצאו
קמח	הנה ישכיל עבדי
קנג	כי בועלייך עושייך
קנה	כי בועלייך עושייך
קנז	כי בועלייך עושייך
קנט	ברגע קטן עזבתיך
קנט	ושמתי כדכד
קסד	וכל בונייך לימודי ה'
קסו	וכל בונייך לימודי ה'
קסט	שלום שלום לרחוק ולקרוב
קעח	להבין ענין קראת לשבת עונג
קפ	קומי אורך כי בא אורך
קפב	קומי אורך כי בא אורך
קפה	והי' כמשוש חתן על כלה
קפט	כמשוש חתן על כלה
קצ	כי אברהם לא ידענו
קצד	השמים כסאי
קצז	והי' מידי חודש בחדשו

ירמי

קצח	כה אמר ה' זכרתי לך חסד
רב	כה אמר ה' זכרתי לך חסד
רח	ברוך הגבר אשר יבטח בה'
רח	את השמים ואת הארץ אני מלא
ריא	אהבת עולם אהבתיך
ריד	והפכתי אבלם לששון
רטז	הבן יקיר לי אפרים

יחזקאל

רכב	במרכבת יחזקאל פני ארי' פני שור
-----	--------------------------------------

רכו	חוברות אשה אל אחותה
רל	חוברות אשה אל אחותה
רלב	ויהי קול מעל לרקיע
רלה	(ביאור) להבין ההפרש שבין אותיות
רלט	ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם
רמא	וזרקתי עליכם מים טהורים

הושע

רמד	יחיינו מיומים
-----	-------	---------------

יואל

רמו	ואכלתם אכול
-----	-------	-------------

מיכה

רנ	תתן אמת ליעקב
----	-------	---------------

זכרי

רנב	כי הנה האבן
-----	-------	-------------

רנג	כי הנה האבן
-----	-------	-------------

רנו	כי הנה האבן
-----	-------	-------------

רנח	ועמדו רגליו על הר הזתים
-----	-------	-------------------------

מלאכי

רסו	להבין ענין אני ה' לא שנית
-----	-------	---------------------------

הוספות

ערה	מקורות הכת"י, ומ"מ וציונים
-----	-------	----------------------------

שלג	מפתח ענינים
-----	-------	-------------

רשימות מאמרים על נביאים — שנדפסו בשאר

שמט	ספרי מאמרי כ"ק אדה"ז
-----	-------	----------------------

שנז	פקסימיליות
-----	-------	------------

מאמרי אדמו"ר הזקן
על נביאים

להבין מ"ש שמואל לישראל כאשר ביקשו ממנו שימליך עליהם מלך שיצא
ויבא לפנייהם ככל הגוים, והשיב להם שמואל דעו וראו כי רעתכם
רבה לשאול לכם מלך כו' כמבואר בכתובים ויש להפליא מאוד דהא מפורש
בתו' שום תשים עליך מלך וג' מצות נצטוו למנות עליהם מלך וכו', וזו א'
מרמ"ח מ"ע ואיך יאמר ע"ז חטא ורעה ח"ו. ויש להקדים לזה דיש ב' מיני
נשמות בישראל הא' נק' הן הע"ה שאינם בעלי תורה ומצות מצד שורש
נשמתם גם יש שילמדו הרבה שנים אצל חכמים אין תלמודם מתקיים בידם
גם שעוסק תמיד בתורה והוא משכיל ומבין אבל אינו מוצלח להשגת
שלימות הלימוד בבקיאות ופילפול כלל ואינו יודע כל דין לאמיתתו כלל ויש
ששוכחים לגמרי או שעוסקים במו"מ ומלבד הע"ה דלאו בני דיעה הן לגמרי
ואמנם יכולים להיות צדיקים במעשה המצות ובכל דיקדוקי' דסומועש"ט
בתכלית וגם עובדי ה' בתמים בעבודה שבלב באהוי"ר בתפלה כו' כידוע ב'
נשמות הגבוהו' (שבבחי' חסד שבמל') שנק' ת"ח ובח"ת שתלמודם מתקיימים
בידם ומוצלחי' בלימודם בתכלית הבקיאות והפילפול כל התורה כולה
לידע כל דין וההלכה לאמיתתה ולחדש חידושים הרבה וכו' וכידוע וגם
בעבודה שבלב בתפילה הם המעמיקים בהשגת אלהות בבחי' כח החכמה בחי'
הביטול בתכלית כו' כידוע בפ"י החכמה שנק' ראי' איהו חכם הרואה את
הנוול מאין ליש בחי' לאסתכלא והיינו פ"י ת"ח בבחי' כח מה והנה נשמות
שהן רק בבחי' עשי' (בחי' נה"י) בסו"מ ועש"ט בלבד כו' צריכים למלך
שימשול עליהם שינהיגם ביושר להציל עשוק להצדיק הצדיק ולהרשיע כו'
כי מלך במשפט יעמיד ארץ ואלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו כו'.
אבל אותן הנשמות שנק' ת"ח שתורתם אומנתם בבחי' הביטול דכ"ח מ"ה
וידוע בעצמו ענין האיסור והריחוק מכל רע ועול ושומר נפשו מכל דבר רע
אינו צריכים למלך שימשול בבחי' אימה ופחד כלל רק הצטרכו לשופט ונביא
כשמואל שיודיעם הדין והמשפט האמיתי כמו משה שנאמר והודעתני את חוקי
האלקי' כו' ואין צריך לקיום הדין למשול בבחי' מלוכה כי יקימהו הכל
מעצמם ואין צריך רק הודעה בעלמא מן השופט ראש הסנהדרין או נביא
כדבר ה' כמשה ושמואל נבל השופטים והזקנים כיוצא בהם אך בימי שמואל
בקשו ישראל שימליך עליהם מלך והוא להיותם בבחי' ומדריגת הנשמות
שבבחי' יש שצריכים לבחי' המל' לבטל ולהכניע להיות בהם בחי' ביטול היש
בסו"מ ועש"ט כו', אבל הנשמות שנק' ת"ח ובעלי תורה שהן בבחי' מ"ה ג'
אדם אין צריכים למלך כגיל וז"ש זרע אדם זרע בהמה מ"ה ובין כי ע"ה

נק' בהמה כמ"ש ר"ע כשהייתי ע"ה כו' כחמור כו', ולמעלה היינו ההפרש בין נשמות למלאכים בכלל דנשמות מבחי' מה דאדם ששם לא יתכן בחי' מל' והמלאכים שהן בבחי' יש יתכן עליהם בחי' מל' בבחי' אימה כמו זעו' מחיל כסא כו' ועד"מ האדם על אחיו ובניו לא יק' מלך כ"א על עבדיו כו' וזה אם כבנים אם כעבדים שיש בכללות נ"י בחי' בן וכחי' עבד כו' וד"ל. והנה שמואל לא רצה שיהיו ישראל בבחי' עבדים רק בבחי' בנים וכמו שאנו אומרים אבינו מלכינו אבינו בנשמות שהן בחי' בן ומלכינו בנשמו' שהן בחי' עבד כו' ע"כ אמר דעו כי רעתכם רבה כו' אך בחי' מל' דוד ה"י ג"כ בבחי' נשמות שנק' בנים כי מלבד שהי' מלך הרי היה ממשיך בבחי' חכמה כח מה במלכותו כנ"ל שהי' נק' רועה ישראל להמשיך בחי' חכמה לכא"ו"א כפי מדרגתו כענין יהושע שהי' מהלך כנגד רוחו של כא"ו"א כו' כמ"ש במ"א שזהו ענין הע' שנה שהשאל אדה"ר לדוד מבחי' ח"ע כו' והיה כל הנהגת מלכותו ע"פ ח"ע כו' ואברהם נתן לו ה' שנים הי"ח מבחי' החכמה שבחסד כו' ועד"מ אור הנר שנמשך למטה שמתמעט אורו כו' ע"כ נחסרו מחיי אדה"ר ואברהם כו' ע"ש באריכות ויצחק לא נתן כלום כי הוא דינא קשי' והמל' דינא רפיא ויוכל להיות תוספת כח הדין כו'. אך הנה עדיין יש להבין בשורש בחי' המלוכה דמשיח שיבוא ב"ב שנק' מלך המשיח דהלא לפי הנ"ל לא יתכן בחי' מלוכה כלל בנשמות שהן בתכלית הביטול דכח מ"ה כו' והרי לעתיד כתי' ומלאה הארץ דיעה את ה' כו' בתכלית העילוי דכח מה בחי' הביטול כידוע (ומדוד לא יקשה שהרי היה מלך גם על הנשמות שבבחי' מ"ה כו' דזה הי' בשי"תוף עם הנשמות שהן בבחי' יש בחי' עבד כו' משא"כ לעתיד שכולם יהיו בבחי' בן ולא בבחי' עבד כלל וההפרש הוא שבבחי' בן א"א שיחטא במזיד רק בשוגג. וז"ש חטאנו בשוגג לנגד בחי' אבינו ופשענו במזיד הוא בנשמות שהן בבחי' עבד והוא מ"ש מלכינו כו') אך הענין הוא בהיות שבמשיח נאמר חיים נתן לו פי' נתן בעצמך מבחי' עצמות אא"ס שבפנימיות הכתר למעלה מבחי' החכמה דאדם קדמא' שהמשיך ע' שנה לדוד וכו' (ומ"ש והריחו ביראת ה' כו' דמורח ודאין הוא בבחי' חוטמא דע"י כמ"ש במ"א) דהנה כתי' במשיח הנה ישכיל עבדי ירום ונישא כו' ירום למעלה מאברהם בחי' חסד דע"י ונשא למעלה מבחי' יצחק בחי' גבורה דע"י וגבה למעלה מבחי' יעקב בחי' ת"ת דע"י מאוד אותיות אדם למעלה גם מבחי' אדם שהוא בחי' החכמה שנק' מוחא סתימאה דע"י שבו מלוכש חכ' דא"ק כו' וזהו ישכיל בבחי' מקור החכמה שלמעלה מכל בחי' חכמה והוא פנימיות הכתר הכללי דא"ק שמקבל מבחי' מל' דעצמות אא"ס וז"ש ונחה עליו רוח ה' שהוא כולל רוח חכמה כו' (וכמ"ש במ"א בענין כוסי רוי"ה גי' אר"ך וע"כ אמר לי נאה לברך בכוס יין המשומר כו' ולא לאברהם כו') וביאור הדבר הנה אמרו עוד דג' כתרים הן כתר כהונה וכתר תורה וכתר מל' כתר תורה בבחי' קו האמצעי

דתי' וכתר כהונה בקו הימין וכתר מלכות בקו השמאל והוא בחי' מלכות
 דוד וכתר הרביעי הוא כתר שם טוב עולה על הכל והוא בחי' כתר מלכות
 דמשיח שנק' כתר שם טוב כמ"ש טוב שם משמן טוב פי' גם מבחי' שמן
 דח"ע דע"י שנק' אדם בכלל וכמ"ש כשמן הטוב על הראש דא"א כו' מטעם
 שנאמר במשיח גבה מאוד למעלה גם מכל בחי' מקור דח"ע כו'. ולהבין כל
 זה יש להקדים מ"ש בע"ח בכמה דוכתי שבחי' מל' שבעליון נעשה כתר
 לתחתון כמו מבחי' מל' דא"ס נעשה כתר דא"ק ומבחי' מל' דא"ק כתר לע"י
 כו' עד בחי' מל' דאצ"י נעשה כתר וע"י דבריאה וז"ש אני ראשון כו'. והנה
 בחי' הנק' שם טוב וכתר ש"ט היינו כמו שהמל' דאצ"י בשרשה שנעש' כתר
 לא"ק כו' ומ"ש כתר מל' איהי כתר עליון הוא בחי' מל' דוד וד"ל. וביאור
 הדבר הנה ידוע בשורש בחי' מל' שהוא ענין הביטול שלמעלה מן הטעם
 והשכל לגמרי כמו גזירת המלך וחוקיו ששולח לאנשי מדינתו שהן בלא טעם
 ושכל כלל כי אינו נותן טעם כלל ואם היה הגזירה באיזה טעם המתיישב
 ללב הרי אין צריך לגזירת המלך כלל כי כל בר שכל יעשה מעצמו דבר
 המתקבל ויחייב אותו השכל אך דבר שאין בו טעם כלל ואדרכה הגם שהוא
 נגד השכל ואינו מתקבל כלל וכלל מ"מ מוכרח לקיים מצד עול מלכות
 בלבד ונמצא שעול מלכ' הוא למעלה מהגבלת גדרי השכל והטעם לגמרי גם
 לא בחי' טעם כמוס לרצון זה ... בלא טעם לגמרי והוא רק קיום הרצון מצד
 עצמו כי כך רצונו של מלך גם שאין לו טעם כמוס ונעלם ג"כ אלא רצון
 פשוט. וככה יובן במצות שבתורה שיש ב' מיני מצות א' רצון העליון שבא
 מצד איזה טעם וסוד ה' בבחי' ח"ע שנק' ח"ס חכמה שבכתר פי' טעם כמוס
 ונעלם והוא ג"כ בחי' כתר שבחכמה פי' מקיף דח"ע ונק' כתר תורה כידוע,
 והב' בחי' הרצון שלמעלה גם מטעם כמוס ונעלם ונק' כתר שבכתר כו' רק
 בחי' רצון פשוט בלבד והן ענין החוקים כמו חוקת פרה אדומה שלמעלה מן
 טעם הנעלם ג"כ כמ"ש אמרתי אחכמה ממקור החכמה והיא רחוקה כו' וכן
 שעטנ"ז צמר ופשתים וכה"ג שאין בהם טעם כלל וכלל רק גזרת המלך בלבד
 אך שאר המצות יש בהם טעם נעלם עכ"פ ונק' טעמי תורה או טעמי מצות
 רק שעכשיו הם בהעלם בבחי' ח"ס ולעתיד יתגלו כדפרש"י ע"פ ישקני כו'.
 והנה בבחי' זו שלמעלה מן הטעם לגמרי מאיר אא"ס ממש והיינו בחי' מל'
 דא"ס קודם שנעשה כתר וכו' שהוא בחי' גזרת בלבד שלמעלה גם מבחי'
 כתר לחכמה רק שמהאר"ת המל' נמשך בחי' מקיף וכתר למטה כו' והוא ענין
 מל' דמשיח שנאמר בו לא למראה עיניו בחכמה גם לא בבחי' מקיף דחכמה
 אלא והריחו דמורח ודאין בבחי' המקיף דיחידה שמלוכב בריח דחוטמא כו'
 והוא למעלה מבחי' מל' דדוד שאינו רק כתר מל' דהיינו רק בחי' כתר
 ומקיף לחכמה שיש בזה טעם נעלם עכ"פ כו'. והענין הוא דלעתיד יהיה
 גילוי אלהותו בכללות נ"י ע"י משיח והוא מ"ש ילכו מחיל אל חיל בעילוי

אחר עילוי בהשגת אלהות וכל מה שיוכלו לקבל בכלי ההשגה ממשיח שילמדם מרוח חכמתו ובינתו יק' בשם רבי כמו משה רבינו ולא מלך והיינו כל בחי' העלם ח"ע שלמעלה מן הכלי שנק' טעמי מצות וטעמי תורה שהוא בבחי' ח"ס הכל יתגלה לעתיד למשיח מה שנעלם מכל חכם בח"ע ועל זה אמר ישכיל עבדי ישכיל כל מקור ח"ע להבין להביא מן ההעלם לגילוי ומ"ש ירום עד וגבה מאד למעלה גם מבחי' א"ק כנ"ל היינו מה שיק' בשם מלך שלמעלה מבחי' רבי והוא מה שאין בכלי השגות לקבל לפי שהוא למעלה מן הטעם לגמרי רק בחי' מלך בלבד כו' והוא הנק' כתר שם טוב דכתי' בי' טוב שם זה גם משמן הטוב בחי' חכמה סתימאה או חכמה דא"ק כו' ונמצא יקרא רב ומלך רב מצד שישכיל כל מקור חכמה בטעמי מצות כנ"ל ומלך מצד שישאר אצלו בהעלם בחי' מקיף על כללו' נ"י שלא יוכל לקבל כלל רק כמו גזרת מלך בלבד כענין הנ"ל בחוקים שבתורה וכה"ג כי התורה היא בבחי' א"ס ויש בה העלם אחר העלם כו' ודרך כלל הוא בכל עולם מעליו לתחתון כמו מבחי' מל' דאצי' שנעשה כתר וע"י דבריא' הנה בחי' המל' למעלה מבחי' כתר דבריאה וכן מל' דא"ס למעלה מבחי' כתר דא"ק כמ"ש טוב שם כו' וד"ל. ובזה יובן ג"כ מ"ש שמשיח לא יבא רק בהיסח הדעת דווקא כמ"ש רבי זירא לרבנו במטותא מנייכו לא תדחקוהו כו' לפי ששורש משיח הוא למעלה מן הדעת לגמרי והוא בבחי' מלך שלמעלה מן הטעם ודעת לגמרי ע"כ בהיסח הדעת שהוא למעלה מן הדעת יבא ובבחי' הדעת הוא נבדל ונעלם וזהו לא תדחקוהו כו' וד"ל. ובזה יובן ג"כ מ"ש דביקש יעקב לגלות הקץ ונסתלק ממנו שכינה כמ"ש במ"א בענין צדיק ורשע לא קאמר שהדבר הבא בדבור כן יקום אבל במחשבה יוכל הדבר להשתנות כו' ובחירה דצדיק ורשע למעלה מן הטעם ע"כ אינו בא בדבור וזהו הכלל גדול דרצון הבא בטעם הוא הבא בדבור ולא ישונה אבל הרצון שלמעלה מהתלבשו' בחכמה לגמרי לא יבא בדיבור כי הדיבור לא ישונה והרצון הזה שבמחשבה למעלה מן השכל יוכל להשתנות כו'. וזהו הטעם שקץ משיח להיותו ברצון הפשוט שלמעלה מן הטעם ע"כ אינו בא בדבור ולכך נאמר בדניאל סתום וחתום כו' ויעקב ביקש לגלות בדבור ונסתלקה שכינה ממנו לפי שאם היה בא בדבור לא היה בו שינוי והוא למעלה מבחי' הדבור כידוע דאין שורש הדבור רק בחכמה דאבא יסד ברתא כו' וע"כ אנו רואים שיש שינויי' למעלה בקץ משיח שהיה הרבה קיצין ונשתנו כמ"ש כל הקיצין כלו כו' וז"ש אוי למחשבי קיצין כו' מטעם הנ"ל שהוא למעלה מן הדעת ע"כ אינו בא רק בהיסח הדעת והכל ענין א' וד"ל.

(שמו"א טו, כב)

בעזרה שבת שאחר אחר מברכין אלול

להבין מה שאמר שמואל לשאול לשמוע מזבח טוב להקשיב מחלב אלים כו' דהנה יש במעשה המצות ב' ענינים א' ענין המעשה כפשוטה שיעשה מה שצויה ה' בלי שנדע טעם וסוד ענין המצוה והב' כאשר ידע פנימי' המכוון בעשיי' המצוה דהיינו ענין ההעלאת לנוגה בדבר גשמי שנעשה בו המצוה כמו לולב וסוכה שע"י עשיית המצוה מתעלה החיות גשמי של הלולב למקור דמקור שורש כל ההתהוו' מאין ליש שהוא בחי' כלים דאצי' כמבואר בארוכה במ"א שבמעשה המצות יש ב' ענינים א' העלא' מלמטה למעלה והב' המשכה מלמעלה למטה, דהיינו מצד הארת פנימי' רצון העליון בעילוי אחר עילוי עד כו' אשר יש בכח מעשה המצוה מתעלה כח החי' גשמי של הלולב (שנפל והושפל בבחי' שבירת הכלים כמשי"ת) עד למקור דמקור שורש התהוותו בבחי' כלים דאצי' שהוא בחי' א"ס ממש דאיהו וגרמוהי חד כו' ואז נמשך בחי' פנימי' א"א ברמ"ח אברי' דמלכא ע"ש וזהו ענין המחלוקת שבגמ' אם מצות בטילות לע"ל או אינן בטילות דדעת האומר שאינן בטילות הוא מצד המשכו' תרי"ג ארחי' ברמ"ח אברי' דז"א שהוא בחי' כלים דאצי' מקור דמקור כל המשכו' בעלי גבול כו' ודעת האומר שהן בטילו' הוא מצד ההעלא' של הנוגה עד בחי' כלים ואיברי' דז"א שלא יהי' כלל בחי' העלא' לע"ל מאחר שיתעלה כל בחי' נוגה דבי"ע וראו כל בשר דוקא אלא שיהי' בחי' המשכה דוקא וכמ"ש במ"א בענין צדקתך כהררי אל כו'.

והנה צריך להבין היטב ענין שבירת הכלים שמזה נמשך בחי' בעלי גבול ותכלית, להיות כי מבשרי אחזה כאשר ישכיל האדם איזו השכלה עמוקה יותר מכדי יכולת כלי השגתו תפול המחשבה לגמרי ולא יוכל לחשוב בההשגה ההיא משאי"כ כאשר ישכיל השכלה שהיא כפי ערך השגת בינתו אדרבה תעמיק המחשבה בההשכלה ויחשוב בה עד שנתפסת ההשכלה בהמחשבה כמו מים שבתוך הכלי שהכלי מגביל ומכסה את המים לבלי יצאו ויתגלו חוצה כו' מפני שבמחשבה היא בחי' כלי ולבוש אל ההשכלה וכאשר אור השכל יושפע לפי ערך הכלי אזי יסבלנו הכלי ויכסנו אבל כאשר יושפע השכל יותר מדאי לא תסבול כלי המחשבה ותתפרד לחלקי' רבי' שתמצא קצת מן ההשכלה במחשבה קצרה מופרדת מן שלימו' המחשבה כשהיתה כלי בשלימו' לסבול אור ההשכלה כמו שהיא בשלימותה וד"ל, וכמו איזו השכלה

שנתפסת תוך תיבה א' כמו אותיו' ויאמר שכאשר התיבה בשלימותה אזי גם ההשכלה בשלימו' מוגבלת בה וכל אות מן התיבה מאיר בה אור ההשכלה לפי ערך קבלתו והרי עדימ הוי"ו מן ויאמר יש בו חלק חמישית מן כל ההשכלה וכו' אבל כאשר יתפרדו אותיות ויאמר אזי אין מאיר בהוי"ו אפי' החלק החמישי' מן ההשכלה כי נסתלק כל המשך ההשכלה בהפרד האותיו' המגבילי' אותה ואין בהוי"ו שום רמז מן ההשכלה וד"ל אך עכ"ז מאחר שכשהיתה הוי"ו בחיבור עם כל האותיו' התיבה היו בה קצת אור ההשכלה עדיין נשאר בה בחי' רשימו בעלמא מן אור הזה אף לאחר שתתפרד ותהי' בפ"ע כו' וד"ל.

והנה ישכיל האדם שממש כדוגמא זו עיקר סיבת התהוות כלים ובעל גבול להשגתו כמו מיכאל דבריא' מאור א"ס שבכחי' אצי' דאיהו וגרמוהי חד, דהנה ענין כלים דאצי' הוא ענין אותיו' מדותי' ית' בחי' התגלות המדה שבלב שמגביל את המדה בבחי' זיו למקור וכמשל מראה התפוח שאין במראה שום ממשו' ועצמיו' כ"א שהעצם מתגלה באופן זה ופעמי' יכול להתגלו' באופן אחר ולכן יש בחי' מספר לגלויי המדו' וזהו עיקר ענין בחי' שמו' וכלים כו', ותנועת גילוי המדה הנה היא בחי' המשכה והשפלה למטה כנראה בחוש אך להיות עדיין השפעת מהות המדה בהגילוי אינו יותר מדאי בהגילוי לכן גם הגילוי יומשך ויושפל עוד לכח הדיבור בה' מוצאו' כו' אך כאשר בהתגברות אור מהות המדה בבחי' גילוי לא יוכל הגילוי לסכול האור ולהגבילו כמשל כח המחשבה לאור השכל כנ"ל אזי מוכרח גילוי המדה שבהבל הלב להתפרד לחלקי' רבי' ככח הדיבור ולהתראו' בתיבה א' קצת הארת המדה כמשל הוי"ו שכויאמר כנ"ל וד"ל, ונמצא מובן למשכיל שהשגת מיכאל הוא בחי' המשכה מאצי' בבחי' גבול נמשך מחסד דאצי' פי' מבחי' גילוי אור מהו' בחי' אהבה דאצי' כמשל חסד גשמי של אדם הוא בחי' כלי לאור האהבה שבעבודה עושה לו חסד כו' והרי בחי' חסד דאצי' הוא בחי' המשכת והתפשטו' חיים העליוני' להחיו' עולמו' בלי גבול ותכלית ושיהי' בחי' גבול בבי"ע הוא מצד תגבורת האורו' תוך הכלים דאצי' נתפרדו אותיו' כלי החסד דאצי' עד שאין בהאור פרטי שנתפרד בפ"ע שום רמז מן אור מהו' המדה כמשל הוי"ו הנ"ל לכן יכול להיות מקור לרוח פיו ית' צרופי אותיו' המתגלגלו' כו' ונתהוו' בעל גבול להשגתו כו' אך סיבת היותו בחי' חסד מעין ודוגמא שבכחי' אצי' כו' הוא מפני שעדיין נשאר בהאור שנפרד קצת הארת המדה בעודנה מחוברת עם שאר אותיו' המדה כמשל הנ"ל וד"ל.

והנה באמת דעת האומר שהמצות בטילות לע"ל הוא להיות כי לע"ל יתעלה כל בחי' נוגיה שנפלו בשבירת הכלים ואותיו' מדותיו ית'

לכמו שיתכן להיות ההמשכת אותו' המדה בלי פירוד בפ"ע כ"א כמו שהיא בעודנה מחוברת עם שאר אותו' המדה שאף שחלק מעט מזעיר מן המדה מאיר בהאות הפרטי עכ"ז היא בערך המשכה בלי גבול מאחר שעצמיו' מהות אור המדה מאיר בהתיבה כשהיא בשלימותה כמשל הוי"ו של ויאמר כנ"ל וא"כ הרי הנברא בתכלית העילוי שאין כמוהו לכן ס"ל שהמצות לע"ל בסוכה ולולב וכדומה לא יתכן אז המכוון בהם בהעלתם למקור שורשם קודם שנפלו בנוגה כו' ודעת האומר שאינן בטילות הוא להיות כי השבירה אינה אלא באותיו' מדותיו ית' והרי מן אותו' מדותיו ית' עד רום המעלות בחי' הארת הק"ו כו' יוכל להיות העלאו' עילוי אחר עילוי בבחי' אצי' ע"י מעשה המצות עד אין קץ ותכלית כו' ולכן מצד זה לא יהיו בטילות לע"ל וד"ל.

והנה יש במעשה המצות ב' ענינים א' מצד בחי' ההעלאו' וההמשכו' שיש בעשיית המצוה עפ"י הסוד הנרמז בעשייתה כמו עשיית הצדקה שמשפיע לזולתו הנמוך ממנו באתערותא דלתתא בעשי' גשמית זו גורם בחי' השפלה והשפעה מן הגבוה לנמוך עד רום המעלות כמ"ש והלך לפניך צדק וכמ"ש במ"א, והנה באמת מובן למשכיל שמעשה הצדקה יגרום השפעת ראשית ירידת מהות עצמות א"ס ב"ה להארת הק"ו כו' הנק' אור א"ס ובחי' מלכו' דא"ס כו' זהו פנימי' המכוון עפ"י הסוד הנרמז בעשיית הצדקה אבל מעשה הצדקה עצמה דהיינו כאשר יקיים האדם בלי שידע טעם הדבר למה ישפיע לזולתו כ"א שעושה רצון ה' שצויה לעשות כך ולא איכפת ל' להתבונן באיכו' הדבר אשר יצוה רק שהוחלט בלבבו ונפשו לקיים מצות המלך בכל אשר יגזור אומר ואין לו בדעתו כ"א שעושה רצון המלך לבד כו' הרי השמיעה וביטול עצמותו למצות המלך גבוה במדרגה בשרשה מן פנימי' המכוון הנרמז בפרטי אופני עשיית המצוה עד"מ מצות מלך ב"ו לבנו החביב לבנות לו בית וכדומה שבתשלום בנין הבית נשלם פנימי' המכוון ברצונו בהבנין, ורצון זה של המלך היא המשכה והשפלה ממהות נפשו כו' אבל ביטול הבן עצמותו לקיים גזרתו נמשכת בשרשה מצד שהוא עצם א' עמו והרי היא הגבה למעלה מפנימית כוונתו ברצונו בהבנין וד"ל. וזהו שאמר שמואל לשאול לשמוע מזבח טוב ולהקשיב מחלב אלים, דהיינו שכל עיקר פנימי' המכוון בקרבנו' הוא ההעלאו' וההתקשרו' באור א"ס המקור דמקור כל המקורו' חיים העליוני' בבחי' אביע' כו' ושואל הבין הכוונה במלחמת עמלק למחות זכרו ולהעלות החלב אלים כו' ואמר לו שמואל אף שבאמת זוהי פנימי' הכוונה עכ"ז המעשה במצות המלך לבד בלי שידע טעם הענין הרי היא הגבה למעלה בשרשה וזו חסר לך שהרי חסת על מיטב כו' וזהו סוף מעשה מראש מקדם עיקר שרשה פ"י למעלה בבחי' רא"ש שהוא מ'

דא"ס הארת הק"ו כו' כ"א מאורו' א"ק שהוא בחי' מהות ועצמות א"ס ב"ה
ממש וזהו מקדם כו' ולכן נק' בחי' מלכו' נר מצוה והתורה נק' ז"א כו'.

והנה כמו כן הענין בעבודת ה' שפנימי' נקודת הלב שהוא כ"ח מ"ה
שבנפש הביטול עצמותו בתכלית וכח הביטול הזה הוא מצד שנמשכת
הנפש מבחי' עצמו' חלק אלוהי כידוע וכמשל שמיעת האיברים לרצונו מצד
שהם עצם א' כו' הנה גם העשי' לבדה בסומוע"ט במחדו"מ כל היום היא
סוף נקודה זו ונעוץ תחלתו כו' א"כ באמת הכל א' שגם הכח המעשה היא
רק בחי' לביטול עצמותו רק צריך שתהי' נעוצה ומאירה מראשיה ע"י
התפלה וד"ל.

והנה גם בענין תורה שבע"פ כאשר יתפלל בתחלה ויהי' לו בחי' כ"ח מ"ה
שבנפש ליבטל מעצמותו בתכלית בלי שום טעם כו' אזי כאשר ידבר
דברי אלקי' חיים וקיימי' משעה שנאמרו בסיני מפי הגבורה כו' ומלובש
בהדבר הלכה כמו שנים אוחזין בחי' פנימי' חכמתו ית', ואדם זה שהופשט
הבל דיבוריו קצת מנוג"ה ע"י גילוי כח הביטול שבנפשו בתפלה, הרי
האותיו' ודיבוריו בההלכה המלובשת בעניני עוה"ז הם בחי' מרכבה וביטול
לפנימי' חכמה דאצי' המלובשת בהם והרי כל מה שאומר אדם זה בלימודו
מתעלה אותו הענין הגשמי לפנימי' חכמה דאצי' שהקדב"ה שונה כנגדו כו'
ואפי' בההלכו' שלא יהיו במציאו' מאחר שהוא בבחי' לבוש ולא בבחי' אור
וכלי כמבואר במ"א וכן מזה הטעם אף אם לומד דבר שאם יארע כך כו'
וד"ל, וזהו ענין רב יהודה שהי' לימודו בנויקין בבחי' מרכבה ע"ד שכינה
מדברת מתוך גרונו של משה כמ"ש במ"א וזהו ענין בחי' ההעלאו' מ"ן
שבלימוד תורה שבע"פ והנה כמ"כ יובן ענין כח הברור להבדיל בין הטמא
והטהור שבתורה הוא ע"י המשכת מ"ד בחי' הקריאה כנגדו בבחי' אצי' כו'
ואז כאשר יגזור אומר אדם זה שלומד כנ"ל שזה כשר וזה טרפה הרי הוא
באמת מפריש ומבדיל הרע מן הטוב בל יתערב זר בקדושה ח"ו והרי אין
לקליפה חיו' כי הכריתה והבדילה בגזרת שכלו בלימודו וזהו ענין הגילוח
שערו' בתע"ר להסיר ולהפריש הרע שלא יינק מן הטוב והוא תכלית ענין
הברור לאפרשא בין טמא ופסול וחייב לזכאי וטהור וכשר כמ"ש ברי"מ ע"ש
ואין בכח לברר כ"א במי שלומד בבחי' מרכבה ביטול עצמותו כנ"ל וד"ל.

(שמו"א כ, יח)

וַיֵּאמֶר דודי אל יהונתן מחר חודש ונפקדת כי יפקד מושביך כו' וצ"ל ענין חידוש הלבנה שמתחדש מחודש לחודש וקודם התחדשות מתמעטת ונעשה בחי' חושך כו'. ולכן ישראל מונים ללבנה שהם ג"כ בבחי' עליות וירידות כנודע משא"כ אמה"ע שאין בהם עליות וירידות שהם תמיד במדריגה א' הם מונים לימות החמה שאין בה התחדשות כו'. ולהבין כ"ז צ"ל בענין התחדשות הזמן למע' מהזמן שהן הן שית אלפי שנים שכללותם הן הם וי"ו יומין עילאין שהם וי"ו הארות והמשכות עליונות בלבד שנמשכים מבחי' הארה א' הנמשך מעצמותו ית' מלמעלה מעלה מכל ההשתלשלות ששם עדיין למע' מהזמן והתחלקות כו' כ"א בירידות האור למטה מטה מתחלק להתחלקות פרטי' רבים בבחי' התחדשות זמן כו' שהן הן וי"ו אלפין שנים וחדשים ושביעות ויומים וכמו"כ למע' כתיב והי' מידי חודש בחדשו ומידי שבת בשבתו כו' שנמצא שאף בבחי' תענוג ההשגה שהצדיקים יושבין ונהנין מזיו השכינה יש בזה בחי' התחלקות והתחדשות הזמן חדש ושבת כו' והנה ידוע שבחי' התחדשות הזמן למעלה מהזמן אין ערוך ביניהם כלל שהארה הנמשכת מבחי' עצמיו ית' להיות השתלשלות העולמו' כו' הגם שאינה אלא בחי' הארה א' וזיו בלבד לגבי עצמותו ית' שהוא למע' מע' מהשתלשלות כו' וכמ"ש הודו על ארץ ושמים כו' שארץ ושמים שהם כללות ההשתלשלות אינם אלא בחי' הודו וזיו בלבד כו' אעפ"כ ההארה ההיא אינה עדיין בבחי' התחלקות פרטי כלל וא"א להיות ממנה השתלשלות פרטים אם לא ע"י התחלקות בבחי' וי"ו המשכות שנק' וי"ו יומין עילאין שכל יום כלול בתוכו אלף שנים שכל התחלקות מדריגות רבות שמתחלקות אח"כ בכל האלף שנים שהם כלולים ונכללים בבחי' יום העליון ושם נכלל הכל בבחי' הארה א' הוא בחי' המשכה א' מבחי' וי"ו המשכות וכמו"כ כל המשכה מבחי' וי"ו המשכות עליונות הוא בחי' כלל ומקור כל האלף שנים שנמשכים ומתחלקות אח"כ בירידתם למטה מטה כו' וכמ"ש כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול ונמצא שבחי' וי"ו המשכות עליונות הן כלולין ונכללין בבחי' הארה

דוד אל יהונתן: בבזך 931: יהונתן אל דוד (וראה שמואל א כ, יח).

לכבנה: שם: לחודש הלבנה.

למעלה: שם: מלמעלה.

עדיין למעלה: שם: עדיין הוא למע'.

למעלה: שם: מלמעלה.

שהט: שם: הם.

הוא: שם: שהוא.

הן: שם מוסיף: מכל שיתא אלפי שנים שהם כל ההשתלשלות כו' וכמו"כ בחי' ר המשכות הם.

א' הנמשכת מבחי' עצמותו ית' שהוא בחי' כלל הראשון מקור כל ההשתלשלת ומתחלקות אח"כ לבחי' וי"ו המשכות וכל המשכה מתחלקת לאלף שניו וכמו"כ כל שנה ושנה מתחלק לייב חדשים וכל חדש מתחלק לדי' שבתות וכל שבת לוי"ו יומיו ונמצא שכל ר"ה כלולה מכל ייב החדשים שמתחלקין אח"כ וכל חדש כלול מכל הד' שבועות וכל שבת כלול מכל השבוע ההוא שמתחלק אח"כ בהתחלקות הזמן לוי"ו יומין שבכל יום נמשך הארה חדשה מבחי' הכלל והמקור שלהם שכלול מכולם כמ"ש המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשיתו ויום א"א להיות כ"א ע"י בחי' הביטול ועליות הארה הנמשכת מיום העבר שיוכלי להיכלל למעלה במקורו ושרשו דהיינו שבחי' האור והשפע שנמשך ביום זה מתעלה ויוכלל למעלה בבחי' ביטול במקורו ושרשו שהוא בחי' הכלל ששם הוא בחי' ביטול והתכללות לגמרי כנ"ל ועי"ז יומשך וישפע מחדש האורה ושפע חדשה על יום השני וכמו שנראה בגשמי' שקודם שיאיר יום המחרת הוא חושך ולילה מיום האתמול וכו'.

והנה בחי' עליות והתכללות הנ"ל שבכל יום ויום הוא ע"י האדם שהם נשי ע"י שמבררים את כל המאכלים מענינים הגשמי' ומעלה אותם בתפילה וק"ש בבחי' ביטול בא' ואהבת כו' עי"ז הם מעלים אותם למעלה ונכללין במקורו ושרשו כו' ועי"ז נמשך אח"כ הארה ושפע חדשה בכל יום ויום כו' וכמו"כ בכל שבת ושבת נמשך ובא מלמעלה הארה חדשה על כל השבוע שהוא בחי' שבת וחודש הכולל כל השבוע שמתחלקים אח"כ ליומיו מחולקין והיינו ג"כ ע"י עליות והתכללות כל הוי"ו יומין דשבוע העבר ליכלל ולהתכלל למעלה במקורו ושרשו שהם כל הבירורים שנתבררו ע"י האדם וי"ו ימי השבוע שעולין ונכללין למעלה בבחי' שבת דמעלי שבתא כו' ועי"ז אח"כ חוזר ונמשך מלמעלה בחי' שבת חדש שהוא בחי' שבת דיומא שהוא בחי' הארה חדשה על כללות השבוע שמתחלק אח"כ וכמו"כ בכל

מתחלק לארץ: שם: מתחלק אח"כ לאלף.

בראשית: שם מוסיף: שבכל יום הוא התחדשות חדש מאין ליש אכן בחי' ההתחדשות הארה חדשה שבכל

יום.

שיוכל להיכלל: שם: שיוכלל ויתכלל.

מתעלה: שם: יתעלה.

מענינים: שם: ועניני.

ומעלה: שם: ומעלים.

למעלה: שם: במעלה.

ליומיו: שם: לימים.

וי"ו: שם: בכל.

חודש וחודש שכולל את כל הדי' שבועות הוא ג"כ ע"ד הנ"ל שע"י והתכללות כל הלי' יום דחודש העבר למעלה במקורן הכללי שהוא בחי' השנה שכוללת את כל הי"ב חודש הנ"ל. כנ"ל ע"י חוזר ונמשך מהם הארה חדשה עלי' חדש וחודש והוא ענין חידוש הלבנה שמתחדשת בכל חדש וחדש וקודם שתאיר ותמשך מחדש נעשה בחי' עצם חשוך לגמרי שהוא ענין עליות והתכללות הארה והשפעה שנמשך בכל יום העבר במקורן ושרשן הכללי כללות השנה שנכלל ובטל שם לגמרי בבחי' חושך כנ"ל וכמו"כ בכל שנה ושנה שהוא בחי' התחדשות הארה והשפעה חדשה מבחי' מל' ית' על כללות השנה הוא ג"כ ע"י עליות הביורורין מכל שנה העבר שעולין ונכללין למעלה במקורן ושרשן הכללי שהוא יום העליון הכולל את כל האלף שנין כו' וע"י חוזר ונמשך הארה ושפע חדשה על כל שנה חדשה כו"י וכמו"כ עד רום המעלות אך הנה בשבת יש עוד הפרש בבחי' התחדשות שע"י הביורורים שבכל יום ויום וכל חדשי' ושבת כו' כי הנה בשבת כ' וירא אלקי' את כל אשר עשה והנה טוב מאד כו' וכתוב ויכל אלקי' ביום הו' את כל מלאכתו אשר עשה כו' שהוא בחי' שבת דמעלי' שבתא כו' ואח"כ כי בו שבת מכל מלאכתו כו' שהוא בחי' שבת דיומא כמבואר במ"א באריכות כי הנה ויכל הוא מלשון תענוג מלשון כלה כו' והיינו בחי' התענוג של ג"ע. מכל מלאכתו אשר עשה ע"י שוירא כי הנה טוב מאוד כו' וכמו למשל האדם שעושה איזה כלי שבשעת שהוא עוסק בעשיתה אזי התענוג שיש לו ממנה הוא מוסתר בו אכן כאשר גומר כל הכלי אזי רואה אח"כ איך שמפוארה היא מאוד ומתענג ממנה מאדם שבבחי' התענוג זה הוא בחי' ירידת והשפלת עצמותו מאד לראותי' בפרטים הכלי ולהתענג ממנה אחר אשר אין ערוך אליו כלל, אך עכ"ז אחרי אשר מתענג ממנה אזי ניכלל ועולה אח"כ התענוג ההוא שיש לו מפרטי' הכלי ההוא ונכלל בבחי' התענוג עצמי' להיות עצמי' מתענג עד שאין מרגיש אצלו שום פרט כלל כו' כמבואר במ"א באריכות כמו"כ למעלה הנה כ' ששת ימים עשה ה' כו' שהם בחי' יומין עילאין

שע"י והתכללות: שם: שע"י עליות והתכללות.

הנ"ל כנ"ל: שם ליתא.

מהם: שם: משם.

על חודש: שם: על כל חודש.

כו': שם: כנ"ל.

בבחי': שם: מהבחי'.

חדש ושבת: שם: חודש וחודש.

כל: שם: ליתא.

ג"ע: שם: שלמעלה.

לראות בפרטים: שם: וירא בפרטיות.

עצמי': שם: עצמותו.

שנמשכין בבי"ע בבחי' וי"ז אלפין שנין כו' ונק' וי"ז ימי המעשה אכן כ"ז הוא בכללות ההשתלשלת ובפרטי' בכל יום ויום מבחי' יום א' השבועה הוא בחי' הארה מבחי' יום העליון כנודע במ"א שכל יום ראשון של השבוע הוא בחי' הארה מבחי' יום הא' מוי"ז ימי בראשית שהוא בחי' חסד כו' וכל שבת הוא בחי' שבת בראשית כו' ונמצא שבכל שבת ושבת הוא בחי' גמר ו' ימי המעשה שהן בחי' וי"ז המשכות מבחי' ו' יומין עילאין שנמשכו למטה בבי"ע ע"י בחי' ש' אלקי' המצמצמים ומסתירים בכדי לברר בירורים כו'.

וזהו וירא אלקי' אתי. כל אשר עשה כו' ויכל אלקים כו' שבחי' ירידת. והשפלת תענוג העליון מבחי' הבירורים של מטה ע"י שוירא כי הנה טוב מאד כו' והוא בחי' שבת דמעלי' שבתא כו' כידוע אכן אח"כ עולה ונכלל בבחי' התענוג ועצמי' כו' וכמ"ש וישבותי. כי בו שבת כו' והוא בחי' שבת דיומא כו' שהוא בחי' סעודתא דעתיקא כו' ועי"ז נמשך אח"כ מבחי' התענוג עצמי' ית' בחי' שפע חדשה על שבוע הבאה כו' כי הגם שכבר נכלל בבחי' התענוג עצמי' שאינה בבחי' פרטי' הבירורים כלל עכ"ז מאחר שכבר נעשה מבחי' התענוג של הבירורים שהוא בחי' גמר מלאכה שטוב מאוד כו' כמ"ש כי בו שבת מכל מלאכתו שאף שבו שבת ונכלל כבר בבחי' העונגי עצמי' ממש עכ"ז הוא מבחי' מכל מלאכתו כו' וזהו עיקר ההפרש שבין הבירורים שבכל יום ויום ובין הבירורים דשבת כי בכל השבוע הוא מבירורי האדם לבד ונק' אכילת אדם וכו' שהוא בבחי' נברא שהוא בבחי' יש ולא בבחי' אצילות שהוא בחי' אור א"ס ב"ה כו' משא"כ בשבת הוא אוכלת. מזבח כו' שהוא ע"י ההמשכה שנמשך מלמע' מבחי' אור א"ס ב"ה כו' וזהו אברהם הוליד את יצחק שע"י ההמשכה שנמשך מלמע' בשבת שהוא בחי' אברהם עי"ז הוליד את יצחק כו' שהוא בחי' העלאה אח"כ כו' והנה כ"ז הוא עתה שעדיין לא נשלמו כל הבירורים דכל ו' אלפין שנין כו' ועדיין הוא באמצע הבירור כו' ולכן חוזר ונמשך אח"כ בחי' שבוע חדשה כו' משא"כ

יום א' השבועה: שם: מבחי' ו' ימי השבוע.

את כל: שם ליתא.

ירידת והשפלת: שם: השפלה וירידת.

ועצמי': שם: עצמותו.

וישבות כי: שם: וישבות כו' כי.

עצמי': שם: עצמותו.

עצמי': שם: עצמותו.

שאינה: שם: שאינה.

שכבר: שם: שכ"ז.

העונג עצמי': שם: תענוג עצמותו.

אוכלת: שם: אכילת.

לעתידי אחר תשלום כל הבירורין דכל ו' אלפין שנין כו' שהן בחי' וי"ו יומין עילאין שנכללים בבחי' אלף הו' שהוא בחי' המשכותי יום שכולו שבת אז נא' מנוחה לחיי עולמים שלא יומשך עוד כלל בבחי' וי"ו יומין עילאין. ימי המעשה כו' בכדי לברר הבירורין כי כבר יוגמרו ויושלמו כל הבירורין כו' אלף שנין כו' וכמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר כו' אזי הוא בבחי' מנוחה לחי עולמים לגמרי ולא בחי' גמר מלאכה לבד כמו עתה ששבת מכל מלאכתו לבד וכו' ולכן חוזר ונמשך אח"כ בחי' שבוע חדשה משא"כ אז יהי' יום שכולו שבת וכו' ועם כל הנ"ל יובן מ"ש ויאמר יהונתן אל דוד מחר חודש כו' כי הנה דוד הוא בחי' מל' דאצי' שהוא מקור וכללות נשי' ונמשל ללבנה שמתחדש בכל חודש להאיר מחודש וקודם שתחזור ותאיר לגמרי ע"י שנכללת באור השמש כו' ויש בה מילוי וחסרון. כו' וכמו"כ מל' דאצי' שמתלבשת בבי"ע לברר בירורי נוגה כו' יש בה עליות וירידות כו' וקודם שתאיר ותומשך ממנה שפע אלקי למטה בבי"ע שאז הוא בחי' פרצוף שלם כו' מוכרח להיות בחי' נקודא לבד (שהוא בחי' נקוד' תחת היסוד) דהיינו שעי' הבירורים למטה בבי"ע שעולין ונכללין למעלה בבחי' א"ס ב"ה שעולה ונכללת עמהם ונעשה בחי' נקודא לבד ועי"ז חוזר ונמשך מלמעלה בחי' הארה ושפע חדשה ונעשה בחי' פרצוף להיות מתלבש בבי"ע כנ"ל. וזהו מ"ש יהונתן שהוא י"ה נתי"ן כי יהונתן הוא בחי' יסוד שהוא המשיך בחי' יה"ו בבחי' מל' שהוא בחי' ה' אחרונה שהוא בחי' דוד שהוא אז עדיין בבחי' קטנות ולכן קרא דוד את יהונתן אדוני ואמר על עצמו עבדיך כו' משא"כ לעתידי יהי' שם הוי' שלום שגם הה"א אחרונה כו' וזהו שאמר לו יהונתן מחר חודש כו' שהוא בחי' חידוש ללבנה שמתדשי' בחי' מל' כנ"ל ואז תפקדנוי' כו' שנצרך להיות מתחילה בחי' נקודא לבד שהוא בחי' מיעוט הלבנה קודם שתאיר ותתחדש מחדש כו' וזהו וישקו ויבכו שע"ז הוא בחי' עליות המל' וירידתי' שתמיד היא בבחי' עליות וירידות שמתרחקת מאוד מבחי' אצי' ומסתתרת ממש בבי"ע ואח"כ כשעולה למעלה בבחי' אצי'

המשכות: שם: שבת.

לחי: שם: לחי.

עילאין: שם: ליתא.

בחי: שם: מבחי.

וחסרון: שם: מחסרון.

י"ה נתי"ן: שם: יהונתן.

שמחדש: שם: שמתחדשת.

תפקדנו: שם: ונפקדת.

שע"ז הוא: שם: וע"ז שהוא.

וירידת: שם: וירידות המל'.

ונעשית בחי' קירוב כ"י לכן וישקו שהוא בחי' אתדבקות רוחא ברוחא כשמתקרבים ביחוד כו' לכן ויבכו וכמו למשל האוהבים שנתרחקו מאוד ואח"כ כשמתקרבים ביחד מגודל השמחה הם בוכים משא"כ כשהם תמיד בבחי' קירוב לא יהי' הבכי' כלל כי תענוג תמידי אינו תענוג והנה כ"ז הוא עד כי דוד הגדיל כו', שכ"ז הוא רק בזה"ג שהוא בחי' עליות וירידות כנ"ל ואז בחי' יהונתן שהוא בחי' יסוד כנ"ל הוא בחי' משפיע לבחי' מל' כו' שנק' אדוני כו' אכן לאחר שדוד הגדיל שהוא בחי' עלות המל' לעתיד שיתעלה למעלה מעלה מבחי' יהי' כו"י נעוץ תחלתן בסופן כו' ובחי"י א"ח עטרת בעלה והוא בחי' דוד הגדיל שיהי' מלך כו' ואזי אם גם אנוכי אהי' לך למשנה שאז בחי' יהונתן שהוא עתה בחי' משפיע לבחי' מל' יהי' אז רק משנה למלך שיהי' בחי' עבד מט"ט דבי"ע כו' וכמו שכתוב ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדוניו וכו' כי הנה ידוע מ"ש ואלה המלאכים אשר מלכו כו' שהן בחי' רפ"ח ניצוצי דתוהו שנפלו למטה בשבה"כ למטה בבי"ע בבחי' נוג"ה הוא בחי' שם ב"ן שהוא ענין השבירה כו' ואח"כ בחי' תיקון שם מ"ה לברר ב"ן כו', לכן אחר הכירור שבחי' שם ב"ן עולה ונכלל למעלה במקורן ושרשן שהוא בחי' שם ס"ג שהוא למעלה מעלה מבחי' שם מ"ה ונעשה א"ח עטרת בעלה כו' וכידוע שלמעלה עשו הוא הבכור רק שנפל למטה ולכן בקש יעקב מכרה בכורתך לי כו' אך עתה עדיין לא נבררו כו' כי הגם שמכר עכ"ז נא' וישטום עשו כו' משא"כ לעתיד אחר תשלום כל הכירורין ע"י שם מ"ה כמ"ש ורב יעבוד צעיר כו' אזי יהי' אז למעלה מעלה מבחי' שם מ"ה וד"ל.

(שמו"א כד, יד)

כאשר יאמר משל הקדמוני התורה נקרא משל הקדמוני להיות שקדמה לעולם אלפים שנה פ"י מה שהי' עתיד לימשך מאותיו' מדותיו ית' הנק' עולם כל פרטיו' העולמו' הי' הכל קודם בתורתו ית' שהאירה תוך המדו' כו' והתורה שנתלבשה בעניני' מוגבלי' דבריא' היא כמו משל וחידה לחכמ' שקדמ' לעולם שמתוך אותיו' התורה ומצוותיה יכולי' להשיג הארה

כי לכו: שם: כו' ולכו.
כו': שם: כי.
ובחי": שם: כמ"ש.

מחכמתו ית' שקדמ' להארת מדותיו וכמ"ש במ"א שעשרת הדברו' הן בחי' צורה כו' וכמו ענין מרשעי' יצא רשע שהוא נרמז בפסוק והאלקי' אינה לידו כו' הוא רמז בענין אותיו' המשכו' אלקו' איך שיש עליו' האורו' וירידתו וכשפוגעי' זה בזה כו' וכן כל איכו' פרטי דיני המצוה בציצית ותפילין וכדומה הוא רק רמז ומשל להבין איך שכמו כן למעלה בבחי' אצילו' ליב אותיו' ליב נתיבו' חכמה ע"כ, וכמו כשאין יכולי' להבין דבר עמוק מאד ימשיל דבר זר וקצר ההבנה בכדי שמתוכו יוכל להשכיל ההשגה הנפלא' והי' כמו לבוש ומכס' להסתיר עומק ההשגה ולהעלימ' כו' ועכ"ז קצת הארה יהי' גם בדברי המשל וחידה שאל"כ לא הי' באפשרי להבין מתוכה כו' א"כ אינו לבוש ממש אלא כמו לבוש הוא דהיינו שמאירה ההשגה בדברי החידה בדרך הסתר מאד והי' כדמיון השפע' חיו' הגוף תוך דקו' השערה כידוע וזהו דרך המלך אין לו שיעור דהנה כתיב ארחו' ה' חסד ואמת כידוע שתרי"ג מצו' הם תרי"ג ארחי' וכמ"ש אביטה אורחותיך שדוד ע"ה הבין והשכיל הנרמז באיכו' פרטי דיני המצוה שהם כמו אורח ושכיל קצר כמ"ש במ"א אך גם דרך ושכיל המלך אין לו שיעור פי' הארת הכס' עילא' דאצי' המרומת בצמצום גדול באותיו' התורה שהוא דרך ה' כו' הוא ג"כ בחי' א"ס וכמ"ש שלמה אמרתי אחכמה ברזין וסודו' התורה וכו'.

והנה יש ב' סיגי' וגדריו' לחכ' עילא' שגדרו חכמי ישראל בעלי התלמוד שהיו יודעין ומשיגים סוד הנמשל בכל פרטי הדיני' וההלכו' וענין הסיגי' הוא כמשל רועה הבהמו' בשדה וכשואה זאבי' באי' מקרוב לקצה הא' עושה שם סייג וגדר וכשהוא צריך שמירה יתירה עושה סייגי' במקומו' אחרי' הכל לפי הבנת הרועה וכו' כמ"כ יובן למשכיל ענין סוכת דוד הנופלת שיונקי' החיצוני' מנשמות ישראל ותורת ה' במצות זכור ושמור שהוא רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת כידוע הוא השמירה.

(שמו"א כה, כט)

והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלקיך ענין צרור החיים הוא כמו אדם הצורר איזה דבר בכלי כמ"כ צרור החיים אינו עצמות החיים העליונים אלא הכלי המקבל את החיים והחיים טמון בו והוא

ענין לבושי הנשמו' בגי'ע שממעשה המצות בזה העולם שיש תרי"ג איברים בהנשמה וכל מצוה מעשיות דוקא מלביש אבר מן הנשמה כמ"ש בכאריו"ל וענין איברי הנשמה הוא התחלקו' חיותה לשנים ולימים ולרגעי' שניתן קצבה להתחלקות החיות התפשטותה בכלי הגוף כו' אבל כשנמשכה ממקור חוצבה מבחי' י' של אותיו' מחשבתו ית' שהוא חיי העוה"ב כנ"ל לא היתה בדרך התחלקות כמו שהיא מתחלקת בהתפשטותה בהגבלת כלי הגוף עיני' ואזני' ורגלי' כו' וכן בזמן שנים וימים כו' נמצא ירידה גדולה ההתפשטו' זאת בזמן ומקום גשמי בירידה זו לא הי' המכוון במאצילה אלא בשביל שתהא עלי' בירידה זו יותר מכמו שנמשכה ממקור חוצבה מרוח פיו ית' ומהו עילויה הוא הלבשת איבריה במצות מעשיות דוקא ששרש המצות מבחי' מקיפי' דאבי"ע כמש"ל וכשנתלבש הארה זו ממנה בלבוש מעשה המצות תוליקנה הלבוש הגבה למעלה מעלה מבחי' אלקות מוצא פי ה' המהווה את מהותה מאין ליש ומובן עפ"י משל כשאדם זורק בידו אבן כשיפסיק כח היד יפול האבן לארץ ולא יוגבה האבן באויר השמים אלא רק לפי כח האדם כו' אבל כשמשים האבן בקלע והוא בית יד של עץ ניקח הקלע ויניענו בכחו אז יוגבה האבן מאד הגבה למעלה באויר השמים יותר מכפי כח היד כו' ומובן למשכיל שע"י הכלי של מעשה המצות המלביש להארת הנשמה תוליך את כל מהות הנשמה למקור מקורא שלא הי' בכח הארתו אפי' בכל מהותה להתכלל שמה שאין הנשמה נמשכת מהותה אלא רק מנפחת רוח פיו ית' שהוא בחי' א"פ והגבלת וצמצום אוא"ס ב"ה כמשל חיות הנפש תוך כלי הגוף שנשימתו לחוץ הוא התפשטו' דהתפשטו' מהות הנפש לבד כמור"כ הכלי' של דבר ה' המחי' כל הנבראי' מאין ליש כידוע אפי' הבל היו"ד שנברא בו הנשמות פנימי' עולם הבריאה כו' וכמשל אותיו' מחשבה של אדם שאינו אלא התפשטו' כברק כידוע אבל פנימי' רצה"ע מקור כל המקיפי' דאבי"ע במעשה המצות סוכה ותפילין יביאו את מהות הנשמה כמו שעלתה מבח' סתימאה מקור מהות חכמתו ית' שאין חיי העוה"ב ערוך אל עצמותו ומהותו ית' כידוע.

וזהו והיתה נפש אדוני הנמשכה ממלי' דאצי' שהי' דוד ע"ה מרכבה צרורה בלבשוין ממעשה המצות בצרוה"ף במקום שרש התהוות הכלים שהוא מקור כל המקיפי' כו' וד"ל. אבל נפש אויביך יקלענה תוך כף הקלע כשהארות חיי שעה הנפש אלקית נלבשה בלבושים צואים בעבירות הפוגמים כו' הוא להיפך שנזרקת מטה מטה ע"י הכלים טמאים וד"ל. וזהו שאנו מברכי' מלביש ערומי' בכל בוקר שתוכל הנשמה להתעלות מעלה מעלה יותר מכפי כחה וכמ"ש כל ישראל מלאי' מצות כו' והנה המצות המעלי' את הנפש אינה אלא כשהי' ככוונתה דוקא כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח

באתדל"ת כידוע ופי' אמשיך רוח הוא המשכה מלמעלה עליו ולא נכנס עדיין בפנימיותה רק נמשך ומתפשט עליו בבחי' מקיף והוא ענין פסוד"ז עד ויברך דוד וכן ענין מעשה המצוה של העטיפה של הטל"י שנו' בפע"ח ששניהם ענין א' הוא שהוא קעמ"ש עליו בבחי' חיצוני' לבד וכמשל עול המאסר את הסוס בע"כ שניהוג המשא כמו"כ עול מ"ש שום תשים עליך מלך צווי ואזהרו' המלך בסו"מ וע"ט אעפ"י שלא נכנס בנקודת לבו עדיין, וזהו כלל כל סדר העבודה בתפילת שחרי' שמתחילה יפרוש עליו עומ"ש לבד בטל"י ופסוד"ז והוא העדר וביטול עצמותו בבחי' חיצוני' הוא מלמט' למעלה ואז נויברך דוד [שהוא בחי' כתר דיצי' שהוא מל' דבריאה כו'] יומשך מלמעלה למט' בחי' מוחין דבריאה שתכנס בפנימיו' הלב ענין אחדו' ה' ותהי' הקבלה של עול בבחי' פנימיו' והוא הארת אברה' אוהבי שעשה כל המצות מאהבה ורעוד"ל כו' אבל לא יאיר בוקר דאברהם כ"א שיהי' ערב וחושך בתחילה כברייתו ש"ע דברישא חשוכא והדר נהורא כמ"ש ויהי ערב ויהי בוקר והוא בחי' שמאל דוחה בחי' מארי דחושבנא שבחצות ובפסוד"ז הוא התפשטו' עולם היצי' שהתערבות טו"ר הוא מחצה עמ"ח כו' אבל מויברך דוד הוא בחי' בריאה בחכ' אתברירו הרע מן הטוב ואז ויבדל אלקי' בין האור והחושך שיש בכל נפש מישראל מאילנא דטו"ר ואפי' שאין רע יורד מלמעלה הוא מקור דמקור שבעוה"ז נעשה רע גמור אבל בעולם הבריאה מובדל מאד הרע מן הטוב ואין הענין ההבדלה כמו שהבי"ג מבדיל בין ב' חתיכות וענין ההבדלה כמו עדי"מ ב' חתיכו' מופרדו' זה כשר וזה טריפה כו' אלא עיקר ענין ההבדלה שהם מעורבי' דוקא ואלקי' חיים שהוא כל יכול הוא המבדילים שאין תערובו' הרע נחשב עם הטוב מפני העדרו ובטלו כשהוא קרוב להוי' כו' וד"ל. וכמו"כ יובן למשכיל שמויברך דוד ואילך עד ק"ש ותפילו' ש"ע מתברר הרע מן הטוב שבנפש האלקי' וע"ז רומזים הפסוקי' ותקם את דברך מן הז' עממי' כו' והשירה על יציאת הנפש ממצרים שיושיע ה' ביום ההוא וכן ענין פסוקי' של יוצר דברי' אלקי' חיים כו' מספרי' ומבררי' כבוד אל ע"י המלכתם את ה' המלך הגדול כו' והוא בחי' יצחק הנולד מאברהם שחפר את הבאר שהוא נקודת הלב הנק' באר מים חיים שיש בו הארת שלמעלה מן השכל וחפר והסיר את האבן הקשה המטמטם כו' ע"י המרירו' מן ההיפוך כמ"ש במ"א וד"ל. ואחר המרירו' עיקר הגאולה והיציאה לחירות חפשי מן הרע גמור לגמרי הוא בחי' יעקב נחלה בלי מצרים הגולל את האבן כו' ויש ביכולתו להתמשך למקום נמוך מאד ולפדות הטוב מן הרע המעורב והוא גודל עוצם הרחמנו' שאחר המרירו' כו' והוא מן הארות המקיפי' דקמ"י כחשיכא כאורה כו' ולכן נתקן ברוה"ק לומר פסוקי' רחמי יעקב שבמזמור נ"א מחה פשעינו יכבסיני מעווני בתיקון חצות כי הרחמנות ממארי דחושבנא של העוונות כו' הוא כלי והכנה אל התעוררו' רח"ר שבשעת

התפילה לפדות לגמרי הטוב מן החיצוני' כמ"ש ופדה את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו לחירו' עולם למעלה מאילנא דטור' כו' ודיל.

(מל"א יט, יא)

צא ועמדת בהר והנה ה' עובר ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים לא ברוח ה' ואחר הרוח רעש לא ברעש ה' ואחר הרעש אש לא באש ה' ואחר האש קול דממה דקה ומבואר בווה"ק תמן קאתי מלכא והנה כתיב הנה נא ידעתי כי איש אלקים קדוש עובר עלינו תמיד נעשה לנו עליות קיר קטנה ונשים לו שם מטה שולחן כסא ומנורה ומבואר בווה"ק שד' דברים האילו הם כנגד ד' תיקונים שכינתא שבתפילה דהיינו עד ברוך שאמר הוא בחי' תפילת העשי' ומברוך שאמר וכל פסודי' הוא כנגד עולם האצי' ואחר התפילה הוא הסתלקות המוחין והוא בחי' שירי' האצי'. ולהכין את זאת הנה איתא במשנה יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי וגיבור כארי לעשות רצון כו' והנה כדי להבין מהו ענין עזות הזאת מוכרח בתחילה להבין ענין חכ' ובינה ודעת שמבואר שתלת חללי דגולגלתא שהם חב"ד שהם החכ' והבינה יש אצל אוה"ע אבל הדעת אין להם אלא בישראל כמ"ש ויקם עדות ביעקב כל שעדות ודעת הוא ענין אחד שהחכ' ובינה הוא בבחי' שכל וטעם שעל פי השגה אלא שהחכ' הוא מקור השכל ובינה הוא התפשטות ההשכלה לאורך ורוחב ההבנה בפרטיות יותר אבל ענין דעת הוא דבר למעלה מבחי' שכל אלא ההכרה וההתקשרות העצמי' שיש בהדבר ואיננה ע"פ שכל כלל וכמו למשל בעידות שאינם אומרים הטעם מפני מה נעשה זאת אלא שכך וכך ראו בחוש ואפי' הדבר הפלא שאילו בעינינו לא ראה לא הי' מאמין השמועה אעפ"כ מהמני' לי' ולכן לא אמרינן מגו במקום עדים וכן הוא ענין דעת הנ"ל שהוא ההכרה וההעמקה באלקות מצד העצם שישראל נמשכו מפנימיות המח' העליונה שישראל עלו במח' שכל ההשתלשלות הוא רק כדי לאהפכא חשוכא כו' והעיקר הם הישראל ע"י התורה והמצות שענין ההכרה כמו למשל באדם שראה אותו זמן רב ואח"כ מתפרדים זמ"ז ואח"כ כשחוזר ורואה אותו מכירו בתמונתו שזה הוא האיש והוא אינו מצד השכל שהתמונה הזאת מחוייבת להאיש הזה אלא מצד האמתיות והדבר העצמי' וכן בישראל מצד שישראל נמשכו מעצמיות אלקות בנים לה' כו' כמו שהבן נימשך מעצם מוח האב ולכן כל מה שנתרחקו מאיתו יש לו יותר געגועים אצל אביו מפני שהאהבה היא אמתיות ועצמיות

וכן הוא בישראל מפני שנילקחו מפנימיות המח' העליונה לכן אף שהיא בתחתיות כל הדרגין במאסר היש הגשמי' אעפ"כ יכול להתעלות ע"י עבודת בתו"מ לשורשו ומקורו לכלל באחדותו ית' והכל מפני הדעת הנ"ל ולכן ישראל נק' אדם מפני הביטול וההתכללות שבבחי' הדעת הנ"ל אבל לא האו"ה ואפי' בחי' מלאכים ג"כ אינם נק' בחי' אדם כ"א פני אר"י פני שור כו' והוא מפני שאין להם בחי' הדעת שהוא ההתקשרות מצד העצם שהם אינם אלא בשביל ישראל כו' והנה הדעת הזאת יש בכל נפש מישראל בעצם נפשו אלא שיכולה להתעלם בחומר הגוף לכן צריך לעוררה ע"י התפילה וע"י ההתבוננות מעט להתבונן באלקות ית' איך שאיהו תפוס בכולהו עלמין ולית מאן דתפיס ב'י' וההתבוננות הזה איננה ג"כ מצד השכל שהשכל מחוייב את זאת אלא שההתבוננות הוא ג"כ רק מצד הדעת הנ"ל שהרי או"ה כופרים ביחוד מצד ההשכלה וזהו שמבואר שיש להם בחי' חכ' וכינה כמו פלוסופים ושאר חכמות אבל בחי' הדעת שהוא ההכרה והעמקה באלקות עד שיקבע בנפש האמת לאמיתו איך שאין עוד מלבדו ואפס זולתו כל זה אין להם מצד שאינם נמשכים מפנימיות כנ"ל והדעת הזה היה ירושה לנו מאבותינו שהמשיכה וקבעו בנפשינו בחי' הדעת וזהו שכתב גבי אברהם כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו כו' היינו שימשיך את בחי' הדעת לבניו אחריו בירושה וזהו הוי עז כנמר דהנה ענין עזות הוא כמו למשל באדם קטן הערך שאומר דבר ומעיו את הגדולי דממה דקה שהוא דווקא מבחי' דומם העליון בבחי' לך דומיה תהילה וזהו תמן קאתי מלכא שהוא אלקות בכל הפרטים שהוא עיקר היחוד כו' ואחר התפילה הוא הסתלקות המוחין מהתבונן באלקות יכול ליפול בההיפוך הגמור לעשות נגד רצונו ב"ה ממש לכן נישאר הרשימה מהארת אלקות שהאיר בשעת התפילה על כל היום לבלתי יפול במכמר היש והרע והס"א ולא יאונה לו כל און כו'.

(מליב ד, י')

נעשה נא עליית קיר קטנה ונשים בה מטה ושולחן וכסא ומנורה ואיתא בזוה"ק שהם ד' תיקוני שכינתא והן ד' מדרגות אבי"ע שכתפלה עד ב"ש הוא בחי' עשי' ומב"ש עד יוצר הוא בחי' יצירה ומשם עד ש"ע היא

בחי' בריאה וש"ע הוא בחי' אצי'. ולהבין כל זה באר היטיב נקדים מ"ש עוד
 בזוהר וידעת כו' דא כללא דכל אורייתא כולה תושבעיפ ותושביכ למנדע לי'
 ולכאורה אינו מובן והלא ישראל מאמינים בני מאמינים והי' די באמונה זו
 לבדה ולמה אנו מוכרחים להתבונן דוקא וכן איתא בזוה"ק על מרע"ה אוליף
 לי' רזא דמהימנותא משמע שהעיקר היא האמונה ועוד איתא בתניא שאפילו
 קל שבקלים מוסרים נפשם על קדה"ש והיינו משום שה' אחד מאיר ומחי' כל
 הנפש ע"י התלבשותה בחכמה שבה שהוא למעלה מן הדעת ושכל מושג פי'
 שהוא עצמות הנפש ואי"כ הוא למעלה מההתבוננות והוא בחי' מקיף שמקיף
 את מוחו ואינו נכנס בקרבו שיתגלה במוחו או בלבו שיהי' יכולת בידו
 להפוך מדותיו לשוב רק זה אצלו למעלה מן המוח ואמונה הוא מלשון
 כאשר ישא האומן את היונק כו' פי' שמחבק את היונק ומקיפו וכמאמר גנבא
 אפום מחתרתא רחמנא קריי' והנה אף שקורא לה' הרי שמאמין שיש אלוה
 ואעפ"כ הוא גונב ואינו פועל בו שיהי' עולה על דעתו איך שהשי"ת צוה
 שלא לגנוב ולכן צריך להתבונן שיתגלה אלקות בקרבו פי' לכשיתבונן
 ביחו"ע ויחו"ת איך שהוא ית' עיקרא ושרשא כו' ויתגלה אלהות בקרב לבו
 ויהי' הלב רואה פי' ראיית השכל שלא יהי' השכל נפרד מהמוח פי' שיבין כל
 זה ולבו בל עמו רק שיתפעל בהשכל שזה אינו רק הודי' במוחו וצריך
 שיתגלה בלבו שיהי' קרבת אלקים לו טוב וכמ"ש על כי אין אלהי בקרבי כו'
 שצריך שיבין מאוד במוחו וגם הלב ירגיש ויקשיב זאת וזהו קודם שבא
 לבחי' אהבה וגם אף אחר שיתגלה אהבתו בקרב לבו צריך שלא יפריד לבו
 ממוחו ומאתעדלית אתעדל"ע שכן למעלה נמשך מההעלם אל הגילוי רק
 יעמיק דעתו בהתבוננות הנ"ל כי תיכף שינוח מההתבוננות יפול גם אהבתו
 וזהו נקי כפים ובר לבב ישא ברכה מאת ה' פי' ברכה לשון בריכה שהוא
 המשכה מההעלם אל הגילוי. וזהו וידעת היום והשבות אל לבבך דע את
 אלקי אביך ועבדהו בלב פי' שע"י ההתבוננות יבא לבחי' ואהבת ואף מה
 שמתבונן באלהות הוא אלהות ממש וכן כשהלב רואה הוא אלקות ממש מ"מ
 מוכרח שיבא להתגלות הלב שבלב הוא יותר גילוי אך אינו מובן איך שייך
 ציווי אצל אהבה שהיא טבעיית ואם טבעו לאהוב את המקום ל"ל לצוות לו
 ואם אין טבעו לאהוב כו' מה יועיל הציווי. אך הענין הוא כנ"ל דהנה יש ב'
 אופנים בלשון אהבה וזהו ואהבת בגימט' ב"פ אור אור ישר ואויח אופן אחד
 שתאהוב ממילא מחמת שטבעו הוא כן ואופן אחר הוא ואהבת שמצווה לו
 שיאהוב והציווי הוא על ההתבוננות שיתבונן באלהות ומחמת זה יבא לידי
 אהבה אך איך יוכל לבא לידי אהבה ע"י שיתבונן באלהות והלא כל היום
 הוא מלוכש בענינים גשמיים ואיך יתפעל מאלקות אך הענין דהנה כתיב זבחי
 אלקים רוח נשברה שהוא תבירו דליבא שע"י ההכנעה יוכל לבא לידי תפלה
 וכמאמר אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש זו הכנעה דהנה כתיב

רשע מכתיר את הצדיק פי' שנפש הבהמית מכתיר ומסבב את נפש האלקית שנק' צדיק וזהו עה"ד טו"ר שבפנימי' הוא טוב והרע מקיף עליו ומסתיר בפני נפש אלקית ואינו מניחו לעבוד את אלקים וזהו סבוני גם סבוני כו' והעצה לזה מתחילה אפילו בהכנעה לבד שהוא בחי' עצבות שצופה ומביט על פחיתות עצמו איך שהוא רחוק מאוד מאור פני הוי' ויתעצב מאוד מזה ולכן נשבר בו הס"א וכהמס דונג מפני אש כו' וזהו שאומר בכרכת השחר שלא עשני גוי ועבד ואשה פי' שאינו רוצה להיות מלובש בסט"א שהוא בחי' עבד.

וזהו מי זאת עולה מן המדבר פי' שיוצא מההיפוך ואז ממילא הניצוץ אלקות יתפעל מההתבוננות באלקות כי מדבר שהוא ערכו ודאי יתפעל מזה, והנה מדריגה זו היא מדריגה תחתונה שכולם ונק' בחי' עשי' ובחי' מטה וזהו הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה פי' שמטה היא הבחי' שסובב עליה רוח הסט"א וכניל ומטתו שלשלמה הוא שיצא מהסביבות שבה ע"י התבוננות ופחיתות עצמו ואף שאין זה תולדות שמתבונן רק מדבר שנוגע לעצמו מ"מ בה ועל ידה יכול לבא לידי תפלה הוא מב"ש עד יוצר אור שהוא לסדר שבחו של מקום ונק' פסד"ז שהוא כמו זמר ושיר פי' כמו ניגון שא"א שיהי' רק קול פשוט רק ב' תנועות וכן עד"ז בפסד"ז יש ב' בחי' שהם ב' מיני התפעלות האחד הוא כשמתבונן בגדולת א"ס ב"ה איך שהוא ממכ"ע וסוכ"ע וכולם בטלים נגדו ית' והוא עיקרא ושרשא ולכן איננו ישר בעיניו רק אלהות ואינו רוצה רק קרבת אלקים ותתפעל מאוד מזה ובחי' הב' הוא שמתבונן כיון שהאמת הוא כן שהעיקר הוא רק אלהות לכן אינו רוצה להיות בעיניו גשמי' וכל עניני עוה"ז וכל מה שאלהות חביב יותר בעיניו כמ"כ אינו רוצה להיות עומד בתוך ההיפך כמו עד"מ שברור לו פשט גמרא ורואה אדם שאינו מבין אזי מצער מאוד על זה איך שהוא משבש וכל מה שהבין יותר הצער גדול ביותר בעיניו אבל מי שאינו מבין אינו מצער על מי שהוא משבש וכמ"כ כל מי שהאלהות הוא יותר חביב בעיניו כשצופה ומביט על עניני העולם הוא מתפעל מאוד מזה ואין רוצה מאוד שיהי' שקוע בעיני העולם ומהתפעלות השכל בא לידי התפעלות הלב ובלב הוא ג"כ ב' בחי' כניל מצד שמתבונן באלהות חדוה בלבו ומצד שמתבונן בעיני העולם נתמרמר מאוד וזהו אהבה אתכלילת מתרין סטרין פי' שמצד המנגד האהבה הוא יותר גדולה ועד"מ קטן שמאבד איזה דבר הוא שוכח מהר ואף שלכאורה הי' נראה שהי' לו אהבה גדולה לזה מ"מ ממה שאנו רואים שאינו מצער על זה מזה ידוע שאהבתו אינה גדולה והוא מחמת שהשכל שלו ג"כ קטן אבל הגדול אף שלכאורה אינו נראה שהוא אוהב זה מ"מ כשאובד איזה דבר חשוב מאוד מ"מ מצטער על זה זמן רב מזה יכולים להבין שאהבתו

גדולה ונק' בחי' זו שולחן כמו שולחן שמסדרים עליו כל העניינים וכמו"כ בחי' זו הוא הסדר שבחו של מקום ונק' מדריגת יצירה והנה בחי' זו בחי' אלקות ממש פי' שמתבונן באלקות ותקוע במחשבתו ובכל כוחו באלקות ממש וכן מה שישתכל על עצמו איך שהוא שפל ונבזה ועושה מה שעושה ונתמרמר מזה הוא ג"כ אלהות כיון שבא לו מחמת התבוננות אלקות נק' מרירות והוא גבורה שבחסד וביוצר אור הוא בריאה שנק' כסא ובא לידי בחי' אהבה שהוא ואהבת היכל אהבה ואח"כ אמת ויציב שהוא היכל הרצון והט"ו ווין הם המשכות שיהי' אהבה לכל היום שיתחזק האהבה שהי' לו בשעת התפלה על כל היום שווי"ן הם עדי"מ כמו יתידות שמחזקין בהם את האוהל דהנה אומרים אמת לאחר שאמר אחד והלא אחד הוא אמת, אך הענין דהנה כתיב שפת אמת תיכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר והנה מה שמתבונן באחד ובא מזה לידי אהבה בשעת התפלה אינה נק' בשם אמת מאחר שתולפת ועוברת לאחר התפלה לכן אומר אמת פי' שממשיך ע"י התבוננותו ומחוד"ד אהבתו שיהי' לו לכל היום פי' ההסכם הוא כן נעשה ברצונו נמצא שבא מבחי' התבוננות לבחי' הרצון שלמעלה מהמחוד"ד ומאתעדל"ת אתעדל"ע שנתעורר למעלה ג"כ בחי' רצון שיהא רצון להשפיע וסמיכת גאולה לתפלה הוא היכל ק"ק שילוב אדניי בהוי' שהוא ההשפעה וההמשכה שבא ע"י ח"י ברכאן דצלותא וזה נק' מגורה וכן למעלה בעליית המל' יש ד' תיקוני שכינתא מטה שולחן כסא מגורה דא ימצא בגמ' מנין שהקב"ה מתפלל שנאמר ואני תפלה לאל חיי אני הוא בחי' מל' ותפלה היא שפיכת הנפש וכמ"ש ואשפוך את נפשי שהוא עליית מל' מג' עולמות בי"ע שעולה ליבטל לבחי' סוכ"ע שהוא האצילות דהנה כתיב אלקים אל דמי לך למען יזמרך כבוד ולא ידום קארי תדיר לנהורא עלאה ולא שכיך פי' שבחי' מל' קארי לנהורא עלאה שהוא ז"א דאצי' שרוצה ליבטל וליכלל לבחי' סוכ"ע יזמרך כבוד דהנה איתא בפרד"ס שיש כבוד נברא וכבוד נאצל ובזוהר נק' כבוד עלאה כבוד תתאה כבוד הוא זיו שהוא התפשטות דכתיב מכה"כ ותרגומו זיו יקרי' זיו הוא כח הפועל בנפעל כבוד נאצל הוא ז"א דאצילות, וזהו למען יזמרך כבוד ולא ידום שתמיד רוצה לצאת מהעולמות ולחזור לשרשה וכנ"ל. אך לכאורה אינו מובן איך שייך לומר על בחי' מל' שהיא אלקות שרוצה אלקות לאלקות דהנה יש ג' בחי' יש ואין ויש עדי"מ הרב שרוצה להשפיע שכל להתלמיד א"א שיגלה לו כל שכלו הרחב רק איזה הארה מועטת מהשכל והשכל הרחב שלו נק' יש אמיתי והארה מועטת הנ"ל נק' אין והמקבל נק' יש וכן התהום שממנו נובע המעיין ונמשך מזה נהר התהום הוא נק' יש אמיתי והנביעו נק' אין ואף שהנביעו הוא בלי גבול מ"מ הוא יורד באופן שיכול להתהוות מזה נהר והנהר הוא יש שהוא בע"ג, והנה במלת אין יש ב' פירושי' האחד נגד מה שלמעלה נק' אין פי' אין כלא ונגד מה שלמטה

נק' אין פי' לשון העלם שנעלם ממה שלמטה וזהו מל' דאצי' נעשה עתיק לבייע שטיס אחרונות של מל' נתלבשו בבייע שהוא כח הפועל בנפעל וכתר דמל' עומד אחורי ז"א, וזהו לעולם ה' דברך נצב בשמים דברך הוי' בחי' כתר עומד בשמים שהוא ז"א דאצי', והנה ז"א דאצי' הוא יש גמור וכתר דנוק' הוא האין וכח הפועל בנפעל הוא היש בע"ג והנה מחמת שבחי' מל' מלוכב בדברים נפרדים לכן שייך לומר שרוצה לצאת ליכלל במקור עד"מ ב' אוהבים שנתרחקו זה מזה אזי אהבתם גדולה זה לזה, וזהו הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבוני א"ת הרהיבוני אלא הרחיבוני דמוקדין לי' בשלהובא דרחימותא פי' שאהבתו גדולה עד מאוד מחמת הריחוק וכנ"ל וזהו מ"ש הזוהר אשא אוכמא ואשא חיורא שבנר והוא מושל על בחי' מל' וד"ל.

(ישעי' א, כז)

ליל שבת חזון בעז"ה

ציון במשפט תפדה ושביה בצדה. ציון במלאופם וציון בחולם כשמקבלת המוחין בשביל השפעת העולמות בריא' ז"ע ותתן טרף לביתה בלילה אז הוא החיצוני יסוד כו' וכשהמשכת המוחין בשביל עצמו נק' ציון בחולם בפנימי יסוד כו' וכמ"ש ותחלימיני והחייני בחולם בראש אתויון. ולהבין זה, דהנה מדת מלכותו ית' ידוע שהוא ענין ההתגלות מן העצם כמו גוון ומראה דבר מה שאינו דומה בערך להעצם כמו מראה אודם התפוח אין דמיון למראה האדמומי' עם עצם מהות התפוח וכדומה, וכן זיו הארת השמש שנק' אור שמאיר את החושך אבל העצם של השמש אינו בערך אור שיאיר אם הי' באפשרי שיהי' השמש בלא זיו כו' וכמו"כ בענין ההתגלות ממהות מדותיו ית' שהם אותיו' וכלים דאצי' שנבראו ונמשכו מהן כל פרטי פרטי' בעלי הגבול דבייע בבחי' אורות וכו', דהיינו מהות הגבלת הנברא ואור שפע האלקי השופע עליו תמיד לחיותן מאין ליש כמ"ש כי רוח החיות באופנים שהוא כח הפעול האלקי במוגבל כידוע. והרי הגבלת מהות הנברא נק' חושך לגבי בחי' אלקי', דהיינו שמפני שהיותו בע"ג אינו ערך כלל לבחי' אלקות שאין לו ראשית כו' ואין המשכת הבע"ג ממנו כדמיון הזיו מן השמש כידוע, אלא אדרבא מפני צמצום הזיו שהיא המשכת אורות מדותיו ית' והסתלקותם הוא הדילוג ממהות למהות כמ"ש במ"א מפני זה נתהוו בעלי

הגבול. וה'ז כדמיון אחר סילוק האור שנתהווה חושך, וכמו"כ מובן למשכיל שבראשית המשכת כח אלקי לחיות התהוו' בע"ג כו' הוא ענין צמצום עצמותו ית' וה'ז בריאת החושך כמ"ש ובורא חושך הו עשרה מאמרו' שמהן מהות הגבלת הנבראי' כמאמרז"ל כברייתו ש"ע ברישא חשיכ' פי' כשעלה ברצונו הפשוט שיהי' התהוו' מוגבל ה'ז גופא בריא' החושך והסתלקות עצמותו כו'. והדר נהור' אור שפע האלקי שהוא התגלות מדת מלכותו להיות לאור לתוך כלי הגבלתם כדמיון הנשמה המתפשט' בגוף להחיותו שהכלים שהוא החומר ההיוליי נעשה ונמשך תחילה מן בריא' החושך, ואח"כ נמשך האור כו' וכמו מאמ' תדשא הארץ ה'ז כמשל האדם הגשמי שיאמר מאמ' אותיות תדשא, שהמ' יוצאי' בדרך אור וכלי, שהוא מהות האותיו' שיוצאי' הכל ממש, שהוא החומר והחיו' ובההבל הנמשך מן הלב שעי' חיות הלב המאיר בהבל פיו נק' הבל חי כו' וד"ל נמצא מובן שאפי' בהמשכת עשרה מאמ' שהם כלים ואורו' דאצי' הכלי' נמשכו תחילה ואח"כ האורו' להחיותם, ברישא חשיכ' והדר נהור' כו'. וא"כ אין מהות הנברא נק' זיו מדת מלכותו אדרבא נק' חושך כו'. אלא האור שפע האלקי המחי' אותם תמיד נק' אור ונק' מפני זה אש שחורה כמשל אש הגשמי שמאיר את החושך וכל הארת החושך בכלל חושך יחשב, משא"כ עצם המאור וד"ל. וכמו"כ בעבוד' ה' כנסי' נק' ג"כ אש שחורה, שענין כנסי' ישראל הוא כלי המקבל אלקו' שלמעלה מזמן ומקום בחי' ישראל דלעילא בתוכה, והם נשמות ישראל שנקבע בהם אחדות ה', אבל הנשמות משיגי' אלקו' לפ"ע המשכתם בגדר בריאה, וגם התכללות' הוא ליפשט מן הגבלתם לבד, ואם השגתם באלקי' אינו אלא שהטפל בטל לגבי העיקר ומקורו כו' לבד לכן נקראו אש שחורה, כמשל הסתלקות התגלות אור הפתילה לגבי מקור אש היסודי כידוע. וזהו ביום ההוא תקראי לי אישי כו' לשון אשות תשוקת המקבל לגבי המשפיע הוא ברשפי אש והוא בחי' הסתלקות מגדר הגבלתו להכלל כו'. וגם המשפיע נק' איש ע"ש האש כמ"ש בזוהר בענין איש ואשה כו', והוא ע"ש השפעתו בתחילה שיהי' אש התשוקה להמקבל איליו כו', והוא ענין אש שחור' ע"ג אש לבנה כו', כי נקבה תסוכב גבר כידוע ומתחילה השפעת רחמי ה' הרבים על נשי' האסורי' בחומר גופ' שהוא בתכלית הגסות והריחוק מאחדות פשוט ומתעורר רחמנותו על עוצם ריחוקם ושפלותם שאין כמוה כו'. ומתוך שברחמי' יש אש וחמימות כמ"ש נכמרו רחמיו מלשון מכמר בשרא, וכמו כשרואה אוהבו האמיתי ויושב בטיט וצואה סרוחה תתלהב לבבו במרירות גדול עד שיהי' ברשפי אש ממש. אך אם חמימות זו איננה בחי' גבו' אדרב' נמשכת מעוצם חסדי' הרבי' על אוהבו כנפשו איך יכסנו צואה כו' ויתעורר רחמי' גדולי' עליו כו'. וכן בהשפעת הרב לתלמיד כשיראה חסרון ידיעתו ומיעוט דעתו נגד רחבת דעתו יתעורר אש הרחמי' להשפיע לו שכל כו'.

נמצא שמן אש הרחמנות של המשפיע יומשך להמקבל שהי' לו תשוקה נפלאה לצאת מחשכו. אך אש הרחמנות לא תחזר בהתגלות מהמקבל שאינו בערכו כ"א בהסתר יהי' בו ויעורר ערך אש תשוקתו תמיד לצאת מחושך הגבלתו כו' וכשיתעורר מתשוקתו הנק' אש שחורה אז נקבה תסובב גבר שלא יוכר כ"א תשוקתו כאילו היא מעצמה ולא יוכר כלל השפעת אש הרחמנו' שעורר אותו מתחילה ומקיים תמיד ומעמיד אש תשוקתו שלא יכבה חיו וכמ"ש במ"א וד"ל. וזהו ביום ההוא תיקרא לז"א שהוא אהב' דאצי' אי"ש א"ש לבנה שהיא המורידה אש תשוקת המקבל, ולא בעלי בחי' יעקב בעל דההוא ת"ם הנק' מל' אלא ישראל דלעילא ולכן נקרא' כנסת ישראל. וענין ישראל הוא כי שרית עם אלקי' ואם אנשי' פי' כי אהב' דאצי' לגבי נשי' היא נקרא' אש לבנה, מפני שנמשכת מצד הרחמנו' שיש בה מרירות ורשפי אש כנ"ל. אך זהו רחמי' הכלולי' מחו"ג כידוע שבמדו' הגמשכי' מצומצמי' מן השכל כו', אבל רחמי' רבים שבמדות חו"ג שברצון ששם הם המדות בלי גבול כמ"ש במ"א לכן שם הרחמי' רבי' מאה"ר בלי גבול, והמרירות הרב בלי גבול ונמשך הרחמי' ג"כ בלי גבול כידוע. אך שהי' הארת בחי' הרחמי' רבי' שבא"א וע"י נמשך במדות עליונות דאצי' דרך השכל ומוחין פנימי' שלהם לתוך המדות כו' אי אפשר מפני שאין המוחין מערכם כלל כידוע, לכן הם בוקעי' דרך שערות ואחורי דאחורי רישא דז"א כו'. כמשל מי שאין ביכולת השגתו לקבל עומק הדבר השגה ואעפ"כ נדמה לו שהוא מבין אותה. אלא שאינו יכול אפילו להביאה במחשבת שכלו רק נדמה לו כאילו מרחפת על ראשו מבחוץ לעורף כמ"ש במ"א כמו"כ אש לבנה שבישראל דלעילא מאיר בו הארת ר"ר פלגות' דשערי' כו'. וזהו כי שרית עם אלקי' בשביל השפעת תשוקת אש לבנה לעורר אש שחורה דנוק' הנק' אלקי' שרית לקבל הארה למעלה מן מדרג' המוחי' כו' וד"ל. ועם אנשים, ועיקר המשכת הארה גדולה של רחמי' רבי' לתוך מדות עליונות הוא ע"י אנשי"ם דבי"ע המעלי' מ"נ בבחי' מרירו' בלב נשבר שרואי' ומכירי' תמיד ערך שפלותם האמיתי לגבי אלקו' אעפ"י שאין משיג' כלל את אלקי' מ"מ מעוררי' רחמי' רבי' כמשל כשהרב רואה שפלות התלמיד בהשג' קצרה שאינו יכול להביני' יתעורר אצלו רחמי' להסביר לו כנ"ל. אבל כשרואה שהתלמיד מתעצם ובוכה על מיעוט ידיעתו וכמעט שהוחלט אצלו שאין לו דעת כלל וכלל, אזי מתעורר אצל הרב ר"ר שלמעלה משכל והשגת הרב. ואעפ"י שההשפיע שישיפע לו אח"כ הוא בהרב' צמצומי' מן שכל הרב, עכ"ז שפלותו האמיתי של התלמיד יעורר את שלמעלה ממהות שכל הרב שיאיר בההשפיע'

המצומצמ' כמו"כ מובן למשכיל 'ענין השפעת אש לבנה ע"י הארת רחמי'
רבי' והוא ע"י אנשים דווקא וד"ל.

וזהו ציון במשפט תפדה ציון בחולים כמו החולם שהוא מרוב העלא' לו
יוכל להאיר בתוך האות אלא על גביו מלמעלה כמ"כ הארת רצון ה'
ורחמי המרובי' כו' שע"ז נמשך בחי' אש שחורה ליפשט מן הגבלות
חומריות הגוף כנ"ל הוא כמו חולם וד"ל. אבל אז בחי' אש השחורה בפנימי'
הלב כשמקבלת מן החולם נק' ציון אבל כשהתשוקה בחיצוני' הלב לכד אזי
אין הארת החולים בו (וכמו"כ בחי' מל' דאצי' נקרא' לבא דכל עלמין
וכשהיא כלילה רא"ש לשועלי' ליתן טרף לביתה הוא בבחי' חיצוני' לביה
וחיצוני' יסוד' ואזי אחיות החיצוני' כידוע וכשעולה באור הבקר נק' אש
שחורה ומקבלת בפנימי' שבה ונק' אז צור לכבי ויש בה אז הארת החולים
כמ"ש ותחלימני ותחיני וד"ל) וזהו מכף רגל ועד ראש אין בו מתום פי'
בכללות נשי' נק' קומה ואפי' בחי' הרא"ש ומוחי' שבהם אין בהם הארת
התום בחי' חולם בריש אתוון שהוא בחי' חפ"ץ ה' כמ"ש בר"מ אם חפץ בה
המלך כו' וכמ"ש הולך בתום ילך בטח שהוא למעלה מן בחי' תם שהוא
במדות אבל זהו ברצון בנקוד' פנימי' שבלב שבו יאיר חפץ ה' שהוא בלי
גבול כנ"ל וד"ל. והנה ע"י משפט התו' תפדה ציון ותהי' בנקוד' חולם כי
משפטי התורה הם הארו' רצונותיו ית' אם יהי' זה כשר ויוכל לעלות כו'
ונמשך ג"כ מרחמי' רבי' וכמ"ש כמשפטיך חייני ולהיות כי סיבת העדר
הארת חפץ ה' בפנימי' נקודת הלב בא מחמת שחוזר ומקשר פנימי' הלב
בעיני' גשמי' כו', ובלמוד התור' ע"י שפלו' בבחי' יראה שמרחוק כמ"ש
בענין בנוי דאברהם בגלות' דאדום, ע"ז מתרחק מלהתקשר בפנימי' הלב
בעיני' עוה"ז, כי בחי' יראה שמחמת שפלות מקררת תאו' והגבה' וגסות
שנמשך מן אש ההתלהבות שהוא בחי' ישמעאל היונק מאהב' אברהם ממש,
ואיך יהפוך אהב' אלקי' מה שיונק ממנה כו', אלא צריך שיהפכנה דבר שהוא
הפכי ממנה והוא בחי' שפלות וינועו ויעמדו מרחוק ההיפוך מהתלהבו' שהוא
הקירוב כידוע. ולכן לימוד התו' ע"י שפלות מונע התקשרו' נקודת הלב
בעוה"ז ויוכל להאיר בה בחי' החולים הארת ר"ר ותקרא ציון בחולם וד"ל.
ושביה בצדקה דהנה פנימי' הלב המקושר בעוה"ז המונע אור אש לבנה אהב'
מסותרת שבבחי' מקיף כו', מ"מ הרי לא כל לבנו בהדבר הגשמי שהרי בבחי'
מקיף יאיר לבנו תמיד ענין הרצון לה' שבקדוה"ש יכול למסור נפשו ובכל
עת שיתבעוהו אפי' בעת התקשרותו מאוד בעוה"ז כו'. אבל מדוי' של הנפש
מאחר שהם לבושי' מופרדי' מן הנפש אי"כ כשהם מקושרי' וחושבי' ומדברי'
הבלי' ושטות' של מעשה בהמה הרי אין בהם שום הארת טוב רק רע, שהם
נעשי' לבושי' מסאכות' ממש וד"ל. ולכן צריך להסירם לגמרי כמ"ש הסירה

את שמלת שבי' ובכתה את אבי' דהיינו זה שנתקשר הלב בעוה"ז יוכל לפדותו ע"י בכי' ומרירות יעורר ר"ר או ע"י משפטי התו' כנ"ל אבל השמלת שבי' של מדו"מ צריך להסירם לגמרי כי אין בהם הארת הטוב כלל רק רע ממש, ולא יוכלו לפדות אותם ע"י בכי' מאחר שכבר נעשו והם קימי' בבחי' עשי' ולבוש גשמי כי לא תאבד אפי' מחשב' א' כמו שלא תאבד הנפש עצמה כידוע, ובמה הלבושי' שבי' ונטהרים ממסאבות' הוא ע"י הלבושי' דכי' כמ"ש וילבש צדקה לבושו צדקה ואעפ"י שגם התור' נק' לבוש כמ"ש עוטה אור כשלמה אבל אינו לבוש ממש אלא שמהות חכמתו ית' נתלבשה בעיני עוה"ז והרי החכ' עצמה שורה בהאותיו' כמ"ש במ"א, אבל לבוש הצדקה הוא לבוש ממש להיות כמו הלבוש הוא דבר מובדל בערך מן הגוף כמו"כ השפעת הצדקה הוא מממונו שהוא דבר נבדל ממנו, כי כמה השפעות יש שמבחי' פנימי' כמו השפעת שכל לתלמיד או השפעת זווג וכיוצא, אבל השפעת ממון הוא מבחי' חיצוני' מהתפשטות חיותו כדבר נפרד ממנו דהיינו יגיע כפו, לכן דומה הוא ללבושי' נפשו ועושה לבושי' חדשי' לנפשו, והלבושי' הצואי' יסירם כי בזאת מעלת הלבושי' שיתחלפו כמ"ש כמו לבוש תחליפם כמו שאין המחשב' עומדת במקום א' כידוע. וזהו ושביה דבר שהוא שב הנה יהיה בצדקה מחליפם וד"ל.

ציון כמשפט תפדה ושביה בצדקה, הנה כתי' ביום ההוא תקראי לי אישי ולא תקראי לי עוד בעלי כו' להבין זאת צריך להקדים מ"ש וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח והוא מה שאנו רואים שגם קל שבקלים ההולך בשרירות לבו ועובר על כל העבירות בקלות ופריקת עול מ"מ לפעמים יתעורר בנפשו מאוד עד שבוכה ממש והוא מצד כח אלקי שבכל נפש מישראל כמ"ש ונתתי משכני בתוכם משכונא דלי גביכון הוא בחי' רוחא דשביק בגוה שאין זה ההתעוררו' מצד עצמו רק שהוא מצד אלקות כמ"ש ישוב ירחמנו מאן אתר ישוב מההוא אתר דאקרי עתיקא קדישא כו' ויש אלקי עולם ברחמיך הרבים כו' וכמ"ש וחושב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח דייקא כו', והנה אנו רואים ההיפוך כ"ז והוא מארז"ל אין מספיקין בידו לעשות תשובה דהיינו שנתעורר בתשובה ע"י הכרוז שמכריזין שובו בנים שובבים אך שאין מספיקין בידו לעשות תשובה דהיינו שישאר בתשובה זאת רק מבלבלים אותו במחשבות ומניעות שונות שלא ישאר בו תשובה זאת

וגם שמתעורר במוח או בלב או במעשה באיזה נקודה שיהי מבלבלים לאותה נקודה דייקא וכמ"ש ובפרישכם פכיכם אעלים עיני מכם גם כי תרבו תפילה אינני שמע כו' שאין הפי' שאין מתפללים כלל רק שמתפללים ומתעוררים בלב או במוח כו' ומ"מ אינני שמע כו' ונמצא ששני בחי' אלו הם שני הפכים מן הקצה לקצה כו', ולהבין זאת צריך להקדים עוד ההפרש בין עתה לע"ל כי הנה ארז"ל ברישא חשוכא והדר נהורא כמ"ש ויהי' ערב ויהי' בוקר כו' בתחלה ערב ואח"כ בוקר, והענין הוא כי כדי להיות התהוות העולמו' בע"ג מאלקות הוצרך לצמצם עצמו' כבי' וכמ"ש באורך נראה אור בחי' הארה דהאר' לבד הודו על ארץ ושמים כו' בחי' הוד וזיו לבד שנשאר אחר המסך כו' ולכן למטה בנפש האדם ג"כ הוא הולך כל היום ואינו נזכר על זה שאלקות מחי' אתו רק לפרקים מתעורר בנפשו ומתבונן בזה ומעמיק מאד איך שהעולם אינו עושה את עצמו וחי מאלקות ובטל וטפל לאלקות כמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה שהוא כמו דבר חדש אצלו וגם מי שבחי' אלקות נכנס בתוך תוכו (הנק' עש איז דורך די ביינער) כו' מ"מ הוא בחי' התחדשות דבר כו', והטעם הוא מפני שבריתו של עולם הוא ברישא חשוכא והדר נהורא כו' ובכל השתלשלות עלה ועלול הוא עד"ז שא"א להיות השפעה מעלה לעלול כ"א שתחילה יהי' בחי' הסתלקות כו' ולכן גם למטה בנפש בעבודת ה' הוא ג"כ ברישא חשוכא בחי' הסתר אלקות כו' וגם במו"מ בעסק הפרנסה ג"כ הוא עד"ז שא"א לו להרויח כ"א ע"י מדה"ד בתחילה לייגע עצמו ולפעמים מפסיד ואח"כ ירויח דייקא, ולכאורה אינו מובן זאת שהרי יש משפט כמה יהי' פרנסה לאדם וכן על כל הברואים יש משפט שימצאו טרף לנפשם כמ"ש נותן לחם לכל בשר וע"ז אדם נידון בכל יום וא"כ למה הוצרך להיגיע לייגע עצמו תחלה ביגיעה עצומה עד שמדמה בנפשו שאבד תקוה ותוחלתו כו' ובאמת החסד אשר נשפט לו סוף סוף יבא לו והי' לו למשך החסד בקל אך הוא מטעם הנ"ל מפני שבכל השתלשלות הוא ברישא חשוכא כו' לכן גם בענין מציאת טרף לנפשו צ"ל תחילה בחי' דין והדר נהורא שהוא המשכת החסד ולכן בכל יום יש לילה לפניו כי ביום הוא חסד אל כמ"ש חסד אל כל היום כו' כנ"ל. וכן יובן בעבודת ה' שכל איש לפי ערכו ענין אלקות אשר בו כמו התעוררות תשובה לא יבא בקלות כי יש תחלה מונעים ומנגדים גם שאינו מאותן שאין מספיקין בידו לעשות תשובה מ"מ יש מונעים כו' וצריך לייגע עצמו עד שיצא לאור הענין אלקותו שלפי ערכו כו' והוא מחמת שבריותו של עולם הוא ברישא חשוכא כו' וד"ל, ולע"ל כתיב לעת ערב יהי' אור ובכלל הוא שיהי' א"ס למטה כמו למעלה כו' ואין המכוון שלא יהי' החושך כלל רק שהחושך עצמו יהי' אור כמשל הזכוכית שאינה בהירה שמסתיר האור לגמרי אבל יש זכוכית בהיר וזך שמתוכה יראה דייקא עצם האור וכזה יהי' לע"ל שהחושך והערב

יהי' אור ולכן יהי' גילוי אלקות על כל הברואים כמ"ש ובאו במערות צורים
ובנקרת הסלעים מפני פחד ה' שיהי' פחד ה' על כל הברואים וכמ"ש ובכן
תן פחדך על כל מעשיך כו' ויעשו כולם אגודה אחת כו' וכמ"ש וגר זאב עם
כבש ופרה ודוב תרעינה יחדיו ירבצו ילדיהן כו' שכעת הן מזיקין ולעתיד
לא יריעו ולא ישחיתו כו' וכן במין האדם שלא יהי' רוצחין ולא גואפים כו'
בחי' ישמעאל אדום כו' מפני שיהי' גילוי אלקות ולא כמו עכשו שברישא
חשוכא והדר נהורא כו' והנה יש הארה מעין דלעתיד גם בזמן והוא מ"ש
ציון במשפט תפדה ציון בחולם ע"ג אתוון כו' כי הנה כתי' הולך בתום ילך
בטח כו' ויש תום ותם ותמים כו' וענין תמימות ידוע עד"מ איש תמים (שנק'
ערנשקייט כו') דהיינו שהוא תמים הן במוח הן בלב והן במעשה שהמעשה
שלו הוא בתמימות כמו שהוא כו', וכמו"כ יובן בעבודת ה' שבחי' תם ותמים
היינו בחי' התמימות במח שהוא התפעלות אלקות כו' והן בלב והן במעשה
בחי' הליכה אחרי ה' תלכו כו' ותום בחולם הוא שרש התמימות וז"ש מכף
רגל ועד ראש אין בו מתום פצע וחבורה ומכה טריה כו' ראש הוא בחי'
חכמה ורגל הוא בחי' מעשה לבד ומכף רגל ועד ראש אין בו מתום שאין
מאיר מתום בחולם שהוא שורש התמימות ולכן יכול פצע וחבורה כו'
וההפרש שבין פצע לחבורה הוא דבר החוזר לקדמותו וחבורה הוא שנצרר
הדם ואינו חוזר כו', וג' מיני קליפות אלה פצע וחבורה ומכה טריה הוא נגד
מוח לב מעשה ומפני שאין בו מתום הגם שבחי' תם ותמים יש שהוא בחי'
התפשטות מתום כו' אבל מפני שאין בו מתום הגם שבחי' תם ותמים יש
שהוא בחי' התפשטות מתום כו' אבל מפני שאין בו תום בחולם יכול להיות
פצע וחבורה כו' אבל אם הי' מאיר מבחי' תום לא הי' מקום להיות פצע כו'
כמ"ש בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון כו' וזהו ציון בחולם
שהוא בחי' תום כי ציון במלאפום הוא בחי' התמימות אשר נתיישב בכלי
המוח או בכלי הלב כו' וציון בחולם הוא בחי' תום כנ"ל וציון זה במשפט
תפדה שהוא במשפט התורה וכמ"ש זאת נחמתי בעני כי אמרתך חיתני בעני
הוא מה שאין בו מתום כו' אך זאת נחמתי כי אמרתך חיתני שהוא דיבור
התורה ואין נפקותא כלל בין תושב"כ ובין תושב"ע רק שלא ילמוד שלא
לשמה וק"ש נמי מדית כו' כי ע"י דיבור התורה נעשה מגן ומחסה להיות
שמור מן רע כי כל א' מישראל יש לו אות בהתורה כמ"ש ישראל מתקשראן
באורייתא כו' וכמ"ש את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה שכל נש"י כולם
ס"ר נש"י כי אז הי' ס"ר שרשים וכעת הם ענפים כו' וז"ש אלקי עולם
ברחמך הרבים רחם עלינו אדון עוזינו צור משגבינו מגן ישעינו משגב
בעדינו ד' מיני מקיפי' נגד ד' בחי' רצון מחשבה דיבור מעשה להיות שמור
מן החטא הן ברצון כו' וכמ"ש בשכבך תשמור עליך כו' וכמ"ש כי נר מצוה
ותורה אור וארז"ל מצוה בעידנא דעסיק בה ותורה בין בעידנא דעסיק בה

ובין בעידנא דלא עסיק בה כו', והנה התעוררות רחמני' זו הוא בכחי' רשפי אש כמו למשל אב אל בנו שיש רשפי אש ב' בחי' מצד החדוה או מצד המרירות שגדלה הרחמנות עליו אזי נתעורר כרשפי אש ברחמנותו עליו כמ"ש נכמרו רחמיו כמו מכמר בשרא כו', וכמ"כ יובן למעלה שבחי' התעוררות רחמים זו הוא בכחי' התלהבות כו' וזהו ביום ההוא תקראי לי אשי אש יוד כו' כי אז יהי' התגלות ר"ר כו' ועתה ג"כ ע"י לימוד התורה יש מעין זה כו', וזהו ציון במשפט תפדה בחי' ציון שהוא נקודת התמימות שאין בו מתום כו' ויכול להיות פצע כו' ע"י משפט התורה תפדה כו' וגם יש לפרש ציון במשפט תפדה שנפדה בחי' נקודת הרצון זר כו' ושניהם אחד וד"ל, ומעתה י"ל ענין ושביה בצדקה הנה ושביה הוא נשמות אשר בתוך השבטים ונק' בזהר ברשו נוכראה כמ"ש לא אדונים לאלה וכמ"ש בעלונו אדונים זולתך כו' והענין יובן ע"פ משל הרב המשפיע איזה שכל לתלמיד וכשהתלמיד מבין מקצתו ואינו מבין לאשורו אזי נתעורר רחמים האי הרב לתלמיד ומשפיע לו עד שיבין השכל אבל אם התלמיד אינו מבין כלל ומתחיל לבכות אזי נתעורר רחמי הרב יותר מערך ההשפעה אשר יוכל לקבל וכמ"כ יובן בעבודת ה' שמ"ש ציון במשפט תפדה שאין בו מתום בחולם ולכן יש פצע וחבורה כו' והרחמנות שנתעורר ע"ז הוא כמשל התלמיד שמבין קצת כו' דהיינו שיש בחי' תם אבל אינו בחי' תום כו' אבל ושביה הוא נשמות שהם ברשו נוכראה ממש הפדי' הוא ע"י צדקה דייקא והענין הוא כי בחי' מוח ולב שהי' באיזה תאוה רעה אזי ע"י מרירות עצום והתעוררו רחמים אזי מלקח התאוה זרה כו', אבל מה שעשה עבירה בפ"מ זה לא יתוקן ע"י מרירות כנ"ל כי מאחר שהמשיך לבוש רע על גפשו כמו למשל שבלתי אפשר שע"י מרירות מעומקא דלבא ינקה הכתם שבבגדו כו', ולכן צריך להעביר לבוש וללבוש אותו לבוש אחר כמ"ש ביהושע כ"ג הסירו הבגדים הצואים וכמ"ש בווהר שיש לבושי דכיא ולבושי מסאבותא כו', הענין כי יש כתמים אשר יכול להעביר אותם ע"י כבוס כמו טומאת קרי כו' והוא הנק' לבושי טהרה וכל טהרה הוא מכלל טומאה כו' אבל יש עבירות שפוגמים מאד עד שצריך להעביר הלבוש לגמרי כמ"ש והסירה שמלת שבי' כו' וליתן לו לבוש אחר ונק' לבוש קדוש וכמ"ש ולבש אהרון בגדי הקודש כו' כי ההפרש שבין קדושה לטהרה הוא שטהרה הוא מטומאה כו' וקדושה הוא בעצם כו' והוא ע"י צדקה כו' כי לבוש אשר נעשה ע"י צדקה הוא הנק' לבוש קדוש, וגם ע"י תורה נעשה בחי' לבוש כמ"ש עוטה אור כשלמה כו' וג"כ נקרא לבוש קדוש וכמו בתורתו של ר"מ הי' כתוב כתנות אור באלף, שלא הסתיר כלל משא"כ בתורה שלנו האור האלקי גנוז בתורה וזהו מה שאמרו בתורה שניתנה אש שחורה ע"ג אש לבינה אש לבינה קאי על בהירות אור האלקי שבתורה שיהי' לעתיד ואש שחורה היא ההסתר אשר כעת כו'

וזהו אש שחורה ע"ג אש לבנה מוסתר בתוך האש שחורה אבל לעתיד לא יסתיר כלל כמ"ש לעת ערב יהי' אור כו' אבל הלבוש דצדקה הוא יותר נעלה מלבוש דתורה וזהו ושביה בצדקה שהנשמות שהם בשביה ממש בחי' לבושא מסאבתא צריך להעביר הלבוש זה וליתן לבוש אחר והוא דייקא ע"י מצות הצדקה כמ"ש וילבש צדקה כו' כי ע"י הצדקה שמחי' העני בפ"מ וממנו ולא דייקא צדקה רוחני' היינו שמגיייר את הגר או שעשה בע"מ כו' רק שמחי' אותו מממנו אזי מחיים אותו ג"כ מלמעלה כמו למשל אם הורג נפש אזי חייב הוא ג"כ הריגה כמו"כ כשמחי' לעני אזי מחיים אותו מלמעלה ומעבירי' ממנו לבושי מסאבותא ונותני' לו לבוש אחר וזהו ושביה בצדקה דייקא כי מעלת הצדקה היא הגבוה למעלה כמ"ש בצדקה תכונני כו' וכמ"ש ויהי נועם ה' עלינו ומעשה ידינו כו' נועם הוא פנימי' עתיק שיהי' לעיל הוא דייקא ע"י מעשה ידינו שהוא מצות הצדקה כו' וד"ל.

(ישעי' ד, ד)

בפסוק ורחץ הוי' את צאת בנות ציון מצואת ירושלים וזרקתי עליכם מים טהורים כו' הטיבה ברצונך את ציון כו'. להבין דהנה יש ב' מיני מקיפין אור הישר ואור החוזר בחי' תכלת ולבן שבציצית דהנה בכ"ד יש קו ימין ושמאל חו"ג בהרצון ובהשכל ובמדו' שבשכל עד"מ שנופל לו בשכלו שכל אמיתי אך אינו יודע להדבר מהטעות שיכול להיות בהשכל ההוא וזהו בחי' קו ימין שיודע השכל אך יש עוד בחי' שיודע עמקות השכל כ"כ שאינו יכול לסבול השכל של שקר ויודע מהיכן בא הטעות, ובמדות יש ג"כ ימין ושמאל למשל מחמת השכל יש לו אה' כשיתבונן בגדולת הבורא ואיך הוא מקור החיים נולד לו אה' וזהו בחי' תענוג וחסד עוז וחדוה במקומו חדות ה' כו' וזהו בחי' קו ימין ובחי' קו שמאל הוא שנוגע לו הדבר כ"כ באם שרואה ההיפוך אינו יכול לסבול והוא ברוגז גדול וזו הבחי' קו שמאל יותר במעלה מהקו ימין אף ששניהם אמת, ובהרצון יש ג"כ בחי' קו ימין ושמאל ונק' אור הישר ואוה"ח שני המקיפים. והנה המקיף הישר הוא מסמא עיני החיצוני' ואינו מבער לגמרי ונק' מתקנים מים הרעים ביפים ולמשל אם מתפלל בהתבוננו' עד שמגיע לנקודת הרצון ואינו רואה ע"ע איך הוא מקושר בהבלי עולם בבחי' זאת אינו מדחה הרע לגמרי רק הוא בחי' כמאן דשדי בתר דאסתחי' בימא רבא ורחץ הוי' כו'. והנה כמו למשל שבאים עליו מים רבים

והטינוף ממילא בטל והוא מחמת שבא אל נקודת הרצון וכמו למשל למלך שאינו יכול לראות את האסורים אעפ"י שמלך במשפט יעמוד ארץ אעפ"כ הוא בעצמו אינו יכול לראות ומתיר אסורים וזהו בחי' י"ג מכילין דרחמי נוצר חסד עובר על פשע והוא כמו למשל במלך הנ"ל שאינו יכול לראות וד"ל וזהו יהי רצון מלפניך שיכבשו רחמך את כעסך שיש בחי' רחמים שהוא במדה וגבול ויש בחי' רח"ר מחי' מתים ברח"ר וזהו יכבשו רחמך דייקא שהוא רח"ר וזהו עובר על פשע שלמע' נעשה מפשע שפע וכל הנ"ל הוא המקיף הישר שאין הרע נדחה לגמרי רק שהוא רוחץ והרשימוי. ומזאת הבחי' יכולים הקליפות לינק דהנה שורש הקליפות למע' הוא זלעז"ל למע' עונג ובס"א יש בחי' נגע שהוא השרש של כל הקליפות וצ"ל איך יכולין הקליפות לינק כו' דהנה כתי' קץ שם לחושך קץ בחי' גבול שיכולין לינק ולא יותר אך הוא בדרך חטיפה וגזילה שיונקי' מזאת הבחי' שבעת התפי' שיש לו התבוננות ליבטל למע' כנ"ל ואין נוגע לו על ההיפך שהי' מקושר כל היום בנפש הבהמי' בהבלי עולם בפרנסה וש"ד וזהו רק בחי' רחיצה ולא נדחה הרע לגמרי רק המלך אינו יכול לראות ויכול לילך והרע נשאר לכך יכולים הקליפות לינק בדרך גזילה וחטיפה כמ"ש גזול אביו ואמו חבר הוא לאיש משחית אבל יש בחי' מקיף החוזר והוא בחי' ואני אהי' לה חומת אש ואש הוא כמו למשל שהגבוי' נמתקין בשרשן ולא נשאר רע כלל שאש אוכלת אש כמו למשל שנכווה ידו באש שרפואתו שיחזיק בחמימות והוא מחמת המרירות שהוא בחי' תכלת אכיל ושצי כולא שאחר התבוננות רואה ע"ע ועל כל העולמות איך הם היפוך כו' וד"ל. וזהו ששה חדשים בשמן המור בחי' תכלת מרירות ולעתיד בתמרוקי הנשים שבלע המות לנצח כי עין בעין יראו וראו כל בשר אפי' שיהי' געה"ת בחי' עולם עשי', וזהו בחי' כהנים ולוים שהם שני בחי' המקיפים אור הישר ואוה"ח הנ"ל כהנים בחי' חסד מלמעלה למטה אור הישר ולוים מקיף החוזר שהם להרים קול בשיר כמ"ש בתניא שהוא בחי' רצוא וכמ"ש והלוים יוצאים בשיר וד"ל, וזו הבחי' היא באמת למעלה מבחי' כהנים שהוא בחי' אכיל ושצי כולא שחוזר לעצמותו מחמת שרואה ע"ע ואינו רוצה להיות כו' וד"ל, ובחי' ישראל ניצוץ אלקות שבו הוא מבחי' פנימי' כו' וד"ל, וכשחוזר לעצמותו חוזר וזהו לא יאשמו כל החוסים בו שזו הבחי' המקיף החוזר אין יכולים הקליפות לגזול ולחטוף ואין צריכין להביא אשם גזילות אבל בבחי' המקיף הישר יכולים הקליפות לחטוף ולגזול שהוא בחי' גזילה שבאמת קץ שם לחושך וכמ"ש בווהר שהי' ראוי להיות הקץ בשנת ת"ח באם שלא יחטפו ויגזלו ע"ש וד"ל והעיקר הגזילה והחטיפה הוא מתערבות טו"ר והוא שאינו משגיח ע"ע ועל העולמות איך הם ההיפוך

אף שמגיע בהתבוננות שלו עד נקודת הרצון אך שהוא אור הישר ואינו מדחה הרע לגמרי כנ"ל וד"ל אבל בבחי' אוה"ח שהרע נדחה לגמרי שהוא בחי' בר לבב שנתברר הרע לגמרי אין יכולים הקליפות לינק לפיכך צ"ל הב' מקיפים בתפ"י וזהו חדוה תקוע בליבאי מסט' דא ובכ"י תקוע בליבאי מסט' דא שהחדוה הוא מבחי' לבן אוה"י ובכ"י מבחי' אוה"ח שאחר התבוננות שרואה איך הוא ההיפוך אינו יכול לסבול העולם כולו והוא מבחי' תכלת אכיל ושצי' כו' וז"ש שעתא צלותא שעתא קרבא ומ"ש הינוקא תבעי לאכול נהמא דקרבא כו' וד"ל ושעתא דקרבא הוא למשל כמו שנלחמי' זע"ז ורוצים לחטוף זמ"ז וזהו ואכלת את שלל- אויבך ובא"ל ח"ו הקליפות גוזלים וחוטפים וד"ל והכל מבחי' אוה"ח בחי' בר לבב שנלחם ומברר וד"ל והוא כמו לעתיד כתי' ואני אהי' לה חומת אש שיבולע המות לנצח שיתברר בחי' עשי' ויהי' כמו געה"ת וזה הי' הפלוגתא של קרח עם אהרן שקרח הי' בחי' ליום שבאמת הוא למע' מבחי' אהרן הכהן שהי' בחי' חסד אה"ר המקיף הישר וקרח מבחי' ליום בעלי השיר יוצאים בשיר שהוא המקיף החוזר מחמת שרואה כנ"ל אינו יכול לסבול העולם לפיכך לא רצה אל המשכות שמלמע' למטה שהוא הלב נתיבות החכ' שנמשכ' אל בחי' עשי' זרעים מועד כו' וד"ל והוא בחי' ל"ב חוטין שבציצית מפני שהי' מבחי' כולו תכלת אכיל ושצי' מלמטה בחי' רצוא אבל באמת בגלות זה א"א שבחי' עשי' היא גשמי' וצריך התבררות ולפיכך צריך תכלת ולבן שני המקיפים הנ"ל ועוד הי' טועה באהרן שבאהרן כתי' בתום וביושר בשלום ובמישור הלך איתי בתום שיש בחי' תם ויש בחי' תמים תם ים בחי' תם הוא שלימותא דכולא שהוא למעלה מבחי' רצון ובכולם אין שלימות למשל בחכ' שהתחלקו' וכ"ש בהמדות ואפי' הרצון שהוא בהתרחכות אעפ"כ הוא בחי' המשכה ויש לו גבול עד כמה יהי' הרצון ובחי' תם הוא בחי' קו האמצעי ובחי' אהרן יותר למעלה שהוא בחי' תום בחולם שהוא יחידה שבכתר שהי' בשלימות גמור וכמ"ש ותחלימני ותחמני מלשון חולם וז"ש ישראל נעשה ונשמע נעשה קודם לנשמע שהי' כ"כ בשלימות גמור שלא שמעו כלל ואמרו נעשה ונשמע נמצא שהיו בטלי' לבעה"צ שמשם נמשכו הרצונות ולא להרצון וד"ל ואמר הקב"ה מי גילה רז זה לבני כו' וד"ל וזה הוא בחי' אהרן בחי' תום בחולם למע' מכל הרצונות בחי' שני המקיפים הנ"ל הלך איתי שהי' בטל לבעה"צ הולך בתום ילך בטח ושאנו שאין שם התחלקות כלל ובחי' יצחק הוא למע' שא' לא ידעתי יום מותי שאין שם בחי' מיתה כלל וכמדומהי' שא' שהוא למעל' מבחי' תום הנ"ל, אך לא ידעתי הביאור.

(ישעי' ד, ה)

ועל כל כבוד חופה כבו' נק' בחי' ביטול והנה ידיע שבחי' בטול איא בלי שיהי' דבר המבטל והנה נאמר משה רגלי כאילות בחי' דילג ב' רגליו יחד ולא בבחי' ימין ושמאל בחי' קבלת עול מ'ש כיון שהקביה אין עוד אין מי שיקבל עליו ובחי' דילוג נק' בחי' מחבר אור חוזר עם אור יושר אש נגבה למעלה ומים יורדים למטה והמחברם הוא בבחי' ביטול כניל שאין שייך בחי' ביטול כי אם שיש מי שיבטל וכיוון שבאמת הוא בטל לגמרי וכידוע שהשראת אור א"ס ב"ה בחכמה זה נק' בחי' חופה החופפת על שניהם ביחד ואח"כ כחתן יוצא מחופתו בחי' מדות וזה תנו כבוד כו' וכל הנק' בשמי כו'.

ביאור הדברי' בענין כי על כל כבוד חופה, שיש ב' מיני כבוד. והענין כי הנה כבוד תתאה הוא בחי' מל' שנק' חכמה תתאה כו' שהיא בחי' חכמה שבדיבור, ושרשה מבחי' חכמה עילאה דאצילות הנק' כבוד עילאה מקור השכל ונק' משכיל, משא"כ בינה הוא בחי' התפשטות השכל בהשגה. כי כבוד חכמים ינחלו, שכבוד הוא בגימ' ל"ב נתיבות החכמה. וז"ש ברוך כבוד ה' ממקומו כי הוי' הוא ז"א וכבוד הוי' היא בחי' מלכות, וברוך כבוד הוי' היינו שיומשך ויבורך בחי' המלכות הנק' כבוד ממקומו ושורשו ח"ע דאצילות. והנה ידוע דזו"ג הם שני הפכים, שהנקיבה היא עיקר בנינה מהגבורות שבטבעה לעלות ממטה למעלה מלך שהשלוש שלו מחברת בי"ע, כמ"ש למען יזמרך כבוד ולא ידום קארי תדיר ולא שכיך וה"ז כטבע האש שעולה הלהב למעלה, וז"א הוא רובו מן החסדי' דהיינו בבחי' ירידה והמשכה למטה, וכנודע שז"א הוא מסוף עלמין דא"ס שהוא בחי' השפעת המאציל העליון כבי"ע במידה וגבול בכדי להיות התהוות הנברא מוגבל במדה וגבול. ואפי' אברהם ומיכאל וכדומה נשמות ומלאכי' היותר גדולים וגבוהים הרי עכ"ז השתם מוגבלת שע"כ ישיגו ולא יותר, ולזאת גם השפעתם מן המאציל העליון להחיותם מוכרחים להתמצם במדה וגבול, והיינו ע"י המדות חג"ת חסד הוא בבחי' התפשטות, וגבורה הוא בחי' כח הצמצום ות"ת הוא הממוצע המכריע בניהם. וא"כ מכל הניל מובן שזו"ג הם ב' הפכי' ולזאת בכדי שיהי' יכולים להתחבר להיות בחי' יחוד זו"ג ע"כ יש בחי' חופה. והענין כי הנה ידוע דת"ת דאימא היא נעשית כתר לז"א ולנוקבי'

והיא המחברת אותם וכענין שארז"ל ע"פ עושה שלום במרומיו כו' בין שר של כו' ובין כו' שע"י התגלות דבר הגבוה מערך שניהם דהיינו הקב"ה בכבודו ובעצמו ע"י הם מתחברים וכמו כן ע"י התגלות בחי' ת"ת דאימא שהוא בחי' כתר ומקיף לזו"ג ע"י הם מתחברי' יחד ולהבין ענין ת"ת דאימא הוא עדי"מ שכמו שיש מדות הגלויים שמשכנם בלב והן אהו"ר והתפארות כו' כך יש מדות אלו בשכל, והן מקורים ושרשים להמדות שבלב וכנראה בעליל שכשמתבונן באיזה דבר איך שהוא טוב ונחמד אזי נתעורר בשכל אהבה לאותו דבר אף קודם שנמשך ובא האהבה הנ"ל בלב להיות חפץ ומשתוקק בפעול ממש. וכמו"כ בעבודת ה' אהבה זו שבשכל היא בתמידית ע"י התבוננות, משאי"כ האהבה שבלב הוא לפי העת והזמן וכמו כן גם למעלה יש בחי' מדות באימא חג"ת נה"י שהם שרשים למדות דז"א חסד דאימא הוא שורש ומקור לחסד דז"א, ות"ת דאימא שהוא כללות המדות דאימא כי הת"ת כלול מחו"ג כידוע מענין הגוונים כי הוא שורש ומקור לכללות המדות דז"א, ולכך ת"ת דאימא נעשה כתר ומקיף לזו"ג והוא המחבר אותן והנה כמו שת"ת הוא מקיף המחבר זו"ג יחד כך יש בחי' מקיף כללי המחבר או"א ומזווג יחד כי או"א הם ג"כ שני הפכי', שאבא הוא מקור כל החסדי' ואימא הוא מקור כל הגבורות ומתחברין יחד ע"י בחי' כתר הכללי דאצילות מלכות דא"ק והוא בחי' החופה שעל הכבוד עליון והענין כי אית רצון ואית רצון כי הנה בחי' רצון התחתון הנוולד מן השכל שע"י שמשכיל השכל בטובת אותו הדבר ע"י ירצה ויחפוף בה וכן מחמת שאוהב אותו דבר יחפוף בה, ורצון זה הוא הנק' רצון התחתון והב' הוא בחי' רצון העליון שהוא בלי טעם. וכענין שאחז"ל ששאלו וכי זו תורה וזו שכרה כו' שתוק כך עלה במחשבה דהיינו שאין צריך לשאול טעם ע"ז, מפני מה הוא רוצה בכך, כי רצון זה הוא למעלה מן הטעם. ודעת ואמנם אין הכוונה שאין טעם לרצון כלל שהוא כמו עקשנות ח"ו אלא הכוונה שאין טעם גלוי לרצון זה להשיב לשואלו ע"ז טוב טעם ודעת, אלא הטעם הוא כמוס ונעלם עמו שא"א לגלותו לזולתו, ונראה לשואלים כאילו הוא רק רצון בלי שום טעם אבל באמת יש לו טעם כמוס לרצון זה. וכמו"כ למעלה יש ב' בחי' הא' הוא מבחי' הכתר דזו"ג שהוא מבחי' ת"ת דאימא, והוא הנק' רצון התחתון הנוולד עפ"י השכל, והב' הוא בחי' רצון שהוא בלי טעם, ויש בו ב' מדריגות הא' הוא בחי' טעם הכמוס של אותו הרצון והוא הנק' מוחא סתימאה שהוא סתום ונעלם, ובו שורה ומתגלה בחי' תענוג העליון שמתענג מאותו הטעם, והב' הוא בחי' הרצון המתגלה דהיינו כמו עדי"מ מה שמשיב לזולתו לאמר לו שתוק כך הוא רצוני כאילו

בלתי טעם, והוא הנק' גולגלתא דחפי' על מוחא והנה התורה הנגלה לנו שרשה מבחי' גולגלתא כמ"ש בזה"ק דתרי"ג מצות נמשכין מתרי"ג ארחין, שהוא בחי' הרצון המתגלה מן הטעם ועליו הוא שנאמ' בעטרה שעטרה לו אמו כו', שנק' עטרה כמו עטרה וכתר שעל גבי הראש שהיא מאבנים טובות שהם דומם ואעפ"כ יש תפארת והוד והידור גדול והוא משל לבחי' כתר עליון דגולגלתא שהוא רק בחי' חיצוניות מו"ס שהוא הטעם והפנימיות של הרצון כנ"ל ולכך התורה הנגלה שלפנינו אין בה טעמי המצות כי כל הטעמי' שבגמרא הם רק דרך דרש בלבד וכמו בציצית שנאמ' וראיתם אותו וזכרתם ודרשו רז"ל פרט לכסות לילה ואעפ"כ סומא חייב בציצית שישנו בראי' אצל אחר, וזהו אינו טעם מספיק באמת והיינו להיות שרשה רק מחיצוניות הטעם כנ"ל. אבל לעתיד כתי' ישקני מנשיקות פיהו ופירשי' שיהי' התגלות טעמי תורה, והיינו שלעתיד יהי' בחי' התגלות מו"ס כבי"ע שהוא הטעם והעונג של הרצון, אז תתענג על הוי' ואז יהי' ג"כ התגלות טעמי התורה והוא ג"כ שורש ענין ארוסין ונשואין שבמ"ת ה' בחי' ארוסין שהוא בחי' אור מקיף כדוגמת קדושין, שעדיין לא נתגלה התענוג, ולעתיד יהי' בחי' נשואין שבנשואין יהי' בחי' התגלות התענוג כי בועליך עושיך שבביאה נמשכת הטיפה שהיא ממוח האב מבחי' הפנימיות, ולמעלה הוא בחי' גילוי מו"ס ששם הוא בחי' הטעם והעונג שזה יתגלה לעתיד כו' אך עניני' התגלות מו"ס לעתיד דווקא ולא עתה הענין כי הנה ידוע דשורש מ"ע ומצות ל"ת שבעשי' הם הדעשה הם בחי' ברורי הטוב דנוגה דהיינו בחי' העלאת הטוב דנוגה והל"ת הם להפריד הרע מן הטוב כי הנה בכל דבר יש טו"ר ואפי' בכל נפש מישראל יש טו"ר כידוע, והיינו מפני שנתהווה מרפ"ח גיצוצין שנפלו בנוגה דבי"ע ונתערבו ברע וכשהם מתבררי' ועולים לשורשם אזי גבוהים הם במדרגה מאוד נעלה יותר מבחי' התיקון, כי שורש התוהו גבוה הרבה מאוד מבחי' התיקון ולכך המאכל מחי' את האדם כידוע וכמ"כ לעתיד אחרי שכבר נתבררו כל הברורי' אזי תתעלה בחי' המלכות שהיתה יורדת לברר בירורי נוגה, ולעתיד תתעלה בבחי' ס"ג דתוהו שלמעלה משם מ"ה דתיקון וזהו אשת חיל ע"כ אז תהי' המלכות מקבלת ע"י ז"א ממקום א' וזהו מאמרז"ל כתר א' לשניהן כמו שהי' קודם הקטרוג. וזהו קול חתן וקול כלה, כי הקול הוא בחי' המשכה כמו הקול הנמשך מהבל הלב אל הקנה

יהי' שם: הוא.

ענין: שם: מפני מה יהי'.

וזהו אשת... חאמרז"ל: שם: וז"ש לעתיד משמח חתן עם הכלה משא"כ עתה אנו אר' משמח חתן וכלה שהכלה היא מקבלת מהחתן אבל לעתיד יהי' חתן עם הכלה שתהי' המל' מקבלת עם ז"א בשוה ממקום א' שהוא ענין שארז"ל.

ולעתיד שתתעלה המלכות בבחי' ס"ג דתוהו שלמעלה מתיקון אז תהי' בבחי' משפיע ונק' קול כלה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חציו אל הים הקדמוני שהמל' תהיי' בבחי' כתר אך אעפ"כ גם בחי' התיקון לא תתבטל לגמרי וזהו קול חתן וקול כלה שניהם ביחד כמ"ש ואת שני המאורות הגדולים ובזה יובן טעם ההתגלות מו"ס לעתיד דווקא כי מו"ס הוא מקור כל הברורי' שאינו מתגלה כ"א אחר אשר יתברר כל הברורי' ויהי' תכלית השלימות אז יהי' בחי' התגלות התענוג עליו דמו"ס למטה להיות טעמי תורה וכנ"ל ובזה יובן ענין צלותא בחשאי זהו רק עתה שמל' הוא בחי' דיבור בטלה לגבי המדברי' אשה טפילה לגבי בעלה, ולכך המח' והמדות הם עיקר, אבל לעתיד שתתעלה בחי' המל' אז תהי' בבחי' קול גדול ולא יספך אז תהי' שמ"ע בקול רם והדי' הוא העיקר כנ"ל.

(ישע"י, ג)

להבין ענין ג"פ קדוש ה' צבאות כו' דהיינו ג' צימצומי' עד שיהי' מה' צבאות הנבראי' בע"ג כו' הנה מבשרי אחזה אלוה דידוע שיש ג' לבושי' חיצוני' לנפש מחשב' דבור ומעשה. וביאור הדברים הנה ג' כחות אלו מדו"מ הן רק בחי' לבוש לבד להנפש ולכל כח יש לבוש חיצוני והיינו לכח המח' שבמוח שהיא רוחני' הרי אותי' המח' הן לבוש חיצוני אליו כמו שאנו רואי' שמה שישכיל או יחפוץ בלבבו מיד יחשוב במחשבתו אותו דבר והרי המח' משוטטת תמיד בלתי תנוח אפי' רגע, והטעם הוא לפי שיש הפרש בין כח המח' ובין פעולתה באותי' מח' וזהו הסיבה לזה שהיא משוטטת דהיינו לפי שכח המח' נפנה מפעולה זו לפעולה אחרת ולא ינוח במקום א' כו' וד"ל ועד"ז בדבור יש כח הדיבור ופעולת אותי' הדבור וכן כח המעשה ופעולת המעשה עצמה כו'. והנה אנו רואי' שגם בלבוש דלבוש יש בו הרבה חיות שהרי ידוע שגדולי הצדיקי' שאין הגשמי' מהד' יסודות מסתיר להם לפי שמשיגי' כללות כח הפועל אלקי' בנפעלי' המוגבלי' כו' יכולי' ג"כ להכיר כל כח פועל מוגבל רוחני' בנפעל הגשמי ממנו כמו שהכיר בכוס כסף שהצורף הפועלו הי' סומא בעין א' כידוע והיינו לפי שנשאר רשימו רוחניו' מכל

חה" בבחי': שם: נתעלה לבחי'.

המדבר: שם: עיקר הדבר.

מהות הצורף בהכוס שעשה וכשראה הכוס ראה כל מהות הצורף בצלמו כו' וא"כ מובן שיש הרבה חיות הפועל בנפעל גם לאחר שסילק ידיו המנו עד שיכולי' להכירו בצלמו ודמותו בפרטות כו'. ומזה יובן ג"כ בכח המעשה עם פעולת המעשה עצמה כפעולת הכוס מיד הצורף שהגם שהפעולה לבוש דלבוש כי גם כח המעשה אינו אלא לבוש להנפש כידוע עכ"ז יש הרבה חיות מנפשו של אדם בפעולת המעשה עד שיכולי' להבין ולהכיר במהות האדם כנ"ל וד"ל. והנה מכ"ז יכולי' להבין הנמשל לאדם העליון שממנו ג' צמצומי' מחדו"מ עליוני' כידוע שהן בחי' אלקי' ממש ונקראי' י"ס דבי"ע כמ"ש לכבודי בראתי יצרתי אף עשיתי כו' והנה העולמו' ומלאכי' ונשמו' הרי הן בע"ג ממש שיש להן חומר וצורה והחומר הוא מהלך ת"ק שנה. וביאור הדבר יובן ע"ד דוגמא ממה שאנו רואי' האש היסודי הגשמי יש לו מקור רוחני הפועל מאין ליש והוא הנק' שר של אש בעולם העשי' הרוחני כו' ומאחר שגלגל אש היסודי הגשמי כ"כ משך גדלו רב מאוד כידוע בספרי התכונה מכ"ש וק"ו שיהי' מקורו הרוחני ברבוי רבבות פעמי' גדול ממנו אך שהגדלות הוא כרוחניות יותר וכידוע ומ"מ יתכן לשון מהלך ת"ק שנה עליו ע"ד פשוט רק שזהו חומר אבן צורתו אינו בבחי' מקום רוחני ג"כ שאינו אלא כדוגמת הנפש לגבי חומר הגוף כו' וד"ל. והנה מאחר שהם בע"ג ממש בצורתם וחומרם אינם נמשלים אלא לבחי' לבוש דלבוש לגבי אדם אשר על הכסא כו' והוא ענין י"ס דעולם העשי' שהן בחי' אלקות רק שהן תחתית כל מדרגות מלבושי' החיצוני' שבאדם העליון כו' ועד"ז ענין י"ס דיצי' הן כמשל כח הדבור שבאדם כו' והפעולה של הדבור הן מלאכי' ונשמות דיצי' כו' ועד"ז י"ס דבריאה הן בחי' כח המח' אלקי' כו' והנפעל ממנו המה צירופי אותיות מחשבותיו ית' שהמה המלאכי' ונשמו' שבעולם הבריאה ושבג"ע העליון שנהנין מזיו השכינה כו' וד"ל. אך להיות כי הלא מבואר למעלה שגם בלבוש דלבוש אשתמודע כח הפועל כו' מזה יש להבין שכל השגות אלקי' שמשגי' צורת הנשמו' ומלאכי' דבי"ע הכל אינו אלא מצד הרשימו אלקי' שנשאר בהם עצמם כמו כל כח פועל בנפעל כו' אך לא יוכלו להשיג אמיתית מציאות ומהותו ית'. ובזה יובן לשון הזהר בגין דישתמודעין ל' הנז' תמיד בדבר[י]הם והיינו שלא יכירו אלקי' כ"א מצד פעולותיו לבד ולא שישגו בו עצמו כו' וכמ"ש ומקבלי' דין מן דין כו' וכמ"ש במ"א וד"ל וזהו וקרא זאי' ואמר קק"ק פי' מפני טעם הנ"ל שאינם מכירי' כ"א מצד כח הפועל אשר בנפעל ע"כ אומרי' ג"פ קדוש כלומר שהוא מובדל ומרומם בערך מהנפעל הימנו כי אין ערוך כלל בין רשימו בעלמא שנשא' ממנו בנפעל למהותו ועצמותו כידוע. וענין ג' הפעמי' להיות כי מבואר למעלה שג' צמצומים יש מחדו"מ וגם הם עצמם אינם אלא בחי' לבוש כמשל כח מח' שמלבשת גופו של שכל או האהבה כנ"ל וגם יכול הוא לפנות עצמו

ממח' זו לאחרת מצד שפעולת המח' אין לה ערוך לעצמיות כח המח' כנ"ל ע"כ יאמר על השגתם שהוא רק מפעולת המח' שכח המח' מובדל ומרומם ומתנשא מהם כו' ועד"ז ביצי' ועשי' כו' וגם על כח המח' להיותה אינה אלא לבוש לגבי העצמי' נאמר עליה קדוש הוי' פי' שהעצמו' מובדל ומרומם בערך מן כח המח' אלקי' הגם שהוא בשם הוי' להוות מאין ליש כו' וידוע שכל עולם כלול מבי"ע מחדו"מ ע"כ אומרי' ג"פ קדוש ע"ש ג' הצמצומים של מחדו"מ שבכל עולם ועולם כו' כי ידוע דכל נפעל אינו אלא מבחי' אחרוני' שבכח הפועל והוא בחי' מל' וא"כ כאשר נתהוו מאין ליש נשמות דעולם הבריא' ה' נמשך תחלה שרש ההתהוו' שלהם בג' צמצומי' דמחדו"מ ובצמצו' כח המעשה שהוא בחי' נה"י דספי' דבריא' נתלבש עוד בלבוש דלבוש שהוא מל' דיי"ס דבריא' וממנה נפעלו בגלוי גמור כו' וד"ל. וז"ש נשמות דבריא' ג"פ קדוש עד שהי' הוי' צבאות דבריא' כו' ועד"ז ביצי' ועשי' כנ"ל וד"ל דהיינו ממל' דיצי' מתהווי' נשמו' דיצי' וממל' דעשי' מתהווי' נשמו' דעשי' והוא הנק' הוי' צבאו' וג"פ קדוש או' על חבי"ד חגי' נה"י כו' וד"ל. ואמנם באמת עיקר הכוונה בג"פ קדוש הוא במקום גבוה יותר מי"ס דבי"ע שהרי נז' שם הוי' צבאו' וידוע דשם הוי' הוא באצי' דוקא וא"כ הג"פ קדוש שקודם שם הוי' היינו ג' צמצומי' באצי' עד שנמשך שם הוי' דאצי' לצבאו' דבי"ע כו' וביאור דבר זה הוא כידוע דכל האצי' אינו אלא רזא (דשמא) לבד והיינו משארז"ל קודם שנה"ע ה' הוא ושמו בלבד, פי' שמו היינו כללות עולם הנאצלי' וטעם הדבר הוא להיות כי ענין האצי' אעפ"י שהוא בחי' אלקות ממש מ"מ הוא רק חלק הארה בעלמא נבדלת מן העצמו' כמ"ש במ"א בארוכה. והנה מבואר למעלה שמחדו"מ הן ג' לבושי' חיצוני' כנ"ל. והאורו' הפנימי' להם הן הן ג' אורו' מוח ולב וכבד כידוע שהשכל מתלבש במח' והמדו' בדבור ובמעשה הוא התנועה מתלבשת הדם הוא הנפש והן נקראי' בחי' נר"ן נשמי' במות ורוח בלב כו' ונר"ן אלו הן פנימי' אדם העליון ובהם עיקר ענין ג' צמצומי' בג"פ קדוש עד שיהי' הוי' צבאו' דהיינו יחוד זו"ג כידוע וד"ל. ועתה יש להבין סדר ק"ש ותפילה וברכותיה שתיים לפניה ומהו ענין פסד"ז. הנה ארז"ל במקום רינה שם תהא תפילה פי' הפשוט אינו מוכן מדברי הפוסקי' כלל דאם הכוונה שסמוך לתפילה יהי' הרינון מהו לשון במקום כו'. אך הענין הוא דבבית הכנסת היו אומרי' פסד"ז לפי שעה אינו עוסק בתורה צריך להאריך יותר בתפילה והיו אומרי' בבה"כ המיוחד להם פסוד"ז באריכו' אך בבה"מ המיוחד לת"ח שעוסקי' בתורה ומפני ביטול שיבטלו ת"ת אם יאריכו בפסוד"ז ע"כ היו מקצרי' מאוד בהם וגם יש שלא היו אומרי' כלל וזהו שאמרו במקום רינה שהוא בבה"כ דוקא שם תהא תפילה וד"ל והטעם הוא לפי שעה פסוד"ז מתעורר השמחה וטוב לבב בעבודה שבלב זו תפילה וכמ"ש עכדו ה' בשמחה תחת אשר לא עבדת

כו' ובהיות כי השבחי' דפסוד'ז משמחי' הנפש אלקי' או אתערותא דלעילא
 בעבודת היחוד עליון בק'ש ותפילה כי מעורר שמחה עליונה ישמח ה'
 במעשיו כו' וידוע כל שפע עליונה לא תרד אלא מסיבת השמחה והיחוד
 עליון הוא שפע התגלות האור. וביאור הדבר ידוע בענין יחודא עילא' בפ'
 ראשון דק'ש שצריך להמליכו בשמים וארץ וד' רוחות העולם וזהו המאריך
 באחד כו'. ויש להבין דאטו האינדא לאו אחד הוא דהלא סיבת התהוות הוי"ק
 גשמי' תמיד המה מתהווי' מאין ליש מו"ק הרוחני' דאצי' כידוע ומהו מן
 הצורך לייחד יחוד זה בק'ש בכל יום כו' אך הענין הוא כמשאמרז"ל כשם
 שא"א לעולם בלא רוחות כך א"א לעולם בלא ישראל ויש להבין למה לא
 מצא משל זולת הרוחות אך ענין הרוחות לא כיוונו על רוחות הוי"ק הגשמי'
 מעלה ומטה כו' דמהו לשון א"א לעולם כו' רק הכוונה על הרוחות עליוני'
 דוי"ק עליוני' דאצי' רוח דרומית היא המעוררת החסד עליון דז"א ורוח
 צפונית התעוררו' מדת הגבורה דאצי' כו' וכדוגמת רוח דרומית הגשמי'
 שהוא תוקף המים וזריחת השמש כמ"ש הולך אל דרום וכמ"ש במ"א וד"ל
 וכשם שא"א בעה"ז הגשמי בלא רוחות הגשמי' כך א"א לעולם הרוחני הנברא
 מו"ק הרוחני' דאצי' בלא רוחות עליוני' דאצי' המעוררי' תמיד השפע עליונה
 דאצי' אם מחסדי' או מגבורי' או מהתכללות שניהם שהוא רוח המזרח כו'
 וכמו עד"מ במשפיע גשמי אם לא יעוררו אותו להשפיע אעפ"י שיש בו
 ההשפעה לא תרד בגלוי כלל למקבל כו' וכמו"כ עד"מ הגם שבמדות עליוני'
 דאצי' יש בהם כל טוב הגנוז להשפיע מאין ליש עד אין קץ כו' מ"מ בלתי
 התעוררו' לא ישפיע מהם כלל כו' והדברי' המעוררי' אותו נק' בשם רוח כו'
 וד"ל ועתה מוכן שכשם שא"א לעולם הנברא מאין ליש מן האצי' בלתי רוחי'
 כנ"ל כך א"א לעולם בלא ישראל כי בהם תלוי התעוררו' הרוח איך יהי'
 השפע כו' והיינו ע"י היחוד שמתייחדים בפ' ראשון ואומר שמע ישראל כו'
 בשית תיבין כו' שאז הם מעוררי' פנימי' המדות עליונות ואז יתעורר השפע
 וא"כ א"א לעולם בלי ישראל הבוראים היחוד עליון וד"ל. וזהו שאמרז"ל הוא
 מקומו ש"ע ואין העולם מקומו, פי' מקום היינו ו"ק מעלה ומטה כו' וכשנק'
 מקומו ש"ע הנברא כו' היינו ו"ק הרוחני' דאצי' המהווי' מאין ליש מקום
 הנברא כמ"ש הנה מקום אתי פי' בעצמות הוא מקור התהוות המקום הנברא
 ונק' מקומו ש"ע כו' אבל אין העולם מקומו כי אין זה הכרח כלל כ"א מצד
 ההתעוררו' לבד כו' ע"י היחוד עליון כו' א"כ לא יתכן לומר שהעולם מקומו
 ולא כמו האדם התחתון שמקומו מגבילו שאינו במקום זולתו כו' אבל שפע
 התגלות מקומו ש"ע אינו מגביל לפנימי' המדות כלל כו' וד"ל. ובכ"ז יובן
 משארז"ל אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה לבד פי' הקב"ה היינו
 פנימי' המדות שהוא בג"פ קדוש עד שהוא מהוי' צבאות דבי"ע כנ"ל, ועולמו'
 היינו י"ס דבי"ע מחדוי"מ כנ"ל ולהיות כי אין ערוך כלל בין העצמות עם הג'

לבושי' חיצוני' מחדו"מ הנק' עולמו' כו' צריך לממוצע ביניהם שע"י מתחברים ויורד העליון אל התחתון כו' והממוצע היינו ד"א של הלכה פי' היכל ק"ק שבכל עולם ועולם הוא בחי' הממוצע שירד העליון בתחתון כידוע ומבואר במ"א בלק"א מפני שע"י הביטול שבחכ' יוכל להתחבר עליון עם התחתון כו' וזהו ענין לימוד הלכות שגורם בהם הליכות עליון לתחתון כו' וד"ל וזהו אין להקב"ה בעולמו אין לו שום שייכות והתחברות לעולמו כ"א ע"י ד"א של הלכה שזהו מקומו אעפ"י שאין העולם מקומו כו' וד"ל.

(ישעי' ג, א)

כתיב מלא כל הארץ כבודו שהוא ענין זיו בלבד, וכתיב את השמים ואת הארץ אני מלא עצמיות ה', והענין הוא כי כבודו ענינו הוא התפשטות החיות להשגת הנבראים האור לפי ערך הכלי, וארץ פי' בחי' מקבל החיות כ"א לפי ערכו עד"מ כבוד מלך ב"ו הוא זיו המתפשט ממנו בכל מדינות מלכותו, ואינו בחי' מהותו ועצמותו, ובבחי' זו יכול להיות בחי' מעלה ומטה כמה מדרגת, ומבשרי אחזה, כמו באדם בהתפשטות הנשמה בגוף שהוא רק הארה וזיו מהנשמה כי הנשמה בעצמה אינה נתפסת ומושגת בגוף, ובהארה זו יש בחי' ראש תוך סוף, ומקבלין דין מן דין ע"י צמצומים הראש מקבל תחלה שכל וממנה להלב תשוקה ומדות ואח"כ לדבור ומעשה כי מה שחושב יכול לדבר ולעשות, והממלא הוא לפי ערך הכלי (עד"מ באדם שבשעת שראשו כבד עליו אינו יכול להשיג שכל שמשגי בעת שמוחו ברור) כי ההשגה הוא לפי ערך ובחי' הכלי ואלו יצויר הוספת שכל יותר מערך הכלי יתבטל הכלי מכל, וכלים מכלים שונים, ובבחי' זו א"א למסור נפשו בפ"מ כמו ליתן רגלו אל האש, כי אחרי שמרגיש שכאב לו מסיר רגלו משם כי ההשגה הוא לפי טבע הכלי ומס"נ הוא ביטול הכלי, משא"כ בבחי' עצמיות הנפש שהוא בחי' החיות הגוף שאינו מתלבש בהשגת הגוף, כ"א בבחי' מקיף אין שום שינוי הראש והרגל שוין, ויכול להיות שיתן רגלו אל האש כי אינו נתפס בהשגת הכלי ואינו משתלשל דרך מדריגות, ולכן יכול להיות בבחי' זו מס"נ אף שהוא שינוי וביטול הכלי לגמרי, וכמו כן בבחי' כבודו הנ"ל שהוא בחי' ממכ"ע כתי' ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שהם ג' בחי' שונות ג"ע עליון כו' עולם הבריאה מקבל מבחי' כבוד מלכותו לפי ערכו וממנה משתלשל לעולם היצירה ואח"כ לעולם העשי', אבל בבחי'

אני מלא שהוא בחי' סכ"ע שהוא מה שאינו יכול להתלבש תוך הכלים מעלה ומטה שוים. וכת"י ארץ קודם לשמים כמו בחי' העגול שאין לו בחי' מעלה ומטה והנה להתהוות מבחי' א"ס עולמות בעלי גבול ותכלית הוכרח להיות בחי' ראשית חכמה עד"מ הרב שרוצה להסביר שכל גדול לתלמידו, שא"א להבינו השכל כמו שהוא כ"א לצמצם לשכל קטן ע"י בחי' חכמה והיא בעצמו חכמתו הגדולה שיכול לצמצם ולהעלים ולהלביש שכל גדול כזה, אך בזה אין המשל דומה לנמשל כי עכ"פ מעין זה הוא, ומה הביאו לזה הצמצום רצונו שרוצה להסביר לתלמידו, וכן באלקות הוכרח להתגלות בחי' ראשית חכמה כמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ שהוא כח שיכול להתהוות ממנו ע"י כמה העלמות וצמצומים בחי' עולמות אף שנראים הפך ממש ועיקר עבודת האדם הוא יחוד כה"ו שהוא להמשיך בחי' סוכ"ע לבחי' ממכ"ע להיות ונגלה כבוד ה' שיראו עין בעין שאין עוד כמ"ש אתה הראת כו' והוא ע"י אתערותא דלתתא שהוא ענין בטל רצונך היינו הרצונות המושגים בגוף לעשות הפך רצונו ממש הן לסור מרע והן בעשה טוב והוא ענין ביטול הכלי להמחי' והוא בחי' גרשון לאכפיא לס"א כי הרע הוא ע"י בחי' כלי שהוא דרך השתלשלות משא"כ בבחי' עצמיות שהוא אבי' מל"ך אז ויגרשהו וילך (כידוע שאור מקיף דוחה את החיצונים כי מגודל הארה אתכפיא ס"א, אבל מ"מ בהסתלקות המוחין הרע חוזר וניעור כמו בית אפל שמכניסין אור לתוכו אז ממילא הרע נדחה ובהעדר האור חוזר החשך למקומו) וזהו ענין ג"פ קדוש שפי' מובדל שהוא בחי' טוב כי מעולם הבריאה אינו יכול להתהוות עולם היצירה אלא ע"י צמצום ובבחי' טוב וכן מיצירה א"א להתהוות בחי' עשי' כ"א כנ"ל וזהו ג' מיני צמצומים הנו' והוא ענין ככל לבכך כו' והוא שיגיע לבחי' הביטול בג' בחי' שהוא ענין ג"פ קדוש הנ"ל ככל לבכך כו' יצריך שהיא ביטול הטבע ובכל נפשך אפי' הוא נוטל את נפשך ר"ל שלא יהי' האהבה בבחי' נפשי אויתך מפני שהוא חיותו וככל מאדך שהוא אהבה בלי גבול. וענין המשכן הוא ע"ד ושכנתי בתוכם כי המשכן הי' מיריעות שהוא בחי' טוב ובתוכו ארון ולוחות בחי' תורה ומצות ועליהם עשרת הדברים אנכי וכו' ואף שאנכי הוא בחי' מאד נעלה מי שאנכי ואיך יוכל להתלבש בבחי' ממלא באבן הוא ע"י בחי' וירד ה' על הר סיני (כידוע מאמר חרות על הלוחות שנעשו בני חורין הפך בחי' עבד שהוא משועבד להשגת הכלי כמו שיהי' אי"ה לעת"ל ונגלה כבוד ה' שהכלים יהי' משיגים עצמות אלקות ומעין זה הי' בשעת מ"ת כמ"ש אתה הראת כו' ולזה הי' הארון תוך היריעות שהוא ענין המשכות עצמות אלקות שהוא התורה והמצות בבחי' השתלשלות בכלים דרך ראשית חכמה שהוא הסובב) ובחי' קהת הוא מלשון ולו יקהת עמים שענינו קבוץ, עד"מ מתיקות הפרי אינו מגשמיות הפרי כ"א ממקום גבוה מאד נעלה מבחי' סכ"ע רק שבהשתלשלות נתגשם כ"כ ונעשה פרי והוא

בבחי' גלות בהפרי והוא בבחי' נפילה. וכשאוכל הפרי ונעשה דמו ובשרו ואחי"כ בזה הכח הוא מבטל א"ע לאחד מעלה המתיקות לשרשו ע"י ישראל חבל נחלתו. וזהו לפני מלוך מלך ר"ל למעלה מבחי' מלכות, לבני ישראל כי ישראל הם ג"כ מבחי' זו חלק ה' עמו ממש וזהו האומר אין לי אלא תורה שהוא בחי' המשכה מעילא לתתא התגלות הרצון בלי אתערותא דלתתא שהוא בחי' העלאת הנצוצין שהוא בחי' קהת הנ"ל אז אפי' תורה אין לו כי מקודם צריך בחי' מ"ן וכו' (בחי' קהת הוא לאהפכא חשוכא לנהורא שאינו חוזר החשך וניעור למקומו כ"א באורו יראה אור תמיד) וזהו כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו אבל האיך יגיע האדם לבחי' זו ע"י בחי' לויים רשפי אש תשוקה לבחי' טובב שהוא ביטול עצמותו וזהו ענין הורדת המשכן ונעשה בחי' מדבר שאין שם שום כח התגלות אפי' כח הצומח (ר"ל במדריגות ביטול בלי שום השגה בכלים) ואחי"ז הוא אתערותא דלעילא שהוא ענין הקמת המשכן שיהי' המשכת עצמות אלקות בבחי' השתלשלות בכלים להיות ונגלה כבוד ה'. וזהו ומבשרי אחזה אלוה, שיהי' הכלים משיגים בחי' טובב והוא ענין מ"ב מסעות שהיו מורידים המשכן ונעשה מדבר ואחי"כ היו מקימין אותו וזה הבחי' צ"ל בשבת שהוא מעין עה"ב והוא ענין עשה רצונו כרצונך שצ"ל בשבת והוא פי' בשנותו את טעמו ע"ד טעמו וראו וזהו ביד איתמר בן אהרן הכהן שע"י בחי' אהרן שהוא בחי' אה"ר בתענוגים נתהווה בחי' איתמר ר"ל שאיתמר ממילא בחי' תורה ומצות כנ"ל וזהו ותורתך בתוך מעי שאפי' בבחי' מעים שהוא בחי' תחתונה שבתוכו מתהווה הפסולת שדוחה לחוץ יהי' ג"כ בחי' תורתך שיתלבש בכלים כנ"ל וזהו כאלו קדוש שרוי בתוך מעיו בקרבך קדוש וזהו מי לי בשמים כו' ע"י כלה שארי ולבבי וגו' כנ"ל.

(ישע"י ז, כ)

ביום ההוא יגלח ה' בתער השכירה בעברי נהר במלך אשור את הראש ושער הרגלים וגם את הזקן תספה. להבין זה שהשי"ת בכבודו ובעצמו יגלח את מלך אשור, ומה ענין גילוח זה. הנה באמת יש הפרש בין סנחריב מלך אשור לכלל האומות, כי בכל האומות כתיב הודו לאלקי האלקים כליח, וכמ"ש בזה דקרו לי' אלקא דאלקייא, פי' כי עם היותם עובדי כו"מ אעפ"כ לא שהם מכחישים במציאת הבורא ית' אדרבה כולם מודים בו

ויודעים היותו ית' יוצר כל היצורי' אלא שזהו ההפרש בינם לישראל עם סגולתו, שהם אומרים שגם המזלות הם יש ודבר בהיותם מנהלים ומשפיעים חיות בעולם השפל שלנו כי כך מסר להם הבורא ית' ועזב את הארץ בידם, והוא ית' הוא אלקא דאלקייא אבל על השמים כבודו, ואינן כישראל שאומרים אין עוד מלבדו גם בארץ מתחת ואין ממש באלהיהם שהם הכו"מ ולפי שהאומות אינן כן מאמינים בכו"מ לענין שהם המשפיעים חיות בעולם השפל ולכן הם מזבחים ומקטירים להכו"מ כדי שישפיעו להם חיות ושפע שזה תלוי ברשותם ואת נפשם, אבל בו ית' הם מודים וכמ"ש במלאכי ממזרח שמש עד מבואו מהולל שמי בגוים וכן בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמור, והרבה פסוקים כיוצא באלו כמו הללו את הוי' כל גוים כו' מי לא יראך מלך הגוים כו' כל העמים תקעו כף כו', משא"כ סנחריב ששלח לחרף אל חי ואמר ההצילו אלהי העמים את ארצם מידו איה אלהי ספרוויים אלהי חמת כו' והשוה גם אלקים חיים להם וכמ"כ פרעה אמר מי הוי' אשר אשמע בקולו כו' אלא שאעפ"כ פרעה לא כפר אלא בשם הוי' אבל בשם אלקים הודה אבל סנחריב הי' כופר בכל וכדכתי' בהדיא בקרא אשר שלחו לחרף אלקים חי כו' והנה נודע כי אין לך דבר למטה שאין לו מזל מלמעלה וגם סנחריב היה לו שר למעלה והוא גם הוא מחולק משאר כל השרים של האומות שכולם קרו לוי' אלקא דאלקא ולכן גם האומות המקבלים מהם הם מודים לה' כו' והוא כופר בכל וממנו נתהווה סנחריב הגשמי מלך אשור הכופר, ואמנם להבין איך אפשר להיות התהוות קליפה גסה וקשה כ"כ להיות כופר במציאות השי"ת לגמרי שהוא בחי' מציאות נפרד לגמרי ממנו ית' ולמה תבדל משאר כל הקליפות שבסטי"א שכולם מודים בה' ואינן נפרדים לגמרי כ"כ שמקבלים חיות מהקדושה כו', אך הענין דהנה כתיב את זלעז עשה האלקים פי' דכמו שבקדושה יש השתלשלות המדרגות בריבוא רבבות מדרגות כך הוא ג"כ בסטי"א.

והנה בסטי' דקדושה כתי' בדניאל ועתיק יומין יתיב כו' לבושי' כתלג חויר ושער רישיה כעמר נקא, ופי' לבושי' קאי על שערות דדיקנא שהמה לבנים כשלג כי את הקבי"ה המשיל לאיש זקן שיש לו זקנה ושערותיו לבנות וז"ש ועתיק יומין יתיב כו' ובאמת כי זהו פלאי מה זה ענין זקנה קמיה קובי"ה כו' אך הענין הוא כ"ז הוא ע"ד משל ומליצה, כמו עדי"מ שערות הזקן שבאדם הגשמי המה נמשכים מהמוח שמותרי מוחי' בוקעי' ויוצאי' בשערות הזקן וכנראה בעליל שלכן אין גדילים שערות הזקן באשה לפי שדעתה קלה ואין לה מוחי' גדולים כ"כ שיהי' מהם מותרות שיצאו ויגדלו בזקן כו', וגם באמת אנו רואי' לכאורה בהיפוך שהשערות הם אינן נוגעים כלל להמוח עד שגם כשיגזוז אותם לא ירגיש במוחו שום כאב כלל, אך הענין שזהו לפי

שהם בחי' המשכה הנמשכת בפירוד מהמוח ואינן מעצמיותו ומהותו כ"א מן המותרות שלו שלכן הם כדבר נפרד ממנו שאין נוגע לו כלל כו', וכך עדי"מ זה יש גי' השפעה כזו למעלה ברוחנית ממנו ית' והיא הנק' בשם דיקנא עילאה כי בצלם אלקים עשה את האדם כתיב וכמו שבאדם יש זקן בגשמיות והיא בחי' המשכה שמהמוח היוצאת בבחי' פירוד ככה יש גם למעלה המשכה מבחי' חכמתו ית' בדוגמא זו ועי' נאמר פאת זקנם לא תגלחו והמגלה זקנו פוגם בדיקנא עילאה כו' והיינו כי להיות התהוות חכמה של הנברא"י מחכמתו העצמית ית' שאין לה חקר ונק' חכים ולא כחכמה ידיעא ואפי' בחי' חכמה דאצי' מקור כל ההשתלשלו' היא כאין ואפס לגבי חכמתו ית' שאינה ממהות וערך החכמה ידיעא היא החכמה דאצילות כו', ובאמת אילו הי' ההמשכה מעצמיות חכמתו ית' לא הי' כלל באפשרי להיות התהוות החכמה דאבי"ע אלא לפי שההמשכה היא רק מבחי' החיצוני' והמותר' של אותו החכמה ונמשלה לשערות שהם המשכה שבפירוד ממהות המקור שמשם נמשכת, שלכן יוכל להיות מזה התהוות מהות חכמה אחרת שאינה ממהות וסוג אותה החכמה כלל, וזהו ענין הלכות התורה שנק' בשם נימין ושערות כי עם היותם חכמתו ית' אבל הוא השפלת חכמתו ית' בעניני גשמיים תרומות ומעשרות כו' והשפלה זו מעצמי' חכמתו הרוחני' הבלתי מוגבלת נק' בשם שערות דוקא מטעם הנ"ל.

והנה באמת בדרך פרט יש ג' בחי' שערות הא' הם אותן שערות לבנות הנ"ל שנאמר בדניאל גבי עתיק יומין כו', והב' הוא מ"ש בשה"ש קצותיו תלתלים שחורות כעורב, והם בחי' שערות הזקן של הקב"ה בזמן שנק' דודי כמ"ש דודי צח ואדום כו' מה דודך מדוד כו' ועי' קאי מ"ש קצותיו תלתלים כו' והוא בחי' ז"א כידוע, והג' הוא בחי' שערות דכנסי' שנאמר בה ודלת ראשך כארגמן שהם שערות אדומים ולהבין כללות ענין ג' מיני שערות אלו, הענין כי זהו ענין ג' צמצומי' שיש מזה לזה שהם המשכות שבבחי' פירוד וריחוק ממהות המשפיע שלכן נק' בשם שערות דוקא, וכבר נת' ענין לבושי' כתלג חיור שהוא בשביל להיות המשכת בחי' חכמה באצילות מחכמתו העצמית ית' (היא הח"ס) שהיא בריחוק והבדל המהות והמשכה כזו נק' שערות ונק' שערות הזקן דוקא שהם הנמשכים מן המוח כנ"ל ומהם מתהוה בחי' החכמה דאצי' אבא יונק ממזלא כו' (וכמ"כ המוחי' דז"א שנמשכים מאז"א), ומה שנק' בשם שערות לבנות היינו לפי שמשם הוא בחי' רחמים פשוטים וכנודע שבז"א הוא שיש התחלקות ו"ק חסד ודין תרין עיינין כו' משאי"כ בעתיקא לית שמאלא כו' והחסד נמשל לגוון הלבן כידוע ומבואר במ"א, הב' הם בחי' שערות דז"א היינו להיות התהוות בחי' בי"ע בעיג מאצילות הוא גי' המשכה בדילוג הערך ונק' שערות והם נק' שערות

שחורות לפי שיש בו בחי' גבורות לצמצם השפע שהגבורות מורים על גוון השחור כדכתי' שחורות כעורב כו', הג' בחי' שערות דכנ"י מל' דאצי' היא בחי' עולם הדיבור שיהי' בחי' המשכת עשרה מאמרות לומר יהי אור יהי רקיע גשמיים שהם מילין דהדיוטא כו' ונחשבי' ג"כ בשם שערות.

והנה את זלעז' עשה האלקים ויש בקליפ' ג"כ בחי' שערות ע"ד הנ"ל ויש שערות דדיקנא דקליפ' ושערות הראש כו', וענינם הוא ג"כ בחי' השפע' בדילוג הערך ממהות למהות, כי הנה כל בחי' הסט"א כולם מודים בה' (וכמאמ' בלעם לא אוכל לעבור את פי ה') לפי שמקבלי' חיות מהקדושה האלקי' ויודעי' שלולי' חיות זה היו מתבטלים ממציאותם ולכן לא יוכלו לכפור בה' לגמרי, כ"א זאת היא רעתם שהם יש ודבר גם בעצמותם ואינן בבחי' ביטול לגמרי כמו צבא מעלה שבסט' דקדושה, שלזאת נקראי' סטרא אוחרא, שאינן מקבלי' אא"ס בפנימיותם מצד שאין להם בחי' הביטול רק שהם מודי' בלבד בה' וקרו לי' אלקא דאלקיא אבל אינו נוגע אליהם, אבל מ"מ אין כופרי' לגמרי להיותם מקבלי' חיות מהקדושה כנ"ל, והנה גם שיש כמה וכמה השתלשלות המדרגות בקליפות שכל א' הוא מקבל חיות משלמעלה הימנו וכל מה שירוד ונמשך החיות בהשתלשלות יותר אזי הוא מתרחק יותר מהקדושה האלקית אעפ"כ לא יוכל להיות התהוות הנפרד הגמור אלא כולם מודים בה' ע"ד הנ"ל לפי שיודעי' שמקור חיות זה הוא מהקדושה כי בחי' ההשתלשלו' אינו גורם שינוי המהות כו' והתהוות הנפרד הגמור הכופר במציאות ה' לגמרי ע"ד הנ"ל בסנחריב מלך אשור אינו אלא לפי שהתהוותו מן הסט"א גופא הוא רק בבחי' שערות בלבד שהשערות הוא בחי' המשכה שבשינוי המהות ובבחי' פירוד ממש מן המשפיע עד שנראה כאילו הוא דבר בפ"ע ואינו שייך כלל להמשפיע כנ"ל באריכות בסט' דקדושה שע"י השערות נעשה התהוות מהות חדש שאינו מערך המשפיע והוא בחי' התהוות חכמה דאצילות או דבי"ע שאינו מערך חכמתו העצמית ית' כו' ואינן תופסים עצמו' חכמתו כו' וכך כאלפי אלפים הבדלות לאין קץ ותכלית בהשתלשלותי' שבסט"א כשהשפעה נמשכת בדרך עו"ע כשהשתלשלות הוא בדרך עו"ע אזי לא נתהוו מזה עדיין הנפרד הגמור כ"א כולם מודים לה' מבחוץ אבל כשהשפעה נמשכת בבחי' פירוד ממש מהמשפיע עד שנראי' כאילו היא דבר בפ"ע ממש יוכל המתהווה ממנה להפרד ממש ולהיות נעשה יש גמור ולכפור בה' ולומר שאין עוד עליו גבוה כלל, וזהו ענין סנחריב מלך אשור שאמר איה אלהי חמת אלהי ספרוויים כו'

ההצילו את ארצם בידי כי מציל ה' אלקיכם את הארץ הזאת מידי, וכפר לגמרי במציאות הבורא ית' והיינו לפי שהמזל שלו שמלמעלה מקבל מבחי' שערות כנ"ל.

והנה לעת"ל יגלח ה' בעברי נהר במלך אשור את הראש כו' כלומר שיגזזו השערות שלא יהי' צומחים מן הגוף ואזי לא יהי' התהוות הנפרד הגמור עכ"פ גם שיהי' בחי' השתלשלות מעילה לעילה יהי' הכל בסוג א' דהיינו כנ"ל דקרו לי' אלקא דאלקא כו', ודיים הקליפות שנמשך להם חיות מסט' דקדושה אף שאינן בכיטול כבסט' דקדושה כנ"ל אבל לא יצמח שערות מהם שהוא השפעה שבבחי' פירוד שמתהווה מזה הנפרד הגמור כנ"ל וז"ש יגלח ה' במלך אשור דוקא שמקבל מן השערות כנ"ל שלכן הוא כופר לגמרי, את הראש ושער. הרגלים וגם את הזקן כו' כי שערות הזקן הם נעלים יותר משערו' הראש והרגלי' ששערות הראש והרגלים הם מחיצוני' הגוף משא"כ שערות הזקן באים ממותרי מוחין שהם בחי' פנימי' וכנראה בעליל שבאשה שדעתה קלה ואין לה מוחי' מרובים כיכ להיות'.

(נוסח אחר)

ביום ההוא יגלח אדני' בתער השכיר; במלך אשור את הראש ושער הרגלים וגם את הזקן תספה. הנה ידוע מארז"ל (בסנהדרין בפ' חלק) דאתא קוב"ה וגזי' לרישי' ודיקני' כו' עד והיינו דכתי' וגם את הזקן תספה. ולהבין כי הנה באמת דבר פלא הוא מה זה שהוצרך הקב"ה לגלח שער הראש מלך אשור וגם את הזקן כו' אשר לא יעשה כן לכל שר משרי אוה"ע כי גם פרעה מלך מצרים שהכביד עולו על ישראל ומרד בה' ואמר מי' ה' אשר אשמע בקולו כו' הנה הכהו ה' בי' מכות והאביד כל חילו בים סוף, אבל לא עשה דבר זה לגלח ראשו וזקנו כו' אך הנה סנחרב מלך אשור הי' מורד באלקים חיים יותר מכל שאר אומה"ע כי כל אוה"ע יודעים את רבונם שהרי קרו לי' אלקא דאלקי', דהיינו שמודים בבחי' אח"פ שהוא קדמון כו' רק שהשגחתו סילק מן הארץ באמרם עזב ה' את הארץ להיות מתנהג הכל ע"פ כו"מ המושלים בדרכי הטבע האנושי' כו'. אשר לזאת נושאים את נפשם לעבוד לכו"מ ולכל צבא השמים, כדי לקבל שפע וחיות על ידם כידוע, אבל אעפ"כ

כולם מודים שהוא אלקא דאלקי' כו', וכמ"ש מי לא יראך מלך הגוים, וכן כתי' ושמי נורא בגוים, וכן הללו את ה' כל גוים, כי מלך אלקי' על גוים, וכה"ג רבות בכתובים, וגם פרעה לא אמר רק מי ה' אשר אשמע כו', שם הוי', דוקא הוא שלא הכיר והשיג אבל שם אלקי' ידע והכיר, וכמ"ש מלך אלקי' על גוים כו', והיינו דקרו לוי' אלקא דאלקי' כו' וד"ל. אך שנחרב מלך אשור הוא אשר מרד יותר ברום לבנו באמרו אני ברוב רכבי עליתי מרום הרים כו', ע"כ אמר מי בכל אלקי' הארצות אשר הציל כו', שהשווה אלקי' חיים לכל אלקי הארצות עץ ואבן כו' שזהו חירוף וגידוף ביותר והכחיש באלקי' חיים שאינו אלקא דאלקים כו' ובחי' קליפה קשה כזו עדיין לא הייתה בכל מלכי ושרי אוה"ע כמו שנחרב כו' אשר ע"כ לא הי' לזה תיקון רק שלא יהי' לו יניקה ושרש למעלה, להיותו בבחי' פירוד גמור כ"כ. וזהו דוקא ע"י הגילוח שגילוהו שם אדני' גם את הזקן כו', כידוע דסט"א נק' מלך זקן וכסיל כו' וד"ל.

אך להבין זה יש להקדים תחילה בשרש ענין ובחי' השערות למעלה בסט' דקדושה. דהנה מצינו בכתובים שיש ג' מדריגות בבחי' השערות בסט' דקדושה האלקי', והוא הא' מ"ש בבחי' ע"י ושער רישא כעמר נקי, בחי' שערות לבנות דוקא כשערות הזקן שהן לבניות כו', והב' מ"ש קווצות' תלתלים שחורות כעורוב כו', והוא בבחי' שערות הדיקנא דז"א כו' כמ"ש באד"ר והג' מ"ש בכנס"י שהוא בחי' המל' ודלת ראשך כארגמן שהן בחי' שערות אדומות דווקא כמו הארגמן שהוא אדום כידוע. ולהבין כ"ז ילהק"ת בשרש ענין ובחי' השערות מהו למעלה, להיות ידוע בבחי' עצמיות או"א"ס ממש שהוא בבחי' אח"פ בתכלית הפשיטות, ואיך יוכל להיות הסתעפות המשכות אורות עליונים שהן בבחי' השתלשלות עו"ע שאין ערוך כלל לגבי' מב' טעמים, הא' מפני שהן בחי' אורות מוגבלים בערך לגבי' בחי' או"א"ס עצמו שהוא בכע"ג בעצמי, ועוד שהן באין בבחי' התחלקות ריבוי כו', ואיך יסתעף בבחי' התחלקות והריבוי מבחי' אחדות הפשוטה כידוע. אך א"א להיות ההמשכה זו מבחי' עצמיות או"א"ס גם להיות בחי' מקור למקור להשתלשלות אלא ע"י בחי' צמצום והעלם אור עצמותו תחילה לגמרי, והוא ענין צמצום הראשון הנק' מק"פ וחלל כו', כמ"ש בע"ח, וזהו בחי' הקו"ח שנמשך אחר צמצום הראשון שנמשל לצורת אות הוי"ו. שקצר ביותר, ומצמצום המשכתו, כך בחי' המשכה זו אחר הצמצום הנ"ל, היא מצומצמת

ביותר, וכלא ממש חשיבי לגבי אור העצמות ממש. וע"כ נק' בשם קו"ח בעלמא, שזהו כדמיון חוט השערה באדם שהוא קצרה ומצומצמת ביותר לפי שהחיות העובר בה הוא בא ונמשך בבחי' צמצום גדול כידוע שהשערות בוקעים ויוצאים מבחי' צומח שבחיות הגוף הצומח בבחי' מותרות בלבד כמ"ש במ"א. וכך מבחי' אותיו' שבא"ס עצמו נמשך הקו הזה והוא ע"י ענין בקיעות יו"ד דס"ג שבטה"ע כמו אז יבקע כשחר אורך כו', כך מ"ש באורך נראה אור, היינו בחי' אור הקו החוט זה נראה מאורך העצמי, הנה הוא בא דרך בקיעה בעלמא, כדמיון חוט השערה, שבוקעת ויוצאת כו' וד"ל. וזהו ענין וי"ו דקדושה הא' שבחי' קדשי עצמו הרי הוא בערך קדושת עצמי אא"ס כמ"ש בווהר בפ"י קדוש מילה בגרמ"י שהוא מובדל בערך לגמרי בתכלית האחה"פ כו' כנ"ל, אך שבוקע הארה בעלמא מעצמות קדושתו, אז נק' קדוש בוי"ו, והוא בחי' הקו"ח הנ"ל, וזהו בחי' מל' דא"ס שנעשה בחי' כתר לא"ק כו'. וקדוש הב' הוא בחי' צמצום הב' שמבחי' מל' דא"ק כשנעשה כתר לע"י וא"א כו' כמ"ש בע"ח בשער הכללים שגם בבחי' א"ק שנקי' כשצריך להיות המשכה ממנו, להיות בחי' מקור לעולם האצ"י שזהו בחי' ע"י וא"א בחי' כתר דאצ"י גם זה א"א להיות כ"א ע"י צמצום קדושי שהוא רק בחי' שערות בלבד ע"ד הנ"ל. וקדוש הג' הוא בחי' צמצום הג' שכאשר צריך להיות המשכה מן המאציל לנאצלי' כמו להאציל אורות דחוי"ב כו' הרי ג"כ הוא ע"י בחי' צמצום דבחי' שערות. וזהו מ"ש בע"י ושער רישי' כעמר נקא, וכן בחי' דיקנא דע"י וא"א שהן בחי' שערות לבנות כו' וכידוע דאור אבא דאצ"י מקבל מבחי' מזל נוצר חסד כו'. ונמצא יש כאן ג' מיני צמצומי' עד שנאצל עולם אצ"י בכלל, והן ג' פעמי' קדוש עד שנק' ה' צבאות שהוא בחי' ההמשכה בהתחלקות דחוי"ב ומדות שהן כלולים בשם הוי' יו"ד חכ' ה"א בינה כו' וד"ל. והנה כמ"כ יש ג' צמצומי' בבחי' אצ"י עד שמתהווה עולם הנפרד מאין כו', והן ג"כ ג' פעמי' קדוש עד שנק' ה' צבאות שהוא בחי' ההמשכה בהתחלקות דחוי"ב ומדות שהן כלולים בשם הוי' יו"ד חכ' ה"א בינה כו' וד"ל. והנה כמ"כ יש ג' צמצומים בבחי' אצ"י עד שמתהווה עולם הנפרד יש מאין כו' והן ג"כ ג"פ קדוש ע"ד הנ"ל מאוא"ס לנאצלים עד שנק' הוי' צבאות בג' עולמות בי"ע כו', והיינו ענין ג' מיני שערות לבינות שחורות ואדומות שבבחי' ע"י וז"א ומל'. דהנה מ"ש וע"י, יתיב ושער רישיא כעמר נקא, הוא בחי' הצמצום הראשון שמתצמצם האור לבוא בבחי' גילוי חכ' להיות נקי' חכים ומבין כו'. וכמו בבחי' אור אבא דאצ"י שמקבל ממזל דנוצר וכה"ג

קדש עצמו: שם: קדושה העצמי.

שנק': בכת"י 98: שנק' תה"ק. בכת"י 1216: שנק' חה"ק.

קדוש: בכת"י 1216: גדול.

להיות כי אוא"ס שבכתר הוא למעלה מעלה מבחי' החכ' עד שהחכ' נק' בחי' עשי' לבד, כמ"ש כולם בחכ' עשית כו', וכתנ' עושה פלא שגם פלאות חכ' הוא בבחי' עשי', והיינו אלף דאאלפך חכ', ואין המשכה זו רק מבחי' מותרת ונובלות שהוא בחי' צומ"ח שבחי' כו' והיינו מבחי' מותרי מו"ס דע"י שנמשך בשערות דדיקנא דא"א שנק' זקן אהרן, כמו עד"מ הזקן בשנים ששערות זקנו לבנות, היינו כאשר נתמלאה חכ' בבחי' גדלות המוחין עד שיוצאין ונוקעין בבחי' מותרות שהן השערות דזקן וע"כ נק' זקן זה קנה חכ' כו' כידוע. וכך למעלה בבחי' עתיק יומין שנק' זקן כמאמרז"ל בים נדמה להם כבחור בשעת מ"ת נדמה להם כזקן כו', הרי בחי' השערות דדיקנא הוא נמשך מבחי' מותרי מוחין דגדלות החכ' כו', אבל הוא בבחי' צמצום גדול כנ"ל בענין השערות שהוא בבחי' הצמצום. וכמו עד"מ השערה הגשמי' שבאדם אינו מרגיש כ"א בגלחו אותה כו', אבל אעפ"כ יש בשערות חילוקי מדריגות, שיש מהן שמורין על בחי' המשכת חסדי' והן ענין בחי' שערות לבנות, שהלכנונית מורה על בחי' החסד דוקא כידוע. וגם כאן בבחי' המשכת אור החכ' ממקורה כו' הנה הוא בא מצד מקור החסדי' שבאא"ס המאיר בע"י כי חפץ חסד הוא כו', והיינו בחי' חוררתא שבגולגלתא דע"י כו'. וזהו שאנו רואי' שהזקן כולו (מלא) רחמי' וחסדים פשוטים, ולכך כל מחילת העוון הוא ע"י המשכת הי"ג מדה"ר שהן י"ג ת"ד דא"א כו'. וכמ"ש אם יהיו חטאכם כשנים כשלג ילבינו כו' שהוא בחי' המתיקות כו' דיני' קשה שבה מצד העוונות והחטאים כידוע וד"ל. וזהו בחי' קדוש הא' בחי' צמצום דוי"ו שנמשך מכתר לחוי"ב דאצי', וקדוש הב' הוא בחי' צמצום הב' שמחוי"ב במדות דאצי' שנק' ז"א שמקבל ההארה מחוי"ב כידוע, שאז ההארה נמשכת כו"א בבחי' צמצום ודין קשה, והן בחי' שערות דז"א שנאמר ב"י שחורות כעורב כידוע שהשחרות מורה על תוקף הדין והוא להיות שבמדות אין האור דחוי"ב שם רק בצמצום ולא בהתרבות, כמו שהן במקורן, וגם להיות כי המדות הן בחי' התחלקות וצמצומי' רבים מאוד עד שיוכל להיות בחי' הסתעפות דיני' קשי' למי שאינו ראוי כו' וכמ"ש באד"ר דד' מאות בתי דינין קשים מסתעפי' מדינא קשי' דז"א וע"כ נא' בבחי' השערות דז"א שחורות ולא לבנות כשערות דע"י, וע"ד שאמר כוהר בענין ה' איש מלחמה כו', והיינו בים שנדמה להם כבחור, וכמ"ש תפארת בחורים כחם בבחי' הגבורות וכ"ז מפני שבחי' המדות באים

כ"א: שם: כאב.

אעפ"כ: שם: עכ"ס.

בע"י: שם: כבי"ע.

(מלא): שם ליחא מוסגר זה.

דין . . שבה: שם: כל דין שבא.

בהתרבות: שם: בהתרבות.

ונמשכים למטה לצורך הנהגות העולמות כו' משא"כ בבחי' ע"י וא"א, שהוא למעלה מבחי' המשכה למטה בעולמות כידוע וד"ל. וקדוש הג' הוא בחי' צמצום הג' שבמל' דאצ"י שנא' שם ודלת ראשך כארגמן סומקי גו סומקי כו' שהוא תכלית הדין ביותר לפי שבחי' המל' הוא בחי' עולם הדיבור שמשם נמשך שרש התהוות בע"ג בג' עולמות ב"ע, אשר זהו בחי' צמצום היותר אחרון והשתנהי כ"כ אור אלקי' כו', ע"כ הן בחי' שערות אדומות כארגמן, משא"כ בחי' שערות דז"א שהוא למעלה עדיין מהיות בחי' מקור לבע"ג רק שהמשכה נמשך משם כו'. וזהו קדוש הג' עד שנק' ה' צבאות בבי"ע להיות מלא כל הארץ כבודו כו' וד"ל. ונמצא גם מאצ"י לבי"ע יש ג' צמצומים עד שנק' הוי' צבאות וכ"ז הוא מפני שצריך שיבוא האור העליון מגבוה לנמוך שהוא בבחי' דילוג הערך בשינוי המהות כמו מכתר לחכ' וחכ' במדות ומדות כדיבור וכה"ג, ע"כ צריך שיומשך האור בבחי' שערות שהוא שפע והמשכה מצומצמת הבאה בשינוי המהות כנ"ל שהוא ענין המשכת אור בקיעה בעלמא. אמנם הוא עצמו הטעם שיכול לירד מטה מטה מגבוה לנמוך ביותר מפני שהוא בא בשינוי המהות כו', משא"כ א"ל ה' האור בא דרך בחי' שערות לא ה' יורד למטה בשינוי המהות למטה כ"כ ולא ה' ביכולת המקבל לקבל, וכענין הושיט אצבעו הקטנה ביניהן ושרפן כו' וכה"ג. וע"כ זהו הכלל בכל ההשתלשלות שכל ירידת האור מגבוה לנמוך למטה מטה ביותר הנה הוא בא ונמשך ע"י בחי' שערות דוקא וד"ל. והנה ידוע בענין סלסלה ותרוממך כו' שהלכות שבתו' נמשלו לנימין ושערות שבראש זוקן, אשר ע"ז אמרו סלסלה כו' לסלסל בשערות שהוא להבדיל בין דין לדין לעמוד כל דבר הלכה על בוריו ולא לבלבל הלכות בקושיות שזהו כמו דיבוק וקליעת השער, ולתרץ כל קושי' ה"ז כמשל המסלסל שמפריד שער משער כו' וכמ"ש במ"א. ועכ"פ נק' הלכות שבתו' בשם שערות ולכאורה ד"ז פלא גדול. אך הענין הוא להיות כי בחי' חכ' שבתו' ירדה בצמצומי' והעלמות רבי' כמו חכ' עילאה שגנוזה בהלכות תרומות ומעשרות וכל סדר זרעים וכן הלכות שבסדר קדשי' וסדר טהרות, שע"ז א' חוסן ישועות חכ' ודעת כו'. ולפי הנראה לנו לעין השכל לא מושג כלל ענין חכ' מאחר שמלוכש הדבר בענינים גשמיים מאד. אך זהו ענין צמצום [והשפלת] ירידת האור ח"ע למטה מטה כ"כ בענינים גשמיים דנוגה כמו בקרבנות דבהמה ומצומח [ד]תבואות וכה"ג. ולהיות הארה זו מוגבלת מאד נמשלו ההלכות שבתו' בשם נימין ושערות, כמו עד"מ השערה, שהאור והחיות מצומצם בה בהעלם ביותר כנ"ל, והיינו לפי שכל ירידות אור הבא מלמעלה בבחי' פירוד וריחוק הערך בשינוי המהות ממקור חוצבה

שמשם נמשך הוא ענין ההמשכה ע"י בחי' שערות שבה וע"י נמשך בשינוי המהות בבחי' פירוד וריחוק הערך לגמרי. וזהו ענין ההלכות שבתו' הנגלית המלוכשת בדברים גשמיים שנעשים בשינוי המהות במהות אחר לגמרי וכמו שהיא נמשכת ממקורה שאינה שם במהות וסוג ערך החכ' זו שמושג לנו בדברי' גשמי' לא מיני' כו' כמו לימוד ההלכה דאם קדמה בהרת לשער לבן בג"ע העליון שנחלקו בה קוב"ה ומתיבתא דילי' כמ"ש בגמ' בעובדא דרבה ב"נ וודאי בחי' ח"ע שבהלכה זו בג"ע עליון מתפשטת מכל בחי' גשם שהרי ענין בהרת גשמי' אין בג"ע כלל כו', ואין בחי' חכ' שבדין בהרת הנגלה לנו ערך וסוג כלל עם בחי' חכ' הרוחני' שבהלכה זו בעסקם בה בג"ע, ואעפ"כ משם נמשכה להתלבש למטה מטה גם בעולם העשי' וע"כ נק' בחי' ירידת ההמשכה כזאת מג"ע דיצירה בעולם העשי' בשם נימין ושערות. ועד"ז מגע"ע דבריאה ביצירה שבא האור ג"כ בשינוי ודילוג המהות בערך המהות דחכ' דיציר' שנשתנה בעשי' כו', וכללות בחי' חכ' שבבי"ע ה"ז נמשך מבחי' חכ' שבמל' דאצי' בבחי' נימין ושערות ונק' נימין דכלה וז"ש סלסלה ותרוממך דקאי בהלכות דתושבע"פ מל' קרינון לה. והוא ג"כ מ"ש ודלת ראשך כארגמן סומקי גו סומקי כנ"ל, להיות שבחי' דינין והלכות דתושבע"פ הן מלאי' גדרים וסייגים לגופי המצות הכתובי' בתושב"כ כידוע, וגם להיות שבתושבע"פ מתחלק כל דיני המצות לפרטי פרטים חלקי' מצומצמים לחלקי' ולצמצם עד כחוט השערה, כמו הלכות שבת שהן כהררים התלויים בשערה כו' וכה"ג שכ"ז הוא מצד בחי' הגבורו' והצמצומי' לחלק ולצמצם כ"כ האור והשפע דח"ע שבמל' כו'. וזהו שהן כמראה האודם שמורה על בחי' הדין ביותר, וזהו כארגמן דוקא וד"ל. והנה באמת יש בזה ג' מדריגות בדרך פרט והן ג' מיני שערות אדומות ושחורות ולבנות כנ"ל וכולן הן בבחי' המשכות אור ח"ע שבתו' שיורדת ממדריג' למדריגה בג' מיני שערות הללו שהן בבחי' ע"י וז"א ומל' כנ"ל. אך הנה תחילה יש להקדים בביאור ענין השערות שאעפ"י שלכאורה הרי הן בבחי' חיצוני' ומותרות השפע עד שאין נוגעין כלל לפנימיות החיות שביסודם. שהרי כשיגזוז אותם לא ירגיש כלל כידוע, מ"מ הנה אנו רואים בהם בחי' מעלה ומדריג' יתירה והוא בענין שערות הזקן דוקא, להיות ידוע שגם ששערות הזקן בוקעים ויוצאי' רק מבחי' מותרי המוחין מ"מ בחי' מותרי המוחין הללו באים מצד בחי' גדלות המוחין ביותר עד אשר יש בהם כח המוליד דוקא אז מצמיחין שערות וראי' מן הקטן שאין בו חכ' ומוחין גדלות רק בבחי' הקטנות שאז

חלק . . . עד: שם: ביותר לדקדק בהן עד.

שביסודם: שם: של האדם.

כשיגזוז: שם: כשיגזוז.

אין בו בחי' מותרי המוחין שרואים להוליד, וממילא לא יצמוח בו שערות הזקן, וכן האשה מפני שדעתה קלה ואין במוחה בחי' מותרי המוחין שבבחי' הגדלות ע"כ לא תצמח בה שער הזקן כלל, וכן הסריס מפני שאין במוחו בחי' מותרי המוחין שהן באים מצד הלחלוחית והוא בטבע מוחו יבש כו' ע"כ לא יוליד ולא יצמח בו שער הזקן אעפ"י שחכמתו ודעתו גדולה כו' כמ"ש במ"א. וא"כ עכ"פ יש בשערות הזקן מעלה יתירה מצד שרשם בבחי' גדלות המוחין דוקא, והוא ענין זקן שקנה חכ' כו' אשר מטעם זה הוזהרו על פיאות זקנם דוקא, וכמ"ש ופאת זקנם לא יגלחו כו' וא"י בזהר שהמגלח פאת זקנו פוגם בבחי' דיקנא עילאה כו' כי בצלם אלקי' עשה את האדם כו', וכמו שבאדם למטה גדילים שערות הזקן מצד בחי' גדלות המוחין כו', כך למעלה בבחי' שערות דדיקנא גם שבאה בהן בבחי' דילוג ופירוד בשינוי המהות לגמרי. כנ"ל מ"מ שרשם בא מבחי' פנימיות גדלות המוחין דח"ע דוקא. ואמנם בחי' שערות הראש ושער הגוף הרי גם באדם למטה גדילים מבחי' קטנות המוחין שבראש וקטנות החיות שבגוף הנק' מותרין כו' שהרי גם בתינוק בן יומו צומחי' שערות הראש ושער הגוף כו' וד"ל. אך הנה שרש בחי' ההלכות [שבתורה] שנק' נימין ושערות, היינו בחי' שערות שבראש כמ"ש סלסלה כו' וכמ"ש ההיא אמתא [דחזה] שמהפך במויא דרישיא עד מתי אתה מסלסל כו' לפי שההלכות הן נמשכים מבחי' קטנות וצמצומי' דח"ע כשמתצמצם במדות עליונות שנק' גופא וגם בשער הראש שאינו צומח רק מבחי' הקטנות והמותרות הנק' נובלות אשר יוצאים בבחי' פירודים מהמוח ואינם נחשבים מבחי' עצמיות המוח כלל וכלל, וכמ"כ בחי' השפעות והמשכות ההלכות שנק' הילוך מצומצם מבחי' הקטנות כו'. ובה יש ב"י מדריגו' חלוק[ו]ת בחי' שערות שבראש דע"י הן לבנות דוקא, כמ"ש ושער רישי' כעמר נקא כמו באדם למטה שכאשר יזקין אז שערות ראשו ג"כ לבנות, ושערות ראש דז"א הן שחורות כמ"ש קווצותיו כו', וקאי בשערות דז"א ושערות דמל' כארגמן ג"כ בראש כמ"ש ודלת ראשך כארגמן כו' וכ"ז הוא בבחי' ירידות והשתלשלות אור דח"ע שבקטנות מו"ס דא"א וע"י כו' שיורד תחילה בשער רישי' בבחי' שערות לבנות שמורה על תוקף החסדי' ששם הוא בחי' רחמים פשוטים משום דלית שמאלא בהאי ע"י כו' ובירידת האור בבחי' ז"א שמקבלת ממוחין דאו"א שם יורד ונמשך בחי' קטנות המוחין שבראש בבחי' תוקף הדין ביותר, והוא שחורות כו' כמו לטמא לפסול

[שבתורה]: כ"ה גם בכת"י 1216, ובכת"י 98: שבבחי'.

[דחזה]: בכת"י 98: דחוקי. ובכת"י 1216: דחוי'.

ב: בכת"י 1216: ג.

והוא שחורות: שם: והוא מ"ש שחורות.

ולחייב כו' מפני שהוא בבחי' הגבורות יותר לרחק למי שראוי לריחוק כו', לפי שבחי' המוחין שבמדות הם בבחי' הקטנות ביותר ומבדילין ביותר בין טמא לטהור לרחק בבחי' הגבורות והצמצומים ביותר, והוא מ"ש להבדיל בין טמא לטהור כו' דכיון ומסאבין כו' שזה בכללות ענין תושב"כ שהוא בבחי' המדות דז"א דמח"ע. דאבא נפקת כנ"ל. ובירידת האור עוד מבחי' המדות דז"א במל' שהוא בבחי' תושב"ע"פ כמו בחכמי ישראל המחדשים ומדקדקי' בהלכות פרטיות כו' שם נמשך האור מבחי' קטנות המוחין שבראש דמל' עד שהוא כארגמן סומקי גו סומקי כו' בתוקף הדין ביותר כמו לעשות גדרים וסייגים הרבה לתו' לרחק את הטמא כו' בתכלית הריחוק ביותר, שזהו מצד בחי' גבורות וצמצומי' דשמאל דוחה ביותר, וכן בענין ריבוי התחלקות דינין פרטיי' שהן ריבוי ההלכות הפרטים שנק' נימין דכלה כנ"ל שכ"ז הוא רק מבחי' הגבורות ביותר כנ"ל. ועז"א סלסלה כו' להסיר יניקת בחי' הדינין הקשין שעושיין קליעות לשער מצד המותרות כמו עד"מ קליעות שער גשמי שבא מצד בלבול ההבלים זרים שבמוח מצד בחי' מותרות גסות וכיוצא ומשום שיניקת החיצונים מקבלים מפסולת הנופל למטה מבחי' השערות דמל' כמ"ש בזהר בשערה אחידן כו', אשר ע"כ אמרו שער באשה ערווה כו', וע"כ הוצרך לגזור על אשה יפ"ת לגלח שער ראשה ועשתה את צפרניה כי הצפרני' והשערות באים מפסולת הגבורות, כמ"ש אודם שממנו כו', ע"כ א' סלסלה כו' להפריד הבלבול, וממילא לא יהי' יניקה לסט"א רק כפי המדה הקצובה מכבר ע"פ מאמר קו המדה. וזהו מ"ש דבכ"כ אתברירו שהוא בבחי' חכ' דבתושב"ע דוקא כמ"ש סלסלה כו' וד"ל. ומ"ש סלסלה ותרוממך היינו משום דנתב"ס דוקא ע"כ בבחי' סלסול דשערות ראש דכנ"י כארגמן כנ"ל מגיע ברוממות המדריגות שהוא בבחי' שער רישי' דע"י שהוא כעמר נקי כו' שכולו רחמי' וחסדים פשוטים כנ"ל (והיינו שא' בזהר ע"פ עין לא ראתה אלקי' זולתך יעשה למחכה לו למאן דדייק מילין דחוכמתא דוקא שהוא בחי' העיון שבתורה שב"ע"פ לדקדק עד כחוט השערה כנ"ל ששרשו מגיע בעדן עילאה שהוא בבחי' פנימיות ע"י וא"א שמשם בוקע הארות והמשכות בבחי' שערות לבנות כו', אשר עין לא ראתה בגעה"ע והתחתון שאין ההארה שם לנשמות רק מבחי' נימין דמל' כו' וזהו למחכ"ה כח מ"ה דחכ' בהיפוך אתוון, וכמ"ש במ"א). ובכ"ז יובן ג"כ ענין ג' מיני צמצומי' דג' מיני שערות הנ"ל בענין השתלשלות העולמות ג"כ עד שיוכל להיות בחי' חכ' ושכל אנושי בעוה"ז השפל בבחי' פירוד ושינוי המהות כ"כ להיות שאותיו' הדיבור שבמל' נמשכים מבחי' מותרי המוחין שבמל' ונק' מילין דהדיוטא כמו יהי אור יהי

רקיע כו' עד שבהשתלשלות רבות מתהווה מהבל רות, פיו שבע"י גם בחי' חכ' ושכל אנושי בעוה"ז, ואעפ"י שבחי' חכ' של כל הנבראי' ונוצרי' כו' כלא ממש חשיבי לגבי בחי' ח"ע שבאצי' שנק' חכים כנ"ל מ"מ בחי' ח"ע זו הרי היא בחי' מקור למקור כו' עד התהוות בחי' חכ' דבי"ע רק שירד האור דרך בחי' צמצומי' רבים, דהיינו דרך ג' צמצומים כללים מח"ע דאור אבא במדות וממדות לדיבור דע"י כו'. וא"כ יובן שאין ערוך כלל לבחי' חכ' האנושית לגבי חכ' שבתורה גם שמלובשת בדברים גשמי"י כו', להיות שההלכות שבתו' הן בחי' נימיו דכלה שהוא בחי' המשכת חכ' שבמל' עצמה כמו שהיא במקורה כו' משא"כ ירידת האור ושפע הנמשך מהבל הדיבור במלאכ"י כו' עד התהוות חכ' האנושי שאין בזה מבחי' החכ' העצמי' שבמל' עצמה רק מאור הבא בגילוי חיצוני בהארה בעלמא מהבל הדיבור בלבד ואף גם זאת הנה הוא בא בשינוי המהות ולא כמו עד"מ השכל המושג מן הדיבור שאותו השכל שבמוח הוא מושג גם בדיבור שזהו למעלה בחי' חכ' שבדיבור, אלא מהבל הדיבור מתהווה שכל הנפש, כמו ויפח באפיו כו' שמרוח פיו נתהווה נפש האדם כו', הרי בא בשינוי המהות לגמרי משא"כ בחי' שערות שנמשכים ממותרי' מוחין שבראש דמל' שהוא המשכת חכ' העצמית המושג לנשמות בג"ע, וכן בעוה"ז בהתלבשותו בדברי' גשמי"י אעפ"י שמצומצם בה האור מאוד כו'. וע"כ א' סלסלה ותרוממך שתרומם לנפש האדם, שנפש האדם אינה רק מבחי' הבל דרוח פיו כמ"ש ויפח באפיו ג"ח, ושרש ההלכה היא בעצמיו' דח"ע שכוונ' וע"י וא"א כנ"ל וד"ל. והנה ידוע דאת זלעו"ז עשה אלקי' וכמו שיש בסט' דקדושה בחי' שערות דקדושה בבחי' ג' מדריגות כנ"ל, כך בס"א דקליפה [יש] ג"כ בחי' שערות שבזקן וראש דקליפה מאחר שנעש[ים] גם הם בצירור אדם רק שנק' אדם בליעל כידוע והוא מ"ש מלך זקן וכסיל שנק' ע"י דקליפה שיש לו זקן בבחי' שערות לבנות ונק' מלך זקן וכסיל היפוך בחי' שערות דדיקנא דקדושה שמשם נמצא שרש החכ' כו'. וכללות הענין הוא ג"כ ע"ד הנ"ל בענין הכלל בכל בחי' שערות שהן באי' בבחי' ירידת אור ושפע שבבחי' דילוג ושינוי ממהות למהות כו'. כך בסט"א יש בהם בחי' השפע שיורד שם דרך בחי' דילוג הערך ממהות למהות ולא בבחי' השתלשלות דרך עו"ע כו', ואז נמשך שם בחי' פירוד גמור ביותר כו' והענין הוא להיות ידוע הגם שסט"א נק' אלקים אחרים מפני שמקבלי' רק מבחי' אחוריים ותמצית כו' שהוא בבחי' ריחוק הערך מאוד מן הקדושה מ"מ כולם מודי' באחדות ה' ויש בהן בחי' ביטול שלא למרוד ציווי ה' כמו גם בלעם שא' לא אוכל לעבור את פי ה' לעשות קטנה כו', ואעפ"י שהן בבחי' יש נפרד עד שנעש"י כמו ע"ז כו' מ"מ יודעים את רבונם וקרו ל' אלקא דאלקי' רק שאין זה בבחי' פנימיות רק בבחי' חיצוני' שהוא רק בחי' ההודאה בלבד שמודים בדבר זה שהוא אלקא דאלקי' אבל א"ז נוגע אליהם להיות

עובדי ה' בביטול והשתחוואה גמורה כמו צבא השמים שבסט' דקדושה שמשתחווים בבחי' ביטול פנימי כו', אלא המה מחזיקי' א"ע לבחי' יש נפרד העושה חיל לאמר כחי ועוצם ידי כמ"ש לי יאורי כו', אבל אינם כופרים בה' לגמרי להיות שנמשך אליהם אור האלקי' ומקבלי' חיות האלקי' עכ"פ רק שבא אליהם בבחי' אחוריים כו'. אשר ע"כ לא יוכל לכפור לגמרי לפי שיוודעים הטיב שלולי בחי' הארת אור האלקי אליהם אין להם חיות וקיום מצד עצמן כלל אשר לזה קורין לו אלקי האלקי' כו'. וע"כ לא יכול בלעם לשנות ולעבור דבר ה' כי לא יכול למרוד בשום אופן, וכמ"ש מי לא יראך מלך הגוים, וכמו ושמי נורא בגוים, וכת' מלך אלקי' על גוים רק שהוא רם ומתנשא עליהן מרחוק כי לא מאיר עליהם בבחי' פנימיות רק בבחי' חיצוני' ואחוריים שלזה הם בבחי' פירוד כנ"ל, אבל אינן כופרים לגמרי מטעם שמקבלים שרש יניקתם מן הקדושה ויודעים את רבונם בבחי' ההוד[א]ה מרחוק עכ"פ כנ"ל וד"ל.

אך הנה כ"ז מצד שהאור והשפע האלקי מאיר עליהם, וזאת ההארה גם שבאה ונמשכת בסט' דקליפה בריבוי ההשתלשלות מעילה לעילה בכל פרטי המדריגות שבהן מראשן לסופן (כמו מקליפה דאצי' בקליפה דבריאה ומקליפה דבריאה לקליפה דיצי' כו' כידוע שאולעז' עשה כו', ויש קליפה דאצי' בפרצוף אדם ראשו' ומוחו וגופו כו' ומשפיע לבריאה והיינו כמו מבחי' נהי' דז"א דקליפה דאצי' נמשך מוחין לבחי' ע"י דקליפה כו', והוא הנק' מלך זקן וכסיל כו', מ"מ לא יוכל להיות בהן בחי' נפרד גמור כ"כ למרוד כו' מאחר שלא נפסק שם הארת אור האלקי לגמרי גם שמצומצם שם בתכלית ההסתר כו' וראי' מבלעם וכה"ג כנ"ל. אך כאשר הולך השפע בסט"א שלא בבחי' עו"ע אלא בבחי' ריחוק הערך בשינוי ממהות למהות שהוא ע"י בחי' שערות כנ"ל, אזי יוכל להיות בהם בחי' פירוד גמור כמו קליפה דסנחרב שכחש באלקות לגמרי כנ"ל. וביאור הדבר הנה גם שיש ריבוי השתלשלות ביותר כ"ז שההשתלשלות הולכת ונמשכת בבחי' עו"ע אשר אין העלול רחוק מן העילה כ"כ ויש לה ערך וסוג כו', ואינו בא בשינוי המהות בדילוג הערך כ"כ, אז גם בסיבות ירידות המדריגות לא ישתנה המהות של האור והשפע הראשנה כ"כ רק שבתכלית הירידה במדריג' היותר תחתונה שם הוא במיעוט האור ביותר, אבל הוא אותו האור שבראשית ההשתלשלות

דאצי': שם ליתא.

ראשו . . . ונפון: שם ניתוסף: ראש וסוף ומוחין גופא.

כ"ז: שם: כו'.

בסיבות: שם: ברבבות.

כמו אור השפע הנמשך מן הרצון לשכל ומשכל למדות ודיבור ומעשה הרי גם במעשה ודיבור הוא אור אותו הרצון שבשכל רק שנתמעט אורו בירידתו דרך השכל מן השכל ירד למדות ומן המדות בדיבור כו', ומפני שאין כאן שינוי המהות כלל ברצון זה שכמו שהוא בשכל כך הוא במדות ודיבור ומעשה רק שנתמעט כח אורו בלבד כו', משא"כ בהיות הרצון בא בשינוי מהותו בהתלבשות שונות, וכמו הלבשת המשלים להשכיל שאינו נגלה שם במהותו רק דרך לבוש והעלם המשל כו' שזהו בחי' השערות וכידוע. וכך יובן למשכיל למעלה בבחי' השתלשלות עו"ע דפרצופי' העליונים דא"ק וע"י כו' שלא ע"י העלם ולבוש דבחי' שערות הרי ההארה הראשונה לא נשתנה בשינוי המהות רק שבא במיעוט וצמצום ביותר, משא"כ ע"י בחי' שערות שבא האור בשינוי המהות, וע"כ יוכל להיות התהוות מהות חדש שאינו בערך כלל ממהות המשפיע כנ"ל בסט' דקדושה שמתהווה מהות החכ' ע"י בחי' מזל דנוצר בחי' שערות מלמעלה מן החכ', וכן עדי"ז עד התהוות חכ' למטה מטה בעולם העשי' כו'.

ואמנם יובן מזה בהבדלת הערך גם בסט' דקליפה שאם האור הוא הולך ומשתלשל בהם דרך עו"ע שהוא בקירוב הערך גם שכל עיקר שורש הראשון שלהם אינו רק מבחי' האחרונה שבקדושה המצומצם ביותר כנ"ל, מ"מ א"א שיתהווה בהם בחי' נפרד גמור שיוכל להכחיש לגמרי באלקות אלא כולם מודים וקרו ל' אלקא דאלקיא רק שהארה זאת מאירה בצמצום והעלם גדול ביותר כאשר בא בהם בחי' ריבוי ההשתלשלות עד שיוכל לומר לי יאורי כו' ויוכל למרוד ולעבור רצון ה' כמ"ש פרעה מי ה' אשר אשמע בקולו כו', אבל כולם יודעים ומודים על האמת וזשארז"ל שיודעי' את רבונם ומתכונים למרוד בו ולעבור רצון ה' כנ"ל אך עכ"ז אין זה פירוד גמור כ"כ כמו מי שמכחיש במציאות אור האלקי לגמרי, כמו עדי"מ עבד המורד באדונו שגם שמורד ואינו רוצה לישא עול אדונו, מ"מ יודע ומודה שהוא עבד, והוא אדונו ומלכו רק שאינו רוצה להיות בביטול אליו כו' משא"כ המורד בעיקר המלוכה לומר שאינו מלך כלל, אלא הוא המלך וכה"ג זהו הנק' מורד גמור. והוא ענין קליפה דסנחרב מלך אשור שהי' מכחיש במציאות אלקות לגמרי, וע"כ א' מי בכל אלקי הארצות להשוות ח"ו עם אלקי אחרים עץ ואבן, וכי"מ הווים ונפרדים ולא הי' מאמין כלל שהוא ית' קדמון לכל הקדומי', עלת כל העילות כו' כשאר אוה"ע דקרו ל' אלקא דאלקי' רק שאינם רוצים לעבדו כי אומרים עזב ה' את הארץ, וכה"ג כנ"ל.

והנה שרש זה הפירוד העצום הנה הוא בא מפני ששורש מזלו דסנחרב זה למעלה בסט' דקליפה שנק' אדם בליעל בבחי' יניקת שערות דאדם

זה בלבד, שנק' מלך זקן וכסיל כי אזלעו"ז עשה אלקי' כנ"ל שההמשכה וההשפעה באה בבחי' דילוג גדול כ"כ בשינוי המהות כמו בחי' שערות כנ"ל, מזה יוכל להיות בחי' יניקה לקליפה קשה שהיא בבחי' פירוד לגמרי להיות מכחיש לגמרי ולהיות במהות בפ"ע לגמרי כאלו לא קבל אור ושפע מן המשפיע ואין לו קשר וחיבור עמו כלל כמו בחי' ההשפעה דשערות שריחוקו במהות ערך נבדל לגמרי מחיות שבראש וגוף עד שכאשר יחתוך אותן לא ירגיש כאב כלל כידוע, וכמו"כ לא יש ליניקה שבהם שום שייכות וקירוב כלל לגבי אור וחיות של המשפיע שהוא אור אלקי וע"כ יכול להכחיש לגמרי כו'. והן המה האפקורסין שכופרים בה' לגמרי ואינם מאמינים בחידוש העולם כו' כידוע שאין להם תיקון ועלי' כלל כידוע בשם הבעש"ט ז"ל שיותר יש תיקון לגוי עע"ז מן האפקורסין מטעם הנ"ל, וראי' לזה שהרי לעתיד נא' אז אהפוך אל העמים כו', ונהרו אליו כל הגוים כו' לפי שהם מאמינים באחדות הוי' רק שמפני משכא דחויא נתגשמו ביותר נדמה להם הנהגה הטבעית שע"פ כו"מ וכה"ג שזהו העיקר ולע"ל כתי' וראו כ"כ מפני שיהי' לאחר הברור כו'. אבל האפקורסים אין להם עלי' גם לעתיד כ"א אבודם זהו תקונם כו'.

ובכ"ז יובן ענין המאמר שבסנהדרין פ' חלק ע"פ ביום ההוא יגלח אדני בתער השכירה בעברי הנהר מלך אשור כו' שיגלח הוי' את שערות הראש דמלך אשור שהוא בחי' שרש יניקתו למעלה שמקבל מבחי' השערות דוקא, וכאשר יגלחו ויגזזו את שערות הראש דמלך זקן וכסיל כו' ממילא לא יהי' מסתעף ממנו בחי' נפרד גמור כ"כ שיהי' ביכולת להכחיש ולכפור לגמרי כו', כ"א מצד בחי' השתלשלות דעו"ע שלא ע"י בחי' שערות גם בריבוא רבבות השתלשלות בסט"א דאזלעו"ז עשה כו', לא יכול להיות בחי' פירוד גמור כזה לכפור לגמרי רק שמורד ופורק עול לבד כנ"ל וד"ל.

ו"ש ביום ההוא יגלח אד', שבאד' דוקא הוא בחי' הגבורות שכדי להעביר השער שהוא בבחי' הגבורות והצמצומים צריך שיהי' המעבירים ג"כ בחי' הגבורות, כענין לעולם ירגיז כו' כי לבער הרע צ"ל בחי'. תוקף הדין כמו ובערת הרע כו', וזהו בתער השכירה, בתער דוקא כמו בלויים שגם הם מבחי' הגבורות בסט' דקדושה, אך בחי' השערות הוא נבדל בערך ויוכל להיות מזה בחי' גבורות קשות ביותר, ע"כ העבירו תער על כל בשרם כו', וכמ"ש בזהר. וענין התער יש בו ב' פרושים הא' תער כפשוטו שהוא המספרים המגלחי', והב' מענין תער ונתק כמו חרבה מתערה כו'. והענין הוא כמ"ש כי שמש ומגן הוי' אלקי' ששם אלקי' הוא כמו נתק לשמש להעלים ולהסתיר כו', כך שם אלקי' הוא בחי' הגבורות המצמצמי' ומעלימי'

לאור דשם הוי' שלא יאיר רק למי שראוי ולא למי שאינו ראוי כו', כי מצד עצם אור החסד שבשם הוי' יוכל להאיר ולהשפיע בכולם בשווה לרעים כמו לטובים לפי שמתבצע הטוב להטיב לכל גם למי שאינו ראוי כראוי. וכמו אברהם איש החסד שהי' מטיב חסדו גם לערביים וכה"ג וע"כ יצא ממנו ישמעאל בחי' מותרי החסדים כו'. ולזה צריך להיות בחי' הגבורות עליונות דשם אלקי' לצמצם ולהסתיר דהיינו למנוע האור והשפע, ולהיות מעצור לרוחו לצמצם את אור החסד שבלבו שלא להשפיע למי שאינו ראוי, רק לראוי כו'. הנה לזה צריך בחי' גבורות דוקא שהוא בחי' תגבורת כח גדול לעצור רוחו כמו איזהו גבור הכובש כו', וכמו כל מי שיכול לכבוש ולעצור רוחו נק' גבור כו'. ולמעלה ג"כ היינו התער והנרתק דשם אלקי' ושם אד' כו', שהוא בחי' תוקף ועוז הכח לגבור על החסד לצמצמו כו', והוא המגלח לבחי' השערות שהן מותרי השפע הבאי' מצד ריבוי האור שנפל וצומח מותרות כידוע. וז"ש שיגלח בסט"א את בחי' המותרות שאינו ראוי לפי שמוזה מתהווים קליפות קשות ביותר כנ"ל. וע"כ אין צריך להיות מותרות השפע במלך זקן כו' משא"כ בסט' דקדושה, אדרבה צריך הכה"ג לגדל פרע, משום דקדושה אתמשך בשערות כמ"ש קדוש יהי' כו' רק בלויים צריך לעבור תער כמ"ש בזהר. ומ"ש את הראש ושער הרגלים, וגם את הזקן תספה, הענין הוא דשערות הראש והרגליים הן בחי' חיצוני' הגוף בלבד ממותרי הדמים ולחלוחית שבגוף, משא"כ בחי' שערות הזקן שבא מבחי' מותרי מוחין דוקא שהוא מבחי' פנימי' המוחין דגדלות כשיגדלם בשלימות, או יצמח שערות הזקן ואת זלעזו כו', כמו בבחי' שערות דדיקנא קדישא, הוא בחי' מותר מוחין דקדושה כו' כנ"ל ומבחי' שערות הזקן דקליפה שנק' מלך זקן וכסיל נמשך למטה בבחי' חכמות חיצוני' כמו חרטומי מצרים, שנא' ואת זקניו יחכם כו' וז"ש וגם את הזקן תספה שלא יהי' מלך זקן ולא יומשך ממנו בחי' מותרות חכ' דקליפה הגם שאין בהם טומאה כ"כ ובזהר קוראם רה"מ סבא, פרקי דשטותא, משום שנא' מלך זקן וכסיל, ויש יתרון לחכ' מן הסכלות כו', מ"מ מטמאות את הנפש, ובפרט חכמת הפלסופים שנמשך ממנה האפקורסין כידוע, שמוזה הי' שרש קליפה דסנחרב וע"כ אמר וגם את הזקן תספה כו', והיינו שאמרו בגמרא דאתא קודב"ה וגזיא לדיקנא כו', וכמו בפרעה שירד הקדב"ה בכבודו ובעצמו כו', ולא ע"י מלאך ושליח כו', כך מאחר דזלעזו עשה כו', צריך להיות גילוח המלך זקן כו', ע"י הקב"ה בעצמו דוקא כו' וד"ל.

(ישעי' ט, ו)

למרבה המשרה ולשלום אין קץ על כסא דוד ועל ממלכתו להכין אותה ולסעדה היינו בנין המל' שהוא ממלכיות דז"א ממל' שבחסד נעשה חסד שבמל' והיינו שאמרו הני עשרה מלכיות כנגד מי כו' ונודע שכל ספי' כלולה מ"י וי' מ"י וכמ"ש בת"ז שיש ששה אלפי' רבבות ספי' וא"כ יש הרב' שררות ומלכיות, וענין המל' הוא היש של המדה כי חכמ' היא האין ביטול והמלוכה היא הישות וכן בכל מדה כגון בחי' חסד הט"ס שבה הם בבחי' ביטול כי חסד נמשך מחכמה אב הרחמן ונק' ענף החכמ' וכל הט"ס שבו הכל עדיין בבחי' ביטול ואמנם בחי' היש של המדה כשנרא' החסד ליש ודבר זה נק' מל' שבחסד, ואזי צ"ל ולשלום עד אין קץ כדי שיתחברו יחד כי מטבע הישות גורם הפירוד שאין א' סובל את זולתו וכמו שבתהו שהיו בבחי' וימלוך לא הוו משגיחין אפין באפין משא"כ בכרובי' כתי' ופניהם איש אל אחיו ומשחרב בהמ"ק החזירו פניהם לאחוריהם זמ"ז כו' והיינו כי עצמיו' הספי' יכולי' להתחבר יחד מפני שהם בביטול, וז"ס מ' סתומ' שבלמרבה שיש לה קביעות שמרובעת מלמטה משא"כ בכל האותיו' שעגולי' כתחתיתן כמו הט' רק ה' והמ' אמנם ה' פתוח מצד א' והס' עגול רק המ' סתומה והוא בחי' בינה עילא' דיתבא על בנין שיש לה קביעות והיא העושה שלום כו' וכמ"כ תיבת נח ה' מרובעת שלא ככל הספינות שרחבי' באמצעותן והולכי' ומתקצרי' ב' הצדדים, והיינו לפי שהיא מבחי' בינה ואח"כ על כסא דוד להכין אות' להיות המשכ' מל' אלו דז"א במל' בשביל בנין הגוק' להכין אותה כו' מעתה ועד עולם וזה יהי' בימות המשיח או חזקיה שבקש הקב"ה כו' כדאית' בגמ'.

למרבה המשרה ולשלום אין קץ על כסא דוד ועל ממלכתו להכין ולסעדה עד עולם, מ"ם סתומא באמצע התיבה וקאי על משיח, ועתה הוא בבחי' מקיף כמ"ש על כסא דוד ועל ממלכתו, גם בחי' הכנה כמ"ש להכין אותה כו'. ולהבין כ"ז הנה משמע מפסוק הזה שכסא דוד ומלכותו הוא עד עולם, וגם אנו אומרי' בקידוש הלכנה דמ"י חי וקים, והלא מבואר בכתובים ובמארו"ל שדוד לא חי כ"א שבעים שנה והן שבעין שנין

דשאלין מא"ק שהוא אדם הראשון שהי' לו לחיות אלף שנה ונפחתו משנותיו ע' שנה והם הם שני דוד. אך הענין הוא דמה שאומרים דוד מ"י חי וקיים קאי על משיח ב"ד, מ"ש ב"פ דלמרבח כו' מעתה ועד עולם וכמו שנאמר בפסוקי' הקודמי' כי ילד יולד לנו בן ניתן לנו ותהי המשרה על שכמו כו' שקאי על משיח ב"ד, וזהו מ"ש חיים שאל ממך נתתה לו והוא ב' בחי' שא"ל לשון שאלה ונתתה' הוא בחי' מתנה, והיינו כי שני חיי דוד הם שאולים מחיי אדם קדמאה (ועפ"י הקבלה הוא בחי' מל' שמקבלת ממדת שבלב ושרשם בבחי' מדות שבחכ', וזיי"ן פעמים עשרה הם עיי"ן כו') וע"כ אינם חיים עצמיים כי הם ע"מ להחזיר דהיינו עלייתם למקורם וזהו שא"ל ממך אבל על משיח נא' נתתה לו בחי' מתנה שאינה חוזרת ולכך יהי' חיים נצחיים כו', וזהו נתת לו אורך ימים כו', כי עתה המל' מקבלת ממדות שבלב אשר שרשן ממדות שבחכ' וכשמשתלשלים למטה הם עיי"ן כי זיי"ן פעמים עשרה הם עיי"ן, וע"כ נק' חיים שאולים אבל לע"ל לא יקבל המל' מבחי' חכ' כ"א מבחי' חיים עליונים נצחיים בעצמות תענוג הפשוט שבעצמו' אלקות, וע"כ נא' ותהי המשרה על שכמו כו' שמשרה הוא בחי' מל' ב"ד יהי' בבחי' אחריים, כי אז תקבל המל' מבחי' תענוג הפשוט שבעצמות אא"ס שהוא למעלה הרבה מבחי' חכ' וכו', וזהו שכתוב והריחו ביראת ה' בחי' ריח הוא בחי' תענוג הפשוט שבעצמות אא"ס כו', וזהו לא למראה עיניו, עיניו הוא בחי' החכ', כ"א הגבה מאד נעלה מבחי' חכ' וזהו מורח ודאין וע"כ הוא בחי' מתנה ששם יהי' חיים נצחיים וכמ"ש הנה ישכיל עבדי וירום ונשא וגבה מאוד, מא"ד אותיות אד"ם בהיפוך אתווין והוא בחי' עצמו' אא"ס כי לא אדם הוא, וזהו מאד שלמעלה הרבה מבחי' חכ' ולכן נא' הן גאלתי אתכם אחרית כבראשית מקיש גואל אחרון לגואל ראשון גואל הראשון הוא בחי' משה שהוא בחי' ביטול בח"ע בבחי' מ"ה וגואל אחרון הוא משיח שיהי' אף יותר נעלה שהוא בבחי' תענוג הפשוט שבעצמו' אא"ס כו' וד"ל.

וזהו למרבה המשרה ולשלום אין קץ, פי' משרה ל' הוא ענין שררה והתנשאו' והוא בחי' מל' דאצי' שמתפשטת להחיות עולמות ב"ע בבחי' רוממות והתנשאות כו', והנה ידוע בס' הקבלה שעיקר בנין המל' להיות פרוץ שלם כלול מע"ס הוא מבחי' מל' שבכל ספי' כמו מבחי' מל' שבחסד נעשה בחי' חסד שבמל' ומל' שבגבו' נעשה בחי' גבו' שבמל' וכן ממל' שבחכ' נעשה בחי' חכ' שבמל' וכמו"כ בכל הספירות וע"כ נק' המל' עשיראה דכולא שאינה מקבלת רק מבחי' חלק עשירי שבכל ספי' כו'. ולהבין זה היטיב הנה מבשרי אחזה כו' ואף שאין לו הגוף ואין לו דמות הגוף כו' וע"כ דברה תו' כלשון בני אדם, וכמ"ש ועל הכסא דמות כמראה אדם כו' וכמו מדת החסד שבאדם שנק' חסדן בטבעו הנה אף שלא נראה ממנו עדיין

השפעת החסד נק' חסדן כי הוא בעצם טבעו איש טוב וחסדן ומוכן הוא להשפיע חסד כשיתעוררו אותו, והוא עצמות החסד הפשוט כמו שהוא נטוע ומושרש בעצם הלב, והנה בחי' גילוי של המדה הוא כאשר יעוררוהו להיות עושה טוב חסדו כמו כאשר יעוררו למלך לעשות חסדו ע"י בקשות ויתמלא לב המלך עליו לעשות החסד, אך עדיין אינו ניכר אופן החסד אם חסד בשכל כמו להשפיע שכל או חסד בממון כמו צדקה וגם איכות החסד אם רב או מעט וכו' להיותו בבחי' רוחני עדיין כמו עצם החסד שנטוע ומושרש בעצם הלב, והוא כח ההיולי לכל ההטבות שיטיב אח"כ כמו עצמיית החסד שהוא כח ההיולי, כמו"כ בחי' התעוררות החסד הזה שהגם שנתעורר לעשות חסד פרטי עדיין אין ידוע פרטי החסד איך ומה ואינו מוגבל בכלי כלל, וע"כ נק' גילוי עצמיית שהגילוי הוא כמו בחי' העצם כו', משא"כ אם בא החסד בדבר פרטי דווקא כמו להטיב במעות או בשכל נק' אז גילוי אור בכלי להיותו מוגבל אז בכלי פרטי, אבל ההתעוררות עדיין אינו מוגבל בכלי ונק' אור בלא כלי כו' ונמצא שיש ג' בחי' עצמות החסד הפשוט והגילוי העצמות וגילוי אור בכלי המגבילו להיות במהות פרטי כו', וכמו"כ נמצאים אלו הג' בחי' במדה"ד והגבו', וכמו איש אכזר בטבעו שידוע שיש לו בחי' גבו' ודין ואכזריות להעניש כו', אף כשלא נתעורר עדיין לעשות דין וגבו' אז כח הדין והגבו' בעצם נקודת לבנו וכאשר יעוררו ע"י איזה סיבה לרוגז ודין נק' גילוי העצם, כי עדיין אינו ידוע איכות ומהות הדין והעונש במה ימצא אם בממון או בגוף, ואינו כ"א בחי' גילוי עצם כח הגבו' שבנפשו, והוא כח ההיולי לכל מיני דין ועונש כמו עצם כח הגבו' שבנפשו שהוא כח היולי לכל בחי' דין ועונש שיסתעפו ממנו כו', משא"כ אם כבר בא הדין והגבו' בדבר פרטי להענישו בגוף דווקא או בממון נק' אור בכלי, כי הכלי מגבילו להיות מהות פרטי כו', וכמו"כ ימצא הג' בחי' אלו גם בבחי' חכ', דהנה שם חכם הוא ע"ש עצמיית כח החכ' שהוא בחי' כח היולי להשכיל כל השכלות, ואף שלא נראה ממנו בעת השפעות איזה חכ' יקרא חכם להיותו חכם בעצם כו', וכאשר יתעורר בנפשו להתחכם נק' גילוי העצם כי אף שנתעורר כעת להתחכם בחכ' פרטיות עדיין אינו ידוע אם בחכ' התכונה אם בתשבורת ואם בלימוד ואם במילי דעלמא וגם אין ידוע איך יתחכם אם להמציא שכל לזכות או לחוב והוא בחי' כח היולי של כל ההתחכמות כמו עצם החכ' בנפשו קודם ההתעוררו' להיות גילוי העצמיית ממש וכו', משא"כ אם מתחכם באיזה שכל פרטי כמו בתכונה דווקא אז בא כח החכ' לגילוי אור בכלי שהכלי מגבילו להיות מלובש בדבר פרטי, ויובן בחי' ההתעוררות שבחכמה מהיפוכו דהיינו כאשר מוחו מבלבל (ער איז דויל) שהגם שבעצם כח החכ' שבנפשו יש בו כח היולי להשכיל וכו' אך לפי שכלי המוח אינם מוכנים מחמת הבלבול ע"כ לא ישכיל מאומה והיינו לפי שנעדר ממנו כח הגילוי אבל אם כלי המוח

מוכנים לקבל אור החכ' דהיינו שמוחו ושכלו זך וברור או בא כח העצם שלו בגילוי להיות ממנו התהוות התחכמות פרטים, ונמצא שהתעוררות הוא בחי' ממוצע בין עצמות כח החכ' שבנפשו ובין גילוי החכ' אור בכלי להיות התעוררות גיכ בחי' גילוי אך הוא גילוי עצמו עדיין בלתי מלוּבש בכלי כו' וד"ל.

והנה יש עוד בחי' כלי שנק' כלי לכלי, והוא בחי' הדיבור והמעשה שהוא ההגבלה היותר אחרונה שבו וע"י יבוא החסד לפו"מ וכו' להיות כי ההגבלה שבעצם הנה אף שהוא בחי' הגבלה בכלי עכ"ז אינו הגבלה אמיתית כי יכול להיות שישאר החסד בלבו ולא יבא הגילוי לפו"מ, וכן יכול להשתנות מחסד לחסד משא"כ אם כבר בא החסד לידי הגבלה אמיתית שבדיבור כמו דבר מלך שלטון שכאשר המלך יגזור אומר בדיבורו תיכף יעשה כן ולא יכול להשתנות, משא"כ כשהחסד בלב המלך אף שהוא מוגבל יכול להשתנות ולא יבא לגילוי וכענין לפומא לא גלי' וכנ"ל וד"ל. והנה יש בזה דרך השתלשלות והוא להיות כי ידוע שרש המדות שבלב הוא מבחי' מדות שבשכל ודווקא ע"י הכלים שבשכל וכמו כאשר כבר מוגבל האור בשכלו בבחי' הגבלה בדבר פרטי, אז הוא בא לבחי' מדות שבלב להיות ממנו גילוי החסד בדבר פרטי ומשם יבא לבחי' הדיבור עד שבא לידי פועל המעשה בפו"מ כו', אבל כאשר עדיין אינו מוגבל בשכלו לא יבא לבחי' מדות שבלב כלל כו' (וההתעוררות שבלב נמשך מבחי' ההתעוררות שבמוח כו' וד"ל).

והנמשל מכ"ז יובן למשכיל למעלה להיות ידוע שבדבר ה' שמים נעשו והם הם העשרה מאמרות שבדיבור העליון המחוי' ג' עולמות בי"ע וכו', וכמו מאמר יהי אור משהי' תחילה זה המאמר במקורו בבחי' מדות שבלב ושם ישנם להשלשה בחי' הנ"ל דהיינו עצמות החסד שבלב העליון וגילוי עצמות וגילוי אור בכלי להיות יהי אור דווקא עד שמשתלשל לבחי' מדות שבלב ומשם לדיבור דבר מלך שלטון להיות התהוות האור בפו"מ בג' עולמות בי"ע עד עולם החומרי ע"ד יסודות גשמיים כו', וע"כ אמרו המקובלים שרש בנין המל' שבכל ספ"י כמו מבחי' מל' שבחסד, דהיינו בחי' התעוררות החסד שהוא גילוי עצמיות כנ"ל נעשה בחי' חסד שבמל', והוא ענין הכלי המגבילו וכנ"ל בענין כלי הגבלה הב' שבדיבור ומעשה וכו', וכמו"כ מל' שבחכמה נעשה בחי' חכ' שבמל' וכו' וד"ל.

ובכ"ז יובן ענין למרבה המשרה ולשלום אין קץ, שענין המשרה הוא בחי' הרוממות וההתנשאות דבחי' מל' להחיות ג' עולמו' בי"ע מאין ליש

(וע"כ אמר דוד ונקלותי עוד מזאת והי' שפל בעיניו אף שהי' מלך על ישראל וכו', להיות כי הי' מרכבה לבחי' מל' דאצי' שהוא ענין הרוממות והתנשאות האלקות וכידוע דבחי' מל' כשהי' במקורה בעולם האצי' היא בטלה ביחוד וביטול אמיתי לבחי' עצמות אא"ס שמאיר בעולם הנאצלם, וכמ"ש לך הוי' הגדולה והגבורה הממלכה כו' שגם בחי' מל' בטלה אל בחי' אא"ס שמאיר באצי' כי הוא ג"כ ממדותיו כו' וע"כ הי' דוד שפל בעיניו כי הי' בחי' מלוכה והתנשאות האלקי' כמו שהוא באצי' כו'). שנתחלק לריבוי התחלקות שונות, וממילא לשלום אין קץ, כי שלום הוא בחי' מ"ה הארת אא"ס שמיחד ומחבר עולם האצילות וכידוע וכו' וד"ל, וקאי על משיח שאז הי' למרבה המשרה ולשלום אין קץ כו' וד"ל.

וביאור כ"ז, הנה יובן ע"פ הקדמה בתחילה להבין ענין הסתיר' הנמצא בענין התחלקות האורות שבמל', דהנה לפי הנתבאר מכל הנ"ל יש מספר להתחלקות הנמצאים במל', כי שורש המל' הוא מהמל' שבכל ספי' וכנ"ל, ונמצא לפי אופן הגילויים שבעצם הלב העליון, כמ"כ ימצא ההתחלקות במל' אם לחסד או לגבו' כו', וע"כ אמרו המקובלים שבמל' יש ו' אלפים ריבואים ספי', כי המל' מקבל ממדות שבלב ושרשם מבחי' מדות שבחכ' ומדות הם ששה וששה פעמים יו"ד ויו"ד ליו"ד וכו' עד שימצא מנין ו' אלפים ריבוי י' ספי' וכמ"ש עיניך ברכות בחשבון כו', ובס"י נא' מכאן ואילך צא וחשוב עד שאין מספר ואין קץ וכו' דמשמע שההתחלקות במל' הוא בלי שיעור ומספר כו', אמנם הענין הוא דוודאי שניהם אמת, דוודאי התחלקות אופן החסד שבמל' ולהתלבש בבי"ע הוא בלי מספר שבהתלבשות החסד פרטי שבמל' בבי"ע נתחלק לריבוי התחלקות שונו' כמו בג"ע דכריאה בא אור החסד העליון שבמל' להיות הנשמו' נהנין ומתענגין מזיו השכינה, וכן בא החסד למלאכים להיות להם השגה וביטול באלקות וכו', עד שבא החסד הזה לעולם העשי' להיות ממנו השגה לנשמות בתו' ועבודה עד שבא לידי שפע חסד פרנסה גשמי' כמו הזן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים, וכל שהוא ענין ההתחלקות החסד העליון בבחי' פרנסה גשמיית לריבוי חלקים שונים כמו המוציא טרף ומזון לכל חלקי דצח"מ, ובחלק א' מחלקי דצח"מ יש ג"כ ריבוי התחלקות שונות כי אין פרנסת מין א' דומה לחבירו וכו' כידוע, וריבוי ההתחלקות הזה עד אין מספר ואין קץ כו' אבל כל שרש ומקור זה החסד המתחלק עד אין שיעור הוא בבחי' חסד א' שבמל' דאצילות כמו חסד שבגבו' או חסד שבחסד וכדומה כו', ונמצא לא סתרי אהדדי כלל ושניהם אמת, דמה שא' בס"י מכאן ואילך צא וחשוב עד אין מספר הוא בחי' השפעת החסד העליון שבבחי' מל' לעולמות בי"ע שמתחלק לריבוי חלקים שונים, ומ"ש עיניך ברכות בחשבון הוא קאי על בחי' האור

כמו שהוא בבחי' מל' ששם יש מספר לההתחלקות, כי המל' מקבלת מבחי' ששה מדות שבחכ' והששה מדות הנ"ל נחלקים ליו"ד ויו"ד ליו"ד וכו', עד שנמצא ששה אלפים ריבואים ספי' כו' וד"ל.

והנה לפיזי יפלא מאוד פי' הפסוק דלמרבח המשרה ולשלום אין קץ, דהנה לפי הנתבאר מכל הנ"ל יש מספר לההתחלקו' האורות שבמל', וממילא יש מספר ושיעור לבחי' השלום המייחד ומחבר כל היחודים בעולם האצי' כי אין שלום בלא מחלוקו' כידוע, ולמה נאמר לשלום אין קץ דקאי על תרואויהו שלמרבח המשרה שהוא בחי' ההתחלקות שבמל' שאין קץ להם ולשלום דהיינו המייחד והמחבר ג"כ אין קץ, ולפי הנ"ל יש מספר ושיעור לההתחלקות שבמל' וכו'. אמנם הענין הוא דזה קאי על ימות המשיח, שאז יהי' באמת ההתחלקות שבמל' עד אין קץ וממילא יהי' לשלום ג"כ עד אין קץ ועתה הוא רק בבחי' הכנה כמ"ש להכין אותה ולסעדה דהיינו שעתה הוא בבחי' מקיף וזהו על כסא דוד ועל ממלכתו וכו'.

וביאור הדברים יובן ע"פ ההפרש בין תוה"ו לתיקו"ן וכו', להיות כי אין שלום בלא מחלוקת, ועיקר ענין המחלוקות ימצא במי שהוא בתוקף ישותו ביותר ולא יוכל להיות כלול עם זולתו אשר הוא יש ג"כ כמוהו (שזהו עיקר ענין המשרה שהוא ענין הישות והתנשאות במלוכה כו'). וע"כ ב' שרים גדולים א"א להם להתחבר יחד מחמת שכ"א יש במהות בפ"ע, וע"כ לעשות שלום בין ב' השרים השונאים זא"ז הוא בב' אופנים, הא' להשפיל כאו"א בפ"ע שלא יהי' בתכלית הישות כ"כ וע"כ יוכלו להתחבר ולהכלל כא', והב' להביאם לפני הגדול מהם במעלה שלגבי המלך מתבטלים שניהם ממהותם, וע"כ ממילא יוכלו להתחבר ולהתכלל כא' (וכענין עושה שלום בין מיכאל וגבריאל שר של מים ושר של אש כו'). וע"כ ב' עניים שכנים יתחברו עפ"י הרוב כא', וכמו"כ ב' המקבלים יכולים להתחבר כא', אבל ב' משפיעים או ב' עשירים לא יתחברו כ"כ מטעם ישותם כ"כ ובתוקף כו', ועיקר הטעם להתחברותם הוא מב' טעמים הא' מצד הרגשת שפלותם שמזה לא יהי' ג"כ בתוקף ישותם וע"כ יתחברו זע"ז, והב' מצד הרגשת חסרונם ומציאות שלימות חסרונם בזולתם אשר ע"כ ממילא יתחברו זע"ז להיות כ"א מוצא שלימות חסרונם בזולתו כו', ושני הטעמים עולים בקנה א', ומזה הטעם בעצמו לא יתחברו זע"ז ב' שרים גדולים מצד העדר הרגשת חסרונם כי הם בתכלית הרגשת הישות בתוקף וכו' ולכן כשיבאו לפני המלך שאז יתבטל כ"א ממהותו ויכירו כ"א ערך חסרונם ושפלותו יוכלו להתחבר זע"ז וכו' וד"ל. וזהו ענין ההפרש בין עולם התהו לעולם התיקון, כידוע דשבה"כ הי' בבחי' הכתרים שבכל ספי' דהיינו בחי' תוקף עצמיות החסד.

שלא יוכלל עם תוקף עצמיות הגבורות מצד ישותם בתוקף כ"כ, וע"כ הי' השבירה כמ"ש וימות וימלוך כו' משא"כ עולם התיקון הוא ענין היחוד וההתכללות דחוי"ג מצד הארת אוא"ס, שם מ"ה המייחד ומחבר כל עולם האצ"י והיינו ע"י ביטולם לגבי כח אלקי דשם מ"ה דעצמו' אא"ס שע"ז הם בטלים ממהותם ונכללים זע"ז כו' וכידוע, וזהו נק' אד"ם דתיקון וכמ"ש ואגודתו על ארץ יסדה שהארץ הוא ג"כ בבחי' התיקון וההתכללות כאגודה אחד, וכמו שנרא' בחוש שבאקלים א' ימצא מיני תבואות ולא מיני בושם ובאקלים הב' ימצא מיני בושם, וע"כ יתחברו זע"ז במשא ומתן להיות בני אקלים זע"ז צריכים למלאות חסרונם מאקלים הב' וכמו"כ להיפוך כו' וכן הוא באדם התחתון שנמצא בו התכללות מראשו לסופו כמו שנמצא גידי המוח ברגל, וכן גידי הרגל נמצאים במוח, וע"כ יתכלל מראשו לסופו כו', וכמ"ש אנוכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי שהאדם נברא בבחי' התיקון וההתכללות כמו הארץ ושרשם בבחי' התיקון דשם מ"ה המייחד ומחבר כל עולם האצ"י חסד עם הגבו' וגבו' עם חסדי' (וזה הי' חטא אנשי סדום שאמרו שלי שלי ושליך שלך וע"כ נתהפכו, והטעם הוא שהי' רוצים להיות כ"א בתכלית הישות בפ"ע מבלי שיצטרך לזולתו וזהו בחי' התהו שכ"א הוא מהות בפ"ע וע"כ נהפכו וכמ"ש כמהפכת סדום ועמורה). וזהו למרבה המשרה ולשלום אין קץ שהשלום הוא בחי' כח האלקי המייחד ומחבר חוי"ג שהוא לאין קץ והגם שבאמת נמצא מספר ושיעור להתחלקות שבמל' וממילא יש מספר גם לשלום המייחד ומחבר אותם וכו', אמנם זה קאי על ימות המשיח שאז תקבל המל' מבחי' תענוג הפשוט שבעצמו' אא"ס וע"כ יהי' ההתחלקות שבמל' בלי מספר ושיעור וממילא יהי' לשלום אין קץ וכו' משא"כ עתה שמקבלת המל' מבחי' שש המדות שבחכ' שע"כ ימצא מספר ההתחלקות במל' וכנ"ל באריכות, אמנם גם עתה מאירה במל' זאת ההארה רק שהוא בבחי' מקיף וכמ"ש על כסא דוד בבחי' מקיף וד"ל.

וזהו ענין המ"ם סתומה דלמרבה המשרה וכו', בהיות ידוע ענין ההפרש בין מ"ם סתומה לשאר אותיות דבכל שאר האותיו' יש מקום פתוח שלא יוכלו להתיישב כמו אותו ב' שיוכל להתיישב על ג' צדדין, אבל צד הרביעי לא יוכל להתיישב וכמו"כ אות פ', אבל אותו המ"ם סתומה הוא סתום מכל צדדיו ע"כ יוכלו להתיישב על ארבע צדדיו וכו', והגם שאות סמך הוא ג"כ סתום מכל צד אך ההפרש הוא שאות סמך הוא עגול ואינו יכול להתיישב כ"א בבחי' מקיף אבל אותו מ"ם סתומה הוא מרובע והוא בחי' מקיף שיכול להתיישב ונק' מקיף דפנימי ביניה וכו' וכמ"ש במ"א באריכות בענין ההפרש בין מ"ם לסמך דאפרסמון וד"ל. וזהו ופרוס עלינו סוכת שלומך כדי להסיר שטן מלפנינו כו' כי סיבת הפירוד ושיח שלמטה הוא

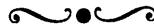
מחמת השטן שיורד ומסטין ועולה וכו' שעושה בכ"א ריבוי התפשטות הישות בתכלית שע"ז יבאו לפירוד ושיח ונפרדים ממקורם ושרשם הכללי שבבחי' התיקון וע"כ יכולים לשלוט קטרוגים על ישראל כו', אבל ע"י היחוד והחיבור שבניהם מתעלים לשרשם כמו כשהן בעולם התיקון ואז הם ניצולים מכל צרה ומכל קטרוג, וזהו ופרוס עלינו סוכת שלומך שהוא ענין המקיף דפנימי בינה וד"ל.

ב'יאור כ"ז הנה יובן מדוגמת תיבת נח ששרשה ג"כ מפנימי' בינה וע"כ היתה מרובעת כו', ובאמת אם היתה תיבת נח כדי לשוט ע"פ המים היתה צריכה להיות עגולה מלמטה כמו ספינה ומה גם שלא היתה אז רוח שתהי' הספינה שטה על המים כו', אך היתה כדי לנוח ולהתיישב כמ"ש ותנח התיבה ע"פ המים וע"כ הייתה מרובעת כמ"ש ושלושים אמה אורך התיבה וחמישים אמה רחבה כו' וכדוגמת המ"ם שתומה שהוא מרובעת ותוכל להתיישב משא"כ מקיף דסמ"ך שהוא עגול וכנ"ל וד"ל. ולהבין כ"ז היטיב הנה ההפרש בין ב' המקיפי' הללו הוא כי יש בחי' שאינו מתיישב בפנימי' כלל וכמ"ש על גוזליו ירחף נוגע ואינו נוגע אבל המקיף שיוכל להתיישב הוא כמ"ש והאם רובצת על האפרוחים כאימא דרבעא על בנין וכו', וכמו האפרוחים שבאים לחסות תחת כנף אימם שהם מתייחדים וע"ז כאלו הן ממהות א' ממש הגם שכשהן כאוי"א בפ"ע כאוי"א הוא מהות ניבדל מחבירו וכו', והנמשל מזה יובן למשכיל למעלה שהוא ענין פנימיות בינה שמאיר בו בחי' עצמו' אא"ס כמו בחכ' כי או"א זווגייהו תדיר ונק' תרדל"מ וכמו שבפנימי' אבא פנימית עתיק כמו"כ פנימי' בינה ג"כ פנימי' עתיק וע"כ כל בחי' ההתחלקות שבמדות ומל' כשהן בשרשן ומקורן בפנימית בינה מתייחדים בבחי' יחוד וחיבור אמיתי בבחי' הביטול דעצמו' אלקות שמאיר בפנימי' בינה וכו'.

ב'יאור כ"ז יובן מענין עבודה אלקות בהתפעלות שעיקר ענין ההתחלקות הוא בחיצונית בינה שהוא מקור למדות שבלב שם מתחלקים כאוי"א במהות בפ"ע להיות נודע בשערים בעלה כל חד לפום מה דמשער בלבי', ואף מהשכלה אחת יתחלק לריבוי התחלקות שונות עד שזה מתפעל בבחי' חדוה וזה בבחי' מרירות אבל בשרשם בפנימית בינה שהוא בבחי' היחוד בעצמו' אלקות שם המה כלולים וע"ז בתכלית ההתכללות ונק' מי' דלא קיימא לשאלא וכמו שהי' במעמד הר סיני שנאמר ויחן ישראל נגד ההר כל ישראל כאיש אחד שהגם שבהשגות אלקות וודאי הי' מחולקים זמ"ז, וכידוע דס"ר דיעות היו בס"ר נשמות שכאוי"א השיג כפי ערכו, וכמו"כ הי' בדגלים דגל מחנה ראובן לדרום שהוא בחי' אהבה ודגל מחנה דן צפונה שהוא בחי'

יראה וכו' וכידוע אבל בבחי' היחוד והביטול של הנשמות בשרשן ומקורן בפנימי' בינה שמאיר בו עצמות אא"ס אנוכי מי שאנוכי כי שם המה כלולים ומיוחדים בתכלית היחוד וכו', וכמו עד"מ התפעלות השכל לחוב ולזכות שכמו שהוא בחיצוניות בינה שם המה מתחלקים שמן ההתפעלות לזכות לא ימצא בו התפעלות לחוב וכן להיפוך משא"כ במי שהוא בפנימי' בינה המה כלולים בתכלית ויכול להיות משכל א' התפעלות לחוב והתפעלות לזכות, ומעין דוגמא זה ה' תיבת נח שהי' בו הארה מעין דלעתיד שגר זאב וארי' כבקר יאכל תבן ולא ירעו ולא ישחיתו כו', שמה שנמצאי' כעת חיות אשר טורפים ודורסים ומזיקי' הוא מצד בחי' ריבוי ההתחלקות אשר בשרשן בבחי' חיצוניות בינה ששם היתה השבירה, משא"כ לע"ל שיהי' אז הארות עצמות אא"ס שבפנימי' בינה וע"כ לא יהי' אז טורפים ומזיקים כלל כי יתכללו כ"א עם זולתו כאלו הן מהות א' ממש, וכמו"כ הי' בתיבת נח ששם הי' מכל הברואים שבעולם ונח הי' מחלק מזון לכא"א בפרט ולא הי' מתקנאים א' בחבירו כו' להיות ששרש התיב' הוא מבחי' מקיף דפנימי' בינה, וכמשל האפרוחים שמתייחדים בעת ביאתם תחת כנף אימם כאלו הן מהות א' ממש שזהו כמ"ש והאם רובצת על האפרוחים וכו' וכנ"ו באריכות וד"ל, והי' עד"מ הטיפה שבשהייתה ט' חדשים בכטן האם מצטייר ומתחלק לרמ"ח איברים מחולקים וכמו"כ ימצא כל הרמ"ח איברים בהטיפה קודם שנקלטה בכטן האם רק ששם המה כלולים בתכלית וגם האם בשעת קבלתה הטיפה כלול ג"כ כל הרמ"ח איברים ביחוד אמיתי וכו' וכידוע, וכמו"כ הוא בבחי' השגה שבפנימי' בינה ששם כלולים ומיוחדי' זע"ז בתכלית היחוד ממש וד"ל. וזהו ענין ופרוס עלינו סוכת שלומיך שהוא ענין פרישות אור אימא עילאה שרש נשי' בבחי' סוכה ומקיף ליחד ולחבר כל ישראל בבחי' יחוד וחיבור כמו עולם התיקון בבחי' ביטול האין דח"ע וע"כ לא ישלוט בהם שום קטרוג ושטן כו' וכנ"ל וכמו תיבת נח וכו' וכנ"ל באריכות וד"ל. אמנם עתה הוא רק בבחינ' שומר ומקיף מלמעלה וא"א לבוא ההארה הזאת בגילוי למטה כי הגם שאא"ס למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית כו' עכ"ז הם מחולקים למעלה בפ"ע ולמטה בפ"ע שזה נק' למעלה בעילוי אחר עילוי וזה נק' למטה בהתפשטות עד אין תכלית אך לע"ל שיהי' אור וגילוי בבחי' ביטול האין למט' כמו למעלה ממש בלי הפרש והבדל כלל כי לא יהי' שום מסתיר וגם לא יהי' בבחי' משפיע ומקבל כלל כ"א בבחי' יחוד העצמי יהי' אז בגילוי המקיף דפנימי' בינה למטה (וכמשל העיגול שאין בו מעלה ומטה מצד עצמו ואף כשמעמידין יש בו מעלה ומטה וכו' אבל מצד עצמו אין בו מעלה ומטה כנ"ל וד"ל. וזהו ענין למרבה המשרה ולשלום אין קץ שקאי על לעתיד שאז יהי' בחי' ההתחלקות דבחי' מל' שהוא ענין המשרה בלי קץ ושיעור וממילא יהי' לשלום שהוא הארת התיקון המיוחדם ומחברם ג"כ לאין קץ ושיעור

והיינו ע"י מ"ם סתומה שהוא ענין פנימי בינה שמאיר בו הארת עצמות אלקות כמו בבחי' ביטול האמיתי דבחי' ח"ע וגם בשם אהי' כמ"ש אהי' אשר אהי', אנא זמין לאתגלאה ולאולדא כו', וע"כ יהי' גם בחי' ההתחלקות שבמל' בבחי' אין קץ ושיעור וכמ"ש מלכותי קאים לעלם ה' ימלוך לעולם ועד כי הזמן שיהי' אז יהי' זמן נצחי והגם שיהי' בבחי' מלך מלך וימלוך עבר הוה ועתיד עכ"ז יהי' הזמן נצחי בבחי' א"ס ולשלום שהוא הכת האלקי המחרם ג"כ אין שיעור ואין קץ, וכ"ז לימות המשיח שיהי' גילוי אור א"ס למטה כמו למעלה בשוה ממש משא"כ עתה הוא רק בבחי' מקיף בלבד כמ"ש על כסא דוד ועל ממלכתו שהוא רק הכנה על ימות המשיח שזוהו להכין אותה ולסעדה מעתה כו' כי אינו יכול להיות היחוד והביטול דפנימית בינה כ"א בדרך מקיף והעלם בלבד וכענין ופרוס עלינו סוכת שלומיך לא בגילוי ממש וכנ"ל באריכות וד"ל.

(נוסח אחר)

בעהש"י

למרבה* המשרה ולשלום אין קץ כו', הנה מ"ם דלמרבה המשרה הוא מ"ם סתימא כידוע ויש להבין לכאורה בדבר זה שהוא פלא גדול להיות מ"ם סתומה בתוך התיבה וגם י"ל מ"ש ולשלום אין קץ כו' ולמה אין לו קץ כו' ומה שייכות לו אל מה שכתוב למרבה המשרה כו' אך הנה יש להקדי' תחלה בביאור ענין סוף הפסוק הזה במ"ש ולשלום אין קץ על כסא דוד ועל ממלכתו להכין אותה ולסעדה עד עולם דהנה כסא דוד וממלכתו הוא בחי' בנין המל' למעלה שהוא בחי' מל' דאצי' כידוע שדוד המלך הי' מרכבה לבחי' מל' דאצי' ומ"ש להכין אותה ולסעדה עד עולם בקיום נצחי הוא מ"ש בקידוש הלבנה דוד מ"י חי וקיים להיות שחיי דוד שאולים מאלף שנין דא"ק כמ"ש בזוהר והן ע' שנה בלבד שזוהו בחי' ז"ת דא"ק אבל משיח בן דוד שעליו נא' פסוק זה למרבה המשרה (כמ"ש בגמרא בקשוי' לעשות לחזקי' משיח ופסוק זה בחזקי' נאמר) נאמר בו חיי' נתת לו בבחי' חיים נצחיי' והוא מ"ש חי וקיים כמ"ש במ"א והיינו מ"ש כאן על כסא דוד וממלכתו להכין ולסעוד עד עולם בבחי' נצחיו' כמ"ש בדניאל וע"י יתיב מלכותו מלכות עלם כמ"ש ה' ימלוך לעולם כו' (כמ"ש במ"א בענין עד דוד הגדיל) ולהבין זה יש

למרבה: ראה להלן ד"ה שלום שלום (ישעי' נו, יט) ושייך למאמר זה.
בקשו: בכרך 925: בקש.

להקדים תחלה בשרש ענין בנין המל' שנבנית כל פרצופה בא"כ מבחי' מל' שבט"ס דז"א כמ"ש בע"ח דמבחי' מל' שבחכמה דז"א נבנה בחי' חכ' שבמל' ומבחי' מל' שבחסד דז"א נבנה בחי' חסד שבמל' ועד"ז בכל פרטי הספיר' שבמל' ובכלל הן יו"ד מלכויות לנגד י"ס שבמל' והן י' מלכויות שא' דוד כמ"ש הני יו"ד מל' שאמ' דוד כו' כידוע והנה ידוע דכל ספי' נחלקת ליו"ד וי' לי' כו' כמו ג' ספי' דחב"ד דז"א בחי' מל' דחכ' נחלקת ליו"ד וכן מל' שבכינה נחלקת ליו"ד ומל' שבדעת הרי למ"ד והן למ"ד מעלות שהאשה בחי' מל' נקנית בהן והם למ"ד הגיבורים אשר לדוד שהוא בחי' למ"ד כלים דז"א כמו"כ בכל ספי' מל' שבחג"ת ונה"י כו' עד שיש ריבוא רבבות בחי' מל' ע"כ אמרו באד"ר שיש ששה אלפים רבבות ספיראין (והן י' זה רק מצד בחי' המל' שבכל ספי' דוקא מטעם שהמל' הוא בחי' גילוי אור הספי' ליש ודבר מה במציאו' כמשי"ת ולא מצד הספי' עצמן) וטעם מספר לאלפים ורבבות דוקא הוא לפי שנא' ששים המה מלכות להיות כי ו"ק דז"א כל א' כלול מיו"ד ובכל א' יש בחי' מל' הרי סמ"ך מל' וכאשר מתחלקי' י' לי' וי' לי' ה"פ עולה ת"ר אלף שהן ס"ר וי"פ ס"ר הן ת"ר רבבות וי"פ ת"ר רבבות הרי ו' אלפים רבבות לפי שהתחלקות ליו"ד הוא ז"פ לנגד ז' מדות שבכל מדה משה המדו' כידוע וד"ל).

והנה ביאור ענין המל' בכלל הוא בחי' ההתגלות של הספי' כשניכרת בבחי' יש ודבר מה במציאו'. וביאור הדברים ידוע שהוא ענין תפיסת והלבשת אור המדה בדבר מה הנגלה בו כמו מדת החסד שבלב הוא בחי' אור היולי גם שכלול מט"ס חב"ד שבחסד חג"ת שבחסד כו' מ"מ בחי' וענין התגלותו להיות ניכר במציאו' יש ודבר מה עדיין לא נגלה וניכר כלל רק כאשר בא לידי גילוי היינו כמו שיבא להשפיע טוב וחסד זה בדיבור ומעשה באיזה ענין ידוע כמו ליתן צדקה לעני או שכל לתלמיד שהחסד ההיולי שבלב נתגלה ונתלבש אח"כ במציאו' יש ודבר מה והוא בנתינת צדקה שנק' חסד שבחסד או השפעת שכל שנק' חכמה שבחסד וכה"ג כל גילוי ט"ס שבחסד בפרט יש בחי' מל' לכל ספי' שהיא אותו הענין והדבר שמתלבש בו (וכשבא לידי דיבור הרי דוקא מבחי' מל' שבכל ט"ס נבנה בחי' מהות או"כ החסד שבא בדיבור והוא בנין המל' מע"ס דז"א מבחי' המל' שבכל ספי' כו') וכמו"כ אור החכ' יש בה ט"ס חב"ד וחג"ת כו' ועדיין לא נגלה אור זה

(והן: בבוך 925, 979: ואין.)

לאלפים ורבבות: שם: ואי אלפים רבבות.

ד"ל: שם קטע זה בלא מוסגר.

מל' שבכל ט"ס: בבוך 925: מבחי' שבכל ט"ס שבחסד נבנה.

במציאו' דבר מה רק בבחי' מל' שבחכ' הוא ענין התגלות אור החכ' בבחי' יש ודבר מה דהיינו שניכר במציאו' שכל והתחכמות דבר מה אם בענין זה או בענין אחר כו' וכן מדת אור הנצח כשבא בגילוי דבר מה בלב אם במלחמה או בממון או בשכל וכה"ג וכן בהתפארו' במה יתפאר כו' וכה"ג בכל המדו' כל בחי' גילוי שלהן באיזה דבר נק' בחי' המל' שבאותה המדה וכאשר אורי המדה נחלקת לי' וי' לי' ככולן יש בחי' מל' (וההתחלקו' של כל מדה ומדה הוא לז"פ יו"ד מי' כנ"ל ע"כ יש ו' אלפים רבבות כנ"ל ואין זה רק מצד בחי' המל' שבכל א' שניכר לי' אבל קודם שהייתה בבחי' יש לא היתה מתחלקת עוד לי' כו' וד"ל) ונמצא שבחי' המל' הוא בחי' יש של המדה אבל בחי' אור המדה עצמה הוא בבחי' אין ממש דהיינו שכל ט"ס שבה נכללים בעילה שלה ולא נגלה למטה כלל כ"י החסד שהוא ענף החכ' הרי ט"ס דחסד כלולים בחכ' וכידוע דאור אבא מקור החסדים כמו אבינו אב הרחמן כו' הרי כל מה שיסתעף החסד כלול בבחי' ביטול בחכ' כו' רק בחי' מל' שבחסד היא התגלות החסד בבחי' יש ודבר מה במציאו' בפ"ע וכך ט"ס דחכ' בבחי' אין למעלה מן החכ' וכמ"ש והחכ' מאין כו' רק בחי' מל' שבחכ' הוא בחי' התגלות החכ' בבחי' יש לעצמו כו' ועד"ז בכל ספי' וספי' מעילה לעלול כל בחי' ט"ס שלהן בבחי' אין בעילתו ובחי' המל' שבו בא בהתגלות יש בפ"ע וד"ל (אך עדיין י"ל מהו ההפרש בין בחי' מל' שבכל ספי' לבחי' הכלי של אור הספי' שהרי ידוע דבחי' הכלי ג"כ הוא ענין התפסת והתלבשות אור באיזה מציאו' דבר מה כו' ובחי' המל' שבספי' נק' עדיין אור ולא כלי כו' ואמנם זה ידוע שבחי' התגלות המדה עדיין אין בו בחי' כלי להכיל ולהביש אותו רק שנגלה בלבד ובאיזה דבר שמוגבל בו גילוי הוא הנק' כלי שהוא יש ממש וכמו גילוי השפעת שכל הנה זה נק' גילוי לגבי העלם עצם השכל אבל הענין שבו מוגבל גילוי שכל זה הוא הנק' כלי המגביל הגילוי הזה וכמו"כ באור החסד גילוי החסד בלב ליתן צדקה נק' בחי' מל' אך התלבשות באיזה ענין צדקה הוא הכלי שמגביל גילוי זה ולא כדלעיל שהתפי' והלבשת המדה באיזה דבר מה הוא בחי' מל' שזה לא נק' גילוי אור אלא כלי המקבלי האור ומלבישו כו' וד"ל).

והנה לפי ריבוי פרטי התחלקו' המדו' כך יש ריבוי בחי' מל' בכל פרט ופרט שבהתחלקו' המדו' עד שיש ששה אלפים רבבות ספיראן כו' (מ"ס מל' שבו"ק דז"א כנ"ל) וזהו למרבה המשרה כו' משרה הוא בחי'

המלוכה שנק' שררה כידוע ופי' מרבה המשרה היינו בחי' רבוי המלכיות והשררות שהמלוכה הוא בחי' יש ודבר דוקא ולהיות כי יש ריבוי בחי' מל' בכל ריבוי התחלקו' המדו' והספי' וכנ"ל ע"כ א' למרבה המשרה שמרבה בחי' שררות ומלכיות כלומר מרבה ריבוי שררות ומלכיות עד ו' אלפים רבבות כו' (ומ"ם דלמרבה הוא מפעיל להיותה מם סתומה כמשי"ת בע"ה).

ולשלום אין קץ כו' דהנה יש להקדים תחלה ענין המא' דעד דלא הוי מתקלא לא הוה משגחין אפינן באפינן כו' להיות ידוע בע"ה שבבחי' התוהו הע"ס הן זת"ז כו' דהיינו שאין להם חיבור ויחוד זע"ז כלל וכלל אלא כל א' בפ"ע דוקא וכמ"ש וימת וימלוך תחתיו תחתיו דוקא שבשעה שמלך זה לא ה' באפשרי שימלוך הב' אלא תחתיו דוקא לפי שעיקר בחי' המלוכה הוא בחי' יש ודבר בפ"ע דוקא אנא אמלוך כו' ע"כ אין חיבור לא' עם זולתו כלל כנראה בטבע בני"א שכל שהן בבחי' הישות יותר יותר לא יוכלו להתחבר כמו שני מלכים או שרים גדולים כל שהן גדולים בעצמם ביותר יותר לא יכלו להתחבר כי לא יוכל הא' לסבול בחי' התפשטו' הישות דזולתו מצד עוצם רוממות והתפשטו' עצמו וכל שהן קטנים בעצמם יותר יותר יוכלו להתחבר וכידוע דכל אחדו' וחיבור א"א להיות כ"א מצד בחי' השפלות והעדר הרגשות עצמותו דוקא ונמצא תכלית הפירוד הוא בא מתכלית הישות ותכלית האחדות והחיבור בא מתכלית השפלות והאין כו' ולמעלה הוא עיקר ההפרש בין בחי' מ"ה לבחי' ב"ן דבחי' ב"ן הוא כמו ענין המלוכה שהוא בתכלית הישות כמו ז' מלכ' דתוהו שכולן בבחי' ב"ן כידוע ע"כ הן זת"ז דוקא וכמ"ש וימלוך תחתיו שאין להן התאחדו' וחיבור כלל כנ"ל אבל בחי' מה הוא בחי' אין היפך היש לגמרי דהיינו שהוא דוקא העדר הרגשות עצמו מכל וכל כמו משה שא' ונחנו מ"ה כו' הרי ע"י בחי' מה דוקא בא בחי' האחדו' והחיבור וההתכללות גם מב' הפכים כמו חו"ג וכה"ג וזהו שעיקר התיקנו' בבחי' התוהו הוא ע"י שם מה דוקא (וכמ"ש במ"א בענין אנשי סדום שהיו בבחי' התוהו ע"כ אמרו שלי שלי שלך שלך וה' בחכ' יסד ארץ שכל א' יהי' צריך שלימות מזולתו כו' היינו מלבד ענין הישות הרי כל א' שלם בשלימות עצמו וא"צ לקבל מזולתו וה' בחכ' בחי' מ"ה יסד ארץ להיות נשלם כל א' ע"י זולתו כו' וד"ל) ובזה יובן ענין המא' דלעיל דלא הוה משגחין אפינן באפינן שהוא בחי' הפירוד וההתחלקו' ד"ס דתוהו עדי"מ ב' מלאכים. שא"א שיתקרבו ויתאחדו פכ"פ רק בבחי' חיצוניו' ואחוריי' בלבד מטעם הנ"ל אך ע"י בחי' שם מ"ה דחכ' שנק' מתקלא כו' חזר להיות בחי'

האחדות והחיבור בבחי' פכ"פ גם בב' הפכיים מטעם שבחי' אין דכח מ"ה דחכ' עושה בחי' האחדות דוקא כנ"ל וראי' לדבר זה הרי מצינו שבזמן בהמ"ק כתיב בכרובים ופניהם איש אל אחיו דהיינו שהיו משגיחין אפין באפין בתכלית האחדות וההתכללות מפני בחי' הארת שם מ"ה דחכ' שבלוחות כו' אבל משחרב בהמ"ק לא משגיחין אפין באפין כי חזרו הכרובים פניהם איש מאחיו כו' כידוע דהכרובי' היו בחי' דכר ונוק' ולאחר החורבן חזרו להיות בבחי' אביא כו' וד"ל (וכמ"ש במ"א ע"פ מי יתנך כאח לי כו' שעי' עסק התורה שהוא במקום היכל ק"ק חוזר להיות הכרובים פניהם איש אל אחיו כו' ע"ש באריכו').

ובכ"ז יובן ענין זה הפסוק דלמרבה המשרה ולשלום אין קץ כו' דלכאורה אין להם שייכות כלל זע"ז כו' אך הענין הוא דבאמת הא בהא תלי' דמשום דמרבה המשרה בבחי' ריבוי שררות ומלכות כו' ע"כ לשלום אין קץ כו', דהנה מבואר למעלה בענין מ"ם דלמרבה המשרה שהוא בחי' ריבוי המל' והשררה דהיינו בחי' יש של כל מדה דוקא כי בחי' עצמות הספי' והמדה דהיינו כל בחי' ט"ס שבה הוא בבחי' אין ממש בהתכללות למעלה הימנה ולא נגלית במהות ומציאות כלל וכמ"ש ע"ס בלי מה בלי מהות כלל כנ"ל באריכו' רק ע"י בחי' המל' הוא בחי' התגלות הספי' בבחי' יש ודבר במציאו' בפ"ע כו', וע"כ נק' משרה שהוא בחי' הישות דוקא כנ"ל ומבואר למעלה דבחי' הישות עושה תכלית הפירוד וההתחלקו' וזהו דלא הוו משגיחין אפין באפין כלל וכמ"ש וימלוך תחתיו זת"ז כו' וא"כ ממילא מובן שמצד בחי' הישות של כל ספי' צריך להיות בחי' השלום שהוא לעשות האחדות והחיבור ביניהם ע"י בחי' שם מ"ה בחי' אין דוקא שעושה תכלית האחדות והחיבור כנ"ל אבל מצד בחי' הט"ס שבכל ספי' ומדה א"צ לעשות שלום ואחדות כלל מאחר שכל הט"ס שבספי' הוא בבחי' האין והביטול במקורן בבחי' העדר הרגשת עצמותן מכל וכל עד שנק' ע"ס בלי מה ממילא מתייחדים ומתכללים זע"ז כמ"ש אנת הוא דמיחד לון ומקשר לון כי ע"ד השלום שבין מיכאל וגבריאל גם שהן ב' הפכים משום שמתבטלין לפני מקור חוצבו שנכללים שניהם שם כו' וכך ביחוד עליון דע"ס מצד עצמות אור המאציל כו' אך בבחי' המל' שבכל ספי' שהוא בחי' יש כנ"ל הרי כל א' אינו סובל ומנגד לזולתו וא"א להם להתאחד כלל מטעם הנ"ל שם צריך בחי' השלום לחברם וליחדם וזהו למרבה המשרה דוקא בריבוי בחי' מל' ושררה שבכל ספי' כדוגמת בחי' המל' דו' מלכ"י דתוהו אזי ולשלום אין קץ לעשות בהם בחי' האחדות כו' וד"ל ומ"ש ולשלום אין קץ היינו מפני שאין קץ לריבוי השררות והמלכויות דע"ס כאשר המה מתחלקים לכמה רבבות מדרגות כנ"ל שמתחלקים י' ל"י ז"פ שעולה ו' אלפים רבבות כו' הרי צריך להיות

ריבוי מיני שלום כמספר הזה ומ"ש ולשלום אין קץ היינו משום דמרבא
 המשרה ג"כ לאין קץ כ"י המ"ם לשון מפעיל ואין קץ זה קאי על שניהם
 דהיינו להיות ריבוי המשרה ולהיות שלום אח"כ אין קץ לשניהם וזהו כללות
 ענין התווה והתיקון דמרבא המשרה בתחלה בכח"י ב"ן דתווה לאין קץ
 ועושה השלום אח"כ בכח"י התיקון לאין קץ כו' וד"ל.

ומעתה י"ל בטעם ענין מ"ם דלמרבא המשרה למה הוא מ"ם סתומה
 באמצע התיבה כו', דהנה י"ל בתיבת נח למה היתה מרובעת דוקא
 והלא ידוע בדרך העולם לעשות הספינה ארוכה וקצרה בסופה עד שראשה
 מחודד כדי לשוט היטיב ואם היתה מרובעת לא היתה שטה היטיב כו'
 ובתיבת נח כתיב חמישים אמה רחבה והי' רוחב זה בבי' ראשיה כמו באמצע
 מרובע ארוך ג' מאות ורוחב גו"ן אמה כידוע, אך הענין הוא שלא הי'
 הכוונה בתיבת נח לשוט בה ע"פ המים רק להרימה מעל הארץ להיות יושבת
 ע"פ המים מלמעלה בלבד כמ"ש ותרם התיבה כו' והוא להיות כי שרש תיבת
 נח הוא בכח"י פנימי' בינה הנק' עלמא דאתכסיא וכמו שמבואר במא' באריכו'
 וע"כ הלכה התיבה ע"פ המים מלמעלה ולכך היתה מרובעת כי הרי היתה
 יושבת ע"פ המים וכל ישיבה צריך להיות ריבוע דוקא ולא קצר ומשופע
 והוא ענין מ"ם סתימה שהמ"ם סתומה הוא מרובע גמור ע"כ יש למ"ם זה
 קביעות ישיבה משא"כ שאר כל האותיו' שאינן מרובעין שרוב ציור האותיו'
 אינן מרובעות למטה כמו הקו"ף והרי"ש והשי"ן שהן עומדי' על חד כרעא
 וגם אות הב' והפ' והצ' (משא"כ מ"ם פתוחה וכף כפופה וטית וכה"ג עגולים
 תחתיהם) שתחתיהן מרובע ויוכל לישוב מ"מ מצד א' הבית פתוח ואין לו
 ישיבה שם אבל המ"ם סתומה מכל צד סתום ברבוע שיש בו קביעות ישיבה
 מכל צדדיו והיפך המ"ם סתימה הוא אות הסמך שגם שהוא סתום מכל צד
 אבל הוא עגול ואין לו התיישבות מכל צד וזהו מ"ש בזה' בפ"י אפרסמון
 שהן סמך ומ"ם ב' מקיפים א' בחי' מקיף עגול שבלתי מתיישב כלל למטה
 כמו סמך עגול וסתים מכל צד וז"ש ורוח אלקי' מרחפת ע"פ המים נוגע
 ואינו נוגע כו' משא"כ התיבה ע"פ המים שהוא מבחי' מקיף דבינה שהוא מם
 סתימה שיש לו קביעות התיישבות מכל צד וזהו בחי' מקיפים דאימא דכתיב
 והאם רובצת על האפרוחים כו' והוא הנק' עולם החירות שאין לחיצונים
 יניקה שם כלל וכמו לעתיד דכתיב לא ירעו ולא ישחיתו כו' וגר זאב עם
 כבש ופרה ודוב תרענה יחדיו כו' וכך הי' בתיבת נח ממש שפרה ודוב וזאב
 וכבשי' דרים יחד כו' וד"ל, וזהו שרש ענין מ"ם סתימה דלמרבא המשרה

שהוא בחי' מקיף דבינה שנק' אם רובצת על האפרוחים כו' להיות ידוע
 שהאפרוחים הן בחי' המדו' ובינה נק' אם הבנים אימא דרביעא על בנין כו'
 והנה מבואר למעלה דמם זה הנכתב בתיבת למרבה הוא לשון מפעיל מפני
 שהוא בחי' מקיף דהיינו שמפעיל בהעלם לבא לידי גילוי והוא ענין פסיעה
 לבר שבה"א עילאה דבינה אם הבנים כמ"ש בזוהר ע"פ ומגבעות אשורנו כו'
 ומבואר במ"א באריכו' שהוא הרגל הקצר שבה"א שהן עיבור המדו' דז"א
 בבניה דאושט פסיעה לבר בחי' מל' שבכל ספי' בהעלם ואחי"כ יוצאת לידי
 גילוי להיות כל מדה ומדה כלול גם מבחי' המל' שנק' שררה ומלוכה כנ"ל
 וזהו מ"ם סתימה דוקא קודם שיצאו המדות בגילוי שם מרבה המשרה והוא
 ג"כ ענין מקיף דבינה אחר הלידה להיות רובצת על האפרוחים כו' (וכמ"ש
 בזוהר בפ"י ומגבעות אשורנו דזהו מסטרא דאימא דוקא ורא"י ממ"ט ימי
 הספירה שהוא בבניה שכל מדה כלולה מבחי' המל') וסיבת ריבוי המשרה
 הוא לפי ריבוי התחלקו' המדו' היינו מטעם בחי' הג' מנצפ"ך דאימא שהן
 אותיו' המח' שמתחלקת ועפ"י פרטי התחלקותן כך הן אופני פרטי המדו'
 כנראה בחוש שלפי אופן המחשבה כך יתפעל אור המדה לפעמים באופן זה
 ולפעמים באופן אחר כו' וידוע דאימא אוזיפת מאנהא לברתא שהן הן הג'
 הללו ע"כ מרבה המשרה שהוא בחי' המל' דכל המדו' ג"כ לאין שיעור וכנ"ל
 דאין קץ קאי על שניהם על ריבוי המשרה ועל ריבוי השלום כו' וד"ל. וזהו
 למרבה המשרה ולשלום לשניהם אין קץ דכמו דמ"ם סתימה הוא מרבה
 המשרה לאין קץ (להיות' שרשה במקיף הכללי שהוא בחי' א"ס כך לשלום אין
 קץ והוא לעשות חיבור ואחדות היפך היש דהיינו בבחי' ביטול דמ"ה כמ"ש
 ופרוס עלינו סוכת שלומך הרי בחי' מקיף דבינה נק' סוכת שלום דוקא
 כאימא דרביע על בנין כו' שע"ז נעשה שלום ואחדו' בכל ההפכים שבהם
 להיות שבבחי' פנימי' בינה הוא למעלה עדיין מבחי' השבירה דו' מלכ"י שהן
 בבחי' יש ורא"י מתיבת נח שדרים זאב עם כבש כו' מפני בחי' הביטול הגדול
 כו' ושרש הדברים הוא דבחי' בינה יש בה ב' הפכים א' בחי' יש כמ"ש
 להנחיל אוהבי יש וכידוע דבינה במדו' הוא בחי' השגה ליש ודבר במורגש
 וע"כ בז"ת דבינה דוקא ה"י השבירה דו' מלכין כו' והיינו מ"ם דלמרבה
 המשרה לעשות בחי' יש דמל' ולאחר הברור דתוהו הרי בחי' בינה
 בפנימיותה יש בה בחי' ביטול דמ"ה שנק' נקודה בהיכלא ונק' מי דלא קיימא
 לשאלה כו' ואז הוא עושה השלום שהוא בבחי' ביטול דיש דוקא ג"כ לאין
 קץ וזהו בשלום אותיו' מלבוש דבינה כו' והוא כאשר רביעא על בנין כו'
 דנעשה התכללות ואחדות גמור בבחי' ביטול היש דוקא כדוגמת תיבת נח כו'
 וד"ל.

ומעתה יובן סדר הפסוקים הללו כי ילד יולד לנו בן ניתן לנו ותהי
המשרה על שכמו ויקרא שמו פלא יועץ אל גיבור כו' ולמרבה
המשרה ולשלום כו', דהנה במשיח נאמ' פסוק זה וכדמוכח סוף הפסוק במ"ש
על כסא דוד כו' להכין אותה ולסעדה מעתה ועד עולם דוקא והנה מבואר
למעלה דבנין המל' עכשיו הוא מבחי' ו"ק דז"א מבחי' מל' שבכל ט"ס דז"א
עד שיוכל להיותי אלפים רבבות כו' וגם שנסתעפו ריבוי המל' כי"כ הכל אין
זה הבנין רק מבחי' המדו' שנמשכו מן החכ' שנק' אור אבא ונק' א"ק וז"ש
מה שמו כו' וז"ת דאדם קדמאה מהן עיקר בנין המל' בע' שניו כנ"ל דעכשיו
ע' שניו דמל' שאולים מז"ת דא"ק כו' אבל במשיח נא' חיים נתת לו בעצמך
שזהו מלמעלה מבחי' א"ק כמ"ש כי לא אדם הוא כו' וז"ש במשיח וגבה מאד
היפך אותו' אדם כו' ומל' משיח אינו ממל' דמדו' דאדם כו' אלא מבחי'
מל' דא"ס עצמו וז"ש והריחו דמורח ודאין מעולם התענוג הפשוט למעלה
מבחי' מה דמשה כו' כמ"ש במ"א באורך והיינו דוד מ"י חי וקיים בנצחיו'
דא"ס וז"ש להכין אותה ולסעדה עד עולם דוקא כו' והיינו שהתחיל בשרש
משיח כי ילד יולד לנו שלא ע"י בחי' המוחין דאדם כו' אלא כמ"ש בני היום
ילדתיך כו' ונק' שמו פלא יועץ פלא בהיפך אותו' דאלף דחכ' כו' כי הוא
בבחי' מקור החכ' כו' ותהי המשרה בחי' המל' על שכמו בבחי' אחוריים
דכתף ולא כעכשיו דהמל' שרשה בחכ' וכמ"ש לא למראה עיניו ישפוט כו'
וד"ל ולכך נק' גם בחי' התחלקות ריבוי השררה והמל' אינו בא במספר
קצוב כעכשיו שהמל' נבנה מבחי' המדו' דחכ' שנק' אדם כו' אלא יהי' ריבוי
המשרה לאין קץ משום דאא"ס עצמו למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין
תכלית ולפי שבמשיח נא' חיים נתת לו וכן אני היום ילדתיך אני ממש ע"כ
הוא מרבה המשרה לאין קץ וכן בענין השלום בבחי' מה ג"כ לאין קץ רק
שזה בעילוי למעלה עד אין קץ בבחי' אין כו' וזה בירידה למטה להיות בחי'
יש דמלוכה ג"כ עד אין תכלית וזהו מפני דבחי' מ"ה וב"ן שבו הן בבחי' א"ס
כמו בעצמות הא"ס וזהו למרבה המשרה ולשלום אין קץ במשיח דוקא והוא
עיקר הטעם למ"ש דוד חי וקיים וכן כתי' מלכותי מלכות עלמי' בנצחיות
דזמן מלמעלה מן הזמן כמ"ש במ"א לפי שמרבה המשרה דוקא בבחי' יש
דמלוכה ואין לזה שיעור להיותו בבחי' נצחיות דא"ס גם בהיותו בבחי' מלך
שהוא בזמן כו' וזהו עד דוד הגדיל כמ"ש במ"א וד"ל וזהו על כסא דוד ועל

להיות אלפים: שם: להיות וא"ץ אלפים.

ומל': שם: ומ"ש.

נק': בבוך 925 979 ליתא.

מלכותי: בבוך 925: מלכותי.

עלם: שם: כ"ע.

ממלכתו פי' על בחי' מקיף בהעלם עדיין כי מ"ם סתימה דלמרבה גם שמדבר במשיח אבל עכשיו הוא בהעלם בבחי' מקיף רק להכין אותה ולסעדה בלבד כי עכשיו נא' והוכן בחסד כסא רק בחסדי' דז"א שנק' אדם כו' אבל מעתה מתחיל מל' דמשיח בהכנה ממקום עליון יותר והוא בבחי' מקיף דבינה ששרשה במקיף הכללי לעשות ריבוי המל' והשלום לאין קץ וז"ש להכין אותה ולסעדה מעתה ועד עולם פי' ועד עולם זה יהי' לעתיד דכתיב ה' ימלוך לע"ו מטעם הנ"ל אך ההכנה לזה צריך להיות מעתה בבחי' מקיף בהעלם לפי שצריך להיות מל' דמשיח לבא בזמן עכ"פ רק שיהי' נצחי ע"כ צריך להכין אותה מעתה ועד עולם וזהו עיקר ענין מ"ם סתימה זה שבאמצע התיבה דוקא כו' וד"ל.

(ישע"י י"א, ה)

והי' צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו להבין מהו ענין האזור שנעשה ע"י הצדקה הנה מבואר בזוהר פ' וישלח על ענין מדריגו' תמכין דאורי' שעושין חיזוק לבחי' הרגלי' דקדושה וכמו שהרגלי' מעמיד' את כל קומת הגוף בראש ומוחין ובלתי הרגלי' הרי יפול האדם כי אין לו על מה שיסמוך וישען זולתם וגם עיקר החיזוק ברגלי' לנצח זולתם בכח וגבורה כידוע כן המחזיקי' לומדי תורה הרי ע"י שנותני' להם כח ועוז בלימוד תורתם ועבודתם מתחזקי' בעצמם בקיום חזק ולנצח הסי' דקליפה כו'. והנה מ"ש והי' צדק אזור מתניו הוא כמו ענין החגורה שע"ג המתני' שע"י נעשה כח חזק יותר ברגלי' בענין ההילוך שיוכל להלוך בקל ובמהרה יותר בכח גדול כמו שא' אלישע לגחזי חגור מתניך וקח משענתך ולך כן ע"י מדת הצדקה נעשה בחי' תוס' כח ברגליים דקדושה כידוע שיש ציור קומה שלימה בסט' דקדושה בראש ומוחין ורגלי' כמו במלאכי' ונשמו' רק שהמלאכי' נק' עומדי' מפני שמדריג' בעבודתם כ"א על מקומו יבא בלי תוס' וגרעון בתמידי' משאי"כ הנשמו' נק' מהלכים כמ"ש ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה והוא מפני שיוכלו להלוך תמיד בעלי' וירידה ומדריג' למדריג' וכן למעלה בסט' דקדושה נא' ועמדו רגליו ביום ההוא כו' כי שפת אמת תיכון לעד וקושטא קאי מפני שיש באדם דקדושה בחי' קומה שלימה כנ"ל משאי"כ בסט' דקליפה שקר אין לו רגלי' כמ"ש בנחש על גחונך תלך כו' והרי אנו רואים במעלו' הרגלי' הגם שהם למטה מהגוף והם בחי'

חיצוניות לגבי המוחין ומדות שבראש ולב עד שכל עיקר הנהגת הרגליי'
 הוא ע"פ רצון האדם ושכלו האיך להלוך עד שהאדם נושא את הרגליי' כמו
 וישא יעקב את רגליו כו'. מ"מ הרי אח"ז הרגליי' נושאי' את האדם ומוליכין
 אותו למקום שלא יכלו הראש ולב בעצמם הרי מוכרח לומר שיש בהם מעלה
 יתירה משא"כ בראש ומוחין מפני שנעבת"ס כידוע מענין הקזת הרגל
 לתועלת המוחין שבראש וכה"ג ומפני זה כל עיקר ההשפעה הוא ע"י בחי'
 הרגליים כב' אופנים או בדרך עלי' או בדרך ירידה היינו שיוכלו להעלות את
 האדם להר גבוה או להוריד אותו למטה בירידה והרי בירידת הרגליי' למטה
 ממילא נמשך כל שכלו ומדותיו שמה שמאחר שהגוף נסמך ונשען עליהם
 והרי עיקר הגילוי נעשה ע"י בחי' הרגליי' והגוף טפל ובטל אליהם והוא
 מפני כל מה שנמשך למטה בחיצוני' יותר שרשו גבוה מבחי' הפנימית ומפני
 התאחדות והתקשרות זב"ז נעשה לאחד' עד שמקבלי' כ"א מחבירו רק עיקר
 ההפרש ביניהם שבראש הוא יותר גילוי בחי' החי' וברגליים בחי' ההעלם
 יותר ולעתידי נאמר ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים כי יתברר גם
 למטה ויתגלה גילוי אא"ס למטה וזהו עד דמטו רגלין כו' והנה כ"ז הוא
 בסט' דקדושה. אך בסט' דקליפה הרי אין להם קומה שלימה בבחי' הרגליי'
 א"כ יפלא מאין הוא התהוו' חיותם וקיומם ובפרט בזמן הגלות שעיקר
 ההשפעה נמשך לע"ס דנוגה מאחר שאין להם בחי' נה"י שהוא כלי ההשפע'
 מוכרח לומר שגם בשרש חיותם שמקבלי' מאחוריי' דקדושה אין להם יניקה
 מבחי' רגליי' דקדושה אך עיקר שפע חיותם הוא בבחי' חיצוני' יותר והיינו
 ע"י הקב כמו ששינונו במשנה דשבת הקיטע יוצא בקב שלו ועד"מ בגשמי'
 החיגר שאין לו רגליי' עושין לו קב של עץ וכה"ג להלוך ע"י ולסמוך עליו
 והרי אין הקב מעצם גופו כי הוא דבר נפרד בעצם וא"כ א"א לומר בקב
 שיש בו מדריגות הרגל שנושא את האדם רק שהאדם נושא אותו להלוך ע"י
 מאחר שאין לו חיבור עצמי בהתאחדו' עם הגוף כלל וזהו ענין ההשפעה
 שנמשך לע"ס ע"י בחי' קב כידוע שהז"א בזמן הגלות נק' קיטע והוא יוצא
 בר"ה שהוא טורי דפרודא מקום הקליפות לפרנסם הוא ע"י בחי' קב הנ"ל
 להשפיע לע"ס דנוגה בבחי' אחוריי' וחיצוניות השפע וזהו בחי' קב חרובין
 שהוא בחינת עלמא דחרובא שהוא מבחי' המלכי' שמתו ונפלו למטה משם
 הוא שרשם (ע' בע"ח שער אריך פ"ג שבחי' ג' מלוי' דע"ס ס"ג מ"ה גי' ק"ב
 כשהוא קב טהור ויש קב אחר אשר נק' קב חרובין וזה הי' מיתה וחרובין של
 מלכי' הנ"ל שהוא ד' אחוריי' שיש בד' שמו' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ואותיותיה'
 הם קב) ולא יוכלו לקבל מבחי' הפנימי' מאחר שהפרידן מאחדותו וגם ע"ז
 נאמר וסכסכתי מצרים במצרי' כי אין השפעה לשלימות טובתם וקיומם כ"א
 אדרבא להוציא בלעם מפיהם ושיתעלו כל הניצוצי' ושרשם בקדושה וממילא
 יפלו בל יקומו לנצח כמ"ש אשר שלט האדם באדם לרע לו כו'. וכ"ז הוא

בבחי' חיותם וקיומם עפ"י סדר ההשתלשלו' שלא יוכל לקבל כ"א בבחי' אחוריי' אך בהעדר מעשה הצדקה ותמכין דאורי' הרי ע"י שכשל כח הרגלי' דקדושה הרי גם הקליפו' יוכלו לקבל מבחי' רגלי' דקדושה והרי עושין בבחי' רגלי' להקליפה ח"ו ולכן כתיב והי' צדק אזור מתניו כו' שע"י הצדקה נותני' כח ברגלי' דקדושה כמ"ש בצדקה תכונני והוא בבי' האופני' הנ"ל, האי' באופן ההילוך בדרכי הקדושה כמו בנשמו' שנק' מהלכני' שיוכלו להלך בעילוי אחר עילוי בלי הפסק כמ"ש ילכו מחיל אל חיל כו' הוא ע"י חיזוק המתני' כנ"ל. והבי' בירידת השפע למטה במה שנמשך חסד עליון להחיות רוח שפלים שלא ירד השפע בבחי' חיצוני' בע"ש דנוגה כ"א בסט' דקדושה לבד הכל נעשה ע"י מעשה הצדקה שנותן כוח ועוז לעמוד נגד כל מנגד לסט' דקדושה שהי' בבחי' קיום נצחי כנ"ל וד"ל.

(ישעי' יב, ג)

ושאתם מים בששון ממעיני הישועה הנה מבואר בס"י בג' דברי' ברא' את העולם בספר וסופר וספור הוא חכמה ובינה ומל' עדימ' כמו שבשכלי' מבואר שכל זה ולא שכל אחר אך בחי' בינה הוא בכח ונק' עלמא דאתי פי' דעתיד אנא לאתגלי' ומספר נעשי' לאה אותיות המחשבה מל' דתבונה וזהו שנק' בחי' בינה יש להנחיל אוהבי יש אבל בחי' החכמה נק' אין כמ"ש והחכמה מאין תמצא כי בחי' החכמה מבחי' אין שאין בה אותיות מוגבלות והוא בחי' סופר שבידו לצרף כמה צרופי' מכל א' ואף עצם א' לכמה שכלים פרטיים.

והנה מבואר בס"י הן בחכמה וחכם בבינה כי אף בבחי' חכמה הגילוי נק' בחי' בינה והיינו ברק המבריק לשכל א' אך שבחכמה הוא עצם פשוט בלי התגלות אורך ורוחב בחי' בינה ונק' חיצוני' חו"ב בחי' הן בחכמה הוא פנימי'. או"א וע"ז נאמר והחכמה מאין תמצא הוא פנימי' או"א נמשך מבחי' עתיק כמבואר במ"א בחי' פנימי' כתר תלת ראשונות דעתיק וחיצוני' כתר ז"ת דעתיק ומשם נמשך חו"ב בבחי' חיצוני' ולמשל כמו שאנו רואים בחוש שיש ב' מיני תענוג תענוג הנגלה ונראה לעין כל שמתגלה בגילוי השכל כי

אחר גילוי השכל שהוא בחי' מ"ן הוא מתפעל מזה למאוד עד שיש לו תענוג גדול וצהבו פניו מרוב השמחה והתענוג וזהו ז"ת דעתיק המתלבשים ב"ג ת"ד דאריך ובחי' תיקון הוא למשל כמו בחי' כלים ואף שאין כלי למעלה במקום גבוה כזה מ"מ הוא מורה על בחי' התגלות התענוג שע"י בא לידי תועלת.

והנה באריך יש ג"כ פנימי' וחיצוני' כי בחי' אריך נק' רצון והנה מהתגלות השכל כנ"ל יש לו תענוג וגם רצון לזה אף כשמאיר מבחי' פנימית התענוג הנעלם יכול להיות שיהפך הדבר מהיפוך אל היפוך עדי"מ כי יכול ברצונו להפוך שלא יהי' לזה תענוג וגם לא יהי' לו רצון לזה ואדרבה יכול להיות ההיפוך והוא מדבר שנוגע לעצמיותו בבחי' פנימיות ואין לו ע"ז רצון ושכל ותענוג נגלה רק הוא כמו דבר שא"א להיות באופן אחר אזי אף אם מוצא ע"ז שכל וסברה אינם יכולים לזון ממקום המושרש בפנימיות, וזהו ואהי' אצלו אמון כו' ונק' שעשועים המלך בעצמיותו כי יש בחי' ושעשועי את בני אדם כמבואר במ"א והנה בשעשועי המלך בעצמיותו לא שייך בחי' תיקוני'.

והנה יש ג"כ בחי' מקיפי' בחי' א' הוא מקיף דקו וחוט ע"ד שמבואר בע"ח שמקו הנמשך בתוך החלל נעשו העגולים בחי' עשר ספירות כי הנה בחי' הקו הוא בחי' א"ק והמקיפי' הנמשכי' מזה הוא מקיף דפנימי' שקדמו להם ומה שלא יוכל לכנוס בפנימיות נעשו בחי' מקיפים אבל בחי' עצם המקיפי' הוא בחי' השוואה לכל צד ונק' אויר ומקום פנוי הוא בחי' מל' דא"ס וע"ז נאמר כי לא אדם הוא וכו' ולית מחשבה תפיסא ב"י אפי' מחשבה דא"ק שהוא אדם דבריאה ונק' אדם דבריאה ע"ש שהוא בחי' נכרא וזהו ושאתם מים בששון ממעיני הישוע' כי עיקר עבודת האדם להעלות לבחי' פנימי' ולהמשיך משם לבחי' חיצוניות והנה בני' נק' כוס ישועות היינו בחי' מל' המקבלת בחי' היין היינו בחי' ההתבוננות ונק' ההתבוננות בשם ישועות שהוא חסדים דאימא וזהו כוס ישועות אשא להעלות המל' לבחי' חסדים דאימא ובבחי' בינה יש ב' בחי' דהנה בכל השנה כתי' עבדו את ה' בשמחה והיינו ע"י ההתבוננות באור א"ס ב"ה ויתגדל השמחה ע"ז מזה כי היין הוא המשמח ויין הוא בחי' בינה ונכנס יין יצא סוד שמתגלה האהבה המסותרת אך היא שמחה אשר הכלי יכול לסובלה הוא בחי' חיצונית בינה וסוכות נק' זמן שמחתינו שהוא עיקר זמן השמחה והוא שמתגלה בסוכות בחי' פנימי'

בינה שלמעלה מהכלים שהשמחה גדולה כ"כ למעלה מהדעת עד שאין כח כשום כלי לסובלה והוא עבודת הלווים להרים קול רנה וזמרה כמבואר במ"א והיינו ע"י עליות המל' בראש השנה ויוה"כ עד בחי' עתיק כמבואר במ"א והיינו בנעילת יוה"כ שאז לפני הוי' וכו' והוא מצד התשובה. שע"י הרחוק בא לידי קרוב הגדול וכמשל בן שנתרחק מאביו למאוד ומתקרב לאביו וכל מה שמתקרב יותר ויותר מתגדל התענוג אצל אביו.

והנה כנ"י נק' בני' למקום כדכתיב בני בכורי ישראל וישראל עלה במחשבה ולכן כתיב ישראל אשר בך אתפאר בך דייקא אף שביוה"כ נשאר עדיין התענוג למעלה עד שמעט מזעיר שופע ממקור התענוג בימי' שבין יוה"כ לסוכות עד שבסוכות נתהווה בפנימי' עתיק בחי' שמחה שלמעלה מהכלי' ואין הכלי יכול לסובלה וגם הסוכה מורה ע"ז שנשאר בבחי' מקיף על הכלי ולא בתוך הכלי וסכך הסוכה נק' בשם צלא דמהימנותא רק שהסוכה והשמחה היא מדאורייתא בחי' פנימי' בינה כו'.

ויש עוד בחי' עליונה מזו היינו המשכותי' פנימי' חכמה לפנימית בינה בכדי שיהי' זיווג חו"ב בבחי' פנימי' ויהי' חו"ב בבחי' תרין רעין דלא מתפרשין והוא ע"י נסוך המים ע"ג המזבח מקום נסוך היין שבכל השנה כי הנה בחי' היין הנל' אף שהשמחה גדולה כ"כ בקרבת אלקים למעלה מהכלים אעפ"כ יש בזה רעם ורעש בבחי' היין שהוא מקו' הלווים להרים קול רנה וזמרה שלמעלה מהדעת ואחרי הרעש כתיב שזהו ג"כ בחי' אחורים וחיצוני' וזהו שהיו מנסכים מים ע"ג המזבח והיו לוקחים מים מימי השלוח ההולכים לאט ובחי' המים הוא בחי' החכמה כי מקור המים והליחות הוא מהמות והוא בחי' כהן כחשאי בכדי שיהי' השמחה הגדולה שלמעלה מהכלים בבחי' לאט בלי רעם ורעש וזהו שנסוך המים הי' ע"י חסידים ואנשי מעשה כי אינה רק מדרבנן וזיי"ן מצות דרבנן מקורם למעלה מבחי' סופרי' שהוא חכמה והוא גבוה יותר מתרי"ג מצות דאורייתא בחי' בינה הנק' בשם ספר כי הס'ת נפסל אפי' בחסר ויתיר אות א' והנגיעה פוסלת ג"כ וזהו שנק' חכמים עיני העדה כי הם בחי' חכמה שבמל' דאצי' ובדבר המים ממשיכים מפנימי' אבא וזהו שאמר הלל בשעת נסוך המים אם אני כאן בחי' סופרים הנל' הכל כאן והיינו שנמשך [בחי' פנימי' אבא לבחי' מל'] אבל אם אין אני כאן מי כאן בחי' בינה לבד הנק' מי וזהו ג"כ ערבי' עלי דברי סופרים יותר מיינה של

ויותר: שם: יותר.

המשכות פנימי': שם: המשכות בחי' פנימי'.

ממשיכים מפנימי': שם: ממשיכים מבחי' פנימי'.

תורה בחי' בינה הנ"ל וזהו ושאתם מים בששון זיווג חוי"ב בבחי' פנימיות ממעיני הישועה כי המים היו לוקחים ממקור המעיין ומעיין מבית ה' וכו' ושתי מעינות היוי' ב' שתי' א' מלא מים וא' מלא יין זיווג פנימי' אריא והיו מוליכים משם ע"ג המזבח היינו שיהי' זה בהתגלות למטה ג"כ בבחי' מל' וזהו ג"כ עבודתינו להיות הוי' בחכמה יסד ארץ שיהי' אבא יסד ברתא כי אף שאתוון מבינה אעפ"כ הצירוף הוא מחכמה בחי' סופרים הנ"ל וזהו מצרף לחכמה וזהו ג"כ מ"ש אנוכי אנוכי הוא מוחה פשעיך כי אנוכי הראשון הוא בחי' פנימי' כתר ואנוכי הב' הוא חיצוני' כתר וע"ז פסיק טעמי' ואנו מבקשים שיומשך פנימי' בחיצוני' בכדי שיהי' מוחה פשעיך וזהו ג"כ הוי' הוי' אל רחום וחנון וכו' שיומשך מבחי' הוי' ראשון להוי' שני בכדי שיאיר י"ג תיקוני דיקנא מבחי' פנימי'.

(ישעי' כד, כג)

בעזרה

ונגד זקניו כבוד, שהזקן הוא שקנה חכמ' עלא' פי' הנולד מאין ליש נקבע ונקנה' בנפשו בבחי' עצמי' וקרוב הוא בעצם או בחי' אין שהחכמ' מאין תמצא כידוע, והכבוד שהוא ההתפשטו' דחכמה הוא היפוכו ומנגדו ולא יתפעל מחמתו כלל כי לא יקבלנו בעצמותו לכן כבוד ה' שהוא התגלו' אלקי' תנו כבוד ה' שהוא ג"כ יש ודבר מה יוכל להיות' ע"י זקניו דוקא כי אין בו מתערובו' כבוד עצמו כלל וד"ל אבל דעת יניק אע"פ שחכים הוא מתוך שלא נתיישבה דעתו בו חומר רתיח' גופו מתגבר' והדעת חלש ויהי' בחי' הביטול בחכמ' שנפשו לא בתקפ' כ"כ והכבוד ה' שהוא מתלבש בכבוד גשמי שהוא היפכו יוכל להתגבר ויהי' בו תערוב' טו"ר וכו' וזהו מחלוק' ר"י הגלילי ורבנן במס' קדושי' והלכה כרבנן שיכול לשרו' כבוד ה' ביניק וחכים וד"ל.

היו ב' שתי': שם: בשתיים.
פנימי': שם: פנימי וד"ל.

(ישעי' כז, ו)

הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל ומלאו פני תבל תנובה וגו'. פי' הבאים בגלות מצרים דכתי' הבאי' את יעקב וגו' וזהו ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל במתן תורה וימלא פני תבל תנובה לעתיד לבא בימות המשיח ב"ב.

ותחלה צ"ל ענין יעקב וישראל דכתי' כה א' ה' בוראיך יעקב ויוצרך ישראל, ודרז"ל ע"ז במדרש אמר הקב"ה לעולם עולם עולם מי בראך יעקב בראך הה"ד בוראך יעקב כו' וגם זה צריך ביאור ומה גם במה שיחס לשון הבריא' לישנא מעליא מיצי' ליעקב ולשון היצירה לישראל ויובן כ"ז בהקד' לבאר תכלי' הכוונה בהשתלשלות העולמו' שארז"ל ע"פ בראשי' ברא בשביל ישראל שנק' ראשי' דכתי' קדש ישראל לה' ראשי' תבואתה דהיינו בשביל שירדו הנשמו' בעוה"ז בגופי' גשמי' דוקא וצ"ל ענין הכוונה הרצויה בזה הירידה שהיא צורך עלי' כנוודע שכל סיבת סדרי ההשתלשלו' מרום המעלו' וע"ס כל דרגין הוא בשביל שיתהווה העוה"ז הגשמי' ויתלבשו הנשמו' בעשי' דוקא אז ישלימו הכוונה האמיתית' בזה במה שעלה ברצונו ית' ונתאוה להי' לו דירה בתחתוני' דוקא והיינו שבנאי' הדירה הוא בחי' המשכ' אלקו' שיומשך מבחי' סוכ"ע הנעלם סתימו דכ"ס בבחי' השרא' וגילוי בבחי' ממכ"ע ודוקא למטה בעשי' וכמ"ש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ממש ומשחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה בלבד שע"י העסק בתו"מ ממשיכי' בחי' השראת כבודו ית' בבחי' גילוי למטה שממשיכי' ע"י קיומן בחי' הגלוי מההעלם דסוכ"ע ודוקא ע"י שניהם כי האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו וגם זוהי ענין הברכו' עובר לעשייתן דחייב אדם לברך מאה ברכו' בכל יום (כמבואר במ"א שאף ברכו' התפילה המה שייכי' להמצות האלו שא"צ ברכה לפני' כמו צדקה ודומיהן שי"ח בכללו הברכו' דשמ"ע לכן המה מצטרפי' למנין ק' ברכאן כו') כנוודע ענין הברכה שהוא בחי' המשכ' השפע עליונה מהעלם לגילוי בתוס' אור מכמקדם אשר לא כדת של סדר ההשתלשלו' עד שיומשך ויתגלה האורו' הנעלמי' דסוכ"ע בבחי' גילוי בבחי' ממכ"ע וזהו ברוך אתה שיומשך מעלמא דאתכסי' לעלמא דאתגלי' בבחי' אתה לנוכח שיהי' בחי' הוי' אלקינו מלך העולם כי כל המשכה היא נמשכה הכל בציור ההמשכה דשם הוי' שהיו"ד מורה על צמצום השפע בהמשפיע עצמו ה' התפשטו' וא"ו המשכה ואח"כ ה' בתרא' התפשטו' השפע בכלי המקבל וכ"ז שיהי' אלקינו להאיר בכל ניצוץ פרטי מישראל שיש לו

חלק אלוה ממעל כי נר ה' נשמת אדם ויש בכאו"א בכח למסור נפשו על קדש אפי' בקל שבקלי' כנודע וזהו עיקר העבודה צורך גבוה להוסיף אורו' בעליונים ותחתונים ויהי' נגלה כבוד ה' ויסתלק יקרא בכולהו עלמין ע"י קיום התורה והמצות שלמטה ובברכותיה' שלפניה' אך הכח הגדול הזה ניתן דוקא בישראל שלמטה וכמ"ש בית ישראל ברכו את ה' וכנו' בזהר דלא מקדשי' מלאכי עילאי' עד דקא מקדשי' ישראל לתתא לפי ששרשן הגבוה למעלה מאד נעלה שנק' בחי' קדש וראשי' תבואת' כמשיית רק שירדו בסתר המדריג' למטה כי נעוץ תחלתן בסופן דייקא וסוף מעשה במח' תחילה.

וזהו אשר קדשנו במצותיו שע"י המצות קדשנו בבחי' הגבוהה ועלי' לבחי' קדש עילאי' כי מהמצו' נעשי' בחי' לבושי' להנשמו' בג"ע ומהתורה בחי' מזון כמבואר בקבלה ולזה ניתן לאדם מספר ימי' שני חייו לפי המדה ושיעור של המצו' שצריך לקיים לפי חלקו המגיע לנשמתו הנמדד עפ"י גזירת הח"ע אם שבעי' שנה או שמונים שנה וכמ"ש את מספר ימיך אמלא וכן באברה' כתי' ואברה' זקן בא בימי' דיומין קריבו לי' כדאי' בזהר ע"ש ואעפ"כ זולת ישראל בהמצות עצמן כשיקיימן הגוי לא ימשיך כלום שהוא מצד שרש ג"י הוא ג"כ מבחי' קדש וראשי' תבואתה ולכן כשמתחברי' יחד אז יש בחי' עלי' לשני' שישראל מגביהי' אותן תחלה ע"י לבישתו הטלית מצמר גשמי' או התפילין ואח"כ המה מגביהין אותן להמשיך להם אורו' עליונים בבחי' הארת הסובב כ"ע בהממכ"ע ולכך מצטרך כאו"א מישראל לקיים כל התרי"ג מצות חוץ ממצות המלך ישראל דכתי' וכת' לו את משנה התורה שהמלך הוא פוטר כולן אבל חוץ מזו מצטרך כאו"א לקיים ע"י הגלגולי' הרבי' ואפי' בשביל להיות' כהן ולוי מצטרך להתגלגל כמבואר בס' הגלגולי' ע"ש.

והנה לכן משלו משל במקרא והתלמוד את בחי' ישראל ומצות בהתחברם יחד לבחי' ארץ הנושא פירות ע"י הזריע' בה כל התבואה תבוא' הארץ ותבואת הכרם ג"כ תבואה אקרי' כמארז"ל זית נמי תבואה אקרי' וזהו קדש ישראל ראשי' תבואתה ונק' ארץ חפץ כמ"ש ואת' תהיו לי ארץ חפץ שהמצות שנמשכי' מבחי' חפץ העליון נזרעי' בהארץ חפץ ונגדלי' אח"כ בתוס' מרובה ואז נק' בחי' פירות וכמבואר בכתוב לשון זריעה במצות כמ"ש זרעו לכם לצדקה וצדקה היא שם הכולל לכל המצות כדכתי' וצדקה תהי' לנו כי נשמור את כל המצות (וכן בנחמי' והעמדנו עלינו מצות כו') ובדרז"ל לשון פירות בעגלה ערופה אמרו ע"פ אשר לא יעבד ולא יזרע הוא לא הניחו לעשו' פירות יערוף בנחל איתן במקום שאינו עושה פירות ופריך אלא מעתה זקן או סריס מאי ומשני אלא מאי פירות מצות והיינו כמו עד"מ

הזריע' שזורע בהארץ שעיקר שם זרעי' המה זרעוני גינה שאינן נאכלי' שאין בהם שום טעם מורגש כלל רק לאחר שנרקבו בעפר הארץ ומתאחדי' עם העפר בתכלי' או יתלבש בהן כח הצומח והצמיח מהן את מה שיש בכחן הנעלם מהעלם לגילוי ועוד זאת בתוס' מרובה על העיקר עד שמגרעין א' יוצמח ה' או ו' פעמי' ואז כשיוצמח הפרי יוכר ויורגש בה הטעם הנגלה לחיך הטועם הן בתבואת הארץ הן בפירות האילן כמו גרעין התפוח שממנו ישריש האילן התפוח אין בו הרגש טעם מתיקות או חמיצות ולאחר שיוגדל הפרי ממנו אז יוכר הטעם הנעלם שהי' בעודו באיבו אם מתוק או חמוץ הכל לפי ההשרשה כן יציץ ויצמח הפרי ממנו המוליד בדומה לו אך לזאת שיתפשט מכח הנעלם שבגרעין לגילוי והתפשטו' בתו' מרובה בכחי' הצמח' מצטרך תחלה להתרקב הגרעין בארץ שמתבטל ממהותו והגשמתו בלתי להיות נפרד מן עפר הארץ ועי' הרקבון מתחבר בתכלי' עם עפר הארץ כי מתבטל מכל וכל ואז מתלבש בחי' כח הצומח הכללי שבארץ כי יש בחי' כח הצומח הכללי בארץ כי מגדל' אילנו' ודשאי' אף בלתי זריעה מהמא' תדשא הארץ שנתלבש בה הכח הזה והזריע' שנזרעי' בה בשביל שיתפשט מכח הצומח הכללי בפרטי' הצמח' הפרי ההוא לפי ציור מהו' הגרעי' שנו' בבחי' פרט בגרעין ההוא להצמיח ממנו כדמותו וכצלמו בתוס' מרובה ושיתפשט הכח הנעלם לגילוי והוא הטעמי' שניכרי' אחי'כ בהפירו' אשר לא היו נרגשי' במקורן הגרעינין כו' כנ"ל וכדכתי' תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ עושה פרי אשר זרעו בו על הארץ למיניהו דהיינו שיש בהארץ כללי' כח הצומח שנתלבש בה עפי' מא' ה' ית' במא' תדשא ולכן מגדל דשאי' ואילנו' אף בלתי זריעה רק כשזרעי' בו מצמיח למיניהו שזרעו בו שמתלבש כח הצומח הפרטי' בהגרעי' דפרי ההוא להוליד בדומה לו לעשו' הפרי דוגמ' הגרעי' שזרעו בו למיניהו כנודע.

וכמ"כ ממש בחי' נ"י נק' ארץ חפץ כדכתי' ואת' תהיו לי ארץ חפץ נאו' ה' וגו' כי המצו' שנמשכי' מחפץ ורצון העליון כמ"ש עת לכל חפץ תחת השמים המה נזרעי' בבחי' הארץ העליונה כנ"י שלזאת נקראת ארץ חפץ וכתי' זרעו לכם לצדקה אשריכם זרעי' ע"ל כ"ל מי"ם וגו' וכאשר הזרעי' המה מתבטלי' ומתהפכי' מיש אין בבחי' הארץ העליונה שהיא בבחי' ביטול תמיד כמ"ש אלקי' אל דמי לך כו' (וכתי' ארץ אוכלת יושביה היא כמבואר במ"א שהוא לשון כליון וביטול כי צבא השמי' לך משתחווים וכולם מקבלי' עליהם עמ"ש כו' ועונים באימ' ואו' בירא' וזהו אוכלת יושביה

להתהפך מיש לאין כי אש אוכלה הוא ודיל) או מאיר בהן בחי' כח הצומח שבארץ העליונה להצמיח בבחי' התפשטו' מהעלם לגילוי שיתגלה הכח הנעלם שבהן בבחי' גילוי והתפשטו' ועוד זאת בתו' מרובה על העיקר שמאי' בהן בחי' אא"ס ב"ה ואז נק' בחי' פירות שיש בהן טעמי' נגלים בבחי' גילוי משא"כ כשהי' גרעינין אינן נאכלי' שאינן בהן הרגשת הטעם הגלוי כ"א בכח הנעלם ועשייתן מגרעינין בחי' פירו' הוא ע"י כנ"י שנק' ארץ חפץ וזה יהי' לע"ל שיתגלו טעמי תורה כמ"ש רש"י בשה"ש ע"פ ישקיני מנשיקו' פיהו שאז יתגלו הפירות שעשו ישראל כל זמן העבודה והמעשה ע"י הזריעה דהמצות בהארץ חפץ כמ"ש זורע צדקו' ואח"כ מצמיח ישועו' כו' וזהו כווננו' רז"ל הוא לא הניחו לעשות פירות יערף בנחל איתן במקום שאין עושה פירו' כו'.

וביאור הענין הוא דהנה ישראל עלו במח' קדומה ומקורן הוא בחי' ראשיית ונמשכו בבחי' אחרי' סוף כל דרגין בבחי' עשי' גשמי' שנמשכו מבחי' כבוד מלכותו ית' מקור דבי"ע שהיא בחי' אחרי' וסוף כ"ד כנודע וברם זאת ידוע מ"ש בסי' כי נעוץ תבי"ס וסופן בתחלתן דייקא והיינו שישראל שלמטה יש בהן הכח והיכולת הגדול הזה להמשיך ע"י הביטול בעבודת ה' זו תפילה בקבלת עמ"ש באוי"ר ובפרט בק"ש כו' ממקורן מח' הקדומ' מראש כ"ד בחי' הארת אא"ס ב"ה בבחי' הסוף כ"ד בחי' ארץ חפץ העליונה שם כבוד מל' מקור דבי"ע וזהו ע"י עוצם הביטול שלהן בקבלת עמ"ש דוקא כ"י נעוץ תחלתן בסופן דוקא כנ"ל.

וזוהו ענין העלי' של התו"מ שמתעלי' ע"י ישראל דווקא והיינו כי התו"מ נתלבשו בענינים גשמי' דעוה"ז צמר דציצית קלף דתפילין כו' שמתבררין ומתעלי' ע"י שישראל מקיימין ומניח תפילין ולובש ציצית ומתפלל בבחי' קבלת עומ"ש ע"י לכישת הטלית שהוא פרישו דמלכא עילא' כו' ובהנח' תפילין המשכ' מוחין עליונים כו' כי הגוי כשיקיימן כיון שאין בו מציאת הביטול לא ימשיך כלום שנשארו בבחי' יש כמו שירדו בסתר המדריג' רק הישראל כשלושב ציצית ותפילין ובו נמצא מציאת הביטול לכן עי"ז מתעלי' בחי' המצות אלו ומתהפכי' מיש לאין בהתאחדו' עם נפש האלקו'י שזהו בחי' הזריעה שלהן בבחי' הארץ שנרקיב' ומתאחדי' בעפר הארץ שקודם שנזרעי' בה היו מבחי' זרעונים שאינן נאכלי' פי' אף שיש בהן בהמצות בחי' מציא' האורו' הגבוהי' ועליוני' מאד נעלה שנמשכי' מבחי' חפץ העליון אכן המה בהן בבחי' העלם מאד בבחי' התעלמו' הטעם הפרי

שבהגרעי' ככח הנעלם כי הוא בעצמו אינו נאכל עד לאחר שנרקב בארץ ויוצמח ממנו אח"כ הפרי כנ"ל דכמ"כ הוא בהמצות המלובשי' בבחי' יש דעשי' שנק' בחי' זרעוני' שהאורו' עליונים מלובשי' בהן בבחי' העלם דכאשר יזרע בארץ חפץ המה כנ"י המקיימין אותן שבהן נמצא בחי' מציא' הביטול כנ"ל אז יוצמח מהן אח"כ בחי' הפרי והטעם שבה ומה הגם' בתוס' מרובה על העיקר כמו לאחר שנזרע הגרעין יוצמח ממנו אח"כ מאה שערי' כו' והיינו בחי' המשכ' אא"ס ב"ה שנמשך ע"י המצות שנתעלו כשנתייחדו עם ישראל המקיימין בבחי' ביטול לה' והן הן כוונת המצו' כנודע והברכ' שלפניהן שממשיכי' ע"ז עד"מ בחי' כח הצומח בהגרעין שנזרע בהארץ להצמיח בתוס' מרובה ושיתגלה הטעם שהי' בהגרעין בהעלם בפרי שנצמח' ממנה בבחי' גילוי' דהיינו בחי' התגלות העונג ונועם ה' ית' שבהמצות מהעלם לגילוי' בתוס' הארת אא"ס ב"ה ונועם ה' כנ"ל בנועם' העליון שזה הצמיח' הוא מבחי' המשכת כח הצומח המתלבש בהגרעין שבארץ עליונה דהיינו בבחי' המצות ממקורן החפץ עליון והארץ נק' ארץ חפץ שהוא מצד הזרעי' של המצות שנזרעו בה אבל בלתי הזרעי' לא הי' נמשך כח הצומח להתלבש בה נמצא ששניה' מצטרכי' הזרע והארץ שנזרע בה או נמשך כח הצומח ומתלבש בהארץ פי' בהזרע שנזרע בארץ להצמיח' ולהגדילה דכמ"ב למעלה נאמר זורע צדקו' מצמיח ישועו' וכתי' אשריכ' זורעי' על כל מים דהיינו המצו' נק' זרעי' שנזרעו על כל מים למעלה מבחי' המים שלמעלה דהיינו כמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקו' וגו' אבל בחי' הזריעה זו שהאור והטעם הפנימי' נעלם בהן שנמשלו לזרעוני' שאינן נאכלי' נדמו המה על כל מים למעלה מבחי' השפעה זו דבחי' נהר היוצא מעדן שהאור נמשך בבחי' גילוי' מעילה לעלול עד אשר משם יפרדו כנודע ואח"כ כשנזרעו בארץ עליונה ארץ חפץ מקור כנסי' דהיינו כשישראל מקימין המצות בבחי' ביטול לה' אחד ית' או נמשך בחי' כח הצומח בהן להצמיח הפירו' שהוא בחי' התגלו' האורו' והטעמי' דעונג עליון שהי' בהן בהעלם ובתוס' אור זה יהי' לעיל וזהו מצמיח ישועות וד"ל.

וזהו הבאי' ישריש יעקב י' עקב וזהו בחי' השרשה של המצו' שנק' בחי' זרעי' שאינן נאכלי' שהאור מתעלם בהם בבחי' העלם והמ' ירדו בסתר המדריג' בבחי' הגשמי' למטה מטה בעניני' גשמי' דעשי' וזהו השרשה שלהן שנק' בחי' יעקב י' עקב והבאי' הוא ג"כ לשון ירידה כמו הבאי' מצריימי'

שנשפלו בבחי' ירידה בבחי' גבול דבי"ע שנק' מצריימ' כנודע ואח"כ כשנזרעו בהארץ עליונה ונתהפכו מיש לאין בבחי' הביטול דעבוד' נ"י שנק' ארץ חפץ אז יציץ ופרח ישראל שיתגלו טעמי תורה לעיל ובתוס' מרובה בבחי' הגדלה והצמח' שבחי' גדלו' נק' ישראל וקטנו' בחי' יעקב כנודע ואז ימלא פני תבל תנובה שאז נק' בחי' פירות שיתגלה הטעמי' הפנימי' שלהן בבחי' גילוי משא"כ עתה נק' בחי' זרעי' כנ"ל. ועוד י"ל תנ"ו ב"ה דהיינו בחי' ההשרשה של הזרעי' בהתבל וארץ עליונה ואוי"א דאוי"ח שמה שנזרע בה יתגלה לעיל בבחי' גילוי הטעמי' בחי' פירות וז"ש לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד פי' כי הנשמה עצמה היא מוגבלת ואף שימצא בה מציאת הביטול בכל' הנפש ממש אעפ"כ גם לכל תכלה ראיתי קץ וגבול מצד שעצמותה היא מוגבלת אבל מצותך רחבה מאד בבחי' אי"ס ממש לאחר שיצמחו בהארץ עליונה בתוס' מרובה בבחי' אי"ס ממש כנ"ל ולכן כעת בזמן הגלות הוא בחי' קליטת הזרע בארץ חפץ שזהו הבאי' ישריש יעקב כו' סובלי' השעבוד והצער הגדול בכדי שיוקלט הזרע ויתרקב בבחי' ביטול בכדי שיוצמחו הישועו' אח"כ לעיל שימלא פני תבל תנובה שיהי' נגלה כבוד ה' וכמו במ"ת שהי' בחי' גילוי אלקו' כמ"ש וירד ה' על הי"ס הוצרך להיות תחלה השעבוד במצרים בחומר ובלבנים כו' אך אז הי' רק התגלות חיצוני' התורה ולעיל יהי' התגלות בחי' פנימיות התורה לכן הגלו' מתארך יותר עדין שנת"ל וד"ל.

וזה"ש במדרש אמר הקב"ה לעולם עולם עולם מי כראך יעקב בראך הה"ד כה א' ה' בוראך יעקב ויוצרך ישראל דלכאורה יפלא הלא נהפוך הוא שישראל הוא למעלה במדרגה מיעקב כפי שנת"ל דכתי' ירש יעקב והדר יציץ ופרח ישראל אך הענין הוא דהנה נודע ענין החומר והצורה שהחומר הוא העצם ההיולי והצורה הוא ההתפשטו' והתגלו' שלו כמו בחי' כח המשכיל הוא החומר והצורה הוא התגלו' השכל בבחי' התפשטו' החכ' פרטי' הנובע ממנה ואף שהצורה מתפשט בהרחבה והתפשטו' יותר מן החומר כי הכח המשכיל החומר הוא כח נעלם בלי מה וכאשר לא יתחכם לעולם באיזה חכ' ולא יתפשט החומר בבחי' צורה מה בכך שיש בו כח נעלם המשכיל להיות חכם לכשירצה אבל הצורה הוא ענין ההתפשטו' החכ' בחכמו' פרטי' שונים במרחב והתפשטו' הרי יש מעלה יתירה בהצורה אעפ"כ עיקרא ושרשא דכולא החומר שממנו תתפשט הצורה כי לפי שכלו יהולל איש דהיינו לפי עצמו' כח המשכיל שבו יוכל להתחכם בבחי' התפשטו' הצורה בשכלי' שונים כו' אם חכ' הוא יהי' חכמתו מרובה ואם טפש הוא לא תועיל היגיעה בחכמו' ולימודי' כו' וכמ"כ עדי"מ למעלה יש בחי' חומר וצורה דהיינו בחי' ההשרשה הוא החומר וההפרחה וההצמח' הוא בחי' הצורה שאף

כשיוצמח יתרבי' בתו' מרובה על העיקר אעפ"כ העיקר הוא השורש והוא המקור, ולכן כתי' ישרש יעקב שאף שיעקב מורה על בחי' קטנו' וצמצום די' בעקב שזהו בחי' ההשרשה דזרעי' עליונים בארץ עליונה אבל הוא בחי' השרש ולמעלה מבחי' ישראל שאף שהוא בחי' גדלו' בהצורה והצמח' הזרעי' בתו' מרובה אכן הוא בעולם שלמטה דהיינו ביצי' שהוא הצורה דעולם הבריא' ששם הוא השרש ולזה א' יעקב בראך דייקא ויוצרך ישראל ואף שישרש יעקב ויציץ ופרח ישראל שהכל א' כנ"ל וד"ל אך ענין יעקב בראך בכלל הוא נודע ע"פ הקל קול יעקב שיעקב הוא בריח התיכון המבריה מן הקצה אל הקצה מדה הממוצעת המחבר ב' הפכי' דחוג' כו' וכן הקול כולל ג' בחי' אש ומים הפכי' ורוח הממוצע וזה נודע שכל בחי' המשכה שיומשך מעולם ועד עולם א"א זולת ע"י בחי' קול יעקב בג' קוי' הנכללי' כ"א ע"י מדרג' הממוצעת וזהו בוראך יעקב דייקא וכן בתפילה שיסדו אכה"ג ע"ז הסדר יסדום יש פסוקי' המורי' על מרירו' ויש פסוקי' על בחי' שמחה ויש פסוקי' רחמי' שזהו בחי' יעקב המבריה ב' קצות כא' וזהו בוראך יעקב וד"ל.

ולהבין* שרשן של הדברי' הנ"ל יובן בהקדים לבאר ב' מאמרי' דחז"ל הסותרים זא"ז שלפעמי' ארז"ל תלת קשרי' מתקשראן כחדא אורי' וקוב"ה וישראל דישאל מתקשראן באורי' ואורי' בקוב"ה ולפעמי' אמרו ע"פ תורה ציוה לנו משה מורשה א"ת מורשה אלא מאורסה שהתורה נק' בחי' כלה מאורס' שזהו בהיפוך הענין וכן משמע בזוהר בענין העוסק בתורה לשמ' שנק' מארי' דאורי' מארי' משנה מארי' קבלה שזה ישתוה לזה המא' שהתורה נק' מאורס' כנ"ל אבל במא' דישאל מתקשראן באורי' הוא בהיפוך ואוי' דאוי' ושניהם וצ"ל כ"ז. והנה תחלה נבאר ענין סדר ההשתלשלו' דא"י וא"ח פ"י א"י הוא בחי' סדר ההשתלשלו' מלמעלה למט' מאין ליש מעלה לעילה מריש כ"ד ועד סוף כ"ד שע"ז ארז"ל במעשה דר"ח גדול הנס האחרון כו' דגמירי דמין שמיא מיהב יהבי משקל לא שקלי פ"י שזהו בחי' א"י בחי' סדר ההשתלשלו' מלמעלה למטה דמיהב יהבי להתהוות מאין ליש שתתגשם השפע מעלה לעלה אבל משקל לא שקלי

ולהבין שרשן: שם קודם הביאור יש כותרת: בעזיה ביאור על הנ"ל.

ושניהם וצ"ל: שם: ושניהם אמת וצ"ל.

ההשתלשלות מלמעלה: שם: ההשתלשלות מאין ליש מלמעלה.

שיתהפך מיש לאין ממטה למעלה ועיז אמרו זיל גדולי מעשה צדיקי ממעשה שמי וארץ דהיינו בחי הא"ח שממטה למעלה להפך מיש לאין בחי הבירורי דנוגה דבייע שמתבררי ומתעלי לקדוש עיי עבודת הצדיקי שזהו גדולי מעשיהם ממעש' שמים וארץ דאיי דמיהב יחבי להתגשם מאין ליש שזה הבחי דא"ח גדול במעלה יותר כי אין רבותא דמרוחניו יתהוו הגשמי אבל הגשמי יתהפך לרוחניות זהו חדש ונפלא ביותר והנה לזה הי עיקר כוונו המאציל ב"ה ביריד השפע דסדרי ההשתלשלו דאבייע שנתאוה הקב"ה להיו לו דירה בתחתוני דייקה שיתהווה בחי בייע היש ונפרדי ושנתהפך מיש לאין עיי עבודת הצדיקי בקיום התוי"מ שמתהפכי מאין ליש בבחי הביטול שלהם בעבודה שלכן נק' בחי ארץ חפץ כמשי"ת וכדכתי' ועמך כולם צדיקי לעולם ירשו ארץ וגו' וזהו גדולי מעשה הצדיקי כו' כנ"ל ולזה נתאוה הקב"ה וזה הי עיקר הכוונה וכאשר נשלם הכונה והחפץ עליון אז נק' ארץ חפץ שבהארץ נמצא בחי מציאו החפץ עליון והעונג עליון הם בבחי זריעת הזרעי דהמצות שנמשכו מחפץ עליון ב"ה וכאשר עיי הביטול שבארץ אז מתגלה בחי העונג עליון מקורם בתו אור וגילוי כו' משאיכ קודם לכן שהי האור זרוע שלהני בכח הנעלם מצד שנפלו בבחי שבירה ויש בנוגה דבייע וז"ש בזהוהר מאן דלא מהפך מחשוכא לנהורא וטעמי מרירו למיתקא כו' שהוא בחי הבירורי דנוגה שמתבררי מהם רפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה לבין ונתפשטו לנוגה דבייע שמתבררי עיי ש' מ"ה המברר שרשן של ישראל שהוא תכלי הביטול כמ"ש ונחנו מ"ה שהוא עיי קיומן המצות שנפלו בבחי נפילה ושבירה בנוגה דבייע וכמו הציצית מצמר בהמ' טהורה דנוגה וקלף התפילין והמ' בבחי יש דנוגה וכיון שטווי ליש ציצי ואח"כ לובש הטלית הישראל ומתפלל בו בכוונת הביטול לה' אזי ממילא מתעלי בבחי העלא מין ומתבררי מבחי יש דנוגה לבחי אין וכיטול דקדושה ואז חזורי בבחי מין לשרשן הנעלה שהיו קודם השבירה וממשיכי מ"ד ממקורם הנעלה וזהו ענין הזריעה שלהם בהארץ חפץ דכמו עד"מ הזורעי זרעי גינה שאיני נאכלי בקרקע הארץ מתרקבי בה ומתבטלי ממהותן להתאחד בעפר הארץ עד שאז הארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח בתו מרובה על העיקר כנ"ל בתורה שזהו מצד שקודם שנזרע הי הכח הנעלם של הצמיח הפרי ההוא כדומה בהן בבחי העלם כי אינן נאכלי ואין בהם טעם כלל ואף שהפרי היא הנולדה ממנה ותולדתה היא ושרשה ועיקרה רק יציאת הכח הנעלם והתגלותו הוא עיי הרקבתה תחלה בעפר הארץ שהוא תכלי הביטול שלה מהגשמי היש שלה והתאחדותה בעפר הארץ

גורם סיבת התלבשות כח הצומח הכללי שבארץ בהגרעין הנרקב דוקא להצמיח הפירות שמוציאה היא דוקא ובתו' מרובה וראי' לזו כי מגרעין תפוח לא יגדל פרי הרמון וכדומ' כי היא השורש והאב להפרי הנצמח מכהה הנעלם רק התרקבותה והתבטלותה והתאחדותה בעפר דוקא גרם סיבת התלבשו' כח הצומח הכללי שבארץ בה להוציא צמחה בגילוי הטעמי' שבהפרות הנצמי' ובתו' מרובה כנ"ל. וכמ"כ ממש הוא ענין המצות שנמשלו לזרעי' שהמה האורו' הגבוהי' מאד נעלה דתוהו שנפלו בשבירה לבין ומבין לנוגה דבייע' שהאורו' הנעלמי' המה בהם בכח הנעלם בזרעי' שאינם נאכלי' והמה השרשי' להפירות הנצמחי' מהם וטעמיהם כו' כנ"ל וארץ עליונה הוא בחי' מל' דאצי' המברר כל הכירורי' במ"ה שבמל' כמ"ש ותתן טרף כו' (וכמבואר בקבלה שבמדהי' במדה הוא מצד שהשבירה הי' במלכו'י דתוהו בסוד וימלוך וימת כו' לכן התיקון הוא ע"י מל' דוקא ע"י העלאו' מין שלה בא"ח של המתבררי' כמבואר במ"א בארוכה) וכן נשמו' ישראל שרשם מבחי' מ"ה בבחי' ארץ העליונה מקור כניי' (אף ששרשן גם למעלה מעלה מבחי' ש' מ"ה עצמו דז"א אבל נשפלו' למטה כמבואר במ"א ע"פ ששם עלו שבטי' שבטי י"ה עדו' לישראל ע"ש) והיא נק' בחי' ארץ חפץ שבה נשלם הכוונה דרצון העליון ב"ה בבחי' הכירור דרפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה ע"י הזריעה בה בבחי' הגרעינין שהמ' בחי' המצות שמתאחדי' בבחי' הביטול בעפר הארץ והיינו ע"י קיומן של ישראל שלמטה המצות בבחי' עבודתן בכיטול לה' בעבודה שבלב זו תפילה כנ"ל שלאחר שמתעלי' הכירורי' מיש דנוגה לבחי' ביטול דקדושה אז דוקא מתלבש בהן כח הצומח הנמשך מלמעלה מכללות מכח הצומח שבארץ העליונה מאד נעלה דהיינו מבחי' מל' דא"ס ב"ה בהארץ חפץ דמל' דאצי' להתלבש בהזרעי' שבה להצמיח הפירות בבחי' הצמח' בתוס' מרובה על העיקר בבחי' המשכ' המד' דתו' אור דתוהו מקורן ע"י המין שלהן בא"ח של המתבררין הזרעי' שנתבררו ונכללו בה והרי זה ממש דומה למשל הזרעי' שזרעי' בהארץ ונרקבי' ומתאחדי' בעפר הארץ אזי יתלבש בהן כח הצומח להצמיח כנ"ל (וזכר כלל זה שע"ז נשען כל הענין דהיינו המצות המה הזרעי' שנפלו בשבירה ליש ומתבררי' במל' דאצי' עפר הארץ ע"י מציאו' הביטול שבה ונעשה מהן בחי' העלא' מין לשרשן מל' דא"ס להמשיך כח הצומח דא"ס דהיינו תוס' אור א"ס המתוסף בתו' מרובה

הנצמי': שם ליתא.

הנעלמים: שם: הנעלים.

שבמדה במדה: שם: שמדה.

במלכות דתוהו: שם: במלכות דנוגה דתוהו.

נשפלו: שם: נפלו.

על העיקר בהצמיחה והתלבשו' הכח הצומח הוא בהגרעין דוקא כי הוא הגורם והממשיך ומבלעדו לא הי' נמשך כנרא' במשל שאם לא הי' נזרע הזרע לא הי' נמשך כח הצומח להצמיח הפרי כי מציא' הפרי הוא ממנה ממש יציא' הכח הנעלם שבה לגילוי רק בתו' מרובה דכמ"כ מציא' האורו' העליונים הוא בהמצות עצמן דייקא רק בהעלם ולאחר הבירור מתגלי' ועוד זאת בתוס' אור המשכ' השפע דמל' דא"ס במל' דאצי' להוסיף אור שזהו המיד' בתוס' אור גורם סיבת הגילוי דהאורו' שהי' נעלמי' כמו הכח הצומח גורם סיבת הצמיח' ודיל ודו"ק).

והנה זהו מעלת ישראל שנמשכו מבחי' הארץ עליונה שבהן מציאת הביטול נמצא ונמשלו לארץ המקבל הזרע והמצות המה הזרעי' הזרועי' בה דוקא או עושה פירות כנ"ל מצד התהפכותן מיש לאין בבחי' הביטול של נפש הישראל המקיים המצוה שהמצוה מתאחדת עמו אז יש לה עלי' לשרשה וממשכ' אח"כ מיד בתו' אור ממקורה הנעלה שאז היא מעלה נפש הישראל מצד מקורה הנעלה. שממשכ' מבחי' חפץ העליון תוס' אור בבחי' הארץ העליונה שרש נ"י ואז נקראת ארץ חפץ ואז נשלמת הכוונה וחפץ העליון במה שנתאוה הקב"ה להיות' לו דירה בתחתונים שזוהי עיקר הכוונה כנודע ובזה יובן היטב במה שלפעמי' נק' התורה כלה מאורסה וישראל בחי' חתן ולפעמי' בהיפוך דלתת קשרי' כו' כנ"ל ששניהם אמת שמתחלה קודם שמתבררי' המצות או ישראל המה המבררי' והמה נעלי' שמעלי' המצות והתורה ג"כ עדיז' כי האומר אין לי אלא תורה כו' שהעיקר הוא בחי' הביטול הנמצא בהישראל אבל גוי שעסק בתו' לא עביד מידי וכן המצות כנ"ל ואח"כ המצות נעלי' שמעלי' את ישראל לשרשן בחי' חפץ העליון וגורמי' סיבת המשכו' תוס' אור ממקורן הנעלה מבחי' א"ס ממש לנשיי המוגבלי' וכמ"ש בתורה ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים ובמצות רחבה מצותך מאד אבל לכל תכלה ראיתי קץ פי' אף שהאדם הוא בבחי' האהבה בכלו' הנפש גם לכל תכלה ראיתי קץ דהיינו הגבול שבעצם הנשמ' שהיא בעצם מוגבלת ולכן המצות והתורה מעלי' את הנשמ' לבחי' אור א"ס ב"ה הבלתי גבול מקורן (ומ"ש בתורה ארוכה ג"כ משא"כ במצות כי הארוך הוא יותר. מלמעלה למטה והרוחב הוא ההתפשטו' במקומו במרחב כנודע יש טעם לזה מבואר במ"א כי התורה משתלשלת בריבוי הלבושי' דסדרי ההשתלשלו' באורך משך מעולם ועד עולם וזהו ארוכה אבל המצות אף שהמה ג"כ מתגשמי' למטה

שזה המיד' בתוס': שם: המיד' שזה התוס'.

הנעלה: שם: הנעלם.

יותר: שם: שיווד.

אבל לא יפעול בהן השינוי באורך ההשתלשלות מצד שהמה נמשכי' מעצמו' הכתר דחירותי' דגלגלת' כו' משאיכ' התורה משערו' דאי' ע"ש' וז"ש אשריכם זורעי על כל מים דהיינו בחי' הזרעי' דהאורו' הגבוהי' הנעלמי' בהמצות שנזרעי' בארץ חפץ עליונה דמל' דאצי' כמ"ש זרעו לכם לצדקה שהשפע זו היא למעלה מבחי' ההשפעה דבחי' המים עליונים דנהר היוצא מעדן להשקו' את הגן כנודע יש ב' בחי' בההשפעה עליונה הא' הוא בחי' מים דתיקון דנהר היוצא מעדן בבחי' גילוי האורות בסדר ההשתלשלות עלה ועלול משכל למדו' וממדו' לדיבור כו' והב' הוא בחי' ההשפעה דזרעי' של המצות שנפלו בבחי' שבירה והאורו' הגבוהי' נעלמי' בכדי שיתתקנו אחיכ' ויתחברו ויתגלו הפירות טעמי המצות האורו' הגבוהי' הגנוזי' בהם כי המה גרעינין שאינן נאכלי' כנ"ל והיינו כי השבירה הי' בחי' סותר ע"מ לבנות כמבואר בדוכתא טובא שהוא מפני שהאורו' הגבוהי' מאד נעלה א"א להם להתגלו' בבחי' השפעת הגילוי דסדר ההשתלשלו' דעלה ועלול זולתי עד"ז האופן שיהי' בחי' שבירה שהאורו' הגבוהי' נעלמי' בהם ונפלו מאד למטה ולאחיכ' שיתבררו יתגלו כו' וזהו על כל מים למעלה מבחי' השפעה זו שבבחי' גילוי מעילה לעילה שבבחי' תיקון דנהר היוצא מעדן וזהו אשריכם זורעי על כל מים וכנ"ל ואחיכ' כתי' משלחי רגל השור והחמור כנודע.

וזהו זרע צדקות מצמיח ישועות פי' כי תחלה הוא בחי' הזריעה דהמצות שהמה האורו' הגבוהי' שנפלו בבחי' שבירה שנק' גרעינין שאינם נאכלי' בכדי שאחיכ' כשיתבררו ויצמחו הפירות טעמי המצות שיתגלו לע"ל לאחר הבירורי' כמושיית' זהו בחי' מצמיח ישועות דהיינו בחי' התגלות שעי' נהורי' כמ"ש וישע ה' להבל כו' ואל קין ואל מנחתו לא שעה וכן בתפילה ולתפלתם שעה שהוא בחי' התגלות שעשועי המלך ב"ה שרש העונגי' של המצות וכן בתפילה מלך ממיית ומחיה ומצמיח ישועי' ממית הוא בחי' השבירה דתוהו ומיתת מלכין קדמאין ומחיה הוא התיקון ובירור המלאכי' ואז ומצמיח ישועה וכנ"ל וד"ל.

ועתה יובן היטב הכתוב בהבאי' ישרש יעקב כו' והיינו כי עתה בזמן הגלות היום לעשותם זמן הבירורי' שמבררי' רפיח ניצוצין דתוהו שנפלו בשבירה בבחי' עסק התורה ומעשה המצות שזהו בחי' הזריעה שלהן בהארץ להתברר בבחי' הביטול דעפר הארץ ולהתאחד עמה ולכן עתה זמן הגלו' בכדי לברר הנפש הבהמי' ולהכניעה בסבלות הגלות המר בכדי

שתקלט הזרע הזרוע בתוך הנפש שנמשכ' מארץ עליונה ולעיל בגמר ותכלי' הבריור' יהי' לקיבול שכון דהיינו מצמיח ישועות בחי' הזרעי' שנזרעו וילידו ויצמיחו פירותן טעמי' המצות שיתגלו לעתי' כדפי' רשיי' ע"פ ישקיני מנשיקות פיהו וכנ"ל. וכמ"כ הי' ענין שעבוד הגלות דמצרי' בחומר ובלבנים ובכל עבודה קשה וימררו את חיהם בכדי שיוקלט בחי' הזרע הזרוע ולאח"כ הי' הגאולה ומ"ת בחי' ההולדה וההצמחה ועתה שמצטרך לבחי' התגלות טעמי' המצות פנימי' התורה מאד נעלה מתארך הגלות יותר כנודע. וזהו הבאי' ישרש כמו הבאי' את יעקב מצרימה שהכל א' שהוא ההשרשה דהזרעי' בעפר הארץ העליונה ומתבטלי' שזה הבריור שלהם בבחי' הביטול שלהן וזהו ענין הגלות שעתה המה זורעי' על כל מים כנ"ל ולעתיד לבא יציץ ופרח ישראל כנ"ל, ואעפ"כ ההשרשה היא למעלה מבחי' ההצמחה וההפרכה כנודע שהשורש הוא החומר ההיולי העצם והצורה היא המתפשט ממנה למטה אף שזה בגלוי והתרחבו' וזה בהעלם כי באמת עצמות הגרעין אף שאין לה טעם הוא השרש ומקור להפרכי' הפירות שיש בה טעם שנצמחי' ממנה ולכן הבאי' ישרש יעקב הוא בבריאי' ויציץ ופרח הוא ביצי' כי יוצר אור ובורא חושך כתי' שבחי' אור דיצירה הוא הצורה דהחושך דבריאה וזהו יוצר אור ולכן נק' עולם היצירה ואעפ"כ נק' זה בחי' יעקב וזה בחי' ישראל כי ישראל הוא בחי' גדלות והתפשטו' ויעקב הוא בבחי' הקטנות וזהו בוראך יעקב ויוצריך ישראל עולם עולם מי בראך יעקב בראך וכנ"ל והכל עולה בקנה א' וד"ל.

הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל ומלאו פני תבל תנובה. הנה ידוע דפסוק זה קאי על גלות מצרים שנמשל לשרישה וז"ש הבאים ישרש יעקב וכן ע' נפש דיעקב איש ובתו שבאו מצרים ויציץ ופרח ישראל קאי במ"ת שלאחר יצי' והכונה כך הוא דהבאים בגלות מצרים בבחי' שרישה יציץ ופרח אח"כ במ"ת. ויש להבין מה שייך ענין שרישה בגלות מצרים וצמיחה זו במ"ת שמן ההשרשה דגלות מצרים מה היא. אך הנה כתי' כה אמר ה' בוראך יעקב יצרך ישראל כו' וכדברי רז"ל אמר הקב"ה לעולם עולם מי בראך יעקב בראך ויצרך וישראל יצרך כו' וז"ש כה אמר ה' בוראך יעקב כו'. ויש להבין למה יחס הבריאה ליעקב והיצירה לישראל הלא מדריגות ישראל גבוה ממדריגות יעקב וכמ"ש לא יעקב יקרא עוד שמך כ"א ישראל והל"ל בחי' בריאה לישראל ויצירה ליעקב (כידוע דהבריאה בבחי' יצירה)

חב"ד והוא בחי' ישראל לי ראש והיצירה בבחי' חג"ת שהוא בחי' יעקב בחי' הת"ת). אמנם הנה כתי' קדש ישראל לה' ראשית תבואתו ולכאורה אין שייכו' לקרות לישראל בשם תבואה וגם לשון תבואתו איך שייך לאמר למעלה ענין תבואה. אך הנה ארו"ל בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית כמ"ש קדש ישראל לה' ראשית כו' ותבואה זו היינו בחי' תורה ומצוה שנק' למעלה בשם תבואתו וישראל נק' ראשית תבואה דתו"מ לפי שכל עיקר ירידת הנשמה בגוף הוא בשביל מעשה המצות כמו שאמרז"ל היום לעשותם ולמחר כו' וזהו תכלית כוונת המאציל בהשתלשלות העולמות כולם וזהו בשביל ישראל שנק' ראשי"ת תבואת"ך כו'. ויובן זה בהקדים תחילה שורש ענין המצות. דהנה אמר בזה' שהמצות נק' לבושי' וז"ש ואברהם זקן בא בימים כו' ואי חסר מצוה א' חסר לבושא חדא כו' וז"ש כי צל ימינו עלי ארץ שניתן לאדם ע' שנה לעשות בחי' לבושי' לנפשו מידי יום ביום וגם שיש הרבה מצות שא"א שיקיים אדם כמו מצות כהונה בישראל או מצות רבים וכה"ג הנה הוא בא בכמה גלגולים לקיים כל תרי"ג מצות כדי שיהי' לנפשו לבושים מכל התרי"ג מצות, ומצות התלויות בארץ ג"כ יוכלו לבוא לידי קיום ברוחניות כו' (כמו התפלה במקום תמידים וכה"ג) ולכך אמרו במשה ביקש ליכנס לארץ לקיים מצות התלויות בה כדי להלביש לנפשו בכל התרי"ג כו' ושכר המצות בגי'ע הוא בחי' הלבושי' שנעשה מהן לניצוץ האלהי בגי'ע שעי"ז יוכל ליהנות מזיו האלהי כו'. ויש ב' מדריגות במצות הא' גוף מעשה המצוה שעי"ז נעשה בחי' לבוש חיצוני בגי'ע התחתו' והב' בחי' הכונה של המצוה הרוחנית שמוזה נעשה בחי' לבוש פנימי בגי'ע העליון (כי גי'ע העליון בכריאה שהוא בחי' חב"ד וגי'ע התחתון ביצירה ועשי' שהוא בבחי' חג"ת נה"י כו'). והנה ארו"ל גבי עגלה ערופה בנחל איתן אשר לא יזרע אשר לא הניחוהו לעשות פירות מאי פירות מצות הרי נמשלו המצות בשם פירות וגם בל' הכתוב נק' המצות בשם זריעה כמו זרעו לכם לצדקה (שכל המצות נק' בשם צדקה כמ"ש וצדקה תהי' לנו) אשריכם זורעי על כל מים זורע צדקות וכה"ג. ולהבין ביאור זה דהנה ידוע דתכלית בריאות העולמות הוא מפני שנתאוהו הקב"ה להיות לו דירה בתחתוני' דוקא ולכאורה אין זה מובן דהלא כתי' את השמים והארץ אני מלא ואית' בזה' דלית אתר פנוי מיני' ולמה אמר דווקא בתחתוני' להיות לו בחי' דירה יותר מבעליוני' הרי נמצא בתחתוני' כמו בעליוני' כו' אבל התירוץ ידוע להיות כי יש ב' מדריגות טובב וממלא ומ"ש את השמים והארץ אני מלא קאי בבחי' טובב שנמצא בעליוני' ובתחתוני' בשוה ממש וז"ש מכה"כ בחי' זיו בלבד הוא בחי' ממלא כי'ע שבא האור בחילוק מדריגות עליון ותחתון. וביאור הדבר ידוע עד"מ גילוי אור וחיות הנפש באברי האדם שיש בהן חילוק מדריגות ראש ורגל ולב כו' כך למעלה בחי' התפשטות אור וחיות האלהי באבי"ע כמ"ש ואתה מחיה את כולם אית

וה' מוצא[ו]ת הפה והוי"ו דואת"ה היא בחי' המשכות מן בחי' טובב לממלא כמ"ש כי ה' הוא אלהים כו' ובחי' טובב ידוע שהוא בחי' עצמות אוא"ס שלפני התפשטות אורו באביע' בבחי' קו כו' והוא בחי' מקיף וסובב לכל האביע' בשוה כמ"ש בעיח ואעפ"י שהקפה זו בהעלם בכל עלמין מי"מ בא אור מקיף זה גי'כ בגילוי כמ"ש אני מלא בבחי' ממלא והוא ע"י מאה ברכות שחייב אדם לברך בכל יום. כי הנה פי' ברכה ידוע היא בחי' המשכה מן ההעלם דעצמו' אוא"ס שלפני הקו כו' שיתגלה במקורו בגילוי בעולם האצי' להאצי' ע"ס הכלולים בדי' אותיות דהוי"ו יו"ד וקוצו של יו"ד כתר וחכמה היא בינה וי"ו מדות כו' כידוע ואח"כ מתפשט הגילוי עוד לבריאה כמ"ש באורך נראה אור (ע"י הפסק הפרסה כידוע) ומבריאה ליצירה כו'. וזהו פי' ברוך ל' בריכה כמו הבריכה שנובעת מן ההעלם לגילוי (והטעם ק' ברכות דוקא נגד ע"ס שכוא"א כלול מי"ס והן בע"ס דכתר שנמשכו לז"א וזהו חייב אדם כו'). ואמנם בחי' המשכה זו דעצמות אוא"ס בבחי' מאה ברכות הנ"ל אינו נמשך רק ע"י ישראל כמ"ש בית ישראל ברכו את הוי"ו פי' שע"י כאו"א מישראל מתברך שם הוי"ו דאצי' הנ"ל ממקורא דכולא מעצמות אוא"ס שלפני הקו בבחי' גילוי ההעלם והוא ע"י מס"נ באח"ד (ושורש הנפש הישראל בעצמות אוא"ס כמ"ש כי חלק הוי"ו עמו) וכל ימי שנותינו בהם ע' שנה הוא להמשיך בכל יום ק' המשכות הנ"ל מן ההעלם לגילוי, ושלימות הגילוי הזה יהי' לעתי' כדכתי' עי"ן בעי"ן כו'. והנה בחי' מאה ברכות הללו אין בחי' גילוי ההעלם עצמות אוא"ס רק בבחי' קול ודבור באמרו בא"י כו' אבל ע"י בחי' המעשה של המצות נמשך בחי' גילוי זה למטה ממש והוא היותר עיקר כי סוף מעשה דוקא הוא שעלה במחשבה תחילה וכמ"ש סוף דבר כו'. וזהו שנמשלו המצות שבמעשה לבחי' זריעה דוקא כמ"ש זרעו לכם לצדקה כו' וכנ"ל דהנה עדי"מ הזריעה הגשמיות שזורעין גרעין כמו זרעוני גינה שאין בהם טעם כלל אלא קשין כעץ ונצמח בהם פרי מאכל בטוב טעם וגם זרעוני תבואה שנאכלים הרי נצמח מהן בתוספות מרובה מחטה א' כמה חטים וכה"ג וא"כ יש לחקור אם עיקר הצמיחה מן הגרעין לבדו היה ראוי שיצמח מהגרעין כמהו בלא טעם אלא ההכרח לאמר שעיקר הצמיחה מכח הצומח שבארץ שמצמיח בטבעו כל פרי ותבואה וע"כ נק' פרי הארץ ותבואות הארץ וכמ"ש כי כארץ תוציא צמחה כו'. ולפי"ז יש להבין לאיזה תועלת זורעין הגרעין או החטה תצמח הארץ מעצמה בלי זריעה. אך הענין הוא דהזריעה אינה אלא סיבה להעלות לכח הצומח שבארץ הצמיח וצומח מבחי' גרעינין אחרים חדשים והגרעינין הזריעה תרקב בארץ ונכלול תחילה ברוחניות כח הצומח ועי"ז מעוררו להצמיח ומ"מ צריך שיזרעו גרעין לפי המין שהרי לא יצמח מהחיטה שעורה וכה"ג. והנמשל מזה יובן למעלה בבחי' זריעות המצות כמו זורע צדקות כנ"ל. דהנה שורש המצות למעלה הן בחי' אורות

עליוני' דאצילות גבוהים מאד נעלים כמו מצות ציצית למעלה הוא בחי' אור מקיף דטלית שנק' פרישא דמלכא עילאה כמ"ש עוטה אור כשלמה והל"ב חוטין הן ל"ב נ"ח והתפילין למעלה הן בחי' ד' מוחין חו"ב וחוי"ג קדש בחכמה כו' כמ"ש בזוהר אך ירדו אור המצות העליונות למטה ונתלבשו בדברים גשמים כמו ציצית בצמר גשמי ותפילין בד' בתים ופרשיות גשמיות וכה"ג וזה שנמשלו לגרעין הנזרעים שאין בו טעם מאכל כלל כנ"ל אך ע"י בחי' זריעה זו נצמח במצות בחי' טעם ופרי מאכל וכמו שאמרו בגמרא' שהמצות נק' פירות כנ"ל. וסיבות הצמיחה הזאת כמו בגשמי' כח הצומח שבארץ כך ברוחניות היינו ע"י ישראל דוקא שנק' ארץ חפץ כמ"ש ואתם תהיו לי ארץ חפץ ועד"מ שאין כח הצומח מצמיח בכ"מ כמו במדבר שאינו מגדל צמחים וכה"ג בארץ עליונה המגדל צמחית תבואות המצות המה נשמות ישראל דווקא (ומדבר שבארץ עליונה נק' מדבר העמים כו') דהיינו כשישראל דוקא מניח תפילין נצמח עי"ז בחי' גילוי אלהות' כמו במצות תפילין למעלה כנ"ל ולא כשמניח התפילין ע"ג השולחן או כשמניחם נכרי ואעפ"י שגופו של האיש הישראל גשמי כמו נכרי אבל מצד שורש נשמתו יש בה בחי' כח הצומח שבארץ העליונה שהוא בחי' מל' דאצי' להצמיח אור המצות כמו שהוא למעלה כו' כמו במצות התפילין להמשיך ד' מוחיו ובציצית ל"ב נ"ח כו' מבחי' מקיף העליון דטלית שנק' פרישא דמלכא וכה"ג בכל המצות שעשית ע"י ישראל דווקא ובלעדס לא יצמח שום בחי' גילוי אור אלהי במצות וכמו עד"מ שמעצם הגרעין לא יצמח מאומה בלתי בחי' כח הצומח שבארץ כנ"ל וזהו שאמר זרעו לכ"ם צדק"ה לכם דוקא כי בחי' הצמיחה באה ע"י ישראל דוקא וכנ"ל בפ"י בית ישראל ברכ"ו את ה' ע"י מאה ברכות בדבור כך נמשך ע"י מעשה המצות שנק' זריעה כנ"ל וד"ל. וזהו ואת"ם תהיו לי ארץ חפץ אתם דוקא וארץ חפץ דוקא לפי שבחי' חפץ ורצון העליון שבמצות נזרע בנשמות ישראל שנק' ארץ וצומח ה' הארץ כל פרי המצות דוקא בטוב טעם ותענוג שברצון העליון הנק' חפץ וע"כ נק' ארץ חפץ ארץ המגדלת לבחי' חפץ ועונג העליון מבחי' ההעלם לגילוי כו' וד"ל. ולהבין זה בתוספת ביאור הנה ידוע שעצמות אוא"ס נק' קדו"ש ומובדל בערך מכל השתלשלות דאבי"ע ואין שינוי כלל בין קודם שהאצי' וברא כו' לאח"כ כמ"ש אני ה' לא שניתי כו' ולהיות כן כי ערך כלל בין העולמות עם עצמיות המאציל הוצרך לבוא אור השפע ע"י בחי' המל' שהוא בחי' התרוממות והתנשאות כענין מלכותא דארעא כו'. וז"ש מלכותך מכ"ע פי' בחי' מל' דא"ס עצמו נק' מלכותך לנוכח ומשם שורש בחי' המלוכה שבכל עולם ועולם שהמל' הוא בחי' מקור חיות זה העולם ולהיות כי אין מלך בלא עם נפרד ע"כ נמשכו הכרואים מבחי' המל' מאין ליש ואעפ"י שהן בבחי' יש נפרד יש בהן בחי' הביטול מהארת אור פני מלך חיים עליהם וכמו שאנו

אומרים וכולם מקבלים עליהם עומ"ש כו' ומזה נמצא בחי' הביטול בבחי' אין בכל הנבראים כמו בצבא השמים משתחווים בבחי' ביטול כו'. ואמנם זה מובן לכאורה דעיקר בחי' המלוכה הוא בחי' ביטול היש לאין וכל שהוא בחי' יש יותר להיותו בבחי' ריחוק יותר כשהוא בטל בזה יש יותר בחי' המלוכה מבקרוב שאינו בבחי' יש כיכ כמו השרים הקרובים למלך שאין בהם בחי' הביטול כיכ אין בהם עיקר המלוכה להיות בטלים לנגדו רק בהרחוקים שבטלים לרצונו והמלוכה נק' כבוד וברחוקים שמתבטלים יש כבוד יותר כידוע וכך הוא למעלה במלכותא דלעילא שבעולמות העליוני' הרוחניי' שאין שם בחי' הסתר אלהי כיכ ועיז ממילא אינם בבחי' יש נפרד כיכ אין בהם בחי' הכבוד במלוכה הפנימי' כמו בעוה"ז השפל שההסתר בתכלית והן בבחי' יש גמור להיותם בתכלית הריחוק ובבחי' ביטול יש בזה דוקא שורה עיקר בחי' כבוד מלכות העליון כמ"ש לכבודי בראתי' כניל ועיכ בנשמות ישראל בגופא דוקא עיז בחי' ביטול יש לסור מרע כו' בהם דוקא שורה פנימי' רצון המלוכה. וזהו כי תהיו אתם ארץ חפץ פי' בחי' חפץ תענוג עליון שבמל' דא"ס עצמו מקור כל בחי' המל' כמ"ש מלכותך כו' כניל כאשר עלה ברצונו ובמחשבתו הפשוט אנא אמלוך כו' הנה עיקר התגלות של בחי' חפץ ותענוג הזה שבעצמות אוא"ס (שנק' שעשועי המלך בעצמותו כו') אינו אלא למטה מטה דוקא והוא בבחי' הביטול של יש גמור של נשמות ישראל בגופו עיז המצות בקבלת עומ"ש מטעם הניל שבמקום המרוחק ביותר שם הוא עיקר וחפץ ורצון המלוכה עדימ' מביז שמקבל עונג גדול בביטול הרחוק ביותר דוקא ובו עיקר פנימי' כבוד ויקר תפארת גדולתו ומלכותו כו' ולמעלה היינו סוף מעשה דוקא ביטול יש גמור עלה במחשבה הקדומה תחילה אנא אמלוך כניל ועיכ נק' ישראל ארץ חפץ שבהם נגדל ונצמח בגלוי מן ההעלם מבחי' חפץ ועונג הפשוט שבעצמות אוא"ס עיז המצות שמקבלים עול מ"ש בסור מרע בשס"ה לית ועשה טוב ברמ"ח מ"ע כניל בענין זורע צדקות ודיל. וזהו אשה יראת ה' היא תהלל פי' הקביה שהוא עצמות אוא"ס נק' חתין וכניי נק' כלה כידוע ונק' אשה יראת ה' בבחי' יראה תתאה ביטול היש כניל ועיז נעוץ סופן בתחילתן בחי' גילוי הארת אור עצמות א"ס מן ההעלם שהוא בחי' החפץ ותענוג שבמלוכה הכלולה בעצמות בהעלם באה לידי גילוי. ויש תהלל מל' בהילו נרו בחי' תוספות אור הבא מן העלם כו' ודיל. ובכל הניל מובן מ"ש קודש ישראל לה' ראשית תבואתה פי' תבואה דתו"מ שבהן מלובש בחי' פנימית התענוג ורצון הפשוט ועיז ישראל צומחים מההעלם לגילוי כניל עיכ נק' ראשית לכל תבואה הצומחת כו' (ומ"ש קדש לה' היינו כמ"ש העשירי יהי' קדש לה' והוא תרומות מעשר כו' כי בחי' המל' נק' עשירית ומפני שנעוץ סופן בתחילתן כניל עיכ נק' קדש ונק' ראשית כי מלמטה למעלה המל' נק' ראשית כתר מל' כו' כמ"ש במ"א) ותבואתה כתי' ותבואתו

קרי כי תבואת הארץ היא בחי' תו' ומצות ישראל עושים בבחי' ביטול היש כו' ומפני שחפץ העליון נגלה בה נק' תבואתו לזכר וראשית תבואתו כי סוף מעשה במחשבה תחלה כנ"ל. וזהו הבאים ישרש יעקב כו' פי' יעקב יו"ד עקב והן המצות כמו שהן למטה בבחי' עקביים כי ירדו מלמעלה למטה בבחי' זריעה כנ"ל במשל הגרעין הנזרע בארץ כו' והיינו התלבשות המצות בדברים גשמיים כמו ציצית מצמר גשמי כו' כנ"ל ונמשל זה לזריעה והשרשה בארץ והיינו בארץ חפץ הנ"ל שהן בניי כשעושין המצות שנשרשו המצות בנפשם ואחי"כ יציץ ופרח ע"י אור המצות בבחי' גילוי העלם עונג העליון שבמחשבה תחלה כנ"ל והיינו יציץ ופרח ישראל לי ראש כמו שהתענוג במחשבה הקדומה שנק' לי לראש וכנ"ל דמטעם זה נק' ישראל ראשית תבואה כו' וד"ל. וזהו זורע צדקות ומצמיח ישועות ש"ע נהורין עילאין כו' כי כסיבות הזריעה דמצות למטה בדברים גשמי' דוקא יציץ ופרח למעלה אור הנעלם שיבוא לידי גילוי. וזהו מצמיח ישועות ש"ע נהורין מן ההעלם (או ישועות הן בחי' החסדים העליונים שבהעלם כמ"ש כי חפץ חסד הוא שיבוא לידי גילוי כו'). ובכל זה יובן ג"כ מ"ש דוד לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד פי' לכל תכלה לתענוג בכלות הנפש כמו כלתה נפשי כו' וכל תכלה כמו בעונג הנשמות בג"ע שכלתה נפשם מעלה לעלות עד רום המעלות מבריאה לאצי' ומאצי' למעלה מעלה כו' לכולם ראיתי קץ וגבול כי לכל התשוקות וכלות הנפש יש גבול בערך לפי המדריגה שהרי הנשמות שבג"ע וודאי יש גבול להשגתן וכמ"כ יש גבול להתענגם על ה' כו' מאחר שבעצם מהותם הן בע"ג כו' וגם באורות עליוני' דאצי' הן בערך גבול לגבי למעלה מהם עד רום המעלות, אך מצותך רחבה מאוד בלי גבול וקץ כלל למעלה למעלה מכל מיני עונג שבכל עולמות דאבי"ע כו'. והענין הוא כי שורש המצוה למעלה מעלה הרי הוא בחי' עצם התענוג והרצון הפשוט שבעצמות אוא"ס שהוא בלי גבול לגמרי כידוע דאוא"ס למעלה עד אין קץ כו' וע"כ הכל ירוממוך סלה בלי הפסק כו' ונק' מאוד העליון בלי גבול ומצותך הוא כלי בית קיבול רחב מאוד לקבל בתוכה בחי' התלבשות אור אותו עונג הפשוט שבעצמות אור א"ס שנק' מאוד העליון מפני שנעוץ תחילתן בסופן דוקא כנ"ל. וז"ש רחבה מצותך מאוד לקבל בחי' מאוד העליון שבעצמות והיינו כנ"ל בענין יציץ ופרח ישראל לי ראש שבמצות יתגלה ויצמח בחי' חפץ ותענוג העצמות כו' שהוא למעלה מכל בחי' עונג העליון שבא בבחי' בהשתלשלות דאבי"ע. וז"ש לכל תכלה ראיתי קץ אבל מצותך רחבה מאוד כו' וד"ל.

ובדרך זה יובן גם מ"ש אשריכם זורעי על כל מים כו' ולכאורה כל זה מיותר ומהו הזריעה על כל מים כו' אך הנה כל בחי' השגות הנשמות בג"ע העליון ותחתון וגם למעלה מעלה נק' בשם מים כי החכמה

נק' מים (וכמ"ש ונהר יוצא מעדן כו' וכמ"ש בוזה' בענין אמר אור מים רקיע ומבואר במ"א) אך בחי' הזריעה של המצות הוא למעלה מעלה על כל בחי' מים העליוני' שבעולמות וז"ש אשריכם זורעים על כל מים (והפשוט בהיפך דעל כל מים הזריעה טובה בצמיחה יותר והיינו על כל מים דאורייתא דוקא טובה בחי' הזריעה דמצות להצמיח בגילוי רב יותר וע"כ לא ע"ה חסיד כו' ובוזה מתברר יותר מקליפות כי בחכמה אתברירו וזהו שמטיים משלחי רגל השור והחמור שהן סט' דקליפה כמ"ש בוזה' בפ"י ויהי לי שור וחמור כו' וכידוע). ועוד יתפרש על כל מים שהוא בחי' חכמה שבתורה וכמ"ש אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו ולכאורה אין זה מובן דהלא תלמוד שלנו מדבר בעניני' גשמים כמו ד' רשויות וסוכה וכה"ג כו' אך נמשל למים המצמחים פירות ותבואות הרבה כך ע"י הלבשה גשמיות בתלמודה שלמד יוכל לקבל הארת עונג העליון בג"ע שהוא בחי' הצמיחה של הזריעה וכמ"ש ועשה פרי למעלה כו' והיינו אשריכם זורעי על כל מים דוקא ולכך אשרי מי שבא לג"ע ותלמודו בידו בבחי' קליטה והשרשה דמצות על כל מים דאורייתא ובלא קליטה והשרשה לא יצמח מאומה כמו הגרעין שבארץ שכל זמן שאינו נשרש אינו מצמיח כלל כך אין בחי' צמיחה למעלה מתו' ומצות שבעוה"ז בלתי בחי' השרשה וקליטה דוקא שהוא בחי' ביטול היש והוא מ"ש דאוריית' בלא דו"ר לא פרחא לעילא ואין תלמודו בידו בג"ע כו' ולזה הטעם היו האמוראים מהדרין תלמודם קודם פטירתם כדי להיות תלמודם בידם ותורתו יצמח פרי עונג העליון שלמעלה מכל העולמות כנ"ל וד"ל.

וזהו שאמר ישרש יעקב בחי' השרשה תחילה או יציץ ופרח ואם לאו לא יצמיח כלל וכת"י ויקם עדות ביעקב וכן כת"י תתן אמת ליעקב ואין אמת אלא תורה כו' והוא בחי' ה[ת]לבשות יו"ד דחכמה בעקביים בדברים גשמיים עי"ז יציץ ופרח ישראל לי רא"ש בחי' גילוי עונג שבעצמות אוא"ס כנ"ל וד"ל. ומלאו פני תבל תנובה פי' תנובה הן צמיחות פירות ותבואות הארץ שנק' תנובת הארץ והיינו בחי' גילוי עונג העליון שיצמיח מן הארץ ונק' ארץ חפץ כנ"ל וזהו ומלאו פני תבל תנובה כו'. ועוד יתפרש בתיבות תנוביה לב' תיבות תנו בה והיינו מפני שכל בחי' המשכות עליונות דמצות עליונות נקלטו ונשרשו כולם בכני' שנק' תבל וארץ חפץ כנ"ל והיינו תניז ב"ה כמו ה"א לכם זרע וזרעתם כו' והזריעה והקליטה היא כדי שיקצרו והוא בחי' גילוי אור העליון הנ"ל. ולפי"ז יתפרש תניז ב"ה בין כבחי' הזריעה ובין בבחי' הצמיחה והקצירה כמ"ש קצרו לפי חסד כו' ולזה ה"י עיקר הכונה בתחלת המחש[ב]ה כנ"ל וד"ל.

ומעתה יש להבין מה שפסוק זה דהבאים ישרש כו' מדבר בזמן גלות מצרים ששם ישרש יעקב ויצץ ופרח ישראל בזמן מ"ת כנ"ל.

דהנה כל בחי' ההשרשה דיעקב הנ"ל ובחי' הצמיחה דישראל לי רא"ש הכל
א"א להיות כ"א ע"י שיתוסף ג' אבות בתחילה בג' תפילות שתיקנו אברהם
תיקן תפלת שחרית ויצחק תיקן תפילת מנחה כו' כידוע אז יוכל להיות
הקליטה והצמיחה דתו' ומצות ע"י יעקב וישראל כנ"ל. ויש להבין תחילה
שורש התפלה. דהנה שורש יסוד התפלה בנוי על ג' מדריגות בחי' רצוא
ושוב ובחי' הממוצע ביניהם והם ג' מדות האבות חג"ת כו' כידוע דהיינו
בחי' מרירות ובחי' החדוה והממוצע שהיא בחי' הרחמנו' מדתו של יעקב
כידוע. וביאור הענין הנה בחי' המרירות הוא הנק' צעקה כמ"ש ויצעקו אל
ה' בצר להם צעק לבם אל ה' כו' והוא הנק' בווה' מים בוכין בחי' מים
תחתוני' בוכין אנן בעינן למהוי קדם מלכא כו' פי' כאשר יתבונן האדם גודל
הריחוק והפירוד שנתרחק ונפרד מיחודו ית' בהבלי העולם ודוקא לאחר
שיטעום טעם בהתבוננות בגדולת ה' בבחי' טובב וממלא כו' וכל פרטי שבחו
של מקום בפסד"ז מב"ש עד ישתבח כו' אזי יתמרמר בנפשו מאוד על עוצם
ריחוקו בתכלית ויבוא לידי ככייה למאוס בחיי הבלי העולם ונק' מים
תחתוני' בוכים אנן בעינן כו' מפני שרצונו להיות גם הוא דבוק באחד ולא
ליפרד ח"ו. וזהו קדם מלכא כו'. אך זהו בחי' הבכי' שתקיע בלבא מסט' דא
בחי' רצוא ובחי' החדוה תקיע בלבא מסט' דא דהיינו כי אמר אל לבו
שהריחוק שלו הוא רק מצד גופו החומרי אבל שורש נשמתו חלק ה' ממש
הוא יעקב חבל נחלתו ולא נפרדה ממקור חוצבה באלהים חיים כי נר ה'
נשמת אדם כו' אזי מזה יבוא לבחי' חדוא ושמחה ישמח ישראל בעושי כו'
דהיינו במהות ועצמות אוא"ס שלמעלה מן גם מבחי' טובב וממלא כו' כמ"ש
וישמחו' ביך דוקא וזהו בחי' השוב והם ב' מדות הפכיים מן הקצה לקצה
כאש ומים ונק' חו"ג אך המה מתחברים ע"י בחי' הממוצע המחבר ב' הפכיים
והיא בחי' הרחמנות מדתו של יעקב כי ע"י בחי' המשכות הרחמים באמרו
ברחמיך הרבים רחם עלינו כו' יהי' בכי' תקיעה מסט' דא וחדוה מס' דא
ושניהם כא', כי מצד הגוף יהי' במרירות ועי"ז יתפעל לעורר רחמים ואז
ממילא ישמח בה' ושמחה זו היא שמחה שלאחר הבכי' מצד גילוי אלהות
בנפשו להוציאה מחושך וצלמות כו' והרי זה בחי' ממוצע ליכלול חו"ג
(כמ"ש במ"א שהרחמנות הוא על הראוי לעונש רק מצד הרחמנות יפסור
ונמצא חסד זה כבר יצא ונכלל ממדת הדין כו' וכך שמחה זו שאחר
המרירות מצד הרחמנו' שאין הרחמנו' רק על המרוחק כו'), וזהו בחי' יעקב
שהוא ממוצע באבות ונק' בריח התיכון המבריה כו' שהוא בחי' הקו האמצעי
שכולל ב' הקווים לחבר ב' קצוות דחו"ג הפכיים והיו לאחדים כו' וע"כ הוא
מבריה ג"כ מן הקצה עליון לקצה התחתון דהיינו שע"י יומשך מבחי' גילוי
אור' העליון שבמצות שלמעלה מבחי' תענוג הפשוט כנ"ל להיות נצמח בגילוי
למטה מטה בבחי' מל' דאצי' מקור כנ"י ע"י בחי' הזריעה והקליטה שנקלט

בנשמות ישראל במצות גשמיות כנ"ל (ו"ש והאכלתיך נחלת יעקב אביך נחלה בלי מצרים להיות מחבר ב' הקצוות המפורדים לימין ושמאל ומחבר קצה העליון עם התחתון והוא בין באורך בין ברוחב ו"ש ופרצת ימה וצפונה כו'). וזהו הקול קול יעקב כמו הקול גשמי שהוא בחי' ממוצע מורכב מאש ומים כי הבל היוצא מן הלב מורכב מיסוד האש ומיסוד המים שבלב כידוע והממוצע אשר מחברם יחד והיו לאחדים כלולים כא' בו הוא הקול שנק' רוח שכלול מאש ומים יחד וסובלים יחד כידוע והרי בחי' גילוי העלם ב' היסודות ההפכיים הללו הוא ע"י הרוח שבקול ולכך בחי' הקול הוא בכל מקום בחי' גילוי ההעלם כידוע גם למעלה שמפני שבחי' הרחמים דיעקב כלול מב' ההפכיים דחוג' כנ"ל ע"כ ע"י דווקא הוא בחי' קול ההמשכה מן ההעלם דכת"ר עליון שורש המצות שלמעלה להיות נשרשים ונקלטים ונצמחים בבחי' גילוי למטה בכנ"י ע"י המצות גשמיות כנ"ל וד"ל. ובכל זה הרי מובן שבחי' השרשה והצמיחה דיעקב וישראל הנ"ל א"א להיות כ"א ע"י ישראל בחי' הממוצע דאבות בג' תפלות שתיקנו כנ"ל דהיינו בלא בחי' התפלה הכלולה מג' מדות דאבות כנ"ל א"א להיות בחי' הקליטה וההשרשה והצמיחה דתו' ומצות בכנ"י מפני שיעקב בריח התיכון מבריה כו' וכלול בו ב' הקווים שהן שרשי ב' האבות אברהם ויצחק כידוע וד"ל.

ועם כל זה יובן ענין פסוק זה דהבאים ישרש יעקב שזהו בגלות מצרים דוקא. כי הנה בשעת מ"ת נתגלה למטה בחי' פנימית והתענוג והרצון אשר במצות למעלה באמרו אנכי כו' וכת"י פב"פ דבר ה' עמכם הרי בפנים דכנ"י למטה מתגלה בבחי' פנימיות עצמות המאציל שנק' פנים העליונים וכדי שיהיו ביכולת כנ"י לקבל הארה פנימי' כזו הוצרכו להיות תחילה בגלות מצרים בחומר ובלבנים כו' וימררו את חייהם דחיי אבותינו כו' דהיינו בחי' המרירות הנ"ל גם בשכל של המדות שנק' אבותינו כמ"ש ולא שמעו אל משה מקוצר רוח כו' ואז ע"י יוכלו לקבל במ"ת הארת פנימיו' דתו"מ כנ"ל והרי זה כמו בחי' הקליטה וההשרשה שבתחלה שאח"כ יציץ ופרח כנ"ל כך ע"י בחי' ביטול חומר גופם במרירות בחומר ובלבנים ע"י נקלט בנשמתם אור הזרוע בבחי' המצות שלמעלה ויוכלו לקבל בחי' גילוי עונג עליון הפשוט פב"פ כו'. וזהו הבאים למצרים ע' נפש דיעקב להיות מוכנים שם לקבל התורה והמצות והיינו ענין ישרש יעקב בגלות מצרים בכדי שיציץ ופרח ישראל לי רא"ש בחי' גילוי עונג הפשוט שבמצות המאציל בשעת מ"ת. וגם לעתיד אחר גלות האחרון הזה בשיעבוד עול הפרנסה כו' ע"י יוכלו לקבל לעתיד התגלות עצמות אוא"ס פב"פ כמ"ש לעתיד עין בעין נראה את"ה ה' כו' (וגם ע"י תפרש יו"ד דישר"ש ויצ"ק לעתיד כנ"ל וד"ל).

ומעתה עדיין יש להבין מ"ש כה אמר ה' בוראך יעקב יצרך ישראל כו' הלא מדריגות ישראל לי ראש הנ"ל גבוהה ממדריגות יעקב יו"ד עקב כו' והל"ל יצרך יעקב ובוראך ישראל כו'. אך הנה כתי' יוצר אור ובורא חושך כו' וגם כאן יקשה למה החושך בבריאה והאור ביצירה כו'. אך הענין הוא כידוע שיש בכל נברא בחי' חומר וצורה ובחי' החומר למטה מבחי' הצורה כמו גם במלאכים יש חומר וצורה חומרם מאש ומים וצורתם בחי' רוח כו' וכמו הגלגלים יש בהם צורה שהוא בחי' הנפש שלהם שהן משתחוים בסיבוב חומרם כו' וכמו הצורה בכלי חומר הכלי כו' ושורש הצורה שכל הנבראים הוא מבחי' המוחין חב"ד כו' ושורש החומר מבחי' המדות כו' וע"כ ביעקב שע"י בחי' השרשה וקליטות חומר אור הזרוע בארץ חפץ הזכיר בחי' בריאה בישראל לי ראש בחי' המוחין מקור כל צורה שבנבראים כו' שעל ידי בחי' הגילוי של הצמיחה דאור המצות אמר לשון יצירה כי היצירה היא בחי' גילוי אור הפנימי היינו לפי שבצמיחה מן המצות למעלה הוא בחי' גילוי אור הפנימי ביותר כנ"ל להיות כי ישראל היינו לי ראש כו' כנ"ל בפ"י הברים ישרש יעקב כו' וד"ל. (אך עדיין הקושי הנ"ל במקומה עומדת שהרי בחי' הבריאה למעלה מיצירה ולמה אמר בחושך בחי' בריאה ובאור בחי' יצירה וכן ביעקב וישראל יקשה כנ"ל ולפי הנ"ל שהצורה למעלה במדריגה מן החומר בחי' היצירה גבוה מבחי' הבריאה כו'). אך הענין שיש ב' מיני חומר כמ"ש בע"ח והחומר שלמעלה מן הצורה נק' חומר ההיולי הפשוט והוא בבחי' בריאה שלמעלה מבחי' יצירה ונעלם הוא ומלוכש בחומר שלמטה מן הצורה ע"כ אמר בור"א חושך בבחי' ההעלם חומר ההיולי וכן בוראך יעקב כו' וע"כ מצות גשמיות דוקא יתעלו לעתיד כמ"ש ישרש יעקב יציץ ופרח כו' (ומ"ש יצרך ישראל לי ראש שלמעלה מבוראך יעקב היינו לפי שיש ג"כ ב' מיני צורה צורה שמגלה חומר כנ"ל וצורה שהיא מקור החומר ההיולי עדי"מ אור צורה הראי' הרוחניות וצורת ההבטה בגשמיות שמגלה חומר העין כו' כמ"ש בביאור ע"ש). ובכל הנ"ל יובן מארז"ל כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת פ"י מתקיימת כמו בחי' צורה לחומר והוא בחי' הצמיחה הנ"ל שאין זה אלא דוקא בהקדים תחילה יראת חטא שהוא ביטול היש שנמשל לשרישה וקליטה היטב שאינה אלא בביטול הגרעין ליכלל בחי' אין דכח הצומח בארץ והיינו ע"י חרישה דמרפה ארעא להיות נקטל הגרעין היטב כו' והיינו ענין יראת חטא שקודמת לחכמתו שאז חכמתו מתקיימת בבחי' צמיחה לעשות פרי למעלה בתו"מ כנ"ל וכנ"ל בפ"י אשה יראת ה' היא תתהל"ל כו' וד"ל.

הבאים ירש יעקב יציץ כו'. איתא בפסחים פ"ד שהשכטים אמרו ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבינו אלא אחד, פי' יעקב הוא עקב שבי"ד אבא עילאה שהיא עולם המחשבה והעלמין סתימין שהם מחשבותיו ית' הם הגבה למעלה מעלה מרוח פיו ית' המהוה כל צבא השמים כמשל ריחוק הבל הפה של אותיות הדיבור לאותיות המחשבה של האדם שראשית המשכחה נמשך ממ' דתבונה, וזהו ביו"ד נברא עוה"ב שהם השגות פנימי' דנשמות הצדיקים בעולם הבריאה, וכן בה"א נברא העוה"ז פי' בהתחלקות אותיות הדיבור ק"כ צירופי אלקים נבראו בהם חיצוניות עלמין דבי"ע הנק' עלמין דאתגליין, לכן נק' עוה"ז עולם הדיבור. והנה ידוע שנשמות הצדיקים י"ב שכטים היו מפנימיות י"ב בקר שהים עומד עליהם ואימא עילאה מקננא שם פי' מאיר שם מאותיות המחשבה עלמא דאתכסייא כמו שאותיות המחשבה מוכרחים להשפיע תמיד לאותיות הדיבור כמבואר במ"א שעקבי לאה נכנסים תוך ראש רחל, כן עיקר קיום ומעמד כל השגה מוגבלת בג"ע העליון אינו אלא מיו"ד של אותיות מחשבותיו ית' שאינו אלא הארה בעלמא מעצמיות המחשב' וההארה אינה נבדלת לדבר בפ"ע כמשל אותיות המחשבה של האדם בשעה שמעמיק באיזו השכלה, שאז אין האות של המחשבה מובדלת לעצמה כי היא בטילה בתכלית בעצמיות הענין שחושב, כן עלמין סתימין שהם אותיות מחשבותיו בטילים בתכלית במקורן ואין הביטול שלהם כביטול אותיות הדיבור לאותיות המחשב' שהרי הם נפרדים ליש ודבר בקול רק שהמחשבה מוציאו תמיד לידי גילוי, נמצא הרי יש דבר אלא שהיא נמשך אחר מקורו אבל אותיות המח' המשכתו מן המחשבה אינן נפרדים אלא כברק בעלמא ואינו בכלל דבר והרי הם כלא ממש בשעת המחשבה, כן יובן שביטול כל השגה מוגבלת שבעולם הדיבור למקור חוצבה ומהווה אותה מן עלמין סתימין הוא בערך דבר ויש ונק' עוד אלא שבטל למקורו, אבל העלמין סתימין אין שם בחי' עוד אלא הם כלא ממש וזהו אין עוד אך בעולמות דבי"ע גופא יש הפרש בביטולם למקורם בין חיצוניות לפנימיות שבפנימיות בי"ע יש בביטולם הארה מביטול של העלמין סתימין מאחר שבראש רחל נכנסים עקבי לאה, כי כל היותר קרוב באו"פ שלו יהי' בו ההרחק והביטול ביותר באו"מ כנ"ל. וזהו שאמרו כנסי' י"ב שכטים הנמשכי' מאין ליש בפנימיות בריאה ליעקב מקורו כשם שאין בלבך בפנימיותך שהוא מקור אותיות המחשבה אלא אחד שאותיות המחשבה הביטול שלהן בתכלית אע"פ שנק' עלמין אבל הן סתימין כלא ממש אין עוד, כך אין בלבבינו הפנימי' דבי"ע אלא אחד ההארה מאותו הביטול.

וזהו הבאים ירש יעקב, כלומר כל הנשמות שבכנסי' הבאים לעוה"ז שרשם נמשך מעקב יו"ד אבא עילאה לכן יש בהם כח מסירת הרצון

למסור נפשו ולהכלל באחד כמו שהיתה במקור חוצבה עלמא דאתכסייא שלא היתה בכלל יש ודבר והיא שורש כל התורה והמצות שהוא עושה שתבטל ותופשט מהגבלתה לבד אעפ"כ כל מה שנפש אלקי' מתרוממת לצאת מנרתקה בשעת התפילה וכן כל התעוררות שלה בתומצ' הן בחי' או"פ וגילוי לבד, אבל עיקר שורש הגבורה כמו שהיתה כביכול במחשבתו של הקב"ה שלא היתה בכלל יש ודבר אלא כלא ממש כנ"ל היא לע"ע בעוה"ז בהעלם ואין מתגלה רק בהצדיקים הגדולי' ובשעת ק"ה אפי' בקל שבקלים, אעפ"כ כך עלה ברצונו הפשוט להיות עיקרו הנקודה בהעלם כמו השורש שמכוסה בעפר ומן תחת עפר יתן עוז וכח להענפים להוציא פירות כן שורש הנשמה המכוסה בגוף ותוך נפש הבהמיות תיתן תמיד כח לגילויים שתבפילה ומעשה המצות לבד, וענין הכיסוי של השורש תוך נפש הבהמיות הוא להיותה נמשכת מעלמין סתימין ועיקר כוונת המשכחה הי' שתהי' הביטול שלה דווקא כביטול היש ודבר לכן אם לא יכסה עפר הגוף להשורש יתבטל הכוונה בהמשכחה מעולם המחשבה, וזהו יציץ ופרח ישראל שרמ"ח פיקודין הם ג"כ איבין דאילנא דחיי כי עץ חיים היא למחזיקים בה והיום לעשותם עיקר הכוונה בהגילוי לבד, ולפי ערך שורש של הנשמה אם לא הושפלה כ"כ בבי"ע כן עילוי האו"פ שלה בהתרוממותה באו"ר בתפלה ולימוד התורה לשמה ומעשה המצות בכוונה אך את זה לעומת זה עשה אלקי' לפי ערך ההתגלות בתומעיט של נפש האלקי' כן יגבר לנגדה רוח הבהמה היורדת למטה מטה הב ולעולם לא הי' נדחה הרע שבכאו"א מישראל כי התגלות תורה ותפלה מעט הוא כו' לזה הוא אומר הכמכת מכהו הכהו וגו' שאין החושך נדחה לפי"ע גילוי אור נפש האלקי' אלא מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך כי במקום קדושה אין מקום לקליפה כלל ומתבטלת לגמרי מאחר שהקליפה אינה בחי' בריאה בעצם רק חוצפא כמ"ש במ"א ע"פ פה להם ולא ידברו.

והנה מלחמה זו שאור נפש האלקי' בתורה ותפילה תדחה הרבה מן החושך הוא עבודת הקודש על הנשמה כל ו' ימי המעשה כמ"ש ששת ימים תעשה מלאכה וגומר שלזאת הומשכה ממקור חוצבה עולם המחשבה לעבוד עבודה להפוך חושך לאור בבי"ע וביום השביעי שבת כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש, פי' שהמלאכה דששת ימים הוא ירידה והתפשטות החיות אבל בשבת בו שבת מכל המעשים ומכל הנשמות בו נייחא דרוחא, פי' החזרת התפשטות החיות לעצמותו שלא יתפשט ויתצמצם עוד ונשאר בעצמותו ושבת הוא למעלה מן הזמן יומא דמארי צבי כו' מנוחה לחיי העולמים בחי' עצמותו ית' שהוא הגבה למעלה מעלה מאותיות המחשבה כמשל כח השכל כששופע לזולתו יתפשט ויתצמצם

השכל במחשבה ויתהווה אותיות המחשבה הנראים וניכרים בבחי' לבוש השכל, אלא כשמתבונן בהשכלת דבר מה בהשגתו העצמיות שאינו רוצה להשפיע לאחר ההשכלה הרי אותיות המחשבה בטילים בתכלית ואין ניכרים ונראים כלל מפני עומק השגתו כשמשיג בפ"ע ומעמיק בה, וכמו"כ מובן למשכיל דעלמין סתימין נקראים עלמין מצד התפשטות וצמצום חכמתו ית' כולם בחכ' עשית חכמה עילאה דאצי' ונעשה י' עקב אבל בשבת עליות העולמות אפי' בעלמין סתימין שהוא קיום ומעמד השגות הנשמות העליון דכל עולם ועולם ואינם נקראים בשם עלמין כלל כמו עד"מ עליות אותיות המחשבה בשעת העמקה בהשכלה בפ"ע. וזהו ג"כ הנאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל כי בוי"מ המעשה הוא זווג יעקב ורחל אבל בשבת הוא זווג ישראל ורחל ולכן ענין שבת הוא אות היא לעולם שהוא פנימיות אבא להיות מוחין לכל ו' מדותיו שבו' ימי המעשה ושבת ותורה ענין אחד הוא ושבת הוא כללות התורה שהרי מצות שבת אינה מצוה מעשית כמו כל המצות בו' ימי המעשה רק המצוה שישבות ולא יעשה מאומה הרי גם מצוה הוא בחי' פנימיות אל שאר המצות להיות כי יציץ ופרח ישראל להפך חושך לאור ענין מלחמה הנ"ל לזאת ירדה מן מחשבתו ית' ובשבת היא עלייתה ואין לה מצוה מעשיות כ"א ההנחה והעדר ההתפשטו' ומ"מ מצוה היא, ולע"ל יהי' יום שכולו שבת שלא יהי' גם זאת השביתה ממלאכה מאחר שלא יהי' מלאכה כי יהי' עליות חיזוניות עולמות משא"כ עכשיו אין עילוי בשבת אלא לפנימיות ביי"ע (שהם האורות ולא הכלים), וזהו ובין בני בני אדם הוא לעולם, פי' ביני הוא בחי' עצמותו ית' כשלא הי' מתפשט ומתצמצם כלל מחכמתו והרי כשהאדם טרוד באיזה השכלה עמוקה הרי אפילו כל חושי גופו מתעלים בההשכלה וכ"ש מדותיו ותנועותיו בבחי' עלי' ההיפך הגמור מתנועות המשכה והתפשטות וכשירוד ההשפע' מן העומק לגילוי השגה הרי נמשך ונתצמצם קצת וכשצריך לצמצם ההשגה לזולתו או גילוי השגתו העצמי' הוא בחי' פנימיות להמשכת צמצום ההשגה לזולתו, וזה נק' פנימיות אבא אבל כשמשיג לעצמו ואינו רוצה לצמצמה לאחר נק' אף הגילוי השגה שירד מן עומק השכלה בשם עצמות השכלתו והיא הגבה למעלה מן מדרגת ההשפעה לאחר כמו"כ פנימיות חכמה דאבי"ע הוא ענין שבת אות לעולם שהוא ז"א דאצי' אבל צריך שתומשך גילוי השגת עצמותו שהוא פי' ביני להיות אות לעולם כל ו' ימי המעשה וישראל שהם ג"כ מטיפת אבא מכח המשכיל בחי' עצמותו ית' ונשתלשל מאין ליש בפנימיות ביי"ע כמבואר בענין חלק אלוה ממעל כו' לכן יש בכח שורש נשמתם להמשיך את השבת לעולם, וזהו ביני ובין בני אדם אני למעלה וישראל למטה ממשיכים את השבת לעולם ויש צדיקים מופלגים משיגים באו"פ שלהם אור השבת ואכל בו' עשרה שכינתא שריא בבחי' מקיף.

(ישע"י כט, כב)

כה אמר ה' ליעקב אשר פדה את אברהם וגו'. הנה כתיב אברהם אוהבי בחי' אהבה ומה יפה ירושתינו שיש בכל או"א אהבה מסותרת ואם לפעמים יפול מאהבה זו ע"י לקמן, הוא מפני שאין בו דעת לעורר רחמים עליו שהרחמנות בא מן הדעת, כמארז"ל כל מי שאין בו דעת אסור לרחם עליו.

והנה יש ב' מיני נשמות קדושות בכל או"א מישראל א' נק' יעקב והוא הנק' כנ"י והם המון עם וא' נק' ישראל והם הטובים והחכמים שבהם הנמשכים. מזיווג לאה וגם אצל כאו"א מישראל יש ג"כ בחי' ישראל ושיהי' בחי' ישראל בתהגלות צריך לעורר רחמים רבים בתחלה על חלק אלהי ממעל שבו וכיצד יהי' התעוררות הרחמנות יתבונן בגדולת הבורא כמ"ש המלך המרומם לבדו מאז כמו קודם ב"ע כן עתה כולא חד כמ"ש אני הוי' לא שניתי וזהו שמע ישראל כמו שהוי' אלקים הוי' הוא עיקר מקום הנשמה הסובב על האדם [והוא בחי' מזיל ומשכיל כידוע] המהווה המחשבות אלקינו הוא ניצוץ הנשמה השורה במוח וזה אלקינו חלק אלקי שבשנמות האדם והניצוץ הי' כלול בעיקר הנשמה הנק' הוי"ה יהי"י כולא חד כן הוי"ה אחד בעולמות עליונים ותחתונים אין שינוי בין קודם בר"ע שהי' כלול התחתון בעליון ובטל אליו וכן עתה וזהו הנרמז בגגו של חית א' בשמים ובארץ דהיינו אף בחי' אלקים שנתפשט ג"כ הכול אחד, וזהו לבדו מאז והמתנשא מימות עולם, ימות עולם הם מדותי ואף השבחים של עולם הוא למעלה מהם וזהו ומרומם על כל ברכה ותהלה וד"ל. ואח"כ צריך לעורר רחמנות הי' והוא באמרו אלקי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו ועיקר הרחמנות הוא על הנשמה שהיא חלק אלקי שעלי' נאמר וברוח פיו כל צבאם, שהרוח שבפיו הוא יותר רוחני מן הדיבור שנבראו בו עולמות כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו ומאן דנפח מתוכי' נפח דהיינו מעצמיות ושורש וראשית השנמה כמ"ש ישראל עלו במחשבה [דהיינו בונה עולם המחשבה] והתגלות הוא ברוח פיו שברוח פיו הוא כלול מן כל הכוחות שהרי כשהאדם תוקע בשופר משתנים

ע"י לקמן: בבונה ירושלים סי' קח ליתא.

הנמשכים מזיווג לאה: שם כ"ז במוסגר.

ישראל: שם מוסיף: אך שהוא בהעלם.

יהי' שם: והוא.

שנתפשט: שם מוסיף: בשמים ובארץ.

מדות: שם מוסיף: ד.

ה': שם: הנ"ל.

כמ"ש: שם ליתא.

פניו לכמה גוונים לאדום ולבן כו'. וזהו שם הראשונה שיפרה. שופר עולם המחשבה הוא הראשית וההתחלה. ושם השנית פועה הוא בחי' רוח' פיו שממנו התגלות הנשמה מלשון פעי' בי' חולין מ"ב ושני הה' הם המילדות העברית כו'. ולאחר שיתבונן בכל זה ענין מעלת וגדלות הבורא כנ"ל, ושהנשמה חלק אלוה כנ"ל ממילא תתעורר מדתי רחמנות בלבבו עליו על ירדותה כיכ שהושפלה בתכלית השפלות בגוף עכור מלא תאוות מגונות מעניני זה העולם. הגשמי שכל עניני זה העולם הגשמי ותענוגיו הם ליצנות ממש ובכחי' היותר גדולה מליצנות כשוראים הקטנים משחקים באגוזים ועצים ואבנים ומצטערים מאוד ע"ז ושמים מעניני הטובים. כאילו. ככה ממש ענין נתינת לב האדם ונפשו ושכלו בעניני עוה"ז ופרנסה איך יהי' התנהגותו בתחבולות רבות ועצומות. וכו', וכמה. זה מאוד מאוסים הענינים אלו וליצנות גדולה על האדם העושה אותם וטרוד לבו ונפשו בהם ואיכ מה מאוד תגדל הרחמנות על הנשמה שהושפלה. מאגרא רמא לבירא עמיקתא להשים אותה בענינים מאוסים כ"כ כו'. וזה אנו מבקשים אלקי עולם ברחמך הרבים רחם עלינו כו', וכן ומקיים אמונתו לישני עפר. וזהו אל יאמר אי אפשר אלא אפשי ואבי שבשמים גזר עלי פי' גזר מלשון אצילות שנאצל ונתפשט חלק אלקי ממנו ע"י בחי' הנשמה שלמעלה שהוא מהמוח (הנקי ישראל) ולכן לא אוכל לעשות רע להשפיל כ"כ החלק מחמת הרחמנות הגדולה. כנ"ל. ומפני הרחמנות זו יכול להיות. וע"ט עסק התורה והמצות והתפלה באהבה רבה מדתי אברהם מפני התבוננות איך שבשעת המצוה היא

שיפרה: שם מוסיף: שם ה' הראשונה שפרה.

וההתחלה: שם מוסיף: שעלה במחשבה.

מלשון פעי' בי' חולין מ"ב: שם: (מלשון פעי' בי' וגמדי' חולין פ"א).

מדתי: שם ליתא.

העולם: שם מוסיף: ותענוגין הם למעלה בעולמות העליונים לליצנות גדולה ממש כמו שהוא ליצנות

גדולה בעיני אדם גדול.

הטובים: שם: שטותין וליצנות.

ועצומות: שם ליתא.

וכמה זה מאוד: שם: מה מאד ענינים אלו.

שהושפלה: שם ליתא.

כו': שם: כנ"ל.

אלקי: שם ליתא.

ע"י: שם: על.

(הנקי ישראל): שם בלי סוגריים.

כיכ החלק: שם: החלק הזה כיכ מפני.

הגדולה: שם ליתא.

כנ"ל: שם מוסיף: ולכן לא אוכל לעשות רק להשפיל החשק הזה כיכ מפני גדול הרחמנות.

להיות: שם מוסיף: ג"כ.

מדתי אברהם: שם זה בסוגריים.

מתדבקת בגופא דמלכא • דרמ"ח פקודין אינון רמ"ח אברין דמלכא כבי' ובכל אבר שורה חיות הנשמה ועיקר השראת הנשמה • החיות המוח והוא בתורה, והמתדבק בעשית המצוה לשמן נק' וימינו תחבקני והמתדבק בעסק התורה לשמה נק' בחי' נשקין ישקיני מנשיקות פיהו וכאשר יתבונן כל זה ממילא יתלהב לבו לאהבה אותו ית' כמשל המנוול • באשפה ובא מלך גדול ונורא • ומרימו מאשפה • ומחבקו ומנשקו ומקרבו אצלו התקרבות גדולה בחיבוק ונשוק הלא מאוד תגדיל השמחה ואהבה רבה אל המלך, וכן ממש בעניני עסק התורה והמצות ומתבונן כנ"ל.

וזהו אשר פדה את אברהם דהיינו שמדת יעקב היא בחי' הדעת הכולל חו"ג שממנו נמשך הרחמנות כנ"ל ואם אין דעת הבדלה • מנין ולכן קבעהו בחונן הדעת כדאית' בירושלמי והבדלה הוא התבוננות שהפרש והחילוק עולמות העליונים האור החיים ואמיתי שמשם נלקחה הנשמה לעה"ז הגשמי שהנשמה הושפלה בו. וזהו אשר פדה את אברהם דהיינו שע"י מדת יעקב הנ"ל יוכל לבא לבחי"י אהבה רבה מדת אברהם ויעקב הי' רועה צאן שע"י הצאן מורה רחמנות לפי שעבודתו הי' לעורר רחמים רבים, כי בלא בחי' יעקב יוכל ליפול ממדריגה אהוי' כי אברהם יצא ממנו ישמעאל ויצחק יצא ממנו עש"ו אבל יעקב הי' מטתו שלימה והוא כן וד"ל בשם • הבעש"ט ז"ל.

(נוסח אחר)

כה אמר ה' ליעקב אשר פדה את אברהם כו' הנה אברהם אוהבי דהיינו כל בחי' אברהם הוא מדת אהבה רבה אהבה מסותרת שישנה בלב כאו"א מישראל ואם יפול הנופלי • לפרקים שלא תתעורר לבבו כלל בבחי' האהבה זו

דמלכא . . דמלכא: שם: דמלכא כדאי' בתיקונים שהמצות הם רמ"ח איברים דמלכא. הנשמה: שם ליתא.

בתורה: שם מוסיף: (תוכמתא דקביה).

המנוול: שם מוסיף: ומוכה שחין המושלך.

ונורא: שם מוסיף: וחבקו ונשקו.

מאשפה . . גדולה: שם: לקרבו אצלו התקרבות.

הבדלה מנין: שם: אין הבדלה.

לבחי"י: שם: לידי.

שע"י הצאן . . רחמים רבים: שם כ"ז במוסגר, ובסוף המוסגר — מהבעש"ט.

בשם הבעש"ט: שם ליתא.

הנופל: בבוך 253 מוסיף: ממנה.

מפני איזה מניעה שיהי ולכן. הי' רועה צאן שעל הצאן מורה מדת רחמנות מהבעש"ט עצה היעוצה להאחזו בכחי' יעקב דהיינו מדת הרחמנות. והוא שכל עיקר בחי' עבודת יעקב הי' לעורר רחמים בזה העולם בכל הדברים ובעבודת השם הוא התעוררות מחמת התבוננות גדלות הבורא איך שעולי' למעלה מעולם גבוה מעל גבוה וכו' ושכולם מתבטלים כו'. ע"ד אשר זה העולם השפל בתכלית השפלות והפחיתות כו' והאדם. הושלך בזה העולם ועובד בה בלב ונפש בענינים הגשמיים כי כאשר יערוך ערך עניני עולמות עליונים שלמעלה מן הזמן והמקום לערך עניני זה העולם השפל שהאדם דבוק בו אז תתעורר מאוד בלבו הרחמנות גדולה על מה שהאדם הושפל כ"כ בחושך ע"כ לא יראה אור ה"י לעולם כו' וכל מי שאין בו דיעה אסור לרחם עליו שהרחמנות בא מן הדעת הכולל חו"ג והוא התקשרות בלב עמוק בהתבוננות כידוע והוא מדת יעקב ואם אין דעת אין הבדלה לכן כבועה בחונן הדעת כדאיתא בזה"ר. וההבדלה הוא התבוננות ההפרש שבין האור החיים האמיתי עליונים הקרוב מעט יותר לא"ס ב"ה ובין החושך הגשמי אשר בזה העולם שהאדם הושפל כ"כ בכמה מחיצות של ברזל ומפסיק שבינו לבין קונו ע"ד. זה העולם ובכחי' רחמנות שיתעורר ע"ע היטיב בלבו ויתקשר לבוא לידי אהבת אברהם הנ"ל וזהו אשר פדה את אברהם והתבוננות הרחמנות בפרט הוא בהיות ידוע שנשמת אדם באמרות פיו שלמעלה מהדיבור ומאן דנפח כו' שהי מתחילה בתוכו. בעמקות דהיינו שרוח פיו נכללו כל הכוחות אף מבחי' מחשבה שהיא הראשית כמו התוקע בשופר שנעשה פניו בגוונים רבים מרובי הכוחות הנכללים ברוח פיו של התוקע בכח וכמו כן הנשמה ישראל עלה במחשבה ההתחלה במחשבה ומתפשטת בתוך הגוף ויוצאת ברוח פיו וזהו שם האחת שפרה שהוא עולם המחשבה שהוא שם ה' אחרונה. שהיינו ההתחלה שבמחשבה וסוף שברוח פיו הוא שם ה"א אחרונה שפי' הנק' פועה שהוגעה ונמשכת בו והם המילדות כו' וזהו אבי שבשמים גזר עלי גזר לשון כריתה שנתפרד חלק אלוה חלקי מבחי'

ולכן . . מהבעש"ט: שם ליתא.

הרחמנות: שם מוסיף כאן שורה דלעיל: ולכן ... אבל תיבות הבעש"ט ליתא שם.

כו' ע"ד: שם: במציאות עד.

והאדם: שם: שהאדם.

ה: שם ליתא.

בזה"ר: שם: בירושלמי.

הנשמי: שם: הגס.

עד זה העולם: שם ליתא.

בתוכו: שם מוסיף: כמה.

אחרונה: שם: ראשונה.

חלק: שם: קטן.

אלקים ושורה על האדם למעלה מן העולם כו' ובהשפלה כ"כ למטה למטה תתעורר רחמנות להעלותה וזה יהי' כל בקשות רחמנות שזוכרים בתפילה כמו ברחמך הרבים כו' והנה צריך שיתבונן לעורר האהבה רבה הנ"ל בעסק התורה ובעשית המצות הן גופי דמלכא רמ"ח אברים דילי' והמתדבק בהן לקיימן בכל לב הוא דבוק בגופא דמלכא והוא בחי' וימינו תחבקני כו' וידוע דבכל אבר גשמי מלובש בו בחי' רוחני המחי' אותו וכן התורה היא כמו נשמה להמצות כו' והמתדבק בחכמת התורה בכל לב נק' בחי' נשיקין וזהו ישקני מנשיקות פיהו שהוא הנשמה הפנימית כו' ומהתבוננות זה הדברי קרוב מאד בפ"ך ובלבב"ך להתדבק בה' ממש בעסק התורה ובמעשיות המצוה יבוא לידי אהבה רבה בכל א"י ישראל שמע ישראל הוי' אלקינו מחמת שהאדם מצד עצמו אינו רוצה כלל העשי' שלו הוא אך אם לחשך אדם לומר דא"כ שהוא מתאוה להיות לו דירה בתחתוני' אף במקום השפל ביותר אלך בשרירות לבי ובתאות עוה"ז ומחמת לימוד ישכון אורי השי"ת בתוכו כמו שטעו בזה בבית שני וגם בבית ראשון שהלכו בשרירות לבם הרע ועשו כל התאות רעות ובטחו על הבהמ"ק שיש שם השראת השכינה אמנם טעות הוא בידם וכמו שאמר להם הנביא המערת פריצים הי' הבית הזה מפני שהשי"ת הוא טהור ויעלים עיניו מראות ברע כמאמר לא הביט עוון ביעקב רק צריך לעשות תשובה הוא עזיבת החטא ולהסכים בלבו' שלא לעשות עוד ואף שיש כמה דברים שאין מועלת תשובה כמבואר בספרים אמנם יש ב' מיני תשובה תשובה תתאה ותשובה המועלת לכל דבר ושב ורפא לו.

לשבת חנוכה תקנ"ד

איתא במדרש יעקב אשר פדה את אברהם, לא כאברהם שיצא ממנו ' ישמעאל ולא כיצחק שיצא ממנו עשיו כו'. פי' יש שנוהג עצמו במדת חסד, והוא נק' אברהם שהוא מדתו ונופל ממדריגתו לאהוב שאר

מן העולם: שם: ממנו.

הנ"ל: שם מוסיף: כב' דברים.

היא . . . החורה: שם ליתא.

הדבר קרוב: שם: שקרוב הדבר.

אור: שם ליתא.

ויעלים: שם ליתא.

בלבו: שם מוסיף: בדעתו.

המועלת . . . לו: שם: המ[ו]עילה לכל דבר.

תאוות, ויש שנוהג עצמו במדת יצחק שהוא מדריגת יראה ונופל ממדריגת להיות חומד ממון אלא רק יתנהג עצמו ע"י מדת יעקב הוא מדת רחמנות דהיינו שיתבונן האדם בשיעור שכלו כ"ח וחד לפום שיעור' דילי' איך שכל המציאות עליונים ותחתונים בטלים נגדו ית' וכולם ממש כאפס ותוהו נחשבים לו כ"ח גבוה מעל גבוה ושומר והוא מחי' את כולם ומחמת זה יהי' תחילת התעוררות הרחמנות שלו איך ממקום גבוה וקדוש כזה יעשה עתה עבירות ח"ו ואין רחמנות גדולה מזה וכמשי"ת עוד ועיקר הרחמנות יהי' בדעת.

דהנה יש דעת עליון ודעת תחתון, דעת עליון נק' שמתבונן בגדלות הבורא ית' וכי כולם בטלים נגדו ודעת תחתון נק' שמתבונן בדעתו ערכו ושפלותו ותחילת התעוררות הרחמנות יהי' הדעת עליון שיתבונן תחילה גדולתו ית' והאיך לא מרחם על חלק אלוה ממעל שלו שנתן בו ממקום קדוש כזאת למקום מטונף ומגואל הוא הגוף הנמאס ובעוה"ז השפל כזאת כי עולם השפל הוא בחי' מלכות דמלכות דעשי'.

ולבאר זאת ידוע כי כל ספי' כלולה מיו"ד וכל ספי' בטל במציאות נגד מה שעליו ד"מ מלכות שבמלכות בטילה נגד יסוד שבמלכות כי הוא יותר עליון וקרוב לא"ס ב"ה וכן עד"ז כל א' בטל נגד מה שלמעלה כי הוא יותר רחוק מגבול וקרוב לא"ס ב"ה משא"כ הכלי שתח' הוא יותר מוגבל ומצומצם וכל השפעתו וחיותו הוא ממה שעליו לכן נתבטל ממש במציאות נגד מה שעליו הוכן כתר שבמלכות דעשי' בטל במציאות נגד מלכות יסוד דעשי' שהוא עליון ויותר קרוב לא"ס ב"ה הגם שמדת המלכות תחתון במעלה נגד מה שעליו הנה הוא נכלל בכלל יסוד שעליו לכן הוא גדול נגד כל הנכללים בבחי' מלכות וכן עד"ז עד כתר שבכתר דעשי' כל בחי' תחתונה יותר מוגבל ומצומצם ובטלה נגד הבחי' ... לא"ס ב"ה ורחוקה מצמצום וגבול וממנה השפעתם וחיותם לכל מה שלמטה ממנה. וכן כללות עולם העשי' בטל נגד תחתון שבעולם היצירה, וכן עד"מ מיצירה לבריאה מבריאה לאצילות וכן באצילות כל בחי' תחתונה בטלה נגד בחי' עליונה שעליו עד כתר שבכתר דאצילות ומשם ניתן השפעה וחיות למטה הימנה עד בחי' תחתונה שבעשי' וכל העולמות בכללם בטלים ממש וכלא נחשב נגד הבורא ית' א"ס ב"ה כי הנה בדבר ה' שמים נעשו והיינו בדבור א' והיינו באותיות י"ה וזהו עזי וזמרת י"ה לשון זמר עריצים שכל העולמות נכראים ונכללים באותיות י"ה והנה מבשרי אחזה אלוה כי כמו שהדבור של אדם בטל נגד המחשבה שלו כי הדבור הוא מה שנצמצם המחשבה וא"י לדבר שום דבור כ"א אחרי שחושב במחשבה לדבר זה הענין אז מוציא מכאה"פ בדבור כי

במחשבה הי' זה הדבור בהסתר ועתה באה להתגלות והמחשבה בטל נגד השכל כי המחשבה בשכל בכח בלא אותיות היינו שבכח השכל לעסוק באיזה ענין שירצה לא כן המחשבה כי א"א למחשבה בלי אותיות צמצם השכל באיזוב ענין שירצה לחשוב אשר לכן המחשבה נק' צמצום נגד השכל שא"י להשיג כ"א בצמצום השכל באותיות ומחשבה נק' התגלות מעט נגד השכל אבל נגד הדבור נק' המחשבה א"ס כי בכחו לחשוב כמה מחשבות בלי סוף ותכלית לא כן הדבור שא"י לדבר כ"א זה הדבור שנתצמצם במחשבתו ס"ה כל העולמות עו"ת נבראו בדבור כמאמר יהי אור ויהי אור. והדבור בטל נגד המחשבה והמחשבה נגד השכל והשכל בטל נגד א"ס ב"ה ונמצא השכל באדם שהוא בטל נגד המחשבה שלו והוא מוגבל ונברא בדבר ה'.

והנה יש ב' מקומות מחצב הנשמות האנשים שאינם שלימים מקום מחצב נשמותיהן משרש יעקב י' עקב, והשלימות עיקר מחצב נשמותיהן משרש עליון הנק' ישראל הנמשכין מזיווג לאה וב' המקומות יש להם הארה עליהם מעל גביהם דהיינו שורש יעקב יש לו הארה מעט משרש ישראל שעליו אבל בהסתר מאוד ושורש ישראל יש לו הארה מלמעלה מא"ס ב"ה והוא הנותן חיות לשורש הנ"ל נמצא החיות וההארה הולך מא"ס ב"ה עד בחי' תחתונה וכמאמר ויפת באפיו נשמת חיים ומאן דנפח מתוכו נפח ולכן הקול ענין גדול וזהו שפרה אותיות שופר כי התוקע בשופר פניו מאדימות מחמת שהקול באה ממקום גבוה וזהו מצידי העברים שם ליד נשמות עברים מחמת הבל פיו מלמעלה למטה ולכן אפי' קל שבקלי' שעובר איזה עבירות אינו רוצה לעקור א"ע מאחדותו ית' ומקדש שמו ברבים כי מחמת שורש נשמתו ממקור יעקב לכן אין לו הבנה כ"כ שבכל עבירה עובר מאחדותו ית' מחמת שהוא בקטנות שכלו אבל כשרוצה להכריחו לעקור א"ע מעיקר אחדותו אז מפקיר א"ע ומקדש שמו ברבים ואינו רוצה בשום אופן לעקור א"ע מאחדותו ועד"ז תקנו רז"ל כל התפי' הכל ע"י רחמנות שירחם הוא ית' על חלק אלוה שלו והוא שנעשה עבודתו בשלימות להחיות החלק אלקי שלו אשר בנו ושלא נהי' מקושר לתאוות הגופניות ולכן תקנו חז"ל פד"ז מה שלכאורה הי' ראוי להיות זאת עיקר התפי' כי שם הוא עיקר גדולתו ורוממתו אבל הענין כנ"ל שמתחילה צ"ל התעוררות בדעת עליון דהיינו להכיר גדולתו ורוממותו וממשלתו והשגחתו כמאמר ואתה מחי' את כולם. וזהו וא"ת א"א בכשר חזיר אלא אבי שבשמים גזר עלי לשון גזירה שגזר אותיות לכל העולמות עו"ת כו' השגחתו והארתו עלי פ"י בתוכו ולמעלה שהוא ממלא כ"ע וסכ"ע ותחות כ"ע.

וזהו וירא ישראל את ה' הגדולה אשר עשה ה' במצרים, שהיד הגדול הוא משיג למרחוק ואצלו ידו גדולה כ"כ עד שמכל גדולתו ורוממתו הציל

אותנו ממצרים ממקום תחתון ומגואל ומטונף כזאת ואח"ז אנו אומרים
 השכחות שבישתבח ואח"כ המלך המרומם לבדו מאז דהיינו שכמו שקודם
 בה"ע ה' הוא שומו אחד כן גם עתה אחר כל בריאת העולמות עו"ת וכל
 הנמצאים כולם הוא אחד כמאז ואינם במקום נגדו ית' וא"ז רק הסתר
 שמסתיר א"ע מנבראים כמו עולמות. וכן אלקי עולם ברחמיך הרבים רחם
 עלינו הכל ע"ד רחמנות על חלק אלוקי ממעל שבו. וכן בכל היכל והיכל אנו
 באים בבקשה ע"ד רחמנות המרחם רחם עלינו, ואח"ז א"א שמע ישראל פי'
 שמע לשון הבנה שיתבונן האדם כנ"ל כ"ח לפום שעורי' דילי' גדולת הבורא
 ית' וכי כולם מושגחים תחתון מעליון כל העולמות עד איס ב"ה נמצא יש
 לכולם הארה ומקור ישראל אפי' בחי' יעקב ואז הוא ה' אלקינו אף שהוא
 הוי' הוא אלקים ואף שהוא אלקים ה' אחד כמאז ואינם במקום נגדו ית' הכל
 מאפס ותוהו נחשב לו רק מכה"כ אח"ז אנו אומרים ומבקשים בתפי' בפרטות
 מתחילה מספרים גדולתו ומקיים אמונתו לישיני עפר דהיינו הניצוצות
 הקדושות ששוכנים בעפר ממש וישינים שם וצועקים אליו ית' אח"כ מבקשים
 רפאנו כל הנ"ל על חלק אלקי שבו וכו' כמה פעמים וכל התפי' ע"ד הנ"ל
 דהיינו תחילת התעוררות יהי' בדעת עליון היינו גדולתו ית' ואח"ז דעת
 תחתון שיכיר ערכו ושפלותו ופחיתותו ואעפ"כ שוכן בו חלק אלקה ממעל
 ברחמנותו וחסדיו הגדולים וכמאמר חמלה גדולה ויתירה חמלת עלינו מה
 שאין שכלנו משיג א"ה אלינו, ואין לך שמחה גדולה מזו כל הפחיתות שיכיר
 ע"ע יקח מזה שפלות ולא שיהי' לו מזה מ"ש ח"ו ואל יפול לבבו ככל מזה
 ולא יבקש רחמנות ע"ע כי באמת הכלי מוכן לכל העבירות ותאות שבקולם
 כמאמר דהע"ה הן בעון חוללתי ובחטא יחמתני אמי ומוכן לכל לכן לא
 התעורר הרחמנות על הגוף שכן נברא ממקום כזה שיהי' מוכן לכולם אבל
 איך לא יבוש ולא נכלם ולא נרחם על חלק אלוה שבו אחרי ראותו גודל
 הפחיתות שלו וכל התאות בו והכלי מוכן לזה ועכ"ז חלק אלוה ממקום
 גבוה וקדוש מה שלמעלה מן השכל שוכן בו ואין רחמנות גדול מזה לעשות
 עם החלק אלוה שבו עבירה ח"ו ולכן תיקן רמ"ח מ"ע כמו טלית וציצית
 ותפילין כי הנה יש רמ"ח אברים דמלכא ויש אברים פנימים ואברים חיצוניים
 כן כבי' אברים חיצוניים נק' כמו ציצית ותפילין, וכמו שרוצה לאחוז את
 חבירו אחוז אותו באבר א' כן אנחנו אוחים אותו ית' באבריו וזה נק' חבוק
 דהיינו שמחבק אותנו באברים סכיכותינו כאשר יחבק איש את רעהו
 והפנימית שיש באלו המצות הוא בחי' נשמה כמו הנשמה שבאברי הגוף אינה
 בהתלבשות. ותנ"ך עם שש סדרי משנה ועם הכולל הוא עשר והם נק'
 פנימיות השכל ולכן כאשר אדם ידבר בתורה בשכלו בדו"ר נמצא נותן
 השכל שלו בשכלו ית' וזה נק' נשוק אתדבקות רוחא ברוחא. וזה נק' הבדלה
 שמבדיל א"ע מן הגוף בשכלו שמדבק עצמו בשכלו ית'. וכ"כ המצוה

בגשמיות נק' אברים דמלכא כמו צדקה נק' דועא ימינא דמלכא והנה הוא אוחו באברי המלך כו' והחיות של המצוה הוא כמו נשמה בגוף בהסתר וכאשר יתן האדם מחשבתו באמת במצוה זה נק' נשוק כו' שמדבק מחשבתו ושכלו דהיינו פנימיות חיות שלו עם פנימיות חיותו ית' שבמצוה זאת וכאשר יתבונן האדם בהתבוננות הנ"ל כי כולם בטלים נגדו ית' אין שטות גדול מזה שיחשב האדם איזה ענין מה שהי' או מה שיהי' כמדומה מה יאכל או ע' פרנסה כי ממש צחוק הוא למעלה ויושב בשמים יצחק כי זהו ממש כמו שמשחקין התינוקות זה עם זה ומקפידין ע"ע שינוחו הצרירות שמשחקין בהן ועוסקין בזה בכל מחשבותם וגופם והכר דעת שרואה מעשיהם ועסקיהם ממש לצחוק הוא וכלא נחשב בעניו ומואס במעשיהם כי איזה הקפד יהי' בצרורות כן ממש כל ענינו האדם אשר לא לשלומתו ועבודתו ית' לצחוק הוא בעיני ה' אם לא יעשה שום התעוררות שימאס הרע אצלו כי זה בא במתנה ואחר שעבד השי"ת בטל ... תמיד ע"ד הנ"ל ברחמנות ומאליו תבא לו אה' ה' ואז נותנים לו מתנה מן השמים שיהי' מאוס אצלו כל הרע שבעולם מאוס ממש ונמאס וזהו היום לעשותם ומחר לקבל שכרם, וזהו מעלת א"א ע"ה שהי' גדול במעלה כ"כ תמיד באה' הש"י בלי הפסק ולכן לא ידבק נפשו לש"ד גשמיות ופשיטא שלא לעשות רע ח"ו וכמאמר דהע"ה ולבי חלל בקרבי שאינו דבוק לשום תאוה בעולם וע"ד סור מרע ועשה טוב.

(ישעי' לג, ו)

בעז"ה

והי' אמונת עתך חוסן ישועות חכ' ודעת יראת ה' היא אצרו ויש בזה ב' פי' הא' שעי' אמונה בעתך במצות שהן תלוי' בזמן כמו מועדי' כו' עיי'ז יגיע לבחי' חוסן ישועו' כו' ופי' הב' באמונת הוא לשון חוזק כמו ותקעתיו יתד במקום נאמן וזהו אמונת חוסן ישועות כו'. והנה רז"ל א' ע"פ הנ"ל על שי"ת א' משנה אמונה זה א' זרעים עתך א' מועד חוסן זה א' נשים ישועות א' נזיקין חכ' א' קדשי' ודעת ז' א' טהרות כו'. דהנה בפי' מועד יש ב' פי' הא' כי מועד הוא בחי' זמן כמ"ש אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם במועדם והתרגום על אלה מועדי מועדיי' ועל במועדם תרגם בזמנהו כי בפי' מועדים ב' פי' א' ל' זמן ופי' הב' במועד הוא ל' יחוד וחייבור כמו יעוד אמה העברי' וכמו כי הנה המלכים נועדו וכן בלתי אם נועדו הכל הוא ל' יחוד

וחיבור כו'. וי"ל בענין המועדי' במה שאנו או' מקדש ישראל והזמנים שתפס ל' זמנים והל"ל יותר מקדש ישראל והמועדי' כי בפ"י מועד יש ג"כ פ"י ל' חיבור שהוא פ"י עליון יותר ומפני מה תפס ל' זמן כמ"ש והזמנים כו'. אך הנה ארז"ל שבת מיקדשא וקיימא מוימ"ב ע"כ אנו או' מקדש השבת ולא א' מקדש ישראל והשבת כמו שאנו או' במועדי' מקדש ישראל והזמנים והטעם כי הנה ישראל הוא דקדשינהו לזמנים אבל שבת מיקדשא וקיימא כו'. ולהבין כ"ז יש להבין תחלה ענין השבת מפני מה נק' שבת יום השביעי בכ"מ בכל העולם במזרח ובמערב נק' שבת יום השביעי כו' בשלמא ר"ח נק' ניסן חודש ראשון ואייר חודש שני כי הנה החדשים הוא ע"פ הילוך החמה שסובב והולך בכל שנה וכמ"ש עשה ירח למועדי' כו' אבל הימים אינם תלוי' בהילוך החמה ומוימ"ב חלפו ועברו כמה אלפי' ורבבות ימים וא"כ מפני מה נק' שבת יום השביעי. אך הנה א' ששת ימים עשה הוי' וביום השביעי שבת וינפש כו' וצ"ל כי הלא במאמר א' ה"י יכול להבראות אלא כדי כו' ע"כ נברא בעשרה מאמרות. ועכ"פ אפי' עשרה מאמרות ה"י יכולין להיות ביום א' ולמה נצרך לששת ימים דוקא. אך הנה פ"י ששת ימים עשה הוי' פ"י כמ"ש בזוהר ששת ימים ולא א' בששת אלא אינון ששת יומין עילאין פ"י כי ששת ימים הללו הן שעשו כו' ע"י ששת ימים הללו עשה כו'. כי הנה צ"ל בענין ההשתלשלות מאא"ס שהוא אח"פ בתכלית בבעיג ואיך יתהווה בעיג מבלתי בעיג. אך הענין הוא כמ"ש מה רבו מעשיך ה' כולם בחכ' עשית רק שבחכ' הוא רק בכלל כמ"ש כולם בחכ' כו' ואח"כ במדות הוא שבא לבחי' התחלקות מדת החסד בפ"ע וכן כל המדות וזהו ששת ימים עשה כו' כי עולם הוא בעל ו"ק בכלל כולל ו"ק מעלה ומטה מזרח מערב צו"ד נמצא כי התהוות העולמות להיות' בבחי' מקום הוא ע"י ששת ימים דוקא שהן ששה מדות עליונו'. וכן הוא בבחי' הזמן כי גם הזמן הוא נברא ומחודש מאין ליש כמו המקום כי שרש הזמן הוא נמשך ע"י רו"ש כמ"ש והחיות רו"ש שהוא בחי' הסתלקות והתפשטות ע"י נעשה שרש ומקור לזמן וזהו נק' רק שרש הזמן וכמ"ש במדרש מלמד שיש סדר זמנים למעלה כי בחי' הזמן הוא במל' דוקא כמ"ש מלך מלך ימלוך שהוא בחי' עבר הוה ועתיד אך בז"א דאצי' הוא בבחי' שם הוי' שהוא בחי' ה"י הוה ויהי' כא' ונק' שם רק סדר זמנים שהוא בחי' מקור לזמן. וזהו ששת ימים עשה דוקא ע"י ששת ימים שהוא בחי' ו"ק ע"י עשה את השמים ואת הארץ שהוא בחי' מקום וזמן בששת ימים דוקא אף שבמאמר א' ה"י יכול להבראות גם בעיג היו יכולים להיות עשרה מאמרו' כולם ביום א' ולמה צריך לששת ימים דוקא. אך באמת מצד המשפיע ה"י יכול להבראות ביום א', אך ששת עשה כו' רק בשביל המקבל דוקא שכדי להיות עולם בבחי' מקום וזמן לא ה"י באפשרי להיות כ"א ע"י ששת ימים שהוא בחי' שרש ומקור לזמן ומקום דוקא כנ"ל וד"ל. ועד"מ הרב

שמשפיע לתלמידו הקטן שאינו בערך אם הי' הרב משפיע ריבוי השפע כמו שהוא אצלו לא הי' המקבל יכול לקבל ומוכרח הרב לצמצם שכלו הרב כפי ערך כלי המקבל. כמו"כ אף שמצד המשפיע הי' יכול להבראות במא' א' וברגע א' אך ששת [ימים] עשה ה' כדי שיתהוו בחי' מקום וזמן בע"ג מבחתי בע"ג הוא ע"י ששת ימים דוקא כנ"ל. נמצא זהו בחי' השפלה וירידה מעצמו אור א"ס ב"ה לבא לבחי' ששת ימים להיות מקור לעולם ושנה. וזהו ששת ימים עשה ה' הוא ששת ימי המעשה וכמו"כ מחדש בכ"י מע"ב מאין ליש הכל ע"י ששת ימים הנ"ל. אך ביום השביעי שבת וינפש שחוזר אל עצמו כמו ע"מ חכם גדול שמצמצם עצם כח חכמתו כמו שהיא בעצמותו בתכלי' הרוממו' לבא לבחי' עשי' כו' באיזה פעולה ומלאכה גשמי' אך אחר גמר הפעולה והמלאכה חוזר אל עצמו' כל מה שהי' מקודם בירידה בהשפלה חכ' ורצונו ומדותיו בעשי' גשמי' חוזר הכל אל כח עצמותו כמו שהוא בעצם כח חכמתו ומדותיו ית'. והנמשל מכ"ז יובן למעלה ששת ימים עשה הוי' הוא ששת ימי המעשה הוא ע"י צמצום דשם אלקי' דוקא כמ"ש בראשי' ברא אלקי' כו' שנעשה הכל ע"י שם אלקי' כמ"ש כי שמש ומגן הוי' אלקי' כו'. אך בשבת שבת וינפש שחוזר אל עצמותו ומהותו ית' בבחי' שם הוי' כמ"ש שבת להוי' שהוא בחי' עצמו' א"ס שלמעלה מהשתלשלו' וע"כ נק' השבת קודש כמ"ש ושמרתם את השבת כי קדש כו' כי בשבת הוא בבחי' עליי' העולמות שלמעלה מהשתלשלות דששת ימים. וע"כ נק' השבת יום השביעי דוקא אף שחלפו ועברו אלפי' רבבות ימים מזמן בריאת העולם נק' שבת יום השביעי כי הוא השביעי באמת שלמעלה מששת ימים כי ששת ימים הן רק בירידי' וצמצום מן העצמו' ע"י צמצום דשם אלקי' דוקא, אך בשבת הוא העליי' מכל וימה"מ בבחי' או"ח לעצמותו ית' שלמעלה מהי' מקור לעולמות וע"כ נא' בשבת ודבר דבר דיבור אסור כו' כי הנה בדבר ה' שמים נעשה כו' ודבר ה' הוא המחי' ומהוה הכל מאין ליש. אך זהו הכל בבחי' ירידה והשתלשלו' בכל יום מוימהמ"ע אך בשבת הוא בחי' עלי' למעלה מבחי' הדיבור שהוא בבחי' המח' עליונה שלמעלה מששת ימים ע"כ דיבור אסור (גם שבשבת יש ג"כ כל השפעת גשמי' כמו בחול עכ"ז בשבת הנה מקבלי' רק מבחי' אותי' המח' שלמעלה מבחי' הדיבור). וזהו ענין נשמה יתירה שנמשך לכל ישראל בשבת דוקא שהוא התגלות בכל נשמה מבחי' א"ס שלמעלה מהשתלשלות כו' וד"ל. וזהו שער החצר הפנימי הפונה קדים סגור יהי' כל ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החודש יפתח כי הנה שער כו' הפונה קדים הוא בחי' קדמונו ש"ע שלמעלה מהשתלשלות סגור יהי' כל וימהמ"ע אך ביום השבת דוקא יפתח. וזהו שבת מיקדשא וקיימא מוימ"ב שששת ימי בראשית הוא מקור לעולמות בע"ג אך שבת הוא למעלה מוימ"ב וע"כ לא א' מקדש ישראל והשבת כי שרש השבת הוא למעלה מבחי' ישראל ג"כ כי שרש נשי' הוא

בו"ק ובשבת הוא בכחי' החכ' שלמעלה מישראל. אך ביו"ט א' מקדש ישראל והזמנים דישראל הוא דקדשינהו לזמנים, כי הנה יו"ט חלק ביומין דחול וע"כ אינו נק' קדש כמו השבת רק נק' בשם מקרא קודש היינו זומין מקודש שנמשך ע"י ישראל מבחי' קדש העליון גם ביומין דחול כמ"ש אלה מועדי הוי' שממשיכי' ג"כ מבחי' ש' הוי' ליומין דחול. נמצא כי יו"ט הוא כמו בחי' ממוצע בין יומין דחול לשבת היינו שמחבר שבת ויו"ט ע"י ג' מועדי' פסח שבועות וסוכות שבכל שנה להיות נמשך התגלות שם הוי' גם בחול וע"כ נק' בשם מקרא קדש. וע"כ א' ביו"ט מועדי' לשמחה כי בחי' השמחה הוא בחי' גילוי ההעלם דוקא כמו שאנו רואים באדם כאשר הוא בעת שמחתו יגלה כל מצפוני לבבו כמ"כ ביו"ט הוא זמן שמחתינו דוקא ובבחי' זו יש יתרון ליו"ט על השבת כמ"ש ושמחת בחגיך דוקא אבל בשבת א' וקראת לשבת עונג כי התענוג הוא בהעלם אבל השמחה הוא גילוי התענוג מהעלם אל הגילוי כו' וד"ל. וע"ז א' עת לעשות לה' פי' עת לעשות להוי' לחבר שם הוי' גם בבחי' לעשות הוא ע"י ע"ת לעשות שהוא בחי' המועדי' כו' וד"ל. וע"כ א' ישראל הוא דקדשינהו לזמנים שתלוי בישראל דוקא להמשיך מקדש העליון ליומין דחול כו'.

וזהו ישראל הוא דקדשינהו לזמנים היינו שממשיכי' מלמעלה מן הזמן בזמן דוקא (כמ"ש ואברהם זקן בא בימי' וכן ביעקב א' ויקרבו ימי ישראל כו' וא' בווהר דיומין קריבו לי' מדרגא לדרגא וכן ויקרבו ימי דוד כו') כי הנה כל המצות ניתנו בזמן ובימים דוקא כמ"ש ימים יוצרו כו' כי ימי שנותינו בהם ע' שנה שניתן לאדם קצבה כל ימי חייו בכדי לברר בתו"מ. וי"ל הלא המצות בעצמם הן באין בעשי' גשמי' בכדי שיהיו לבושים לנשמה בג"ע כי ע"י התו' נמשך בחי' או"פ וע"י המצות נמשך בחי' מקיפי' לנשמה כמ"ש והלך לפניך [צדקתך] כבוד ה' יאספך כו' ולמה כל המצות תלוים בזמן דוקא ובימים דוקא כמו מצות סוכה וכן מצה בפסח וכן כל המצות הכל תלוי בזמן דוקא וא"ל בזמנה אינה מצוה כלל. אך הענין הוא כמ"ש ימי יוצרו ולא א' בהם ולו ולא קרי וכתוב היינו להמשיך דוקא בחי' א' בזמן ומקום דוקא, ע"כ כל המצות ניתנו בגשמיות ובזמן ומקום דוקא, ע"כ יומי' דוקא קריבו לי' דהיינו דוקא להמשיך מלמעלה מן הזמן בזמן דוקא שיהי' חבור למעלה מן הזמן בזמן דהיינו ליחד סוכב בממלא שיהי' הזמן ג"כ נצחי כמ"ש ה' ימלוך לעולם ועד כי למעלה מן הזמן אינו נק' ועד' והזמן בא במדה וגבול דוקא אינו נק' ועד רק ביחוד וחיבור למעלה מהזמן בזמן הוא שנק'

לעולם ועד דהיינו שהזמן ג"כ יהי נצחי בנצחיו דא"ס. וזהו וערבה לה' מנחת יהודא וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות כי הנה כתיב כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול שמה שלמטה הוא אלף שנים למעלה הוא רק יום א' כי ששת ימי' כו' הן שיתא אלפי שני דהוי עלמא, אך יש ימי עולם ושנים קדמוני' שהימים והשנים הם שם בלי גבול ע"כ נקי ימי עולם ושנים קדמוני'. ע"כ א' וערבה לה' כו' כימי עולם כו' היינו שלע"ל שיהי' גילוי למעלה מהזמן בזמן שהזמן גופא לא יופסק ע"כ א' לע"ל ימלוך לעולם ועד כו' וד"ל. וזהו שא' מקדש ישראל והזמנים דוקא ולא א' והמועדי' כי עיקר היחוד סומ"מ הוא דוקא כשבא למטה בזמן דוקא ע"כ נקי' מועדי ה' אשר תקראו אותם במועדם דוקא כתרגומו בזמניהון היינו שימשיכו בני' למטה בחי' גילוי שם הוי' שלמעלה מהזמן בזמן דוקא כו' וד"ל.

וזהו אלה מועדי הוי' אשר תקראו אותם וארז"ל אתם כתיב אפי' מוטעים אפי' שוגגין כו', וי"ל איך נמשך קדושת יו"ט ע"י ישראל כשהן מוטעין כו'. אך הנה א' איש כי יפלא לנדור נדר לה', וארז"ל מופלא סמוך לאיש. דהנה אנו רואין בנדרי' כאשר א' הרי זהו עולה או חטאת אם הוא אינו בעל מום אז הוא נתפס בדיבור להיות קדוש, אך [אם] הוא בעל מום אין בדבריו כלום כמ"ש כל מום בו לא ירצה לקרבן כו', אך אם א' בל' נדר הרי עלי כקרבן כעולה נתפס להיות קדוש בקדושת הגוף עכ"פ וי"ל אם הוא בעל מום ואינו ראוי לקרבן מ"מ אם א' בל' נדר הוא נתפס להיות קדוש ע"ז א' איש כי יפלא לנדור נדר וארז"ל זהו מופלא סמוך לאיש דוקא כי בחי' מופלא נקי' מה שנעלם ונפלא מן ההשגה כי דבר שיכולי' להשיג אינו נקי' בשם פלא רק דבר שא"א להשיג הוא נקי' בשם פלא כמו כי יפלא ממך דבר וע"כ בנדרי' א' ג"כ איש כי יפליא לנדור כו' מופלא סמוך לאיש. כי הנה בנש"י יש ב' בחי' א' הדיבור שע"פ ההשגה וחכ' אך יש עוד בחי' בנש"י שלמעלה מן ההשגה שנק' בשם פלא וע"כ בדיבור שאו' בל' נדר הוא ממשיך קדושה ג"כ למעלה מן החכ' שע"פ תו' כי אורי"י מח"ע נפקת וע"פ חכ' דתו' נא' כל מום בו לא ירצה להקריב כי בעל מום א"א להיות אישה ריח ניחוח לה' רק שיהי' נקי מכל מום אז יכול לעלות אבל הטמא ובעל מום לא ירצה וטמא טמא יקרא. אך יש כח בנש"י ע"י דיבורם להמשיך קדושה למעלה מע"פ חכ' דתו' להיות קדוש גם בעל מום בקדושת הגוף. ומזה יובן ג"כ במ"ש אשר תקראו אתם אפי' מוטעין עכ"ז בדיבורם נמשך קדוש' עליונה כי קדוש החודש תלוי בכ"ד כשאו' מקודש החודש נמשך בחי' קדושה העליונה למטה במועדי' וזמנים למטה ואפי' מוטעין ושוגגי' ע"י דיבורם דוקא ביכולתם להמשיך מקודש העליון למטה דוקא כמ"ש איש כי יפליא מופלא סמוך לאיש שממשיכי' ג"כ מבחי' פלא העליון שלמעלה מן החכ' כו' וד"ל. הגם שע"פ חכ' דתו' הבעל

מום א"א לו לעלות ע"כ כל מום בו לא ירצה להקריב כו' רק שלם מכל מום כמ"ש מי יעלה כו' אבל בעצמו' אא"ס א' קמי' כחשיכה כאורה ואם צדקת כו' וד"ל. וזהו ענין ומדריגת בעי'ת דמשכ"י ל"י לקוב"ה בחילא יתיר שלמעלה ממשפט התו' דאורייתא מח"ע נפקת כו' וד"ל.

וזהו והי' אמונת עתך כו' ויש בו ב' פירושי' א' אמונה ע"י האמונה שבעתך במצות שתלו' בזמן ומקום דוקא עי"ז יזכו לבחי' חוסן ישועות חכ' ודעת והפי' הב' באמונת עתך ל' אמונה וחיווק כמו ותקעתי יתד במקום נאמן כמו יתד האוהל שמחברי' ע"י האוהל למטה בארץ ע"י יתידו' דוקא כמ"כ א' למעלה נוטה שמים כיריעה וכמ"ש וימתחם כאוהל לשבת דהיינו להמשיך מבחי' המקיפי' העליוני' שנק' בשם אוהל ומקיף למטה בארץ דוקא זהו ע"י ישראל דוקא דישראל הוא דקדשינהו לזמנים. וזהו והי' אמונת עתך חוסן הוא בחי' חיווק ותוקף כמו חסון הוא כאלונים וד"ל.

ישועות זהו ס' נזיקין. דהנה א' מזמור שירו לה' שיר חדש, כי הנה כל השירות הוא בל' נקיבה כמו אז ישיר משה ובני' את השירה הזאת. כי הנה ישועות הוא ל' הפנה כמו וישע ה' אל הבל כו' וכמו ולתפלתם שעה שהיא בחי' הפנה שפונה א"ע להושיע לבני' בעת צרתם כמו ומלאך פניו הושיעם עכ"ז אינה ישועה בשלימות כי אחר ישועה צרה כמו שהי' גלות מצרי' ואח"כ גאולה כמ"ש וישע ה' את ישראל כו' ואחר כך הי' חורבן בהמ"ק ראשון ובי"ש ע"כ אינה נק' ישועה שלימה כמ"ש צוה ישועות יעקב שיש כמה מיני ישועות ע"כ נק' השירו' רק בל' נקיבה כמו הנקבה שהי' תש כח כמשל האשה שמתעברת ויולדת ואח"כ צ"ל עוד הפעם בחי' עיבור ואח"כ לידה אבל לע"ל א' כוס ישועות אשא ע"כ שירו לה' שיר חדש דוקא ל' זכר ישועה שלימה שלא יהי' אחריה צרה כלל כו' וד"ל.

חכ' זה ס' קדשים. דהנה בס' קדשים שם נא' כל סדר וענין הקרבנות הוא ענין הברור דנה"ב להעלות לנה"ב למטה בשבה"כ להעלותם למעלה להיות אשה ריח ניחוח לה' והברור הוא בחכ' דוקא כמ"ש בחכ' אתברירו כו' וד"ל. ועכשיו התפלה היא במקום קרבן להעלות אהב' למעלה ע"י התפלה דוקא כמו דוגמת הקרבן שעולה למעלה ע"י אש שלמטה שמצוה להביא מן ההדיוט וע"י אש שלמעלה ארי' דאכיל כו' כמ"כ ע"י התפלה ע"י התלהבות נה"ב מן ההתכוננו' להיות ואהבת את ה' אלקיך ככל לבכך בשני יצרך וע"י רשפי אש התשוקה שנק' בשם אהבת י"ה כמ"ש רשפי' כו' רשפי אש כו' עי"ז הוא עלי' נה"ב לה' כעולה וכקרבן ע"ג המזבח כו' וד"ל.

והנה א' פתח במזבח וסיים בשולחן לומר מה מזבח מכפר אף שולחנו של אדם כמ"ש וידבר אלי זה השולחן אשר לפני ה' כו' כמו שע"י הקרבת הבהמה הגשמי' ע"ג המזבח הוא שעולה בחי' בהמה הגשמי' שהי' בבחי' יש נפרד להיות נכלל בקדושה האלקי' כמו"כ הוא ענין בירור ז' מדות דנה"ב הטבעי' שבאדם שהמה בבחי' יש נפרד ז' מדות הרעות כו', אך ע"י האכילה שנעשה מן המאכל שנתכרר בקיבה ואצטומכא ונעשה מזה דם וכמ"ש כי הדם הוא הנפש ונתחזק עי"ז כל הכחות אפי' כח השכל כמ"ש עד דלא אכילנא כו' ומתפלל בכח האכילה או לומד עי"ז מעלה כל כחות נפשו לה' כעולה וכקרבו מעולם הפירוד לעולם היחוד העליון בקדושה האלקי' להיות ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך בשני יצרך כו' וד"ל. וע"כ שולחנו של אדם מכפר. אך א"כ למה אסור לאכול קודם התפלה כמ"ש לא תאכלו על הדם וארז"ל קודם שתתפללו על דמכם כו' הלא גם המאכל מכפר כנ"ל כמו הקרבן כו'. אך הענין הוא אף שהמאכל הוא בחי' בירור ועליו ג"כ לנה"ב להפוך מיש נפרד לבחי' קדושה האלקי' ע"י שמתפלל ולומד בכח האכילה שהי' מקוד' תחת ממשלת ק"נ להיות בבחי' ביטול לאלקו' בכח האוי"ר לה', אך עכ"ז הוא אינו רק העלי' ובירור מיש נפרד להיות בבחי' יש דקדושה האלקי' כי גם האוי"ר שנוולד מזה הוא ג"כ בחי' יש יש מי שמתפלל כו' וגם ההשגה אלקי' שמשיג ע"י כח המאכל הוא הכל בבחי' יש אך שאינו יש נפרד אבל יש מי שמשיג כו'. אבל ענין התפלה הוא בבחי' ביטול לאלקו' בתכלית, כי ענין התפלה נלמד מתפלת' כמ"ש בחנה והיא מרת נפש ותתפלל [א] ה' ובכה תבכה רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע, וע"כ צלותא בחשאי דוקא כמ"ש קול דממה דקה תמן קאתי מלכא ולא ברעש ה' ולא באש ה' כו' רק קול דממה דקה דתמן קאתי מלכא שהוא בחי' הביטול לאלקות בתכלי', וע"כ עיקר הבירור וההעל[א]ה דנה"ב היא ע"י התפלה דוקא שנעשה עי"ז ביטול היש לאין בתכלית כמו דוגמת ענין הקרבן שהבהמה הגשמי' נכללת באש שלמעלה בביטול היש לאין ממש להיות מזה אשה ריח ניחוח לה' וע"כ שכור אסור להתפלל כי הנה כתיב ויין ישמח לבב אנוש שע"י היין הוא יוצא כ"ד מהעלם אל הגילוי ונעשה עי"ז יש ודבר ע"כ הוא היפוך ענין התפלה שצ"ל בביטול היש לאין בתכלית בשפיכות הנפש כמ"ש ואשפוך את נפשי לפני ה' מקרב ולב עמוק כו' אך בברכת המזון שכור מותר לברך ברהמ"ז כו' וד"ל. וע"כ ארז"ל חכ' זה ס' קדשי' כי הנה בסדר קדשי' מדבר הכל בעניני הקרבנות שהוא בירור דנה"ב להיות לה' בביטול היש לאין בתכלי' הוא ע"י חכ' דוקא שהוא ביטול דכ"ח מ"ה דחכ' דוקא ולא ע"י בחי' יין שהוא בחי'

בינה כי בינה נק' בחי' יש כמ"ש להנחיל אוהבי יש אבל חכ' הוא בחי' אין כ"ח מ"ה כו' וד"ל.

ודעת הוא בחי' ס' טהרות כי הגם שבחכ' אתברירו הבירור דחכ' הוא רק להבדיל בין הטמא לטהור אבל הטמא טמא יקרא ואין לו בירור ועל"י למעלה ע"פ חכ' וכל ענין התו' דאורי"י מח"ע נפקת אינה רק להבדיל בין הטמא לטהור אבל הטמא אין לו בירור ועל"י ע"פ תורה אבל ס' טהרות מדבר הכל בענין טומאה וטהרה היינו שגם הטמא יטהר מטומאתו ויוכל לעלות כמ"ש מי יתן טהור מטמא לא אחד היינו שגם הטמא יטהר הוא בבחי' שלמעלה מאחד והוא בחי' יחיד שלמעלה מאחד בחי' יחידו של עולם כי קמ"י ית' כחשיכא כאורה חשך ואור שוין וכמ"ש כי ה' יתן חכ' מפיו דעת ותכונה היינו שהוא נותן מפיו ית' (כי דעת הוא מבחי' קו האמצעי דתי' שעולה עד הכתר כו' שלמע' מן החכ') כו' וד"ל. וזהו שא' שלמה על מצות פרה אדומה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני כי פרה מטהרת את הטמאים שאפי' טמא מת שהוא אב הטומאה ע"י הזאת מי חטאת הוא נטהר מטומאתו, ע"כ היא רחוקה ממני שהוא ע"י בחי' שלמעלה מן החכ' בחי' דעת ששם גם הטמא נטהר כו' וד"ל.

יראת ה' היא אוצרו. אך הנה כל המדריגות הוא הכל בחי' והמשכו' עליונות מלמעלה וצריך לאוצר שיאצרו שם כל הבחי'. והאוצר לכל בחי' הנ"ל הוא רק בחי' יראת ה' שהוא אוצרו לכל בחי' הנ"ל וכמשרז"ל משל לחיטי' כו' אם עירב בהן קב חומטין כו' ואי יראת ה' היא אוצרו עדי"מ מלך ב"ו שעושה אוצר אינה עושה אוצר מרכושו מכסף וזהב שלו רק עשי' האוצר הוא רק מדברי' וסגולת מלכ"י שהשיג ממלכ"י אחר"י ומדברי' שאינם שלו שהובאו ממרחקי ארץ. כך הוא עדי"מ למעלה כבי' אמרז"ל אין לו להקב"ה בעולמו רק אוצר של י"ש כי בחי' יראת ה' היא אוצרו שאצר מלמטה דוקא מכנ"י כמ"ש ועתה מה ה' אלקיך שואל מעמך רק ליראה אותי זהו ששואל מעמך דוקא. כי כל המשכות אורות עליוני' שנמשכו מלמעלה אינ' כי כל יכול הוא אך ביטול היש לאין דוקא היינו שהיש הנפרד יהי' בטל לאלקות בתכלית זהו דבר חדש דוקא ע"כ זהו שואל מעמך דוקא. וזהו יראת ה' היא אוצרו כו' וד"ל.

(ישעי' לג, יח)

א"ה סופר אי' שוקל כו'. הנה בספרא דצניעותא אמר עד לא הוה מתקלא בעלמא לא הווין משגיחין אפין באפין כו'. פי' ענין המקרא יבואר במ"א באריכות להיות כי כל המשכות במ"ד ומ"ן ואו"י ואו"ח וח"ג הכל במדה ובמשקל המה בכל סדרי השתלשלות דהיינו איך וכמה יהי' בחי' המ"ד ומ"ן בכל הפרצופי' כי לפי ערך המ"ן הנק' אתעדל'ת כן ערך המ"ד כאתעדל'ע לפי שבעצמות המאציל נמדד קצבה ומדה לאופן היחוד דכל עילה ועלול בשיעור מוגבל עד שורש איכות המ"ד ומ"ן נתעורר בהם מן המאציל הכל במדה ובמשקל כו'. וכן עדי"ז בכל פרטי ההמשכות באבי"ע באו"כ ובבחי' או"ח ואו"י ואו"י ואו"ח הכל במדה ובמשקל כבר הי' בתחילה בעצמות המאציל וכו' וד"ל, ונק' בחי' זו שהיתה תחילה במאציל למדוד זאת הקצבה לכל הנאצלים כנ"ל בשם מתקלא מפני שהוא המודד ושוקל בכף מאזנים שנק' מתקלא וגם נק' בשם מאמר קו המדה כידוע והוא מבחי' ה' גבורות דבוצ' דקרדינו' כו' כמ"ש במ"א וד"ל. וזהו דעד לא הוה מתקלא בעלמא כנ"ל לא הוה אפין באפין דהיינו כל פרטי אופני הזיווגי' ויחודי' עליונים בכל הפרצופי' להיות פכ"פ אלא הי' זת"ז בבחי' הפירוד כו' כמ"ש במ"א וד"ל. וזהו אי' סופר אי' שוקל פי' המודד והשוקל הזה הוא בחי' קו המדה הנ"ל ואמר שלא יעשו בחי' פירוד כו' בבחי' המדידה עצמה ששרשה במאציל עצמו הנק' קו המדה לומר שהוא יש ודבר בפ"ע ואין לו שייכות כלל לא"י בעצמו מאחר שא"י בעצמו הוא למעלה מבחי' שורש התחלקות קווין ולמדוד בצמצום כאלה והוא מפני שאין ההשתלשלות ערך כלל לעצמות א"י שהרי נאמר אני הוי' לא שניתי בין קודם שאנצלו כו' ולית מחשבה תפיסא ב"י גם לאחר שנאצלו כו'. ולזאת אומר אי' שוקל כלומר לא כן הוא אלא שוקל הזה הנק' קו המדה הוא ג"כ בבחי' אין ממש דהיינו מבחי' הארת עצמות א"י שנק' אי' שאינו מושג כלל בשום מחש' אפי' במחשבי' דא"ק כו'. ואדרכה נהפוך הוא שמפני שבחי' קו המדה הנ"ל הוא בבחי' אי' דוקא, והענין דוגמת ירדת הקב"ה בארץ מצרים להכותם ביו"ד מכות כמ"ש ועברתי בארץ מצרים כו' אני ולא מלאך כו', אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו דוקא והטעם הוא לפי שטומאת מצרים בתחנות כל המדריגות שאין עוד למטה הימנה והוא בבחי' מ"ט שערי טומאה כו', ע"כ לא הי' לירד לשם כ"א הקב"ה בכבודו כו' מטעם הנ"ל, שכל הגבוה יותר יותר יוכל להשפיל עצמו כו' וד"ל.

ולהבין בתוס' ביאור ענין הפי' אי' סופר כו' למה נק' בשם אי' דוקא, ולהבין רישא דקרא לבך יהגה אימה אי' סופר כו', הנה יש להקדי'

תחילה ענין תורה שבכתב ותושבע"פ למה נק' שבכתב דוקא כו' להיות ידוע דאורי"י מח"ע נפקת כו' והיינו בחי' א"ס שבאבא כו'. ואמנם הנה אנו רואים שח"ע דאורי"י ירדה להתצמצם בצורות האותיות הכתובי' בתורה והרי ירד א"ס שבחכ' ונתלבש כ"כ עד שנתגשם על בחי' אותיות גשמיות שבקלף הס"ת שהרי אנו רואים שבס"ת העיקר הגדול הן צורת האותיות ותמונתן וצלמן דוקא ואם יחסר אפי' כ"ש הס"ת פסולה כידוע שבס"ת תמונת האל"ף יו"ד וא"ו יו"ד דוקא [משא"כ בתפילין ה"י יו"ד כו'] וכ"ז רק מפני שא"ס שבח"ע לא ירד להתלבש אלא בצורה ותמונה כו' דוקא וא"ל לא ישכן בתיבה זו כלל וכלל ולפי שכללות התורה הוא בחי' ח"ע דוקא ע"כ התמונה של האלף, ביו"ד כו' משא"כ בתפילין וד"ל.

והנה כ"ז אינו אלא מפני בחי' ירידה שירד א"ס למטה להתלבש באותיות וזהו פ"י תושב"כ הב' שבכתב היינו שמתלבש בתוך תוך התמונה והצורה הגשמית שבכתב דוקא משא"כ תושבע"פ אינו בכתב כלל וכלל כידוע דדברים שבכתב אי אתה רשאי לאמרן כו' ודברים שבע"פ לא נתנו לכתוב מפני שעיקר הגדול בתורה שבע"פ הוא רק בחי' הטעמים והסברות בלבד ולא שיהי' דקדוקיהן עפ"י צורת האותיות כלל רק ההלכות בעצמן כמו שהן יהי' איך שיהי' כו' וגם אם יכתוב הלכות בקלף הרי אין בהם קדושה כלל וכלל וכו' ולכך נק' תושבע"פ ולא בכתב כלל אך הנה הטעם לזה למה לא נתנו ההלכות בהתלבשות בבחי' הכתב כמו ס"ת והוא לפי ששרשן של ההלכות הוא ממקום ומדריגה גבוה מאוד נעלה עד שלא יוכל לירד כ"כ ולהתלבש בציור כתב אותיות ולכך נק' ג"כ בע"פ ולא בפה מפני שגם בפה דבור לא ירדו בבחי' א"פ רק בבחי' מקיף בלבד וזהו ע"פ כו' וד"ל.

והנה להבין שורש ענין תושבע"פ יש להקדים ענין הידוע ברמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת דשמי עם י"ה בגימ' שס"ה וזכרי עם ו"ה בגימ' רמ"ח כו' וא"כ שורש השס"ת ל"ת גבוהים מרמ"ח מ"ע כמו שגובה י"ה מו"ה כו' וזהו פלאי איך יתכן ששב ואל תעשה רע עדיף מ"ע טוב כו'. אך הענין הוא דבאמת שורש הל"ת קדום לעשה כו' ומובן עדי"מ מאדם שהוא מופלא מאוד בחכמה עד שאין כל אדם יכול לעמוד כלל על עוצם עומק תבונתו הנה כאשר יספרו בני"א בשבח חכמתו לא יוכלו לספר ממה שהשיגו בחכמתו שהרי לא השיגו מאומה כי אין להם ערך עמו כלל. אך לא יכולים להשיג ולספר כ"א דרך שלילה דהיינו כשאינו יכול לומר על עצמותו כלום שהרי אינם משיגים כלום רק זאת שידעו בו שאינו במדריגות ההיפוך מדברים הזרים בלבד וישללו ממנו כל ההפכים ונק' זאת ההשגה דרך שלילה לא ההשגה בעצם כו' כמ"ש במ"א והנמשל מובן למעלה בהיות דא"ס ב"ה

נעלה במדריגה וערך הנאצלים עד שא"א שיבוא ויגיע אליהם בבחי' השגה ותפיסא במהות ממש להדבק בו' כו' כי הרי לית מחש' תפיסא בי' כלל כו' כידוע. ואמנם בזאת יוכל להגיע אליהם דהיינו ששיגו בו בדרך שלילה כנ"ל במשל ולא השגה בעצמותו וכו'. וזאת ההארה שיגיע אליהם בדרך שלילה בלבד זהו מדריגות שורש השס"ה ל"ת דהיינו שאור א"ס נמשך בלאו דל"ת בבחי' השלילה רק שאינו בבחי' ההיפוך דל"ת כו'. וא"כ אור דל"ת דשב ואל תעשה גבוה מאור שנמשך ע"י מ"ע שהרי במ"ע נמשך בבחי' השגה בעצם ובל"ת נמשך רק בדרך שלילה שזה מפני עוצם הרוממות כו' וד"ל.

וזהו כמבואר במ"א ע"פ בארץ לא זרוע שהל"ת הן בבחי' לא דהיינו שהאור שלהם להיותו ממקום וממדריגה גבוה ביותר עד שלא יוכל להגיעו ולהשיגו כ"א בדרך שלילה בלבד כנ"ל. והוא בחי' לא דהיינו לא שקדם להן מטעם הנ"ל וד"ל.

והנה ענין ד"ס הרי הן כולם סייגים וגדרים לבד משמרת למשמרת כידוע וא"כ הן מבחי' הל"ת דאור האלקי לא נגלה רק בדרך שלילה שהוא ענין הרחקת מהיפוכו שזה כל ענין ד"ס להתרחק מדבר המותר ג"כ פן יגיע לדבר האיסור והוא הרחקה יתירה מהרחקת הל"ת האסורים כו'. ועכ"פ לזה הטעם הנה לא בא אור השפע דד"ס לידי אותיות בכתב לפי שמפני רוממות מעלת מדריגת ד"ס מבחי' י"ה לכך לא יוכל להתצמצם ולהתלבש בכתב וגם לא בתוך הפה אלע ע"פ ונק' תושבע"פ. משא"כ תושב"כ ששרשה מבחי' ו"ה כמו רמ"ח מ"ע לכך ירדה ונתלבשה להיות קדושה העליונה שורה בצורת תמונת האותיות בכתבתן רק שיהא מן המותר בפ"ך כו' וד"ל. וגם בתושב"כ עצמה אנו מוצאים הפרש זה שהרי לא כל הדברי' שנאמר למשה נכתב שכך אמר לו הוי' אלא מה שדיבר משה נכתב בלבד ובודאי שמע מפי ה' כמו כל משנה תורה שמשאמר ובודאי שמעו מפי הוי' ולא נכתב שכך שמע מפי ה' כמו בכל פרשיות שנאמר ויאמר ה' אל משה כו' וכן בפ' קדש ויאמר משה אל העם זכור כו' ולא נכתב שכך אמר לו ה' וכן בי' מכות שבמצרים לא נכתב במכת ארבה איך שאמר לו ה' שיאמר אל פרעה כו' והוא לפי שמכת ארבה הוא מבחי' ומדריגה היותר נעלה שהרי ארבה בגימ' יצחק וכמ"ש במ"א וארכה את זרעו כו', והוא מבחי' גבורות העליונות כמ"ש במ"א ע"כ לא יכול האור לירד כ"כ ולהתמשך למטה באותיות שבכתב להכתב איך שאמר ה' למשה רק מה שאמר משה לפרעה ה' יכול לבא בכתב מפני שמשא הוא כבר בבחי' האצ"י בבחי' יסוד אבא ואבא יסוד ברתא להמשיך למטה בבי"ע בכנ"י באותיות אבל מן המאציל עצמו למטה לא יוכל להשפיל א"ע כ"כ באותיות שבכתב מטעם שהוא ממקום ומדריגה גבוה וכמשל הנ"ל

בענין הלי'ת כו' וד"ל. ועד"ז גם בשארי הפרשיות שלא נאו בכתב מ"ש ה' למשה רק שמשה אמר כו' מטעם זה ששורש הפרשיות הללו הן מבחי' ומדריגה גבוה יותר מאוד שלא יוכלו לבא בכתב רק מבחי' משה ולמטה כו' וד"ל.

וזהו אי' סופר פי' שהרי ד"ס הן מבחי' י"ה דשם הוי' במדריגת הלי'ת מפני שהן רק גדרים וסייגים כנ"ל, וא"כ שורש הד"ס הוא בכחי' אי' דוקא ופי' אי' אלף י"ה כלומר בחי' הכוללת את הי"ה והוא אור שמקיף את האורות דאוי"א שנק' י"ה כי אי"ח ע"ט"ב ונעוץ סב"ת והוא בחי' מל' דתושבע"פ בכתר עליון שהוא האלף דאי"ה וזהו אי' סופר שסופרים כל אותיות כו' בכחי' הדקדוק להתרחק מהרחקת יתירות כו' וד"ל והיינו רישא דקרא לבך יהגה אימה פי' שכאשר תבין ותשכיל אי' סופר כו' ששורש הד"ס באלף דאי"ה כנ"ל לבך יהגה אימה ביראה פנימית בחי' הביטול במציאות ממש ולא ביראה חיצונית בלבד וד"ל והוא מטעם שנעוץ סב"ת ובחי' יראה תתאה תתעלה בכחי' הביטול דיראה עילאה כו' כמ"ש במ"א וד"ל.

(ישעי" מ, ג)

קול קורא במדבר פנו דרך ה' ישרו בערבה מסילה לאלקינו כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו והיה העקב למישור והרכסים לבקעה ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דיבר, הנה בפסוק הנ"ל מבואר כל העצות בדרך ה' ובל"ז א"א בשום אופן להתחיל עבודת ה', אף שכעת אין יועץ כמ"ש ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועצוך כו', אבל כל א' יאמר אם אין אני לי מי לי, ועיקר עצה היעוצה לכל אדם הוא כל הר וגבעה ישפלו, היינו שיקבע עתים לא פחות מפעם א' בשבוע או פ"א בחדש לחשוב עם נפשו חשבון פרטי ובאריכות, אם התחיל אפי' בתנועה א' לעבוד ה', וגם כל פרטי עונותיו וחטאת נעוריו מיום הוולדו עד היום ואם עשה עליהם תשובה כהוגן, ועי"ז יבא לתכלית השפלות ויהי' די לו בכל השבוע בכלל וחטאתי נגדי תמיד, ואעפ"כ יהי' בשמחה תמיד, כמו שמבואר בפסוק שאח"ז תשמיעני ששון ושמחה, אבל כאשר נבאר איך יוכל להיות שני הפכים וגם נבאר מהו החשבון בפרטות, הענין דיש עתים אצל האדם פעם שמחה ופעם להיפך, והוא לפי טבע המדות, וגם יש להם שורש למעלה כמבואר בזהר, ולפי

ההיכלות שמקבל מהם המחשבות שפעם אינו רואה כ"א חסרונות גדולים על נפשו וחטאתו נגדו תמיד וגם זו אינה דרך ה' להיות תמיד בזה שיפול עד התהום, ופעם רואה כל מדותיו טובים וכל א' לפי מדריגתו, יש בהם נק' הר וגבעה דהיינו העוסק תמיד בתורה קשה להם לראות רע בעצמם מפני כשרותם בעיני עצמם, אעפ"כ צריכין חיפוש יותר ישפלו ואפי' הרכסי' הרים קטנים הם העוסקים במו"מ שאין להם במה להתנשאות ובקל להם להשפיל לבם, ישפלו ג"כ שיהי' למישור מפני קצת התנשאות כי רשעים מלאים מצות כרמונים ועי"ז הוא בשמחה, והסיבה ע"ז שאינו רואה רק הטוב שלו מפני שהוא בשכחה לכן העיקר שישפלו ג"כ, ואח"ז יהי' בשמחה שיאמין אמונה שלימה שנתכפרו לו כל עונותיו כמ"ש אח"ז תשמיעני ששון וכו', וזהו ינשא פי' שצריך לאחר השפלות והתבוננות הרע יהי' לו שמחה ויוכל לעבוד את ה', וענין החשבון הוא דהנה החילוק שבין נשמת ישראל ועכו"ם, נשמה של ישראל היינו החיות והשכל שנתחלק לג' בחינות חבי"ד, העכו"ם מקבלים חיותם מכוכבים ומזלות ע"ד הכתוב וראית את השמש והירח אשר חלק ה' אותם לכל העמים תחת כל השמים, ולפי השכל כך המדות, כמשל התנוק ששכלו קטן כל מדותיו בדברים קטנים אוהב ומתכעס ומתפאר ודומיהו, נמצא המדות נמשכין אחר השכל הן לטוב ומוטב, והנה נשמת האה"ע מהקליפות ס"א עלמא דפרודא בחי' יש לגרמי' כידוע, וע"כ כל תענוגי עכו"ם בחכמות ועסקי העולם שהם תחת השמים, דהיינו תכונה חשבונית רפואות שהם בחי' לגרמי', ואין חכמתם נק' חכמה כי בחי' חכמה הוא כ"ח מ"ה פי' יש מאין, כמ"ש והחכמה מאין תמצא, ה' בחכמה יסד ארץ, כולם בחכמה עשית, וחכמתם אינה אלא כסילות מלשון הכסיל בחשך הולך, ולשון מזל ע"ד ומסדר את הכוכבים במשמרותיהם לשון תפיסה, ומי שעוסק בדברים גשמיים מזה העולם בודאי הוא יותר גרוע מכסיל, ונק' שוטה ומטורף, אבל ישראל עמו אינו כן שהם ממש חלק ה' עמו, יעקב חבל נחלתו, שהם מקבלים חיותם ממנו ית' ממש כמ"ש אתה נפחת מאן דנפח מתוכו נפח וזה שכלו והוא מתחלק ג"כ כנ"ל והשכל הנ"ל נק' חכמה כ"ח מ"ה, איזה חכם הרואה את הנולד, דהיינו שכל העולמות תמיד ממש נולדים מאין ליש ובלא"ה היו חוזרים לאין, מפני שאין דבר הנס יכול להתקיים, ולא כטעות המינין והאפקורסים, רק שהוא ע"ד עושה בראשית, לעולם ה' דברך נצב בשמים, ודבריו חיים וקיימים, כמו בראש בריאת העולם כן בכל רגע. מחיה את כולם בדבר אלקים חיים לצמצם העשרה מאמרות בהאותיות יהי רקיע וכו' שהאותיות הנ"ל הם קיומם כידוע שבועשרה מאמרות נברא העולם, פי' אותיות יהי אור המה חיות האור ובלעדי אותיות המאמר הזה היו כלא היו, וכן מאמר תדשא כו', ועד"ז כל העולמות עליוני' דבריו הם תמיד חיותם והשפעתם, וזהו המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, והנה למשל

מבשרי אחזה כידוע כי בחי' הדבור במחשבה הוא כלא, כי יכול לתפוס במחשבה א' כמה דבורים, וכ"ש בהשקפת השכל שהוא כשנופל לו איזה דבר שכל שלא השיג מקודם שהדבר אינו עדיין במחשבתו והבנת הדבר, כי בחי' בינה הוא כשבא אח"ז להתבונן בדבר ומחשב האיך לדבר, ממילא מובן שהגם שהמחשבה הוא ג"כ אותיות מ"מ בראשית המחשבה אין שם התחלקות האותיות כ"א שכל פשוט, והנמשל מובן שלנו נראה עשרה מאמרות אבל באמת אני הוי"ה לא שניתי, והלא במאמר א' יכול להכראות, כי בראשית נמי מאמר הוא פי' בראשית הוא בחי' חכמה יש מאין וזה הי' בתחלת הבריאה אלא שנשתלשלו לעי' להיות עולם גבוה מעל גבוה כו', עד שעה"ז מתנהג כבחי' דבור פי' האותיות הם כלים להשראת אחדות א"ס ב"ה, ומאחר שבכל רגע ובכל עת צריך להיות יש מאין שהוא מקדמת השכל ושם היה הוה ויהי' ברגע א' כמו ששם הוי"ה מורה צמצום והתפשטות והמשכה כו' כנודע, וזה נק' כח מה שכולא קמ"י כלא חשיב, וזהו הוי"ה בנקוד פתח שבו נברא העולם שהוא פתוח כו', וזה צריך האדם להרגיל להתבונן להיות רואה את הנוול הנ"ל שזהו שכלו וחיותו, וז"פ שמע ישראל, שאומר להחלק שלו שהוא חלק אלוה ממש שמע לשון הבנה, ישראל שהוא החלק הנ"ל, הוי"ה הוא אלקינו השוכן אתם בתוך טומאתם אפי' בגוף טמא ומתועב, כמ"ש אנכי מי שאנכי הוי"ה אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"ץ מקום קליפות מ"ט שערי טומאה, מחמת שהוא כל יכול גם חשך לא יחשיך ממך כחשכה כאורה, ונק' א"ס שאין שום דבר מפסיק לאחדותו, לא יהי' לך אלקים כו', וע"ד הכתוב ועברתי דייקא מה שאין מלאך יכול לעשות, וזהו אלקינו ה' אחד כנ"ל.

וזהו יחודא שבק"ש רואה את הנוול בחי' חכמה כ"ח מ"ה, אני הוי"ה לא שניתי, שהוא באחדותו כמו קודם שנברא העולם, וע"כ נק' חכמה אבא כמשל תנוק שמניח כל התענוגים ורץ אצל אביו בלי שום טעם ותענוג, וממילא יומשך ואהבת היינו שכל תשוקתו יהי' הוי"ה אלקיך היינו שיהי' אלקיך תמיד בכל לבבך בשני יצריך, בכל נפשך בכל רצונך ע"ד אליך ה' נפשי אשא יצאה נשמתו באחד, ואף שיש לו דוחק גדול בעיני עה"ז זהו מס"נ, שכל תשוקתו שיהי' הוי"ה אלקיך, ואם יאמר מה נאכל זה יתב' בפרשה ב', אבל מפני שיש עוד פליאה למה עשה כן השי' לצמצם חלק מאחדותו בגוף טמא כזה, אבל זה מבואר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך מי שאנכי מצוך היום, בכל יום יהיו בעיניך כחדשים המחזיר נשמות שנעשה בחי' חדשה, על לבבך בגוף, הענין מפני שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים שיהי' אחד בשמים ממעל ועל הארץ מתחת דייקא אין עוד רק אחד, והאיך יכול להיות כן והלא לית מחשבה תפיסא כו' הוא ע"י התורה שנק' היכלא דמלכא שבו שורה המלך, ואיננו כמו היכל ממש שמסתיר את

המלך רק היא נק' תורה אור וקב"ה שוכן בתוכה מאיר המאור שבה היינו שהוא ית"ש מתלבש בעשר ספירות מלשון ספיר גזרתם דאיהו וגרמוהי חד הוא מתלבש בתוך אותיות התורה שהם נק' כלים וכלים מכלים שונים דהיינו תנ"ך וש"ס וקבלה דהיינו זהר כי תנ"ך הם ג"ר חב"ד כו' ע"כ אורייתא וקב"ה כולה חד ואינו מסתיר כלל אדרבא הוא מאיר ביותר כמשל זוכית לבנה, וזהו עוטה אור כשלמה, וכאשר מדבק האדם א"ע מחשבתו ודבורו באותיות התורה ששם הוא מקום שכינתו ית' כמו בזמן בהמ"ק שהי' מקום השראת השכינה בק"ק כי משחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה כו', ממילא נעשה אחדות ממש עמו ית' והוא דירה בתחתונים, היינו אחד הנ"ל ישכון בתחתונים על הארץ מתחת, וזהו ושנתם לבניך אפי' קטנים שהם מלאים כל טומאה ואין בהם שום יראה ודבוקים לאחד ע"י ודברת בם, וזהו תכלית כבודו ית' ואם אמור יאמר האדם מעתה אלך לי בשרירות לבי ואח"כ אדבק א"ע לתורה למקום השראת אלקות בכדי להיות לו דירה בתחתונים זהו טעות גדול, וזה הי' טעותם בבית ראשון ושני שהיו עושים רע והולכים לבהמ"ק, והראו להם טעותם ע"י טיטוס שהציע ס"ת וכו', מפני שזה א"א שצריך להכין דירה שלומה שידור הוא ית' בתחתונים, היינו שיהי' עכ"פ לע"ע סור מרע ואף שהי' מה שיהי' עד הנה, וגם למחר אל תאמין רק הוא רוצה להיות סור מרע מפני שהוא ית' טהור עינים מראות ברע כמ"ש אשר הוצאתיך מאמ"ץ, ולא להיות בו ע"כ לא יהי' לך כו', נחזור לענין ראשון שע"י התורה הוא מדבק מחשבה ודבור באחד, ומ"מ צריך האדם להיות עוסק במעשים גשמיות ופרנסה, הענין דכתי' לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו היינו מחשבה דבור ומעשה שימשיך בהם אחדותו מפני שהקב"ה מתאוה כו', בכל הארץ מתחת דהיינו בכל רמ"ח אברים קדוש שרוי בתוך מעיו, בקרבך קדוש היינו מובדל כנ"ל, אבל האיך אפשר להמשיך א' בעניני עשי' שנאמר בהם אף שבאמת הוא אף גדול, זהו המשך פ' ב' שנאמ' בה ג"כ לאהבה את ה' אלקיכם כנ"ל כו' ולא נאמר בכל מאדך כמו פ' ראשונה מפני שבודאי כשיתבונן בא' כנ"ל יהי' כל תשוקתו בודאי כנ"ל בלי שום עשי' היינו מ"מ כנ"ל ואחד לא ימשיך אלא במחשבה ודבור כנ"ל, אבל באמת תשוקתו ית' שימשיך א' אפי' בעשי' סוף מעשה במחשבה תחלה, וזהו בכל נפשכם לשון רבים גר"ג היינו מדו"מ, כי מעשה ג"כ נשמה היא כי בעת שהוא ישן אינו יכול לעשות מאומה ולא יהי' העשי' כ"א מפני הצווי ואספת דגנך בע"כ אתה חי, וכמו שארז"ל יכול דברים ככתבם ת"ל ואספת כו', וע"כ אסור לעשות מלאכה קודם שיתפלל, ועי"ז יהי' מו"מ באמונה ויפטור מכעס מחמת שתשוקתו שלא לעסוק כלל, אבל מ"מ האיך ימשיך א' בעשי' הוא ע"י הצדקה מעשר העשירי יהי' קדש מובדל, וע"י יתעלו למעלה ג"כ כל ה"ט, וחומש מצוה מן המובחר עשר אעשרנו תרי עשוריו, נעוץ סופן בתחלתן

ממעלה למטה וממטה למעלה הכל מנין עשר, ועי' נעשה יחוד קב"ה ושכינת' קב"ה מובדל ושכינת' השוכן אתם כו', ונחזור לענין העיקר הר וגבעה ישפלו שפלות גדול ועי' ישבר לבו עד למאד, וזהו תשובה על העבר ובודאי אפי' מי שהוא, אל יתיאש בשום אופן, שהוא ית' חנון המרבה לסלוח, כי לא כלו רחמיו, שהוא בלי גבול אין חילוק מאה ואלף פעמים למחול, ואף- שיש עבירות שנאמר עליהם ונכרתה כו' היינו שאין תשובה תתא מועלת אבל תשובה עילאה מועלת היינו לדבק לאחד כל הרצונות כני' ע"י התורה במס' ועי' נגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דיבר, היינו מדבר תמיד בתוך התורה כמו במעמד ה"ס שראו את הקולות, והוא בלי גבול נצחי היה הוה ויהי, יראו פי ה' המדבר בתוך התורה, ואחי' ויצוינו לעשות את החוקים ליראה את ה' אלקינו, שיבא ליראה עילאה כמו כה"ג בק"ק, ועי' תשובה עילאה הנ"ל יהיו גי' יחוד קוב"ה וכו', וזה נק' גי' נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן.

(נוסח שני')

התחלת התורה מאדמו"ר

קול קורא במדבר פנו דרך ה' ישרו בערבה מסילה לאלוקינו כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו והיה העקוב למישור והרכסים לבקעה ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר והנה שאל ישאלו עצות ואין להם יועץ אך כל אחד ואחד צריך לשית עצות בנפשו כי אם אין אני לי מי לי כי בוודאי מהראוי שכל גיא ינשא ולא ישאר מונח בשפלותו בעצבות ובמ"ש ופגר מובוש וגם כל הר וגיבעה ישפלו דהיינו לומדים בעלי שכלים שישפילו א"ע ואפילו הרכסים דהיינו קטנות השכל שיש אצלו מעט התנשאות כמו הרכסים הרים קטנים יהיו גי' לבקעה אך באיזה עצה עושים כן שיכיר הרע שלו מאוד באריכות ואעפ"כ לא יהי' בעצבות יתירה ויתנשא תיכף וגם בהכיר הטוב שלו יושפל מיד ולא גבה לבו אכן זהו כלל גדול מתחילתו ועד סופו שיהי' תמיד ממרא דחושבנא הרע של[ו] באריכות מאוד לא פחות פעם אחד בשבוע ולכל הפחות פעם א' בחודש ומזה יקיים וחטאתי נגדי תמיד דהיינו כשיתבונן ויתבודד באריכות פעם א' בשבוע או בחודש הרע שלו אזי בכל יום ובכל עת ובכל רגע יתבונן וידע הרע שלו בקיצור עכ"פ ותיכף ומיד יקיים וחטאתי נגדי תמיד תשמיעני ששון ושמחה תגלנה

עצמות דיכית וכמו שיתבאר בעזרת השי"ת והנה באדם יש ארבע מדות וכשמתגבר איזה מדה הוא מושך אליו בעצבות או בכעס והנה למעלה ג"כ במקום אשר יפול המחשבה שם הוא האדם ולפי מדותיו באשר הוא שם כן מעוררים עליו והנה דרך כלל מהו נשמה לשון שכל ומדות והנה גם באריה יש בהם נשמה ושכל אך שהם מתחת השמים מהקליפות לכן נמשך השכל והמדות שלהם גם ע"י ענינים שתחת השמים ולומדים חכמות ופלוסופיא ושאר חכמות אך כל דעבדין לגרמייהו עבדין ונמשך לבם אחר התאוות עוה"ז גשמיים והחומר כי הם שרשם וחיותם ושכלותם הוא בשלימותם ואין זה חכמה אמיתית כי כסיל נקרא מזל ועובדי מזלות ובעניני שתחת השמים מזלות סוחרים גדולים חכמים הכול בגשמי וחומר ומכ"ש מה שאדם מתחכם בעיניו והולך בשרירות לכו הרע אחר ליצנות ושחוק לפי חכמתו חיצונית כי זה גרוע אפילו מכסיל והוא ממש משוגע ומטורף כי שפל ומושפל תחת כל החכמות אפילו מחכמות החיצוניות שהם תחת המזל בעניני גשמיות בעוה"ז אך נשמה של ישראל הוא חלק אלקי ממעל אשר נפח כאפינו ממש ומדילי נפח והוא ניצוץ קדוש שר"י אפילו קשב"ק המחיהו וזהו השכל ממנה נמשך רק לעשות רצונו יתברך ולעבדו בלבב שלם לעשות לו נחת רוח ולדבקה למקורה ולשרשה שישרה בה א"ס ב"ה וזה השכל נקר' חכמת אמת ואיזהו חכם הרואה את הנולד וזהו הנולד להתבונן תמיד שהעולם נברא ונולד מאין ליש לשון הווה ממש בכל עת ובכל רגע לאפוקי מסכורות המינים שהם אומרים עולם נצחי כי אי אפשר נס כמעשה בראשית שיתקיים זמן רב כ"כ אם לא מהשגחתו יתברך פרטיות בכל עת ובכל רגע שמקיים את כל העולמות בע"מ מכל מאמר ומאמר מתהווה העולם תמיד בכל עת ובכל רגע וכל בריאותו [נ]ברא ע"י כל מאמר והמאמר מחייהו ומהווהו דהיינו ויאמר אלקים יהי אור מאמר הזה מהווה את האור גם עכשיו בכל עת ורגע מאין ליש תמיד ממש ומאמר תדשא הארץ דשא גם כן מהוה כל התבואות והצמחים בכל עת ורגע ממש מאין ליש כי דבר ה' יקום לעולם כי לפניו יתברך היה הוה ויהיה הכל ברגע א' אך לפי קטנות שכלינו הוא נדמה זמן אבל באמת לית אתר פנוי מיני' וזהו כולם בחכמה עשית בראשית נמי מאמר שהוא החכמה הנקר' ראשית והיא כ"ח מ"ה (שנאמר) שנאמת במאמר א' נברא אך לפי השגותינו הם ע"מ אבל באמת הם נכללין באחד באור א"ס ב"ה ונכללין כולם באורו ובמדתו של הקב"ה והנה כל חפצה ורצונה של נשמות ישראל להתבונן אחדותו יתברך א[י]ך שהכל א' והוא למעלה מן הזמן והמדות והנה בחכמה יש שלשה בחי' חילוקים חב"ד והם למשל כשאדם אינו מבין פשט גמרא כלל ואחרי זה בא לו חכמה שהוא עדיין כ"ח מ"ה ועדיין אינו יודע מה ומבין אחר זה כשמתבונן במחשבתו תיבות ואותיות אלו של הפשט הוא בינה ואחר כך כשמשים עצמו בו מאוד בעומק הפרט עד שיכול

להוציא כדיבור הוא דעת ושלשה חלוקים אלו הם עיקר השכל שממנה נמשכות כל המדות עכ"פ ממש רואים בחוש איך שנתהווה במחשבתו יש מאין שלא ידע כלל כן כל העולמות וכל הברואים יש מאין ומבשרי אחזה אלוקי כו' ודי למבין.

ונחזור לעניני שזה העיקר צריך לחזור עכ"פ מאה פעמים ואחד שצריך להתבונן הנולד לשון הווה יש מאין תמיד כי זה כלל גדול שהוא אחד אמת ממלא כל עלמין ומסבב כל עלמין וכולא קמי' כלא חשיב וכל חפצינו יהי' רק למעלה להתבונן שישרה בנו אור א"ס ב"ה כי בהתבונן בהתבוננות שכלו שהוא ג"כ חלק אלוקי ממעל באחדותו ית' א"ס ב"ה נמצא מדבק עצמו למקורו ויבוא גם בתוך פנימיות לבו ומוחו וכל רמ"ח אבריו הם חלק אלקי ממעל מאלקותו ית' מזה יהי' כל עבודתו במ"נ שימסור נפשו ולבו וישמור מדרכי הרעים בכדי להיות כלי מוכן לקבל בתוכו א"ס ב"ה הגם שהוא גוף טמא מאוד ויותר טמא מכל השרצים ורמשים כל חד לפום שיעורא דילי' אעפ"כ כשיקבל על עצמו לסור מדרכיו הרעים אזי השי"ת טהור עינים מראות ברע בוודאי ישרה בו מחמת מסירת נפשו שיסור מכל התאוות ופניותן תראו ... מזה ... הקב"ה וזכר ... קדוש ולא בגוף ... טמא כזאת ... אמת יכול ... באשפה ובמקום הטינופת כשילך אחר תאוותיו הרעים ואחר כל החכמות שתחת כל המזלות כסילות זה אינו שאלה שהתירוץ שהקב"ה רוצה שיהי' דירתו בתחתונים וסוף מעשה במחשבה תחילה שזה כל התענוג של א"ס ב"ה ואם תאמר חלילה וחס א"כ ראוי לילך אחר כל התאוות ואעפ"כ לא יהי' מניעה כי הקב"ה שורה אפילו בתחתונים חלילה וחס מלחשוב זאת כי זה הטעות היה בחורבן בית שני ואף בבית ראשון שעשו הרע בעיני ה' לעבוד בבית ע"ז כדי שישרה בתחתונים ולזה הראה הקב"ה במעשה טיטוס להוציא ס"ת מהיכל ודי למבין בכך יראה לסור מרע להיות כלי מוכן לקבל א"ס ב"ה וזה ההתבוננות נצטוונו בתורה הקדושה בפ' ק"ש שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד שהגוף העכור והחומר אומר לנפשו הרוחניות שהיא ישראל שמע לשון קבלה והבנה שתבין ותשכיל שה' הוא אלוקינו בשותפות שגם בי בגוף ישרה אלוקות ית' כי הוא קשור אותך בי בכדי שתמשיך גם עלי אורו ויחודו מאלקותו ואחדותו בכדי שתהא דירתו בתחתונים ואל תאמר מי אנכי שישרה בי הלא אני טמא מאוד אל תאמר זאת בלבך כי אנוכי מי שאנוכי הוי' אלוקיך שלך דייקא אשר הוצאתיך מארץ מצרים שהם ארבעים ותשע שערי טומאה ואף משם הוצאתיך ואין שום מניעה לפניו ית' כי הוא ית' חנון המרבה לסלוח פעמים רבות ואפילו מאה פעמים ולא כמ"ש שאינו מוחל לו רק שנים או שלושה פעמים ואחרי כן בשובו נמאס אליו מאוד ואינו מוחל לו שוב אלא אחת דתו להמית לא כן

מדת הקב"ה שהוי' אחד שרוצה להיות דירתו בתחתונים שיהי' הכל אחד
 ממש ממלא כ"ע וסכ"ע והנה איך ישרה בנו ואהבת לשון רצון שתרצה
 ותאבה את ה' שיהי' אלוקיך שלך דייקא שישרה כך בכל לבבך דהיינו אפילו
 כשיחזור רוע לבבך לילך אחר שרירות לבו הרע תשבור אותם התאוות רעות
 מחמת אהבת ה' ובוודאי כשתאהב ה' באמת ממילא יבטל וישבר כח התאוות
 הגשמיים מחמת גודל האהבה שתאהב לה' מאוד, ועוד זאת עצה היעוצה כדי
 שישרה בך והיא זאת והיו הדברים האלה אשר אנוכי מצוך היום על לבבך
 כו' ואנוכי מי שאנוכי מצוך היום לשון צותא שקשרך היום ממש ולעולם
 יראה את עצמו מעמד הר סיני שבאמת לפניו יתברך היה הוה ויהיה כרגע
 אחד ממש ודבריו חיים וקיימים לעד ולעולמי עולמים וידיעה זה עושה כן
 השי"ת ושנתם לבניך ודברת בם בשבתך כו' שיהי' דירתו בתחתונים אפילו
 בבנים קטנים שקשורים מאוד אחר תאוותיהם אעפ"כ ישרה בו אור א"ס ב"ה
 וזהו כל כיוון של מלמדי תנוקות שיהי' ג"כ רק בכדי לקבוע דירתו
 בתחתונים בקטנים ופחות הערוך מהמדרגות דהיינו תינוקות, והנה נחזור
 לעניינינו שצריך להיות ממרא דחושבנא אם שב מדרכיו על חטאת נעורים
 ובוודאי ה' ית' ירבה לסלוח אפילו כמה פעמים אעפ"כ צריך לעשות ולהחזיק
 עצמו בתשובה כל ימיו אפילו על דברים שאינו מועיל תשובה תשובה תתאה
 אינו מועיל אבל תשובה עילאה וודאי מועיל ומהו תשובה עילאה נחזור
 לענין ק"ש שיתבונן תמיד אל אחדות הבורא ומוזה יאהב כמ"ש ואהבת שיהי'
 כל רצונו רק לזה ולא לשום עניני עוה"ז ואם תאמר האיך אפשר זה והלא
 צריך לאכול על זה ג"כ יהי' עצה בפ' אך כל עיקר רצונך יהי' לאחד והאיך
 היא תשובה עילאה ודברת בם דהיינו כשתלמוד תורה הקדושה תניך ושית
 סדרי משנה וגמרא הם עשר ספירות כידוע ליי"ח וכשיתבונן הטיב את אחד
 אמת שזה ממש אור אין סוף תורה אור כי הנה משל גשמי כשהמלך בהיכל
 של עצים ואבני' עבה ומכופלת אזי המלך כולו בפני' ומבחוץ אינו נראה כלל
 מחמת המחיצה שהיא מסתרת את המלך אבל כשהוא בכלי זכוכית יראה
 מבית ומבחוץ וזהו עשר ספירות מלשון ספיר גיזרתם שהם אורות ניצוצים
 מתנוצצים וזהו לבושו של הקב"ה הוא תורה הקדושה הם העשר ספירין
 כנ"ל וזהו עוטה אור כשלמה ולא שלמה ממש שנראה ממש בתורה משחרב
 ב'ה'מ'ק' אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה וזהו בחי' ק"ק וכשהי' כהן
 גדול נכנס בו ביום הכיפורים הי' נופל עליו יראה ופתח וכן צריך האדם
 להתבונן כשלומד בתורה הקדושה שהוא היום מקום משכן להשראות השכינה
 כמו בזמן המקדש היה ק"ק מקום משכן לכן יראה האדם כשלומד איזה דבר
 מהתורה הקדושה הן תורה הן נביאים הן כתובים הן גמרא הן שית סדרי
 משנה ושאר דברים אחר שיהי' ממרא דחושבנא יתן מחשבתו ודיבורו וידבק
 מחשבתו ודיבורו במחשבה ודיבור בתורה מה שלומד וזהו תשובה עילאה

מחמת שיתבונן שהנשמה היא חלק אלוקי ממעל כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים וד"ל וזהו כשיתבונן במחשבתו שהיא חלק אלוקי ממעל וידבק ויקשה ויאחד מחשבתו בתורה הקדושה שהיא ממש א"ס ב"ה בתשוקה וחפיצה ובדביקה אמיתית אזי בוודאי יסור מכל הרע שנגד רצונו ית' והנה כתיב כל הנקר' בשמי לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו ויש בפסוק זה בריאה יצירה עשיה ועניני של פ' ראשונה הוא רק בריאה יצירה והם נעשים רק בפה ומוח ובאמת צריך להכניס אלוקות בכל רמ"ח אבריו על דרך קדוש וכתוב ותורתך בתוך מעי והנה לכן כתיב אף עשיתיו אף הוא תיבה גרוע ומרה מאוד שהיא עשיה שיעשה עניני פרנסה מההכרח לא להנאות עצמו רק למען יתקדש שמו וישרה על כל רמ"ח אבריו ולזה פ' שניה שהיא והיה אם שמוע כתיב עוד פעם אחרת והזהיר לאהבה את ה' אלוקיך ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם כו' אז כשיהי' זאת בלבך היטב ואספת דגנך וכתביב ואספת והנה העצה לזה שיתבונן שזה שעשה בפרנסה הוא מן ההכרח שצויה השי' ואספת אשר בעשותו על דרך זה רק לקיים המצוה של ואספת לא יבוא לשום צער וכעס אם לא יהי' כרצונו כי מי יכפיהו לזה כשאין רצונו בו בזה כלל יעסוק במו"מ באמונה אך בכל זה יהי' כוונתו למעלה לעבודת היוצר ולכן בפ' שניה לא הוזכר כלל בכל מאודך כי בכאן צריך קצת ממון על הפרנסה אבל גם בזה לא יהי' טרוד כ"כ באם שיהי' איזה הזיק ח"ו או אם יפול מעמדו ומעשהו ואף אם טרח ויגע ואינו מצליח לו ח"ו מה אכפת הלא עיקר כוונתו לקיים המצווה של ואספת כנ"ל אבל בפ' ראשונה צריך מס"נ שלא יתאוה כלל בממון לכן כתב בכל מאודך לשון יחיד וכאן לשון רבים כו' בכל אדם יש נשמה מתחלקת לשלשה חלקים שהם נר"ג והמה מדו"מ וכתוב שם בפ' ראשונה רק במוח ובפה דהיינו דיבור ומחשבה אבל בפ' שני' בכל השלושה חלקים דהיינו דומו"מ וד"ל לכן כתיב בה לשון רבים והנה חכמה נק' אבא למשל כשהתינוק הולך אחר תאוותו ואחר זה רואה את אביו אזי הוא קשור אחריו וקורא אבי אבי כן כשמכירים אנחנו את אבינו שבשמים אזי ממילא אנחנו נמשכים אחריו ואחר רצונו ועבודתו ית' ולזה נחזור לענינינו כל גיא ינשא שהוא רוצה שיהי' דירתו בתחתוני' ויראה לו לתקן בתשובה עילאה דהיינו בתורה ובמצות ואחר זה כשלומד כל הר וגבעה יושפל מחמת גודל אימה ופחד ממנו ית' שנכנס לק"ק שעכשיו שחרב בהמ"ק אין לו אלא ד' אמות של הלכה ובתחילה יחשוב שלא לשמה ומתוך שלא לשמה בא לשמה והרכסים שהם אפילו פושעי ישראל והם מלאים מצות כרמון יהי' ג"כ לבקעה ונגלה כבוד ה' בראי' חושית ממש מי שיזכה נזכה כולנו לראות בעינא פקחא ממש כי פי ה' דיבר.

(נוסח שלישי)

חורה על שבת נחמו

קול קורא במדבר פנו דרך ה' ישרו בערבה מסילה לאלוהינו כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו והי' העקוב למשור והרכסים לבקעה ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר, וכתוב ואשיבה שופטייך כבראשונה ויועצייך כבתחילה כו'. הנה כאו"א צריך לשית עצות בנפשו כו' אם אני לי מי לי כו', והנה בוודאי בתחלת העבודה צריך הכנעת הלב להתבונן היטב בגודל פחיתותו ואפי' כל הטוב שעושה לא יהי' נחשב בעיניו לכלום מפני החסרונות שימצא בו ומכש"כ כל עניני הרע שלו ישים אל ליבו היטב הדיק ולהשפל גובה ליבו בראותו עוצם פחיתותו אשר ממש כבהמה נדמה אך אחר שיתבונן עד"ז יעצב לליבו מאוד ויהי' מונח בעצבות ומרירות ולא יוכל לעבוד את ה' כידוע לכן צ"ל ממארי דחושבנא רק פ"א בחודש (כי א"א להיות אצלנו חדוה ועצבות בעת א') ואז יתבונן באריכות בכל הענינים בהטוב שלו ימצא כמה פחיתות בהתבונן בו היטב ובפרטיות מעשיו ומדותיו הגרועים מאוד שהם מסך מבדיל מלהתקרב לה' ומכ"ז ישבור לבבו ויפול בצער ובעצבות ואף אח"כ כשלא ישים פרטי הדברי' הנ"ל ישאר במוחו ומח' הקיצור מהחשבון שעשה כבר באריכות.

וזהו וחטאתי נגדי תמיד פי' בתמידות החטאים אינם רק כנגדי פי' שאני זוכר רק הקיצור מהחשבון הנ"ל, ומיד כשזוכר עליהם צריך להגיע לו שמחה וששון מפני שכבר נתחרט עליהם באריכות ועשה תשובה ונפטר מהם וזהו תשמיעני ששון ושמחה, וזהו כל גיא ינשא פי' שצריך לאחר השפלות מהתבוננות הרע יהי' ששון ושמחה ויגביה עצמו לעבודת ה', כל הר וגבעה ישפלו פי' אותם שהם בבחי' הר וגבעה העוסקי' בתו"מ שלהם קשה לראות הרע בעצמם מפני כשרותם בעיני עצמם אעפי"כ צריכים חיפוש יותר וישפילו כידוע ואפי' הרכסים הרים קטנים הם העוסקים בתו"מ שאין להם במה להתנשאות ישפילו ג"כ שיהיו לבקעה גם קצת ההתנשאות שבהם הבאה מפני שפושעי ישראל כו' וד"ל.

והנה להבין העבודה שבק"ש כו' צריך להבין מהו בחי' נשמה וההפרש שבין נשמות ישראל לנפשות אומה"ע, והנה ידוע שנשמה נחלקת

ליוד ונכללת בבי' בחי' ז' מדות וחביד והמידות נגררים אחר השכל המנהיגם כידוע שהקטן ששכלו קטן גם מידותיו וחפצו לדברים גרועים כשחוק וכדומה ושנתרבה שכלו אזי גם מידותיו בדבר חשוב כי לדבר ששכלו נוטה לזה נמשכים גם מידותיו שהם אהוי"ר והתפארות כו'. והנה כל עיקר יניקת נפשות אוה"ע הוא מקליפה וסט"א דהיינו מכוכבים ומזלות שהם מבחי' התחתונה דעשי' כו' ולזאת גם כל חכמתם בתכונה ותשבורת וחכ' הרפואה הוא רק לגרמייהו למלאות תאוותם ואין חכמתם נק' חכ' כלל כי פי' חכ' כ"ח מ"ה דהיינו תכלית הביטול לאלקות וחכמתם אינה רק כסילות כי כסיל הוא מלשון מזלי' דהיינו ששורש נפשות אוה"ע הוא מכוכבים ומזלות שהם בחי' יש ודבר נפרד משאי"כ ישראל מקור נשמתם מבחי' חכמה כ"ח מ"ה ולכן אין מזל לישראל ואיזהו חכם הרואה את הנולד פי' שהאמונה קבוע בליבם שמחדש בכל יום מעיב ובכל רגע יש מאין כמאמר עושה בראשית ודבריו חיים וקיימים דבעי"מ נברא העולם דהיינו שמאמר יהי אור הוא חיות האור תמיד ועד"ז כל העי"מ בכל העולמות עליונים ותחתונים אותיות המא' הם תמיד חיותם וקיומם ובלעדם הי' כלא הי' כמו קודם הבריאה וידוע שבחי' הדיבור נגד המח' הוא כלא כי יכול לתפוס במח' ברגע אחת כמה דיבורים ומכ"ש בהשקפת השכל שהיא החכ' שנופל לו בשכלו דבר חדש ועדיין אינו בהבנתו ומח' אותו הדבר (שבחי' בינה נק' התפשטות השכל במח') ואי"כ כשעלה ברצונו וחכ' ית' בריאת העולמות הי' כל העולמות אחד כמאמ' במאמר אחד יכול להבראות דהיינו בראשית שהיא חכ' אלא שנשתלשל אחי"כ ליי"מ להיות עולם גבוה מעל גבוה שומר כו' עד שעוה"ז מתנהג בבחי' דיבור פי' שאותיות המאמר גם עתה הן הנה חיות וקיום העולם כו' כנ"ל, ואף שנראה לנו עולם ומלואו ליש ודבר נפרד הוא רק מהשתלשלות היו"ד מאמרות שיהי' נראה לנו כן כדי להמשיך גילוי אלקותו ית' לעוה"ז דוקא ואין השינוי רק מצד עצם המקבלים אבל מצד המשפיע אני ה' לא שניתתי כתי' כי גם אחר הבריאה הם בטלים נגדי ית' וכולא קמ"י כלא חשיבא שבהסתלקות האותיות הם כלא היו.

והנה ענין אמונת ישראל בביטול העולמות להוי' המח' ומהוה אותם בכל רגע הוא מצד שרש נשמתם בבחי' חכ' כ"ח מ"ה וכמ"ש ויפח באפיו. כי חלק הוי' עמו כו' וד"ל משאי"כ אומה"ע כל יניקתם מבחי' יש וכל חכמתם רק כסילות בחושך ילכו דהיינו רק לגרמייהו שהוא מצד החושך וקליפה כנ"ל ומכ"ש העוסקים בערמומיות ותחבולות למצוא תאוותם או העוסקים בליצנות

מזל דהיינו: שם ניתוסף: (כמו הוכרי שמים וכסיליהם).

באפיו כי: שם ניתוסף: באפיו כר מאן דנפח כר.

שזה אינו אפי' כסילות רק טירוף ושיגעון והנה כל הנ"ל צריך להתבונן בק"ש באמרו שמ"ע ישראל, ישראל הוא ניצוץ אלוקי כו' ופי' שהנהיב אומר לנשיי שהוא הניצוץ אלוקי שמ"ע דהיינו התבונן שהוי' אלוקינו פי' הוי' הוא ביטול כל העולמות לבחי' אין ואפי' נשמות ועולמות עליונים כנ"ל וכן נפשותי הגוף אומרי' אלוקינו (שהוא בחי' מל') שגם אנו מאמינים שהוי' הוא אלוקינו אשר הוצאתיך מא"מ פי' אנוכי מי שאנוכי דלי' מחתבי"כ כו' הוא הוי' אלוקיך כו' אני ולא מלאך הוצאתיך מא"מ כמ"ש ועברתי באר"מ כי אף שמצרים היא קליפה גסה מאוד ששם מ"ט שערי טומאה מזה נראה גדולתו כי במקום שפל בתחתיו הקליפה דמצרים לא הי' יכול שום מלאך להשתלשל כ"א הוא בעצמו ובכבודו מפני שהוא ממכ"ע וסוכי"ע וככ"כ כו' ואין העולם מפסיק כלל גם חושך לא יחשיך כחשיכה כאורה כו' לכן הוא אלוקינו ג"כ וד"ל אף שאנחנו כאין נגדו ית' עכ"ז הוא מחי' אותנו ג"כ והוא פי' בשכמל"ז יחית' וזהו ואהבת כו' פי' שתאהוב ותחפוץ שהוי' יהי' אלוקינו ואתה תבטל אליו וישתוקק לזה בכל לבו ונפשו ומאודו ויתבונן בשכלו שהאמת לאמיתו דכולא חד הוא אחד ושמו אחד.

(נוסח רביעי')

קול קורא במדבר פנו דרך ה' ישרו בערבה מסילה לאלהינו, כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו והי' העקוב למשור והרכסים לבקעה כו' ונגלה כבוד הוי'". והנה שאל ישאלו עצות ואין להם יועץ, כאו"אי צריך לשית עצות כנפשו כי אם אין אני לי מי לי, כי בוודאי מהראוי שכל גיא ינשא ולא ישאר מונח בשפלות ובעצבות וגם כל הר וגבעה דהיינו לומדי' ובעלי שכליי' כהר צריך שישפילוי' ואפי' הרכסים דהיינו קטני השכלי' שיש אצלם מעט התנשאות כמו הרכסים קטנים' והי' ג"כ לבקעה ובאיזה' שיכיר הרע שלו

נפשות: שם: נשמות.

אלקינו אשר: שם ניתוסף: דכולא חד שהוא ממלא את כה"ע וסוכי"ע כמ"ש אנכי ה' אלקיך. הוי'. והנה: בכת"י 401 ובכת"י 929 ניתוסף: וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר. והנה ...

כאו"א: בכת"י 401 ניתוסף: אך הענין כאו"א ...

שישפלו: שם: את עצמם.

השכל: שם ניתוסף: ועמי הארץ.

קטנים והי': שם ניתוסף: מחמת כי פושעי ישראל מלאים מצות כרימו, והי'.

ובאיזה: שם: עצה.

באריכות ואעפ"כ לא יהי' עצב מאדי' וגם בהכירו הטוב שלו יושפל ולא יגביה לבו זהו כלל גדול מתחלתו ועד סופו שיהי' תמיד ממארי' דחושבנא הרע שלו באריכות מאד לפחות פ"א בשבוע ולכל הפחות פ"א בחודש ויקיים וחסאתי נגדי תמיד ממש כשיתבונן פ"א באריכות. אזי בכל שבוע ידע הרע שלו עכ"פ בקיצור, ותיכף ישמח נפשו כמ"ש תשמיעני ששון ושמחה וכמשיית בעזיה. והנה באדם יש ד' מדות וכשיתגבר אי' הוא מושך אצלו. העצבות או הכעס כידוע ולמעלה ג"כ במקום אשר יפול המח' שם הוא האדם ולפי מדתו באשר הוא שם כן מעוררי' עליו וד"ל.

והנה דרך כלל מה הוא נשמה. שכל ומדות כידוע, והנה גם באומות יש ג"כ נשמה אך שהם מקליפות וסטי"א וכל שכלם נוטה לתאוות רעות שעניני עוה"ז גשמי' וחומריים וגם לומדי' חכ' חיצוניות ופלסופיא ושארי חכמות הכל לגרמיהו ושכלותם הוא סכלותם ואין בהם חכ' כלל. כ"א כסיל שהוא מזל של כל מחוץ חפצם תחת השמים ומשום. כן מה שאדם מתחכם והולך בלבו הרע אחר לצנות ושחוק לפי חכמתם להי"ק כי זה גרוע מכסיל וממש משוגע ושפל ומושפל תחת כל המזלות וחכ"י חיצוניות אפילו ונשמות ישראל הוא חלק אלוה ממעל ממש ניצוץ קדוש אשר נפח באפיו ממש מדידי' נפח ואפי' קל שבקלים ומזה השכל נמשך רק להתבונן רצונו ית'

מאד: שם: מאד ויתנשא תיכף.

פ"א: שם ניתוסף: בחודש.

באריכות . . . שבוע ידע: שם: ויתבודד באריכות פעם א' בשבוע או בחודש ברע שלו אזי בכל יום ובכל עת ובכל רגע יתבונן וידע.

ותיכף: שם: ישליך העצבות מאתו ומחשבתו.

ותיכף . . . ושמחה: שם: ותיכף ומיד יקיים וחסאתי נגדי תמיד תשמיעני ששון ושמחה תגלנה עצמות.

באדם יש: שם: ע"פ דרך הטבע יש באדם.

א': שם: איזה מדה.

אצלו: שם: מדת.

הוא: שם ניתוסף: מה הוא האדם נשמה ומה היא.

נשמה: שם: נשמה לשון.

אך שהם . . . וגם לומדי': שם: שהם מתחת השמים מהקליפות לכן נמשך השכל והמדות שלהם גם ע"י

ענינים שתחת השמים ולומדים.

סכלותם: בכת"י 292: כסילות.

כלל: שם: חכ' אמיתית כלל.

ומשום כן: בכת"י 401: כל שכן.

להיק: שם: לפי חכמתו ושכלו הרע.

וחכ' . . . אפילו: שם: אפי' מחכמת חיצוניות.

באפיו: בכת"י 929: באפינו.

כמשל גשמי' תינוק שאינו מבין ממון אזי הולך אחר תאות לבו בשביל ממון כו אוה"ע יש להם כל תאוות וד"ל. והנה חכ' נק' כ"ח מ"ה ואיזה חכ' הרואה את הנולד ומהו נולד לשון הווה שיש להתבונן תמיד שהעולם נברא עולם כו' והוא א"א כי אין לך נס גדול כזה מע"ב שיתקיים זמן רב אף ע"י עולם כו' והוא א"א כי אין לך נס גדולי' כזה מע"ב שיתקיים זמן רב אף ע"י השגחה פרטית בכל רגע שמקיים את כל העולמות בעשרה מאמרות בכל מאמר נתהווה פעלו דהיינו אומרו יהי אור מהוה גם עכשיו בכל רגע את האור, ותדשא הארץ מהוה כל התבואות בכל רגע מאין ממש ליש כי דבר ה' יקום לעולם כי לפניו ית' ה' הוה ויהי' הכל ברגע א' ממש אך לפי קטנות שכלינו הוא נדמה לזמן ובאמת לית מח' תב"כ, וזה חכמה כ"ח מ"ה שבאמת במא' א' וכו' ובראשית זה חכ' נמי מא' כי לפי השגתנו הוא עשרה אבל באמת הם כולם נכללי' באחד א"ס ב"ה ובמדותי' וכל חפצה ורצונה של נשי' להתחזק' אחדותו איך שהכל א' ית' והוא למע' מהזמן והמדות. והנה בחכ' יש ג' חלקי' חכ' בינה ודעת למשל כשהאדם אינו מבין פשט גמרא ואח"כ בא לו שכל להבין וזהו חכ' ואח"כ כשמבין במחשבתו אותיות וחשיבותי' הפשט אזי נק' בינה ואח"כ בדבור נק' דעת, והג' חלקי' הם עיקר שכל שממנו נמשכי' כל המדות ועכ"פ ממש רואי' בחוש שנתהווה במחשבתו יש מאין ממש שמתחילה לא הביני' הפשט, כך כל הברואי' וכל העולמות נתהו' בכל רגע יש מאין ומבשרי' אחזה אלוה וד"ל.

ונחזור לענין שזה העיקר צריך לחזור ממש ק"א פעמים ואחר שצריך להתבונן הנולד יש מאין כי כלל גדול שהוא אחד אמת סוכ"ע וכולא קמי' כלא חשיב' וכל חפצו יהי' רק למעלה להתבונן שישרה בו אחד א"ס ב"ה כי בהתדבקותו בהתבוננות שכלו שהוא חלק אלוה ממעל ובהתאחדותו עם א"ס ב"ה ידבק למקורו ויביא בתוך פנימיותו אלקות שזהו כללי' מס"ג, ולא כאותם שטוברי"ם בתעניתים וסגופי' לשרוף את גופם

אזי . . . ממון: בכתי' 929 ובכתי' 401 ניתוסף: אפי' אם יתנו לו (בכתי' 401: כל הון דעלמא) ממון הרכב כ"ז אינו שוה לו וכשהוא מתגדל בשכלו אזי מתאוה אחר ממון ועיוב שאר תאוות לבו.
הוה: בכתי' 401: מאין ליש. ובכתי' 929 ניתוסף: (מאין ליש).
עולם . . . גדול: בכתי' 401: נצחי ממש ימי בראשית בלי השגחה חזי כי זה א"א כסיל.
להחזוק: שם: להתבונן.
ותשיבות: שם: ותיבת.
הבין: בכתי' 929 ניתוסף: כלל.
ק"א: בכתי' 401: מאה.
כלל: שם: כל.
שטוברי"ם: בכתי' 929 ניתוסף: שמס"ג הוא להיות.

רק זאת מִנִּגְדוֹל שִׁיסוֹר מִשְׁרִירוֹת לְבוּי עִיד אֵלֶיךָ ה' נִפְשֵׁי אֲשָׁא, וְזוֹהוּ יִצָּא נִשְׁמָתוֹ בְּאֶחָד מֵרֹב הַתְּדַבְּקוֹתוֹ בְּקוֹנוֹ מִחַמַּת מִנִּגְדוֹ וְיֵהִי כְּלִי מוֹכֵן לְקַבֵּל בְּתוֹכוֹ אִיס בִּיהֶם הַגֵּם שֶׁהוּא גּוֹף טֵמָא מֵאֵד כָּל חֵד לְפֹשְׁעֵי־ד אַעֲפִיכֵי כְּשִׁיִּקְבֵּל עֵצֵי רַק לְסוֹר מֵרַע אֲזִי טְהוֹר עֵינַיִם מֵרֵאוֹת בְּרַע וְיִשְׂרָה בּוֹ אֲאִיס בִּיהֶם מֵרֹב מִסִּינִי וְלִבְלֵי שִׁיסִיר מֵעֲלִילוֹת הָרַעִים תְּאוֹוֹת גּוֹפְנִי וּמַח־ חִיצוֹנִי, וְאִתְּ מִדּוֹעַ עֲשֵׂה הַשִּׁיטָּה יִנְצֵץ יִנְצוּץ קָדוֹשׁ שְׁלוֹ בְּגוֹף טֵמָא כֹּזֵה הֵלָא בְּאִמַּת אֵל תְּאִמִּין בְּעֲצֻמְךָ כֹּי וְיִכּוֹל לְזַרְקוֹ לְאַשְׁפָּה חִזֵּי בְּהִלְכוֹ אַחֵר לְבוֹ הָרַע וְלִמָּה נִתֵּן לוֹ הַשִּׁיטָּה חֲלָקוֹ, אֵךְ הַתִּירוּץ שֶׁהִקְבִּיָה נִתְאוּהָ לֵהוּיֹת לוֹ דִּירָה בְּתַחְתּוֹנֵי וְסוֹף מַעֲשֵׂה בְּמַחִית שֶׁזוֹהוּ כָּל תְּעַנּוּג שֶׁל אֲאִיס בִּיהֶם, וְאִתְּ חִזֵּי יֵלֵךְ אַחֵר כָּל הַתְּאוֹוֹת וְאַעֲפִיכֵי לֹא יֵהִי מִנִּיעָה לְשִׁירוֹתֵי כִי הוּא שׁוֹרָה אֲפִי בְּתַחְתּוֹנִים חֲלִילָה מִלְּחָשׁוֹב זֹאת כִּי זֶה הִי טְעוֹת בְּבֵית שְׁנֵי זוֹה הָרָאָה לְהֵם לְיִשְׂרָאֵל בְּעוֹרָה בְּמַעֲשֵׂה טִיטוּס שֶׁהוּצִיא סִיט וְדִל, אֵלָא צִיל סוֹיִם בְּכַדִּי שְׁטְהוֹר עֵינַיִם מֵרֵאוֹת בְּרַע כֹּי יִשְׂרָה בּוֹ, וְזוֹה הַתְּחַבּוֹנָנִי נְצֻטוּיִנוּ בְּתוֹהֵק בְּפִי קִישׁ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַגּוֹף אוֹי לְהַנְשִׁמָּה שֶׁנֶּקֶד יִשְׂרָאֵל שְׁמַע הַתְּחַבּוֹנָן לְקַבְּלֵי לְשׁוֹן הַזְּמַנָּה הוֹי הוּא אֵלֶקִים בְּשׁוֹתְפוֹת שֶׁגַם בִּי יִשְׂרָה אֶחָד וְלִכְךָ קֶשֶׁר אוֹתְךָ בִּי לֵהוּיֹת דִּירָתוֹ בְּתַחְתּוֹנֵי וְאֵל תְּאִמֵר בְּלִבְכֶם מִי אֲנוֹכִי שִׁישְׂרָה בִּי אֶחָד הֵלָא אֲנוֹכִי טֵמָא מֵאֵל אוֹ יַעֲלֵה בְּלִבְכֶם כָּל כִּי אֲנוֹכִי מִי שְׁאֲנוֹכִי הוֹי אֵלֶקִי דּוֹקָא אֲשֶׁר הוּצֵאתִיךָ מֵאֲמִצָּה שֶׁהֵם מִיטְ שַׁעֲרֵי טוֹמָאָה אֲפִי מִשֶּׁם הוּצֵאתִיךָ וְאִין שׁוֹם מִנִּיעָה כִּי הַשִּׁיטָּה מֵרַבָּה לְסִלּוֹחַ לֹא כְּבוֹדֵךָ שֶׁהוּא סוֹלַח רַק גִּי אוֹ דִי פְעַמִּים וְאַחֲכֵי מוֹאֵס אוֹתוֹ בְּשׁוֹבוֹ לְמִרְדּוֹ, וְלֹא כֶּךָ מִדַּת הַקְּבִיָּה שֶׁהוּא מֵרַבָּה לְסִלּוֹחַ אֲפִי קִיפֵי וְאַלְף פְּעַמִּים שְׁדִירָתוֹ בְּתַחְתּוֹנֵי שִׁיָּהִי הַכָּל אֶחָד מִמֶּשׁ סוֹכֵיעַ וְאִין לֹא־ יִשְׂרָה בְּנוֹ. וְאַהֲבַת לְשׁוֹן רְצוֹן וְתְאוּהָ שֶׁתִּתְּאֵב אֵת הוֹי שִׁיָּהִי אֶחָד שֶׁלְךָ דּוֹקָא שִׁישְׂרָה בְּךָ בְּכָל לִבְכֶם כְּנִיל וְצִרִיךָ לְשַׁבּוֹר אֵת הַתְּאוֹי וּמִמִּילָא יְבוֹטֵל כְּשֶׁתִּתְּאֵב מֵאֵד שִׁישְׂרָה בְּךָ, וְהִי הַדְּבָרִי הָאֵלָה אֲשֶׁר אֲנוֹכִי מִי שְׁאֲנוֹכִי מִצּוֹךְ הַיּוֹם מִמֶּשׁ לְעוֹלָם יִרְאֵה אָדָם בְּכָל יוֹם מַעֲמֵד הֵר סִינֵי שֶׁהוּא אִמַּת גְּמוֹר שְׁלַפְנֵי יֵת הִי הוֹוֵה וְיֵהִי בְּרַגַע אִי מִמֶּשׁ וְדַבְּרֵיו חַיִּים וְקִיִּימִים וְכוֹוֹנָתוֹ יֵת וְשִׁנְתָם לְבִנְיָן שִׁיָּהִי דִירָתוֹ בְּתַחְתּוֹנִים אֲפִי בְּבָנִים קְטָנִים שְׁקִשּׁוֹרִים אַחֵר תְּאוֹוֹת זֶה כְּוֹנֵת

לְבוֹ: שֶׁם וּבְכַתִּי 401 נִיתוּסְפִי: הָרַע.

וְלִבְלֵי: בְּכַתִּי 929: וְלְבוֹ.

יִנְצֵץ: שֶׁם וּבְכַתִּי 401: זֹרֶק.

וְאִתְּ . . יֵלֵךְ: בְּכַתִּי 929: אִיכֵי רְאוּי לֵילֵךְ.

לְשִׁירוֹתוֹ: בְּכַתִּי 401: לְהַשְׁרָאתוֹ.

לְהֵם: בְּכַתִּי 929 נִיתוּסְפִי: הַשִּׁיטָּה.

לְקַבֵּל . . הַזְּמַנָּה: שֶׁם וּבְכַתִּי 401: וְקַבֵּל לִי הָאוֹנָה.

לֹא: שֶׁם לִיתָא.

מלמדי תינוקות לשמן. ודיל שיהי דירתוי בתחתונים בקטניי שבהם. ונחזור לענין שצ"ל ממארי דחושבנא על הרע שלו מאד באריכות ובוודאי השי"ת ירבה לסלוח כו', ואעפ"כ צריך לתשובה עילאהי ומהו תשו"ע ענין ק"ש שיתבונן תמיד אל אחדי. כמ"ש ואהבת שיהי רצונך רק לזה ולא לשום עניני עוה"ז וא"ת הלא צריך גם לאכול ולילך אחרי עוה"ז יוכן עצה בפ' ב' עכשיו כל רצונך שיהי ע"ד מ"נ רק לאחד וד"ל.

ז"ה* תשו"ע ודברת במ דהיינו כשלומד תנ"ך וכו' ושאר ספרי מוסר הם עשר מדות כידוע ליי"ח וכשיתבונן היטיב את אחד האמת שזה ממש תו' אור כמשל הגשמי' כשמהלך בהיכל של מחיצה עבה נראה רק מבית ומבחוץ אינו נראה כלל משא"כ מחיצה של זכוכית שנראה גם מבחוץ כן הקב"ה נתכסה בתוה"ק. עוטה אור כשלמה שלמה שנראה ע"י ע"ס שהוא ממש ספי' אורי. מצוחצח ונראה בחוש בתו' ממש וכשנכנס בתו' ממש הוא בק"ק ומשחרב. בהמ"ק אין לו להקב"ה אלא ד"א של הלכה וכשיתבונן בנשמתו שהיא ג"כ חלק אלוה ממעל תורתנו הקדושה שזה ממש אא"ס ב"ה אוי בוודאי ישרה בו וד"ל, ממילא לא יומשך לבו אחר עוה"ז הגשמי' הרעים למשל כשהבן קטן הולך אחר תאוות לבו ואח"ז בראותו את אביו שמח בלבו ונדבק אליו ועוזב כל התאוות שלו, כן כשיתבונן רק באחדות הוי' ית' אזי בוודאי מבטל כל ההרהורים ותאוות הרעים ולכן נק' חכ' אבא אב הרחמן כידוע ליי"ח ובוודאי ידבק בו ונגלה כבוד ה' שנראה בתוה"ק ע"י י"ס הנ"ל וע"ז בא פ' ב' ע"ד והגית בו יומם ולילה וכו' כנ"ל ואספת דגנך כנ"ל וכך הזהיר בפ' ב' לאהבה כנ"ל ובכל נפשכם ובכל מאדיכם לא כתיב כי בזה הפ' צריך לממון ג"כ קצת בכדי להסכים אלקותו בכל רמ"ח אבריו כי בפ' א' רק בפה ובמוח דהיינו מחו"ד וצריך פ' ב' בכל נפשכם ל' רבים כי נשמה נחלק

לשמן: שם: לשמו יתברך.

דירתו . . שבהם: שם: דברי תורה גם בהם.

בקטנים שבהם: בכת"י 929: גם בהם.

עילאה: בכת"י 401 ניתוסף: כי אפי' הדברי שאמרו חכ"ל שאין מועיל תשובה זהו דוקא תתאה אבל

תשובה עילאה לעולם מועיל.

אחד: שם ניתוסף: אמיתי.

וזהו: שם: ומהו.

ושאר . . מוסר: שם: ושס"ח.

נתכסה: שם: מתלבש.

ממש: שם: מלשון.

אור מצוחצח: שם: צח ומצוחצח.

ומשחרב: שם: כי משחרב.

להסכים: שם: להכניס.

לג' חלקים נר"נ דהיינו מחדו"מ וכהיום במעשה צריך לפעול מו"מ באמונה כי כשלא יתאוה לעניני עוה"ז רק מההכרח ממילא לא יבא כלל לשום שקר וכעס אם נעשה היזק כי מה איכפת לי' ומה שעוסק ומוטרד רק לקיים ואספת כו' ותו לא מידי וד"ל. והנה לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו בריא' יצי' במח' ודבור ואף הוא מאד כידוע לי"ח עשיתיו בעשי' כ' אף אבל בפ' א' כ' ובכל מאדך ששמה צריך למס"נ ממש שלא יתאוה כלל לתאוות הפרנסה ומקבל ע"ע י"ש. והנה נעוץ תחלתן בסופן וסופכ"ת דהיינו במדו' מעשה צריך לתקן במעשה כי יש שני מעשיות. ונחזור לענינינו כל גיא ינשא דהיינו בראותי ברע מאד בוודאי יפול במ"ש ינשא כו' ויראה ללמוד תו' בתשו"ע כנ"ל וכשלומד אח"ז יראה הר גבוה ישפילו מרוב הפחד שנכנס לפני ולפנים ק"ק ובתחלה גיא ינשא, ואח"ז מתוך שלא לשמה כו' ואז ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר ממש אמת גמורי.

c

(ישעי' מא, ד)

ענין קורא הדורות מראש. ולהבין זה צריך לבאר ענין אורות וכלים כי בדרך כלל בכל דבר הנברא יש מאין נק' אור וכלי, וצריך לבאר כל זה. כי הנה יש אברי הנפש ואברי הגוף כי כל אברי הגוף יש בהנפש ברוחניות ואברי הגוף נמשכים מאברי הנפש, למשל כמו החיך של אדם טועמת טעם מתיקות גשמיות בודאי יש חיך באברי הנפש שטועם ג"כ טעם מתיקות אבל מתיקות רוחניות לגמרי כמו מתיקות הסברא ואברי הנפש עם אברי הגוף הם ב' הפכים לגמרי כמו גשמיות עם רוחניות לכן אברי הנפש אינם מתגלים באברי הגוף אלא לפי מזיגת הכלי כמו החיך יש בו מזיגת חם

אם: שם: גם אם.

נעשה: שם: ניתר לו.

ומוטרד: שם ניתוסף: הוא.

ואף . . מאד: שם ניתוסף: מר מאד.

מעשה צריך: שם: מעשר יכול.

מעשיות: שם: מעשרר מלמט' למעלה ומלמעלה למטה וד"ל.

בראותו: שם: את עצמו.

וכשלומד . . ישפילו: שם: אחר זה יבוא ליראה אבל לא קודם לכן ומה היראה הר וגבעה ישפילו.

אמת: שם ניתוסף: ממש.

גמור: שם ניתוסף: ממש.

טבעו כך וכך שיוכל לקבל טעימת מתיקות הרוחניות אבל אברי הגוף אחרים כמו היד אינה יכולה לקבל טעימת מתיקות כי מזגו הוא באופן אחר. ומאחר שאברי הנפש עם אברי הגוף הם הפכים לגמרי ואינו מתגלה אלא לפי מזג הכלי שיש בו מזיגה כך וכך שיוכל לקבל האבר הרוחני' לכן הכל נק' בשם השפלת האור ודילוג ממהות למהות מרוחניות לגשמיות דהיינו האור שאינו בערך גשמיות טפל ונדלג כדי שיוכל לגלות על אופן מתיקות גשמיות. אי"כ אם יש גירעון בהכלי הגרעון הוא דוקא בהכלי כמו למשל אם יש איזה מכה על החיך והחיך אינו יכול לטעום הגרעון הוא רק בהכלי הוא החיך אבל לא בהאור כי אין בו שום חסרון וגרעון הוא כמאז וכמקדם הגם שהאור מתלבש ומאיר בדרך פנימי בהכלי אינו מתלבש לגמרי שיותפס ויתאחד עם הכלי ויהי' גוף אחד באופן דאם שיוגרע הכלי יהי' נוגע בו כי הוא אינו ערכו ודוגמתו כלל ובגריעותו אינו נוגע בהאור אפס קצהו רק שכשהאור מאיר בהכלי באופן שבהכלי יהי' נראית ונגלית האור ומזה הוא הגרעון שטעימת המתיקות אינה נגלית בהחיך הגשמי ויש בו גרעון שאינו יכול לטעום אבל האור עצמו אין בו שום חסרון וגרעון ואינו נק' האור רק בשם הסתלקות שנסתלק מהכלי כי בשעה שהי' הכלי שלם במזיגה הי' האור שופע בתוכה ועכשיו כשנתקלקל הכלי האור אינו שופע בתוכה ונסתלק למקור והראי' כשהנפש יוצאה לגמרי מהגוף אם יש איזה גרעון וחסרון בו אזי הנפש היא בתכלית השלימות כמאז וראי' שהוא מתלבש עוד בגוף ואין הגרעון רק בהגוף שנסתלק ממנה שהגוף הוא דומם ואין בו שום חיות אבל הנפש הוא שלם לגמרי עם כל כוחותיו וחושיו לכן נק' אור הכלי בשם הסתלקות וד"ל.

אבל אעפ"כ צריך לבאר בהיות כי אברי הנפש עם אברי הגוף שני הפכי' לגמרי איך יוכל לקשר זה בזה כי הם בתכלית רחוקים זה מזה מן הקצה אל הקצה אם לא ע"י ממוצע. כי הנה יש מאור ואור מאור נק' העצם כמו אברי הנפש עצמן כמו שהן ואור נק' התפשטות אברי הנפש ונק' ממוצע ע"י המאור משפיע ושופע בהכלי ואעפ"כ האור אינו ערך הכלי כלל כי הוא בדוגמת המאור רק שהוא פרט היוצא מהכלל הוא המאור ובגרעון הכלי האור אינו שופע בתוכה כנ"ל אבל המאור עצמו בלא ממוצע א"א בשום אופן להתלבש ולהתגלות בשום כלי לכן א"א להיות לשום נברא בלא ממוצע. ועוד צריך שיומדד ויושווה הכלי עם האור שיהי' שוה בשוה בתכלית כי מחמת שהם שני הפכים לגמרי א"א להיות קיום האור עם הכלי אם מהות יהי' יותר מחבירו דהיינו או רבוי הכלי או רבוי האור כי מהות היותר יגביר מהות המיעוט כמו למשל באור גשמי שאור גשמי כשהוא במקורו ביסוד האש הוא אינו מאיר אור גשמי רק הוא על אופן אחר אור רוחני וממש הוא חושך נק' לפי עניניו כי אינו אור שיאיר עניני' הגשמי' רק אז הוא כמו אור גשמי

כשהוא נאחז על דבר גשמי נתגלה אורו על אופן גשמי למשל כשנאחז בכלי גשמי דהיינו בעץ אז העץ הוא הכלי מושך האש איליה באופן שהאור יגשים במהותה ויאיר אור גשמי ומפני זה נק' הכלי השפלת האור ודילוג ממהות למהות מאור רוחני לאור גשמי אבל האור בלא עץ אינו מאיר אור גשמי כי מהותה אינו אור גשמי והעץ בלא האור ג"כ אינו מאיר והעיקר האור כשהעץ נאחז בהאור אז האור מאיר אור גשמי ואעפ"כ האור דולק ומושך ומתנועע ורוצה לשוב למקורה כי האור אינו ערך הכלי שיותפס בה לגמרי וא"כ מוכרח שיהי' הכלי עם האור שהוא בחי' הסתלקות למעלה שוה בשוה ובלי זה א"א האור להיות קיים על הכלי רק הוא מסתלק למקורו ויוגרע הכלי כמו למשל שלהבת גדולה הנאחז בעץ קטן אזי האור מסתלק תיכף בלי שהיו' כי האור עצמו הוא היפך מן אור גשמי רק כשיש לו כלי לפי ערכו שוה בשוה שיוכל להמשיך האור אליה על אופן הגשמי אבל כשהכלי אינו שוה אזי אין כאן מקומו של האור ומסתלק למקורו הגם שברגע קטן האור נאחז בהכלי ומאיר הוא באור על אופנה דהיינו בבחי' הסתלקות עד מאוד וגם כשהאור הוא בבחי' הסתלקות פחות מהכלי דהיינו שהשמן הוא עב יותר מהאור אזי האור ג"כ מסתלקת למקורו וכשמסתלק האור הן מחמת רבוי האור או מחמת רבוי הכלי אין הגרעון בהאור כי אין בו שום חסרון וגרעון רק שמסתלקת למקורו והגרעון הוא רק בהכלי ואין קיום האור רק כשהכלי עם האור שוה בשוה שאין לזה כח יותר מזה אז האור דולק ומאיר בקיום גמור.

ומבשרי אחזה אלוך' כמו"כ הוא למעלה בעולמות עליונים. דהנה בשתי הברכות של ק"ש אנו מתחילין יוצר אור ובורא חושך פי' הכלי נק' חושך ועושה שלום פי' כי הם מתנגדים זה לזה ועושה שלום שיהיו שוה בשוה ואח"כ מסיים יוצר המאורות שהם שניהם נק' מאורות. ולהבין כל זה כי הנה זה ידוע שמדת מלכותו הוא שרש כל הנבראים פי' כי ממנה ועל ידה נמשך ונתגלה כל הברואים מרום המעלות עד שלשול קטן שבהם הכל הוא ממדת מלכותו ודרך כלל כך הוא כי חכמה דבריא הוא שרש ומקור לכל הנבראים שנמצאו למטה דהיינו מה שנמצא בעולם השפל שכל אנושי הגם שנמשך מחכמ' דעשי' אבל מקור דמקור הוא חכמה דבריא הגם שחכמה דבריא הוא שכל מופשט ורוחני ובחי' אלקו' לגמרי אעפ"כ מאחר שהוא בבחי' בריאה נכלל בה כל פרטי נבראים שלמטה ממנה ונמשכים ממנה כל פרטי פרטיי' על ידי הממוצעים המה המלאכים שעל ידם משפיע החכמה דבריא לכל הנבראי' כידוע וד"ל. ובעולם האצילות יש ג"כ אורות וכלים כי הנה ידוע הגם שעולם האצי' עצמו אינו בבחי' ערך נברא כלל וכלל כי הוא מופשט מכל צד ופינה וגדר נברא כלל אעפ"כ הוא שרש דשרש ומקור

דמקור לכל הנבראים ויש בו אורות וכלים כי הנה בי"ע נק' אברי הגוף ובחי' אצילות נק' בשם אברי הנפש והם בתכלית שני הפכים מן הקצה אל הקצה ואיך יוכל להיות מדבר אלקות ממש אפילו כח דכח לשום נברא וזה נק' שם בחי' כלי השפעת אור למהות אחר ודילוג ממהות למהות מדבר שאינו ערך כלל וכלל לשום שמץ נברא שיהי' איזה כח לשום נברא. וזהו לכי ומעטי את עצמך להיות ראש לשועלים כי שרש בי"ע הם כלים דאצילות כי מאצילות עצמן א"א להיות שום נברא ונקראי' למ"ד כלים דאצילות דהיינו שמפנימיות הכלי נמשך ונתהווה בחי' עולם הבריאה ומאמצעית הכלים נתהווה עולם היצירה ומחיצוניות הכלים נתהווה עולם העשי'. ומאחר שיש שם ג"כ אורות וכלים הוצרך שיומדד ויושווה הכלי עם האור כנ"ל ובלי זה א"א להיות קיום האור וזה ענין בחי' השבירה מחמת רבוי האור ומיעוט הכלי נסתלק האור למקורו בבחי' אלקו' וישוב למקומו וד"ל. והתיקון הי' שם מ"ה וב"ן בחי' מדידה הכלי עם האור שוה בשוה וזה הוא בחי' משה רבינו ע"ה בחי' דעת וד"ל. ומי הוא המודד ומשוה האור עם הכלי הוא בחי' לך הוי' הגדולה והגבורה כי אור בחי' הסתלקות נק' בשם גבורה והכלי בחי' חסד הוא גדולה ואצל הוי' ב"ה הם בתכלית שוה בשוה ואינו נק' שם בשם אור וכלי כלל כי הם שוים שמה בתכלית כי ידוע כי לא מחשבותינו מחשבת הקב"ה ולא חכמתינו כחכמת הקב"ה כי אצל כל נברא תיכף שיש רצון באיזה דבר מחוייב להיות חכמה ומחכמה מחוייב להיות מדה אהוי"ר כי הרצון הוא מקור החכמה הגם שהוא אינו דוגמתו וערכו כלל אעפ"כ יש בהרצון בחי' חכמה בכלל מאתים מנה והוצרך להוציא הדבר מכח אל הפועל שיהי' חכמה ומהחכמה הוצרך להיות מדה וכזה שייך לומר שהחכמה נק' בשם אור והמדה נק' בשם כלי כי חכמה הוא במדריגה יותר גבוה נק' בשם אור והמדה היא מדריגה שלמטה הימנה נק' בשם כלי אבל ברצון הבורא ית' הוא אינו מחוייב ולא יש שם מהות חכמה או איזה מדה (חסר).

(ישעי' מד, כב)

מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כו'. ויש להבין איך שייך תשובה לאחר שמחה העוון לגמרי ולא יזכור עוד. והענין כידוע שהעוונות מבדילים הם וזהו כעב פשעיך אלו הזדונות הם מסך ומבדיל כענן העב המחשיך מאד לבל יראה האור השמש וכענן דק חטאתיך אלו השגגות כו' וענין מחילה הוא שאחד מבקש מחבירו שהקניטו מחילה שיטה לבבו אליו

ויהי רצונו אליו שיוכל לסובלו כי מתחילה בשנאתו לא הי' יכול לראות עליו מרוגז הלב עליו. וכן ישראל כשחוטאים אין רצונו בהם ומסלק לבו מהם כי המחילה הוא שמשים רצונו אליהם ויטה לבבו שיוכל לסובלם ולא ירגז בהם אבל מ"מ אינם באהבה ואחדות גמורה אלא שע"י התקרבות מעט מעט יוכלו לבוא לאהבתם הרבה כו' לכן אחר המחילה אזי דווקא שייך התשובה שהוא השבת הלב ובהתקרבותם לו כידוע ולא מקודם ודל. ומשל למלך שכעס על בנו ואינו מניחו לראות פניו כלל מרוב השנאה ואז מה פעל הבן בתשובתו על חטאו א"א כ"א לאחר זמן שסר הרוגז מעליו אזי בצנעה יוכל ליכנס בהיכל המלך ומאז יפעל הבן בתשובותיו תשובה על חטאו ומתחרט מאד על עבור רצון המלך ומתקרב אליו לעשות רצונו בכל נפשו אבל אם לא מתחרט מחטאתו ועומד במרדו שלא להתקרב לבבו ולעשות רצון המלך אזי מה מאד תגבר כעס המלך עליו כו'. וזהו וחטאתי נגדי תמיד לשוב בהתעוררות רב עליהם ואח"כ ישמיענו ששון ושמחה כו' כי תתגלה האהבה כו' וכ"ז אחר המחילה דווקא. וזהו המרבה לסלוח תמיד כו' להאריך אפים רק שהי' תשובה אח"כ והבן.

(ישעי' נב, יב)

איתא בפסוק כי לא כחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכון כי הולך לפניכם ה' ומאספכם אלקי ישראל ונראה אדרבה כתיב משכני אחריך נרוצה והפסוק מדבר בגאולה העתידה שלא תהי' כמו גאולת מצרים שנאמר כי כחפזון יצאת כו'. וצריך להבין מהו ענין חפזון, גם איתא בגמרא שאמר הגר גייריני ע"מ ללמוד כל התורה על רגל א' ואמר לו מה דסני לך לחברייך לא תעביד ואידך פי' זיל גמור וצריך ג"כ להבין איך במצות ואהבת לרעיק כמוך נכלל כל התורה והמצות דהיינו שבת ציצית ותפילין. אבל הענין הוא ידוע שמקדש ראשון נחרב בעוון ע"ז ג"ע ש"ד ובמקדש שני לא היו עוונות הנ"ל ונתקרב בשביל שנאת חנם, וצריכין ג"כ להבין למה חמור עון ש"ח נגד כל הג' עבירות החמורים הנ"ל. ועוד איתא בגמרא כשבא טיטוס הרשע לבהמ"ק גידר הפרוכת ונעש נס ויצא ממנו דם כסבור שהרג א"ע וצריכין להבין על מה ולמה בא דווקא הסימן של יציאת דם מפרוכת בחורבן ב"ש דווקא ולמה דווקא דם ודווקא בפרוכת וגם מה זה שסבור הרשע שהרג א"ע ח"ו. אך צריך להבין תחילה ענין בהמ"ק שהי' שם השראת השכינה לפני' ולפנים בקדה"ק. והנה השמים והארץ לא יכלכלוהו כמ"ש הנה מקום אתי והוא ית'

מקומו של עולם ואין העולם מקומו וכמ"ש אני ה' לא שניתי שמלכה"כ אחר בריאת העולם כמו קודם בריאת העולם ואין בו ית' שינוי זמן כלל ולא שינוי מקום כלל ח"ו אלא ממלא כ"ע וכו' וכל השרפים ואופנים שואלים איה מקום כבודו להעריצו מחמת שגם הם אינם יודעים מקום כבודו מחמת שאין בו שינוי מקום כלל כי את השמים ואת הארץ אני מלא אמר ה' והטעם שיש להם יראה גדולה מהשי"ת אף שאין להם תורה כלל ללמוד יראת ה' וגם אין להם נשמה גבוה כמו שיש לאדם מ"מ אחותם חיל ורעדה מאימת השי"ת מחמת שמחשבתם דבוקה בענין זה בלבד לירא להשי"ת מחמת עצמיות החיות שבתוכם שמחיה אותם תמיד בכל עת אבל האדם יש לו כמה מחשבות וענינים שמבלבלין. ממחשבה זו מלהיות דבוק בו ית' אבל אם הי' אדם מדבק מחשבתו לזה לבד אפי"י כמה שעות רצופים בלי הפסק מחשבה אחרת אז בוודאי הי' לו יותר יראה ממלאכים מחמת שיש לו נשמה גבוה ושכל ותורה כ"י את השמים ואת הארץ אני מלא אמר ה' ואין בו שינוי מקום כלל ואי"כ צריך להבין השראת השכינה בק"ק באיזה ענין הוא. אבל הענין הוא שמבשרי אחזה אלה כידוע שנשמת וחיות האדם הוא ממלא כל גופו בשוה כי הנשמה היא רוחניות ואינה מתחלקת לחלקים לומר שחלק זה הוא בראש ובמוח וחלק זה הוא ביד או ברגל רק היא פשוטה ושוה בכל הגוף ואעפ"כ אנו רואים שיש חילוק בין ראש ומוח ולב לשאר אברים כמו יד ורגל שבמוח הוא המחשבה והשכל ובפה שהוא בראש הוא הדיבור ובעין הראי' וביד המישוש ובכל אבר ואבר מה ששיך לו ומוכרחים אנו לומר שהשינוי בא מבחי' הכלים המקבלים חיות הנשמה כי המוח יש לו בחי' שמקבל מחיות הנשמה בחי' מחשבה והפה בחי' דיבור כו' ועכ"פ התגלות הנשמה ביותר היא בראש ואף שהיא פשוטה ושוה בכל הגוף ואם ינקף אדם אצבע מרגל מרגיש הכאב במוח ובלב מחמת שכל חיות הנשמה היא פשוטה ושוה בכל הגוף. כך הוא דמיון התגלות אלקותו ושכינתו בבחי' פנים בק"ק ביתר שאת מחמת בחי' מקום וכלי המקבל שכינת עוזו. ואף שמכה"כ אעפ"כ התגלות אלקותו ושכינתו שם בבחי' פנים נראית. ועיקר עבודתינו ותורתנו ומצוותינו במדומ"מ הוא שיתגלה כבוד דלעילא מכל עלמין ותחות כ"ע וגו כ"ע דהיינו שיהא הנשמה שלו חלק אלוקי' ית' בבחי' פנים אהבה ורצון כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ ועשיית צרכיו ועניניו הגשמים יהי' בע"כ בחי' אחור כאלו כפאו וכו'. ואף שצריך לעשות אותם יהיו בלא אהבה ורצון

שמבלבלין: בכתי' 117 המבטלין ומבלבלין.

אפי"י שם ניתוסף: לפחות.

כי . . . כלל: שם ליתא כ"ז.

ואי"כ: שם: מ"מ.

נראית: שם: וראש.

וזה נק' בחי' אחר וזו יקויים יאר ה' פניו אליך. אבל הנביא הוכיח את ישראל שעשו להיפך באמרו כי פנו אלי עורף ולא פנים, ומי שייחד השי"ת בבחי' אהבה ורצון בבחי' פנים ועושה צרכיו ועניניו בבחי' אחר ועורף אז נק' הכל בחי' אהבה ורצון כי הוא ית' מחיה את הכל רק ששם הוא בהסתרה ונק' אל מסתתר וידוע שמיתת הבע"ח הוא שחיתת וחתיכות הסימנים שמפריד הראש שהוא הפנים מהגוף שהוא אחר. ולכן חרבנו בהמ"ק שהוא הפני' במקום ק"ק ה' בעון ש"ח כי כ"ז שהיו ס"ר מישראל עובדים השי"ת בבחי' פנים אז יאר ה' פניו אליך והי' המק' קיים כי יעקב חבל נחלתו וד"ל. ומובן ג"כ מה שאמר לאותו הגר מה דסני כו' כי ידוע מי שמייחד ועובד השי"ת באהבה ורצון בבחי' פנים בוודאי אין לו פנאי לראות בחבירו איזה רע מחמת שמחשבתו תמיד דבוקה באהבתו ית' ויחודו ומה שעושה ורואה שאר ענינים הוא בלא לב רק בבחי' אחר ובוודאי לא יראה שום רע בחבירו רק שתמיד מקשר אותו בעבותות האהבה לחבירו שהם תרי"ג מצות שמצוה הוא לשון קישור. אבל בעת חורבן בהמ"ק שהי' ש"ח ונפסק החבל בבחי' עבותות האהבה בבחי' פנים הי' מה שהי' ומי שעובד השי"ת בבחי' פני' כנ"ל נק' יציאת מצרים שעושה צרכיו בבחי' אחר בלא לב ובמהרה כאלו כפאו ונחפוז ללכת מהרע שיש ברוב המעשים שעושה דהיינו בבחי' פרעה בחי' עורף ואחר אבל לעתיד כשיתגלה אלקותו ית' ויתבטל כל הרע אז נאמר לא בחפזו כו' כי הולך לפניכם מלכ[כ]ס. שיאר ה' פניו אלינו ויבוא משיח צדקנו בבי"א.

(ישעי נב, יג)

הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבוה מאד, בדרך כלל יש כאן ב' מדריגות.
לבד ישכיל ומאד כו' ואע"פ שבדרך פרט הם ה' עליות ישכיל ירום כו' והנה מתחלה צ"ל מהו ענין עבדי ידוע שהוא בחי' דוד עבדי מרכבה

אליך: שם ניתוסף: כמים הפנים.

וענינו: שם ניתוסף: הגשמי.

אותו: שם: א"ע.

מלכ(כ)ס: כ"ה בהכתיב.

משיח: שם: מלך המשיח.

מדריגות: בבחי' 797: עליות.

דאדם דאצי' הרוכב על הכסא והוא בחי' נפש לבד בדרך כללות היינו בחי' נהי' ואף שגם בנהי' יש חביד' וחגית' ונקרא אדם תתאה אבל כללותם הוא רק אדם דעשי' לבד וז"א באצי" נק' אדם דיצי' דרך כלל כידוע. וביאור הענין יובן למשכיל מאדם התחתון בעבודת ה' כשיש לו הודאה במוחו שיש בורא הכל ונקבע הדבר היטיב במוחו ולא נגע אל לבו כלל ולא נתפעל באיזה אהבה ותשוקה כלל בלב רק במוחו בלבד יודה האמת שהענין כן ומאחר שכן ראוי לעבדו ולא לעבור רצונו כלל הרי שנולדה מדת חגית' מהודאה זו כמו כאשר יראה האדם את חבירו חכם ממנו כשמנצחו באיזו שכל וסברא עד שהודה לו ואע"פ שלא נתפעל כלל לקבל הדבר שכל מחבירו באהבה ותשוקה לעשותו מ"מ יעשנו מצד ההכרח ההודאה לבד שהוא משיג במוחו שהאמת אתו א"כ צריך לעשות כאשר יצוה ע"פ חכמתו ולא לנטות ימין ושמאל דהיינו אם בהענין יש מעשה חו"ג דהיינו לעשות כך וכך ולא לעשות כך וכך לא יסור מן הדבר להוסיף על המעשה או לגרוע ממנו ומכ"ש לעשות היפוכו כו' וזה נק' מדות שבעשי' אם להמשיך בפועל חסדים או גבו' וצמצומים והם רק ע"פ השכל, ואם כבר הודה בהשכל לחבירו מוכרח שיתנהג במעשה החו"ג רק ע"פ שכל חבירו כו' כמ"כ בעבודת ה' כשמודה במוחו שיש בורא הכל מיד נולדו מדות שבעשי' דהיינו שא"כ ראוי לעבדו ולעשות הישר בעיניו בכל מ"ע ולרדוף אחריהם בכל האפשרי ולסור מהרע בתכלית הריחוק ולעשות צדקות ורחמים שהוא בחי' ת"ת כו' וזה נק' עובד ה' כשיש לו חגית' ע"פ הודאתו במוחו לבד אע"פ שלא נתפעל לבו כלל אך התבונה והשכל כשמתבונן בשכלו איך שהוא בורא הכל כו' הוא חביד' דעשי' וההודאה במוחו שכן הוא בודאי כמו שהשיג בשכלו הוא בחי' אמונה בחי' נהי' לבד כי לשון אמונה הוא לשון חיזוק כמו ותקעתיו יתד במקום נאמן והוא כמו כאשר יודה להשגת חבירו שהודאה זו תחזק שכל חבירו כו' אבל ההודאה עצמה אינה שכלי' ולכן הוא משל לבחי' נהי' כמו שהרגלי' הם עיקר קיום ומעמד האדם ואם יוכה ברגליו יפול כולו גם ראשו לארץ ועיקר גבורות האדם ניכר במעמד רגליו שאם לא יזיזוהו במעמד רגליו גבור הוא בלב כו' וכן הוא באמת שיש כח וחיזוק ברגליו. שמעמידו ומחזיקים המוח שלא יפול והוא בחי' נהי' שבשכל מחזיקים השכל והיינו ההודאה והאמונה שכן הוא בודאי ואז תהי' השגתו ברורה משא"כ כשאין לו אמונה וסומך רק על השגתו הנה יפול מהשגתו להשיג דבר זר ושטות כמו הפלסופי' שלא הי' להם קיום וחיזוק השכל מצד האמונה

 באצי": שם: דאצי'.

ברגליו: שם: ברגלים.

מחזיקים: שם: מחזיקים.

ע"כ נפלו בהשגות זרות ושקרים בכמה ענינים כידוע אבל האמונה תחזק השכל שלא יפול כו' כמו שהרגלים הגשמי' מעמידים הראש שלא יפול לארץ כמ"ש וכל היקום אשר ברגליהם וד"ל, ונמצא שההודאה והאמונה הוא בחי' נה"י שבנה"י והמדות לילך לעשות כפי אופן ההשגה הוא חג"ת שבנה"י שהוא חג"ת דעשי' וההתכוננות בשכלו שמחמתה נולדו המדות הם חב"ד שבנה"י כו' והכל היא בחי' נפש דעשי' לבד ואין בה כלל בבחי' רוח שהם ההתפעלות האהבה והתשוקה שהוא בחי' רוח ונק' אדם שהוא פרצוף בפ"ע וד"ל, והנה גם בחי' נה"י שבנה"י שהיא אמונה היא כלולה מ"ס שיש בה ג"כ חב"ד וחג"ת והיינו שגם האמונה הפשוטה שאין בה שום שכל והשגה איך שהוא בורא מאין ליש וכדומה רק שהוא מאמין בלא טעם והשגה שמכה"כ ושהוא ברא את העולם ואין עוד כו' והוא אמונת ע"ה הרי יש בה ג"כ קצת דעת שמכה"כ ושהוא ברא כו' אלא שהוא צמצום. מאד וגם המדות הנולדי' מצומצמים מאד וזה נק' חיצוני' דחיצוני' שנה"י מלביש חג"ת ונה"י שבנה"י מלביש לנה"י וגם הוא מ"ס וד"ל. וכמ"כ יובן למשכיל בענין המרכבה פני אר"י פני שור דהיינו כל צבא השמים כמו הגלגלים דעשי' אינם רק בחי' נה"י והיינו שביטולם הוא רק ביטול והשתחוואה גשמי' שיסובב הגלגל במעשה מחמת השגת נפש הגלגל בחי' חב"ד שבו והוא הכל רק בחי' עשי' אף שהוא כלול מבי"ע כו' מפני שהשגתו אינה רק הודאה ואמונה כו' ועולם העשי' הוא רק בחי' נה"י שבנה"י אבל עולם הבריאה הנק' כסא הוא בחי' נה"י לבד ואף שכלולי' מ"ס ויש בהם השגות הם חב"ד שבנה"י ולכן הם פני אר"י פני שור כו' ואין בהם בחי' אדם כלל שאין כללות בי"ע נק' רק בחי' מרכבה כסוס לגבי רוכבו שהוא האדם הרוכב על הכסא וד"ל. וזהו ישכיל עבדי עלי' ראשונה מבחי' בהמה שבמרכבה על המרכב' והוא אדם בחי' רוח שהוא פרצוף גבוה בבחי' אצי' והיינו בעבודת ה' האהבה והתשוקה כרשפי אש שהוא חיות פנימיות שבנפש שיתפעל בהתלהבות מחמת ההשכלה שהשיג הוא בחי' רוח ואדם והוא מדריגת הנשמות שיתרונם על המלאכים כיתרון האדם על הבהמה שהנשמות מבחי' פנימי' ומלאכים מבחי' חיצוני' הנק' נה"י כו', והוא ההפרש שבין אלקי אברהם אוהבי לאלקי השמים כו' כידוע וד"ל.

וזהו ישכיל עבדי שהמרכבה פני אר"י פני נשרי' שעתה הנה כל הנשמות נמשכו מהם כו' והם נק' עבדי כסוס לגבי רוכבו כו' ולע"ל יתעלו להיות במדריג' אדם הרוכב הנ"ל וענין ישכיל להיות כי ההשגה שמחמתה

תהי' ההתפעלות באהבה הוא בחי' חב"ד שבחגי'ת ואינה דומה להשגה גשמי' שתהי' בהודאה לבד ומדות דעשי' כו' מאחר שמתפעל הלב הנה תהי' ההשגה שמחמתה מתפעלי' השגת אלקות כמו שהוא באמת שהוא בורא הכל מאין לי'ש והי' הארה אלקות שהוא כח' שבאדם שאדם גימט' שהם המדות חגי'ת והמוחי' שבו הוא כח ומקור המ'ה והוא השתחווה רוחני' כו' בענין אלקי אברהם והוא ישכיל עבדי מ'ה שבחכ' וד'ל, ועלי' שני' היא שגם ז"א דאצי' שנק' אדם יוגבה לבחי' עתיק שנק' מאד היפך אותיות אדם' כו' וביאור הענין דהנה גוף המוחין של המדות אהוי' הן נמשכו בבחי' קוין במדה ומשקל כפי אופן הולד' המדה דבגי'ה קו שמאל חח'ן קו ימין שמחכ' נולד חסד הרוצה להחכים ידרים להעשיר יצפין כו' מפני שהמה מקורים להוליד ונק' ע"ש ההולדה אם חסדים או גבו' ונמשכי' ג"כ במדה ומשקל שקו החכ' הוא נמדד במדה מלמעלה מן השכל והוא כלא ממש חשיבין לגבי עצמי' הנפש הנק' מאד בלי גבול ומדידה כלל וד'ל, וכמ"כ מוחי' דמדות דאצי' הנמדדי' ע"פ קו החכ' דאצי' הוא בחי' מרכבה שהם בטלים במציאות וכלא חשיבי לגבי פרצוף ע"י וא"א שהם בחי' מאד בחי' תחתונה שבמאציל עצמו קודם שהאציל במדידת החכ' וד'ל ולכן חו"ב דאצי' הן מרכבה לבד כי או"א יונקי' מב' מזלות לבד נוצר ונקה מזל השמיני ומזל ג"י כנו' בזהר בענין גבו' גשמי' גבורות תרין מוחי' כו' וד'ל וכן האבות הן המרכבה אלקי אברהם שהשתחווה' אברהם היינו שמאדם נעשה בהמה כו' ואף שלגבי המדה הנולדות הרי השכל מקור לה ונק' אדם אבל לגבי המקור העצמי הוא בחי' בהמה דהיינו בהשתחווהו וביטולי' השגתו בהשתל' האצי' שמחמתו נתפעל הלב אף שהוא השגה אלקי' אבל הוא' במדה ובמשקל נאצלה בנשמתו וכלא חשיבי לגבי המאציל ב"ה וכשמתבטלת הנשמה דהיינו' השגתה או נעשית מרכבה להמאציל כמו בהמה שאין לה דעת ואין ההתפעלות שלה רק מעצמי' המאציל ולא מהשתל' האצי' וד'ל וזהו ב' עליות בדרך כללות האצי' שהמרכבה דעכשיו יהי' במדריג' האדם דעכשיו ובחי' האדם דעכשיו יהי' מאד בלי גבול וקצבה דעכשיו וממילא מה שעתה הוא בחי' אדם יהי' אז בחי'

מתפעל . . אלקות: שם: נתפעלה השגה אלקית דהיינו.

כח: שם: כח מ"ה.

אדם כו': שם ניתוסף: ואז ממילא מה שעתה הוא כח מ"ה יהי' אז בחי' מרכבה לבד וכמ"ש האבות הן הן

המרכבה וכנו' בר"מ דחריב אצילות מרככתא כר.

ג': שם: י"ג.

השתחווה': שם: השתחחה.

המדה: שם: המדות.

וביטולי: שם ניתוסף: מציאות.

הוא: שם: השגה זו.

דהיינו: שם ניתוסף: ביטול.

ומדריג' מרכבה לבד פני ארי' כו' וממנו יומשכו נשמות ויהי' אז התפעלות' שלה רק מצד החכ' דאצי' הנמשך לה משם השגה באלקות איך האצי' בבחי' ביטול קמי' כו' וד"ל.

וזהו ואכלתם אכול כו' שיהי' בירור שיאכלו ויבררו את בחי' אדם דעכשיו כו' פי' לפי שעתה כל הבירורי' להיות בשר הבהמה שאדם אוכל ממנו נעשה שכל והשגה אלקי' בתפלה כו' ויהי' מבהמה אדם והשגה אלקות עצמה דעכשיו נקי' אז רק בחי' בהמה ויתברר אז להיות אדם הנק' מאד וזהו אכילת מאכל וד"ל, והללתם את שם ה' אלקיכם להפלא' כו' פי' להפליא שעושה מנשמותיכם דבר פלא כמו שיהי' פלא כאשר יקח האדם עץ פשוט ויציירנו ציור נאה מאד עד שלא יזכר ולא יפקד עליו שם עץ כלל רק דבר נאה כמו כוס נאה מאד וכדומה נמצא שנעשה מבחי' דומם בחי' תענוג נפלא כו' כמי' עד"מ מבחי' דומם דנשמות של עכשיו שהם רק בחי' נהי' לבד לגבי המאציל ב"ה כו' ולע"ל יתעלו בהשגות אלקות כו' כי פני ארי' יהי' אז בבחי' אדם דעכשיו והם יתעלו ויבררו אז כמו המאכל גשמי' עתה כו' וכן יגיעו הנשמות אז לבחי' מאד הנק' פלא במופלא שהוא בחי' אריך שרש כל הנאצלים כידוע והיינו אשר עשה עמכם להפליא כו' וד"ל. וידעתם כי בקרב ישראל אני כו' אני הוא בחי' אין כידוע כמו האומר על עצמו אני הוא אומר על כל עצמיות שלו כו' כי הנה עתה לא ידעו וישערו בלבכם בחי' אני ובחי' אין ופלא כו' בבחי' או"פ כ"א בבחי' או"מ שע"י ביטולם והשתחוואות השגתם באלקות ישרה עליהם הארת' המקיף לבד כו' אבל לע"ל וידעתם כי בקרב ישראל אני שהוא בחי' או"פ יהי' בחי' אני אין כו' מפני שעכשיו הוא בחי' ביטול היש לאין אבל לע"ל יהי' כל ההתפעלות של הנשמות רק מצד המאציל עצמו ולכן יהי' בחי' בקרבם ממש ולכן לא יבושו מיניקות ואחיות החיצוני' כמו שיעבוד אומות כו' מאחר שיהי' בבחי' למעלה מהשתל' כו' וד"ל.

התפעלות: שם ניתוסף: רק מבחי' המאציל עצמו ולא כמו עכשיו שכל נשמה אפי' דהארה דאצילות לא יהי' התפעלות.

נקי' שם: יקרא.

להפלא: שם: אשר עשה עמכם להפליא.

ובחי' . . . ופלא: שם: שהוא אין בחי' מאד.

הארת: שם ניתוסף: המאציל בבחי'.

(ישעי נד, ה)

הפטורת פ' כי תצא, ישעיה נ"ד

כתיב* כי בועליך עושייך ה' צבאות שמו וגואליך. קדוש ישראל אלהי כל הארץ יקרא ומכאן דרשו רז"ל אין אשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי. וענין כריתת ברית הוא אהבה ניצחית בלי הפסק וידוע אם הכלי מלא אינו מחזיק ואם הוא ריקן אז מחזיק ש"ך לה בית קבול ע"כ על מי שאינו מחזיק עצמו לכלי ריקן בוודאי אינו מחזיק בו כלום וכללי. אך בחי' זה הדבר לא נתנה לשום נמצא בלתי לה' לבדו כי א"א לשום נמצא ויש שיבטל לגמרי מן ישותו נגדו ית' כי הוא ניהו בחי' כלי ריקן. ואפי' מלאכים ושרפים העולים לעמוד לפניו ולשרתו כבי' גם הם אינם בבחי' כלי ריקן לגמרי שאם הי' כן לא הי' נמצאים במציאות להקרא בשמם הנ"ל כי הי' חוזרים אל המקום אשר היו שם בראש מקדם באחדות גמור וק"ו בו"ד א"א לו הביטול הזה. אך ישראל שהם עלו במח' שהם מבחי' לי ראש ונתן לנו ירושה של תורה ע"ז כתיב כי בועליך עושייך ה' צבאות שמו כי לא מכוחותינו ומלאכתינו הוא זה כי קול ה' יחולל אילות ותירוש יגבבי בתולות מפני שאנו עושים רצונו ועוסקים ברצונו וחכמתו ע"כ הגם שאין אנו מתבטלים בביטול גמור אעפ"כ מתאחדים אנחנו בעסקינו בתורה ובעבודת ה' באחדות גמור עמו כבי' יותר מכל הנבראים שבכל עולמות עו"ת מפני שלא נתנה להם התורה ורצונו של אדם בתורה. וזהו כבודו כבי' אשר לזה אומרים המלאכים אי' מקום כבודו ואם הגם שכבודו מכה' והודו על ארץ ושמים בשוה ממש כי הוא למעלה מן המקום אעפ"כ הוא כמו נשמת אדם אשר ממלא ומחי' כל הגוף ואבריו בשוה אעפ"כ השכל אינו שורה כ"א במוח מפני ששם ביתו ומשם נפרד ומשפיע חיות לכל אברי הגוף לצורך תשמישו של כל אבר ואבר אשר הוא מחויב מצד ממשלת השכל לשמשו אל כל אשר יחפוץ ומשפיע ג"כ חיות לשערותיו ולציפורניו שיצמח ויגדל להגן על חושיי אבריו המשמשים את האדם ברוב תשמישו הידים בכל מלאכה והרגלים בהילוך ושערות ג"כ להגן על הגולגולת של המוח ויש אשר הם גדלים לרע לו והם הציפרנים ושערות כידוע לחכמי הטב"ע ואפי' לאותם שהם לטוב לו יש להם תענוג בקציצת הציפרנים ובתספורת השערות אם הם מתנשאים

 כתיב: בכת"י 208 ליחא.

וגואליך: שם: וגואליך.

וכלל: שם ניתוסף: לא.

יגבב: שם: יונבב.

חושי: שם: ראשי.

לצמוח יותר מכדי הצטרכותם לשמש לאברים המשמשי' את השכל ומבשרי אחזה אלוה וד"ל. ובזה יובן משה"כ ועשו לי מקדש ושכנתי כו' וכתוב א' אומר את השמים ואת הארץ אני מלא איזה בית אשר תבנו לי כו' וגם כתובי' א' אומר כתי' אנכי הוי' אלוהיך וכ' א' אומר אלהי עולם הוי' וידוע כי בפרטיות כאו"א ישראל הם בכללות עם ה' אברין דמל' ויש אשר הם בבחי' ראש ויש בבחי' עין עיני העדה וכולם הם בכללות העולם שישראל הם בחי' לי ראש ומהם מתפשטת חיות לכל כו'. ונחזור לעינינו אם ישראל עוסקים ברצונו ית' אזי הוא עושה כלי ריקם המחזיק כריתות ברית ואהבה ניצחית בלי הפסק וכ"ז מפני שמחזיקין עצמן לכלי ריקן ואם תעלה על דעתן שיש בו דבר מהתחלת התורה ועבודה אזי אינו כלי ריקן ובקרוב תפסוק אהבתו וכל טובתו, אלא העצה הוא לעמוד לפני השי"ת עד עולם ושיהי' תמיד בבחי' גלמי ראו עיינים כו' ואז השי"ת עושה אותו כלי שלא תפסוק אהבתו כאשר שאינה חוזרת לגולמה. ובזה יובן ג"כ שכ' א' או' ועשו לי מקדש וכ' א' או' מקדש הוי' כוננו ידך כו' כי תוכן ושורש עשית הכלי לו לבד כנ"ל וזאת הייתה מעשה המנורה האומן נוטל גולם פשוט ומבטש אותו ומקיש בקרונוס והיא נעשית כו'. אך שורש הדבר להאמין באמונה שלימה בתמידות שהוא ית' עושה כלי והנני ריקן ועני ואביון אני ואחר בחירה. זאת שמרה נפשי כי חסיד אני כמאמר איזהו חסיד המתחסד עם קונו כו' ודומה לזה נשמע כ"פ אבל א"א להעלות עה"כ. וכשמשפילין א"ע לעפר לפני המלך אזי מתעוררים עליו רח"ר וחסדים גדולים מזה לא בקרוב יפול הנופל ממנו כי לא על עצמו הוא מתחנן ומבקש וד"ל כנ"ל. ואם יאמר אחכמה לבקש עצות בנפשי לילך בתמידות בתכלית הפחיתות ואעשה א"ע כלי ריקם ואמשיך בקרבי א' אמת ועד ארגיעה הוא כי אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו ובנקל יפול הנופל ממנו כ"א ילך ככסיל בחושך לאמר הנני שפל מכל אדם והנני עוסק בתורה ועבודה ואמשיך אלקות בקרבי לא דברה תו' כו". אך אם יפלס מעגל דרכו וירגיש איזה דבר זר מכל חטאת האדם אשר לא תעשינה ואשם בעיני עצמו אזי תתרפה ידו מכל וכל בדרך המיש ע"כ יתחזקי במעוזו אל ויתבונן

כתוב: שם ניתוסף: מוכן מה שכתוב א' אומר.

כאו"א ישראל: שם: כל איש ואיש הישראלי.

וכולם הם: שם: וכל כולם והו'.

עוסקים: שם: עושים ועוסקים.

עושה: שם: מסייע ועושה אותם.

עיינים: שם: עיניך.

בחירה: שם: בחי'.

כו': שם ניתוסף: במתים.

יחזוק . . אל: שם: יחזיק במעוזי אליו.

כפי זאת העצה שתמיד הוא כגולם פשוט וע"כ הוא מרגיש בקרבו מכל חטאת כו' ופעם א' בשבוע או ביום יבקש ויתמרמרר מכל חטאת ובכיו' ויום יבקש להמשיך א' אמת שיעשה כלי, ובמה הוא מבקש בכיו' ע"ז בעסק התומ"צ כמאה"כ קרוב ה' לכל כו' אשר יקראוהו באמת כי בתורה בוודאי שורה א' אמת ואהוי"ר וחסד ורחמים בלי הפסק כמאה"כ באר חפרוהו שרים באר הוא התורה חפרוהו שרים אבות העולם אברהם מדת חסד יצחק מדת גבורה יעקב מדת רחמים שאמר קטונתי מכל החסדים הוא מעורר מדה"ר כנ"ל. אשר ע"כ אומרים קודם התפלה מה טובו אוהליך יעקב כו' אשר באותן הפסוקים מעורר זכות אבות כו' כי לא מכוחינו הוא עשית השכלי כי במ"ש של חטאים לא זו הדרך ישכון אור כנ"ל. אך אם זוכרים מדותיהם של אבות אשר אנו רחוקים מהן בתכלית מצד זאת הבחינה הוא עשית כלי אשר אינה נפסקת האהבה כנ"ל. ומזה נתקנה כל סידור התפלה מעורבים פסוקים של שבחי' פעם אהבה פ' יראה פעם רחמנות כדי להזכיר זכות אבות. וא"ת מי יגאלני מהגלות שלי שאני ערל לב ואטום בכל המדות רעות ר"ל, לזה אמר הוי"י גאלנו קדוש ישראל במה שבחי' ישראל מקדשת ומובדלת מכל הנאצלים ונבראים והיצורים והנעשים אשר הם עוסקים כרצונו ית' ובחי' לי ראש אשר נמשכה ונשפעה חיות לכל ארץ ואלוקי כל הארץ יקרא. וכ"ז אם משפילים עצמן לאמר גלוי וידוע לפניך שרצוני לעשות רצונך לפניך הוא גלוי בבחי' אהבה מסותרת אבל הנגלות לנו שאנו הגולם אינו חלל. וגם השי"ת משיב מה יפה דודיך אחותי כלה כידוע שישראל עובדין אותו עד כלות הנפש והפחות שבפחותים מוכן ומזומן למות עק"ה מצד אהבה מוסתרת ואם מפילין א"ע כנ"ל אזי אלוקי כל הארץ יקרא וראו כ"ב יחדיו כי פי הוי' דבר.

(נוסח אחר)

כ' בועליך עושיך וגו' ואמרו רז"ל אין אשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי וידוע כי כנסת ישראל נקראת כלה ע"ד כלתה נפשי וכריתות ברית היינו דבר תמידי בלי שנוים ולא בדרך עושיין מלאכתן. קבע ותורתן עראי שפעמים אחד שורה בתורתו ופעמים לא כמבואר בזהר הקדוש על פסוק כי יקרא קן ציפור וגו' וברית היינו ברית עולם דבר המתקיים ואינו כורתת אלא למי שעשאה כלי ע"ד משל כלי ריקן מחזיק כך צריך אדם לעשות בתוך

עצמו מקום פנוי להשראת אחד ולא יהי' כגולמא שאינו מוכן לקבל וגם זאת ביד ה' כאמור מקדש ה' כוננו ידיך ועשו לי מקדש וידיך אלו המדות ולא בידי אדם ואיזהו כלי המחזיק ברכה עד בלי די אחדותו ית' הלא הוא טובב כל עלמין ושמים וארץ לא יכלכלו כו' אך הי' השראת שכינה במקדש ה' כו' ומשחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד ע"ד משל הנשמה שורה במוח ומתפשטת בכל אברין אפילו בצפרנים כח הצמיחה מהמוח הגם שיש תיקון בהסרתן כן כביכול מלכותו בכל משלה אפילו בע' אומות העולם וכחות הקליפה ובאבוד רשעים רינה אך הוא ע"ד משל מהנשמה המתפשטת כוחה בכל האברים אפילו בצפרנים אבל עצם השראתו בישראל דווקא ע"ד ל"י רא"ש אותיות ישראל ומשם מתפשטת שבכל אחד ואחד מישראל יש בו רצונו ית' אפילו פושעי ישראל מלאים מצות כו' והמצות הם רצון ית' ומה שהוא מתרחק מהש"י לפעמים הוא מחמת רוח שטות כמ"ש חז"ל אין אדם עובר עבירה כו' והוא דבר שטות ושקר אבל באמת גלוי וידוע כו' שרצונינו לעשות רצונך והוא בחינת כלה ע"ד כלתה נפשי כו' אך שאור שבעיסה מעכב ואין גלוי וידוע לפנינו והש"י מפאר ומשבח את כנסת ישראל מה יפה כו' אחותי כלה אבל אנו אין רשאין להחזיק את עצמינו בבחינה זאת ואנו צריכין לתלות בו ית' שממנו עשיית כלי זו להשראת אחד בקרבנו ע"י האותיות ולא בנו כ"א באותיות התורה כדכתיב קרוב ה' לכל קוראיו אשר יקראוהו באמת פי' שיקראו אותו לתוך האמת באותיות התורה וזה צריך לידע בעסקו בתורה ועבודה זו תפילה שרחוק הוא מאמת אבל לא מחמת שיזכור הרע שלו שבהכרח יבא למרה שחורה ואין ראוי זאת בעסקו בעבודה כ"א בעת המזומן לזה בחושבו חשבון נפשו אבל בעבודה יכיר גדולת מי שאמר והי' העולם ובזה יעורר רחמים מרובים על אחד השרוי בתוכם ולכן תקנו לומר כל קודם התפילות הזכרת ג' אבות ואני ברוב חסדך כו' היינו בהזכירו בחינת אהבה ויראה ויזכור מדת רחמנות שהיא בחינת יעקב וכן סידרו לנו כנסת הגדולה כמה פעמים הזכרת שבחיו ית' שמו עניני אהבה ויראה והתעוררות לעשות רצונו ית' בלב שלם והיינו ד' אמות של הלכה שמברר רצונו ית' כי זה התנא אומר כך רצונו וזה אומר כך הוא הרצון וזה שאמר באר חפרוהו שרים וכו' היינו אבות הן המרכבה חפרוהו שרים הכאר הזה הוא הכלי וזהו מקדש ה' כוננו ידיך המה הידים המדות הן הן האבות כנ"ל.

כִּי בועליך עושייך אמר. ה' צבאות שמו וגואלך קדוש ישראל אלוה כל הארץ יקרא. ואיתא בגמ' שאין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי. להבין ענין כריתות ברית דהנה כנסי' נק' אשה אינה כורתת ברית פי' ברית הוא למשל ב' בנאי שכורתים ברית שלא ישונה אהבתם לעולם כו'. כמו"כ כביכול בו ית' א"א להיות השראתו בתוכנו בלתי שינוי ואף אם האדם יודע ערכו ושפלותו מעבודתו ויגיעתו לזה מעצמו. ואפשר שיכול להיות שיהי' לו האמת לפעמים כו' הוא בדרך מקרה ועראי כדכתי' כי יקרא קן צפור כו', שהוא ענין השראת השכינה כו', כענין האמור בגמ' מלאכתן קבע ותורתם עראי. אבל שיהי' בו בקביעות ובכריתות הברית הוא ע"י בועלייך עושייך ה' צבאות שמו. ששמו ית' הוא העושה אותם כלי כדכתי' מקדש ה' כוננו ידיך שהם הודים העליונים שעושים אתנו לכלי מקדש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם שהוא ענין השראת אלקותו ואדנותו ית' סוכ"ע אני ה' לא שניתי הי' הוה ויהי' כו'. בין קודם ברה"ע גם עכשיו. וצ"ל מהו השראתו במקדש ובישראל דוקא. אך הענין הוא דהנה איתא אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה. ואינו מובן לכאן' הלא את השמים ואת הארץ אני מלא כתי' שהוא ממכ"ע עליונים ותחתונים ומחי' את כולם אפי' הגוים והקליפות בסוד ומלכותו בכל משלה. ולהבין זה מבשרי אחזה אלוה כמו באדם הנשמה מחי' את הגוף ובוודאי אין עצמיות הנשמה מתלבשת בגוף להחיותו רק שעיקר התפשטותה והשראתה הוא במוח שבראש ומשם היא מתפשטת בכל רמ"ח אברים להחיותם ואף צפרנים ושערות שבוודאי אינו נוגע לאדם כלל מצפרניו אם יתחוך אותם ואדרבה יש לו נחת בקיצוצם כשהם גדולים למע', ומ"מ הוא מחי' אותם וממנה בא כו'. כמו"כ כבי' בו ית' שהוא מחי' כל העולמות עליונים ותחתונים ומחי' אף את כל הגוים והקליפות כו' גם למי שיש לו נחת באיבודם. באבוד רשעים רינה כשהם גדולים ועולים למעלה כו' כמו הצפרנים. כו', אבל עיקר התפשטותו והשראתו הם ישראל שהם לי ראש וכלי לא"ס ב"ה ומהם באה החיות לכל העולמות עליונים ותחתונים והם ראשית וחיות כל העולמות כו' רק שצריך להיות כלי ריקן כי מלא אינו מחזיק כלום רק למשל דבר שאין לו חלל כלל והוא מלא מכל צד הנה אינו מחזיק כלום רק בחפירותו. בתוכו יעושה חלל להחזיק בתוכו, כמריכ בישראל

אמר: בכת"י 929 ליתא.

אינה: שם ליתא.

הלכה: שם ניתוסף: בלבד במקום קדשי קדשים.

באיבודם: שם ניתוסף: כדכתי'.

הצפרנים: שם ניתוסף: ממש.

בחפירותו: שם: בשבירתו.

יעושה: שם: נעשה.

כתי' ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם שהוא ענין עשיית חלל ולבי חלל בקרבי ויודע שפלותו ורחקותו מאחדותו ית'. אבל גם זה שלא מצד עצם שפלותם דהיינו מהרע שלו שזה השפלות הוא שקר והוא שוא עמלו בוניו בו כו'. ואדרבה העצה הוא שלא לעורר האדם את הרע שלו בהתבוננותו בשפלותו רק לעיתים ידועים כידוע רק השפלות והכלי ריקן יהי' מאתו ית' שהוא מקדש ה' כוננו ידיך. וכדכתי' אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו שבועליך עושיך ה' שמו שהוא ענין הודים העליונים פי' מדת אהוי"ר כו' שהוא בחי' אבות אברהם אוהבי ופחד יצחק ומזה בא לבחי' יעקב בחי' רחמנות והשפלות מהסתר אלקו' ואחדותו בזה העולם. שעד"ז נתקן כל סדור התפילה שבסידור שבחו ש"מ ב"ה מצינו כמה פסוקים של רחמנות כמו אתה ה' לא תכלה רחמ"ך כו', שהם על סדר זה מתחילה צריך להתבונן באהבתו ית' איך כל העליונים הם כרשפי אש שלהבת אהבתי אברהם אוהבי שאין למעלה ממנו שהי' מרכבה ואחי"כ ענין יראתו ית' וביטולי כו'. ואחי"כ עולמות ופחד יצחק כו'. ובהתבוננ"י שבאמת הוא כך אבל הוא אינו רואה זה בזה העולם רק שעולם ומלואו רחוק מאד מאחדותו ית' והוא החושך המחשיך כו' והתבוננותו בעומק לבו יבא לידי רחמנות אבל לא על עצמו שהוא שקר כו' רק על אחדותו ית' ובוודאי אין רחמנות גדולה מזה בעולם כי מה שאין הפה יכול לדבר מאחדותו וכל או"א יבין וידע בעצמו כפי השגתו כו' וכל מה שיתבונן באהבתו ית' וביראתו למעלה כמו"כ גודל הרחמנות והשפלות ולזה תקנו לומר קודם תפלה מה טובו אוהליך כו' שהוא ענין ג' אבות ואני ברוב חסדיך כו' בזכות אברהם ביראתך בזכות יצחק כו'. שעיי"ז יכול להיות כלי ריקן מרחמנות ושפלות כנ"ל. וזהו באר חפרוה שרים כרוה נדיבי עם אלו אבות שהוא בועליך עושיך ה' שמו שאין האשה כורתת ברית אלא למי שעושה אותה כלי כו' וגואלך. שיהי' יראה וגואלך שהוא גואל אותם הוא קדוש ישראל שהוא קדוש ומובדל אי"ס ב"ה ומי הוא זה אלהי כל הארץ יקרא אף בכל העולמות תחתונים שנק' ארץ אף במי שהוא ארץ במי שאין לו שום מח' נק' אלוה גבי ארץ שהוא למטה יותר שהוא דומם שאין למטה הימנו כו' וימלא שם כבודו את כל הארץ והוא ע"י אמצעים שהם ישראל לי ראש יהי' אלקותו ואחדותו אף בתחתונים מאד כו' וד"ל.

והשפלת מהסתר: שם: מהשפלת והסתרת.

אהבת: שם ניתוסף: ואהבתו ית'. וענין.

וביטול . . . עולמות: שם: וביטול כל העולמות.

ובהתבוננות: שם: בהתבוננות.

וגואלך . . . יראה: שם: שיהי' לי ראש.

עולמות: שם ניתוסף עליונים ותחתונים.

(ישעי' נד, ז)

(ברגע קטן) עזבתיך וברחמים גדולים אקבצך פי' ברחמים גדולים שהיא גילוי אלקותו ית' שבזמן המשיח שאז עיין בעיין יראו וגו' ואז תראה כי כל הזמן הגלות הי' כ"א רג[ע] קטן ומ"ש כי אלף שנים בעיניך וגו' היינו בזמן הגלות כמ"ש ואשמורה בלילה.

(ישעי' נד, יב)

ושמתי כדכד שמשותיך ושעריך לאבני אקדח כו' מאי כדכוד פליגי בה תרי מלאכיא ברקיע מיכאל וגבריאל חד אמר שוהם וחד אמר ישפה אמר הקב"ה להוי כדין וכדין.

ולהבין כ"ז דהנה מבואר בכהאריז"ל דהאפוד והחשן הוא בחי' ז' ו"נ ולזה כתי' ולא יזח החושן מעל האפוד שיהי' תמיד בחי' היחוד ז' ו"נ כי הנה באפוד היו חקוקים י"ב שבטים בארבעה הטורים כו' ובטו' הרביעי היו שוהם וישפה ולבסוף היו חקוקים עליהם שמות יוסף ובנימין כי השמו' של הי"ב שבטים היו חקוקים כסדר תולדותם ויוסף ובנימין נולדו בסוף.

וביאור כ"ז הנה יש י"ב שבטים דדכורא שהם בחי' ו"ק דז"א דאצי' והם וי"ז כפולות שכ"א כלול מחבירו חסד כלול מגבו' כו' ולזה הם י"ב שבטים וזהו הי"ב שבטים שהיו על האפוד שהוא בחי' דכורא ויש עוד בחי' י"ב שבטים דנוק' שהוא מו"ק דברי' והם ג"כ כפולות כו' והם הי"ב שבטים שבחושן שהי' על לב אהרן כי שבטי' פי' לשון כוכבא דשביט שהוא המשכה מלמעל' למטה שהוא בחי' דוכרא ומשפיע וגם פי' לשון שבטים וענפים שנצמחים מלמעל' למטה והם בחי' הי"ב שבטים דנוק' המעלים מ"ן וכגונא דאינון מתייחדין לעילא באחד שהוא ו"ק דאצי' דאיהו וגרמוהי חדא אוף הכי איהי' אתייחדת לתתא ברזא דאחד והוא ו"ק דברי' כו' כמ"ש ששם עלו שבטים שהם שבטי' דנוק' ועלו שבטי' י"ה שהם י"ב שבטי' דדוכרא וענין העלאו' מ"ן הוא כידוע שתחילת הרצון להתהוות העולמו' הוא מצד כי חפץ חסד הוא בלא אתעדל[ת] ועכשיו תלוי באתעדלית כי באמת בעצמיו' אא"ס לא יתכן לומר בו בחי' רצון כו' לאו מכל אינון מדו' כלל ושימושך להיו' לו

רצון להתהווי' העולמו' תלוי במעשה התחתוני' שהעלאת מ'ן מבירורי שבלב ששם ישכן נפש הבהמית כו'. וזהו שהי' החושן על הלב והי' קבועים בו אבנים טובות ד"מ מלך שהוא מרומם ומנושא ואין לו ערך להשפיל עצמו לאיזה דבר וכו' ובכדי להמשיכו לדבר מה אזי מראין לו דבר שהוא הפלא ופלא דהיינו אבן טוב שהוא דבר פלא שהאבן הוא דומם ואעפ"כ הוא מאיר מחמת זה הו' נמשך מעצמו' לזה. וכמ"כ הוא יובן למעל' שעצמו' א"ס ב"ה הוא מרומם לבדו כו' ואין לו ערך ושייכו' להי' נק' בשם רצון אך מחמת בירורי' שהוא מלב האבן שהוא בחי' אבן דתהו שנפלו בשבה"כ לכשיבחר ונעשה בחי' אבן טוב שמאירה כמ"ש וירא אלקי' את האור כי טוב ועי"ז נמשך עצמותו להי' נק' בשם רצון. וזהו יהי רצון שיומשך מבעל הרצון כו' כנ"ל. וזהו בחי' שבטי' דנוק' שמעלים מ'ן לשבטי' דדוכרא. ואמנם מאחר שיש בחי' מסך ופרסא בין אצי' לבי"ע והוא רק בחי' רזא דאחד והם אומרי' ליעקב שהוא מדו' ת"ת דאצי' כשם שאין בלבך אלא א' כו' ולשון כשם משמע שאין שום שינוי דאחד לתתא מאחד דלעילא ששניהם [שויים] כמ"ש הו' א' ושמו א' א"כ מי הוא המעלה אותם לשבטים דדוכרא זהו אהרן כהנא רבא כמ"ש ונשא אהרן כו' את שמו' בניי לזיכרון כו'.

ומעתה צ"ל ענין יוסף ובנין שיוסף הוא בחי' יסוד דדוכרא ונק' צ"ע צדיק
 ח"י עלמין כמ"ש אמרו צדיק כי טוב פי' כי חג"ת הוא עצם המדו'
 ויסוד הוא עצם ההשפעה שבעצמו' ההשפעה לזולתו ד"מ שדרכו הטוב להטיב שהתו' (שהוא?) בעצם טוב קודם שייטיב לזולתו ולזה נק' צדיק טוב כנ"ל והו' בחי' יוסף שהוא מלשון תוס' תמציו' בלבד דסו"ס הארת ההשפעה לזולתו יש בחי' תוס' עצמותו מהארה למעלה ממנו וכמ"ש כתר' לראש צדיק כו' שבהשפעתו לזולתו נמשך לעצמותו תוס' הארה כנ"ל. ובנימין הוא בחי' יסוד דנוק' שהוא בחי' העלאת מ'ן ויהי בצאת נפשה ותקרא בן אוני שהוא בחי' גבו' מים תחתוני' בוכים כו' ואביו קרא לו בנימין בן ימין שהוא בחי' חסד שאחר שמקבל ההשפעה משפיע לבי"ע, ועיקר ענין יוסף ובנימין שיוסף הוא בחי' התקשרו' המשפיע להמקבל ד"מ השפיעו' הרב לתלמיד שצ"ל בהרב איזה התקשרו' לתלמיד בכדי להשפיע לו כמ"כ יוסף שהוא יסוד דדוכרא ולזה היתה נשמתו למטה מקשרת כל השפיעו' אלקו' בבחי' הורדות מ"ד לכלל נש"י למטה, וכן בנימין בחי' יסוד דנוק' היתה נשמתו כוללת כל העלאו' מ'ן של ישראל למטה שבו ועל ידו נתקשרו כל (העולמו') [העלאות] מ'ן של ישראל והוא בחי' התקשרו' המקבל אל המשפיע והוא ג"כ ד"מ כשהתלמיד רוצה לקבל השפיעו' הרב צ"ל בו איזה התקשרו' להרב ועד"מ נעשה התקשרו' הוא ע"י בכי' כמ"ש ויפול על צאוורי בנימין אחיו ויבך ובנימין בכה על צאוורו כו' וכאשר יוסף הורד מצריימה לברר בירורי (נגלה)

[נוגה] ליעקב שהוא ת"ת נשאר עם בנימין והי' נפסק היחוד מחמת שלא הי' אפשר להיות יחוד יעקב שהוא ת"ת עם בנימין שהוא יסוד דנוק' כ"א ע"י יוסף שהוא יסוד דדוכרא ולזה כשראו זא"ז היו בוכין מחמת ב' סיבות הא' מצד שזה זמן רב שנפסק היחוד מכאן ולהלאה וע"י הבכ"י נתעורר בחי' התקשרו' זע"ז ד"מ התלמיד שבוכה לפני רבו נתעורר אל הרב התקשרו' להתלמיד להשפיע לו וכן להיפ"ך כו' וד"ל. ומ"ש ויבך עליהם שהוא לדורות שהתו' היא נצחית שהמשיכו ע"י הבכ"י התעוררו' שיוכל להיות בחי' התקשרו' והבכ"י היא בחי' מקיפי' שע"י יהי' התעוררות להתקשרו'.

ומעתה צ"ל ענין תרי מלאכי פליגי ברקיע מיכאל וגבריאל כו' והפלוגתא הוא אלעזר כי לעתיד כתי' ונגלה כבוד הוי' וראו כ"ב כו' שיהי' בחי' התגלו' אלקו'. אמנם הנה ידוע כשהעליון עומד למעלה והתחתון עומד למטה יש ב' אופנים בהתקרבותם או שהעליון יורד למטה והתחתון לא ישונה ממהותו ומקומו או שהתחתון יעלה למעלה וישונה ממהו' ומקומו. ובזה יובן הנ"ל דמיכאל שהוא בחי' חסד לזה מטה כלפי חסד ואמר שוהם שהוא בחי' יוסף שם מ"ה או"י מלמעלמ"ט שיהי' התגלו' אלקו' למטה ואעפ"כ לא ישונה התחתון ממהותו כמו שהי' בשעת מ"ת שכתוב וירד הוי' שהוא בחי' התגלו' למטה ואעפ"כ הי' אז ע' שרים ואוה"ע ולא נשתנה העולם או כמו על י"ס שראתה שפחה כו' ואעפ"כ היתה שפחה כו', וגבריאל שהוא בחי' גבו' לזה מטה כלפי גבו', ואמר ישפה שהוא בחי' בנימין ישפה שהוא בחי' מל' בחי' אות למעל' פי' בחי' הזדככו' החומר שהתחתון ישתנה ממהותו וכמ"ש מי יעלה בהר הוי' כו' כמו משה ואל"י שנזדככו' (חומרם) [חומרם] [ו]עלו למעלה ולפי ערך הזדככו' יהי' ג"כ ההעלאה, והפלוגתא הי' בהכדכוד שהוא אבן טוב זכה מאוד שהאור המאיר בו לא נשתנה כלל כי אין בו אפי' נקו' א' בשינוי מראה שישתנה האו' ע"י וזה שא' שהכדכוד כי אמר הקב"ה להוי' כד"ן וכד"ן פי' כל שהעליון מתגלה למטה או היפוך כו' זה שייך לומר בו מעלה ומטה שהעליון יורד כו' אבל בעיגול עצמו שם אין שייך לומר בו מעלה ומטה כלל, כמ"כ יובן שהקב"ה שהוא עצמיו' אי"ס הוא בחי' מקיף הכללי יש שמקיף לכל ד' העולמו' אמר להוי' כד"ן וכד"ן פי' שנזדככו' חומריו' וגם יהי' בחי' התגלו' למטה שלא לפי ערך ההזדככו' מחמת שהעליון והתחתון שניהם שוין כו' וד"ל.

ושעריך לאבני אקדח כי יש ב' בחי' שערים תרעין עילאין ותרעין תתאין תרעין עילאין הוא בחי' נו"ן שערי בינה תרעין תתאין שהוא בחי' מל' וכמ"ש שאו שערי' ראשיכם. והענין כי שער משמש כניסה ויציאה שהכל יוצאין דרך שם וגם השער הסמוך לעיר ואל בית ויש בו בחי' יציאה מבפנים

לחוף וכניסה לחוף מפנים (ויש עוד בחי' כניסה מלמעלמ"ט והוא בחי' התגלו' עתיק בבינה). והענין יובן בעבודת ה' כי אמא עד בינה אתפשטותא פ"י שמהתבוננות בגדלות הוי' הבורא נולד בלב מדות אהוי"ר ולכאו' אינו ערך מדו' להשכל, אך הענין שהשכל שבמוח יורד עד תוך תוכו של המדו' ולזה נתפעל בלב באהבת רשפי אש עד שנכנס תוך לב האבן שהוא בחי' נפש הבהמ"י ונעשה בחי' אבן המאירה עד שמים לא יוכלו לכבות את האה' כי התפעלו' שמצד נפש האלקי' אינו אהוב ויקר כ"כ כמו ד"מ נר המאיר אינו יקר כ"כ כ"א אבן שהוא דומם ואעפ"כ הוא מאיר ולזה הוא יקר עד מאוד וכמ"כ נר הוי' נשמת אדם שבטבעו להבטל כו' וכידוע, אבל נפש הבהמ"י שהוא בחי' אבן דתהו שנפל בשבירה שהוא דומם ולאחר הברור נעשה בחי' אבן טוב. וזהו לאבני (חפץ?) אקדח שהוא לשון כקדוח אש והיא יציאה מבפנים לחוף ובחי' כניסה הוא כאשר [מ]עמיק דעתו בהשכלה עד שהתפעלו' של המדו' בטלים לגבי התפעלו' (המדו') [המוחי'] ונכנס המדו' למוח וזהו בחי' כניסה מבחוץ לפנים. אך זהו הפ"י לאבני אקדח הוא מלמעלמ"ט שהעליון יורד לתחתון ופ"י הב' של אקדח לשון מקידח שניקב והוא בחי' חכ' שניקב כמ"ש בחכ' פותח שערים, כי הנה החכ' הוא נקודת ההשכלה לאסתכלא ביקרא דמלכא שהוא בחי' ראי' אין בו בחי' הרחבה לאורך ורוחב והוא בחי' ביטול אמיתי כי יש שני מיני התפעלו' א' הוא התפעלו' והתרגשו' שמרגיש בעצמותו שעצמותו מתפעל והוא בחי' בינה רשפי אש כו' אבל בחי' התפעלו' של חכמה הוא בחי' העדר והרגשו' עצמותו מחמת שהוא בבחי' ראי' חושיי', וזהו ממטה שנק' שע"ב יהי' לאבני אקדח שהוא בחי' אבני קודש שהוא חכ' כו'.

וכל גבולך לאבני חפץ יש בו גיכ ב' פ"י מלמטלמ"ע כי גבולך הוא ענין ליב ג"ה שהחילוק שבין נתיב להשער שהשער הוא סמוך וגם הוא בגילוי אבל הנתיב הוא בהעלם רק ליחיד וגם הנתיב הוא הולך למרחוק עד מקום שדהו ויערו וזהו נק' ליב ג"ה כי החכ' מאין תמצא מבחי' כתר שנק' אין ונתגלה בבחי' ליב נתיבו' ונשתלשלו למטה בבחי' גשמיו' תרומו' ומעשרות זה כשר וזה כו' וזהו מצד הילוך למרחוק כידוע שיסוד אבא הנק' נתיב הוא ארוך כו'. ומ"ש וכל גבולך הוא בחי' קו המדה שהוא ... המ[ת]לבשים בחדש שהם המודדים ומגבילים החכ' שזו החכ' דהיינו החכ' והטעם גופא שזה יהי' כשר הוא מצד הנ"ל הנק' גבולך. ובעבודת הוי' יש ב' פ"י הנ"ל דהיינו מלמט' משכל גבולך שהוא בחי' ליב נתיבו' החכ' ויתגלה למטה ויהי' בבחי' לאבני חפץ שלמעל' מאבני אקדח שהוא בחי' רשפי אש כנ"ל אבל אבני חפץ היא בבחי' אהבה מסותרת בעומק נקו' הלב כידוע שיש פנימי' הלב וחיצוני' הלב חיצוני' הלב הוא בחי' רע שרשפי אש ניכר אבל

פנימי' הלב הוא בעומק שאם לא ישיג זה הדבר יעדר ויבטל ממציאיותו כמ"ש כי חפץ בבת יעקב וכמארז"ל מעשה שהעלה בלבו טינא ולא הי' ניכר לעיו כל החפיצה, וזהו החילוק שבין חפיצה ותשוקה כו'. ופי' הב' שמלמטלמ"ע הוא שכל גבולך שהוא בחי' ליב נתתי' הי' לאבני חפץ דחפץ הוא בחי' תענוג והתענוגים הוא מקור התגלו' החכ' ואבני חפץ הוא בחי' הארת התע' וד"ל.

וכל בניך למודי הוי' יש בו [ב'] פי' א' שלומדים בחי' הוי' וב' שהם לומדים מהוי' כמו שית'. ורב שלום בניך כי ע"י לימודי נמשכה בחי' רב שלום, כי הנה כתי' יחזיק במעוזי יעשה שלום לי יעשה לי ב' בחי' שלמו' שהם בחי' יסוד דדוכרא ויסוד דנוק' כידוע דיסוד נק' שלום, ויוסף הוא בחי' [יסוד] דדוכרא הניל שנק' כנישו דכל נהורין. דהנה יש ... ויסוד ז"א כולל לכולם פי' שכולל לכל ההתקשרו' שמריש כל דרגין עד סוף כל דרגין ונק' שלום, ויסוד דנוק' כולל לכל ההתקשרו' והעלאת מ"ן של המקבל ונק' ג"כ שלום, אך עדיין אינו בחי' יחוד גמור רק בחי' התקשרו' להי' יחוד זו"ג אמנם כשנעשה בחי' היחוד הוא שלום הניל. וזהו שאומרי' בקידוש הלבנה ג"כ שלום עליכם וזהו נק' ורב שלום (כי כשעדיין) לא נעשה היחוד נק' ג"כ רב שלום כי הוא ריבוי שלמו' שמטו' יסודו' כי בכל מקום הנה יחיד הוא מבחי' עצמות אא"ס ולזה נק' ורב שלום שהוא בחי' אא"ס, אמנם זה נעשה ע"י בניך למודי הוי' א"ת בניך אלא בוניך שעוסקים בבנינו ש"ע כמ"ש בחכ' ויבנה בית שהוא בינה, וזהו יחוד או"א. ועתה צ"ל פי' הניל כי הנה כתי' אאלפך חכ' אאלפך בינת ואלפך יש בו ג"כ ב' פי' א' הוא מלשון עתיד דעתיד אנא לאתגלאה שהוא בחי' המקור לחו"ב כמ"ש אנא יניק ממזל הח' אמא ממזל ... והב' הוא לימוד החכ' שיש כבר בגילוי היינו מוח החכ' שהוא כח להשכיל כל השכלות חדשות ומוח בינה שהוא תפיסא והשגות כל השכלות וכנ"ל תלוי במזל אפילו ס"ת שבהיכל שהוא בחי' נקו' בהיכלא שהוא יחוד או"א תלוי ביחוד המזלות מזל הח' מזל ולזה נעשה היחוד דאו"א ג"כ שהוא ... גילוי כ"א מהותו בפ"ע מוח החכ' ומוח בינה כנ"ל, וכשמתאחדים נק' קנה חכ' קנה בינה שבי"פ קנה גימ' א' והוא ע"י יחוד המזלות שהוא ראשית היחוד שנעשה ע"י בוניך ולזה נעשה ג"כ היחוד זו"ג שנק' רב שלום ששורה עצמו' אא"ס ולזה הוא בחי' תוס' תולדו' ע"י היחוד ונק' בניך לימודי הוי' בפי' הא' שהם מלמדים להי' דחכ' והוי' דבינה מחמת שנעשה ע"י יחוד המזלות כנ"ל. ופי' שהם נלמדים מהוי' דחו"ב שדבר הוי' הוא מדברת בפי האדם כמ"ש ודברי אשר שמתי בפ"ך וד"ל.

(ישעיי נד, יג)

בעזרה

וכל בניך לימודי ה' ורב שלום בניך אית בניך אלא בוניך כו, וייל למה
 עיקר הדרש דאל תקרי כו' על ורב שלום בניך ולא על כל בניך למודי
 ה'. הנה להבין ענין ערב רב שהיא תערובו' הטוב ורב והיו לאחדים עד
 שבכל דבר לא נמצא הטוב לבדו כ"א מעורב ברע כמו תערובות לח בלח
 שהוא נבלל יפה עד שבכל טיפה יהי' בו משני המשקין ואינו נראה לעין כ"א
 משקה א' כו, והיז ענין ההתקרבות של המתערבים עד למאד שיתחבוקו
 ויתאחדו הרבה עד שיתאחדו לדבר ומהות א' ממש כו, ולכן תערובות שיורד
 קצת א' מהן בפ"ע כמו תערובות יבש ביבש שהפרורי' מחולקים לדבר בפ"ע
 אלא נתערבו שלא ימצא לעין הרואה לבד כו' אינו תערובות אמיתי כו, והנה
 ידוע שענין התפלה הוא שגם הטוב שבנפש החיוני מתגבר ועולה מדיבוקו
 ברוח הבהמה כח המתאוה כו' ע"י רצון ותשוקת נפש האלקית לה' לבדו ואין
 זר אתו כו', אך להיות כי מעורבים היו מאד הטוד והרע שבנפש החיונית
 והיו לאחדים ממש וד"ל, לכן נק' בזהר שעת צלותא שעת קרבא כמו שני
 אנשים הנלחמים שכשרוצים שיתגבר הא' על חברו ויכללנו בו שלא יהי'
 לדבר בפ"ע כו' צריך שיתחברו ויתחבוקו מאד זביז והיו לאחדים ממש כמ"ש
 במ"א, והרי בשעת הקירוב הגדול בחיבוקם ואדיקותם זביז כל א' כוונתו
 שינצח את חברו ויכניענו שיוכלל בו ונמצא שהחלש אף שינוצח אחר החיבוק
 אבל בשעת החיבוק ידמה לא שלא יפיל את הגבור לכן יובן למשכיל שלהיות
 עליית הטוב מן הרע בשעת התפלה הוא בדרך מלחמה כי יוכל להיות
 שיתגברו כוחות הרע ולא שיהי' באמת מצד גבורתם כ"א בדרך הגבהה
 והתנשאות לבד מצד הקירוב מעוצם התערובות זביז כמשל החוכקי' במלחמה
 וד"ל. נמצא יובן למשכיל שבשעת התערובות האמיתי כו' יכול לומר הפסוק
 בעצם שהוא כמו הכשר כמ"ש בעשו אם תגביה כנשר כו' ואומר למען שמי
 יכבד ה' שהוא הכשר והטוב. וזהו לשון הר"מ דאילנא דטו"ר שלטא בזמן
 הגלות, וענין שלטא שיש להרע בשעת תערובות האמיתי עם הטוב לומר
 שהוא הטוב ומנשא עצמו שיכלול את הטוב כמ"ש אמר אויב אדרויף אשייג
 כו', והנה לברר הטוב מן הרע ולהבדיל ביניהם איצ שום התחדשות בעצם
 לעשות כשר כו' כ"א שידבר בפיו האמת כמו שהוא שהפסול בעצם הוא
 פסול והכשר בעצם הוא כשר ואינו פסול ואינו רע כמו סיפור מעשה שכבר
 הי' כו' כמ"כ ענין לימוד התושבע"פ הלכות שניתנו למשה בסיני אינו אלא
 להבדיל ולהורות בין הטמא לטהור ככה יש להם הפרשה מצד עצמותו כו'
 אלא שנתערבו מאד מאד וצריך לבררם לומר על הטמא טמא ועל הטהור
 טהור כו' וד"ל. והנה ידוע בבנו של ריב"ל שראה עליונים למטה ותחתונים

למעלה אמרו לו עולם ברור ראית דהיינו שא"א שיהי' טוב בלא תערובות רע חלק א' בריבוא כמ"ש במ"א, ובוה העולם שהוחשך בחטא אדה"ר ונתערב יין בשמרים כו' יש להרע הגבהה והתנשאות לומר הוא הכשר והעליון כו', אבל בעולם הברור שאין שם שליטה להרע להתערב ולהתחבק בהטוב כ"א שהוא מופרד מן הטוב לגמרי הגם שישנו במציאות אבל הטוב ברור הוא ממנו כו' ולכן ראה עליונים למטה ששם הם יורדי' למטה שהשמרים שבו צוללי' ויורדים למטה כו' אבל התחתוני' שבכאן שהוא הטוב המעורב כאן בתכלית שם הם למעלה מן הרע וצלולים מאד מאד וד"ל.

וזהו רוב שלום בניך א"ת בניך אלא בוניך שהת"ח העוסקים בדבר ההלכ' הפסקה ואומרת על הטמא והפסול שלא יתנשא בשקר לומר שהוא כשר אלא טמא יקרא ויתפרדו כל פעלי און כו', נמצא הם הבונים מדת מלכותו ית' לסדר כל דבר על מקומו ולא יהי' מעורבים כו', ולכן נק' מתניתא מלכתא כמלך הגזור ומנהיג במדינת ממשלתו זה יהי' כך וזה יהי' כך והוא ההיפך מענין קרבא וחיבוק שהוא התחלת המלחמה כנ"ל, אבל כשהרע אינו מעורב ומחובק כלל עם הטוב הרי הם שני דברים רחוקים זמ"ז שלא יתכן בהם מלחמה כו', וא"כ בבירורי ההלכות טמא וטהור נעשה שלום אמיתי שכל א' על מקומו יבא זה כשר וזה פסול ולא יתחבוק להיות מלחמה וד"ל. ולכן ת"ח מרבים שלום בעולם שהם נקראים כנאים עוסקם בבנינו של עולם כמ"ש במ"א.

אך שיהי' דברי החכמי' בפסקי ההלכו' כגחלי אש מתקיימות שיהי' הטמא טמא ולא טהור ע"י אמרם בה' מוצאות הפה לבד אין זאת בעוסקים בתורה בלא דו"ר מקודם בתפלה שתחלה צריך להיות הוי' אלקי' צור חיינו ה' חלקנו כמ"ש במ"א ע"י תגבורת התשוקה בתפלה לה' לבדו כו', ונק' אז לימודי הוי' לשון נפעל שנתלמד מה' אלקי' להדבק ולילך אחריו בכל לבבו ונפשו כמו תלמיד מובהק שכל חכמתו הוא הארה מצומצמת ונמשכת אחרי חכמת רבו כו', כמו"כ מי שה' אחד נקבע הדק הטיב בנקודת לבבו עד שנקבע הארה קטנה בלבבו כל היום שמה שידבר ויעשה כוונתו לה' לבדו נק' ג"כ לימודי הוי' ונק' בניך כו', ואז יהי' דבריו בדברי ההלכה אחר התפלה עושים רושם לברר הטוב מן הרע באמרי פיו וד"ל. ולכן על לימודי ה' לא שייך עדיין א"ת בנייך כו' אבל בכירור שמצד החכמה לאחר המס"נ בתפלה אז א"ת בנייך שנמשכים ממדת מלכותו ית' אלא בוניך כענין ויעש דוד שם וד"ל כי אבא יסד כו'. אבל לע"ל דלא שלטא עה"ד טו"ר וממילא יבורר הרע לעצמו והטוב לעצמו ולא יתכן אז ללמוד ולומר על הטמא שהוא טמא מאחר שלא יהי' מעורב לומר שהו' הטהור כו' וא"כ לא יהי' צורך להלכות איסור

והיתר כו', אבל להחכמ' עילאה הגנוזה בטעמים של ההלכות למה יהי' זה
טמא וזה טהור נק' עץ חיים אילנא דחיי ואין שם ענין התערבות טו"ר והוא
ענין סודות התורה טעמי המצות שבזהר כו' וזה לא יבוטל לעולם ודל'.

דרושי מאדמו"ר דוב בער שיחיי

וכל בנייך למודי הוי' ורב שלום בנייך אל תקרי בנייך אלא בונייך ורב
שלום כו', צריך להבין מהו החילוק בין בנייך לבונייך, וגם מהו לימודי
ה'. ולהבין ענין זה דהנה יש ב' בחי' התהוות העולמות היינו התהוות יש
מאין והתהוות אין מיש, ולהבין כי הנה בפ"י יש ואין יש ב' פירושים במלת
אין יש פ"י אין מלשון אינו שהוא כלא חשיב ויש עוד פ"י שהוא בהעלם,
ובמלת יש ג"כ ב' פ"י הא' הוא יש אמיתי היינו שכל הפרטים שנשתלשלו יש
בו, ופ"י ב' היינו שהוא יש ובעל גבול. ונקדים לזה ב' משלים אחד משל הרב
שמשיע לתלמידו איזה השכלה הנה עצם ההשכלה שהרב מבין אין התלמיד
יכול לעמוד עליו כמ"ש לא קאי אינש על דעתו דרבי' עד מ' שנין רק
התלמיד מבין מה שהרב משפיע לו כדיבורו. והנה זהו ידוע שאין כל אדם
יכול להשפיע לחבירו כדיבורו כל עצם ההשכלה שיש לו באיזה סדר רק
הארה מעצם הבנתו יכול להתלבש בדיבורו, וא"כ הדיבור הוא בחי' אין לגבי
עצם ההשכלה היינו שהוא כלא חשיב ולגבי המקבל הוא בחי' העלם. והנה
עצם ההשכלה הוא בחי' יש היינו שכל מה שמשיע יש שם, והנה בחי'
השכלה שאצל המקבל הוא ג"כ בחי' יש רק שהוא בגבול. והנה יש עוד משל
בביאור יותר שיש מקור ומעין וחפירה, והנה מקור פ"י תהום ששם הוא
מקור כל המעיינות, ומעין הוא מה שהמים יוצא מתחת לארץ ארעא חלחולי
מחללא וכשהמים יוצאים ע"פ הארץ הוא בחי' חפירה נהר. והנה המעין הוא
הממוצע בין הנהר לתהום והנהר הוא בחי' יש שהוא בע"ג שלפי נביעת
המים כך הוא הנהר, והמקור הוא התהום הוא בחי' יש דהיינו שכל המים
שבכל העולם יש בו והוא בלי גבול, והמעין לגבי התהום הוא כלא חשיב
בחי' אין, ולגבי הנהר הוא בחי' אין מלשון העלם שמשם נלקח.

והנה כמו"כ הוא למעלה דהנה מל' דאצי' (הוא) ממוצע בין אצי' לבייע
והיא מחי' נבראים בחי' אלקים ק"ך צירופי אלקים אל מלשוני' כח

כמ"ש גדול אדוננו ורב כח כח כל הכוחות נהירו דנהיר עלייהו, ולכן המלאכים הם בכל אתר בחי' אל מיכאל גבריאל כו' כי אל הוא כח הפועל בנפעל ובריאת כל עולמות ב"ע ומלאכים כו' הוא התהוות מאין ליש שמל' לגבי כל העולמות הוא. בחי' אין מלשון העלם שהיא כח כל הכוחות פרטים היינו שבכל הפרטים יש כח פרטי מהווה אותם כגון ויאמר אלקים יהי אור הנה כל המאמרות מחי' אותן אותה האמירה בפרטית כו', ולכן שרפים עומדים ממעל לו ממעל לשכינתו, פי' דהנה הכח אלקי שיש בו שהוא מגבילו שהם כל ההשפעה ולכך הם ממעל לשכנתי' שהם מגבילים הכח אל[ק] ומקיפים אותו. והנה חכמה הוא ראשית הגילוי ושם יש כל ההשתלשלות שנשתלשלו ממנו יש בו בלי גבול כי שם הוא בבחי' ביטול כח מה. והנה מל' לגבי חכמה הוא אין מישי' שהוא כלא חשיב שמל' הוא בחי' דיבור ודיבור לגבי עצם ההשכלה הוא כלא.

והנה יש ב' מיני התבוננות באלקות בהתהוותי' יש מאין הוא בבחי' השגה שמשיג במוחו כמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה הארץ וז' רקיעים וכ"ע ומעולם עד עולם מהלך ת"ק שנה רגלי החיות כנגד כולם כו' וכל העולמות אבי"ע הכל הוא בבחיק הגבול שנתהווה מאין, הנה מזה יבוא לבחי' אהבה שמבחי' בינה יכול להיות בחי' ב"ן ב"ן י"ה בן הוא בחי' אהבה ומהו התפעלות האהבה שלמה לו לתפוס בטפל יתפוס בעיקר, וזהו בחי' אם רץ לברך. ובחי' שוב לאחד הוא כך דהנה יש התבוננות אחרת היינו שמתבונן בהתהוות אין מיש ושם אינו בחי' השגה כי שם אינו בבחי' גבול והתבוננות זו הוא בחי' יוד' בחי' חכמה בחי' ראשי' וירא ראשית לו.

ולהבין ענין זה הנה יש דו"רי הנה דחילו תתאה הוא בחי' עבד דוד בן ישי הקים עול מרחימו הוא אהבה היא בחי' בינה ה' עילאה בחי' התפשטות שמתבונן בהתפשטות אלקות הנה מזה יבוא לבחי' ב"ן י"ה בחי' אהבה בחי' רץ לברך. ובחי' יראה [עילאה] הוא בחי' חכמה בחי' ביטול כח מה ולכן אומר משה ואנחנו מה שהי' בבחי' יראה עילאה בחי' ביטול, עד"מ הנה כשהאדם רוצה לראות את המלך אזי יש לו תשוקה גדולה איליו משאיכ

הוא בחי' אין: שם ליתא.

מיש: שם ניתוסף: ממש.

בהתהוות . . בניקור: שם: והתהוות יש מאין והוא בחי' השגה שמשיג במוחו הנה התהוות העולמות מהלך ת"ק שנה וז' רקיעים כו' רגלי החיות כנגד כולם כו' וכל העולמות ע"ז הכל הוא בבחי' גבול שנתהוו מאין הנה מזה יבוא לבחי' אהבה שמבינה יכול להיות בחי' י"ה בן הוא בחי' אהבה וזהו התפעלות האהבה היינו למה לו לתפוס בטפל כי כל העולמות אין יותר טוב לו לתפוס בעיקר.

דוד' הנה: שם: דוד' ורחימו ודחילו הנה.

כשרואה אותו אזוי הוא בטל מכל המדות ואין לו רק בחי' ביטול וזה גי' בחי' עבד כעבד עומד לפני המלך משה עבדי. והנה כשבא לבחי' זו היינו מהתבוננות אין מיש ושם אינו בבחי' השגה רק בבחי' יראה כי שם אינו תופס מקום, וזהו שוב לאחד.

והנה כל הנ"ל הוא בחי' תפילה שהוא בחי' י"ה כו'. והנה בבחי' הנ"ל לא סגי אלא עם תורה כ"י תורה ממוצע בין שני החי' בין ה' ראשונה שבשם לבין ה' אחרונה. ולהבין ענין זה נקדים משל ד"מ הנה כשאדם אומר לחבירו איזה דבר שכל מצייר במחשבתו באיזה אותיות ילביש את השכל ולמה דווקא בזו האותיות ולא באותיות אחרות, וזהו בחי' קו המדה שמודד אם יכול להלבישו באותיות אחרים או לאו ובחי' זו נלקח מחכמה שהוא המברר ונק' ספר וסופר וסיפורי סופר הוא בחי' קו המודד כי הנה יש בחי' נקודה קו ושטח כי מהנקודה אינו יכול לעשות שטח רק מתחילה עושה מהנקודה קו ומהקו עושה שטח כגון מג' קוין עושה ב' וקו הוא הממוצע בין נקודה לשטח. וכך הוא למעלה חכמה הוא בחי' י"ד בחי' נקודה והוא"ו הוא קו המודד כי שם יש התחלקות ו"ק והוא בחי' תורה להבדיל בין הטמא והטהור והוא המודד באיזה אופן שהי' אא"ס ואיזה דבר לפנימיות ואיזה דבר לחיצוניות בחי' נוגה, וזהו נלקח מבחי' חכמה כח המברר, וזהו דאסתכל באורייתא וברא עלמא ד"מ כמו איש שמסתכל בציור איזה בנין ובונה גי' כר, וכך עדי"מ למעלה דאורי' מחכמה נפקת מבחי' כח המברר שבחכמה מבחי' גבורה דעתיק המלוכש בח"ס כידוע, וברא עלמא כי התורה היא המברר באיזה אופן יהי' ההשפעה. והנה בבחי' התפילה לבד בלתי אפשר כי היה יכול לצאת ההשפעה אף לחוץ כגון אברהם שיצא ממנו ישמעאל וכי' משא"כ יעקב וכי' כידוע. וזהו א"ת בנייך היינו שהם מבחי' קו בחי' התבוננות אלא בונייך בנין ירושלים יראה שלימה בחי' מל' כי ע"י התורה בונין בחי' מל' שלא יצא השפעה לחוץ. וזהו ת"ח מרבים שלום בעולם בפמשי"מ ובפמשי"ט פמשי"מ היינו יחוד חריב ופמשי"ט יחוד זריני'.

אוי . . . וזה גי' שם: אוי ניתך כל המדות ממקומם ואינו מרגיש אז אהבה או יראה רק עומד לפניו בבחי' ביטול וד"ל. וזהו גי'.

כי תורה . . . ה' אחרונה: שם: כי תורה הוא בחי' וא"י הקול קול יעקב קול הוא השגה והוא ממוצע בין מחשבה לדיבור ויחבר את שניהם וכך הוא הוא"ו ממוצע בין הא' ראשונה לה' אחרונה.

וסיפור . . . קו המודד: שם: וסיפור סיפור הוא בחי' דיבור וסופר הוא הקו המודד וספר הוא בחי' בינה כימה שמבין הוא מדבר רק באיזה אופן יהי' אותיות הדבור זהו בחי' קו המודד.

ש"ה: שם: ישרה.

וכי: שם: יחוסף: ומיצחק עשו.

זריני' שם: זריני' וזהו הכל מבחי' קו המודד כידוע וזהו לימודי הוי' היינו בחי' הויות העולמות וזהו דברי חכמים בהוי' כי קו המודד מבחי' חכמה הוא וד"ל.

והנה כתיב ובצדקה תכונני כי הנה יש בחי' שומר ומשתמר כמ"ש על חומותיך ירושלים וכו', כי תורה ותפלה הם רק בחי' פנימיות ולא סגיא בפנימיות לבד אלא צריך לבחי' מקיף דווקא, עד"מ מרב שמשפיע לתלמיד קטן שכל גדול ומחמת שירא שלא יטעה הוא משפיע לו דווקא בזה האופן ובאמת הוא משמר אותו, ויש עוד בחי' מקיף גדול מזה כגון שהולך אחורי התינוק ומשמרו שלא יזוק, והנה התינוק אינו יודע שמשמרו כי הוא טובר שהולך מעצמו בדרך טוב אבל באמת הגדול משמרו אף שהוא דבר נבדל מהתינוק, כך ד"מ יש למעלה בחי' מקיפים משמרים שלא יצא השפעה ח"ו לחוץ, וזהו ממשיכים דווקא בצדקה שהוא בחי' להחיות רוח שפלים שנוטל החיות ממנו ונותנו לאחר ובאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא שכביכול הקב"ה עושה עמו צדקה וממשיך עלינו בחי' מקיפים שלא יכול לצאת השפעה למקום אחר וד"ל.

(ישע"י נז, יט)

שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו, וי"ל מהו שלום שלום כפולה ואם מפני שא' שלום. שלום לרחוק ולקרוב ואומר שלום לכ"א מהן בפ"ע אי"כ מ"ש בסיפא דקרא אמר ה' ורפאתיו לשון יחיד הל"ל ורפאתים ל' רבים דקאי על הרחוק ועל הקרוב אבל ורפאתיו משמע לא' מהן ואין ידוע אם רפואה זאת לקרוב או לרחוק כו' ולמה לא לשניהם והלא ברישא אומר שלום כפולה לשניהם ובענין הרפואה אומר ליחיד ועוד מהו ענין רפואה זו כו'. אך הנה ארז"ל לרחוק ולקרוב שנעשה קרוב וגם זה י"ל איך הרחוק נעשה קרוב ומי הוא הרחוק שנעשה קרוב ואם נעשה קרוב אין כאן אלא שלום א' ולמה אמר שלום כפולה.

ולהבין כ"ז הנה יש להקדים להבין תוס' ביאור במ"ם שתומה דלמרבה המשרה ולשלום אין קץ. בבחי' יסוד שבכל מדה כו' ותחלה י"ל ענין ריבוי ההתכללות דמל' שבכל מדה עם זולתה שהוא רק בחי' תוס'

שלום שלום: בכתי"י 654, 976 ליתא.

קצ': בכתי"י 131, 654, 976 ניתוסף: דהנה שרש ענין מ"ם סתימיה זו הוא בחי' מל' דאימא שעושה ריבוי המשרה שהוא ריבוי ההתכללות במל' דמדרי דז"א ואחי"כ לשלום אין קץ.

הגילוי מן ההעלם בלבד כך. בחי' המדות כמו שהן בעצם הרי הן רק ששה וכאשר נחלקת המדה ליו"ד זהו רק בחי' גילוי ההעלם שבה בלבד ולפעמים אין זה הגילוי רק לז' המדות וכה"ג. בהעלם ולפעמים נתגלה גם בחי' כחי' וזהו ההפרש בין כאשר המדות כלולין מז' או מי' שכאשר ו"ק כלולים מז' הוא בחי' מ"ב וכאשר כלולים מי' הם ששים כמ"ש ששים המה מלכות וכן ס' גיבורים כו' וכה"ג וכאשר המל' כלולה מיו"ד הן ע' שנה כו' וכאשר מתחלק כ"א ליו"ד ויו"ד ליו"ד הוא רק ריבוי חוס' ההתגלו' מן ההעלם יותר ויותר דהיינו שבהעלם וודאי יש כבר כל ריבוי הסתעפות זאת הבאה בגילוי רק שבאו מן ההעלם לגילוי כפרט היוצא מן הכלל וכיוצא ודוגמא לדז' אנו מוצאים למטה בהרכבת ד' יסודות ארמ"ע שגם שהן בעצם מהותם אינו רק ד' חילוקי מדריגות ארמ"ע מ"מ הרי אתה מוצא ריבוי רבבו' אופני' שונים בהרכבת דארמ"ע כמו העץ שמורכב הוא ממים. רוח ועפר עפ"י שנשאר ממנו האפר ומצד יסוד הרוח ישו"ט ע"פ המים ויצמח כו' ומצד יסוד המים שבו יצא העשן מלחלוחית ומצד יסוד אש ישרוף מפני שיש בו חמימות ויבשות ממש וכל אלה ההרכבת דארמ"ע אינו בחי' התגלות והסתעפות דארמ"ע עצמן כי אש ומים עצמן לא ישכנו בגוף א' רק בחי' התגלותן מן העלם עצמותן מורכבים יחד בכמה מיני אופני' שונים עד שאין א' דומה לחבירו כלל וכלל וכמו אבנים שיש בהם מיסוד המים כמ"ש אבנים שחקו מים מ"מ אינו דומה לעץ גם שבעץ יש ג"כ מיסוד המים כי מים שבדומם ומים שבצומח אין דומין באופן הרכבתן וכן יסוד העפר שבאבן ועץ אינו דומה וכן ביסוד האש שהרי כשמוציאין אש מן האבנים והעצים הרי מן האבן יוצא האש מיד בהכאה כמו מן הצור ומן העץ אינו יוצא כ"א ע"י שריפתו וכן המים מצור אינו כמו בעץ לח כו' ויסוד הרוח מורכבים בדצח"מ בכמה אופנים שונים וגם בחלק הדומם או הצומח עצמן אינן דומין באופני הרכבתם דארמ"ע שבהם כמו גם בין מיני אבן ובין מיני מתכת ועפר ובין מיני צומח דעשב ותבואות ואילנות ובין כל מיני החי והמדבר כו' בכלם באין ריבוי הרכבות והתכללות דארמ"ע בהרכבת. אופני' שונים וכ"ז הוא רק ריבוי אופני התגלות מן ההעלם דעצמו' ארמ"ע ודצח"מ כו' וכל בחי' גילוי ההעלם שנק' התכללות הוא רק בחי' המל' שבו דוקא דהיינו כל בחי' הרכב' שנק' התכללות אינו אלא מבחי' התגלות העצם שנק' מל' כמו הרכבה והתכללות

כד: בכת"י 131, 976: כי.

וכה"ג: בכת"י: בכת"י 131, 654, 976: וכחי'.

ממיו: בכת"י 654, 976: מאש ומים.

עפר: שם: והעפר הוא.

אינו: שם: אינו רק.

בהרכבת: בכת"י 654: ברבבות.

דאש ומים בעץ ואבן אינו מעצם הפשוט דאש ומים רק מבחי' התגלות שלהן
כמיש בסי' טרף אש ומים ובללן זמזי' כו' וע"כ אין שיעור לריבויי' התכללות
וההתרכבות שונות כו'.

למעלה יובן מזה ג"כ בבחי' ריבויי' ההתכללות המדות עליונים חו"ג שנק'
אש ומים למעלה וכה"ג שהוא רק בחי' ענין גילוי אור העצם
ככמה אופנים שוני' והוא ע"י בחי' מל' שבכל מדה דוקא כמו מל' שבחסד
ומל' שבגבו' הוא התכללו' הא' וכאשר מל' שבחסד שבגבו' עם מל' שבגבו'
שבחסד וכה"ג מתחברין יחד הוא בחי' גילוי יותר ועד"ז עד רבבות מדריגות
שונות כמובן מריבויי' ההרכבות והתכללו' דארמ"ע ודצח"מ הנ"ל ודיל', אך
עדיין י"ל מ"ש למרבה המשרה ולא למרבה המלוכה מאחר שבבחי' מל' הוא
עיקר ריבויי' ההתכללו' כנ"ל אמנם הענין הוא די' להקדים תחלה שרש
ההפרש בין מל' לשררה דהנה שרש ענין השררה הוא רק בבחי' הקטנות
והמלוכה הוא בבחי' הגדלות אך מ"מ עיקר הגדולה של המלוכה אינו אלא
ע"י שרי המלוכה דוקא שכל שיש ריבויי' שרים ביותר יו"ת תגדל כסא
המלוכה כי השרים והעבדים המה עיקר מעמד ומצב לכסא המלוכה
להגדילה או להמעיטה שהעבדים בטלים אל השרים והשרים בטלים אל
המלך ובלתי השרים אין גדולת המלך ניכר רק בהעלם ולא בגילוי כלל וכלל
כו' וי"ל בענין ההפרש שכין מל' לשררה דהנה המלוכה הוא בבחי' הגדלות
דהיינו בבחי' כתר שהוא ענין קבלת המלוכה ברצון כשמכתירין את המלך
שהכתר שנותנין על ראשו הוא שמקבלי' כולם ברצון גמור שיהי' מלך כמיש
שום תשים עליך מלך וקבלה זאת הוא לבטל הרצון מכל וכל נגד רצון המלך
בבחי' ביטול בתכלי' לכל אשר יגזור אומר והעובר על רצונו יומת כו' הי'
בחי' הגדלות שהוא בחי' ההתנשאות אמיתי' על כל רצון איש (שנק') כשבי"כ
כי מכל רצונות רבים נתבטלו לרצונו ונק' גלגלתא וראש המושל בכל
הרצונות מצד בטולו בעצם כמו ותהי לנו לראש כו') וגם שבשר צבא כולם
נשמעין לרצונו עכ"ז לא נק' מלך כי לא קבלוהו עליהם בקבלת מל' כנ"ל רק
מצד שהמלך הגביהו והעמידו במקומו להיות שליח לעם בלבד להודיעם
רצונו ע"כ העובר על רצון שר הצבא כאלו מרד במלך עצמו וא"כ זה השר
צבא אינו רק כמגלה רצון המלך ואמנם הוא שר כללי ותחתיו יש ממונים
שרים גדולים הנשמעים אליו ותחת כל שר יש שרים רבים הנשמעין אליהם
כמו שרי האלפים ושרי המאות וכה"ג שכל הסתעפו' זאת משר היותר תחתון
עד שר היותר עליון כולם אינו רק להביא גילוי רצון המלך לבד רק שבא

הרצון מן המלך מן העולם עצמותו לידי גילוי בהסתעפות מן שר הכללי ועד שר היותר אחרון שהמעשה תלוי בו וא"כ הרי מובן שכל בחי' השררה אינו רק בחי' גילוי של המלוכה והמלוכה הוא בבחי' הגדלות בהתנשאות אמיתי והשרים מגלים המלוכה ואין השררה ענין התנשאות אמיתי מצד עצמו מאחר שלא קבלוהו מעולם ולא נודע כלל רק המלך מינה אותו לפי שעה והוא בבחי' הקטנות דהיינו רק שהוא מושל לפי שעה ע"פ רצון המלך וגם שנשמעים לרצונו בתכלי' ה"ז רק ממשלה בלבד שהממשלה הוא בע"כ והמל' הוא ברצון כידוע וגם שהשר מצוה רצון המלך מ"מ מה שאימתו מוטלת על העבדים אינו מתקבל ברצון אלא בדרך ממשלה שמושל עליהם בע"כ כי הרצון לא ה' רק אל המלך לבדו אבל ציווי המלך עצמו על העבד אינו נק' ממשלה בע"כ אלא ברצון גמור ונמצא שביטול העבד אל שרי המלך הוא ביטול בע"כ בבחי' חיצוני' בלבד אבל ביטולם אל המלך הוא בחי' ביטול עצמי ופנימי מנקודת הרצון כו' אך עכ"ז הנה עיקר גדולת המלך אינה ניכרת רק ע"י השרים המושלים ושוטרים בעבדים וכל שיש יותר ריבוי מושלים יותר ניכר גדולת המלך וכו' דהיינו שע"י השרים מתגלה יותר גדולת המלך מהעולם רוממותו וגדולתו העצמי כו' והוא ע"י ממשלת השרים בעם דוקא שהגדולה והכבוד אינה ניכרת רק בביטול בע"כ ביטולי רצון בפנימי' כו'.

והדוגמא מכ"ז יובן למעלה במ"ש מל' מל' כ"ע וממשלתך כו' שיש ב' מדריגות למעלה א' בחי' המל' כמ"ש מל' מל' כו' שהוא בחי' הגדלות דהיינו בבחי' כתר ונק' כתר מל' והוא כאשר בחי' מל' דאצי' נעשה כתר לבריאה כו' שזהו ע"י קבלת מל' שמים ברצון דוקא וביטול רצון זה הוא בחי' ביטול היש לאין שבכה"ע שעושין בזה בחי' כתר מל' וכמ"ש כתר יתנו לך כו' וכן אמרו מט"ט יושב וקושר כתרים לקונו מתפילתן ש"י מבחי' ביטול רצונו כו' וכמ"ש ומלכותו ברצון קבלו עליהם וכן אמרו בזהו ע"פ גיבורי כח עושי דברו כו' ע"ש וכתר מל' זהו מל' כ"ע בכללות כמ"ש מל' מל' כ"ע וכ"ז הוא בבחי' פנימי' העולמות דוקא כנשמות ומלאכים שמקבלים מבחי' פנימי' המל' בכל עולם ועולם לפי מה שהוא וכמו מל' דבריאה ביצי' ומל' דיצי' בעשי' וכו' אבל בחי' חיצוני' העולמות אינם מקבלים רק מבחי' חיצוני' המלוכה והוא בחי' הממשלה כמו דבר מלך שלטון והוא ענין מ"ש

 ביטול: בכת"י 654: יותר מביטול.

רצונו: שם ובכת"י 976: רצונם.

מל' זהו: בכת"י 654: זה הוא בחי'.

בחי': שם ובכת"י 976: בבחי'.

וממשלתך כו' שהוא ביטול בע"כ בלי בחי' ביטול פנימי כי א"א להם לקבל מבחי' הפנימיות רק כביטול המרכבה לגבי הרוכב כן כתי' הנה ה' רוכב על עב קל כו' והוא ע"י השרים העליוני' שנק' מושלים ושלטונים כו' שהן בחי' גילוי העלם המלוכה בלבד כנ"ל ובכללוי' הוא שר הכולל שנק' מט"ט שרו של עולם שמתחלקין תחתיו ריבוי שרים העליוני' עד למטה מטה וכולם הם תחת ממשלת שר צבא ה' בחי' מט"ט דכתיב ב"י הנני שולח מלאכי לפניך אל תמר בו כי שמי בקרבנו כו' וכמו שמבואר למעלה דהשררה הוא בבחי' הקטנו' כי לא קבלוהו ברצון אך מ"מ רצון המלך ע"י נמשך ע"כ ביטולם לנגדו כמו לפני המלך ממש אבל לא מצד עצמו וז"ש אל תמר בו כו', ועכ"ז לא נק' מורד במל' כ"א בציווי המלך עצמו דוקא כו' אך אין גדולת מ"ש דלעילא ניכרת רק ע"י ריבוי השרים העליוני' דוקא שמצווים רצון המלך כמו ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור כי כל אלקים ל' שררה כמו נשיא אלקי' אתה וכן והגישו אדוניו אל האלקים כו' וזהו שבחי' התפשטו' המל' בבי"ע דוקא נק' מטרונתי' בלשון הזהר וכן בל' המקרא השופט כל הארץ וכה"ג וגם שנאמר מלך במשפט כו' היינו במשפט דשרי המלוכ' דוקא כידוע במל' דארעא כו' וז"ש למרבה המשרה ולא למרבה המל' שהמלוכה הוא בעצם הגדולה בהעלם והשררה הוא בחי' גילוי ההעלם בהתפשטות שנק' ממשלה ושם ניכר יותר המלוכה וז"ש למרבה המשרה והוא ע"י ריבוי ההתחלקות של הספי' בבחי' מל' שלהם דוקא שמה מסתעף ריבוי השררה דוקא כמו מיכאל שר החסד וגבריאל שר הגבו' הרי שרש מיכאל דבריאה מבחי' חסד שבמל' ותחתיו יש ק"פ אלפים שרים כו' וזהו מצד בחי' התחלקות מל' שבחסד ל' ומי' ל' ומתכללי' בריבוי אופני' שוני' עד שהשרים מסתעפי' ג"כ לפ"ע זה ואם לא הי' רק בחי' מל' שבחסד לבד לא הי' רק בחי' שר כללי בלבד והוא מיכאל בלבד וכמ"כ בגבריאל שר הגבורה ובכללות יותר לא הי' רק מט"ט שר הכללי וא"כ הרי שניהם אמת דריבוי ההתכללות הוא בבחי' המל' דוקא אך עיקר גילוי ההתחלקות הזאת הוא בריבוי השרים דוקא וע"כ אמר למרבה המשרה דוקא ובה מתורץ הקושי' דלעיל וד"ל.

ומעתה י"ל שרש ענין דמ"ם סתומה דמרבה המשרה שהוא בחי' מל' דאמא שנעשה ריבוי המשרה כנ"ל, ותחילה י"ל ההפרש בין מ"ם סתומה למ"ם פתוחה שנק' מאמר סתום ומאמר פתוח, דהנה בחי' מל' דאצי' כמו שהיא מתפשטת בבי"ע נק' מ"ם פתוחה להיותה פתוחה למטה להחיות כה"ע מאין ליש וע"כ נק' מאמר פתוח שהוא בחי' גילוי האור כמו יו"ד מאמרות

ויאמר אלקי' בחי' התגלות ושרש המל' הוא בחי' בינה כמ"ש כאמה בתה כידוע דאמא אוזיפת מנהא לברתא בחי' ה"ג מנצפ"ך כו' וע"כ גם בחי' בינה נק' מאמר פתוח והוא בחי' מ"ם פתוחה שבחיצוני' בינה בחי' מל' דאמא והוא אלקי' ע"י שבמאמרות כמו בראשית ברא אלקים וכידוע דאלקים אותיות מי אלה כמ"ש מי ברא אלה שנק' מי דקיימא לשאלה הוליד למדות שנק' אלה לו כמ"ש לאיש אשר אלה לו כו' וכמו צורת המ' פ"י שפתוחה למטה אך מפני שהמ"ם זה פתוחה לחוץ יכולים גם החיצוני' לקבל יניקה משם וכמ"ש לפתח חטאת רובץ פ"י לפתח סמוך לפתח דמ"ם פתוחה להיותה פתוחה לחוץ (והוא בבחי' פתח דחכמה כמ"ש כולם בחכמה עשית בנינה כו') ע"כ יוצא לחוץ ממש להחיות גם לחיצוני' העומדים בחוץ וכמ"ש ומל' בכל משלה כנ"ל דהחיצוני' מקבלים עכ"פ מבחי' הממשלה דמל' כו' וז"ש אזלעו"ז עשה האלקים ממש ואלקי' זה הוא בחי' מאמר פתוח דבינה שבמל' בבחי' החיצוני' וכמ"ש מלך אלקי' על גוים וזהו לפתח חטאת רובץ לקבל ג"כ יניקה (וכידוע דהמל' נק' פתח אוהל או פתח עינים מטעם הנ"ל וכמו שבקדושה יש מל' ושררה כך אזלעו"ז כשמלך אלקים על גוים כתיב בכל משלה כו' יש ג"כ בחי' שרים והוא ענין ויראו אותה שרי פרעה שר המשקים כו' קנה ושט כמ"ש כמ"א אך מ"ש למרבה המשרה הוא בבחי' מ"ם ס' הוא מאמר סתום העושה ריבוי השררה במל' לעתיד וענין מ"ם ס' זו הוא בחי' פנימי' בינה עלמא דאתכסי' כמ"ם ס' שסתומה מכ"צ כו' והוא אשר אין יניקה משם לחיצוני' כלל ונק' יין המשומר בענביו מוימ"ב ויין המשומר ממגע עכו"ם כו' ונק' עולם החירות מ"מ"ה ושעבוד גליות להיות כי בחי' המדות הם סתומים ונעלמי' בנינה בבחי' פנימי' שלה ונק' מי דלא קיימא לשאלא (והוא בחי' אלקים כמו שמתחלק למי אלה שנק' פלג אלקים כו') אשר ע"כ אין הסתעפות ז' מדות רעות משם כלל וכלל כידוע וזהו לעתיד דכתיב לא ירעו ולא ישחיתו כו' (וכדוגמא שהי' בתי' נח שהוא ג"כ בבחי' פנימי' בינה כמ"ש במ"א) ולהיות כן כאשר סתומה זו עושה ריבוי המשרה שהוא בחי' גילוי ההעלם זה שבמ"ם ס' זאת ה"ה למעלה מבחי' הסתעפות יניקות למל' ושרים דקליפה כלל ולכך נאמר לעתיד והי' מלכים אומניך ושרותי' כו' והיינו במשיח שנאמר בו פסוק זה דלמרבה המשרה ואז גם בממשלה דבחי' שרים

ע"י שם: עילאה.

פ"י שם: פתוחה.

הנ"ל: שם: סוף חצאי העיגול.

עכו"ם: שם: נכרי.

החירות: שם ניתוסף: חירות.

במ"א: שם: למעלה.

אינו רק בקדושה ולא בסט"א כלל מטעם דמ"ם ס' עושה ריבוי המשרה מן ההעלם לגילוי וז"ש ותהי המשרה על שכמו למלאו' גם לבחי' אחוריים שמקבלין מן העורף דפרעה וכמ"ש בכלב יען כי מילא אחרי כו' משא"כ עכשיו הרי זלעז"ו כו' וד"ל).

ומעתה י"ל ענין ולשלום אין קץ וי"ל מ"ש אין קץ בשלום דוקא שהוא בחי' יסוד כנ"ל וי"ל תחילה בשרש ענין בחי' יסוד שיש בו פנימי' וחיצוני', דהנה כתי' אור זרוע לצדיק פי' לצדיק זה הוא בחי' יסוד וכמ"ש וצדיק יסוד עולם כידוע והוא בחי' פנימי' אור הזרוע להיות תולדות הנשמות מבחי' מ"ד דז"א וזהו פנימי' יסוד ובחי' חיצוני' שבו הוא בחי' התקשרות דמשפיע אל המקבל הנק' שלום כמ"ש הנני נותן לו את בריתי שלום וכן וידעת כי שלום אהלך כו' וכידוע והענין הוא כי כל עילה דבוק למעלה בעילתו שלמעלה הימנו ואידי דטריד למבלע לא פליט וכדי שירד מלמעלה למטה להתחבר במקבל נק' שלום ל' התחברות שהוא בחי' חיצוני' יסוד כו' (וכמ"ש במ"א בענין ההפרש בין יוסף לפנחס ונח). והנה ב' מדריגות הללו הוא בחי' השפעה לעולמות בפנימי' וחיצוני' בפנימי' הן כמו הנשמו' וכה"ג ככל יחוד פנימי כו' ובחי' חיצוני' הוא חיבור לצדיק חי העולמי בחי' טובב בממלא כו' בשביל חיצוני' העולמות כידוע הנה יניקת החיות של החיצונים דאזלעז"ו כו' כנ"ל א"א שיקבלו כ"א מבחי' פסולת השפע דיסוד שנק' אחוריים ותמצית (כמו הנפילים היו בארץ שנפלו מבחי' פסולת המ"ד) וענין תמצית ופסולת זה היינו להיות ידוע שיש ב' נקבים נקב השתן ונקב הזרע ובנקב הזרע מתערב גם ממים שבנקב השתן ונק' פסולת הזרע שאינו מוליד כלל (ע"כ כאשר השחית כל בשר את דרכו כו' הביאו מי המבול ועז' רמזו רז"ל באמרם כל האוחז באמה ומשתין שמביא מבול כו' מפני שבהכרח שיתחמם גם כלי הזרע קצת מהם בהשתנה כי מתערבין כלי השתן עם כלי הזרע כו' וד"ל) ואמנם הנה בחי' פסולת זה שמן מי הרגלים שמתערבים בזרע הם היו יוצאי' באחרונה אחר כלות הזרע עצמה (וראי' לזה שהרי נאמר כי רוח יזרעו שהזרע כלול מאש ומים לפי שכל חום מוליד אך החום שבזרע ממוזג יפה מב' הפכים דקרירות המים שבזרע וחמימות האש שבזרע ואם יגבור הא' לא יוליד כ"א תגבור החמימות לא יוליד ואם תגבר הקרירות לא יוליד וע"כ נק' מ"ד מי החסדים כו' אך ענין מי רגלים שנשאר אחר כלות הזרע הוא בחי' פסולת שאינו שייך לזרע כלל כי גם שאין הולד נולד רק מן הברור שבטפה אבל מבחי' חיצוני' הטפה מתהווה שלי' וכה"ג, וגם הפולטת ש"ז שלא נקלט שממנו מתהווה הנפילין כו' וכה"ג כמ"ש באדה"ר שהוליד ק"ל שנה רוחין כו' אין זה רק מחלק המי רגליים שבמ"ד כו') אך כ"ז בכללות השפעת הזרע דוקא אז ישאר מי רגליים שבשתן אבל כ"ז שההשפעה

יצאות בתמידות אין מקום ליניקות החיצונים מבחי' התמצ'י שבמי רגליים כלל וכלל כו' וד"ל. וזהו מ"ש ולשלום אין קץ דבחי' שלום הוא בחי' חיבור ויחוד המשפיע במקבל הוא בתמידות לאין קץ ושיעור דהיינו בלי הפסק וביטול אפי' רגע (כמו יחוד או"א דזיווגייהו תדיר לא פסק לעלמין ולעתיד כתי' ביום ההוא י"הי"ה ב"פ י"ה שו"ה זו"ן יהי' יחוד תמידי כמו י"ה דחוי"ב וכמ"ש במ"א) ואז ממילא אין מקום ליניקות החיצוני' כלל מבחי' התמצ'י דמי רגליים כו' וד"ל וז"ש למרבה המשרה ולשלום אין קץ כו' ששניהם בשרש וענין א' דלפי שמ"ס ס' הנ"ל פנימי' בינה יין המשומר כו' עושה ריבוי המשרה בבחי' המקבלי' ע"כ ממילא לשלום אין קץ בלי בחי' פסולת כלל שאין לו הפסק לבחי' הפנימי' כו' וד"ל.

וז"הו שלום שלום לרחוק ולקרוב כו' לרחוק שנעשה קרוב כו', דהנה מ"ש למעלה בענין ולשלום אין קץ הוא בחי' יסוד ז"א במל' דאצי' עד למטה מטה שנק' שלום בפמלי' שמ"ט ומ"ש שלום שלום כפולה הוא כולל ב' שלימות בפשמ"ע ובפשמ"ט כידוע בפ"י יעשה שלום לי שלום יעשה לי כו' וזהו שלום שלום לרחוק ולקרוב פ"י לרחוק הוא בחי' שלום העליון בפמשמ"ע שהוא בחי' יסוד אבא (או יסוד דא"א וע"י או יסוד דא"ק) והטעם שנק' רחוק להיותו רחוק בערך מבחי' השתלשלות דאבי"ע כי גם הארת השפע לנאצלים מעצמו' המאציל הרי אין ערוך כלל ביניהם שהרי אצי' אינו רק בחי' הארה בעלמא כמו ויאצל מן הרוח כו' אבל מצד עצמו לאו דאית ב'י מכל אינון מדות כלל כידוע רק בחי' התחברות המאציל בנאצלים הוא בחי' יסוד ויש בו ג"כ פנימי' וחיצוני' ע"ד הנ"ל ביסוד התחתון שמאצי' לבי"ע כו' ובחי' החיצוני' שהוא ענין חיבור והתקשרות נק' שלום בפמשמ"ע כו' ונק' רחוק כי החכמה נק' רחוק וכמ"ש ותתצב אחותו מרחוק שהחכמה נק' אחות כידוע הוא בבחי' ריחוק להיותה כ"ח מ"ה בחי' אין כמ"ש והחכמה מאין כו' וז"ש מרחוק ה' נראה לי שהוא בחי' רא'י דחכמה כ"ח מ"ה שאא"ס נראה בחכמה להיותה בבחי' אין כו' אבל הוא מרחוק לגבי המקבלים למעלה מכלי השגתם כידוע שהחכמה ביו"ד בחי' נקודה כו' אך שלום לרחוק זה הוא בחי' התחברות שלו באצי' כידוע דאור אבא שרש האצי' ומשארז"ל לרחוק שנעשה קרוב הוא בחי' יסוד אבא שיוצא חוץ ממקומו בהיכל אמא למטה מטה והוא בבחי' יסוד ז"א שלמטה מהחזה דז"א ששם מסתיים יסוד אמא כו' וזהו לרחוק שנעשה קרוב כי בחי' קרוב הוא קרבת הארת אור השפע מאצי' לבי"ע ע"י בחי' יסוד ז"א ע"כ נק' קרוב כמ"ש קרוב ה' כו' וכן קראוהו

בהיותו קרוב לבני עם קרובו כו' (ונדב ואביו שנק' קרובים להיותם בבחי' נו"ה שלמעלה מבחי' יסוד ע"כ נתעברו בפנחס כו') ורחוק שנעשה קרוב הוא התלבשות יסוד אבא ביסוד ז"א (והוא ענין יוסף שנק' יתום מאמו ולא מאביו שהוא יסוד אבא וכמ"ש אלה תולדת יעקב יוסף וכמ"ש במ"א) וז"ש תחלה שלום שלום ב"פ שלום בפמשמ"ע בבחי' יסוד אבא מרחוק והב' בפמשמ"ט בבחי' יסוד ז"א מקרוב וז"ש לרחוק ולקרוב ודרז"ל שהרחוק נעשה קרוב אח"כ שיס"א יורד ונעשה כמו בחי' יסוד ז"א ע"כ מסיים הפ' אמר ה' ורפאתיו ל' יחיד לפי שנתייחדו מפני שנעוץ תחילתו בסופן כידוע שיסוד אבא נק' שירותא ויסוד ז"א נק' סיומא דגופא כמשל התהוות הטפה הרוחניות בכלי המוח ומסתיימת ביסוד גשמי כו' וז"ש צדיק כתמר יפרח וכמ"ש ברכות לראש צדיק כו' וד"ל וז"ש ורפאתיו דקאי על בחי' הקרוב דוקא שהוא בחי' יסוד ז"א שנק' קרוב והענין הוא מטעם הנ"ל שבכלות אור הזרוע לצדיק חי העולמים בפנימי' וחיצוני' (כמו בכלות יום הו' שנבראו המזיקים) אזי יש מקום לקבלת שפע לחיצונים וז"ש רבות רעות צדיק כו' שהרעות של יניקת החיצוני' פוגמים מאד באות ברית קודש ואמנם מכולם יצילנו ה' לברר ולהעלות כל הניצוצות דקדושה שנפלו בהם וזה שצריך רפואה כי מצד שהחיצוני' גוברים ביניקתם מן הפסולת נעשה כמו חולה כמ"ש והוא מחולל מפשעינו עד"מ המשפיע בהכרח לשונא שיחלה מרוב צער כו' וגם מטעם שצריך העלאה לניצוצות שנפלו בקליפה ע"כ אמר ה' ורפאתיו והוא דווקא לאחר שהרחוק נעשה קרוב שהוא בחי' יס"א שנעשה קרוב בהתלבשות ביסוד ז"א עי"ז יוכל להיות רפואה לקרוב זה כי בחכמה דאור אבא דווקא אתברירו וז"ש א' ה' דחכמה ורפאתיו וז"ש בזהר דמשיח אתא לאתבא צדיקי' בתיובתא כי התשובה מביאה רפואה לעולם שהוא בחי' יסוד שנק' צדיק יסוד עולם כנ"ל וד"ל (וז"ש אם יגאלך טוב הוא בחי' יס"א בז"א ואם לאו מפני טעם תגבורת יניקת החיצונים מפסולת היסוד אז וגאלתיך אנכי בחי' א"א שלמעלה מטוב דמשה והוא בחי' משיח וזהו דווקא ע"י התשובה כמ"ש אין ישראל נגאלין אלא בתשובה ע"כ גם צדיקי' בתו"מ צריכים להיות בעי"ת בימות המשיח וד"ל.

(ישעי' נח, יג)

להבין ענין וקראת לשבת ענג (הנוכר לעיל) מהו ענין קריאת ענג הנה יובן בהקדם פי' הפסוק זאת עולת שבת בשבתו ואיתא בזהר דא שבת דמעלי שבתא וכו' שלכאורה אינו מובן זה דהלא בחי' שבת הוא בחי' גילוי מוחין דאבא אשר ע"ז נאמר כחשיכא כאורה ואין שייך בחי' עליות וירידות כלל בזה (כנ"ל באריכות ע"ש) ואיכ מה זה ענין עולת שבת בשבתו שהוא מורה על ענין עליות שיש בבחי' שבת.

אך צ"ל מקודם ענין שמחת יו"ט כמ"ש אם הבנים שמחה שהוא בגילוי מוחין דאמא (כנ"ל ע"ש) הנה היא נמשכת מההיפוך דייקא בחי' יתרון האור הבא מן החושך דייקא שהוא ענין הגלות ועליות העלול להעלה שלו שהוא בחי' מאפילה לאור גדול (כנ"ל) כמו שבגשמיות הנה יום שנופל בו יו"ט הוא בעצם יום א' מימי המעשה דייקא רק שהי' בו איזה נס כמו בפסח יצ"מ וכו' לכך אנחנו עושים אותו יום ליי"ט ושמחה שהשמחה היא מההיפוך דייקא מחמת שהיו בתחילה בשפלות וצרה גדולה ואח"כ יצאו מאפי' לאור גדול וכו' זו היא ענין השמחה וכמ"כ יובן למעלה למשכיל שענין יו"ט הוא בחי' עליות ו"ק לעלה שלהם אמא עלאה אם הבני' אשר הם מושפעים ועלולים ממנה שהוא ענין בחי' ירידה גדולה ממהו' אמא למהות ו"ק שהיא ממש בחי' מאור גדול לאפילה שאין ערוך בחי' ו"ק לבחי' אמא המשפעת אותם כמ"ש במ"א ואח"כ בהתעלות הו"ק לאמא וכו' אם הבנים שמחה נמצא שענין השמחה הוא מההיפוך דווקא משא"כ בחי' עליות של שבת הוא באופן אחר שאינו נמשך מההיפוך כלל רק בחי' עליות בעצם וביאור הענין הוא דהנה שבת הוא בחי' גילוי מוחין דאבא שהוא בחי' בטול הנה יש כמה בחי' בביטול כמשל איש הרחוק מהמלך ופתאום נגלה המלך מהיכלו וראהו האיש הנה הוא נופל ממהותו דהיינו שקודם שראהו הי' ענין ומהות ותופס מקום לעצמו ואח"כ כשראהו הוא נופל ממהותו ונתבטל והנה ענין בטול זה שאף שהוא בטול עצמי שלא בהתבוננות כלל רק שבראותו המלך נפל ונתבטל ממהותו מ"מ בחי' בטול בעלי' קצת דהיינו שענין הבטול הוא מחמת שמהותו הי' תופס מקום אצלו שקודם ראי' המלך שהי' סבור שהוא בחי' דבר מה וכו' ועכשיו בראותו המלך נודע לו שהוא אינו מהות כלל מחמת שרואה דבר נפלא כזה וכו' מ"מ אינה נמשכת מההיפוך ממש דהיינו שאינו מתבונן א"ע כלל במהותו שהי' מקודם וכו' רק תיכף בראיות המלך הוא מתבטל בלי שום התבוננות כלל רק שהאמת הוא שענין בטולו ואי מחמת תפיסת מקום שתפס לעצמו קודם והבטול הוא בחי' התנתקות והעתקה ממהות למהות וד"ל.

ובחי' בטול ב' הוא ענין שאין נופל בו בחי' העתקה ממהות למהות כלל והוא ענין בטול השר לפני המלך שהוא תמיד עם המלך בהיכלו והמלך מתיחד עמו וכו' והוא בוודאי בטל לפני המלך במאוד יותר מביטול של איש הרחוק שהשקיף בהמלך כנ"ל שהשר יודע עוצם גדולתו של המלך וכו' רק שמפני שהוא מקורב מאוד עם המלך בטולו הוא בעצם ממש שאין שייך לומר ע"ז שהוא בטל ממהותו שלשון זה אינו נופל כ"א על איש הרחוק הנ"ל שתפס מקום לעצמו והי' בחי' מהות בפ"ע ואח"כ בהשקיפו את המלך הוא נופל ומתעתק ממהותו למהות אחר להתבטל משא"כ השר הזה העומד לפני המלך תמיד שהוא בטל באמת תמיד לפני המלך אין נופל בזה לשון העתקה ממהות למהות כלל דהיינו שענין הביטול נתפס בקרבו לעצמיות ממש והוא הוא מהותו ממש להיות בבטול כל ימיו בלי הפסק וד"ל.

וענין ובחי' בטול הג' היינו שא"א לדמותו כלל לביטול הנמצא בין ב' אנשי' נפרדים רק כמו עד"מ בטול התפשטות וזיו החיות המתפשט מהנפש כשהוא עדיין במקור הנפש טרם התפשטותו שאין שייך לומר שההתפשטות הוא בטל להמקור כיוון שבמקור הוא עצם א' ממש דהיינו שבטל שם במציאות ואינו נופל שם ענין ובחי' בטול כלל רק עצם א' ממש וד"ל דהיינו שמיוחד שם בתכלית היחוד וד"ל.

כמ"כ יבין המשכיל בענין הארת מוחין דאבא בשבת שהוא בחי' בטול שיש בזה ג"כ כמה בחי' דהיינו זאת עולת שבת בשבתו דא שבת דמעלי שבתא שידוע הוא מ"ש בפע"ח שבכניסת השבת הוא ענין העלאת עליות מל' דאצילו' מבי"ע לאצילות וכו' שהוא כמשל ענין בטול הא' שהבטול הוא ענין העתקת ממהות למהות דהיינו מבחי' בי"ע עולמות נפרדים לבחי' אצילות וכו' ואח"כ מתגלה ענין בטול הב' שהוא כמשל בטול השר העומד לפני המלך תמיד כמ"כ בחי' הארת אבא בו"ק דז"א שהוא ענין בטול עצמי בלי שום העתקת ממהות למהות כלל רק שהאמת הוא כך ובטול הג' הוא מ"ש וקראת לשבת עונג שהוא בחי' ע"ק כמשל הג' התפשטות הזיו כשהוא במקורו אין שייך לקראו בשם בטול כיוון שהוא עצם א' ממש רק שהוא ענין בטול במציאות ממש כמ"כ כשמתגלה בשבת בחי' ע"ק הוא ענין בטול שאין שייך לקראו בשם בטול כיון שהוא בחי' עצם א' ממש רק בטול במציאות ממש שהוא ענין גילוי בבחי' עצמיותו ממש כבי' וד"ל והמ"י.

וזהו ענין ג' סעודות שבשבת סעודתא דחקל תפוחין וכו' סעודתא דזעיר אנפין וכו' וסעודתא דע"ק וכו' וד"ל ואעפ"כ כל ענין בחי' עליות הכל בבחי' אצילו' ממש שאפי' בחי' האחרונה היא ג"כ בבחי' מל' דאצי' כנ"ל,

וזהו ענין המבואר בע"ח שיש כמה בחי' בעליות העולמות בשבת והכל בבחי' אצילות שהוא ענין אור אבא וד"ל והמ"י.

(ישעי"ט, א)

ישעי"ט סימן ס' א' הפטורת כי תבא

כתיב קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח כי הנה החושך יכסה ארץ וערפל לאומ' ועליך יזרח ה' וכבודו' עליך יראו והלכו גויים לאורך כו'. והנה תיבת קומי ותיבת אורי הם שני צווים ושני עצות כי כתיב התנערי מעפר קומי כי מתחילה יש לקום מעפרות ועצבות ועצלות אחר זה אורי ואור זה השמחה כמאה"כ ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר והעצה של אומר אורי הוא כידוע כי שמחת האור ויתרונה אינה נתגדל כ"א מן החושך שכל מה שהחושך גדול יתרון האור ניכר וכתיב וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן השכלות כיתרון האור מן החושך החכם עיניו בראשו והכסיל בחושך הולך ע"כ הוא מבואר אימתי יש יתרון לחכמה מן הסכלות כשהחכם עיניו בראשו עיניו הוא עיונו בראשו וראש התחלת החכ' ומוצאה הוא בחי' אין כמה"כ והחכ' מאין תמצא ובחי' חכמה היא נק' ראשית כמה"כ ראשית חכ' יראת כו' ע"כ היינו רואים שכל מה שאינו בבחי' עיניו בראשו שהוא ניהו בחי' אין כנ"ל אזי הגם שעובד ה' בבחי' חכ' דהיינו שחכמתו ושכלו מסכימים לעבודתו וכ"ש מדותיו המתנהגים ע"פ חכמתו וק"ו ב"ב של ק"ו שמחשבתו ודיבורו ומעשיו המתנהגים ע"פ חכמתו הכל הוא מבחי' כסיל בחושך הולך כנ"ל והחושך יכסה ארץ וכו' אבל על כנ"י אמר הכתוב קומי אורי ותן עיניך בבחי' אין אזי תהי' אור השמחה בבחי' ישמח ישראל בעושי כי אין הוא בחי' רצון העליון אשר לית מתב"כ וכשישראל עושין ועוסקים ברצונו בתורה ועבודה וג"ת אשרי הוא היחוד שלם באחדות גמור למהווי אב"א כי הא דאוקמהו רזא דה' אחד ושמו' אחד כי שמו בגי' רצון והעולה מזה כל מה שיד שכלך מגיע אפי' כל מיני תענוג אלוקות כדמיון עוה"ב אשר נהנים ומרגישים הנאה כו' מזיו השכינה זו הדרך לא ישכון אור הנ"ל

כי גם זה ישות כמ"ש להנחיל אוהבי יש, אבל בעוה"ז אשר אנחנו צריכים להיות כל ימינו בתשובה אשר יפה שעה א' בתשובה ומע"ט מכל חיי העוה"ב מפני שאנחנו עושים ועוסקים ברצונו במדת אין ורצונו זהו שמו כנ"ל ושמו והוא אחד כי בעוה"ז שיש לאדם יצה"ר ע"כ הגם אם תהי' עבודתו שלימה מצד הסכמת חכמה עד ארגיע ובקרוב יפול הנופל ממנה כי כן טבעי הסכמת החכמה חכמה של אדם לפעמים מתרצה ומסכים לזה ולפעמים ממשיכו בהיפוכו ואם הגם שיעמוד על הדבר זמן מה גם זה חושך כי לא רצון בורא הוא עושה אלא רצונו והסכמתו הוא עושה ואם הגם שיפול מעגל דרכו להנצל מבחי' לגרמייהו לאמור למה מסכים רצונו הוא רק מפני שצונו הבורא גם לזה לא שלמות העבודה להקרא עבודת ה' כנשמע כ"פ אלא עיקר העבודה לעבדו בשמחה ובטוב לבב מרוב כל כי כל הוא בחי' עוה"ב כמארז"ל שלשה הטעמן הקב"ה בעוה"ז. חיי עוה"ב אברהם יצחק ויעקב שנאמר בהן בכל מכל כל ומה שבעוה"ב הם בבחי' יש הוא מפני שאינם בבחי' עשי' ואינם בבחי' רע וגשמיות ע"כ אם ה' הצדיקים בעוה"ב דבוקים בבחי' אין ה' חוזרים למקורם אשר היו שם מקדם ומראש ולא הורים. להם תענוג כפי שיש להם הניית מזיו השכינה הגם שהם משתוקקים לזה ועולים עילוי אחר עילוי עד א"ס אעפ"כ מחסדי האל ורחמיו הוא להנחילם יש בכדי לגרום להם תענוג בכל עילוי ועילוי בכל מה שמשגיגים יותר ויותר זיו הודו והדרו ומנפילה הם מובטחים כי הם אינם בבחי' הרע וגשמיות הנ"ל אבל אנחנו העומדים על התורה ועל העבודה בזה העולם א"א לנו לעבדו כ"א ע"פ זאת הבחי' הנ"ל ואז תצליח ואז תשכיל כי יתרון האור מן החושך הוא ותענוג בלתי נתינת טעם והחכ"י הוא תענוג נצחי וכריתות ברית ניצחי הוא וגם בכל עצב יהי' מותר אור מן החושך כי כל מה שיעצוב ויפול במ"ש אזי תתגדל יותר ויותר השמחה של עסק התשובה ומע"ט כי אור ה' הוא רצון העליון ולזה אמר הכתוב קומי אורי אתה כנ"ל. תשפיע אור רצה"ע באותיות התורה ועסק העבודה והמצות ולפי זאת הבחי' ישראל הם בבחי' חתן והתו' בבחי' כלה וא"ת איך אזכה לזאת הבחי' לזה גמר אומר כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח כי רצונו של אדה"ע זהו כבודו ית' וית"ש. והשם הוא המשפיע רצונו והרהורי תשובה ועושה כלי שלא תפסיק האהבה כמאה"כ כי בועליך עושיך השם צבאות שמו וכו' אך אעפ"כ לית אתער' דלעילא לאתערי עד

בעוה"ז . . עוה"ב: בבוך 170, 1260: מעין עוה"ב בעוה"ז.
 הורים . . הניית: בבוך 1240: ה' להם תענוג נפש אשר נהניו.
 אנחנו: שם ליתא.

והחכ"י: בבוך 170: החכמה והסכמה. ובבוך 1240: וההסכמה.
 כנ"ל: בבוך 1240: כי.

וית"ש והשם הוא: שם: והוא ית' והשם הוא.

דישראל מתערין למטה ע"כ ישאל השואל מאיזה בחי' תהי' האתערותא לזה גמר אומר כי הנה החושך יכסה ארץ וערפל לאומים כי יש ג' קליפות חושך ענן וערפל והם עומדים לפתח קבלת התורה והעבודה כנשמע אשר הם מתרגשים לכסות כל בעלי בחירות לבלי תת לב להשיב אל ה' לתורתו ועבודתו ועל המכוס' ומעוטפים בתוך הקליפות הנ"ל אמרו חז"ל יתוש קדמך כי על הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה ואם אדם התחתון מקושר באדם העליון אזי הוא למעלה על כל הברואים אך אם הוא מתגאה אומרים לו יתוש קדמך כי הוא איננו בעל בחירה ובטל לדבר רצון בריאותו אך האדם הוא בעל בחירה ע"כ הוא עומד לשכר ועונש לעלי' וירידה ע"כ יש לשמוח מיתרון האור מן החושך אשר אנו רואים בכללות בחי' ישראל לבין אוה"ע כי הם ג"כ בעלי בחירה ובחרו להם דרכי מות להלך בחושך ענן וערפל ואנחנו עם ה' בחרנו בו ית' ולעבדו כנ"ל ובפרטות כל בחי' הנ"ל ארץ ולאומים מכסה חושך וערפל ועליך יזרח ה' וכבודו עליך יראה עד אשר ילכו אפי' בחי' גוים בכלל ובפרט לאורך ומלכים שהוא בחי' מלכות של הקליפות גם הם ילכו לנוגה ארחך ודו"ק.

קו"מ אורי כי בא אורך כו'. הנה כתיב ואהבת את הוי' אלקיך ועיקר האהבה הוא הרצון דוקא מלשון ולא אבה כו', והוא בחי' השתחואה רוחניות, משא"כ ההתפעלות של השגת אלקות אף שיהי' בחי' ביטול ג"כ במוחו ולבו אינה השתחוי' רוחניות כ"א השתחוי' גשמיות כמשל הכופף ראשו הגשמי כשמודה על איזה שכל לחבירו שכל עצמות הנפש לא ניזון מאופן הטבעת רק שהוא כמות שהוא עפ"י הטבעתו הוא נמשך אחרי חבירו כו', אבל הרצון הוא כלות הנפש מאיכות הטבעתו והוא ביטול מציאותה הרוחניות משא"כ ביטול שלה לפי אופן הטבעתו בגוף לבד אינו אלא ביטול הגוף הגשמי. וההפרש שבין שניהם שמצד ביטול הרצון יעשה לחבירו דבר שכנגד נפשו ממש להפקיר עצמותו לגמרי אבל בהשתחוי' גשמית עפ"י השכל לא יעמוד בהפקרות עצמותו כו' וד"ל ועפ"י יובן למשכיל הפרש שבין השתחוא' של צבא השמים שהוא עפ"י השגתם באלקות המהווים מאין ליש וכמ"ש אלקי השמים פי' שהם מרכבה לכח אלקי המהווה אותם והוא בחי' אל המסתתר בכל פעולה ע"כ אין ביטולם אלא ביטול גשמי כמו שיסובב גלגל היומי ממזרח למערב וכן השמש ולא שיתבטל מציאות רוחניותו אבל אלקי אברהם שהי' מרכבה לכלי חסד דאצילות הי' ביטולו

ברוחניות נפשו עד כלות מאיכות אופן הטבעתה בכלי הגוף כו' ונמצא שהי' הוי' אלקים ולא מבחי' אלקים בחי' כח הפועל לבד וד"ל. ובוזה יובן קומי אורי שכללות נשמות ישראל תאיר בה בחי' הוי' ה"ז קימה מפילתה והשפלתה ואעפ"י שנאמר בה נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל היינו כשהוא אטום בלבכה ככתולה דהיינו אהבת בכל מאדיך שהוי' אלקים אין על הנפש אלא בבחי' מקיף בלבד ולא יוכל לבא בהתגלות הלב אבל כשהמקיף יש לו מקום השראה בגילוי הלב אז נק' בעולה שהרי המשכת ביטול מציאות הרוחניות הנ"ל הוא מלמעלה למטה וכשנפתח הלב לקבל בחי' המשכ' זו שלמעלה מהדעת וכלי השגה נק' בעול"ך עושי"ך ויש לה קימה והנה ענין הקימה היא להיות כי א"א להיות בכל מאדיך מלמעלה למטה כ"א כאשר תהי' תחילה בכל לבבך ג"כ ע"ד ביטול רצון מלמטה למעלה דהיינו שגם שאהבה הטבעית שיש בכל נפש מישראל אם תהי' בעבודת ה' כמו שהוא אופן הטבעתו במילי דעלמא, והסימן לזה שלא יהי' לו מלחמה בעבודתו כלל ותבא לו בנקל אהבה לה' ולא יסתיר לו חשכי גופו לעמוד מנגד זהו סימן שלא הפך טבעית שלו כלל כמ"ש במ"א, אבל כשמסתיר אהבתו והתקשרותו במילי דעלמא ולא תבא בנקל האה' לה' אז המלחמה הוא להפך חשך גופו ואז אין הניצוץ אלקי אסור וקשור בטבעית הנוגה ואינה הפכי' מלקבל אהבת בכל מאדיך ביטול מציאותה מלמעלה למטה משא"כ כשאסורה וקשורה באיכות הטבעות נפש דנוגה גם היא הפכים באהבתה לקבל אור אהבת ביטול האמיתי וד"ל. וזהו בכל לבבך בשני יצריך שגם היצ"ט יהופך מאופן הלבשתו ביצה"ר דנוג"ה וד"ל. וזהו כשפחה על יד גבירתה שכמו שלמעלה עליות מל' דאצילות מן חושך הנוגה הנק' שפחה אז נק' גבירתה שמושלת עליה לעשות שלא כרצונה והיא הפכת מחמת שהורמה מהשפלתה והלבשתה בנוג"ה כו', כמו"כ קומי אורי בניצוץ אלקות תקום ותרומם שלא תהי' מוטבעת כלל לפי אופן הנוג"ה אלא מושלת עלי' כו' וממילא תהי' השפלת השפחה לפי ערך הרמת והתנשאות הגבירה כו', וכמו"כ בניצוץ אלקות יהי' בחי' הוי' אלקיך בכל לבבך וד"ל. וזהו כן עינינו אל הוי' אלקינו עינינו אליך נשואות והיינו הרמת הניצוץ אלקי שיהי' הוי' אלקי' ואז ממילא לפי ערך ההרמה יהי' ההתהפכות החשך דקליפת נוג"ה וד"ל הנק' רבת ששבעה את נפשינו וד"ל, ואהבת בכל נפשינו הוא עפ"י טעם ודעת בהתבוננות כי הוא חייך כמ"ש ראה נתתי לפניך את החיים ואת המות כי כל הנבראים בע"ג ותכלה וכל שיש לו כליון נק' מות וכמ"ש השמים כעשן נמלחו כו' ויושביה כמו כן ימותון וכשיתבונן איך שהוא ית' מקור כל החיים שאין לו תחילה ואין לו תכלה ולכן נק' חיים אז יבחר בחיים וימאס במות וד"ל, ומצד ההתבוננות הזו תהי' האהבה בהתגלות הלב כי יתפעל הלב בבחי' התחדשות לפי אופן התבונה וההשגה ואם יניח מהשגתו תיפול האהבה בלב משא"כ אה' הטבעית של בכל

לבבך אינה בהתגלות הלב כי היא אינה מחמת כי היא חייך רק מצד שרש נשמות ישראל חפצים באחד ולא ניזון ממקומה כלל כידוע שיכול להיות תמיד בתנועה אחת ולכן לא יסתיר ויעמוד למנגד חשכי גופו כו' וד"ל.

והנה אהבת בכל מאודך היא המשכת סוכ"ע בניצוץ אלקי דהיינו הוי' אלקים כו' ושיהיה מתגלה שיכילנו הלב צריך שירחב הלב מאופן צמצומו מן הדעת שהרי אהבה רבה זו למעלה מן ההשגה היא כידוע וזהו ופחד ורחב לבבך כמ"ש במ"א שהמקיף נעשה פנימי. וזהו כי בועליך עושיך הוי' צבאות שמו פ"י כי שמו הוא מקור כל צבאיו כידוע והוי' צבאות הוא בועליך שהמקיף נעשה פנימי ואינו אלא ע"י התורה כי עתה בזמן הגלות שאין כה"ג המדליק נרות המנורה כו' עיקר סיבת הדלקת אור כללות נש"י מהוי' צבאות הוא ע"י התורה הנגלית כבי"ע שאעפ"י שגם היא שמותי היינו אותיותיה לכד אבל המצות אשר באותיות הפרשה הרי הם רצונו ית' שהוא כחי' סוכ"ע וזהו מלא כל הארץ כבודו אין כבוד אלא תורה ליב נתיבות החכמה הנק' כבוד וע"י התורה הנגלית שעתה יהי' לע"ל התגלות פנימית התורה שהוא עיקר מקור סיבה כל הוי' שבבחי' אצילות למעלה בתורה באצילות הנק' פנימיו' התורה כידוע, וזהו וכבוד הוי' עליך זרח עליך בבחי' מקיף להיות כי כאשר יהי' עלי' לבחי' מל' דאצילות כללות נש"י והמקיף יתגלה בבחי' א"פ אז המקיפים יהי' כבוד ה' שהוא פנימיות התורה דאצילות מאחר שהתורה נצחית היא וגם לע"ל יהי' בכל מאדך בבחי' מקיף ולהיות כי המקיפים שעתה יהי' אז פנימים כמ"ש הרחיבי מקום אהלך יהי' המקיף מפנימיות התורה של אורות דע"י וד"ל, וזהו עליך זרח שזרח בהתגלות קצת אבל עליך ולא בתוכך כי אף שיתגלו פנימיות ההלכה כמו שהיא בבחי' אצילות כמו דבר זה מותר שהיא מקור להמשכה אור חסד דאצי' ה"ז התגלות אור ושפע על אור חסד דאצילות אבל לא מעצמותו אלא כמו אור השמש כי עצמיות חכמתו ית' חכים ולא בחכמה ידיעא א"א להיות אפי' בבחי' אור וזיו כי התורה היא נובלות חכמה שלמעלה בחי' טלא דנטיפ כו' כי בא אור"ך לשון אורך שגם אור הזורח עליו בבחי' מקיף הוא אור עצמותה וממנו נלקח, ויובן זה עפ"י משל הזריעה מהגרעין שיתלבש בו כח המצמיח וכח זה הוא רוחני לא מוטבע שכל המוליד מאין ליש הוא מחמת כח אלקי שבו שהוא אותיות מאמר תדשא הארץ כו' משא"כ הולדת יש מיש ממש אינו כח אלקי ממש אלא מן השתלשלות עילה ועלול כמו שכל המוליד שכל וכן זיו השמש וכל פעולה גשמית מכח הפועל כו' שהמוליד הוא יש ודבר מה וכבר ישנה הפעולה בהכח אלא שמוציאה לידי גילוי אבל בהכח המצמיח הוא הולדת יש מאין שאין בכח זה אפי' מעין ודוגמא החטה כו' ושיהי' מצמיח החטה הוא מחמת כח אלקי ממש המוליד מאין ליש והוא צירופי אותיות עץ

עושה כו'. אך אמנם אם יזרעו חטים לא יוליד עדשים וכדומה אין זה מחמת שהכח הזה הוא מעין גשם החטה רק להיות כי אי אפשר להמשכת צירופי אותיות אלקי בכח זה בלי בחי' העלאת מ"ן והוא הרקבון שהוא שנעשה היש אין ממש כמ"ש במ"א, ולפי אופן העלאת מ"ן כך יהי' המשכות מ"ד אם חטה חטה כו' כמשל תלמיד המבקש בגודל התשוקה ומתבטל כו' עכ"ז לא תהי' ההשפעה אליו כי"א באותו דבר שהעלה מ"ן בשכל זה ולא אחר וד"ל וכמו"כ יובן למשכיל בכח הצומח העליון שבמל' דאצילות הנק' ארץ העליונה המוליד מאין ליש אה"ר ובכל מאדיך שיהי' בהתגלות הלב הנה כתיב בועליך עושיך פי' שיהי' תחילה אור זרוע לצדיק ח"י עלמין כמ"ש וזרעתיה לי בארץ כו' וענין הרקבון שיהי' היש אין הוא ענין כל המקבל עול תורה פי' עול הוא היסורים והבטושי' שמבטש א"ע בפחיתות לב נשבר ומארי דחושבנא ואז אינו מצטרף לעול דבר אחר יסורים גשמים מאחר שעול תורה יוליד כח מצמיח העליון אהי' רבה שלמעלה מהשכל וזהו כי בא אורך אור שלך הוא שהרי הוא רק לפי אופן המ"ן שלך וערך לב נשבר כו' וזהו ויספה בית ישראל כו' שרש למעלה ועשה פרי למטה שתגדל ותרבה הזריעה אלף פעמים מכמו שנזרע והכל ע"י שרשם למטה שנעשה שכן לעפר בחייו כו' וד"ל.

(ישעי' טב, ה)

גם זה בליל הנ"ל אחר הסעודה*

והי' כמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלוהיך כו'. הנה תושב"כ נק' חתן מלשון חות דרגא להיות שרשם מבחי' ח"ע כי אורייתא מח"ע נפקת שנק' ראשית הגילוי ראשית ההשתלשלות ותושבע"פ נק' כלה להיותו שמקבלת הכל מבחי' תושב"כ כל הדינים שבאי' לידי גילוי בבחי' תושבע"פ. והנה כנ"י שהיא בחי' מקור נשי' נק' ג"כ כלה כמ"ש לבבתי אחותי כלה כו' להיות שמקבלת ג"כ מבחי' ישראל דלעילא שהוא בחי' ח"ע ולזאת תשוקתה תמיד לעלות וליכבל למעלה במקור חוצבה וכמ"ש למען יזמרך כבוד כו' ולא ידום קארי תדיר ולא כו', כמ"כ למטה כל נפש מישראל יש לו אהבה ותשוקה בלב להיות הוי' אלוקיך כו' בכל לבבך כו' ג"פ בכל ולזאת נק' בחי'

(*) ליל ב' פ' בשלח תקס"ח (ראה בהנסמן להלן בהמ"מ).

כלה שהוא מלשון כלתה נפשי כו'. ובאור הדברים כי הנה תושבע"פ הוא מה שבא לידי גילוי בדבר ה' זו הלכה וכמאמ' מלכו' פה כו' ותושבע"פ כו' שהם אותיות התורה ששרשן ומקורן הוא מבחי' ח"ע רק ששם עדיין בהעלם גדול ובטלים בתכלית בבחי' יחוד וביטל גמור ונמשכי' ובאין לידי גילוי בתושבע"פ בבחי' דבר ה' זו הלכה שהם בחי' אותיות התורה וכמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתא שהוא כדוגמת אותיות הדיבור של האדם שנמשכי' מהאותיות המחשבה שנמשכין מאותיות השכל ממש וכמו שאנו רואים בחוש [שתיכף] שיתבונן בשכלו באי' דבר אזי מתהווים האותיות במחשבתו לחשוב באותו הדבר ומוכרח להיות שגם בעודם בשכלו קודם שבאין לבחי' המחשבה ישנם האותיות הנ"ל רק ששם הם בהעלם גדול ובטלים ומתייחדים לגמרי עם השכל ואח"כ באי' לידי גילוי יותר בבחי' אותיות המחשבה ומאותיות המחשבה נמשכים לידי גילוי גמור באותיות הדיבור ונמצא שאותיות בדיבור הגשמי שרשן ומקורן ממש מבחי' אותיות השכל רק שיצאו ונמשכו מהעלם לידי גילוי להתהוות בחי' דיבור גשמי וכמ"כ למעלה ממש בחי' תושבע"פ שהם בחי' אותיות התורה דבר ה' כו' שרשן ומקורן הוא מבחי' תושב"כ שבבחי' ח"ע רק ששם עדיין בהעלם גדול כו' חכים ולא בחכ' ידיעא כו' ונמשכי' משם ובאי' לידי גמור בתושבע"פ כו' וכמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כו' כי מעדן שהוא בחי' ח"ע שנק' עדן העליון יוצא נהר שהוא בחי' המשכה להשקות את הגן שהם ג"ן סדרים דאורייתא כו' בחי' אותיות התורה שבע"פ ומהם נמשך גם להתהוות בחי' ג"ע עליון ותחתון שנמשכי' מאותיות הנ"ל וכמ"ש ביו"ד נברא העוה"ב, והנה כנ"י שהוא בחי' כללות נשי' שרשן ומקורן ג"כ מבחי' הגן הנ"ל שהוא בחי' ח"ע כנ"ל רק שנמשכו ובאו לידי גילוי בבחי' דבר ה' ואותיות התורה כידוע שיש ס' ריבוא אותיות התורה שהם נגד ס' ריבוא נשי' שכאז"א יש לו חלק באות א' כו' וכללותם נק' כנ"י אבל שרשן ומקורן הוא מבחי' ישראל דלעילא שהוא בחי' ח"ע וכמ"ש ישראל עלו במחשבה כו' שהוא בחי' מחשבה העליונה כידוע ולזאת תמיד תשוקתה לעלות וליכלל למעלה במקור חוצבן שהוא בחי' ח"ע כנ"ל ומקורן ושרשן כו' וכמ"ש כלתה נפשי כו' וכמ"כ כל נפש מישראל יש לו אהבה ותשוקה שהוא בחי' אהבה מסותרת שבכל נפש מישראל שבטבעו לעלות וליכלל למעלה במקור חוצבו רק שלמטה האהבה הנ"ל היא מסותרת ואינה בתמידות שלא כל העיתים שוות משא"כ למעלה בבחי' כנ"י שהוא מקור נשי' תמיד תשוקתה לעלות וליכלל למעלה כו' וכמ"ש למען יזמך כבוד כו' ולא ידום כו' ואין כבוד אלא תורה שהם בחי' ס' רבוא אותיות התורה שהם ס' רבוא נשי' שנק' כ"י שתמיד תשוקת בחי' האותיות הנ"ל לעלות למעלה כו' וע"י גילוי האהבה המסותרת שבכל נפש מישראל מהעלם לגילוי להיות ואהבת את הוי' אלקיך כו' ליכלל בה' אחד באהבה עזה

ותשוקה נפלאה עי"ז מעוררי' מלמעלה ג"כ בבחי' כללות נש"י שהם בחי' אותיות התורה להיות מתעלים למעלה בבחי' תשוקה נפלאה ג"כ וזהו למען יזמרך כבוד ולא ידום כו' ה' אלוקי לעולם אודך פי' שבכדי שיהי' למעלה בבחי' כנ"י האהבה והתשוקה לעלות וליכלל למעלה שהוא למען יזמרך כבוד ולא ידום כנ"ל לזאת ה' אלוקי לעולם אודך שע"י האהבה והתשוקה שלמטה בכל נפש מישראל ביציאת האהבה המסותרת מהעלם לגילוי מתעורר למעלה ג"כ בבחי' כנ"י שנק' כבוד כו' שיהי' ולא ידום בתוס' כח ועוז וגם נוכל לפרש בהיפך שמאין יש בכח כ"א מישראל להיות ואהבת כו' בכל לבבך כו' הוא מחמת כי יזמרך כבוד כו' פי' ע"י שמקור נש"י תמיד תשוקתה לעלות למעלה לזאת כל נפש מישראל למטה יש לו בטבע ג"כ להיות ה' אלוקי לעולם אודך ושני הפירושים הם אמת כי הא בהא תליא כו' ומכל הנ"ל יובן הטעם שנק' בחי' כנ"י כלה שהוא ע"ש כלתה נפשי להיותם כי תמיד תשוקתם לעלות וליכלל למעלה בבחי' ח"ע שנמשכו משם ע"י נהר שיוצא מעדן הם רק להיות כמו שהיו מקודם בבחי' עבר הנהר שהוא בחי' ח"ע אשר שם ישבו אבותיכם קודם שנמשכו ונתפשטו למטה ע"י בחי' נהר כנ"ל וכמ"ש ישראל עלה במחשבה כו'.

והנה כ"ז הוא בחי' כלה שהוא בחי' העלאה ממטה למעלה בחי' ואהבת של כ"א מישראל וכמ"כ למעלה במקור נש"י בבחי' יזמרך כבוד כו' אך בחי' חתן הוא בחי' המשכה מלמעלה למטה דהיינו המשכות בחי' ח"ע למטה בבחי' אותיות התורה להיות קורא בתורה להיות קורא וממשיך בחי' ח"ע באותיות התורה וכמ"ש ודברת בם כו' וכ"ז הוא דווקא ע"י הרצוא מתחלה בהעלאה שמלמטה למעלה בבחי' ואהבת שבק"ש שהוא בחי' כלה כנ"ל ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח ונעשה המשכה מלמעלה למטה מבחי' חתן הנ"ל שהוא בחי' תושב"כ בחי' ח"ע להיות חות דרגא שיומשך למטה בבחי' כלה בבחי' אותיות התורה וכמ"ש ודברת בם כו' שנעשה אחר ואהבת כו' אכן שיהי' בחי' יחוד חור"כ והיינו שעצמיות ופנימית החתן שהוא בחי' ח"ע חכים ולא בחכמ' ידיעא יומשך ויתגלה בבחי' כלה שעצמיות בחי' ח"ע יתגלה למטה ממש כמו שהוא למעלה ממש בבחי' יחוד גמור ולא כמו שנמשך ע"י הנהר הנ"ל דרך השתלשלות המדריגות עד שנעשים אותיות כנ"ל כו' איא זאת כ"א ע"י שיומשך בחי' שמחה להחתן וכלה וזהו מ"ש משמח חתן וכלה וע"י יכולים להתייחד יחוד גמור. וביאור הדברים כי הנה החתן וכלה הנ"ל הם שני הפכי' בתכלית שחתן הוא חות דרגא מלמעלה למטה וכלה הוא בחי' ההעלאה שמלמטה למעלה ורחוקים זה מזה מאוד שאין ערוך ביניהם כי בחי' חתן שהוא בחי' ח"ע חכים ולא בחכמ' כו' שהוא בחי' כח מה ולמעלה מהשגה והתלבשות אור א"ס ב"ה בחכמה משא"כ בחי' כלה הוא בחי' גילוי

דבר ה' להתהוות יש מאין ונבראי' נפרדי' כו' שנמשכו מבחי' דבר ה' כידוע
א"כ איך יהי' יחוד חו"כ להיות גילוי עצמיות בחי' ח"ע למטה אחר אשר אין
ערוך ביניהם כלל והם שני הפכי' לזאת צריך לשמח חו"כ להמשיך בחי'
שמחה להחתן וכלה מלמעלה מעלה משניהם והיינו בחי' חופה העליונה
שהוא בחי' סוכ"ע שלמעלה מהשתלשלות שהוא בחי' חכמה דאצי' שנק'
ראשית ההשתלשלות משא"כ בחי' סוכ"ע שלמעלה מהשתלשלות ואזי מעלה
ומטה שווים ממש לפניו וכשכיכה כאורה שווים ממש לפניו וע"י ההמשכה
מבחי' סוכ"ע שלמעלה משניהם שהוא בחי' חופה המקפת על החוה"כ וכמ"ש
על כל כבוד חופה עי"ז יכולים להתכלל יחד מעלה ומטה ממש דהיינו חו"כ
להיות גילוי למטה כמו שהוא למעלה ממש בשווה וכמשל המלך כשהוא
בחדווה ותענוג באיזו משתה וכדומה אזי יכול להשפיל א"ע לעבדיו השפלים
בתכלית כמ"כ ע"י השמחה שנמשכי' על החתן מבחי' גילוי הארה מבחי'
סוכ"ע שהוא בחי' חופה המקפת אזי יכול להיות גילוי עצמיות ח"ע למטה
ממש. אך עדיין צריך להבין לכאורה למה נצרך עוד להמשיך בחי' שמחה
מבחי' חופה הנ"ל גם להכלה דלכאורה לא הי' נצרך רק לבחי' החתן שהוא
בחי' חכים ולא בחכמ' כו' שיומשך ויתגלה למטה ממש א"א זאת כ"א ע"י
השמחה וגילוי אור שלמעלה ממנו והיינו מבחי' סוכ"ע כנ"ל וכמשל המלך
בעת השמחה שיוכל להשפיל א"ע לכל הנבזים והשפלים משא"כ הכלה שהוא
בחי' כנ"י ועלמין תתאין כו' תמיד תשוקתה בטבע לצאת מתוך החושך
וההעלם שהן עלמין דפרודא וליכלל למעלה בעולם אצי' ששם חיוהי
וגרמוהי כו' שהוא בחי' חתן כנ"ל וכמ"ש כלתה נפשי כו' ולמה נצרך עוד
להמשיך לה שמחה אכן כ"ז אינו אלא האהבה והתשוקה שתשוקתה לעלות
וליכלל למעלה וכמו האהבה והתשוקה שבכל נפש מישראל לצאת מתוך
החושך וההעלם כ"א לדבקה בו ית' שאינו אלא אהבה ותשוקה בלבד אבל הם
במהותם לגמרי משא"כ שיהי' בחי' יחוד חו"כ היינו שתתעלה בחי' הכלה
לגמרי לבחי' החתן בבחי' ביטל במציאות וכידוע שבחי' מלכו' בעלייתה
למעלה נעשה נקודה ת"י ולהיות ביטל ועל"י כזה א"א כ"א ע"י גילוי בחי'
שמחה על הכלה בגילוי הארה מבחי' סוכ"ע שלמעלה מהשתלשלות והוא ג"כ
בחי' שמחה של מצוה כו' וע"י כזה תוכל לעלות למעלה בבחי' יחוד וביטל
גמור עם בחי' החתן הנ"ל וכמו למשל עבדי המלך שרצונם ותשוקתם תמיד
לבא אל המלך החדרה ועכ"ז א"א להם זאת כ"א דווקא בעת השמחה שע"י
גילוי השמחה על העבד נעשה בו כח ועזו לבא אל המלך ממש וכמ"כ
למעלה בענין עליית הכלה שהיא בחי' כנ"י להיות מתייחדת עם בחי' החתן
ממש א"א כ"א ע"י גילוי שמחה מבחי' חופה גם על הכלה וזהו משמח חתן
וכלה דווקא אך כ"ז הוא עתה משא"כ לעתיד כתי' כמשוש חתן על כלה כן
שיש עליך אלוהיך פי' ששמחת החתן יהי' אז מן הכלה דווקא שממנה

'ומשך בחי' שמחה להחתן להיות כי הכלה שהיא בחי' כנ"י תתעלה אז
 למעלה מעלה מבחי' החתן ויהי' אז א"כ גם נקיבה תסובב גבר כו' שעלייתה
 יהי' אז לבחי' סוכ"ע והיינו ע"י מעשי המצוות שנשי' מקיימין עתה שנק'
 לבושי המלך למשל כשאוחזין את האדם בלבושי' שממשיכים ע"י את כל גופו
 למקום שירצה כמ"כ ע"י מצות מעשיות שנק' לבושי המלך ממשיכים בחי'
 מהותם ועצמותם ממש למטה בבחי' נשי' שיתעלו ויוכלל בבחי' עצמיותו
 ממש שלמעלה למעלה הרבה מבחי' החתן שהוא בחי' ח"ע שנק' ראשית
 הגילוי כנ"ל ואזי יהי' נשי' הם המשמחים את החתן כנ"ל וזהו שבברכה
 השני' שקאי על לעתיד מסיים משמח חתן עם הכלה דהיינו שאז יהי' שמחת
 החתן מהכלה דווקא משא"כ עתה כתי' משמח חתן וכלה שהוא בחי' שמחה
 על שניהם ביחד כנ"ל, וזהו כיצד מרקדין כו' שעתה הכל הוא בבחי' ריקוד
 שכמו שמרקדין שמרוחקין זה מזה ואח"כ מתקרבי' וחוזרי' ומתרחקין וכמו
 שני אוהבים שלא ראו א"ע זמן רב וכשנתקרבו ורואי' א"ע נעשה אצלם
 תענוג גדול כמ"כ עתה הכל הוא בבחי' רצוא ושוב עליי' וירידת שהיא בחי'
 ירידת בחי' מלכותו ית' למטה ונתלבש' בדברים גשמיי' שהוא בחי' ריחוק
 מקום ואח"כ כשמתקרבי' ועולה למעלה בבחי' רצוא ושוב כנ"ל נעשה מזה
 בחי' תענוג כנ"ל משא"כ לעתיד לא יהי' בחי' עליי' וירידת כלל שהם
 מבוררי' מלמטה וכמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר כו' ויהי' אז א"ח ע"ב
 נקיבה תסובב גבר כנ"ל ויהי' אז משמח חתן עם הכלה כנ"ל.

כמשוש חתן על כלה כן ישישי אלקיך כו'. הנה תשב"כ נק' בשם חתן
 ותושבע"פ נק' בשם כלה וכנסיי' נק' ג"כ בשם כלה. ולהבין הטעם
 למה אלו בשם חתן ואלו בשם כלה. והענין כי תושבע"פ נק' בשם כלה ע"ש
 שהיא בחי' מקבל מתשב"כ שאין בה מצד עצמה כלום רק שמקבל מתושב"כ
 כמו בחי' כלה כו'. וכנסיי' נק' ג"כ בשם כלה ע"ש כלתה נפשי כמבואר למטה
 כו'. והנה שרש נשי' הוא מבחי' אותיות כי כמו שיש ס"ר נשמות כמ"כ יש
 ס"ר אותיות המחיה ומהוה אותם וידוע דשרש האותיות הוא מן השכל דאבא
 יסד ברתא כו'. וזהו ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן עדן הוא בחי' חכמה
 עילאה כו' ונהר יוצא להשקות את הגן גן הוא בחי' אותיות ונהר הוא

ההשפעה שיוצאותי מן השכל לבחי' האותיות. והנה כנסי' נק' בשם כלה ע"ש כלות הנפש ובחי' ביטול שיש בכאו"א מישראל לאהבת ה' בכל נפשך ובכל לבבך ובכל מאדך ג"פ כל גי' כלה כו' ותושב"כ נק' בשם חתן על לשון חות דרגא שהוא המשכות חכמה עילאה בבחי' תשבע"פ דבר ה' זו הלכה בכל הדינים ובכל הפרטים איך שיהי' כו' והוא בחי' אור ישר שהוא המשכה מלמעלה למטה אבל בחי' כלה הוא להיפוך שהוא בחי' כלות הנפש לדבקה בו ית' בדביקה וחשיקה וחפיצה ותשוקה גדולה כאשר תוכל נפשו שאת כו' והוא בחי' או"ח בבחי' ביטול והתכללות כו'. והנה ע"י אתעדל'ת זו בנשי' למטה עי"ז אתעדל'ע שיהי' בחי' ביטול בבחי' האותיות שהוא שרש נשי' בשרשן שהיא בחי' חכמה עילאה והוא ע"י בחי' ביטול ואתכפיא למטה אפי' מעט מאחר שהם בגופי' גשמי' עי"ז אתעדל'ע בשרש נשמתם למעלה שהוא בחי' אותיות שם הוא הביטול ביתר שאת כו'. וזהו למען יזמרך כבוד ולא ידום ה' אלקי לעולם אודיך כו' ולא ידום בבחי' א"ס ששם הוא הביטול וההתכללות בבחי' עונג העליון שהיא חכמה עילאה לכך הביטול הוא בבחי' א"ס ה' אלקי לעולם אודיך ויש כזה ב' פירושים הא' הוא שע"י שלעולם אודיך למטה עי"ז אתעדל'ע כנ"ל. והב' הוא להיפך שע"י הביטול שלמעלה יומשך ג"כ למטה כו'. וזהו ויניחהו בגי'ע לעבדה ולשמרה שע"י הביטול האותיות בשרשן בבחי' חכמה עילאה ושיהי' המשכה אח"כ למטה עי"ז יהי' תוספת ברכה והמשכה בגי'ע שהוא ג"כ מבחי' אותיות ביו"ד נברא העוה"ב בה' נברא העוה"ז כו'. והנה ע"ז נאמר כי על כל כבוד חופה על כל כבוד שהוא בחי' החתן והכלה יתגלה בחי' החופה שהוא בחי' מקיף עליהם מבחי' מקיפים ואשר שם שוה החתן והכלה בהשואה א' והוא בחי' שמחת חתן וכלה כי שמחה הוא בחי' התגלות כמו למשל המלך שמתגלה ביום שמחתו והוא שיתגלה בחי' חופה בחי' מקיף השוה ומשוה כו' וזהו אחעט"ב שיהי' העטרת דוקא מבחי' כלה כו' וד"ל.

(ישעי' סג, טז)

כ' אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו כי אתה אבינו כו'. להבין מ"ש בפע"ח בדרוש פורי' שאז ה' הארת יסוד אבא בנוק' שלא ע"י ז"א (ע') בפרע"ח שבסוף ע' שנה של גלות בכל אז ה' מתחיל למעלה לעשות תיקונין

כדי להחזיר פכ"פ ואז הוא צריך הפלת דורמיטא בז"א שהוא הסתלקות המוחין מן הז"א ונכנסי' המוחי' תוך רחל ונתקנת פרצופה ועי"ז יכולה לחזור אח"כ פכ"פ כו'). והנה מרדכי הוא סוד האר' יסוד אבא המתגלה בהיותו ברחל וז"ש ויעבור מרדכי ומרדכי יצא מלפני המלך כו' וזהו לקחה מרדכי לו לבת ואמרז"ל א"ת לבת אלא לבית כי יסוד אבא נכנס ברחל והוא לו לבית ע"ש. והנה האר' זו של מרדכי אינה יוצאת רק בהיות סוד זמן דורמיטא, אמנם אח"כ כשהם חוזרי' פכ"פ ומסתלקי' נהי' דאו"א עם המוחי' מן הנוק' רחל וחוזרים ונכנסי' תוך הז"א כנודע אז מתבטל האר' זו של מרדכי כו' (וזהו בלילה [ההוא]). נדדה שנת המלך מלכו ש"ע כי חזרו המוחי' בו ונתעורר כו'). הנה ידוע שבין מאצי' לנברא צ"ל ממוצע והם ע"ס דאצי' שהם ממוצעי' בין בחי' מאצי' לנברא לברוא בי"ע געה"ע כו' מפני שידוע שאין בין בחי' המאצי' לנבראי' בערך הבע"ג לבבע"ג ויותר מזה לאין קץ וצריך להיות ע"י ממוצע והם בחי' ע"ס דאצי' והתגלות מדותיו ית' לא הוצרך כלל משום דאיהו וחיהי' חד ממש אלא לצורך הנבראי' בלבד כי הנה מבשרי' אחזה כשאדם בפ"ע א"צ להתגלות חכמתו ומדותיו משום דאיהו וחיהי' וגרמוהי' חד ממש אלא לצורך הנבראי' בלבד כו'. והנה ידוע שחכ' דאצי' נק' ראשי' הגילויי' שבה הוא עיקר התגלות א"ס ב"ה בכל העולמות עליוני' ותחתוני' (והטעם הוא משום שהתגלות א"ס ב"ה אינו אלא במקום הבטל ביותר במציאות וחכ' נק' כ"ח מ"ה בחי' ביטול במציאות ע"כ התגלות א"ס הוא בכח') וחכ' עילאה דאצי' הוא בחי' ממוצע והיא כלולה מן בחי' המאצי' א"ס ב"ה שהוא כלי לאוא"ס ב"ה כנ"ל ויש בה גם בחי' נברא ונק' חכ' תתאה דהיינו שרש בחי' חיות של כל נברא עליוני' ותחתוני' שבבי"ע והוא בחי' דיבור ורוח פיו ית' המחי' כל העולמות הנבראי' ונק' ג"כ אימא תתאה רחל עקרת הבית המנהגת את כל העולם כמ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחוק לנערותי' כו' וזהו בחי' ממכ"ע כו'. וידוע שבחי' רחל הנ"ל בחי' דיבור נק' כנ"י שהוא שרש כללות נשי'. כי הנה יש לה ג' מיני כלי' פנימי' אמצעי' חיצוני' הפנימי' שרש נשמות שבבריאה ואמצעי' שרש רוחות שביציר' ויציי' שרש נפשות שבעשי' (משום שדרך כלל נק' בי"ע בשם נר"נ נשמה בבריאה רוח ביציר' כו') וכל א' מישראל אפי' קל שבקלי' יש בו ניצוץ מנפש דעשי' שמלוכש בה האר' ממל' דאצי' מכלי' החיצוני' שבה ולכן בחי' דיבור וח"ת הוא בחי' ממכ"ע תלוי במעשיהם של ישראל כמבואר בזוה"ק אי סלקא נחתא בנינהון דישראל כו' ע"ש והנה ענין גלות השכינה כו' (כמ"ש גלו לאדום שכינה עמהם פי' אותו ניצוץ אלקי' שיש בכ"א מישראל

נק' שכינה מפני שיש בו האר' ממל' דאצי' כו' כנ"ל). ועתה צ"ל איך נתהוו בחי' דיבור להחיות העולמות מבחי' ח"ע הנ"ל שהוא הוי' סוכ"ע וכמ"ש ה' בחכ' יסד ארץ כו'. הנה מבואר בע"פ שבחי' נוק' דז"א מתחיל מחזה דז"א (וענין חזה דז"א כי החזה הוא נגד הזרועות שהם חסד וגבור' אהוי"ר) ואהב' אור הוא לכלי החסד כי החסד נק' כלי ואהב' הוא האור כמ"ש כי חפץ חסד הוא שמחמת אהב' הוא חפץ חסד כו' וכמ"ש במ"א ומן המוח יוצא ההמשכה דרך הגידי' ללב שהם המדות כמ"ש במ"א שליב נ"ח שבמוח נמשכי' ללב שע"כ גאי' לב ע"ש ל"ב נ"ח שמקבלת מן המוח כו') ומן הלב אשר שם הריאה מתחיל להיות בחי' דיבור שמן הריאה יוצא קול אל הגרון כו' כמ"ש במ"א נמצא שהתלבשות החיות מן החכ' אל הדיבור הוא ע"י מדות ע"י צמצומי' רבי' דרך נקבי' וחלונות.

והנה כשהיו ישראל במעלה עליונה בזמן הבית ה' בחי' זוי"נ בבחי' פכ"פ פ"י פני' שם הוא עיקר חיות האדם רוב חושיו ראי' שמיעה ריח כו' משא"כ מאחוריו ואף בחוש המישוש ניכר ההפרש שבצד פני' ירגיש אף דבר מה משא"כ מאחוריו החיות הוא מעט מזער כו' (ואף בבחי' המדות יש הפרש בין בחי' פני' כו' עד"מ כשהוא אוהב את חבירו יחזיר לו פני' ונותן לו וא"ל נותן לו דרך אחר כמאן דשדי בתר כתפוי וכן בבחי' הדיבור כו' לכן הזיווג הוא פכ"פ אבל אחר הזיווג זה הופך פניו לכאן כו'). והנה מדותיו ית' אין שום השג' לשכל אנושי בהם שאינם כלל ממהות וערך מדות אנושי ח"ו אפי' בחי' דיבור שלו כו' ואינו אלא לשבר את האזן ומבשרי אחזה. והנה מדותיו עליוני' חוי"ג דאצי' בבא להם הארה מח"ע דאצי' היו מאיר' אל בחי' נוק' בחי' מל' בבחי' פני' עיקר החיות כו' (וזהו בחי' פכ"פ) ואח"כ היא נעשה ראש לבי"ע ומשפעת למטה (כמ"ש בע"פ שמל' שבעליון נעשה עתיק לתחתון כו') ומה שיש בעולמות תחתוני' התחלקות במדות יום ולילה מזרח מערב כו' אינם אלא מבחי' אחורי' דמדות עליוני' אבא כו'. והנה כשאדם פונה פני' אל ה' בחי' פני' הנ"ל היינו התשוקה וחשק נפלא רק להתדבק בה' לבדו ואין זר אתו ובדברי עוה"ז הוא רק בחיות מועט בחי' אחורי' כנ"ל גורם למעלה ג"כ לחבר פכ"פ כי באתעדלית גורם אתדל"ע וזהו כמ"ש הזהר אי סלקא כו' בגינהון דישראל שבהם תלוי כנ"ל וגורם בזה שיאיר ה' פניו אלינו מלמעלמ"ט בבחי' פני' ולא בבחי' אחורי' כמאן דשדי כו'. והנה נז' בע"פ שעכשיו בזמן הגלות הנוק' מקבלת המוחי' שלו ע"י ז"א ממוחי' עליוני' ח"ע יסוד אבא בחי' סוכ"ע היינו לא שנה"י דז"א נעשה מוחי' לנוק' אלא מוחי'

זו"א עצמו שהי' לוקח מנה"י דאו"א עתה בבחי' דורמיטא לוקחת הנוק' אותן המוחי' כו' ע"ש. והנה בחי' דורמיטא הנ"ל הוא ענין הסתלקות המוחי' כמו בבחי' שינה ע' בפרע"ח והענין הוא עדי"מ כמו שהאדם יכול לדבר דברי חכוד שבמוחו בלי אמצעית המדות שבלב כן עדי"מ בחי' מל' דאצי' הנק' ממכ"ע המתלבש תוך כ"ע להחיותם ולקיימם מקבל חיות מחיי החיים העליוני' בחי' ח"ע סוכ"ע בלי שיתלבש תחלה במדות הנק' ז"א ולהשתלשל בצמצומי' רבים כנ"ל (ומה שנרא' לכאור' כסתרי אהדדי שממ"ש בפרע"ח משמע שהארה זו היא בסוף ע' שנה דוקא וממ"ש בע"ח משמע שבזמן הגלות מקבלת הנוק' לעולם שלא ע"י ז"א ע' בפרע"ח סוף פיג שתירץ ע"ז שאותה הארה מקבלת תמיד שלא ע"י ז"א אינו נכרת אלא לזמן ארוך לכן לא יצאה אלא לסוף ע' שנה ע"ש).

וז"ש ישראל בגלות כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו שזהו בחי' מדות בחי' ז"א לפי שאינה מקבלת עכשיו ע"י ז"א אלא כי אתה אבינו בחי' ח"ע אבא שמקבלת המוחי' מנה"י דאו"א שלא ע"י ז"א כו'. ויובן זה הענין יותר כי הנה ידוע שיש בכאו"א מישראל חלק אלקו' ממש אעפ"י שהוא בגלות חשך ואפלה ממש טרוד בהבלי הזמן אעפ"י הנה כשיאמין אמונה שלימה ואמיתי' כי אתה אבינו לבד בחי' סוכ"ע איך דכולא קמי' כלא ממש אפי' בלא אהוי"ר כלל רק באמונה פשוטה בודאי אכל עשרה שכינתא שרי' ממש ואור ה' שוכן עליו בבחי' מקיף וסובב עליו מלמעלה ובבחי' זו אין עוונ' מבדילי' כלל בין ישראל לאביהם כו' כמ"ש לה' חטאתי נושא עון זדוני' נעשו כזכיות כו' כי בבחי' סובב אין העולם מפסיק כלל וכמארז"ל גוים מרקדי' בהיכלו וכמשל זבוב המהלך בקצה הבית שאין תופס מקום כלל ובאמת אין המשל הזה אלא לשכל אנושי בלבד אבל באמת אין ערוך כלל העולם תפיסת מקום עליוני' ותחתוני' לגבי בחי' הוי' סוכ"ע ח"ע (וע"כ אף שהוא בגלות אעפ"י כשיאמין באמונה אמיתי' איך דכולא קמי' כלא בודאי אור ה' סובבו ומקיפו מכל צד כו'). ולע"ל כתי' כשינקום מאו"ה ילבוש בגדי נקם פי' תלבושת זו היינו שיתצמצם כ"כ צמצומי' עצומי' עד שיתלבש במדות עליוני' ומשם יוכל להתלבש בצמצומי' רבי' שיוכל להיות נקמה מגוים מרקדי' בהיכלו אבל לגבי עצמותו בחי' סוכ"ע אין תופס מקום כלל. וז"ש ואני תפלה אני שבתוך הגולה היא בחי' כנ"י היא עצמה בחי' תפלה שאין צריך להמשיך דרך מדות עליוני' אלא אתה אבינו אבא יסד ברתא אבל כשאינו בתוך הגולה אלא בבחי' פכ"פ צריכה לקבל מז"א בעלה כנו' נפשי בשאלתי כו' וז"א נק' בחי' תפלה ובגולה ואני תפלה עצמה י"ל התקשרות בח"ע כו' וז"ש בגלות כי אברהם לא ידענו וישראל כו' שעבודתינו עכשיו בזמן הגלות אינו בבחי' אברהם וישראל בבחי' מדות אהוי"ר אלא כי

אתה אבינו בחי' סוכ"ע כו' וכל עבודתינו הוא להחזיר למל' פכ"פ היינו שמחמת התבוננות זו כי אתה אבינו איך שהוא ממש סוכ"ע וכולא קמי' כלא ממש ולהאריך בענין זה יבא מזה לידי התפעלות אהוי"ר בחי' פכ"פ רשפי אש התשוקה לה' לבדו ואין זר אתו שהוא ענין נסירה להחזיר' פכ"פ כו'.

וּמִזֶּה יוֹבֵן עֵינֵי הַנֵּל בַּמִּשׁ בַּפְּרַעַח שֶׁשְׂצָרִיךְ לְתַקֵּן אוֹתָהּ צָרִיךְ הַפְּלַת דּוֹרְמִיטָא כּו' וְהָאֵרֶת יִסּוּד מֵאִיר בְּרַחֵל שְׁלֵא עַיִ זֵא זֵהוּ הַתְּבוֹנְנוֹת מִבְּחִי' סוֹכִיעַ וְעֵיזוּ יִכּוּלָה לְחַזּוֹר אַחֲכֵ פְכִיפֵ שְׁמַחְמַת הַתְּבוֹנְנוֹת זֹו תֵלֵד אַהוּיִיר שְׁזֵהוּ עֵינֵי חֹזֶרֶת פְּכִיפֵ כְּנִיל. וְיִוֹבֵן גִּיכֵ כֵל עֵינֵי הַנֵּל שֶׁהָאֵרֶת מֵרַדְכֵי יִסּוּד אֲבָא אֵינּוּ יוֹצֵא אֵלָא בְּזִמֵּן דּוֹרְמִיטָא אֲבָל כְּשַׁחֲזוֹרֵי פְכִיפֵ הַיֵּינוּ כְּשִׁמּוּלִידֵי אַהוּיִיר עֲבוּדַתָּם הוּא עַיִ אַהוּיִיר וְלֹא עַיִ אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה לְכַד וְזֵשׁ שְׁאֵז מֵתְבַטֵּל הָאֵרֶה זֹו שֶׁל מֵרַדְכֵי עַיִשׁ. וְזֵשׁ בְּלִילָה [הַהוּא] נִדְּדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא שֶׁהוּא מִלְכּוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּחִי' זֵא שְׁבַחֵי אַהוּיִיר הֵי בַּהֶעֱלָם בְּסוּד דּוֹרְמִיטָא אֶךְ בְּלִילָה הַזֶּה נּוֹלְדוּ וְנִתְגַּלּוּ כּו' כִּי חֲזָרוּ הַמוּחֵי דְאוּיָא בּוֹ וְנִתְעוֹרְרוּ כּו' וְהַמֵּל' מִקְבַּלַת פְּכִיפֵ עַיִ זֵא בַּעֲלָה כּו' וְדִיל. וְזֵהוּ שִׁיּוּחָנּוּן כִּיג הַעֲבִיר הַמְּעוֹרְרֵי עוֹרָה עוֹרָה לְמָה תִישֵׁן כִּי בְּאֵמַת אֵתָה אֲבִינוּ כְּנִיל רַק זֵא בְּחִי' דּוֹרְמִיטָא כּו'. וְזֵהוּ כִי נִפְלְתִי קִמְתִּי פִי בַּעַת נִפְּלִיָה עֲצֻמָּה קִמְתִּי הֵי לֵה קִימָה גְדוּלָה שֶׁמִּקְבַּלַת מוּחֵי דְאוּיָא שְׁלֵא עַיִ זֵא גַם נִפְּלָה לֹא תוֹסִיף קוּם פִי שְׁאֵינּוּ יִכּוּלָה לֵהיּוֹת קִימָה גְדוּלָה יוֹתֵר מִן עַת הַנִּפְּלִיָה שֶׁמִּקְבַּלַת הַמוּחֵי דְאוּיָא כּו' כְּנִיל וְדִיל.

(ישעי' טו, א)

הַשְּׁמַיִם כְּסֵאֵי בְּחִי' תְּשׁוּבָה עֵילָאָה פִי כְּסֵא הוּא עֵינֵי הַשְּׁפִלוֹת הַגּוֹף וְהַמְדוֹת הֵנָּה אֵיטָא בְּתִיקוּנֵים שְׁבַאצִּילוֹת אֵיְהוּ וְחִיּוּיָהּ וְגֵרְמוּהֵי חַד בַּהוּן.

וְהֵנָּה נִרְזָן יֵשׁ לָהֶם בְּחִי' כְּלֵי הַיֵּינוּ אֹור פְּנִימֵי שֶׁמֵתְלַבֵּשׁ בְּכֵלֵי וּבְחִי' חֵי וִיחִידָה אֵינּוּ לָהֶם בְּחִי' כְּלֵי רַק שֶׁהֵם בְּבַחֵי מִקִּיף לְכַד לְמִידּוּם

דצלם וצריך להבין מה נק' בחי' כלי המשל הוא מבחי' חכמה הנה האדם שיודע ומשכיל איזה חכמה כמו תכונה ודומי' מה שמשכיל ומבין דבר פרטי הוא רק בחי' לבוש וכח השכלי שמבין הדבר הוא בחי' כלי להתפשטות הנפש ולכן יש בו שינויים פעם הוא בגדלות וכו' ופעם הוא וכו' כשמוחו הוא מבלבל אבל בחי' האור הארת הנפש השופעת ומאיר בכח השכלי וכן הוא בהמדות ג"כ כי המדות הם ג"כ כח הנפש רק שנמדדים ע"י בחי' הממוצעת שהיינו חביד' דהיינו מדות חסד להשפיע הוא בחי' כלי והתפשטות הנפש המאיר הוא בחי' אור אך בשכל יוכל להבין הדבר היטיב וזה הכל כהנפש אבל בהבורא הוא למעלה מבחי' אור היינו איהו וחיהו היינו הוא בחי' אור וגרמוהי היינו בחי' הכלי חד בהון כמו בנפש הארת הנפש ובחי' כח השכלי וזה הכל בבחי' נר"ן אבל בבחי' חי' ויחידה אין להם בחי' כלי להתלבש בה.

והנה איך יכול להתהוות ממדותיו ית' בחי' נברא ג"ע יושבין ונהנין מזיו השכינה לאו דאית לך צדק ידיעא כו' בחי' חכמה ומדות ביו"ד נברא העוה"ב וכו' רק לגבי הנבראים [נק'] חכמה ומדות שהם מקורים להם ואך איך יכול להתהוות מבחי' חסד דאצילות בחי' נברא שאין ערוך כלל [בחי' חסד שאצל האדם שמתפעל מאהבתו ורחמנותו] לגבי האדם שמתפעל מאהבתו ורחמנותו שאין ערוך חסד להם) כמו בחי' מים שנק' חסד ובחי' כסף שנק' ג"כ חסד לגבי מהות החסד שבנפש וכן בחי' גוונים וכו' וכמ"ש ואנוכי עפר ואפר וכו' לכן כל הנבראים לא השיגו רק בחי' נה"י בהתלבשות הברואים כמו יחזקאל שראה כו' היינו נה"י בחי' תולדה וגם זאת ע"י מסך מבדיל ומשה זכה לבחי' חו"ג היינו ג"כ בבחי' אחוריים וכמ"ש וראית את אחורי ופני לא יראו ואיך יכול להתהוות ג"ע יושבין ונהנין מזיו השכינה רק ע"י הפרסא מסך המבדיל כו' בבחי' יחידה שאין לה כלי היינו כתר שסובב ומקיף מראשו ועד רגלו ומבדיל בין אצילות לבריאה ונעשה פרגוד ומסך. והנה בחי' יחידה הוא מקיף בכל המקומות בשוה בכל צד וזהו ת"ת דאמא שמים חו"ג הנעשה כתר לזו"ן וע"י יכול להיות בחי' כסאי כי הוא הסבה והוא עצמו ג"כ הכסא בעצמו שנפל הגוף בבחי' אחוריים וכלים ומאירים המדות דרך המסך שיוכל להיות השפעות חסד בחי' זו וכו'.

והנה בין אריך לאצילות ג"כ יש בחי' פרסא ת"ת דאריך כתר לאו"א וזהו ע"י תשובה עילאה בחי' מאודיך בחי' רעותא דלבא בחי' כתר שאינו מתלבש בכלי בחי' יחידה והיינו למשל כמו שמוליכין לדון דיני נפשות אין

לו שום דעת ורצון. רק דבר זה ונק' בחי' יחידה י' יחידת נקודת הלב המכוון אבל כשיעסוק בפרנסה ברצונו אעפ"כ יכול להיות אצלו רצון אחר ולכן פעם נק' בחי' תשובה עי' לאה בינה ופעם כתר היינו ת"ת דאמא הנעשה כתר לזו"ן וזה ע"י אתערותא דלתתא אתערותא דלעילא השמים כסאי והארץ היינו בחי' שוב להשפיל א"ע מי אנוכי להתקרב וכמ"ש ויראו מגשת אליו וגם התורה ירדה ונתלבשה בלבושים גשמיים רק בחי' שום תשים עליך מלך מעורר למעלה שיורד' מדת מלכות להחיות נבראים והתורה יורדת ג"כ בדברים גשמיים כמו ציצית ותפילין צמצומים כי בנין מל' מהגבו' וז"א מהחסדים כי בחי' מל' אין מלך בלא עם דינא דמלכותא דינא עולת תמיד אש תוקד אשא תכלא דאכלא ושדי כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו להודיע לבני האדם גבורותיו ופעם נק' בהעלותך את הנרות כי יש כמה מיני צמצומים וזה הכל ע"י אתערותא דלתתא בבחי' רעותא דלכא מעורר רצון העליון בחי' כתר כי יש רצון תחתון הנמשך מהמדות למשל דבר שאוהב רוצה אותה כי אהבה לשון אבה אבל רצון העליון היא למעלה מהכלי בחי' ממעמקים קראתך וזהו שמים אש ומים בחי' רשפי אש בחי' רצוא ושוב בחי' מים ולמעלה ג"כ יש בחי' רצוא ושוב בחי' שמאל דוחה וכן עד רום המעלות.

הנה בחי' ג"ע הוא רק לפי שעה ועיקר הגמול הוא באלף השביעי למחר. לקבל שכרם כי הנה הזמן הכל הוא ע"י אתערותא דלתתא אתערותא דלעילא לפי ערך המין שהוא המשכות המ"ד לפ"ע המוחין הוא הכתר רק שכתר דז"א האמור למעלה הוא בחי' גדלות ובראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית וישראל עלו במחשבה תחילה שיעוררו מ"ן. אך לע"ל כתיב וגבה מאוד עליו אתערותא דלתתא וזהו השמים החדשים אשר אני עושה וכו' עומדי' לפני תמיד עומדים לפני הפרסא נשמות גבוהות מבחי' עתיק שלא [נכללן] באדה"ר כלל, אך השמים והארץ דכעת לא שיתבטלו לגמרי רק שהם ג"כ יעמדו לפני כי כעת הכל בירורין אבל לע"ל שלא יהי' מה לברר יעלו הם ג"כ לפני וכן יהי' זרעכם ושמכם זרעכם הוא בחי' זריעה שזורעים לע"ע זורעי' על כל מים חיים משלחי רגל השור והחמור כי בצדיקים כבר נזרעו ובעי' זורעים תמיד ושמכם הוא בחי' ויעש דוד שם היינו הארץ כו' יעמוד ג"כ לפני וד"ל.

ורצון: שם: ודמיון.

יחידה יחידת: בכת"י יש תיבה בלתי ברורה.

(ישעי' טו, כג)

והי' מדי חדש, כתי' כל הנק' בשמי פי' אדם כמי' דמות כמראה אדם מלמעלה. הנה ביום המעשה מכלל שר"ח אינו נק' יום המעשה וכתי' ששת ימי' תעשה בכלל ור"ח ככלל שהרי הוא מותר בעשיית מלאכה, הנה שייב הם ו' מדות דאצי' יומי' עלאי' ולפי שנמשכים מהחכמה נק' ימי בראשית בחוכמתא ולהיות שנמשכין בבחי' דיבור העליון עלמא דאתגלייא להחיות ביי' ע"כ נק' ימי המעשה וז"ס עושה בראשית שהחכמ' הנק' ראשית באתה לידי עשי' כי בראשי' נמי מאמר הוא, והנה לי'ט מלאכות שבימי החול הם הזורע והחורש דש וזורה ובורר הכל לתקן הטוב ולהפרידו מהפסולת ועדז' בעבודת ה' בירורי' והעלאות מסיבת המעשה כמו שיתפלל בכח המאכל ויתן צדקה מיגיעו שעז' יתעלה ניצוץ מרפ"ח שנפלו בשבה"כ ויתגלה אלקותו ית' בעשי' גשמיות וז"ש לכבודי כו' אף עשיתו כלומר גם במו"מ דעשי' יהי' גלוי אלקות להקרות בשמו ית', ועדז' למעלה ו' מדות עליונות יורדי' ע"י המל' לברר בירורי' בעה"ד טו"ר בט"ל מלאכות הנ"ל, אבל בשבת כתי' שבת לה' שאינו נק' יום המעשה כלל להיות כי בשבת הוא עליות הברורי' שנבררו בימי החול והוא בעלי' ממטה למעלה בהיפוך מימות החול שהן ממעלה למטה בעולם הדבור להיות מלך כמי'ש דבר מלך שלטון ל' הנהגה כמו ידבר עמים משא"כ בשבת כתי' מדבר דבר למעלה מבחי' הדבור והממשלה בעולמו' אלא גדול ה' בעיר אלקינו כד יתיב על כורסייא מלך רב איקרי משא"כ כשירוד' בביי'ע מלך זוטא איקרי והיינו בחול וכמו בן כפר שרואה המלך ומתבטל כך הם בביי'ע אבל באצי' כבן כרך וז"ש בתפלת שבת ישבעו ויתענגו ולא בחול שבחול העיקר שפיכת הנפש ועבודה כנ"ל, ואעפ"כ בכל יום יש הארה קצת משבת ומתחיל מויברך דוד עד שבק"ש וש"ע מאיר בכני' מהשבת והוא העונג מההתבוננות באחדותו ית' באמרו אחד (אחר קדימת המרירות) וז"ש מי שטרח בע"ש שצריך להכין בחי' שבת בכל יום בתחלה ומ"ש בקבלת שבת לכה דודי הוא המשכת כח ועז' מהסוכ"ע לכני' שתוכל לעלות כמי'ש משכני כו' וז"ש שמש בשבת צדקה כו' כי בחול בחי' חולת אהבה ולכן נק' ת"ח מריעי כמו החולה חולי אהבה כשאינו משיג והגילוי שבשבת רפואה הוא כמו המשיג מה שחשקה נפשו והי' צדקה לעניי' וזהו דמצלינן אקציר' בשבת וגם לכני' למעלה נק' רפואה ומרפא בכנפי' הגילוי דשבת כו' בחול אומרת סמכ... כו'.

(ירמ"י ב, ב)

חורת אדמור ירמ"י א' הפטורת מטות

כה אמר ה' זכרתי כו' ותאמר ציון עזבני ה' וה' שכחני והנה הזכירה כתיב קודם שציון אומרת שכחני, והענין להבין הלא אין שכחה לפני כ"כ וכו' אך הענין דלא כתיב שכח אותי רק שכחני שעשה השכחה אצלו ע"ז אמר אע"פ שעשיתם דבר ששוכח יש דבר שמוכיר לך בחי' חסד נעוריק לכתך אחרי במדבר, ולהבין איך שייך הליכ' נגדו ית' שמכה"כ, והענין כמו למשל אב שמנסה את בנו מרחיק א"ע ממנו ואם הבן צועק ואינו נעתק ממקומו לרוץ אחר אביו ה"ז טיפש והבן חכם כל מה שמרחיק יותר רץ אחר אביו יותר כך כל איש מישראל ידע כי כל הרחקות שיש לו כמו שאינו יכול להתפלל וללמוד אינו אמת כי באמת קרוב ה' ואחוריים הוא בבחי' פנים ואין מרחיק א"ע באמת ממנו רק מנסהו כמו במשל כל מה שרץ אחריו יותר נראה חכמתו יותר ג"כ. בנמשל כמ"ש כי נער ישראל ואוהבהו שנמשל ישראל לנער כו', והנה כל כוונת האב שיהי' אח"כ התקרבות יותר שרואה חכמת בנו כמור"כ כל איש ישראל צריך לעורר האהבה מסותרת תעלומות לבו הנק' נקודת הלב ונק' ובכל מאודך כמו בגשמיות כשנוגע בעצם הנקודה יכול להתעלף כמור"כ ברוחני נק' נקודת הלב כנ"ל וזהו לבבתי אחותי כלה לבב תני תנהי' ליבך רחמנא ליבא בעי ואח"כ נעשה לבבתי למטה כנ"ל במשל אך תחילה צ"ל נקודת לבו לה' לבדו וזה לא יכול להיות רק מחמת הרחק וד"ל.

וללהבין איך נעשה מהרחקה התקרבות יותר דהנה כתיב זה שמי לעולם כו' שמי עם י"ה שס"ה כו' ולהבין למה מצוות ל"ת נק' שמי וי"ה עלמא דאתכסיא והענין דישראל נק' רעותא. דכל איש מישראל מוכרח לקיים כל רמ"ח מצוות ל"ת. ואם לא מקיים מוכרח לבא בגילגול כי לא ידח ממנו נדח וכשמקיים כל ניצוץ שבישראל נבלע באבריו העליונים ונק' זה אכלו רעים שתו ושכרו דודים אכלתי יערי עם דבשי כו' ישראל מפרנסין כו' את קרבני לחמי אכילה ממש והן רמ"ח המשכות כנגד רמ"ח מ"ע כמ"ש ועל הכסא דמות כמראה אדם כי כל מצווה נק' בחי' זריעה כמ"ש שש שנים

ג"כ: בכת"י 996 ניתוסף: כו.

תנה: שם ניתוסף: לי בני.

רעותא: שם: רעיית.

ל"ת: שם: עשה.

באבריו: שם: באברים.

תורע שדך זורע צדקות זרעו לכם לצדקה וכל המצוות נק' צדקה כמ"ש וצדקה תהי' לנו כי צדקה נק' לבוש כי כל פרוטה מצטרפת לחשבון גדול וכמ"ש וילביש צדקה כשריון מה שריון עשוי מטבעות אחוזים זב"ז טבעת בטבעת ואין חרב יכול לשלוט כך כל מצוה הוא מקיף ולבוש רצון כו' והנה להבין ענין זריעה אצל המצוות והענין כמו זריעה שצריך לעכול הגרעינים עד עצם הנקודה ואז צומח מכח דבר ה' תדשא הארץ דשא וכו' וד"ל. וזהו רעיתי וד"ל אך עוד יש בחי' שנק' יונתי שאינה ניזקקת רק לב"ז שיכול איש מישראל לקשר א"ע לצד אחר והענין דכתיב נבלע ישראל בגוים ואכל את ישראל בכל פה ולהבין זה היטיב הנה מחשבתו של אדם הוא נצחית והיא חלק והארה מנפש כהדין קמצא כו' ולהבין כשאד' יוצא ממח' למח' אי' המח' ראשונה אך הוא בחי' מקיף וכשהאדם מחשב דבר שהגוי מחשב נק' נבלע ישראל בלבושים צואים וד"ל ואכל את ישראל בכל פה כו' כי יש כמה בליעות ואין עת להאריך והנה אע"פ שיש רק שסיה ל"ת הוא שאנוי יכולים להעלות אותם לקדושה אבל היתר הוא מלשון ניתר הקשר שיכול לעלות אבל כ"ז שלא עלו הוא שוה ממש לאיסר וניבלע בגוים ממש ואין חילוק בין היתר לאיסר שאין יכול לעלות וזה ל"ת הפרד מעלי' וכל דבר שאסור לעשות אסור בדיבור ומחשבה כמ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם הרהורי עבירה קשים מעבירה אדרבה במחשבה פוגם יותר שהוא עלמא דאתכסיא וזהו ויתר הקב"ה על ג"ע ועל ע"ז ולא על ביטול תורה כי ע"ז הי' להם ע"פ טעות וג"ע הי' רק בשעת תאוה ולא פגמו רק בעלמא דאתגליא שאברים עומדים ושורים על מקום א' אבל בעלמא דאתכסיא לא פגמו כלל רק עשו פירוד ביניהם בין עלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא וזהו אותי עזבו ותורתי שמרו וכתוב ולרשע אמר ה' מה לך לספר חוקי אך הענין כנ"ל וזהו ל"ת להפריד ולשמור עלמא דאתכסיא ולהסיח דעתו מרצון אחר ואתכפיא ס"א ומחמת זה נתגלה נקודת הלב ולא יכול לבוא רק מחמת הרחק וד"ל.

וזהו בארץ לא זרוע שיהי' הלאו זרוע שכמו שהמ"ע עושים זריעה כנ"ל כן הלאו עושה זריעה והלאו גבוה יותר מההון כמ"ש תחילה סו"מ ואח"כ וע"ט והענין דהנה למעלה יש ג"כ לאו והן כמ"ש להנחיל אוהבי יש אוהבי הוא בחי' רמ"ח מ"ע ובחי' יש הוא ש"י עולמות עוה"ב יש מאין וד"ל, בחי' זיו והשגה אבל החכמה מאין תמצא אין עוד שאין בו השגה ולית מתבי"כ אין יכולים להמשיכו לא בחסד ואהבה ומעשים רק בלאו היסח הדעת אתכפיא ס"א אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא וד"ל, וזהו חינוך נימכרתם ולא בכסף

תגאלו כסף הוא מלשון אהבה רק כי פדה ה' את יעקוב כו' גאל ישראל משא"כ מצוות הוא יש ממשיך למעלה כנ"ל וד"ל לכתך אחרי במדבר הענין דיש קליפה וקדושה קליפה הוא מה שכלבים צועקים הב הב ממשיך אצלו וקדושה הוא השפעה חוץ ממנו ואתה מחי' את כולם ואע"פ שהתורה הוא ו' סד"מ הכל בגשמי' המשל לזה צדקה למשל מי שמוצא מציאה ושוטחה שלושים יום כדינו פטור מכל המצוות וזה הבגד גופא אם הי' שלו ויעשה כן אינו כלום מפני שזהו אצלו וזהו חוץ ממנו וזה כלי עבודה הכל להיות חוץ ממנו וד"ל ולכן צדקה גדולה מכל המצוות כי זהו חוץ ממנו וד"ל וזהו לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרוע מפני שאינו שלך רק אחרי וד"ל והנה כשאב עומד עמו פב"פ אינו צריך לילך אחריו רק כשעומד אב באחוריו וד"ל ואח"כ יהי' לעתיד יאיר ה' פניו אתנו פב"פ למהוי אבי"א.

ביאור על התורה הנ"ל

הנה מבשרי אחזה אלוה דהנה כח המחי' בנפש אינו מושג כלל רק תנועות מהנפש מגלה אותו ולא אותו הכח רק החיות שמחי' אותו לבד מגלה אבל החיות מצד עצמה אינו מושג רק החיות שמחי' אותה היא מגלה אף שבאמת הוא היפוך מהחיות כי השגה הוא היפך אלקות שאינו בהשגה אך המשל כמו הגוף שהוא היפך הנפש רק שממנו נראה הנפש כך הנפש ממנו נראה החיות שמחי' אותו והנה כ"ד שנברא מאין סוף שיהי' דבר מוגבל צריך צמצום לזה והנה הצמצום וההסתר הוכרח להיות במקור וזהו דבר המקשר החיות אל הכלי אע"פ שהחיות הוא היפך הנפש והגוף וצריך דבר לקשרם אך המקשר כנ"ל שההסתר גופא הי' במקורו כמו למשל שנתאוה הקב"ה להיות לו דירתו בתחתונים להיות אין עוד והוכרח להיות דברי' דבלא"ה לא שייך לומר אין עוד וזהו הוי' הוא אלוקינו דבלא אלוקינו לא שייך לומר הוי' וד"ל אי"כ הצמצום וההסתר הוא החיות וההוי' שנתהווה כל דבר והוכרח להיות הסתר זה במקור ישראל עלה במח' ועלית הרצון הוא ההסתר וד"ל ועשה הקב"ה שני בחי' הסתר א' הוא הנפש חב"ד ומדות והם היפך אלקות כנודע אך מזה נראה האין עוד ונראה ממנו אלקות כמו למשל הגוף שאין

לו רצון ומה שרצוני. א' נראה מזה בחוש הנפש ועשה הקב"ה הסתר שני היפוך ממש ואינו דומה לגוף שבגוף אין רצון וכאן יש רצון נגד אלקות ועיז נאמר וה' שכחני והנה דבר זה מוכרח להיות במקור כנ"ל וא"כ מוכרח להיות דבר המחי' אותו ההיפוך והענין כדי שיהי' אין עוד וכו' וא"כ החיות שלו הוא פלא. וזה עיקר רצוני שיהי' הן ויהי' נראה לאו וזהו מל"ת הלאו כיוון שמדחה ועוקר רצון השני אתכפיא ס"א ואסתלקא יקרא דקוב"ה לעילא ונתגלה אין עוד אמת כיוון שעיקר הרצון כנ"ל אי"כ זהו רצוני האמיתי והכלי הוא רצוני האמיתי אך מצד עצמו כמו שהוא ברצון אחר הוא היפוך אבל כששובר הכלי אי"כ זהו רצוני הכלי כנ"ל ונתגלה באמת רצוני שאין עוד אמת ואינו בהשגה והוא נקודת לבבו וזהו שלי"ת נק' שמי שזהו שמי ממש וכן כוונתו הכלי ולשבור אותו בכל דחי' שעולה ברצוני ומדחה וכן ודיברת בם ולא בדברים בטלים וכן במח' שמח' אינה יכולה להיות בלא אותיות וזלעז"ז אם אינו מחשב בתורה מוכרח לחשב בדברים בטלים ונבלע ישראל בגוים ממש וד"ל ומדחה אותו שאינו רוצה להיות שיהי' נבלע ישראל בגוים שהוא היפוך אלקות ממש ושומר בחי' י"ה עלמא דאתכסי' ונק' בחי' זו משפיע חוץ ממנו שרוצה הלאו שהוא המ"ע שאינו שובר הכלי בחי' ממשיך אצלו רוצה ההן בחי' זכרי שהמצווה בעצמה כגון קלף של תפילין הוא דומם הסתר ממש שאין נראה בה אלקותו כמו בנפש ואח"כ כשלוקח אותה לתפילין וכותב בה קדש והי' כי יביאך ומלביש בה רצה"ע אך ההסתר בשלימות כמו קודם וזהו זכרי שמזכיר שיש בה רצון אך ההסתר הוא בשלימות כי גם כשעושה המצווה הוא בשלימות אעפ"כ ההסתר הוא בשלימות הכל כמו קדם משא"כ במל"ת שובר הכלי שלו ורוצה הלאו ונראה האין עוד כיוון שאינו רוצה ההסתר נשבר הכלי וממילא נתגלה אין עוד אמת כנ"ל כיוון ששובר ההסתר כמו שהי' מקודם ושובר אותו ואינו בשלימות וד"ל והנה המצווה נק' בחי' זריעה כמו זריעה שצריך לכל גרעין לעכל ואח"כ נעשה מהות אחר כמו"כ צריך לעכל תחילה כשלוקח ומניח הטלית שהעיקר הוא רצה"ע ולא ההסתר ואח"כ נעשה מהות אחר ונבלע הניצוץ באברים עליונים כי המצוות נק' אברין דמלכא דהנה מלך נק' סוכ"ע כמ"ש וישב ה' מלך לעולם וכמו איבר שממנו נראה החיות ומצד עצמו אינו כלום כן כל מצוה הוא מדמצ"ח וד"ל וישראל נק' אברין דשכינתא לשון שוכן בתחתונים שהם ממשיכים כי א"א להניח תפילין בלא יד וראש וד"ל וזהו אברין העליונים רמ"ח המשכות שנראה האין עוד שממשיכין במ"ע שמלבישים בהם והנה להבין איך עיקר

הרצון הוא בתפילה ותחילה הוא כובד ראש ואח"כ אהו"ר ותורה וכן באמצע היום צריך מרירות והוא ג"כ עקירת הרצון מקודם וד"ל. וזה לכתך אחרי שהוא בחי' חוץ ממנו ע"ש בהתורה גם פ"י אחרי הוא יתן עיניו למטה שהוא בחי' אחוריים רחוק מחיי החיים ואח"כ התבוננות שאין עוד ולית מתב"כ וד"ל.

כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך לכתך אחרי כו' ותאמר ציון עזבני ה' וה' שכחני אע"ג דאין שכחה לפני כסא כבודך אבל מצד השראת אלקות שבתוך נפשות בני' השוכן אתם בתוך טומאתם שייך בחי' שכחה שנוק' אין לה דעת והרי היא בבחי' נפילה לפרקים כידוע וזהו וה' שכחני מצד עצמות ולא מצד עצמותו ולכן לא נאמר וה' שכח אותי וד"ל. והנה אע"פ שמצד בני' יהי' בחי' שכחה ונפילה לפרקים אבל מ"מ תמיד תהי' הארת בחי' סובב כ"ע בכל נפש מישראל והיינו בכל מאורך והוא בחי' נקודת הלב שלמעלה מן הדעת והוא אמיתי' מסירת מהות הנפש שהוא הרצון לה' לבדו ואין זר אתו ח"ו כי עמך לא חפצתי כלום, וענין נקודת הלב ששרשו מהות הנפש שהוא הרצון אנו רואים במילי דעלמא כשיתפעל האדם מאיזה דבר שיהי' מאד מאד נגד רצונו או שיהי' הדבר תכלית אמיתית חפצו כו' יכול להיות שמגיע ללבו מאד עד שיגע בעומק נקודת לבבו עד שיצא מחושי הגוף ויתעלף כו' כמו"כ ענין המואס יקץ בחייו עמך לא חפצתי מפני התקרבות הרצון לה' לבדו כנ"ל, וזהו זכרתי לך חסד נעורייך אהבה המצומצמת שלך אביא אותה לבחי' זכירה למעלה בחי' עלמא דאתכסייא שאין שם שכחה כו' וע"י מה ע"י לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה, דהנה עד"מ כשהאדם רוצה לנסות בנו הקטן וחביב לו אם עמוקה חכמתו ואם נאמנה אהבתו אליו מסתיר עצמו הימנו ומסתלק ממנו אם תינוק טיפש הוא לא יבין שהרחקה זו אינה אמיתית וסבור שהיא אמיתית' ולא יוכל להגיע אל אביו לעולם ויבכה ולא יבקש כלל את אביו והרי גם אהבתו אל אביו אינה בשלימות אבל תינוק חכם מבין שהרחקה אינה כ"א לנסות אותו ושע"י התאמצותו לבקש את אביו תתוסף אהבת האב בכפליים כי זה הי' כוונת האב מתחלה כו', ע"כ לא יבכה כלל כ"א תיכף בהסתלקות האב ממנו ירוץ אחריו לבקשו בכל נתיבות שדרך רגלי האב ואע"פ שאינו רואה פני האב כ"א אחוריו מ"מ ישתדל בכל כחו לבקשו שע"ז כשהאב רואה עוצם התקשרות התינוק אליו לבקשו כי כ בחושך כשאין מאיר לו פניו כו' אזי מחזיר האב פניו אליו בהארה רבה

ואהבה רבה בנשיקין כפולים פי' שתתגבר האהבה בכפליים מכמו שהיתה מצד ההרחקה שהיתה האהבה טמונה ומכוסה בהעלם בכוונת ההרחקה ועתה נתגלית מן החושך לאור כו' ועפ"י משל הזה יובן למשכיל ענין המניעות הידועי' המונעי' בשעת התפלה גילוי נקודות הלב בחי' בכל מאורך בחי' זכירה אשר לא ימוט לעולם (כי כתר דרחל תמיד נצב בשמים כידוע) שהוא בחי' ההרחקה שמתרחק ה' מלהתפס בגלוי במוח או בלב אדרבה מאד קשה להעמיק הדעת או התפעלות הלב כו' וענין הרחקה זו אינה אמיתי' כ"א בכדי לנסות האב מ"מ אף בחושך לא ימנע מלהשתדל בכל כחו עוז ותעצומות ללכת אחרי ה' במדבר דהיינו לאחר התבוננתו דכולא קמי' כו' וכי ראוי שתכלה אליו נפש כל חי אף שאין לבו נתפעל ברשפי אש בזה מ"מ יחזיק במעוזו להיות כל היום דבוק מחשבתו ודבוריו במהות חכמתו ית' שהיא התורה ע"י התבוננות זו שהחליט בדעת בשעת התפלה, ואף שעניני התו' הם צמצומים בעניני' גשמי' בחי' אחוריים מ"מ ישתדל בכל כחו ללכת בהן ולהגות בהן כל שעה וע"י השתדלות' אחרי ה' בהרחקה זו תגבר אהבת האב אליו בכפליים ויבא לכלל נקודת הלב בתפלה שהוא בחי' טובב. והנה להבין ענין זה על בוריו דהנה כתי' זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור שמי עם י"ה בגימט' שס"ה ל"ת וזכרי עם ו"ה בגימט' רמ"ח מ"ע, ויש להבין מדוע יהי' מניעות האיסור בחי' סור מרע בחי' י"ה ובחי' עשה טוב שהוא עשיית המצות בחי' ו"ה לבד דהנה מצינו שיתר הקב"ה על ע"ז ועריות כו' ולא ויתר על ביטול תורה בזמן בית ראשון להיות כי כנסי' נק' רעייתי שמפרנסין לאביהם שבשמים ע"י מעשה המצות רמ"ח אברים דמלכא נבלעים ומתקשרים באברי' עליונים כמבואר במ"א ונק' כללות המצות בשם צדקה וילבש צדקה כשריון קשקשי' לקבל חץ כו' אבל את זלעז' עשה האלקים ענין הבלעת הקליפות החיות אלקות השוכן אתם בתוך טומאתם דכתי' נבלע ישראל בגוים ע"י התקשרותם בדברי' ויאכלו את ישראל בכל פה בכל מיני בליעה וזהו יונתי שאינה נזקקת ומתקשרת אלא לב"ז לבד וזהו ענין שס"ה ל"ת מניעת ההשפעה שלא יושפע לחיצוני' ע"י התקשרותו אליהם בדבר איסור, ואפי' בדרך היתר אם לא יוכל להיות ממנו חיות לעבוד בו ה' כמו דברי' בטלי' שאין מו"מ כו'.

והנה באמת עיקר ענין סומ"ר ומניעת ההתקשרות לחיצוני' הוא במחשבה דווקא כי היא פוגמתו ביותר ועלולה לקבל הטומאה בתחלה יותר משאר כחות הנפש, כי שאר כחות אינן פועלים בתמידות כ"כ כמו שהיא פועלת תמיד אשר אין רגע בלי מחשבה משוטטת באיזה ענין, ולהיות כי עיקר מהות המחשבה אף שהיא לבוש הנה היא ממהות הנפש בחי' מקיף ולכן כל מח' שחשב באיזה דבר אף שחלפה והלכה לה לא תאבד לעולם אלא

קיימת היא כי היא נצחית מאחר שהיא ממהות הנפש ולכן אם היתה בדבר איסור או בהיתר שאין לו עלי' אח"כ בולעי' אותה הקליפות והיתה להם לחיות גמור יותר מבשאר כחות הנפש להיותה מבחי' עלמא דאתכסייא ושרשה חו"ב בחי' י"ה ולכן כל עיקר השמירה שלא יושפע לחיצוני' הוא במחשבה דוקא להסיר דעת מהרהורי עבירה הקשין מעבירה מפני היותן פוגמי' בבחי' עלמא דאתכסייא בחי' י"ה שבנפש האלקי' ובזמן בית ראשון שלא הי' ביטול תורה והי' תמיד מחשבתם קשורה בעניני' התורה מהות חכמתו ית' ולא נפגם בחי' י"ה שבנפשם אלא שחטאו בעי' וגיע' וכו' לא חרב בהמ"ק אבל בביטול תורה שהלב פנוי מן החכ' הרי המחשבה פנויה ומהרהרת בדברי' בטלים כי נמשכת תמיד מאחורי' דתבונה וחו"ב תרין ריעין דלא מתפרשין פי' כח השפעת השכל הנק' משכיל על דבר המביא תמיד לגילוי ההבנה הנק' בינה זיווגיהו תדיר ולכן גם המחשבה שנמשכת מיני' ובי' מן הבינה שהרי נראה בחוש שא"א לשום גילוי השכלה אלא באיזה ענין דבר מה שיש בו אותי' מחשבה בעולם כמו כשחושב השכלת פי' אדון עולם וכמ"ש במ"א, וא"כ כמו שהשכלה היא תמידית מכח השפעת השכל הנק' יסוד אבא כמו"כ אחורי' דבינה כח המח' היא תמידית בלי הפסק אפי' רגע' ולכן נק' לאה מל' נלאה שנלאית מן תענוג תמידי מזיווג חו"ב דלא מתפרשי' לעלמין, והרי אפי' בשינה שכח השכל בבחי' הסתלקות יהי' ג"כ כח המחשבה העצמית בהסתלקות אבל כח הדמיון ציור אותי' המחשבה שהוא המדריגה הפחותה שבמחשבה המלבשת את המדות כמו מחשבת הבהמה כמ"ש במ"א הן הן ענין החלומות שהם מעין הרהור המחש' העצמי' שביום שגם בשינה לא פסיק זיווג חו"ב בבחי' אחורי' כו', ולכן פגם המח' בבחי' י"ה חו"ב שבנפש וד"ל.

והנה להבין כל עיקר ענין דשמי י"ה הוא יחוד או"א הם בשס"ה ל"ת וזיווג זו"ג הוא בקיום רמ"ח מ"ע כמ"ש בלקו"ת ע"ש צריך להקדים ענין מ"ש בע"ח בכמה דוכתי שלכל עלי' נוק' פכ"פ שוין בקומתן חב"ד מחב"ד כו' צריך שיהי' לה הריחוק בתחלה שתהי' נקוד' לבד תחת יסודא ואח"כ אהור באחור מהחזה ולמטה ואח"כ פכ"פ דהנה ידוע שאין ערך לנברא בעל גבול כמו השגו' הנשמות בגיע' לגבי בחי' אלקות שהוא בחי' א"ס וכדי שיוכל להיות השפעת בעי' מן בחי' א"ס שהוא המאציל א"א בלא ממוצעי' בבחי' אצי' עצמה פי' שיהי' בבחי' אצי' מקור כל הבעלי גבול שבבי"ע והוא בחי' מ' דאצי' וגם המשפיע שבבחי' אצילות שהוא ז"א דאצי' הוא הממוצע שיש בו בחי' המאציל ויש בו ג"כ ההשפעה למקור המקבלים שהוא המקבל מהמאציל א"ס ב"ה כללות ההשפעות שנשפע למקור כל המקבלי' שבבי"ע. ויובן זה ע"פ משל התלמיד המקבל ההשגה מצומצמת מאד ואינו כלל מערך השגת

הרב אבל גם הרב כשברצונו להשפיע השגה שלו להתלמיד הנה הוא מוכרח לצמצם מאוד בהשגתו לפי ערך כלי התלמיד המקבל והרי ההשגה מצומצמת זו עדיין בעצמותו ואין המקבל ערך אליה אבל היא היא אמיתית המקור ושרש להשגת המקבל וד"ל אבל ההשפעה עצמה אצל הרב כשרוצה להשפיע להתלמיד קודם שמתמצמת בהשגתו לפי ערך כלי התלמיד הרי היא יותר בבחי' עצמות ומהות השגת הרב והוא מקור ומשפיע להשגה המצומצמת שאצל הרב וד"ל, אבל עדיין אינה דומה לעצמות השגת הרב כשאינו רוצה להשפיע כלל וד"ל. וכן יובן למשכיל בגילוי המח' המשפיעי לגילוי אותיות הדיבור שהדיבור מקור המקבל השומע ואף שהן מוגבלי' באותי' אינו הגבל כלל להמדבר בעצמו כ"א להשומע ועוד זאת מובן שכל פרטיות התחלקות האותיות שבדיבור ישנן בהמדות בבחי' מקור ושרש להן ואינם מצומצמי' כ"כ והרי אף שאצל השכל המשפיע המדות והדיבור אין הפרש בין צמצום הדיבור לצמצום המדות מאחר שהכל בבחי' עצמותו אלא שהושפל בבחי' ירידה יותר בדיבור עכ"ז אצל המקבל השומע לא יוכל לקבל כ"א מהגבלת אותי' הדיבור ולא מכח גילוי המדות המשפיעי' כל פרטי פרטי אותי' הדיבור וד"ל. ובוה יובן ענין ההפרש שבין מדות דאצי' המקבלי' כללות כל השפעות מן המאציל א"ס ב"ה שהוא בחי' ממוצע בין בחי' מאציל למקור כל המקבלים כו' ובין מדות דנוק' ימות עולם שהוא ממוצע בין המשפיע והמקבל המוגבל ממש שבביעי' ובכללות נק' וז"נ דאצי' ממוצע בין מאציל לנברא וד"ל. והנה ענין פני' שוין בקומתן הוא כשהשפעת אבא שרש האצי' מאיר במדות יוכל חכמה דנוק' לקבל מחכמה דז"א וכן בינה ושאר פרטיות פרצופה תקבל מפרצוף ז"א בלי שום מיעוט כלל אצל המשפיע רק ממש כמו שהוא אצל המשפיע כן תקבל משא"כ כשמקבלת בדרך מיעוט ההארה שצריך המשפיע להשפיל חכמה שלו במדותיו ומשם תקבל.

וביאור הענין דהנה כל מדה כלולה מי"ס ויש בה חב"ד חג"ת נה"י דהיינו נה"י שבמדה הוא השפעת המדה וחג"ת שבה הוא עצמות מהות המדה שנמשכה מן השכל וחב"ד שבה הוא ההשכלה שבמדה והוא ממש ההשכלה העצמית בחי' חכ' שממנה נמשך מהות המדה אלא שנתצמצם מאד מאד להיות מוגבל ומשוער כפי ערך מהות המדה וכמ"ש במ"א בענין נודע בשערים בעלה שהדעת ממשיך טפת אבא ומצירה ומגבילה במדה כפי מה שהיא ומזה נמשך ריבוי מיני התפעלות הלב מהשכלה א' כו' כמו"כ יובן שאבא שרש האצי' שהוא מקור כל מקורות חיים העליוני' משתלשל במדותיו ית' לא יוכלו המדות לקבל אלא הארה מצומצמת מאד מהארת אבא אך המדות הן המשפיעי' לדיבור וכאשר כלי המקבל בשלימותו כראוי א"צ המשפיע להשפיל ולצמצם מעצמות חב"ד שלו למדותיו אלא אומר לו כפי

מה שהענין אצלו בעצמיות השכלתו בלי צמצום כלל וכאשר חב"ד של המקבל בשלימותו ראוי הוא לקבל מיד ההשגה ולא ישונה מן השגת המקבל להשגת המשפיע בבחי' צמצום כלל אלא רק שהורק מכלי אל כלי לבד כו' וזה נק' בחי' פכ"פ פנימי' חב"ד של המקבל כנגד פנימי' חב"ד של המשפיע אבל כשהמשפיע יצטרך לצמצם ההשכלה מכמו שהיא אצלו בפנימי' השכלתו אלא משפיע כפי מה שהיא מוגבלת ומשוערת במדותיו והיינו ענין חזה דז"א מת"ת שלו שז"א בכללו נק' כללות המדות המשפיעים והחב"ד שמקבלים מטפת אבא היינו פנימי' שלהם אבל כשרצונו לצמצם השפעתו משפיל ומצמצם עוד מחב"ד שלו לחב"ד שבמדותיו והיינו פרק עליון דת"ת שהוא חב"ד שבת"ת (ופרק תחתון הוא נה"י שבת"ת שהוא הטבור) ולהיות כי הת"ת יש בו הארת הרצון מקור החכמה בבחי' גילוי כמ"ש במ"א לכן דווקא על ידו יומשך ההשפעת חב"ד לנוק' כאשר מקבלת רק מהחזה ולמטה מתחת הדעת מחב"ד פרק עליון דת"ת דז"א כו'.

והנה בתחלה קודם שיבא המקבל בבחי' פכ"פ או אפי' לקבל ההשפעה בבחי' מהחזה ולמטה ירחק ריחוק גדול מאוד מן המשפיע לקבל ממנו מנה"י שבנה"י שלו והוא בחי' נקודה תחת יסודא שהוא תכלית צמצום ההשפעה ויש בהשפעה זו מוחי' ג"כ אלא שנתצמצמו מאד בריבוי ההשתל' ונק' מוחי' דקטנות ובעבוד' ה' הוא כאשר אין מוחו ולבו מתפעלים כלל רק צועק במר נפשו על עוצם ריחוקו מה' בתכלית והוא כמו תינוק הצועק כשרואה אביו מרוחק ממנו ואינו רואהו כלל והולך בדרכי נתיבות אביו לבקשו שמה מתפעל האב כנ"ל וענין ההליכה זו לבקשו היינו בחי' מוחי' דקטנות שהרי בא בקירוב קטן זה ג"כ מוחי' ומדות לאלקות אלא שהן מצומצמים מאוד, וזהו וה' שכחני כ"כ השפילני וצמצם אותי בבחי' נקוד' לבד ולקבל מוחי' דקטנות מתחת יסודא שהוא בחי' תכלית צמצום ההשפעה להו' בעל גבול בבחי' נברא והוא בחי' ח"י עלמין טובב דמלא כנ"ל וכן הארת אלקות שבנפש בני' בשעת התפלה כו' ומחמת שההשפעה מצומצמת וכן המקבל מוגבל ומצומצם מאד לכן השכחה והנפילה מצויי' בהמקבל וכו', והר"ע מרחוק ה' נראה לי וירידה זו הוא לצורך עליי' לקבל ההשפעה פכ"פ כי כן הוא שמן תכלית הריחוק יבא תכלית הקירוב כמשל המרקדים זה נגד זה כמ"ש במ"א והריחוק בתחלה אינו ריחוק אמיתי כ"א לשלימות הקירוב שאח"כ וזהו זכרתי לך חסד נעוריך המוחי' ומדות דקטנות אזכור אותם אמשיך להם עצמיות מקור כל המקוריו' בחי' אבא שרש פנימי' חב"ד דז"א בבחי' פכ"פ כו' ע"י לכתך שהלכת בבחי' אחורי' לבקשני במדבר והוא ענין הנשיקין כפולים של האב כשרואה בקשת התינוק אותו התינוק כו' כמ"כ בעבוד' מן בחי' מרחוק ה' נראה לי יבא לכלל נקודת הלב פנימי' ההתלהבות

כשמואס בחייו המוגבלים כו' שכשהרשפי אש הוא אינו עדיין בנקודת לבו נק' אב"א מהחזה ולמטה כנ"ל ואז אין מאיר בו בחי' שלמעלה מן ההשגה אבל בבחי' נקודת הלב יאיר בו אלקות בבחי' שלמעלה מכלי החכ' שבנפש האלקי' שהוא הרצון לה' לבד ואז מקבל חב"ד בבחי' פנימי' בלא צמצום מן המקור כו' וכל זה כשלא הי' הריחוק אמיתי שלא נבלע בגוים ההשפעי' של אלקו' השוכן בתוך נפשות ישראל אבל אם נבלע באיסור שאינו יכול לעלו' ויאכלו את ישראל בכל מיני בליעה אז צריך תשובה . . . יכול להיות תכלית העלי' קודש ישראל לה' כל אוכליו יאשמו שיוציאו בלעו מפיו (וכן למעלה שפחה כי תירש לקבל ההשפעה כו').

והנה להבין ענין הארת טפת אבא בחב"ד דנוק' כמ"ש זכרתי לך כו' דהנה יסוד אבא אריך פי' השפעת עצמיות השכל יוכל להמשיך ולהשפיל עצמו במקום נמוך יותר מיסוד אימא שהוא גילוי ההשגה והטעם שהרי אנו רואים כשאדם מצווה לבנו איזה דבר שיעשה אם יאמר לו הטעם והדעת למה יעשה כך אפשר שאין כלי השגת הבן יקבל הטעם והשכל ההוא ולא יעשה כלל מה שצווה אביו אבל כשאומר לו שיעשה הדבר בלי נתינת טעם לדבר יוכל הבן לקיים מאמר אביו בלי אשר ידע כוונת אביו בהנעשה והרי עצמיות הדבר יוכל להתמשך יותר למטה וכמו צירופי אותי' הדיבור שנצרפו בלי גילוי השגה בשעה שמצרפן כ"א הארה מכח השכל שאינו בבחי' השגה וטעם כלל כמ"ש במ"א ולכן כ"ז שיסוד אבא מלוכב ומכוסה באימא בגילוי השגה וטעם הרי אין ההשגה משתלשלת כ"כ למטה שתהי' למטה כמו שהיא בעצמותה שהרי א"א למקבל ההשגה להשיג ממש כמו שמשיג המשפיע מאחר שהורקה מכלי אל כלי כו' אבל רצון המשפיע יכול לעשות המקבל ממש כמו שהוא אצל המשפיע אע"פ שאין ערך לכלי המקבל אל כלי המשפיע ולכן הארת האין שבחכ' שהוא כח ההשכלה להשכיל כל דבר יאיר בחכ' שבדיבור שהוא גילוי ההשגה שבדיבור להשפיע לה מוחי' בהרחבה גדולה (כמו שמקבלים המדות) אחר שקבלה מוחי' מצומצמי' מן מוחי' דמדות שהרי מן חזה הלב נתעורר רצון הדיבור ומגלה ההשגה שבמדות המצומצמת כו' אבל דוקא כאשר יסוד אבא נמשך במקום שאין ההשגה בחי' אימא בהתרחבו' דהיינו מהחזה דז"א בחב"ד שבת"ת שההשגה והטעם מצומצם מאד שאז נמשך כתר לרחל ואז מאיר במוחי' דילה מעצמיות המוחי' אבא יסוד ברתא אבל כ"ז שהשפעת השכל מכוסה בהשגה וטעם בבינה אז אינו נמשך למטה כ"כ להאיר במוחי' דנוק' וד"ל.

(ירמי' יז, ז)

ברוך הגבר

בשם הבעש"ט ע"פ ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו דהיה לי
לכתוב והי' ה' בטחונו, אך דהנה יש ג' דברים בוטח ובטוח ומבטח
והקב"ה הוא עצמו המבטח וכו' וד"ל.

(ירמי' כג, כד)

להבין ענין את השמים ואת הארץ אני מלא וכת"י מלא כה"כ ואין כבוד
אלא תו' אך הענין שיש בחי' סוכ"ע ומכ"ע והוא בחי' אני מלא בחי'
אור המקיף פנימי וזהו שאמר הרב שבחי' סוכ"ע יש ג"כ במדרגה תחתונה
אף בבחי' הרגל אף ששם הוא בבחי' העלם וזהו אריך דאצי' מקיף עד עולם
העשי' שנאמ' ומתחת זרועות עולם. ולהבין כ"ז צריך להבין מהו ענין אור
בתוך כלי כי ה"א אש אוכלה הוא והוא למשל אור נק' דווק' כשהוא בכלי
שיסוד האש עצמו אינו מאיר אבל האור מאיר כשהוא נאחז בשמן ופתילה
אבל בלא שמן ופתילה אינו מאיר כלל וכמו למשל בנפש האדם יש ג"כ
מוחא וליבא וכבדא שראשית הגילוי שהו' החכמה הוא במוח בחי' חב"ד ובלב
הו' בחי' המדות שהם חג"ת ומהלב מתפלג לכל שייפין שהם כלי המעשה
בחי' נה"י והנה מראשית הגילוי עד סוף הכל הוא בדרך השתלשלות ואינו
מעצמות הנפש רק שהם כלים להאור שע"י נק' האור שבלא הכלים לא הי'
האור כלל כמו במשל הנ"ל בחי' הנר עם הפתילה והשמן שהם בחי' אור לפי
הכלי שהמוח הוא הכלי לפי השכל ולפי המוח כך הוא השכל ובלב ג"כ
לפי הכלי כף הם המדות למשל אם הוא אביר לב הוא אכזר ואם הוא רך לב
כו' ובכלי המעשה ג"כ כנ"ל ואם לא הי' הכלי של המוח לא הי' ניכר השכל
ובלב ג"כ כנ"ל והראי' שתינוק שאין לו מוחין לא ניכר אצלו השכל שנכלל

עולם: כתי"י 1002 ניתוסף: דהנה תלת שליטין אינון לעילא מוחא ולבא וכבדא שהם בחי' בי"ע ק' ק' ק'
ה' צבאות ג' צמצומים מדו"מ.
אבל . . מאיר: שם: כ"א.
לפי השכל: שם: להשכל.
ולפי: שם ניתוסף: מזג.

במקור שאין לו כלים וכשיגדל שיש לו כלים ניכר השכל רק שהוא לפי מזג הכלי של המוח והראי' שנפש א' מתגלגל לכמה בני אדם וזה בטבע חכם וזה שוטה זה רך לב כו' וזהו אור בכלי שהאורי' לפי הכלי ונק' ג"כ חומר וצורה שהצורה מצייר את החומר להיות כך ולא כמשל הנ"ל הנה שם המאור שהפתילה הוא דבר נפרד אף כאן הו' שהכלי גופה הוא האור וד"ל.

והנה* כל הנ"ל הוא מהתפשטות הנפש ולא מעצמיות הנפש כנ"ל ונק' גילוי הנפש וראשית הגילוי הו' מחכמה ויש בחי' יחידה בנפש הנק' רצון ואינו בדרך השתלשלות כמו מחכמה ולמטה שלמעלה יש פרסה מפסיק בין הרצון לחכמה אף שמרצוני' יש ג"כ בחכמה ומדות ולמשל שבלב הם המדות ויש בו לאהוב ולשנוא מחמת השכל שהשכל מוליד המדות אבל הכל ע"י הרצון אף שהוא בהעלם שהרצון שיעשה זה השכל והלב ג"כ יש לו שני מדות למשל אהוב ממון וכבוד ובוחר באחת מהן והוא מהרצון שהרצון מושל עליו אך הוא בהעלם וד"ל. וכן בבריאת העולמות כתי' כולם בחכמה עשית שהוא ראשית הגילוי כמו שנתבאר כו' שיש ג' מיני צמצומי' שהם בי"ע שהם כלים דאצילות מתלבשי' כו' וד"ל ובריאה שהוא בחי' חכמה ויצירה הם המדות כו' שהם נגד מוחא ליבא כבדא הכל בדרך השתלשלות ואינו עצמית רק שהם כלים שמהם ניכר האור שבלא הם לא הי' ניכר האור וכאן נק' חומר וצורה והנה גילוי אור הזה הכל שוה למטה כמו למעלה רק השינוי הוא מצד המקבלים להאור ולפי מזג הכלי כך האור רק שמהתעבות האור נעשה הכלי ולמשל בעל שכל גדול כשרוצה להבינו לקטן שכלו מלביש את השכל במשל כדי להבינו והמשל הוא בחי' הכלי ובאמת הוא ג"כ מבחי' חכמה להלביש בזה המשל השכל אלא שהוא מדריגה תחתונה וזהו שמהתעבות האור נעשה הכלי וד"ל ולכן נק' חומר וצורה שהצורה מצייר את החומר לפי הצורה למשל מגלגל החמהי' שהוא מתנועע תמיד והוא מחמת השגת הצורה שמתכבטל ומשתחווה כלפי מערב גם החומר מתנועע שהחומר

זה רך: שם: זה אכיר לב וזה רך.

כו': שם ניתוסף: ע"כ מוכרח שהוא לפי מזג הכלי אבל בהאור אין שינוי.

שהאור . . . וד"ל: שם: אך שכאן נק' חומר וצורה שהצורה מצייר את החומר שיהי' כך ולא כמשל הנר עם האור וד"ל.

והנה כל הנ"ל: שם: והכל.

שמרצוני: שם: שהרצון.

וד"ל: שם ניתוסף: אע"פ שהגלות השכל במוח ומדות בלב נולד מחמת השכל אך הרצון הוא בהעלם במוחא לבא וכבדא ומושל עליהם ואינו דרך השתל' שאם הי' בדרך השתל' הי' זמן מה עד שמגיע מוח' הראש להרגל ואנו רואים בחוש שמיד שחושב במוח הרגל עושה.

מתלבש כו': שם ליתא.

החמה: שם: היומי.

לפי הצורה וזהו יוצר אור ובורא חושך שביצירה הוא אור ובריאה הוא חושך אך הוא כמו למשל כשהשכל הוא בנפש האדם בהתכללות אינו ניכר האור שקרוב לעצמותו וכשמשכיל לזולתו נק' אור שמאיר לזולתו וד"ל וכל העולמות מבי"ע אינם מעצמות רק שהם התפשטות מעצמותו כמו בנפש האדם שמתפשט ממנו מדו"מ שהם שכל ומדות כו' ובהם נראה האור שהוא השגתם לבטל למקורם והם ג' בחי' הבו לה' שאומרי' בשבת שהם בחי' ביטול בגימ' אחד ובשבת הוא עליות העולמות וד"ל והנה כיזי הוא בחי' ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה כו' שהוא קודם החטא כתי' לעבדה בחי' עשי' שג"ע התחתון הי' אצלו בחי' עשי' אבל אח"כ הי' שבירת הכלים נעשה ג"ע התחתון שכר ומקודם הי' ג"ע העליון שכר וג"ע התחתון בחי' עשי' ובג"ע העליון יש נ' אלפים יובלות עלי' בתר עלי' למעלה עד אין קץ הכלי יודך סלה שכולם הם בטלים מסוד ירוממך סלה שהוא למעלה עד אין קץ שהבחי' גילוי ג"כ מבחי' מל' שהוא אחת מצלעותיו ואיהו וגרמוהי חד שאין סוף וד"ל ואעפ"כ אין דומה לך מושיענו לתחית המתים שיהי' עלי' כ"כ גדולה עד אין קץ למעלה מנ' אלפים יובלות ירוממוך סלה והנה מראשית הגילוי שהו' בחי' חכמה עד סוף הם בחי' השתלשלות ויש יחידה שבנפש הנק' רצון שמרצון לבחי' חכמה אינו בדרך השתלשלות אעפ"כ כתי' עליו איהו תפיס בכל עלמין כו"י למשל שהרצון יש ג"כ בחכמה ולמטה במלכ' והמשלי' ע"ז שתיכף ומיד שחושב במוח לילך הרגל הולך תיכף ומיד ואם הי' מבחי' חכמה לא הי' הרגל הולך תיכף ע"כ שהרצון יש ג"כ בכל המדריגות והוא המחבר המוח עם הרגל שנגד הרצון הכל שוה ולכן נק' סוכ"ע שהוא למטה כמו למעלה רק שהו' בהעלם וזהו שאמר הרב שהו' בהעלם כנ"ל וזהו לית אתר פנוי מיני"י אריך מקיף עד נה"י דעשי' וד"ל וזהו ענין התפלה שיתבונן איך כל העולמות בטלים ממש נגד מקורם וכולם בחי' עשי' נגד עצמותו אפי' ג"ע העליון ולמעלה מנ' אלפי' יובלות עד אין קץ אפי' בחי' סוכ"ע וד"ל. עד שיגרע לרצון העליון כו' ששם הכל שוה ואינו רוצה שום דבר וזה נק' שם

לוולתו: שם ניתוסף: וכמ"ש מאיר עיני חכמים.

כי . . . בחי': שם: כתיב.

הכל . . . קץ: שם ניתוסף: וזהו הכל יודוך והכל כ"י הכל נגד ג' עולמות והכל ירוממוך סלה שהוא למעלה

עד אין קץ בחי' סלה.

ירוממוך סלה: שם: עדיין קץ.

כו': שם: ולית מאן דתפיס ב"י.

והמשל . . . למעלה: שם ליתא כל קטע זה.

וזהו . . . כנ"ל: שם ליתא זה.

מיני"י אריך: שם ניתוסף: אפי' בבחי' אתר יש ג"כ הרצה"ע וזהו אריך דאצי.

וד"ל . . . אד: שם: וזהו בחי' המאריך בא' לשון אריך שהביטול שהוא בדרך השתל' אינו חידוש רק בחי'

סוכ"ע שהוא מעלה ומטה שוין ואח"כ.

מל' דאצי' אך התו' הי' למעלה שזה הרצון שבתפילה אף שרוצה האמת הכל הוא בדרך השתלשלות כו' ודיל אך בחי' התו' שהוא בחי' חכמה שבכתר שהו' את חכים ולא בחכמה ידיעה ונק' חכמה הקדומה ואוריית' מחכמה נפקת מחכמה עילאה רק שנשתלשל בבחי' עשרת הדברות שהוא בחי' מל' דבר מלך שלטון ונמשכו משם דרך כלל ליב נתיבות דחכמה עד רמ"ח המשכות בדרך פרטי' עד בחי' עשי' זרעים מועד זהו בחי' ליב חוטין שבציצית נגד ליב נתיבות הנ"ל וזה הי' פלוגתא של קרח שלא רצה להמשכות התו' ליב נתיבות הנ"ל שנמשכו עד בחי' עשי' רק אל התו' ברוחניות ופלג על אהרן שהוא בחי' חסד המשכת התו' מחכמה הקדומה למטה וזהו כשמן הטוב על הראש למעלה מבחי' ראש יורד על הזקן הו' בחי' נימין ושערות ליב נתיבות הנ"ל כמו' שהשערות אינם מערך המוחין כו' אעפ"כ אנו רואי' שיונקים מהמוח כידוע ודיל אך צריך להתפלל מקודם כדי לבקע אורין דהאי עלמא עד למעלה דבלא תפלה לא בקע אורין וזהו הבחי' נק' המאריך באחד שהו' בחי' אריך חכמה שבכתר בלא התו' ודיל.

(ירמ"י לא, ב)

בפסוק אהבת עולם אהבתיך ע"כ משכתיך חסד דהנה יש ב' מיני אהבת-... ובינה חכמה הוא מחבר תרי הפכים שהוא כח מה היינו שנמשך מעצמותי' ... שהם תרי הפכים והוא המשכה ונק' שמן משחת קודש שהוא בחשאי והוא קר וכן חסד שהוא מצד ימין הוא המשכה הנק' בשם אצילי' דהנה האדם כשמתבונן בחכמתו בגדלות א"ס ב"ה הוא נמשך אחריו והאדם דבר בפ"ע שאינו עצמית הדבר שנמשך אחריו וממנה באות דג"ר שכליים מהתבוננות חכמתו אבל בינה הוא הכנת הדבר עצמו בינה ליבא שנוגע אל נקודת הלב וממנה באים רשפי אש אבל בהקב"ה אינו כן כי לא מחשבותי מחשבותיכם וחכמתו ובנתו הכל א' ע"ם עצמותו שאפי' מה שנמשך מחכמתו

כמו . . . כו': שם; ולמשל השערות נק' מותרי מוחין וא"כ שהשערות אינם ערך המוחין והראי' שאם יקוצ השערות אינו מזיק לו.
 כד': שם ניתוסף: שיוכל לעלות.
 אהבת: בהכתי' ישנם כאן ב' תיבות בלתי ברורות.
 מעצמות: בהכתי' יש כאן תיבה א' בלתי ברורה.

דהיינו המשכות אלקות שנמשך אל הנבראים הוא א' עם עצמותו שאין עוד ולכן נק' קוב"ה קדוש לשון מובדל שהו' סוכ"ע שהוא מכ"ע הכל הוא בחי' הוא וד"ל.

דהנה הקב"ה סתים וגלי' ואוריית' סתים וגלי' וישראל סתום וגלי' סתים דקב"ה הוא נק' סכ"ע וגלי' נק' מכ"ע היינו מה שאדם משיג בשכלו בהתבוננותו שהוא מחי' כ"ע והוא חיות כל דבר והסכ"ע אינו למעלה מהממלא רק שהוא עצם כל דבר מה שאינו יכול להשיג בשכלו ובכל דבר יש סכ"ע וממלא רק שכעת נראה הדבר בפ"ע אבל באמת שבשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד שאינו אפי' כגוף לגבי נשמה רק אין עוד דבר חוץ ממנו שהסוכב יש ג"כ בממלא דהנה כתי' רם על כל גוים ה' שמהגוים הוא רם ובאמת כתי' המגביהי לשבת לשבת לשון השפלה הוא ג"כ המגביהי והמשפילי לראות בשמים ובארץ שמים וארץ שהוא גבוה ונמוך הוא השפלה נגד עצמותו אבל לעתיד כתיב ביום ההוא יהי' לא יום ולא לילה לעת ערב יהי' אור יום ולילה נק' משפיע ומקבל שהו' נראה דבר בפ"ע רק שהסוכב יהי' ג"כ בהממלא ולא יהי' נראה דבר חוץ ממנו ית' ואוריית' סתים וגלי' הסתום הוא חכמתו ורצונו שאינו מושג וגלי' הוא אסור ומותר טמא וטהור כו' מה שנמשך מרצונו שיורד ממקום גבוה למקום נמוך וישראל ג"כ סתום וגלי' סתום הו' בחי' יעקב חבל נחלתו שיש בכא"א מישראל נקודת הלב שהו' למעלה מן הדעת ושכל שכל איש ישראל מוכן ומזומן למסור נפשו על ק"ה בלי טעם ודעת מושג רק בטבע האלקי כמו שמשלשלין בחבל העצמית הדבר שלמעלה ולכך נק' חבל נחלתו וג"כ ברה היא לילדתה והגלי' הוא מה שמתבונן בגדולת א"ס ב"ה למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית כו' והנה אע"פ שיש בכל אדם נקודת הלב אע"פ"כ הוא מכוסה בקליפה וצריך כ"א כשיעמוד בבוקר מתחילה כובד ראש ואח"כ להתבונן בפסד"ז עד ק"ש בהתבוננות רב כמו שיוכל שאת במוחו איך שהו' זיו דזיו ולהתבונן מכל דבר שיש בעולם דוצ"ח מ' שהחיות שיש בזה הוא בטל נגד שלמעלה כמ"ש רגלי החיות כו' וכל ההתבוננות הו' בחי' מכ"ע שיש דבר שבטל אבל בעצמותו אין שייך לומר בטל נגדו וכלא חשיב שלפני אחד מה אתה סופר שבחי' ביטול הו' ליבטל ולהתכלל בא' ולפני א' שהו' עצמותו אין סופר לומר שהו' בטל שאין עוד דבר חוץ ממנו וד"ל וצריך להאריך בהתבוננות זו כיכ עד שיגיע לבחי' נקודת לבבו שלמעלה מן הדעת בלי שום שכל מושג רק בטבע האלקי שהו"ע דק"ש והביטול אינו פ"י שיהי' בטל במציאות זה אינו שרצונו שלו ית' שיהי' נברא' רק שיתבונן שכולא קמי' כלא ואין עוד ממש שמה שנראה העוד הכל הוא עצמותו ית' עד שיגיע אל נקודת לבבו וזה ההתבוננות בפסד"ז כדי לקשר הסוכב בממלא עד ק"ש שהו' שמע לשון הבנת הדבר

ישראל שהי' הנקודה חבל נחלתו הנ"ל הוי' אלקינו הוי' א' היינו מה שמהווה
 את הכל ואלקינו מה שמסתיר ומצמצם הכל א' ואח"כ ואהבת בכל לבבך
 ה[יין] עצמית הלב שהי' הנקודה וגו' בכל לבבך בשני יצריך בחי' התמתקות
 הגבורות בחסדים והתכללות שמאל בימין שימין ה' רוממה שהוא סוכ"ע
 שאינו מושג ושמאל הו' מה שמצמצם שהיא המשכות אלקותו שיוכלו
 הנבראי' לקבל הוא הכל א', ואיך יכול להיות הכל א' ע"י והיו הדברים האלה
 אשר אנכי מצוך מי שאנכי היינו בחי' תו' שישראל מתקשרין באוריית' כמ"ש
 בזה' תלת קשרין אינון כו' דאוריית' סתום וגל"י דאוריית' מחכמה נפקת
 שנמשך הגל"י היינו כשר פסול טהור כו' מרצונו וחכמתו ית' שאינו
 מושג וישראל ג"כ עלו במחשבה ולכן יש בו נקודת הלב שיורד ג"כ ממקום
 גבוה למקום נמוך כמו אוריית' ולכן יכול לקשר הסתום וגל"י שיהי' הכל א'
 כשיתקשר באוריית' כמ"ש והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה'
 צרורה לשון קשור כמו למשל בדבר שצוררין אותו בדבר אחר כדי לזרוק
 אותו למרחוק כך כשיתקשר באוריית' יכול לבוא אל נקודת הלב שהוא
 עצמית ולא יהי' נראה דבר בפ"ע כמו לעתיד ודווקא ישראל יכולין לקשר
 את הסוכב עם הממלא ולא המלאכים כמו מיכאל שעובד ה' בבחי' אהבה
 רבה וגבריאל בבחי' יראה אעפ"כ הו' בבחי' כלי אבל בבחי' איש ישראל יש
 בו נקודת הלב מעצמותו בלי שום שכל ודעת שהם בחי' כלים כמ"ש ברה
 היא ליולדתה וישראל עם קרובו שאהבה אל הקרוב היא עצמית ולא כמו
 שאוהב אחר מחמת שהוא חכם או יפ"ת אבל אהבה אל הקרוב אינו מחמת זה
 אלא היא עצמית נק' בינה לע"ל שבינה הי' עצמית הדבר כנ"ל וכמו למשל
 מלך שהושיב את בנו בבור עמוק וכשהבן משתוקק אל אביו מפני שמתבונן
 גדולת המלך אביו בחי' התפשטות המלך ולא עצמותו אבל כשבא אל אביו
 האהבה הוא אל עצמותו והנמשל מובן וד"ל וכמ"ש ביום ההוא יהי' לא יום
 ולא לילה דהיינו המשכות אלקות שנראה עתה בגלות שהו' בכלי ביום ההוא
 יהי' הכל עצמותו שלא יראה דבר בפ"ע ועתה הוא רק רוא דאחד וד"ל,
 ובאתערות' דלתתא היינו שהוא מעורר עצמית הנקודה כנ"ל שהי' בלי השגת
 שכל שהם בחי' כלים המגבילים ג"כ אתערות' דלעיל' באופן הנ"ל שיהי' בכל
 דבר הסוכ"ע עצמית א"ס ויכול להיות אח"כ כל היום ואספת דגנך שהוא
 עניני עוה"ז שיהי' התכללות בעצמותו שהו' ג"כ רצונו דהיינו נתינת הצדקה
 כיוון שהגיע בהתעררותו בתפלה עד נקודת לבבו שהי' עצמית ובאתערות'
 דלתתא אתערות' דלעילא אעפ"י שכעת בגלות אינו מרגיש בסוכ"ע וד"ל.

(ירמיה' לא, יב)

והפכתי אבלם לששון וכו' להבין גם אם יבנה בהמ"ק ב"ב ולא יהי' אבל בט"ב מדוע יקבעו י"ט ושמחה בט"ב הלא אין כאן אלא הנחה מן היגון ושמחה זו מה היא וכו' אך הענין מובן עפ"י הקדמה מתחלה הידוע דכל עיקר השתלשלות הוא במדת החסד כמ"ש כי חסד אל כל היום שהרי כל השפעה גם של גבורות חסד הוא כשיורד ומתמצמם בשביל המקבלים שיוכלו לקבל כו' ומכש"כ התלבשות שמתלבשים זב"ז מעילה לעילה בירידות המדריגות בוודאי חסד גדול הוא כגון שמתלבש השכל במדה והמדה מתלבשת באותיות כידוע שזהו בחי' חסדים מגולים מצד שחפץ ורצון הטוב להיטיב מתלבש הוא בכמה לבושים כו' כדי שיוכל המקבל לקבל השפע כו' וכל שהחסד יותר מתלבש בכמה לבושים והעלמות כו' ונמצא כל עיקר התלבשות הפרצופים הוא מחמת ח"ע כמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה וכו' וד"ל.

והנה עכ"ז חסד זה אינו פנימיות החסד אלא בחי' חיצונית בלבד אבל הפנימיו' אינו מתגלה אלא בהפכו ממש דהיינו בדין וצמצום גמור וכו' ויובן זה עד"מ אב האוהב את בנו מצד הטבע הנה אהבה זו ישנה בלבבו מאליו' בתמידות אך היא בהעלם בטבע האב לבן והנה כשהבן נופל לארץ או מתטנף בטינוף וכדומה אז ירגז ויכעס האב מאד עליו על אשר הושפל ונמאס כ"כ כו' והרי כעס זה הוא בא לידי דין גמור שמכהו ומיסרהו ע"ז כידוע אבל עכ"ז אעפ"י שהכהו ועשה כלי' הדין הנה האהבה היא שיכריחו לכך ולא מצד שנאה כלל כ"א לא הי' אוהבו לא הי' איכפת לי' כלל אם הושפל ונמאס כו' כמו שלא יכעוס בנפול לארץ בן חבירו כו' ואדרבא בכעס זה באה האהבה הטבעית בהתגלות גדולה ובהתלהבות רשפי אש תשוקת עוז האהבה ביתר שאת הרבה מכמו שהיה האהבה תחלה בהעלם בלבבו שהרי מחמת עוז אהבתו אליו נגע מאוד ללבבו מה שטנף בצואה וכל שהבן יקר בעיניו יותר יותר יגיע זאת השפלות ללבבו נמצא האהבה נתגברה ביותר בשעה שכעס ורגז עלי' והי' פנימית עוז האהבה ומתחלה היה בלבבו רק בחי' חיצונית האהבה וכו' אך ההכאה שמכהו מחמת הכעס היינו התלבשות גבורות ודין שהפנימיו' אהבה מתלבשת בכעס של רוגז להכותו דהיינו בהיפוכו ממש ונמצא בכעס זה יש ב' הפכים דהיינו הפנימיות של כעס זה הוא רק בחי' חמימות רשפי אש תשוקת האהבה שמביאו לכעוס כנ"ל

וחיצוניו' הכעס בא לידי דין גמור להכותו וליסרו היפך האהבה והיינו הלבשה בדבר המנגד ממש אבל אין ההלבשה אמת שהרי אנו רואים אחר שיוסר ההלבשה של ההכאה דהיינו לאחר שכבר קיבל עונש ההכאה וכלה בו רוגזו וכעסו נשאר פנימיות הכעס לבד דהיינו עוז אהבתו שהביאו לידי כעס זה ואז יבכה האב עליו בעין חמלה יתירה למה הכהו כי היתה ההכאה דין ממש כו' והרי ראי' ברורה מזה שלאחר ההכאה נשאר פנימיות האהבה שבאה ברשפי אש הכעס בהתלהבות יתירה בשביל הדין להכותו אבל אחר ההכאה נשארה במעלתה מצד עוז האהבה שהיא קצת בהתלהבות רשפי אש ביתר שאת הרבה מכמו שהיה תחלה בהעלם כו' וד"ל ומכל זה יובן הנמשל בט"ב שחרב בהמ"ק מפני עוונת בניסי' שהי' בבחי' כעס ורוגז גדול ששפך כאש חמתו כו' כמבואר באיכה הרי כעס זה יש בו פנימית וחיצונית כנ"ל כמש"ל. ופנימית הכעס אלקים היינו בחי' פנימית ח"ע דהיינו עוז אהבתו ברשפי אש שבאה בגילוי גדול מן ההעלם כי מפני שבני בכורי ישראל יצר לה' מאוד על לכלוכם בחטא עונות והצער הזה הוא מחמת פנימית האהבה דווקא כנ"ל והוא בא ברשפי אש הכעס עד להתריב ולהשחית בלע ה' ולא חמל כו' שפך כאש חמתו כו' אך חיצוניות כעס זה שבא לידי דין גמור לאחר שכבר עשה הדין וכלה רוגז האלקי דהיינו לע"ל שיבררו הגבורות הקשות ששפך כאש חמתו כו' ישאר פנימית האהבה שבאה לידי התלהבות ע"י הכעס כו' ואז יש ריבוי ותוספת אורה ושמחה באור ח"ע מכמו שהי' החסד תחלה בהעלם לבד כנ"ל וזהו שלע"ל יתגלה פנימית האהבה. ויהיה ט"ב יו"ט ושמחה דווקא מה שעכשיו בזמן הגלות חג הפסח הוא יו"ט ושמחה דהיינו חיצוניות ח"ע לבד כנ"ל שהוא ירידת השפע מעילה לעילה בהתלבשות רבות שכ"ז רק בחי' האהבה המסותר' בהעלם כמו שמטבע הטוב להיטיב אבל לא בריבוי ותוספת אור בבחי' התלהבות יתירה כמו שהוא ע"י הכעס אך כל זמן שהכעס האלקי מלוּבש בחיצונית הלבוש שהוא הדין גמור בזמן הגלות ה"ז היפוך האהבה ממש כנ"ל אבל לאחר שינחם ה' עמו וישוב ללבו עוז האהבה כו' הרי מחמת הכעס הקדום בא לידי עוז פנימיות האהבה כו' והיינו הטעם שלע"ל יתהפכו הקללות לברכות כי הקללות הי' מצד הכעס ולאחר שקיבלו השעבוד גליות יהי' הקללות עצמם ברכות יתירות מפני פנימית האהבה שיש בהם כנ"ל וכמ"ש במ"א וד"ל ובוזה יובן הפ' היטיב והפכתי אבלם לששון דווקא אבלם ויגונם יהופך ליו"ט ושמחה אך איך יהופך מה"ק אה"ק הענין הוא שגם מתחלה היה התלבשות בכעס בבחי' ב' הפכים וכשיסיר הלבוש יתראה

 בנין: שם: ב"י.

כמש"ל: שם: במשל.

האהבה: שם: החסד.

הפנימית כו' וזהו והפכתי כו' וד"ל וזהו ענין המדרש ע"פ השביעני במרורים כו' שט"ב ופסח ענין א' הם וכמסרה דא' דפסח הוא לעולם ט"ב כו' לפי שעכשו היו"ט שהוא גילוי אור חסד עליון בכל הפרצופים מחיצוניות לבד והוא הפסח והפנימיות שלו בהעלם הוא בט"ב ולע"ל יהי' ט"ב במקום פסח דעכשו כי הרי יהיה עליות העולמות כידוע וד"ל ועתה מתורץ קושיא הנ"ל דלא הנחה מן היגון ט"ב. הוא אלא תוספות אור האהבה וחסד לאחר כלות היגון וכו' וד"ל.

(ירמיה לא, ט)

הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים מידי דברי בו זכור אזכרנו עוד על כן המו מעי לו רחם ארחמנו כו' הנה יש ב' מיני תענוגים הא' הוא מה שמתלבש ברצון ושכל ומדות והב' שאינו מתלבש בשום דבר כלל רק הוא בעצמותו ולמעלה נק' שעשועי המלך בעצמותו כמשי"ת. ואינו מתגלה כ"א ע"י אפרים שהוא כנ"י שהם נק' ילד שעשועים בהם מתגלה בחי' השעשוע הנ"ל שהוא פנימיות התענוג, וכמ"ש באדה"ר שהי' כללות כל נשי' כתיב בי' ויפח באפיו נשמת חיים ומאן דנפח מתוכו נפח פי' מפנימיותו כי מה שמתלבש ברצון ושכל ומדות הוא רק בחי' חיצוניות וכן בתורה מתגלה בחי' השעשוע הנ"ל כמ"ש ואהי' אצלו אמון שעשועי יום יום, וזהו ילד שעשועים ע"כ המו מעי לו שהוא ג"כ בחי' פנימיות רחם ארחמנו לשון עתיד דהיינו שבחי' פנימיות תענוג זה הוא למעלה מבחי' יגמה"ר שהם בחיצוניות כתר וכידוע ובחי' פנימיות תענוג זה הוא רק מקור לי"ג מדה"ר ומש"א רחם ארחמנו בכפל לשון הוא מפני שיש ב' בחי' ברחמנות הא' הוא מ"ש ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי וכן כתיב ישארו על אברתו שהנש"ר נושא את גוזליו על כנפיו להגן מן החץ וכדומה והב' מ"ש כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף דהיינו שנושא תחת כנפיו להגן מן החמה, ולהבין כ"ז צריך להקדים מ"ש בע"ח דבחי' כתר הוא ממוצע בין מאציל לנאצלים ויש בו בחי' תחתונה שבמאציל וראש וראשון לנאצלים, ולהבין זה מבשרי אחזה עדי"מ רצון האדם שהוא אינו מציאות בפ"ע מהנפש כמו שכל ומדות שהן בחי' מציאות בפ"ע מהנפש להתחכם או לאהוב דבר א' אבל בחי' הרצון אינו רק

המשכת הנפש לאיזה דבר שיהי' הנפש נמשך לאותו דבר והרי יש כאן שני דברים עצמיות הנפש ואותו דבר הנכדל מעצמיות הנפש והרצון הוא המחברם לבד ולכן נק' בשם רצון לשון רץ וכן נק' הרצון בשם נפש כמ"ש אם יש את נפשכם שהוא רק המושך עצמיות הנפש שיהא נמשך ונוטה לאותו דבר ולא יותר, והנה יש בזה תחילה וסוף דהיינו תחילת ההתעוררות הרצון שמתעורר לרצות איזה דבר ועדיין הוא בעצמיות הנפש וכשרוצה הדבר ההוא הרי בא הרצון לאותו הדבר והוא בחי' סוף הרצון והוא כמו עד"מ העמוד שבבית שראשו מחובר בגג הבית וסופו נעוץ בקרקע הבית ועי"ז מחבר הגג עם הקרקע, וכמ"כ הוא ברצון שתחילת הרצון הוא עדיין בעצמיות הנפש וסופו הוא כאותו הדבר ועי"ז מחברם וזהו ברצון בגילוי וכן יש רצון הנעלם עד"מ שרצה דבר א' ואח"כ נישכח ממנו אותו הדבר וכשזוכר על אותו הדבר רוצה עוד וא"כ אע"פ ששכח עליו מ"מ הי' בהעלם בעצמיות הנפש ולכן כשנזכר על הדבר רוצה אותו מחמת שבאמת ישנו הרצון אלא שהוא בהעלם ונכלל בעצמיות הנפש ופי' ההתכללות הוא כמו יש בכלל מאתים מנה שהוא מחמת שהמאתים יתירים מהמנה ממילא המנה בכלל המאתים וכמ"כ מפני שהנפש הוא למעלה במדריגה מהרצון ממילא ניכלל הרצון בו וד"ל. והנה ברצון הנעלם הזה יש בו ג"כ תחילה וסוף מאחר ששם בהעלם הרצון שמתגלה אח"כ בתחילה וסוף ממילא יש גם בו בהעלם תחילה וסוף וככל המשל הנ"ל יובן ג"כ למשכיל למעלה באור הכתר שהוא רק בחי' מחבר מאציל לנאצלים ואינו בחי' מציאות בפ"ע כמו חו"ב וכדומה ויש בו ג"כ תחילה וסוף והוא נק' בשם פנימיות וחיצוניות שפנימיות הוא בחי' תחתונה שבמאציל וחיצוניות הוא בחי' ראש וראשון לנאצלים ובלשון הזוהר נק' תחילת המחשבה וסופא דמחשבה, ולכן הכתר הוא אותיות תר"ך שהם תר"ך עמודי אור שהוא כמשל העמוד שמחבר כנ"ל, וכ"ז הוא בבחי' גילוי כתר וכן יש למעלה בחי' רצון הנעלם והוא משארז"ל קודם שנברא העולם הי' הוא ושמו בלבד, פי' שמו בגימטריא רצון והרצון הי' מיוחד בבחי' הוא בחי' עצמותו והי' שמו ג"כ בלבד כידוע והנה בוודאי הי' שם ג"כ תחילה וסוף מאחר שהוא העלם לבחי' כתר, ושם הסוף הוא מה שעלה במח' אנא אמלוך כידוע וד"ל, והנה בבחי' תענוג יש ג"כ כל הבחי' האלו דהנה אנו רואין שלפעמים התענוג הוא פנימיות הרצון שמה שרוצה הוא מחמת התענוג שמתענג מזה נמצא הרי התענוג הוא פנימיות הרצון והוא המעמידו ומקיימו שבלתי התענוג לא ירצה, ולפעמים אנו רואין בהיפך שמה שמתענג מזה הדבר הוא מחמת שרוצה בו אבל אם לא ירצה ולא יתענג כלל אף אם יש ממה להתענג כגון כשהוא במש"ח אז אף אם ישמע שירים טובים וכל"ז אין מתענג מהם כלל והוא מחמת שאין רוצה אז בהם וא"כ הרי הרצון הוא פנימיות התענוג וזה ידוע דהפנימיות מוכרח להתהוות תחילה ואח"כ

החיצוניות כגון בדרך הא' שמה שרוצה הוא מחמת שמתענג ממנו הרי מוכרח להתהוות תחילה התענוג שמרגיש שיתענג מזה ואח"כ רוצה אותו דבר מטעם זה ובדרך הב' שמה שמתענג הוא מחמת שרוצה מוכרח הרצון להתהוות מתחילה ואח"כ התענוג וא"כ אינו מוכן מה מתהווה תחילה אך הענין דבאמת בשרשם הם דבר אחד ממש אלא שכשבאים למטה מתחלקים ולכך אין שלימות לזה בלא זה שכשאינו מתענג אינו יכול לרצות ושכשאינו רוצה אין יכול להתענג ומתהווים כ"א ממש מחמת שבשרשם הם דבר א' ממש ואין שלימות לזה בלא זה ולא כמו שכל ומדות שהם ב' דברים מחולקים ממש ולכן מוכרח להיות תחילה שכל ואח"כ מדות ויש שלימות להשכל בלתי המדה והמדה אינה יכולה להתהוות אם לא ע"י קדימת השכל מחמת שהם דברים מחולקים ממש, אבל בחי' רצון ותענוג הם דבר א' ממש בשרשם אלא שנחלקו לשנים כמו ב' ירכין וב' ידיים שכאן הם ב' והם שוין זל"ז הוא מחמת שבשרשם הם א', עכ"פ נמצא מובן שהתענוג הוא דבר א' עם הרצון ויש בתענוג ג"כ תחילה וסוף דהיינו תחילת התעוררות התענוג וכשמתענג מהדבר ההוא אלא שבתענוג אין הסוף בגילוי כמו ברצון שאנו רואין הסוף שרוצה דבר זה אבל אין אנו רואין שמתענג וזהו בתענוג הגלוי ויש ג"כ תענוג בהעלם דהיינו בחי' כח תענוג היולי שבנפש שיוכל להתענג מכל דבר אך הנה בזה יש עוד מדריגה א' בתענוג שנק' למעלה שעשועי המלך בעצמותו [הנוכח בס' עמק המלך] והוא בחי' גילוי תענוג אלא שהוא בעצמותו עדיין וזה התענוג אינו כ"א בישראל שנק' ילד שעשועים ובתורה שנק' שעשועים כנ"ל והוא מתגלה ביו"כ בנעילה שאז מתגלה מצחא דא"ק ששם הוא השעשועי הנ"ל, והוא ע"י שמעוררים ברי"ה את השעשוע למעלה ואינו מתגלה עד יוה"כ וזהו שאומרים זכרונות ברי"ה כמו עד"מ שני אוהבים שנעשה בהם תערובות החיות ומחמת זה הם זוכרים זע"ז כמ"כ אנו מזכירים את תערובות החיות שיש לו עם ישראל שהם אצלו ילד שעשועים ועי"ז נתעורר כבי' השעשועי וזהו זוכר הברית שהוא התקשרות וד"ל.

ולהבין ענין שעשועי המלך בעצמותו צ"ל תחילה דבר א' והוא דהנה בכל דברים תענוג שהוא חיותו וקיומו של הדבר כגון בציר שמצייר שכמו שיש בו שכל איך לצייר כן יש בו תענוג וכן בבגדים שהוא מצומח יש בו תענוג וכמ"כ בכל המדות חסד יש בו תענוג כמארז"ל יותר משהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק שהמשפיע יש לו תענוג מההשפעה ולכן משפיע וכמ"כ בניצוח שיש לו תענוג כשינצח את חבירו וכן אפי' בקו שמאל גבורות כגון בכעס ג"כ הוא מחמת שמונע לו תענוג לכן מתכעס עליו כמו כד עייל אר"י וארוותא וי למאן דאשתכח תמן, וכן יש תענוג בשכל שכשמציא שכל חדש מתענג ממנו והוא חיותו וקיומו של השכל וכן ברצון

כללו של דבר בכל דבר יש בו תענוג אך בכל דבר הוא תענוג פרטי, אבל כח התענוג שבנפש הוא בחי' כח היולי להתענג מכל דבר והתענוג פרטי שמלוכב בדבר א' הוא המעלה מ'ן ומעורר לכח התענוג כללי שבנפש שיתענג ממנו כמו בזריעת חיטה בארץ שמצמיח חיטים הוא מחמת שבחיטה יש כח הצומח פרטי והוא מעורר את כח הצומח כללי שיצמיח חיטה דוקא, וכמ"כ בתענוג שע"י שיש לו באיזה דבר תענוג פרטי הוא מעורר שיומשך מכח התענוג כללי שיתענג מדבר פרטי זה והוא בחי' ירידה מתענוג הכללי שיתענג בתענוג פרטי, והנה לפעמים אנו רואים שאחר שנמשך מכח התענוג להתענג מדבר פרטי מתעורר בנפשו תענוג עצמי שהנפש מתמלא תענוג כמו שכשעושה שמחה לבנו שאעפ"י שמתחילה מתענג מדבר פרטי היינו משמחת בנו שהוא המעורר שיתענג מזה מ"מ אח"כ אנו רואים שמתמלא בתענוג כללי והוא ממילא בתענוג וכמ"כ בטיפה שאעפ"י שמתחילה מתענג מתענוג פרטי שהוא המשכת הטיפה שיש בו תענוג מ"מ אח"כ מתמלא נפשו בתענוג כללי ולכן מוליד בדומה לנפשו ממש, וכמ"כ יכול להיות בכמה דברים שיתעלה אח"כ התענוג פרטי לתענוג כללי, וכמ"כ הוא עד"מ למעלה שיש תענוגים פרטים בכל המדות וכן בחו"ב וכל הבחי' שלמעלה יש בהם תענוג והם המעוררים שיתענג מהם דהיינו שיומשך מכח התענוג הכללי שיתעורר מהם [אף דלכאורה אין שייך אצלו שיעורר דבר אותו כי הרי ממך הכל אך האמת הוא כי מתחילה ה'י מחמת כי חפץ חסד הוא ולכן נאצלו כל הע"ס ונאצלו בתענוגים שיש בהם והם המעוררים שיומשך תמיד חיות להם וד"ל] וכולם הם בחי' ירידה מעצמיות כח התענוג כללי להתענג מדברים פרטים, ויש עוד בחי' תענוג למעלה שהוא בחי' עליות התענוג פרטי לעצם התענוג כנ"ל במשל והתענוג הזה הוא ע"י ישראל דוקא ילד שעשועים שע"י נתעורר בחי' שעשועי המלך בעצמותו כי הנשמות נלקחו מבחי' פנימיות והם כמו טיפה שממנה נולד הולד ששם הוא בחי' שעשועי העצם כמ"כ ישראל נק' בנים כמ"ש בני בכורי כו' בנים אתם כו' נתעורר בחי' שעשועי המלך בעצמותו דהיינו בחי' עליות התענוג פרטי לבחי' כח התענוג הנעלם שבעצמות א"ס. ובמה מעוררים בחי' שעשועי הנ"ל הוא ע"י תורה כמאמר הזוהר תלת קשרין מתקשרין ישראל באורייתא ואורייתא בקוב"ה והוא מחמת כי שורש התורה הוא מבחי' חכמה דא"ס כי כן כמו שיש בחי' מל' דא"ס אנא אמלוק כמו כן יש כל הבחי' חכ' וכתר כו' והוא ע"ד שאנו קוראין את הנפש בשם נפש המשכלת והרי הנפש עצמה קודם התלבשותה בגוף אין שייך לקרותה בשם משכלת איזה שכל רק מחמת שכשמתלבש בגוף אזי יהי' בחי' חכמה לכן קורין לה נפש משכלת שנכלל בה בחי' חכמה בוודאי גם מתחילה והוא עד"מ בכלל מאתים מנה כנ"ל כמ"כ ממש מה שאנו קורין למעלה חכמה דא"ס או כתר דא"ס הוא ג"כ מחמת שנכללים שם כל הבחי' ועכ"פ שורש

התורה היא מבחי' איס שהוא מחכמה דאיס ע"כ היא מעוררת בחי' שעשועי העצמיות וכמ"ש ואהי' אצלו אמון שעשועים ומש"א יום יום הם ב' בחי' חו"ב שנילקחים משם כמ"ש אאלפך חכמה אאלפך בינה כו', והנה יש עוד בחי' ומדריגה שלמעלה מהתורה והוא דהנה ארז"ל שלשה כתרים הם כתר תורה וכתר כהונה וכתר מל', ולהבין ענין הג' כתרים צ"ל תחילה ענין דצח"ם דהנה הדומם הוא למטה במדריגה מהצומח שהצומח יש בו תנועה להיות הולך וגדול אבל הדומם אין בו חיות אפי' לצמוח, ובחי' יש חיות יותר להתנענע ממקום למקום והמדבר יש בו חיות יותר עד שיוכל לדבר נמצא הדומם הוא מדריגה הפחותה מכל הדצח"ם, אך זה הוא בבחי' גילוי החיות מתגלה בדומם חיות מועט מאוד אבל באמת הוא מדריגה הגבוה מכולם והוא שהרי אנו רואים שהמעלה הזאת שבצומח על הדומם שהוא הולך וגדול הוא עצמו הוא שנמשך דווקא מהעפר שבו כח המצמיח וכן הכל הי' מן העפר שכל התהוות שבעולם הם מהעפר, וכן כתיב על כל קרבנך תקריב מלח כי מלח לטעמא עבידא שהוא מוציא טעם הבשר לידי גילוי והרי המלח הוא בחי' דומם שנעשה ע"י שריפת המים ומ"מ הוא ממתיק את הבשר שהוא בחי' חי, הרי מוכרח לומר שיש בו חיות יותר מהחי שיוכל להטעימו וכן ידוע בסדר השתלשלות טנת"א שהדומם נגד טעמים שהוא בחי' הגבוה שבטנת"א נמצא מובן מכ"ז שהדומם למעלה הרבה מכל הדצח"ם ומה שאין בו בגילוי חיות אפי' כמו בצומח הוא מפני שהוא כבי' העצם מכל דבר והוא למעלה מבחי' התפשטות שהוא בחי' גילוי והארה בלבד מן העצם כמו החי מתנענע שתנועתו היא בחי' גילוי בעצם החיות שבו והיא רק התפשטות מעצם החיות אבל על עצם החיות אינו שייך לומר שהוא מתנענע שהוא למעלה מערך התפשטות וכמ"כ הוא הדומם שהוא בחי' העצמיות הכל הי' מן העפר כניל לכן אין מתפשט כלל שהוא למעלה מהתפשטות ואין בו גילוי החיות כלל, והצומח אינו בחי' עצמיות לכן יש בו גילוי החיות לצמוח, והרי הוא יותר בהתפשטות שיותר מתרחק מן העצמיות, וכן המדבר הוא יותר מתרחק מן העצמיות לכן יש בו גילוי החיות יותר מכולם נמצא לפ"ז הרי אדרבה הדומם הוא מדריגה היותר נעלה והמדבר הוא היותר תחתון במדריגה וכמ"כ הוא בנפש שבחי' החכמה נק' צומח שהוא בחי' גילוי החיות מעצם הנפש ויש בו ריבוי ומיעוט לפי ערך כלי המוח ובחי' מקור החכמה נק' דומם שהוא למעלה מהתפשטות אלא הוא בחי' עצם, ולכן השראתו בקרקפתא שהוא בחי' דומם ולכן איתא בגמרא שתק רב שמחמת ששאלו לו קושיא וצריך להשיבם בשכל עמוק יותר מהראשון שהקשו עליו אזי נשתק כדי להמשיך ממקור החכ' שהוא בחי' דומם דוקא ושתיקה הוא ג"כ בחי' דומם נאלמתי דומי' כו', וזהו סיג לחכמה שתיקה פ"י מקור לחכמה היא בחי' שתיקה דוקא, וזה מילה בסלע אשתקווא בתרין פ"י כי הנה מקור החכמה הוא בחי' כתר וידוע

שהתגלות הכתר למטה הוא רק מחצה, ומלה שהוא דיבור נק' בחי' חכמה כי אבא יסד ברתא, ושתיקותא הוא בחי' כתר מקור החכמה הוא בתרין שהוא ב"פ כמו החכמה, וכמ"כ למעלה בחי' הכתר נק' דומם והחכ' נק' צומח, וכן בכתר עצמו יש ג"כ דומם וצומח דבחי' י"ג ת"ד שהם בחי' י"ג מדה"ר הם בחי' צומח מחמת שיש בהם ריבוי ומיעוט כידוע שבכל עי"ת מעוררים יגמדה"ר ובלא התעוררות אינם מתגלים והוא מחמת שהם בבחי' גבול ולכך ה"י חורבן הבית מחמת ענין גבול שאם היו בבחי' בלי גבול הרי ה"י מרחם אף אחר עון העגל אלא מוכרח לומר שהם בבחי' גבול, וכן ארז"ל על הים נדמה להם כבחור איש מלחמה ובעת מ"ת נדמה כזקן מלא רחמים, אבל בחי' כשב"כ הוא בחי' דומם שהוא למעלה מהתפשטות לגמרי ושם הוא בבחי' בלי גבול ששם הארת אא"ס, וזהו כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן כו' שיורד ע"פ מדותיו פ"י שמן הוא בחי' חכמה נעלמה שהוא בחי' ח"ס כשמן הטוב הוא בחי' התענוג שמלוכש שם והוא על הראש שהוא למעלה מבחי' חכ' יורד על הזקן שממנו נמשכים י"ג ת"ד והוא היורד ע"פ מדותיו דהיינו במדות דאצי' שהם בבחי' מדה וגבול וכ"ז הוא דוקא בחי' החכמה שבכתר אבל בחי' כשב"כ הוא בחי' בלי גבול והוא הנק' דומם דוקא שהוא למעלה מהתפשטות, וכמ"כ הוא בבחי' א"ס שהחכמה דשם הוא שורש התורה והיא נק' בחי' צומח נגד בחי' הכתר דשם שהוא שורש המצות שנק' כתר תורה שהוא בחי' דומם ועי' המצות מעוררים בחי' הכתר זה דוקא עי' מצות מעשיות שהם בחי' דומם כי כוונת המצות שרשם מבחי' חכ' דא"ס אבל המצות מעשיות דוקא שהם בחי' דומם שרשם מבחי' הכתר דא"ס, וזהו כתר עליון איהו כתר מל' פ"י כתר מל' הוא בחי' המצות מעשיות שהוא לעשות רצון המלך לבד משא"כ כוונת המצות הוא בחי' טעם לכל מצוה ושרשם מבחי' כתר כהונה פ"י כהן הוא קו ימין חח"ן וכתר כהונה הוא בחי' חכמה דא"ס אבל בחי' מצות מעשיות שהוא בחי' מצות המלך הוא בחי' כתר מל' שרשו מכתר עליון דוקא שהוא הנק' כתר תורה, וזהו בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע נתנו להם ב' כתרים כתר תורה וכתר כהונה כתר תורה נגד נעשה שהוא בחי' מצות מעשיות ששרשם מבחי' כתר דא"ס שהוא בחי' דומם, וכתר כהונה נגד נשמע שהיא בחי' טעם והבנה כי שמיעה נק' בינה, ולכן מצות התורה היא ג"כ דוקא כדיבור אע"פ שענין התורה היא בחי' חכמה ושכל וה"י די לכאורה בעיון ומחשבה מ"מ צריך דווקא דיבור ודברת בם הוא מחמת שצריך מעשה דוקא ועקימת שפתיו הוה מעשה שהוא בחי' דומם אזי מתגלה עי"ז בחי' כתר דא"ס שהוא בחי' שעשועי המלך בעצמותו, והנה כתר תורה הוא שאנו מעוררים ברי"ה עי' הזכרונות כנ"ל אז עי"ז נתעורר רק למעלה בחי' השעשוע ובשי"ע נתגלה למטה וזהו שאנו עושין הקפות לתורה שהיא בחי' כתר ומקיף דתורה וזהו הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים

שהוא בחי' עצם התענוג שעשועי המלך בעצמותו שמתעורר ע"י ישראל מידי דברי בו זכור אזכרנו שע"י הזיכרון מתעורר תענוג העצם, ע"כ המו מעי לו הוא ג"כ פנימיות כנ"ל רחם ארחמנו ב' רחמנות, הוא דהנה יש ב' סיבות לרחמנות הא' הוא מחמת שפלות המתרחם שכשרואה שאותו שפל מאוד הוא מתרחם עליו והב' הוא מחמת התנשאות המרחם למשל מלך גדול ומנושא מרחם על זולתו וכל מה שהוא גדול ומרומם יותר מתעורר עליו רחמנות יותר, והנה למעלה יש ג"כ ב' הבחי' אלו היינו מצד הרוממות והתנשאות עצמותו ית' ושייך רחמנות אפי' על קו"ח וע"ז כתיב ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי אלי דוקא אל בחי' עצמותו ומצד השפלות שייך ג"כ רחמנות גלו לאדום שכינה עמהם וע"ז כתיב על גזוליו ירחף שמשפיל א"ע למטה וד"ל.

(יחזקאל א, י')

גם זה נדרש בעת החתונה הנ"ל תקס"ד

הנה במרכבת יחזקאל פני ארי' פני שור כו' וארבע כנפי' כאשר יהי' האופן בתוך האופן כו' וגביהם וגובה להם ויראה להם, הכל משלים, וכן מארז"ל קרסולי החיות כנגד כולן שוקי החיות כו' עקבי החיות כו' קרני החיות כו' ואין זה אלא דרך משל, ואעפ"כ אפי' מי שאינו יודע הפשט בגשמי' על בורי' רק שיודע שזהו רק משל מתפעל להיות ואהבת כו' מחמת גדולת אור א"ס ב"ה, מחמת שרואה שהעוה"ז הוא העולם השפל והקטן בערך מאוד, וכ"י השתלשלות כו' נגד כמה עולמות שבחי' קטנה מהעולם העליון ממנה הוא כנגד כולם וכן עדין למעלה מזה הכל כנגד כולם, אעפ"י שאינו יודע מהות העולמות, מפני שההתפעלות אינו אלא לא"ס בלבד והא"ס לית מחשבה תפיסא ב"י ואינו מושג, דבשלמא אם הי' שייך השגה בא"ס הי' צריך לידע על בורי' שלא יגשם ח"ו, אבל גדולת א"ס לא נודע כ"א מצד פעולתו וכו' וגדולת פעולתו אין קפידא אם אין מבינים על מתכונתו מאחר שאנו בטילים אצלו, ואין עובדם ח"ו, אלא מצד פעולתו הוא בטל לא"ס לבדו דלית מחשבה תפיסא ב"י והחקירה בפעולתו כל מה שיגדל

(יחזקאל א, י'): ד"ה זה לא לפי סדר הכתובים כי התחלתה היא על מרכבת יחזקאל.

וכן: תיבה אחת אינה ברורה בהכתיב, ואוצ"ל בחי'.

בעינו גדולת א"ס ב"ה ימשיך לו [אהבת ה'] ביתר שאת כו'. והנה האדם מחמת שמורגל לראות שמים וארץ תכבד עליו העבודה לאהבה את ה' דלית מחשבה תפיסא ב' כו' וצריך להרגיל א"ע במושכלות והרגל עושה טבע, כמארז"ל טיפה בכל יום על אבן עושה נקב. והאמונה לבדה הרי נקראת בספרים בשם עטרה ומלכות כעטרה שסובבת על הראש ואין נכנסת תוך תוכה של הלב, וכדי שיכנסו לתוך עומק הלב צריך להרגיל בידיעה דע את אלקי' כו'. והנה כל תענוגי עולם הזה נמשכים מרפ"ח נצוצין ונשב בגיא מול בית פעור, כי הנה תענוגי העולם הזה הם פסולת של תענוגי [העולם] העליון והתורה היא פנימיות כמ"ש אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד, שהעושר וכבוד נמשכים מפסולת התורה כמ"ש פסל לך מפסולתן של לוחות נתעשר משה. והיינו כמשל המאכל שנתברר ע"י האצטומכא ומה שא"כ באש ובמים אינו מתברר רק הכלי המיוחד לזה הוא המברר, ובאמת גם [ב]מאכל צריך להיות הפסולת בהעלם שהרי אם ישים אבן או כיוצא בתוך האצטומכא לא יברר כלום רק המאכל הוא מברר מפני שיש במאכל ג"כ פסולת בהעלם, כך הנה השפעות אלקי' תענוג בג"ע העליון מחמת גילוי מקור עליון וכו' והמשכת התענוג ע"י מלאכים העליונים ממשכים הפנימיות ומשם נמשך תורה ותענוג אלקי' כו'. אך יש מלאכים שע"י מתברר ונעשה פסולת תענוגי העולם הזה כסף וזהב ושאר מיני תענוגות שבכולם יש בהם חיות כו' אך שהם פסולת, והם פסולתן של לוחות שאינו דומה תענוג גשמי לתענוג אלקי' והוא רק כמשל הפסולת והצואה שמתברר מהמאכל.

וזהו ברכי נפשי את ה' שנפש דוד היא מל' דאצילות וברכו הוא המשכת פנימיות הוי', כי המשכות החכמה על מלכות ומשם מלובש מלכות דאצילות במלכות דבריאה ומלכות דבריאה במל' דיצירה ומל' דיצירה במל' דעשי' והכל הוא המשכת אור א"ס ב"ה כי אור א"ס נמשך עד העשי', אך מלובש ע"י מלכות דאצילות וכו'. וכל קרביי הם הקרביים העליונים בחי' אצטומכא שמברר ונותן השפעות העוה"ז למזלות ומשם נמשך לע' שרים, וכמארז"ל אין לך עשב כו', וגבוה מעל גבוה שומר גבוהים מעליהם, וכמ"ש ממגד תבואת שמש וממגד גרש ירחים, שיש שנשפע ע"י השמש ויש ע"י הירח כו', והבירורין הוא ע"י קרביים העליונים המבדילי' בין פנימיות שנמשך לתורה ובין פסולת. והנה אומות יודעים שזהו פסולת דקרו ל'י אלהא דאלהי', רק לא רצו לקבל הפנימיות רק הפסולת, אך אנחנו יושבי' בגיא מול בית פעול כלומר לעומת בחי' פעור דהיינו ההיפך מזה, וההיפך הוא הגיא שפלות, כי מה שלא רצו לקבל רק את הפסולת הוא רק מחמת גסות הרוח שלא רצו הביטול התורה פנימיות ולא רצו לקבל התורה רק השפעת עוה"ז לעצמם, משא"כ הגי הוא מול זה, לפיכך ועתה ישראל שמע

אל החוקים ואל המשפטי' בחי' פנימיות כו'. והנה המשל צריך להיות דומה לנמשל לגמרי, דהיינו כמו שיש במאכל פסולת בהעלם כו' והוא שהכל הוא בירור רפ"ח ניצוצין מעולם התוהו וימלוך וימות כו', ונתערבו מ"ה וב"ן בכחי' עשית כל דבר וטו"ר וצריך לברר מ"ה וב"ן לברר הטוב וד"ל.

והנה כל השתלשלות העולמות הוא ע"י המשכת אורות וכלי' כי חכמה נק' כלי חכמה שכולם בחכמה עשית, גם הרמב"ן כתב שלא שייך לקרוא אותו ית' בשם חכמה אלא מצד השלילה כי א"א להיות בעל (תורה) חכם שזהו בחי' ריבוי כו', וכן עד"ז כל חסדי' רחמים כו' הוא רק ע"י השלילה כי באחד אמת לא שייך בחי' תואר שהוא בחי' ריבוי ח"ו ודבריו אמת, אך לא זו בלבד אף שמעלות החכמה כלא יחשב ואין ערוך לך, משל ערך כמו במספר שערך ג' לגבי וא"ו בערך וא"ו לגבי י"ב, משא"כ לפניו ית' הוא המלך המרום לבדו המתנשא מימות עולם אין ערוך נאצל לגבי המאציל אפילו בעשי' גשמיות נגד חכמה, כי חכמה נק' יש שמתלבש בכינה להנחיל אוהבי יש ש"י עולמות. והענין כי מחכמה ולמטה יש ממש הוא כמו שרואין שאף ביד כותבת מתלבש בחי' חכמה לעשות איזה ציור כו', והיינו לפי שהחכמה מתלבש במחשבה והמחשבה בנפש החיונית והחיונית במרגשת כו', משא"כ במרגשת החכמה עצמה מאין תמצא מבחי' אין ממש, ואפי' אנת חכי' ולא בחכמה ידיעא בחי' כלי להשתלשלות העולמות עד עקודים הכל הוא עולמות א"ס ב"ה עיקוד בכלי א' שלא הי' נתגשם כלל להיות חכמה וחסד כו' כל אחד ואחד בחי' בפני עצמה רק כח א' כלול לכולם ובפני עצמה הי' בחי' כלי מאחר שנתהווה שורש ומקור להיות כח חכמה וחסד כו' ומלכות דנקודת הוא בחי' חכמה שורש כל התהוות הכלי ע"י, ולכן כתוב בע"ח שהאורות יכולים להחליף חסד בכלי הגבורה וגבורה בכלי החסד וכו', כי בחי' אור הוא בחי' התפשטות כח ההיא לבחי' פרסה. וזהו ואנכי עפר ואפר כי בחי' נשמות מחי' כלי' ומלאכי' מחיצוניות ומשה יסוד אבא בחי' פנימיות כלי חכמה, ורפאל שר התורה הוא חיצוניות. והנה אברהם הוא בחי' מרכבה. לזה וחסד עליון הלוך ונסוע הנגבה ואעפ"כ אין זה בחי' אהבה ממש אלא כדמות [א]פר שנעשה משריפת העץ שאין זה דמות העץ וצלמו כלל, כך הי' אברהם בחי' פנימיות כלי אהבה אינו מהות אור אהבה שבעולם העליון שאור אהבה הוא רק בחי' התפשטות כמו כח [העין בראש] וכו', וכשבא להחיות הכלי מגבילו להיות אהבה משא"כ, משא"כ בלא כלי אינו בחי' אהבה כלל, ולכן יכולי' האורות להחליף מקומן, וכן משה שהוא

בחי' פנימיות הכלי חכמה כתיב ותחסרהו מעט מאלקי' ואפי' אם הי' כל הנוין שערי בינה נמסר לו מ"מ כשבא לידי חיות והתהוות נשמות הוא בגבול, משא"כ אור הי' הו"ה ויהי"ה הי' לו. והנה הגבלת הכלי הוא ע"י האותיות ג' כלי' בחי' פנימיים אמצעיים וחיצוניים הם [ג'] אותיות מח"ד ומעשה והאותיות הם גילוי השכל שע"י הי' מחשב השר ומדבר לזולתו שא"א להמשיך איזה שכל בלי אותיות, ויש כלים מכלי' שונים בחי' כלי קיבול וכלי המעביר כמו סכין, וכו' הי' בחי' יריעות שמדדה באיזה האופן יהי', והאותיות מלשון אתא שבא ונמשך מכח החכמה ומט' בלשון תרגו' כי התרגו' הוא בחי' אחריו' דחכמה כי פנימי' החכמה א"א להמשיך. וגילוי זה הי' בחי' מלכ' דא"ס נוק' מל' כי מדת מל' היא בחי' ההתגלות לזולתו ולא עצמותו כשאר המדות כמו חו"ג שהם בחי' עצמיות התפעלות הנפש וד"ל אלא כשצמצם עצמות האור והגילוי במאור שלא יהי' גילוי אור העצם נק' מקום פנוי וחלל ומקום ריקם ולא כמו שסוברי' העולם שצמצם עצמותו כי אדרבה עצמותו ומהותו נשאר קיים אלא שלא הי' בחי' גילוי האור ולפני המאור עצמו אין שום הפרש בין אצילות לבי"ע וכ[מ]אמר לפניך נגלו כל תעלומות שאפי' חבקותי נעורי' קורי' בשמו כשאמרים ברוך אתה, אך הגילוי הוי' שמו נתגלה רק דרך קו והארה בעולמות, ואף גם זה אינו כ"א בעולם האצילות ומשא"כ בבי"ע הוא ע"י שבירת הכלים, וכמשל האות שנשבר ונפרד מתיבה שלימה. דהנה כשהיתה שלימה יש בה השכלה כמו עדי"מ ברוך הוי' לשון בריכה והמשכה ומשיגו אם חסר אות א' לא היתה זו השכלה, ואעפ"כ גם באות א' יש בו השכלה מעט מאחר שבצירוף נעשה השכלה שלימה, וזה בבי"ע ע"י השבירה נעשה בחי' פירוד דהיינו שנמשך חיות מעט כמו עדי"מ שכל שבאות א' ואין זה בחי' נשמה דבי"ע, ואפי' בחי' משה ואברהם שהם בחי' פנימיות הכלי' דבריאה וכני' המלאכי' שהם מחיצוניותם ולזה שייך אפי' במל[א]כ"י וכדכתיב הן בקדושיו וכו' שמים לא זכו בעיניו וכו' שאינם יכולים לקבל ההשפעה בשלימות, ולכן כתיב ונפש כי תחטא. ומש"כ בזהר לשון תימא הוא מחי' ושמע קול אלה מאחר שהיתה קשורה בבחי' ביטול ומשא"כ לאחר השבירה שזהו פרידתן וכו' וד"ל.

חבקות: תיבה זו אינה ברור בהכ"י.

וכן: תיבה אחת אינה ברורה בהכתיב, ואוצל בחי'.

מח: תיבה זו אינה ברורה בהכ"י.

(יחזקאל א, ט)

חֹבְרוֹת אשה אל אחותה כנפיהם כו' בשתים. מכסות את גויותיהנה כו'. ולהביני לשון אשה במרכבה. אך' דהנה כתיב ממושבותיכם תביאו לחם תנופה שהם שני לחמי תודה שני לוחות אבן ומלמטה למעלה ציל סולת כו' ומקודם לזה כתיב וספרתם לכם כו' שבע שבתות תמימות תהיינה דוקא להבין זה הנה כתיב לכו לחמו בלחמי וענין לחמו לשון רבים. שיש ס' רבוא פירושים לס'ר נשמות ישראל ופירושא דקרא הם פרד'סי ואפי' פירוש המלות הוא. תורה שבע'פ דעת התורה בשכל האדם כ'אי לפי מדריגתו ולכן. נק' לשון רבים. שיש לכל אחד חלק בפ'עי. והוא רשות הרבים ותורה שבכתב נק' לחמי לשון יחיד דהנה עיקר תורה שבכתב היא הכתובה תמונת אותיות כפי התמונה כן היא רמיזתו למעלה אבל השגת שכל האדם אין בהם כלל כי הם. למעלה מן השכל כו' חכים ולא בחכמה ידיעא ולכן נק' תורה שנכתב ואין תלוי בדעת ואפי' ע'ה אם. אמר הפסוק. בלתי שום דעת כללי. נק' עוסק בתורה שבכתב ולכן מברך בעלייתו נותן התורה ולא הוי ברכה לבטלה באומרו ונתן לנו את תורתו כו' ולכן דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם ע'פ כי באמת. אי' להביאם בשכל ודעת וכן הדברים שבע'פ אי אתה רשאי לאומרם בכתב כי הם הדעת והכתי' למעלה כו' וזהו כונת הפסוק ליתן עצה לאדם איך לילך. ולהתחיל בעבודת ה' היינו מתחילה לכו שצריך

ולהבין לשון: כבונה ירושלים: יתמי מי נתן.

אך דהנה: שם ליתא.

כו' ומקודם: שם: ומקודם כו'.

בלחמי וענין לחמו: שם: בלחמי כו' ומהו.

רבים: שם ניתוסף: ולחמי לשון יחיד, שהם ב' תורות תשבי' ותשבע'ס, תושבע'ס נק' לחמו לשון רבים.

פרד'ס: שם: פשט ורמז כו'.

הוא: שם: נק'.

כ'א: שם: כאו'א.

ולכן: שם: ולפי'ך.

רבים שיש: שם: רבים לפי שיש.

בפ'ע והוא: שם: בפ'ע לכאו'א והוא.

הכתובה: שם: הכתב.

הם: שם: הו'.

תלוי: שם: תלוי'ן.

אם אמר: שם: אומר.

הפסוק: שם: הפסוקים.

כלל: שם ליתא.

אי: שם: אינו.

באמת: שם ליתא.

לילך: שם ליתא.

לילך מביתו כו' ואף מגופו ועצמותו הן הנאת עניני עוה"ז וכל כיוצא כו' ולהשיג כל שכלו רק בתורה שלא נשאר מן שכלו כללי אפי' מעט ובעניני עוה"ז ישים רק מעט משכלו ולא כל שכלו ח"ו ולפי"ז יתעלה במחשבתו ישראל עלו במחשבה כאוי"א לפי מדריגתו ולכן אנו רואים שלעתים ע"ה מצליח בדרכו יותר מפני שהוא אינו משים שכלו בעניניו לפי שאין לו שכל אבל מי שיש לו שכל ומשים כל שכלו בעניניו בעוה"ז ובס"א ע"כ אינו מצליח רק ישים כל שכלו בדעת התורה לפי מדריגתו הן פשט או רמז כו' וזהו לחמו לשון רבים כו' אבל זה אפשר שיש בכמה אנשים שפוסקים מענייניהם ללמוד בכדי להיות למדן או איש כו' הודיע הכתוב שאין זה העיקר והתכלית רק בלחמו לשון יחיד היינו עליה אחרת עד הוי"ה כו' ולא נשאר רה"ר רק למהוי אבי"א כי בחי' אני הוי"ה לא שניתי בין קודם בריאות העולם שהיה הוא לבדו ואין עוד כמו כן עכשיו כולא קמי' כלא חשיבי ובטל ממש כאין נגדו כמשל מזיהרא דשמשא שבמקום שנראה גוף אורי השמש הורהא בטל במציאות ואינו נראה כלל רק בהתפשטותה למטה מרחוק אנו רואים אותה דברי בפני עצמו אבל למעלה אינה נראה כלל כן כל העולמות אורות עליונים בטלים ממש במציאותם לגמרי נגד השמש הוי"ה ב"ה כי שמש ומגן הוי"ה אלהים פי' ממנו הכל ובו כלולים הכל והנה הכלי של השמש הוי"ה ב"ה הוא התורה שבכתב כ"ד ספרים וזהו והיה כדכד שמשותיך ואמרו להוי כדין וכדין כו' שהם ב' תורות תורה שבכתב ותורה שבע"פ כלים להשמש ומגן וזהו שמשתיך לשון רבים וזהו העיקר

עניני: שם ליתא.

נשאר: שם: ישאר.

כלל: שם ליתא.

מעט: שם ניתוסף: וכוה יתעלה במחשבתו ישראל עלה במחשבה כאוי"א לפי מדריגתו כו'.

ולפי"ז . . מדריגתו: שם נמצאת שורה זו לעיל.

ולכן: שם: ולפיכך.

שלעתים: שם: לפעמים.

בדרכו: שם: בדרכו.

שכלו בעניניו: שם: השכל בעניני.

שפוסקים . . למדן: שם: שכוונתם מעסקיהם ללמוד ונקשה מזה למדן.

נשאר: שם: ישאר.

אבי"א כי בחי' אני: שם: אבי"א דייקא כמ"ש אני.

נראה: שם ליתא.

אור: שם ליתא.

מרחוק: שם: למרחוק.

אנו: שם: אז.

דבר: שם: לדבר.

הוי"ה ב"ה: שם: והוא ענין.

וזהו ור"י כדכד: שם: וזהו ושמתי כדכד.

ואמרו להוי כדין: שם: וארו"ל כדין.

הלימוד הנק' לשמה להעלותה ובוה יתעלו כל הנשמות והניצוצות של כלל ישראל כי בהתאחדותם כו' שפע וברכה העולמות כו' ולזה יהיה כונת כל ישראל בעסקו בתורה ולא להיות רק לעצמו בחי' בפ"ע כי אז חורב מכל כדכתיב: חרב על הבדים הם ת"ח. כו' בד בבד שכל אחד רשותי. חולקת לעצמה ואינו באפשרי לשרות עליו א' רק כשהוא בהתחברות עם כלל ישראל כאיש א' חברים אז קדושת הרגלי מחברם להיות כולם חברים אבל בלא חיבור נק' ע"ה בודאיי כשהוא בד בבד כו' כי באמת כולא קמי' כלא כו' ותורתו ועבודתו בדעתו ובשכלו כאין נחשבו כו' כי באמת העיקר הוא האמונה למעלה מן השכל הנק' עטרה צאינה וראינה בנות ציון בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו זו מ"ת כי בקבלת התורה היה יחוד תורה שבכתב ותורה שבע"פ אשת חיל עטרת בעלה אפי' על בעלה דייקא כו' בחי' סובב כעטרה המקפת הראש והנה להיות העיקר כ"י שנים מקרא וא' תרגום פירושא דקרא כו' ומי שעוסק בתורה בד בבד א"א למשרי עלי' רזא דאחד כגוונא דילי' למהוי אחד בא' דוקא פי' בהתאחדות והתחברות כללות נשמות ישראל הנק' כנס"י או נעשה מרכבה וכלי למהוי אחד באחד. וזהו ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך דייקא כי א"א להיות שורה אור הפנים כ"א היות כולנו כאחד. ואז כולך יפה רעיתי ומום אין בך כו' לבבתיני אחותי כלה וזהו ישקני בנשיקות פיהו נשיקין כפולין תורה שבכתב ותורה שבע"פ ב' עליות והנה התחברות כ"א מישראל בכל כללות בישראל א"א כ"א בזה האופן שידע מקומו שהוא במדריגה התחתונה עד מאוד שאין מדריגה פחותה ממנו. וחבירו הוא בודאי למעלה הימנו במדריגתו ובוה יתאחדו בחדא. ויתכללו. כל א' עם הכלל כו' למהוי אחד באחד יחוד קוב"ה ושכינתי

העולמות: שם: בכל העולמות.

כדכתיב: שם: כמ"ש.

ת"ח כו' בד: שם: ת"ח העוסקים בתורה בד.

רשות חולקת לעצמה: שם: חולק רשות לעצמו.

כלל: שם: כל.

הרגל: שם: הרבים.

בודאי כשהוא: שם: בודאי אף הת"ח כשהוא.

כלא כו': שם: כלא חשיב.

כי: שם: כל.

כו' ומי: שם: כו' ובודאי מי.

באחד וזהו: שם: באחד דייקא וזהו.

כאחד: שם ניתוסף: כי באמת ואתה מחי' את כולם אפי' הקליפות רק שהם אלקים אחרים בחי' אחוריים,

אבל חיות ישראל הוא מאור הפנים אור פני מלך חיים וא"א להיות כ"א כולנו כא'.

מדריגה: שם: בחי'.

ממנו: שם: ממדרגתו.

בחדא: שם ליתא.

ויתכללו כל: שם: ויתכללו בודאי כל.

קוב"ה נק' למעלה מן השכל שהוא מובדל מהשגת אדם בשכלו ושכינתי' הוא השוכן בתוך ב"י כ"א לפי שכלו שהוא הדעת וההשגה בתורה כו' והנה בא"י ממילא מרכבה כו' כ"י נק' ארץ עלאהי אלא אפי' מי שהוא בח"ל היינו רחוקי מהאמת מ"מ יעסוק בתורה ועבודה ואף שבאמת קשה איך אפשר ללמוד כשהאדם יודע בעצמו שפלותו ומכיר את מקומו השפלי וגם שהאמת הוא כך ואיך יכול להיות שיהיה הי"ה שורה עליו שמש ומגן כו' למהוי אחד באחד בתוכו ממש שיהי' למעלה אצלו כו' והתירוץ לזה שבאמת צריך מתחילה קודם קבלת התורה שהוא חג השבועות וצריך כל אדם להקדים ספירת העומר וספרתם לכם כו' שבע שבתות תמימות דייקא פי' הענין שבשבועות היה קבלת התורה באחדות גדול כדכתיבי ויחן שם ישראל נגד ההר שלא מצינו כן בכלי החניות בלשון יחיד אבל העם מלשון עוממות שלא היו באחדות כ"כ כתיב ויחרד העם מאוד כולנו כא' כו' כי באור פניך כו"י שנתנת התורה היה בסיבת היות כולנו כא' ואז היה הקב"ה בתוכם ממש אחד בא' אבל מתחלה א"א לבוא לזה להיות בתוכו ממש רק וספרתם לכם דייקא שממשיכו להיות' הוא ית' א"ס ולגדולתו אין חקר שורה בגוף דהיינו ספירות ואורות עליונים בבחי' אורי מקיף עליו שסובב בעיגול ויכול להיות אף למטה במדריגה תחתונה מאוד אבל האדם הוא באמת למטה ואינו למעלה אצלו כללי ואח"כ ע"י השפלות והתאחדותו בהכלל ועולה למעלה מעלה וזהו ממושבותיכם תביאו לחם תנופה להניף עד למעלה פי' באשה קראו מושב נשים דעתן קלות כו' וישב ה' מלך לעולם תפילין של יד תפילין מיושב שהוא עלמא דנוקבי' פי' שאם האדם שפל בדעתו אז תביאו לחם אזי חמץ תאפינה וב' לחמי תודה שני לוחות הברית תורה שבכתב ותורה

כי נק': שם: כי הוא הנק'.

עלאה: שם: העליונה.

אף: שם: אפילו.

רחוק: שם ניתוסף: מאד.

השפלי: שם ניתוסף: עד מאד.

למעלה אצלו: שם: אצלו למעלה.

כדכתיב: שם: כמ"ש.

בכלי: שם: בשום.

כו': שם ניתוסף: נתת לנו תורת חיים.

כא': שם ניתוסף: ובאור פניך נתת לנו כו'.

להיות . . דהיינו: שם ליתא.

אור מקיף עליו: שם: א"ס עליו.

כללי: שם: כנ"ל.

תפילין: שם ליתא.

ואז חמץ תאפינה: שם: ואז תנופה.

הברית: שם ליתא.

שבע"פ תנופה למעלה להיות אחד בא' ולהשיג האח' כו' להיות הוי"ה אדנ"י אחד כו' והנה הסיבה המגביה למעלה להיות מרכבה לאחד האמיתי הוא חוברות אשה אל אחותה כי כנפיהם המגביהים בהתחברותי נשמתן של כלי ישראל אשה אל אחות' א' כנפיהן כ"י ד' חיות להנה ודמות אדם עליו למעלה כו' וזהו בזכותי המשניות גליות מכנסות שהוא תורה שבע"פ דייקא להיות עלו במחשבה תחלה ואז נעשה מרכבה חוברות אשה אל אחותה כנפיהן להגביה למעלה עוד עלי' אחרת למהוי אחד באחד.

אפ"ל חוברות אשה כנסי' ה' קטנה רחל אל אחותה ה' גדולה לאה בזחיב ר"פ תרומה קפו ב ע"פ מי זאת יעקב דהוה שלים חיבר תרין עלמין כו' וע' זחיג וישב קפג סע"ב ע"פ בעיר שחוברה לה.

(נוסח אחר)

חוברות אשה אל אחותה כנפיהם ולכאורה לא יתכן גובהי במעשה מרכבה. והנה כתי' וספרתם לכם וכו' ממושבתיכם תביאו לחם תנופה וגו' שתיים וגו' להבין ענין ב' הלחם שהקריבו בחג השבועות שהם בחי' שני לוחות העדות אלא שבשעת מ"ת' ה' בחי' מלמעלה למטה כ"ז המכתב מכתב אלקי' ניתן לישראל לכן נתראה בלוחות אבן, משא"כ כשניבנה בהמ"ק והקריבו קרבנות שהם בחי' מלמטה למעלה היו בחי' שתי הלחם סלת חטים כו', וענין ב' הלחמים הם תורה שבכתב ותו' שבע"פ והנה כתי' לכו לחמו בלחמי וגו' הם ענין בחי' ב' הלחמים הנ"ל וזהו לכו פ"י ע"ד לך לך כו' כי הנה האדם באשר הוא טבעו לילך אחר עצמו בחי' לגרמי' ולזה

בהתחברות נשמתן: שם: בהתחברות כל נשמתן.

כל: שם ליתא.

כי: שם: כניל.

בזכות המשניות גליות מכנסות: שם: אין גליות מתכנסות אלא בזכות המשניות.

באחד: שם ניתוסף: שבועות הוא תרשביכ, וש"ע היא התחלת תשבע"פ וסיום תושביכ ונעשה יחוד כו'

וזהו שמתת תורה וד"ל.

אפ"ל: הגיה רשומי על הגליון בגוכתי"ק כיק אדמור' הציצ.

גובה: בכרך 757: לשון נקיבה.

נתראה: שם: נתרמו.

כשניבנה: שם: כשיבנה.

וגו' . . הנ"ל: שם: שהם ב' לחמי תודה הנ"ל.

אמר לכו פ"י שילכו מבחי' זאת דהיינו מבחי' עצמיות שבו שישלך א"ע וכל טובתו. ואח"כ לחמו בלחמי שהם ב' לחמים תורה שבכתב ותורה שבע"פ שאל"כ. לא יזכה לבחי' לחמו בלחמי הנז' וכ"כ למה משום דצריך להבין ענין תורה שבכתב ותו' שבע"פ, וההפרש ביניהם דהנה התורה נחלקת לב' בחי' א' המלות ב' פ"י המלות, והנה ענין תורה שבכתב הם המלות בעצמן אותיות וצירופיהן ותמונתם כראוי שיש רמז ואין מספר בכל קוץ וקוץ תלי תלים סודות וסתרי גניזין ומרוב גדלם. לא ידע אנוש ערכה לידע ולהשיג בשכל אנושי כל הדברים על מתכונתם וזהו דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרו ע"פ כי התמונה וצורת האותיות אינן מתלבשים רק במחשבה כשוראה בס"ת ולא בע"פ כי עיקרה הוא בכתב ולכן אפי' ע"ה יכול לעלות לתורה ולברך עלי' נותן התורה אעפ"י שאינו יודע פ"י הדברים, מ"מ כיון שרואה האותיות וצירופיהן אין ברכתו לבטלה וזהו בתו' שבכתב, משא"כ בתורה שבע"פ שהיא פ"י התורה שבכתב ובזה יש לכל אדם שכל ובינה להבין ולהשכיל דברי התלמוד כאו"א לפי שיעורא דילי' ובזה יתעלה האדם כמאמר ישראל עלה במחשבה, פ"י כי עליית ישראל הוא ע"י המחשבה מחמת שיש לו תפיסא בשכלו ומחשבתו ודברים שבע"פ אי אתה רשאי לאומרו בכתב שאין להם שייכות להכתיבה שהוא דבר שאין כח אנושי יכול להשיגם, ותו' שבע"פ נק' לחמו לשון רבים מפני שכל או"א יודע ומשיג בה וקבלו הראשונים שיש ס' ריבוא פ"י בתורה כנגד ס' ריבוא נשמות ישראל ולכל נשמה יש פ"י אחד בתו' כפי בחי' לחמי היא תורה שבכתב דהנה כתי' ושמתי כדכד שמשותיך וארז"ל כדין וכדין, וכתי' שמש ומגן ה' וגו' ע"ד מ"ש אני ה' לא שניתי, לכאורה אנו רואים העולם עומד שלא הי' קודם שנברא העולם אמנם האמת אין כ"א עדי"מ ניצוצי אור השמש אשר הם כאין וכאפס נגד אור השמש עצמו ובמקום שנראה אור השמש העצמי אורות הניצוצים ההם המה נכללים בו ואינם נראים כלל ובטלים כנגדו. וכמו כן עדי"מ זה ממש נאמר אני הוי' לא שניתי שאצלו הכל שוה קודם שנברא כו' ואחר שנברא ג"כ הכל כאין וכאפס נגדו כולא קמי' כו' עדי"ן נק' השלשלות העולמות עליונים בלשון אורות כי הם רק כמו אורות ניצוצי השמש אשר נכלל במאור השמש עצמו בהראותו עליהם אך אמנם להיות כי השמש הוא בתוך כלי והכלי הוא כ"ד ספרי דאורייתא שהם תורה שבכתב והיא הכלי למאור השמש שבתוכו שורה אחדותו ית' וכשהאדם עוסק בתורה שבכתב ומדבק נפשו באחד השוכן שם שהוא למעלה מן השכל, והוא אחד באחד, וזהו כדין וכדין ונמצא סדר

טובתו: שם: הנאתו וכל טובתו.

שאל"כ . . . שבע"פ: שם ליתא.

גדלם: שם: קדשם.

העלי' מתחלה צריך שיהי' בחי' לכו לילך ולהסיח מדעתו הפונה אחר עצמו ואחי"כ יכול להיות בחי' לחמו בלשון רבים שהוא עסק התורה שבע"פ שהוא פי' התורה שבוה מתעלה ע"ד ישראל עלו במחשבה כאמור, וכדי שלא ישאר ברה"ר כי אפי' היא תחלה מבחי' לכו הנז' שהוא להסיח דעתו מתארתו הגשמיות ומקבל על עצמו עומ"ש ללמוד אם מכוון בתורה להנאת עצמו כדי שיהא למדן אפי' כדי שיהי' צדיק ה"ז עדיין מבחוץ כי כוונתו להנאת עצמו ובחי' לגרמי'. וצריך לתקוע יתד במקום נאמן בבחי' לחמו היינו בחי' תורה שבכתב למהוי אחד באחד כדין וכדין כו'. אך איך יגיע האדם לזה שיהי' מבחי' לכו הנז' ישים ללבו פחיתת ערכו יותר מכלי' אז לא יחוש על עצמו כלל, והנה כתיב חרב על הבדים ומאלו ודרשו על התלמידים שעוסקים בד בבד כו' דהנה כאשר ישים האדם על לכו כל ענינו ומחשבותיו ויתבונן פחיתותו וכל איש אשר הוא רואה זולתו נחשב בעיניו יותר טוב ממנו בזה הוא יכול להתחבר ולדבק עם כאו"א מישראל, וע"ז נאמר כולך יפה רעיתי כו' לבבתיני אחותי כלה כו' משא"כ כשהוא רואה א"ע יותר טוב אפי' מאחד מבני ישראל הרי הוא אינו יכול להתחבר עמו ואינו יכול להמשיך אחדותו ית' כי אין הקב"ה שורה כ"א כשכל איש ישראל כאיש אחד חברים כמ"ש בשעת מ"ת ויחן שם ישראל וגו', וכשישראל הם באגודה א' אזי כניי שהיא התקבצות כללות נשמותיהם כני' נאמר עלי' כולך יפה רעיתי כו' זאת אגודתם לא תקום ולא תהי' כ"א בשמו לנפשו פחיתת ערכו מאד ושפל רוח בפני כל אדם דייקא דהיינו שיהי' כאו"א מישראל אפי' הקל שבקלים יהי' טוב ממנו שאלי"כ לא תהי' חברתו עמו והרי הוא מופרד מהם, והרי אנחנו אומרים ברכנו כולנו כאחד באור פניך שאם אנחנו כולנו כאחד אז נוכל לראות באור פניך וד"ל.

(יחזקאל א, כה)

ויהי קול מעל לרקיע אשר על ראש החיות כו', דהנה כתיב כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכי דרכיכם ולכאורה תמוה ואינו מובן לפי פשוטא דמלתא דפשיטא היא שאין ערך ודמיון מחשבות[ינו]

המ[גבלו]ת בגוף לגבי מחשבתו של הקב"ה שאין לו דמות הגוף ואינו גוף ח"ו. אך הענין דהנה כתיב רם על כל גוים ה' כו' שאצל האומות הוא רחוק בתכלית הריחוק ואצל ישראל הוא קרוב בתכלית הקורבה באמת כמ"ש מי כה' אלקינו המשפילי לראות בשמים ובארץ ונאמר מי כה' אלקינו בכל קראינו אליו, ולהבין המשל הכתוב כאשר יהי' האופן בתוך האופן פירש כאשר הגלגל הקטן בטל לגבי הגלגל הגדול הסובב אותו, כמו שמרכז הארץ הוא חרדלי' לגבי הגלגל ומכ"ש לגבי המגובהי אליהם שאצלו' כאין ואפס ממש, כך ישראל סוף מעשה במחשבה תחילה בטלים במציאות ולהיות כאין ואפס ממש נגדו ית' מחמת שדבוקים בו ית' שהוא סובב כ"ע והוא כמו משל האופן בתוך האופן, שאין כן אצל האומות הוא רחוק מאתם. מאד מפני שמחשבים עצמם ליש ודבר נפרד בפ"ע ורחוק מאד מאסב"ה, אבל ישראל הם המעט מכל העמים שממעטים עצמם כו'. והנה באדם יש מחשבה קול דיבור מעשה ונראה מחשבותם יותר קרובה לאין והוא מאד ומה שהולך ממחשבה לבחי' קול ומקול לדיבור ומדיבור למעשה הלא יחשב יותר ליש, אבל מדות הקב"ה א"כ שהוא ית' הסובב כ"ע הוא יש ואין בלתו ומה שהולך ומתפשט יותר בעולמות עליונים ותחתונים הוא נחשב יותר לאין כי הכל בטל נגדו וכולא קמי' כלא חשיב. וזהו כי לא מחשבתי מחשבותיכם שמחשבת[ו] הוא בחי' י"ש כמ"ש להנחיל אוהבי י"ש כו', ולכן ישראל שממעטים עצמם והם בחי' אין הם דבוקים בו ית' כי אצלו הכל כאין. וזהו והייתם לי סגולה לישראל. שהם המעט מכל העמים ולכן הם לי כל הארץ דהיינו מה שבכחי' יותר תחתונה שאין למטה הימנה הוא לי מפני שהכל כאין נגדי. וזהו ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי כי דרך הנשר בשמים ועל כנפיו הוא למעלה בבחי' שמים שהיא בחי' מחשבה תחילה שהגביה אותם בבחי' עליונה מאד כמשל הנשר שמגביה את גוזליו מיראת חיצים ובליסטראות ומעופות אינו מתירא מפני שהוא פורח למעלה מהם, כן הגביה אותם הקב"ה למעלה מפני החיצונים שלא ישלטו בהם שום מחשבות רעות ותאות המחטפים את האדם ואינם מניחין לדבוק בו ית' ולכן הגביה אותם בבחי' מעלה מעלה לאור באור החיים. אור אסב"ה ממש הסובב כ"ע שאין שם שום שליטה לדבר חיצוניות. וזהו ואביא אתכם אלי, פי' אלי ממש.

חרדל: בכרך 877: כעין גרגיר חרדל.

המגובה אליהם: שם: הגבוהים אליהם.

שאצלו: שם: שאצלם נראה.

מאתם: שם: אצלם.

לישראל: שם: מכל העמים כו' שזה בבחי' סגולה גאולה לישראל.

אותם הקב"ה: שם: הקב"ה את ישראל.

החיים אור אסב"ה: שם: מלך חיים א"ס ב"ה.

אך האיך זכו ישראל לכל זה כ"י ואביא הוא לשון עבר כתיב [ואביא] המתהפך מעתיד לעבר כמ"ש ועתה אם שמוע תשמע בקולי כי התורה נתנה בחמשה קולות או בוי' קולות שהם המשכות כמ"ש קול ה' על המים פי' שהי' צריך להיות ההמשכה ש"ע ש"ע ונמשך מאותיות המחשבה על הדיבור ע"י שירד מהמוח אל הלב ומהלב יוצא הבל דרך הקנה כי הבל אותיות הלב ונעשה בחי' קול שהוא שהתפשטותי' לבחי' דיבור גשמי בך"ב אותיות התורה. והנה התורה נמשכת מבחי' סובב כ"ע אלא שהתגלות היא מבחי' החכמה כמאמר אורייתא מחכמה נפקית וכולם בחכמה עשית שהחכמה נחשבת לבחי' עשי' לגבי אור א"ס ב"ה, ולכן ע"י שישראל דבוקים בתורה ומצות דבוקים בא"ס ב"ה ונמשך מזה קול והמשכה כנ"ל. וזהו ושמרתם את מצותי ועשיתם אותם אל תקרא אותם אלא אתם מעלה אני עליכם כאילו עשיתם. והענין כי כ"י נק' רעיתי שהוא לשון כמ"ש ה' רועי כו' וכמאמר רז"ל ישראל מפרנסים את אביהם שבשמים כמ"ש את קרבני לחמי לאישי, שבזמן שבה"ק הי' קיים הי' הקרבנות לחם אשה ומשחרב בהמ"ק אין להקב"ה אלא ד"א של הלכה בלבד שזהו בחי' לחם כמ"ש לכו לחמו בלחמי ונק' בחי' יין ושמן כמ"ש אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי ויערי עם דבשי הם בחי' קריאת שמע ותפילה. והמשיל הכתוב אותם למאכל כי כמו שהמאכל מחבר הנשמה עם הגוף דהיינו ע"י שאוכל המאכל מתחזק כחו דהיינו שמתפשט כח הנשמה להחיות את הגוף. והנה המאכל הוא דבר חומרי כמו דומם וצומח חי והוא מחי' את האדם שהוא בחי' מדבר ע"י שגוף המאכל מתעכל [ב]קרבנים והמובחר נעשה דם ונוטל הכבד והמובחר שולח ללב והלב למוח, כך כביכול ישראל עושים כן שיהי' לריח נחוח דהיינו שיעלה לבחי' מוח ע"י לחמי לאישי פי' ע"י אש חמימות האהבה ויראה במסירת נפש שיש לכל או"א בכח כמבואר בתניא מתעכל הגשמי ואחי"כ עולה למעלה, כי תלת שליטין אינון לעילא כבדא ליבא ומוחא. והנה בין כבד ללב ומוח יש הפסק פרסא שמפסיק שהוא חצר כבד. ולהבין זה דהנה כתיב לדוד ברכי נפשי את ה' וכל קרביי את שם קדשו, כי הנה כל הדברים שבתורה נביאים כתובי' הלכות ואגדות ממדרשי רז"ל אפילו סיפורי מעשיות שבהם הם נמשכי' [מ]בחי' קול שהוא נמשך מבחי' סובב כ"ע, ושאר עניני גשמיות אף שהם כמדומהי' אותה מעשה שבתורה מ"מ בתורה הוא בחי' מעשי ה' כי מחשבות הגוים שרחוק ה' מהם

כי . . . המחפך: שם: הנה כתיב ואשא ואביא בואו המהפך.

בו: שם: בו.

ההמשכה שנעשה: שם: המשכה שתי' מים ואין מים אלא תורה שהקול הוא בחי' המשכה שנעשה. שהתפשטות: שם: התפשטות.

ועשיתם . . . רועי כו': שם ליתא.

כמדומה: שם: כדוגמת.

בתכלית הריחוק וגבול נתן ה' להבדיל בין הקודש ובין החול זהו בחי' פרסא בתורה. והנה אנשי התורה והעבודה הם נק' בחי' נפש ובעלי מו"מ שאינם עוסקים בתורה הנה התקרבותם לה' בבחי' הצדקה שנותן מיגיע כפו עולה משה ומתן שלו והם בחי' קרבים שצריך לאוכל הגשמים ואחיכ עולה דרך הפרסא עד הלב ומוח. וזה שכתוב כי גם את העולם נתן בלבם [מבלי] אשר ימצא האדם את המעשה מראש ועד סוף פי" ע"י זה נתן את העולם בלבם מבלי אשר ימצא האדם את המעשה דהיינו מה שהעולם עושים אכילה ושתי' ומו"מ נתן בלבם כו' [מבלי] אשר ימצא האדם את המעשה מראש ועד סוף לומר שאין חילוק אפילו בדברים התחתונים דהיינו מעשה שהנה סוף מעשה במחשבה תחילה נעוץ סופן בתחלתן כמו שאנחנו לא נדע מפני מה כשאדם אוכל דציח ירחיב דעתו ושכלו הלא הדומם וצומח אין להם שכל. וזהו פי' קול מעל לרקיע אשר כל שהקול נמשך למעלה מבחי' הפרסא שהוא יותר גבוה מבחי' יראה ואהבה שהם מתעכלים תחת הפרסא ולכן בעמדם תרפנה כנפיהם דהיינו יראה ואהבה בחי' גדפין כו'.

פי' על תורה ויהי קול מעל רקיע וגו'

להבין ההפרש שבין אותיות ספורי מעשיות שבתורה ובין אותיות ספורי מעשיות מילי דעלמא שלפי הנראה אין שום הפרשי כלל ואף כשקורא באהוי"ר אין יתרון אלא מצד אהוי"ר לבד. וגם להבין מפני מה מעלת עסק התורה גבוה מן המדות אהוי"ר הלא המדות מהות ועצמות הנשמה והמחשבה שבלימוד התורה אינו אלא לבוש להנשמה ואף שחבי"ד שבנשמה עוסק ג"כ בתורה הרי אינו אלא בחכמה דעשי' כידוע וכו'. הנה בס' בן פורת יוסף כתוב בשם הבעש"ט ששאל ממנו מין א' הלא בע"ז יש חיות מלמעלה והשיב שיש פרסא מפסיק כו' והפסולת שהם הצואה הוא ע"ז צואת הארץ וכו'. וביאור הענין הנה ידוע שיש בחי' פנימי' ממכ"ע ובחי' מקיף סכ"ע, בחי' פנימי' הוא זה בתוך זה ומקיף הוא זה למעלה מזה, פי' פנימי' הוא התגלות והתפשטות ההארה כמו אילן הצומח שבתוכו ופנימיותו הוא

פי' ע"י . . להם שכל: שם: פי' שעי"ז גם סוף המעשה במחשבה תחילה נעוץ סופן בתחילתו.
 הפרש כלל: בבוך 408: הפרש ביניהם כלל.
 המדות מהות: שם: המדות הם מהות.
 ופנימיותו הוא התגלות והתפשטות: שם: ופנימיותו והתגלותו והתפשטותו.

התגלות והתפשטות כח רוחני הצומח ולמעלה הימנו מקיפו כח החי וכח המדבר שאינם מתלבשים בו כלל מפני חסרון קבלה שאין לו בית קיבול ובכמה מתלבשת כח החי ולא כח המדבר לפי שאין לה בית קיבול, אבל האדם שהוא כלי מוכן לקבל גם כח המדבר וכל חלקי הנשמה להתפשט ולהתלבש בכל רמ"ח איבריו ולהיות כי כל אלו בבחי' פנימי' שהוא התפשטות והתלבשות בבחי' ובפנימיותו של דבר ולכן נק' אור שהוא זיו והארה כמו זיו השמש כידוע. ויש בו ג"כ בחי' מקיפין פי' אורות ומוחין שאינם מתלבשים בתוכו ופנימיותו רק על גביו מבחוץ, ואין הארה וזיו שלהם נכנסים ומתפשטים בתוכו ופנימיותו כלל. וענין הגלגולים הוא ענין צמצום ההארה וזיו כמו נשמת האדם שנכנסת ומתלבשת בגוף בהמה אבל אינה מתפשטת הארתה כלל בבהמה שא"כ הי' לבהמה דעת כאדם. והנה בבחי' א"פ כל היותר פנימי שבו הוא יותר רוחני בבחי' אין, כמו מחשבה דו"מ וכזי' המדות שאין בהם אפי' אותיות יותר בבחי' אין ואפס מן המחשבה, והחכ"ד יותר בבחי' אין מכולם, אבל בבחי' מקיפים היותר פנימי הוא יותר בבחי' יש כמו הארץ הגשמי נגד הגלגלים המקיפין אותה והמקיפין את הגלגלי' יותר בבחי' אין עוד עד מדרגה אחר מדרגה הכל בבחי' זה למעלה מזה, כידוע שאף שמלמטה למעלה נק' מה שלמטה יש ומה שלמעלה [אין] אבל בבחי' שמלמעלה למטה הוא בהיפך שכל היותר למטה הוא יותר בבחי' אין ואפס מצד בטולו ביטול גמור להמחי' אותו המקיפו וכו'. נמצא ש[ב]בחי' העגולים המקיפים כל מה שהוא יותר במעלות המדריגות הוא העיקר שנראה כל מה שלמטה בפנימיותו העגולים אופן בתוך אופן כמו הארץ הגשמי ביטולי' במיעוטו לאין ואפס שלמעלה כמו ע"ד שלמעלה למעלה אין פנימיות העגולים תופסים מקום כלל וכללי'.

והנה האומות אין ביכולתם לקבל חיות מאורות מקיפים דקדושה (כמ"ש בע"פ שחיותן מהשערות וגומות אור דנוק' דאור פנימי דרך המשכות שערות וכו') תחתית כל המדריגות אבל מאורות מקיפין אין יכולין לקבל שמסמא את עיניהם וכו'), אבל ישראל חלק נחלתו יכולים לקבל מאורות

בכחו ופנימיותו: שם: בתוכם ופנימיותם.

וכן המדות: שם: שלשה לבושי הנשמה שלבוש הנשמה דקה ביותר מן לבוש הדבור ומעשה וכן המדות. הגלגלי': שם: הגלגלים.

הוא העיקר שנראה: שם: יותר לאין נראה.

ביטול . . אין: שם: גרגיר חרדל בטל במיעוטו ואין ואפס לשל מעלה כו' עד שלמעלה אין .

וכלל: שם: וכלל משא"כ בחי' אר"ם וכו' ודיל' זהו כי לא מחשבותי כו' שאצילנו היותר פנימי הוא יותר אין אבל מחשבותי הן בהיפוך וכו' ודיל'.

האומות: שם: הקליפות.

מקיפים דקדושה שהם המצות רצון העליון הנק' כתר וכו'. והנה אורייתא אף דמחכמה נפקת אינו אלא שיצאתה דרך החכמה אבל באמת לוקחה מבחי' סכ"ע שלמעלה מן החכמה, נמצא אותיות התורה אף שהם מדרגה התחתונה בטלים הם לבחי' סכ"ע כמש' אופן בתוך האופן כו' הנ"ל בבחי' מקיפי', אבל אותיות של דברים בטלים מפני שיש פרסא שהוא חצר הכבד מפסקת ומבדלת עד כאן תחום הקדוש ולא יעבור הזר וקליפה שם כלל אינו נלקחות מהקדושה כלל רק מהפסולת היוצאי' מהקיבה כמשי"ת לקמן.

והנה למשל מן המאכל הגשמי דומם וצומח אין התינוק יודע לקרות אבא ואמא שהוא חב"ד עד שיטעום טעם דגן, נמצא שהמוח מקבל חיות מן המאכל. ובאמת אי"א להמות רוחני בתכלית לקבל המאכל גשמי בתכלית, אך היות מפני כשהגוף בלא אכילה מסתלק הנשמה מהגוף ובאכילה ממשיך הנשמה בתוך הגוף לשרות ברמ"ח אבריו, נמצא שהמאכל מחבר המוח אל הגוף. וכמוי' כן בכניי' כתיב רעיתי ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים ועשיתם אתם מעלה אני עליכם כאילו עשוני שע"י עשיית המצוה רצון העליון העלאת מ"ן ממשיכים מ"ד התגלות אורות עליונים של אי"ס הסכ"ע באצילות ובכל העולמות ונעשה תוספת הארת המוחין שהיא התורה חב"ד של המצות. ואף שהמוחין הם הם המוחין דמצות מקבלי' תוספת הארה על ידן ע"י העלאת מ"ן בהיות שכל עניני התורה הם רק באופני פרטיות עשיות המצות מעשיות נמצא מקבלת מן המצות, ונעוץ תוכן תחלתן בסופן ואין ראש שלא יהי' סוף כי הראש מוכרח לקבל מן הסוף, כמו למשל מאכל גשמי המח" את המוח, וכל מצות מעשיות הן הן מדברים מעניני גשמיות, כמו צמר כבשים לציצית וקלף תפילין רק שמתבררין ע"י הבישול בקיבה תחת הפרסא ע"י אפי' כמבואר במ"א. ואחר הבירור עולה המובחר למעלה מן הפרסא וניזון ממנה המוח והלב והוא בחי' מ"ן, והבישול הוא ע"י הגבורות שביסוד דנוק' שהוא אהוי"ר שכל הבירורים הוא ביסוד דנוקבא. וזהו ויעש דוד שם דוד הוא שהמשיך האורות בתוך הכלים איהו וגרמוהי חד כו'. וזהו וכל קרבי את שם קדשו קרבי הוא הקיבה ששם נתבשל ונתברר מהפסולת היוצאים לחוץ והמובחר עולים בבחי' מ"ן והם תמכין דאורייתא המזיקים

מקיפין דקדושה: שם: שהם המצות רצון העליון הנק' כתר וכו' אין.

החכמה: שם: החכמה עלאה.

מפסקת: שם: מציצה מפסקת.

וכמו: שם: (ונתעכל המאכל באסיי' כמבואר במ"א) וכמו.

שהמוחין הם הם המוחין: שם: שהתורה הם מוחין.

מקבל: בכוף 1234: עכ"ז מקבל.

תחלתן: שם: ותחלתן.

הן . . גשמיות: שם: הן מדברים גשמי.

לומדי תורה ומקיימין אותה. וזהו העולם נתן בלבם מבלי שימצא וגו' שהראש מקבל מן הסוף ונעוץ תחלתו בסופן וסופן בתחלתו כנ"ל, והוא עולם התיקון שזה צריך לזה וזה לזה הגדול צריך לקטן וכו' משא"כ בעולם התהו שהיו זה תחת זה כל א' בפני עצמו והי' הראש מופרד מסוף שלא הי' מוכרח להראש לקבל מן הסוף ולכן הי' שבירת הכלים. ובגוים כתיב רם על כל גוים ה' על השמים כבודו שאצלם הוא רם ונשגב ואינו מתלבש בתוכם מפני היות השמים שהוא הרקיע פרסא מחיצה מפסקת בינם ובין הקדושה. אבל בישראל כתיב ויהי קול מעל לרקיע כו' קול הוא המשכה להמשיך מרוחני לגשמי לחברם כמו ענין הקול שיוצא מן הלב שללבי בא מן המחשבות המוח בבחי' רוחני ומן הלב דרך הקנה בהצטרפות אר"מי ונעשה קול גשמי שממנו מתחלק הדבור הגשמי נמצא הוא מחבר רוחניות לגשמיות, והתורה נתנה בה' קולות ה' המשכות ההיא מדות כו' (כי יסוד כלול מכולם) מאור א"ס ב"ה המקיף כל העולמות. וזהו קול ה' על המים שהיא התורה. בעמדם תרפנה כנפיהם שהחיות דיצירה ועשי' הם רק המדות אהוי"ר ובראותם בחי' הגבוה מהם שהוא קול ההמשכה מבחי' סכ"ע שנעשה ע"י העלאת מ"ן של ישראל במצותם שעושים רצונו של מקום תרפנה כנפיהם מתבטלים מעבודתם אהוי"ר הנק' גדפיו, אבל לישראל אמר להם משה אל תיראו אינכם צריכים לכך לעבודת יראה זו שהיא רק שער ופתח כמשארז"ל לעולם יכנס אדם שיעור ב' פתחי' כו', כי לבעבור נסות אתכם בא להגבי' אתכם האלהי' בבחי' ביטול לגמרי שאין מי שיאהוב כ"א יראתו תהי' על פניכם רק לבלתי תחטאו לצורך יראת חטא שלא יפול בבחי' חטא שהוא גרוע מן כו'. ואף בתפלת ישראל ע"י העלאת מ"ן שלהם באהוי"ר אף שלהם קטן מאהוי"ר של המלאכים עכ"ז בהתעוררות שורש נשמותיהם למעלה מקור חוצבם למעלה מהמלאכים שם אהוי"ר שלהם גבוה מן המלאכים. וסיבת הדבר הזה שישראל יוכלו להגיע למדריגה גבוה מן המלאכים הוא מפני היות שהם המעט מכל העמים שממעטים עצמם מפני שהם בבחי' אין מאוה"ע, כי לי כל הארץ מי הוא בחי' לי וביטול לא"ס ב"ה כל הארץ מי שהוא בתכלית השפלות בבחי' ארציות וכו'. וזהו ואביא אתכם אלי למעלה מן אהוי"ר כו' ע"י שאני נושא אתכם על כנפי נשרים.

עוד מענין הנ"ל כל ענין עבודתינו הוא ענין העלאת מ"ן להעלות מתחת הפרסא למעלה כמו כל עניני המצות שנלקחים מתחת הפרסא שחיותם

שללב . . המוח: שם: וללב בא מן המוח.

אר"מ: שם: ארמ"ע.

חוצבט למעלה: שם: חוצבט של מעלה.

מקליפת נוגה המעורב טוב ורע ואין ניכר התערובת כי עיקר הבירור הוא בדבר שאינו ניכר כמו למשל מאכל שאינו ניכר בו מהו אוכל ומהו הפסולת וע"י האפי' נתברר הפסולת מתוך האוכל, וכשנתברר אזי נעשה ממנו העלאת מ"ן, ואח"כ מתלבש הנשמה בגוף שהם בחי' הורדת מ"ד, ודוגמת זה ג"כ עניני המצות ע"י שמביא בחי' רצון העליון (וכדאי' בע"ח דהזכר לבדו יש בו כח לברר, וזהו הורדת מ"ד שקודם המ"ן וד"ל). וע"י אפי' בדו"ר כמבואר לעיל אזי נתברר הטוב ועולה כ"א במקום הראוי לו ואח"כ כו' כנ"ל, והפסולת יצא לחוץ ונעשה מזה אותיות דברים [בטלים], והכל ע"י בחי' הקרביים שהם ישראל. אך יש קרביים עליונים וקרבי' תחתונים, העליונים הקיבה והמסס ובית הכוסות וקרבים התחתונים אינם משמשים כלום רק שדרך שם יוצא הפסולת, והם בחי' המלאכים שהפסולת שמבררים ישראל יוצאים דרך המלאכים ונעשה מזה כל עניני עוה"ז הגשמי. ואף אלו לא חטא אדה"ר ולא הי' הקליפות נוגה מ"מ הי' עבודה להעלות מתחת הפרסא כי יש בחי' פרסא בכל העולמות, שמה שתחת הפרסא אינם ממהות מה שלמעלה מן הפרסא, כמו באדם שכל בחי' האדם המוח והלב וכל החושים הם למעלה מן הפרסא.

(יחזקאל א, כו)

ועל דמות הכסא כמראה אדם כו' כתיב אהור וקדם צרתני שהוא אהור למע"ב ואיתא בזוהר שעשרת הדברות מוכן נגד עשרה מאמרות רק שזה פנימיות וזה חצוניות. להבין זה מבשרי אחזה כו' ד"מ בחי' הדבור כאדם הוא הקול נמשך מהבל הלב והבל הפה והקול הוא מורכב מארמ"ע וכפי הרכבה שבלב ככה נמשך הקול ד"מ אם הוא עצם הקול באופן אחר ואם שמח באו"א ובחי' קול יש ג"כ אצל בהמה ועצם בחי' דיבור נמשך מגילוי השכל ויהי אדם לנפש חי' ת"א לרוח ממללא שהיא בחי' אדם היינו שנמשך גילוי השכל לתוך הקול ע"י ה' מוצאות הפה אחה"ע כו' שם מתתקן הקול ונעשה צרופי אותיות והוא בחי' חומר וצורה היינו שהקול מצד עצמו הוא חומר והתגלות השכל שבו הוא צורה ד"מ כמו החתימה שאבן היא דומם קודם שנחקק עליו אותיות ואחר שנחקקים עליו אותיות נתגלה השכל אבל מצד עצמו היא דומם כמו שהם רק שנתגלה עליו השכל. וככה ממש בנמשל הקול הוא בחי' דומם רק שנתגלה בתוכו גילוי השכל שהוא ג"כ אותיות רק

שהם בהעלם במחשבה ומתגלים אותם אותיות עצמם בתוך הקול ע"י מוצאות הפה כו' וגילוי השכל עצמו נמשך משכל פשוט היינו קודם שבא לבחי' אותיות בשכלו והוא ד"מ כשרוצה לדבר תיבת אדון או מושל הנה בגילוי השכל הם מחולקים אבל בהשכל פשוט הוא מכון אחד רק כשבא לגילוי השכל שהוא בחי' אותיות שלעצמו הם מחולקים לפי הצרופים שבהגילוי ככה נמשך דבור לתוך הקול נמצא שעצם השכל עם גילוי השכל הוא ג"כ בחי' חומר וצורה רק שהוא בחי' צר צורה בתוך צורה ונמצא יש ג' בחי' שכל הפשוט היינו קודם שבא לבחי' אותיות ובחי' ב' גילוי השכל שהוא בחי' אותיות לעצמו ובחי' ג' בחי' דיבור לזולתו והוא בחי' קול והוא בחי' אתון דאתגלפן היינו שבגילוי השכל הי' ג"כ בחי' אתון רק שהי' בהעלם וכשבא לבחי' דבר איתגליפן וככה ממש בנמשל אצילות הוא מלשון ויאצל מן הרוח לשון הפרשה חלק מהכל ובחי' חכמה דאצילות הוא בחי' שכל פשוט קודם שבא לגילוי השכל מל' דאצילות הוא בחי' גילוי השכל באותיות. ביי"ע היא בחי' קול ד"מ ויאמר אלקים ויהי אור ויאמר אלקים בעל המאמר בחי' מל' פה תורה שבע"פ קריין לה יהי אור הוא בחי' כח הפועל בנפעל בחי' קול הוי' על המים היינו שביי"ע דרך כלל הוא בחי' קול רק שמאיר שם מל' דאצילות בחי' גילוי השכל וכפי ההמשכה שנמשך ממל' דאצילות באיזה צרופי אותיות כן נתגלה ביי"ע ד"מ יהי אור באותיות אלו נתגלה מדת חסד בחי' מחנה מיכאל וכן בכל עשרה מאמרות נמצא שכל עשרה מאמרות נמשכו ממל' דאצילות מבחי' עשרת הדברות שהיא מקור לכל הנבראים לביי"ע לבחי' קול וזהו בחי' צלם מראה דמות חכמה דאצילות הוא בחי' צלם מל' דאצילות הוא בחי' מראה ביי"ע הוא בחי' דמות.

וזהו יחודא תתאה ויחודא עלאה יחודא תתא הוא כשמתבונן שכל כללות ביי"ע היא רק בחי' קול מצד עצמו רק שנמשך לתוכו בחי' דבור ממל' דאצילות לפירוד ופירוד וכשאינו רואה על ההתחלקות רק על המקור שממנו נמשכו כל ההמשכות הוא יחודא תתאה ויחודא עלאה הוא כשרואה שמל' דאצילות בחי' גילוי השכל נמשך מחכמה בחי' שכל הפשוט. אך כ"ז הוא בחי' וידעת היום כו' פולחנא דרחימותא שזה עבודת האדם אך יש עוד בחי' כי לא האדם הוא בחי' עבודת מתנה למעלה מהטו"ד בחי' אהבה מסותרת אהבתי אתכם אמר ה' שהוא בא ממלא מבחי' כמראה, והנה כל ההשתלשלות העולמות בשעת הבריאה עלה ברצונו כך בריש הרמנותא דמלכא אך באמת הוא מחדש בטובו בכל יום תמיד מ"ב שכל יום השבת הוא משבת בראשית וכן כל ששת ימי המעשה שבכל יום ושעה נמשכו המשכות חדשות ובטובו הוא מלשון רחמנות שבמקום גדולתו שם אתה מוצא ענותונותו וכ"ז נעשה ע"י אתערותא דלתתא ע"י ישראל שעלו במחשבה ע"כ הם יכולים לעורר

הרחמנות והוא ע"י התורה וע"י התשובה כי התורה הוא בחי' עוטה אור כשלמה כדין קמצא דלבושין מני' ובי' ובחי' תשובה הוא בחי' אהבה מסותרת בחי' כי לא אדם הוא שבא אחר פולחנא דרחימותא בחי' בכל מאודך אזי ג"כ מעורר למעלה בחי' כי לא אדם והוא על ב' אופנים היינו שהתחלת העבודה יהי' מבחי' וידעתה פולחנא דרחימותא ואז בא ממלא לבחי' אהבה מסותרת וכשאינו יכול להתחיל גם מזה אזי יתחיל מבחי' אהבה מסותרת שלמטה מהטו"ד בחי' בהמה בחי' רוממי שדי שהכסא נושא את נושאו כי בחי' בהמה מחמת שנלקח בשרשו ממקום גבוה מאוד מבחי' בהמה רבה שלפני אצילות ע"כ לא יכול להתלבש תוך כלי עד שירדה למקום נמוך וע"כ כשמתחיל מבחי' בהמה שלמטה מהטו"ד יכול לבוא אח"כ לבחי' וידעת ואח"כ לבחי' אהבה מסותרת בחי' כי לא אדם בחי' בהמה רבה שלפני אצילות. וזהו משכני אחריו נרוצה משכני הוא בחי' אהבה מסותרת שלמטה מהטוד"ע אחריו נרוצה לשון רבים היינו שיכול לבוא אח"ז לבחי' וידעת ולבחי' אהבה מסותרת שלמעלה מהטוד"ע.

(יחזקאל ג, כה)

וזרקתי עליכם מים טהורים, הנה ידוע שמים טהורים הם מי פרה אדומה אי"כ צריך להבין [שינה] מפ' סוטה ששם נאמר ולקח הכהן מים קדושים, גם להבין דקדוק הלשון ויקחו אליך פרה אדומה אליך דוקא למטה, וגם אח"ז כתי' ונתתם אותה אל אלעזר הכהן דמשמע שענין מעשה הפרה שייך דוקא למטה ולאחר, ולמה הנתינה לאלעזר דוקא, גם למה נק' חוקת התו', גם לכאורה הוא תמוה כי ידוע שמים הוא בחי' חכמה וא"כ מים טהורים הוא בבחי' חכ' והלא דהמע"ה אומר על מי פרה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני דמשמע שבחינתה הוא למעלה ממדריגת חכ'. אך ע"ד הסוד יובן כל הנ"ל בטוב טעו"ד. ויובן ג"כ ענין תחיה"מ שידוע שלוה ה' תכלית ושלמות של בריאות העולמות שלכאורה יפלא מאד מאי רבותא כ"כ הלא גם עתה הוא ית' המח' והמהוה ואפס בלתו. ובתחילה צ"ל מה שמבואר בספרי הקבלה שהמשכת גילוי אלקותו ית' בעולמות הוא בכלל ע"י ה' בחינות והם נרנח"י ובהתעוררות העבודה של ישראל הן ע"י נשמות דעולמות ביע והן ע"י נשמות דאצילות (והם בבחי' ה' פרצופים בפרטיות בעולם הא"ס דהיינו בחינת נפש הוא בחי' פרצוף מל' דאצי' שהוא בחי' ג"ע ורוח שהוא בחי' מדות הוא בחי' פרצוף ז"א דאצי' ונשמה הוא בחי' ישו"ת שבכלל נקרא

בחי' תבונה ובחי' חי' הוא בחי' או"א עילאין שבכלל נק' בחי' אבא ובחי' יחידה הוא בחי' א[א] וכתר דאצי', אך עיקר שם האצי' הוא רק בחי' [זו"נ] אבל או"א עילאין וא"א הם בבחי' למעלה מאצילות).

וביאור הדבר כי כמו שגוף בלא נשמה אינו מהות כלל כי אינו יכול לפעול פעולת רצונו בלי חיות הנשמה. והנה בבחי' הארת החיות מהנשמה יש ג' בחי' נר"ן דהיינו נפש הוא המחי' את הגוף שהוא חי בבחי' דומם לבד רוח הוא הארת החיות בבחי' מדות אהבה ושנאה וכשמו כן הוא מושג רוחניות כי ע"י מדות נגלה בכלי הלב מהנפש בבחי' רוחניות דהיינו שנגלה בבחי' התפעלות ולא בבחי' דומם לבד כמו מבחי' נפש כנ"ל ונשמה הוא הארת החיות בכלי המוח בהשכלה והבנה כו'. ובפרטיות יותר הם עשר כחות הנפש חבי"ד חג"ת נהי"מ המסתגלים ע"י כלי הגוף, דהיינו המדות הם עיקר בנין הגוף באהבה ושנאה הם חו"ג, ות"ת הוא הממוצע כי תפארת כלול מגוונים מהופכים, והמדות אלו כשאינם בהתגלות הלב רק בהסכם ונצחון והודי' והתקשרות בלי התפעלות מהם מקבל הדיבור דהיינו התגלות רצונו ואהבתו לזולתו. ועל אלו המדות יש חבי"ד המנהיג (ומר) גיש המדות דהיינו חכ' הוא השכלת הענין בבחי' מ"ה בעצם ההשכלה ובינה הוא ההבנה בהרחבה בכל פרטי' לעמוד על ה... הדבר לחקור אחר שורש הדבר איך ומה ודעת הוא ההתקשרות החיות שבהשכלה והבנה ומעמיק ונותן דעתו להיות בבחי' הכרה והרגשה במוחו, והרגשת החיות בבחי' ההתקשרות היא ג"כ במדות שמרגיש חיות באהבה ושנאה כנ"ל. כן כבי' בנמשל כמארז"ל בעשרה לבושים נתלבש הקב"ה וברא את העולם בחכ' ובתבונה כו' כמו שע"י הלבוש שמתלבש בו האדם כן מתראה ונתגלה ע"י, כן כבי' התגלותו ית' בעולם הוא ע"י עשר בחי' הנ"ל ובלשון מקובלים שנק' עשר ספירות מלשון מספר וגם לשון ספיר שכלול מכמה גוונים כן שי"ל ע"י ע"ס... וכמה פרטים ואופני שנוים כידוע שכל פרטי דצח"מ חילוקיהם והבדל מיניהם הם מד' יסודות ארמ"ע והספירות הם מקורים להיסודות בחילוקיהם והרכבתם כי חסד הוא יסוד המים וגבורה הוא בחי' אש ות"ת הוא בחי' רוח ומל' הוא בחי' עפר, גם נקראים הספירות כלים עדי"מ ע"י כלי הגוף נתגלה הארת חיות הנפש כמו שע"י מוח נגלה הארת החיות בהשכלה וע"י כלי הלב נגלה בבחי' אהבה כו', וכן באדם הפועל רצונו וכוונתו ע"י כלי גשמי' כן כבי' נאמ' בתיקונים חסד דרועא ימינא כו' חכמא מוחא כו', כמו שהמוח והיד גשמי הם כלים לחכ' וחסד כי חכ' וחסד וכל הע"ס הם בחי' כלים שע"י נשלם כוונתו בכריאות עולמו' לגלות כבודו בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, ולכן עיקר הכלים הוא במדת מלכותו ית' כידוע לייח כי מדת מל' הוא ענין בחי' הגילויים ונק' דבר ה' כנ"ל במשל וזאת עיקרית הכלי שתה"י נשלם

כוונתו ורצונו כבי' ונק' שלימו דכל ספירא שנשלמו כל הבחי' לבוא לידי פועל בהתגלות וד"ל.

והנה נראה לעינים בפרטי העולמות בדצח"מ לגשמי וגבול וגם השתנות העתים וכמה פרטי שינוים שבעולם, ועוד זאת שנראים ליש ונפרדים מכחו ית' כגוף בלא נשמה, ואף היחוד והביטול הנגלה בג' עולמות בי"ע בבחי' נר"ן כנפש לגוף דהיינו בעשי' ביטולם לעשות רצון קונם ובכל צבא השמים והגלגלים רוחנים וגשמים והוא בבחי' נפש, ובעולם היצי' הביטול איליו ית' הוא ע"י מדות, כמו מחנה מיכאל באהבה ומחנה גבריאל ביראה הוא בחי' הארת אלקות בבחי' רוח ובעולם הכריאה מאיר הארת יחודו ית' בבחי' השכלה והבנה והוא בחי' נשמה, עכ"ז נחשבים ג"כ לנפרדים כי הם נגלו לנבראים בבחי' יש ונפרד רק שהם בטלי' לפי בחינתו כנ"ל, ולכן נק' אלקים כמ"ש ויבואו בני אלקים כו' כי בחינתם הוא בבחי' צמצום כי יחודם וביטולם אינו יחוד גמור כיחודו ית' האמיתי בבחי' האצי' שנק' הוי' ונקרא רק בבחי' לבושים לגבי יחוד האצי' דהיינו שבבי"ע לא נתגלה יחודו ית' רק ע"י לבוש ההשכלה ולבוש המדה, ולכן נק' יחוד' פי' שלא נתגלה ומאיר יחודו ית' רק בבחי' תתאין בבחי' מעין ודמיון] של בחי' יחוד וביטול שבבחי' האצי' כי הוא למעלה מהשכלה והבנה אבל ביטולם בבחי' בי"ע הוא ע"י שכל ומדות. ובאמת הוא ית' אינו בערך שכל ומדות כלל ועיקר כמ"ש כולם בחכ' עשית שחכ' נחשבת כעשי' גשמיות כמו שאין ערוך דומם גשמי ושכל עמוק ויותר ע"ז מדריגות לאין קץ כו'. וגם יש שינויים בביטולם שבעשי' אין נגלה יחודו ית' רק בבחי' עשי' וביצי' ובריאה נגלה בבחי' מדות ושכל.

והנה מאחר שהוא ית' אינו בערך גשמי ואף רוחני וכשמו כן הוא א"ס שהמשכתו ית' הוא א"ס ובבית ולא נשתנה ח"ו כמ"ש אני הוי' לא שנית, ובאמת אפס בלעדו ית' א"כ בהכרח שכל פרטיות הנבראים ונוצרי' ונעשי' הם כולם מכחו ית', וא"כ מאין נתהוו להיות משתנים הנבראים בשינויים רבים, ועוד זאת שנראים לנפרדים מכחו לעינינו ואיך נמצא גבול מבבע"ג שבאמת הם כ' הפכים מקצה לקצה, ומטעם זה החוקרי' הכופרים באמונתו ית' שלמעלה מהשכל תעו מדרך האמיתית וטעותם הוא אחת משתי אלה או באופן שעצמותו ית' הוא פשוט בתכלית הפשיטות וא"ס רק בהמשכתו לעולמות נשתנה למהות אחר, ומטעם זה סילקו השגחתו ית' בעולם, או באופן שהחכ' והמדות יש בכחן בעולם באיזה.

(הושע ג, ב)

יחיינו מיומיים ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו, הנה כולם בחכמה עשית
 כתיב שכל מקור דמקור חיים העליונים הוא הארה וזיו מחכמתו ית',
 כמו עד"מ שהמדות מקור כח העשי' אבל מתלבשים בהדבר הנעשה שהוא
 כח הפועל בהנפעל כמו ציור הכלי שיעשה האומן שמדותיו שבלב הם הכח
 והעוז להיד כו', אבל ההשכלה שהי' בהציור שיעשה כך ולא כך מפני איזה
 טעם כו' הנה אין זה בנפעל כלל בגלוי כ"א בהעלם שהרי השכל הי' שרש
 המדות כו'. והנה השכל שבהשתלשלות דרך עילה ועלול מן החכמה עד כח
 היד העושה אעפ"י שרחוקי' במהותם תכלית הדקות והרוחניות וכח העושה
 הוא דבר מוגבל מאד עד שיאמרו שהשכל יעשה הוא דבר נמנע שאינו כלל
 בגדר וסוג מוגבל כזה כו' אבל מ"מ כיון שבהשתלשלות עילה ועלול ידוע
 שיש שייכות לעליון עם מובחר שבתחתון כו' נמצא שכח הגשמי שביד ישנו
 בההשכלה אלא שנתגשם מאד בירידת המדריגות מבחי' אין ליש מהשכל
 להמדות ומהמדות שהם עדיין אינם מגושמים כ"כ נתגשם עוד מאין ליש
 שהאבה שבלב מעורר כח ההילולך ברגליים כו'. אי"כ החכ' הוא בחי' אין
 של היש בחי' התפשטות של היש כח מוגבל שאין כח רוחני מנפשט מהגשמה
 וגסות כמו השכל והוא תכלית הדקות בבחי' כלים ואדרבה הוא מקור כלים
 המוגבלים המהווים ומגבילים להיות יש ודבר והוא בחי' אין גמור אליהם
 כו'.

והנה החכ' מאין תמצא והוא הרצון האמיתי לא הפשטת יש והכח מה
 שבחכ' שהוא כח המשכיל הוא בחי' יש וכלי לגבי מהות הנפש והוא
 אין לגבי גילוי השכל והמדו' כו', אבל הרצון הוא בחי' עצמיות מהות הנפש,
 אלא שהוא התפשטות מהות הנפש כמ"ש במ"א, והתפשטות הוא אינו בערך
 וסוג שיוכל לבוא לכח מוגבל כמו המדה אלא מאחוריים דרצון יונק אבא
 כו'. והנה התו' עילאה דאצי' היא נובלות מהות חכמתו ית' שהרי מהות כח
 השכלתו ית' הוא בחי' אין גמור לגבי גילוי השכל אחוריי' דאבא שרש האצי'
 כו', ואינו אלא בחי' לבוש שכח השכלתו מתלבש בהן כמו אדם הלומד בכח
 השכלתו חכ' זו היום וחכמה זו למחר כמ"ש במ"א.

והנה החכ' של התורה, שנתלבשה כאן בענינים גשמיים כשאדם מפשיטן
 מדו"ר שכליים ונק' בא לכאן ותלמודו בידו כמ"ש במ"א, הנה העלה
 את התורה מיש לאין, וכנזכר בזוהר דעיקר ענין עסק התו' הוא בחי' ברורים
 לנוגה אילנא דטו"ר כו', והוא מצד הדברי' שנתלבשה בהן התורה העלה
 מהשפלתה, אבל מצד מהות חכ' התורה הרי גם השגות הנשמות בג"ע הם

בחי' מוגבלים, ואפי' בבחי' אצילות הרי הוא מבחי' אחוריים דאבא שאינו אלא בחי' לבוש נפרד לגבי מהות השכלתו ית' כו', כי כח המשכיל עיקר מפנימית עתיק כו', עיי' הברורים העלאת מ"ן של התו' כשחכמה נשפל בצמצומי' עניני נוגה ונתעלה נוגה החושך לאור עיי' דו"ר לגי' העליון ואתי לאשתעשע ממקור תענוגי' כמ"ש במ"א. וכמו עד"מ תלמיד המחכי' את רבו אעפ"י שהשגת התלמיד אינו אלא מה שהסביר לו הרב וצמצמו מאד בכדי השגתו לבד, אבל אם מתחכם באותו השגה המצוצמת הוא מחכים את רבו, פי' מעורר כח התענוג להתמשך מכח המשכיל של רבו ולהסביר לו יותר כו', ואעפ"י שמה שנתוסף אצל הרב עיי' התחכמות התלמיד אינו בכח כלי השגתו של התלמיד להשיג אעפ"יכ הארה בעלמא בא אל התלמיד ג"כ כו'. וזהו ענין שמוסיף אורות באצילות שמעורר פנימיות עיי' שבפנימיות אבא כו', אך לגי' אינו אלא הארה בעלמא קודב"ה אתי לאשתעשע כנו' בזוהר, אבל עיקר הוספות האור הוא מ"ש ואהי' אצלו שעשועי' שאינו בערך להיות מקור חיי החיים כמ"ש זכר רב טובך יביעו מדות דאצילות הארה בעלמא מיסוד, כמו אדם שיש לו תענוג פרטי מדבר פרטי כו'. והנה אף התענוג שנתוסף מהות חכמתו ית' עיי' ברורי נוגה שנתעלה חכמות התורה מיש לאין אינו מהות פנימיות התענוג שממנו שרש כח השכלה כו' כ"א חיצוניות לבד כמשל תלמיד המחכים כו', מאחר שהתענוג נמשך מצד מטה אינו נמשך מלמעלה רק הפנימיות של התחתון כמו גילוי השכל של הרב שנמשך מכח השכלתו שהוא בחי' אין של התלמיד כו' אבל מהות השכלתו שלא הסביר להתלמיד ולא בא לכלל גילוי בזה לא נתוסף כו' וד"ל.

כמו"כ יבין המשכיל על דבר שהתורה והמצוות הם חיינו ואורך ימינו שעל ידם מתעורר פנימיות אבא האין של היש שהוא הכח מ"ה שבחכ' כו'. וזהו יחיינו מיש לאין כו', עיי' יומיים, זיווג או"א התו' שנתלבשה באבי"ע ונתעלית לפנימיותה כו'. וזהו רוחצות בחלב בחיבורתא דעיי' כו' שהוא התענוג שנתעלה בכח ההשכלה עיי' בירור נוג"ה כו'. אבל ביום השלישי הוא בחי' כתר' שהוא הרצון האין האמיתי כו' יש בו בחי' הנאצלים ובחי' תחתונה שבמאציל כו' הוא יקימנו עוד לאחר עלי' שמימיים וכו' ונחי' אז לפניו ממש שהוא פנימי' עיי' ממש מהות כח התענוג ולא הארתו לבד כמ"ש ואהי' אצלו שעשועי' כו' שהוא בחי' אין שאין בגדר המשכה לכוחות מוגבלים להיות להם לאין ולמקור כו' והוא עצמות החלב ולא חלבא דנפיק מדם שנעכר ונעשה חלב וד"ל.

(יואל ב, כו)

ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם הוי' אליככם אשר עשה עמכם כו' והפליא כו', הנה כתיב בזוהר ויקרא אכלו רעים שתו ושכרו דודים אכלו רעים לעילא חו"ב שתו ושכרו דודים לתתא היינו זו"נ. כי הנה כתיב באתי לגני אחותי כלה אכלתי יערי עם דבשי הוא יחוד חו"ב וזו"נ והוא ק"ש ותפלה, אך כשבאתי לגני אז שייך שם אכילה אך למעלה בעתיק לא שייך אכילה ועל כן ביוה"כ אין בו אכילה ושת"י כי ביוה"כ הוא עליית המל' בעתיק והוא למעלה מבחי' אכילה וד"ל. ולהבין ענין אכילה, הנה כתיב ואם האכל יאכל בב' אכילות הכתוב מדבר אחד אכילת מזבח ואחד אכילת אדם הכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים. וצריך להבין מהו בחי' הקרבן ומזבח. כי הנה החיות של הבהמה הוא מרפ"ח ניצוצין שנפלו בנוגה והבהמות מקבלים חיותם מנוגה דעשי' ועיקר שרשם הוא מפני שור שבמרכבה דעשי' על כן כשהיו מקריבים הבהמה ע"ג מזבח והדם נזרק כן נעשה למעלה כי שרש הבהמה זו הוא מבחי' פני שור שבמרכבה דעשי' ולכן פני שור דעשי' נכלל במזבח עליון כי למעלה יש ג"כ מזבח שהוא בחי' המל' ונכלל פני שור שבמרכבה במל' דאצילות כמ"ש אש תמיד תוקד על המזבח הוא הנק' מל' דאצילות שמקבלת לתוכה הפני שור שבמרכבה דעשי' להיותו בטל ונכלל במקורו וד"ל. ואכילת אדם דהיינו כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים הנה עד"מ משרי אחזה, כי הנה יש אכילה רוחנית ואכילה גשמיית, כי באכילה יש ב' בחי' מלמטה למעלה ומלמעלה למטה, כי בתחלה החיך טועם הטעם כמ"ש וחד אכל וטעם לו, והוא התענוג שמחיצוניות עתיק שנפל בשבירה, וע"כ הלועס לחיזוק כו' שאף שהוא אינו אוכל אך מחמת כי הוא מוציא הטעם שבמאכל ההוא וד"ל. אך מזה לבדו לא היו יכולים לחיות אלא דוקא מגשם האכילה, ומתחלה הוא טוחן בשיניו כי הטחינה הוא התחלקות לחלקים כדי שאח"כ יהי' בירור, והוא מ"ש בגמרא הא למגרס הא לעיוני, פ"י כי מתחלה כשהתחיל ללמוד אזי עדיין בבחי' גולם ויש בו מעורב טו"ר דהיינו השכל האמיתי והמשובש של זה השכל, לכן מתחלה צריך לגרוס דהיינו התחלקות לחלקים לדבר בלימודו הרבה ואח"כ יכול להיות ענין ההלכה שהוא ענין התפררות רע מטוב. כמו"כ הוא בכאן שמתחלה הוא טוחן בשיניו להתחלק לחלקים ואח"כ יורד לקיבה ומתבשל ונפרד פנימיות מחיצוניות דהיינו הפסולת מהאוכל שהפסולת יוצא לחוץ ואח"כ נכנס הפנימיות ונעשה דם בכבד. כי יש ג' מדריגות מוחא וליבא וכבדא ובתחלה נכנס בכבד כי שם הוא עיקר הדם כי נפש הבשר בדם הוא ואח"כ שולח המובחר ללב כמ"ש הפילוסופים שאינו נכנס ללב אלא מעט ונתברר בירור אחר בירור בלב והוא בחי' רוח כי רוח החיים בלב, ואח"כ

נכנס למוח ומחזק המוח, כי הרי אנו רואים שכשאינו אוכל אזי מוחו אינו חזק כ"כ ועל כן המתענה הוא בבחי' קטנות המוחין, וגם אנו רואים בחוש כשאוכל דברים גשמיים אזי השכל שלו ג"כ מגושם וכשאוכל דברים דקים אזי השכל שלו ג"כ דק. וכמו"כ הוא למעלה שבחי' בהמה הוא מבחי' נוגה דעשי' והוא מעורב טו"ר והוא בחי' עה"ד טו"ר, וכשנתקרב בהמה זו ונתכלל באש המזכה שהוא בחי' מל' דאצילות אזי נפרד הטוב שבנוגה מהרע והרע שבנוגה הולך לחיצוני', והוא ענין עשן המערכה שממנו יניקת החיצוני' וכן אפר שהוא תרומת הדשן הוא ג"כ יניקת החיצוני', ואח"כ המל' מעלה מ"ן לז"א הוא המוכחר מן הטוב שבנוגה, ואח"כ מעלה זעיר מ"ן אל או"א, ואח"כ נמשך מלמעלה למטה, כמו שהוא בנפש האדם שאח"כ נמשך מהמוח ללב דרך עורקים שאין בהם דם, כי בתחלה נמשך ממטה למעלה דרך גידים שיש בהם דם ואח"כ נמשך בעורקים שאין בהם דם מהמוח ללב ונתחזקו האברים, וכמו"כ הוא למעלה שאח"כ נמשכו מאו"א לזעיר והוא אכילת אדם דלעילא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו'. וזהו בחי' ק"ש וש"ע כי ק"ש הוא בירור ראשון מלמטה למעלה וש"ע הוא בירור הב' מלמעלה למטה ממוחין דאו"א לזעיר, ואופן ההמשכה שנמשך ממוחין דאו"א לזעיר הוא מבחי' חיצוניות חכמה וד"ל.

אך צריך להבין איך ביכולת דבר גשמי דהיינו אכילה להיות נתוסף עי"ז מוחין חדשים. אך הענין הוא כי יש חיצוניות עתיק ופנימיות עתיק, כי עתיק הוא התענוג ויש פנימיות תענוג וחיצוניות תענוג, כי התענוג שמתענג מאיזה דבר הוא חיצוניות תענוג שמלוכש בהדבר הזה, ופנימיות תענוג הוא שמתחדש לו איזה שכל חדש וכמ"ש והחכמה מאין תמצא והוא מח"ס והוא פנימיות תענוג כי פנימיות חכמה הוא מפנימיות עתיק וחיצוניות חכמה הוא מחיצוניות עתיק. והנה רפ"ח ניצוצין שהוא התענוג והטעם של האכילה הוא מאחוריים דאחורי' דא"א שנפלו בשבירה ונשברו והוא חיצוניות חו"ב שהוא חיצוניות התענוג. והנה חיצוניות הוא דרך הלבשה ויש בה מעורב מטו"ר וכמ"ש אין התינוק יכול לקרות אבא ואימא עד שיטעום טעם חטה כי חטה היא בחי' חכמה. והנה מה ענין חטה אצל חכמה, אלא הענין הוא שהוא דרך הלבשה ואינו ניכר והוא בחי' קטנות, וגם חטה גמטרי' כ"ב אותיות, עדי"מ שע"י האותיות מבין השכל כמ"ש אותיות מחכימות מפני שמלוכש בו חיצוניות התענוג בבחי' הקטנות, ואח"כ כאשר בא הדבר לידי בירור אזי נתברר חיצוניות החכמה ונתעלה לפנימית או"א ואח"כ נמשך מוחין חדשים ג"כ דרך הלבשה והוא חיצוניות עתיק. והנה האכילה של שבת ויו"ט דהיינו ג' סעודות של שבת דא סעודתא דחקל תפוחין ועתיקא כו', וכן בשבועות הב' לחמים כדכתיב לכו לחמו בלחמי הכל הוא פנימיות העונג שמתגלה

לזיא הוא השראת פנימית העונג של האכילה, כי בשבת הוא בחי' פנימית העונג.

והנה לעתיד כתיב ואכלתם אכול דהיינו שיאכלו דבר הנאכל מכבר, כי הנה לעתיד יהי' סעודה לצדיקים מדג לותין כי לותין הוא לות ג' שהוא חיבור פנימית העונג של חכמה עם העונג של בינה דהיינו ג' שערי בינה כו', וכמבואר בגמרא שעה ד' הקב"ה יושב ומשחק עם לותין, פי' הקב"ה הוא זיא דאצילות משחק עם לותין דהיינו שמקבל הארה ותענוג מחיבור ג' דהיינו חו"ב והוא חיצוניות עתיק כמ"ש לותין זה יצרת לשחק בו, אבל לעתיד יהי' נאכל הליתין והוא יהי' בחי' פנימי' תענוג, כי הפנימיות יהי' לעתיד בחי' חיצוניות כי פני אדם שבעולם התחתון הוא פני שור שבעולם העליון, כי בכל עולם יש שור נשר ארי' אדם כו' והפנימי' יהיו נאכלים כי הפנימיות יהי' צריך לבירור שלמעלה ממנו. וזהו ואכלתם אכול דהיינו דבר הנאכל מכבר, כי כבר הי' לעולמי' שאכלו המן שהמן הוא מזונא דחכמתא שהוא פנימית חכמה אלא שנתגשם כו', וראי' לזה שלא הי' להמן פסולת כי הי' נבלע באברים, כן יהי' לעתיד שיהי' נאכל דבר המבורר ויהי' הוא גופא בירור שלמעלה ממנו דהיינו לעצמות אא"ס ב"ה שקודם הקו ומק"פ. והנה הקב"ה עושה סעודה לצדיקים שנשמתן מבחי' עצמות אא"ס ב"ה ויהיו אוכלים את הנשמות שמבחי' קו וחוט, כי הוא מקור כל הבירורי'. והנה נשמות יהיו לעתיד חיצוניות שיצטרך בירור כי הנשמות שיש עתה הוא מבחי' קו וחוט וצריך לברר עכשיו כל הדברים והבירורי' עד מקורם דהיינו עד קו וחוט אבל לעתיד יהיו צדיקים שנשמתן מבחי' [עצמות אא"ס ב"ה] א"כ יהיו אוכלים הנשמות של עתה.

והנה התורה ומצות הוא ג"כ כך שכעת היא נתלבשה בדברים תחתונים שאין בהם [טעם] מפני מה הוא כך כי שרש התורה הוא מבחי' כתר שהוא רצון עליון ורצון הוא בלי שום טעם ודעת, אך באמת יש לו טעם והוא פנימית העונג שמנהיג את הרצון, אך משתנה לפעמים כך ולפעמים כך כי לפי גודל תענוג כך נמשך הרצון, אך כאשר ישאל האדם מפני מה טעמו כך אינו יכול להשיב כמ"ש שתוק כך עלה במחשבה דהיינו במחשבה סתימאה, כי פנימית העונג הוא במו"ס מסתתם פנימית הטעם העונג של הרצון על גולגלתא דחפאי על מוחא דהיינו תרי"ג ארחין והי"ג חיוורתו הם התענוג חיצוניות וע"כ נתלבשה בבחי' הלבשה כי משם שרש ההלבשה כי הוא העונג חיצוני, אבל לעתיד יתגלה תענוג פנימי, וכמו שביקש דוד הע"ה טוב טעם ודעת למדני הוא טעם התורה שעתה אינה בבחי' התגלות רק בבחי' גולגלתא דחפאי על מוחא, אבל לעתיד כתיב ישקני מנשיקות פיהו

שיתגלו טעמי התורה כי לעתיד כתיב ולא יכנף עוד מוריך שלא יהי' בבחי' מורך דהיינו בבחי' גולגלתא דחפאי כו' רק בבחי' פנימית התענוג שוהא בח"ס.

והנה כתיב צאינה וראינה כו' במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו ביום חתונתו זה מ"ת וביום שמחת לבו זה בנין בהמ"ק. כי הנה יש עצם התענוג שאינו משתנה בשום אופן והוא הנק' רעוא דכל רעיון כתר שבכתר. וזה במ"ת נתגלה בחי' הכתר שבכתר כי משם שרש התורה כמ"ש ואהי' אצלו אמון אצלו דייקא, והוא הנק' שעשועי המלך בעצמותו, וזהו בעטרה שעטרה לו אמו דהיינו בחי' כתר שבכתר. וע"כ אמרו נעשה ונשמע כי נשמע הוא הבנה שבשכל אבל נעשה הוא למעלה מבחי' הבנה והוא כתר שבכתר. והנה לעתיד יהי' ג"כ כך שיתגלה כתר שבכתר כצינה רצון תעטרנו, על כן יהי' האכילה בבחי' פנימי' התענוג והוא ליתן כדי להתברר בירור אחר בירור עד עצם התענוג, והוא החילוק שבין אירוסין לנשואין שבארוסין הוא בחי' גולגלתא דחפאי כו' אבל לעתיד יהי' בחי' נישואין והוא כי בועלייך עושייך שנמשך פנימית התענוג וד"ל.

והנה יש ב' ברכות משמח חתן וכלה ומשמח חתן עם הכלה, משמח חתן וכלה משמע שהכלה מקבלת מהחתן ומשמח חתן עם הכלה משמע שהכלה היא העיקר והחתן טפל לה, והטעם הוא כי לעתיד תהי' אשת חיל עט"ב דהיינו סוף מעשה במחשבה תחלה, מחשבה הוא ח"ס תחלה הוא למעלה מח"ס וסוף מעשה הוא מל' דאצי' כי נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן, סופן הוא מל' דאצי' ותחלתן הוא עצם התענוג ותהי' היא הראש והעיקר ותהי' היא בבחי' משפיע, וכמו"כ כתיב עתידה ארץ שתוציא גלוסקאות וכלי מילת להיותה בלי משפיע כי היא בעצמה משפיע, כי עד עתה היא בבחי' בירור על כן החתן המשפיע והכלה מקבלת, אבל לעתיד שתקבל מפנימית התענוג ואז תתעלה המל' עד עוצם העונג ואז תהי' בבחי' משפיע. וזהו ענין תפלה בלחש כי עד עתה הגם שיש עליות המל' היא עולה ואינה יורדת עד"מ הדבור נמשך מן המדות עד חיצוניות עתיק, אבל בהתגלות התענוג בפנימיות אזי אינו יכול לדבר, והוא ענין ביטול ממש והוא עד"מ עונה מה שהם אומרים, וע"כ כשאומר הרי את מקודשת לי היא שותקת כי היא בבחי' ביטול, אבל לעתיד תהי' התפלה בקול רם ותהי' היא המשפיע כי יתגלה פנימית עתיק במל' וכשתתגלה עצם התענוג אזי תהי' היא המשפיע, וזהו קול כלה כי קול הוא המשכה מכלה. וזהו ואכלתם אכול שיהי' נאכל הדבר שנאכל מכבר. והללתם את שם הוא בחי' מל'. אשר עשה עמכם

להפליא דהיינו להיות פלא להפליא הדבר להיות נגלה בבחי' מעלה מעלה עד עצם התענוג וד"ל.

(מיכה ז, כ)

תתן אמת ליעקב, הנה בשתי מדות אלו חו"ג אמת וחסד נאצל ונברא ביע, אמת אמר אל יברא שכולו מלא שקרים, פי' מדת אמת הוא מדת הדין וענינה למעלה בבחי' אצילות הוא הצמצום באא"ס ב"ה שלו יומשך אפי' בהקרוב מאד מאד כענין שמים לא זכו בעיניו כו' והוא מפני אמיתית עצמותו ית' דכולא קמי' כלא ממש וכל הקרוב קמי' יותר יותר הוא משיג אמיתתו לכן סביבו דוקא מדקדק כחוט השערה כו' וד"ל. ולכן אפי' משה ראה מדה זו ונס מפני' כי גם הוא לא הי' יכול לעמוד בה וד"ל. ומדת חסדו ית' אמר בהיפך שיאצל ויברא שכולו מלא חסדים, פי' כי אמרתי עולם שיומשך אוא"ס בהשכלה תוך כלים מכלים שונים להיות מקור לבעלי גבול דבי"ע הוא מצד מדת החסד להשפיע לשאינו ראוי לכך וזהו כמו שקר מאחר שאינו ראוי לכך, אך הארת החסד מאיר גם בשקר כו' וכנראה במדות אלו באדם שימצא לאוהבו לחפו' על מעשיו הרע' מאד בכמה טעמי' וזכותי' עד שיהי' צדיק גמור בעיניו ועפ"י האמת והדין יהי' מרשיע לשונאו עד שכל זכותו יהפך לחובו כו' וד"ל. וכן לדון במדת האמת אפי' צדיק גמור לא יצדק ובמדת החסד אפי' רשע גמור יצדק כו'. אך הנה יעקב הוא הממתיק את מדת האמת שיהפך לחסד והוא הרחמים כמו כאשר ירגיז אדם לחבירו מאד ועפ"י מדת האמת הי' ראוי לו שיגמלנו רעה גדולה כו' אבל כאשר יכניע עצמו לו ויבקש מחילה, וענין המחילה הוא רק הודאה שמודה לו שלא טוב עשה כו' אז מיד נתהפך מדת האמת והיושר שהי' לו עליו והרע לו מאד לחסד ואהבה להשפיע לו כל טוב כו' והוא ע"י מדת הרחמים שנתעורר בלבבו עליו כשהודה לו האמת לבד כו' היפך מדת הדין לחסד, וההודאה אעפ"י שאינו בשפלות עצמו והכנעתו תגרום התעוררות הרחמנו' אלא אפי' רק הודאה לבדה בענין הרע שעשה לו שזה לא טוב עשה. אז מתעורר ג"כ הרחמנות וכמ"ש מודה ועוזב ירוחם (והענין שע"י העלאות מ"ן בהודאות האמת למדת האמת נתהפכה ונתמרקה לחסדים כו') וכמו"כ מואס ברע ואומר תעבתי כו' ממשיך רחמים רבים עליו ועובר על פשע, והוא הוידוי בהודאת האמת לבד ויש בזה קצת הכנעתו ג"כ וד"ל. וכמו"כ יובן למשכיל

למעלה דיעקב שהוא הרחמים הוא אשר פדה המשכת חסד עילאה דאברהם לימשך למל' דאצ"י שהיא רחל עקרת הבית דבי"ע כידוע. וזהו ע"י דאיהי בהו"ד פ"י הביטול וההשתחואה בהודאה שאין ערוך לאלקות דבריאה לגבי מהותו ועצמותו ית', והוא תפלת השחר אלקי' אל דמי לך כו', ועי"ז ממתיק יעקב שהוא מדת הרחמים דאצילות את מדת האמת כו' ונמשך אא"ס ב"ה לברתא דמלכא בת היתה לאברהם כו' כדי להחיות רוח שפלים ותתן טרף לביתה כו' וד"ל. ואיהו בנצח פ"י מפני שמעצמות מדת חסדו ית' שהוא בחי' א"ס לא הי' יכולת מל' דאצילות מקור כל המקבלים המוגבלים לקבל ההארה כו' אלא מבחי' נה"י שבחסד, כי חג"ת שבחסד הוא עצם החסד ונצח שבו הוא כמשל חסד האדם לאוהבו שכל זמן שהאהבה נרגשת בלבו יומשך החסד עד בלי די כו' אבל כששכח עליו מפני ריחוקו ממנו וכדומה עכ"ז יעשה לו טובה וחסד בלי הרגשת האהבה בלב רק מפני שכבר נגמר בלבו אהבתו אליו, ועקש וינצח א"ע לעשות לו טובה אף בלא רשפי אש אהבה נרגשת, והרי החסד הזה נמשך מן האהבה שאילו לא הי' אוהבו פעם א' בלב לא הי' יכול לנצח ולהגביר בעצמו כו', אבל אינה הארת עצמות האהבה כמו שהוא שהרי אינה בלבו בשעת עשיית החסד כלל כו', נמצא שהארת האהבה זו אינה אלא לבחי' עשי' שינצח לעשות לו טובה אעפ"י שאינו בלבבו כו', ואם לא הי' עשיית דבר מה לא הי' מדת הנצח כלל, וכן מי שאוהב ללמוד ולא כל העיתים יהי' לו התשוקה ועכ"ז אף בעת שאין לו תשוקה ינצח עצמו ללמוד מפני כח התשוקה שהי' לו כמה פעמי' כו', הרי אין מדת נצח שבחסד אלא לבחי' עשי' דוקא. ולכן יובן למשכיל בנה"י דו"א מוחי' לנוק' כו' דהיינו מבחי' עשי' שבחסד דאצילות דוקא יהי' המשכת מוחי' להיות מקור כל המקבלי' ולא מעצמות החסד וד"ל. וזהו איהו בנצח ואיהי בהו"ד וד"ל. (ויש נצח שבחסד העצמי' והיינו לנצח את המונע ההשפעה והוא הכל בכלל חסד העצמי כו'). והו"ד שבז"א הוא ענין אחר להורות מה שהי' במדת הנצח שלא להשפיע מפני שאין בלבבו האהבה כלל' כנ"ל וכשנצח והגביר עצמו ונחלט בדעתו להשפיע זוהי מדת הוד, ומבינה אתפשטת מלמעלה למטה בהיפך מהוד דנוק' שהוא מלמטה למעלה וענין אחר לגמרי וד"ל. וכמו"כ יתנהג האדם בעצמו בשתי מדות אלו החשבון והדין שאפ"י כל זכותיו הם חובות ויהי' בעניו כרשע ממש כו' ואח"כ יעורר מדת חסד ע"י הודאת האמת ומודה ועוזב כו' ויצדיק עצמו במדת החסד בכל עניניו ויעורר השמחה עי"ז כי השמחה הוא ענף החסד ושרשה מנה"י דבינה נכנס יין יצא סוד שהרי השמחה מגלה הצפון ואין משכונה אלא בשפלות וכו'.

(זכרי' ג, ט)

כי הנה האבן אשר נתתי לפני יהושע על אבן אחת שבעה עינים כו'. וארוזיל פני משה כפני חמה, דהנה נשמותיהם של ישראל יעקב חבל נחלתו חלק אלוה ממעל, וא"כ בנפלים בטומאה בעמקי הקליפות אין הנפילה בראש כ"א בבחי' רגלים שלהם שנכשלים ברגליהם ונופל כל הגוף, אבל עיקר דביקות ואחיות הקליפות אינו אלא בבחי' עקב בלבד אבל יסובב גם הראש כו'. והנה יהושע פי' יה יושיעך דמגרמי' לית לי' כלום כפני הלבנה שאין לה הארה מצד עצמה כלל כ"א כשתעמוד נגד השמש אז תקבל הארה ממנו. וכן כנ"י כלל נשמות ישראל המשתוקקים ורוצים להדבק בה' לפעמים וגם שבירת והתכנעות לבם מהרע לפעמים אין כל זה מצד עצמם כלל כ"א שנשמותיהם חלק אלוה ממעל מקבלים הארה וזיו ממנו עליהם לדבק בשרשם. וזהו מי כעמך ישראל גוי א' בארץ דאף שהמלאכים הם תמיד בבחי' א' אבל כשנופלים ממדריגתם לא יהי' בהם כלל בחי' א'. אבל בישראל נחלתו הם גוי א' אף כשהם בבחי' ארץ, פי' אף כשהולכים כל שאר היום במילי דעלמא ודברי הבל ותהו כו'. ובכדי להבין זה מפרשים אנשי כנה"ג הפטוק הנ"ל בזה שכתוב אתה ה' לבדך אתה עשית כו' אתה חסר ה' הם כ"ב אותיות מא' ועד ת' שנבראו בהם כל העולמות בדבר ה' שמים נעשו אבל היו בטלים מיד כבראשונה, ולהיות חיים וקיימים הי' צריך להמשכה עליהם מבחי' שלמעלה מהדבור דהיינו מחכמה והיינו בחי' ו' לשון המשכה, וזהו ואתה ו'ה הוא בגדר אורך ורוחב והתפשטות כו' מחי' את כולם להיות חיים וקיימים לעד וקודם שירדו מהחכמה בבחי' דבור הי' בחי' לבדך, וזהו והחכמה תחי' כו'. ולהיות שיהי' ענין אחדות הנ"ל כל היום אצל האדם הוא מבחי' אתה הוא אלהים כולא חד, ואף בזה העולם הגשמי השגחה פרטיות כו' בחרת באברם שיש לו א"כ ר"ם והוצאתו מאור כשדים הם עמקי הקליפות ושמת שמו אברהם בתוספת ה' דהיינו יה יושיעך מעצת מרגלים כנ"ל. ומצאת את לבבו נאמן, כי ג' באים בהיסח הדעת מציאה כו' וגם מצא הקב"ה אברהם ודוד, פי' היסח הדעת שלמעלה מן הדעת ולכן הוא בבחי' מציאה מה שלב כאו"א מישראל נאמן הוא מציאה בלא דעת כלל כ"א בתוס' ה' הנ"ל שלמעלה מן הדעת. וכרות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני כו', שישנם בגוף לתת לזרעו לעשות בהם מצות ותורה ועבודה, כמו במיני מאכל מלובשים ב' קליפות הנ"ל ואין אדם יכול לחיות בלא אכילה נמצא התורה והעבודה שלו נעשו ב' קליפות הנ"ל וזו היא פעולתם כו' מפני כי צדיק אתה ה'. פי' בצדקה וג"ח מקים ומגביה דבריו בדבר ה' שמים נעשו. והנה בן נח נהרג אפי' על פחות משה פרוטה כי הוא תחת הזמן וחושב בכל יום על יום הבא ולא יתכן אצלו מצות הצדקה, אבל ישראל מאמינים היות השי' מחדש בכל

יום תמיד מע"ב ולכן גם עתה שובת בשבת ממלאכתו מפני שהשבת הוא למעלה מן הזמן שהזמן הוא נכרא והשבת למעלה ממנו, ומן השבת בא הארה והתפשטות ג' ימים לפניו וג' ימים לאחוריו, ואמונה זו ישנה בלב כאריא מישראל. ולהיות האמונה נראית אצלו צריך להמשיך בתחילה בתוכו ענין האחדות בתורה שהם אותיות היכל ק"ק כו'. ושאר היום כשעושה צדקה ממשיך זאת האמונה שלמעלה מן הזמן שלא לחשוב מיום זה על יום הבא.

וזהו כי האבן, פי' בחי' לב האבן שיש בכאור' מישראל על אבן אחת שיהי' מלב האבן אחת, פי' בחי' אחד, שבעה עינים, פי' ז' מדות הקדושה הגדולה והגבורה כו' שיתהפכו מהיפך ז' קליפות הנ"ל כו', כל זה לא יבא להם מצד עצמם, כי הנני מפתח פתחה, אותיות שם הוי"ה שבכל המצות שעושים להיות שכינתו ית' שורה שם למען יתקרבו יותר להיות כל הנ"ל, ומשתי את עון הארץ יוסר הרע והעון מחמת ביום א' שאומר בכל יום א', וזהו בחסד ואמת יכופר עון, אמת היא התורה וחסד הוא צדקה וגמ"ח, וכתוב שבע יפול צדיק וקם, דהיינו שבודאי יפול הנופל אל הצדיק בעמקי הקליפות, אבל לא יפול לבו לגמרי כזה רק יתבונן שזהו עיקר כוונת השי' להיות לו דירה בתחתונים דהיינו הקימה מהנפילה והוא הקמת דבריו כנ"ל, והקימה גופא אינו מצד עצמו כי לית לי' מגרמי' כלום כ"א י"ה יושעך כו', כי ישראל לי ראש ולא יפול לגמרי לעולם ותמיד קם מנפילתו וד"ל.

(נוסח שני)

דרוש לשבת חנוכה

כי הנה האבן אשר נתתי לפני יהושע על האבן אחת שבעה עינים הנני מפתח פתוחה נאום ה' צבאות ומשתי את עון הארץ ההיא ביום אחד. איתא פני יהושע כפני לבנה כמו שהלבנה מקבלת הארה מהשמש כן האדם הוא מקבל אמונתו ויראתו מלמעלה. וזהו יה יושעך מעצת מרגלים דהיינו עון עקבי שנעשה עקב ורגל כצפרים האחוזות בפח כו' דהיינו שנתפסים ברגל כן נפילת אדם לעשות עון ח"ו הוא רק מחמת שסובר שהוא עקב ורגל, הגם שצריך כ"א נפילה זו אבל צריך אחר זה הקמה כי שבע יפול צדיק וקם.

והנה נפילת האדם הוא שבתחלה אומר אחד בלב שלם בשעת שלימותו וכשנופל מזה אזי הוא סובר למפרע מה שאמר אחד לא באמת ענה מלבו ונופל למטה למדריגות עקב ורגל, ומזה הוא בא לכמה עונות, אבל באמת אינו כן אשר הלכו אלהים לפדותו ומצרים גוי ואלהיו וכו' ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, דהנה המלאכים אומרים אחד כשהם בשמים אבל כשנופלים לארץ מיד נפסקה אחדותן ויראתן, אבל ישראל גוי אחד בארץ מביאים אחד בארציות.

והיכי דמי אחד ביארו לנו אנשי כנה"ג בתחלה באריכות קודם אמיתיות אחד. והביאור הוא אתה הוא הוי' לבדך ולא כתיב אתה המלך לבדך אלא לבדך ממש, אך יקשה העולמות היכן הם עליונים ותחתונים, ופי' מיד את חסר ה' עשית את השמים וכו' ואתה מחי' את כולם, דהיינו מתחלה את מא' ועד ת' ר"ב אותיות התורה הם עשרה ואמרות, והם דבר ה"י שמים ושמי השמים וכו'. והנה מבשרי אחזה אלוה כמו שבאדם קודם שתפול המחשבה בשכלו הוא אחד ואח"כ נתהווה אותיות במחשבה ודיבור [ו]הם מתפשטים לאותיות רבות, כן העולמות קודם התפשטות הדיבור לא ה"י כ"א אחד פשוט, ועתה ג"כ אינם כ"א אותיות ה"י כללות כל העולמות, רק א"כ הוא נס ממש ונס לא יקום זמן רב בלעדי שפעו בכל עת תמיד, לכן ואתה הם אותיות ו"ה המשכה מלמעלה למטה ו"ה התפשטות לאורך ורוחב ומזה הם קיימים לעולם, ואח"כ אתה הוא הוי' אלהים, שם אלהים נעשה בהתפשטות למטה, אשר בחרת באברם, פי' כי זה כל האדם אפי' הקל שבקלים יש לו א"ב ר"ם מאד ואח"כ כשיעשה לו רצון לעבודת ה' נתפשט לו ה' משום הוי' אזי נק' אברהם דהיינו כשהוצאתו מאור כשדים דהיינו מהרעות שיש בו, ומצאת את לבבו נאמן, ומציאה הוא בהסח הדעת שמסיח דעתו ולא ירצה כלל שיהי' לו תענוג ורצון, ומה' יצא זאת שלבבו נאמן לפניך, ועיקר שיהי' לבו נאמן אפילו בארציות.

וזהו וזרות עמו וכו' את ארץ הכנעני וכו' שהם ז' מדות רעות שבאדם שהן צריכין לאדם כמו האכילה ושאר דברים, והיינו לתת לזרעו של

ומצרים: שם: ממצרים.

אמחיות: שם: אמירת.

ה' שמים: שם: ה' עשית השמים.

כ"א אחד פשוט: שם: רק אור פנימי.

הס: שם: שהם.

המשכה . . ו"ה התפשטות: שם: ו"ה המשכה מלמעלה למטה ה' התפשטות.

נתפשט לו: שם: נתפשט בו.

יצא: שם: ימצא.

האדם הם תולדותיו הם מעשים טובים מעשית גשמיות כמו הצדקה וגם דיבור דהיינו תורה אי אפשר בלעדי אכילה כמה ימים וכן כמה דברים גופניים אשר בהם תלויים מע"ט שהוא זרעו של אדם, והאדם לא הי' יכול להגבירי א"ע בעניני גשמיים ההם. אך ותקם את דבריך כו' ה' הוא המקים דהיינו יה יושיעך, כי צדיק אתה וצדיק הוא מדת המשכה מרום המעלות למטה מאד והיינו אחד, רק כי צדיק ה' צדקות אהב ולא ישכון כי אם על אדם דכר ונוק' דהיינו שיהא אדם משפיע, דהיינו להחיות רוח שפלים ולא לקפוז ידו כבן נח אשר נהרג על פחות משו"פ שהוא תחת הזמן ומחויב לדאוג ליום מחר, ואנחנו ג"כ כאשר היינו במצרים היינו תחת הזמן וכל מעשינו היו לגרמייהו, ויוציאנו ה' משם למעלה [גבול, ע"כ אין לדאוג ח"ו שום דאגה כלל] מהזמן זה מצר"י"ם מצר וגבול ים, ועכשיו למעלה מגבול ע"כ אין לדאוג ח"ו שום דאגה כלל, ובוזה יהי' תמיד מחי' אביונים עניים, ובוזה ישרה וישכון תמיד ה' אחד במעשיו, ועיקר השראתו דהיינו היכל ק"ק שלו בעולם עשי' הוא הצדקה, ומזה הוא מתפשט לכל עשית גשמיות גם שם ה', וכן בעולם הדיבור עיקר השראתו בתורה מקרא משנה ואגדה, ומשם מתפשט לכל הדיבורים כמו באדם הנשמה היא במוח ומתפשטת בכל אברי הגוף, כן ג"כ ישראל לי ראש שבנו עיקר השראתו ומתפשט לחיות כל האומות והעולמות. א"כ כללו של דבר הצדיק ממשיך ומשפיל א"ע מאגרא לבירא וכו' ונעשה הכל אחד, רק האדם לא הי' יכול להקים אחד שבארציות ועצמו לכן ותקם את דבריך, והיינו יה יושיעך מעצת וכו'.

וזהו כי האבן הוא הגוף לב אבן לו אשר נתתי לפני האדם הנק' יהושע על אבן אחת שבע עינים הם שבע עיני ה' הם השבעה מדות טובות האמורות למעלה לך ה' הגדולה והגבורה וכו' כי כל בשמים ובארץ כתרומו דאחיד בשמיא וארעא דהיינו מדת צדיק כנ"ל. וזהו הנני מפתח פתוחה לעשות אותיות בין בדיבור בין במעשה שהכל הם אותיות נעשים אפילו מכריעה והשתחויה, והיינו אני עושה אותיות מזה. והאדם מעצמו לא הי' יכול להקים, וזהו ג"כ כי בו שבת, והאמת שאין כל חדש תחת השמש ואין בעולם כ"א ששת ימי המעשה, ביום אחד נתגלה החסד דהיינו יהי אור וכן בכל הימים שעיקר קיומם משבת כמא' רז"ל תלתא יומי מקמי שבתא וכו' שבאים לאדם נפש רוח ונשמה כמובאר בכתבים הארז"ל. אך אינו יכול

להגביר: שם: להגביר ולהקים.

והשתחויה, והיינו: שם: והשתחויה, כמו שמבאר י"ד והי' ה' י"ה הוא מפתח האותיות ההם להתוסף אור ה' א"ע"ם שהגוף הוא אבן והיינו.

שבת והאמת: שם: שבת ולכאורה הוא תמוה איך הוא שכל שבת אנו אומרים כי בו שבת אבל האמת. בכתבים: שם: בכתבי.

להביא בתוכו, וה' צדיק יביאון בתוכו, ומש"ה נזכר יציאת מצרים בשבת, והיינו הנני מפתח כו', והיינו יה יושיעך. וזהו ותקם וכו'. והיינו ומשתי את עון הארץ ביום אחד, דהיינו בזכרו שה' אחד בכל העולמות אפי' בארץ, רק שהוא צדיק צדקות אהב וצריך לעשות לו היכל ק"ק שישכון בו רקי בעשית הצדקה ובדיבור התורה, ומזה יתפשט בכל דיבוריו ומעשיו. וזהו בחסד ואמת יכופר עון חסד זהו גמ"ח ואמת זו תורה יכופר"י העון. וזהו ומשתי את עון הארץ ביום אחד דהיינו לכל יום יספיק לו מחשבות התפלה וק"ש ופסוקי דזמרה הגם שכוונתם הנוראים אין אנו יודעין אבל המכון שצריך האדם לכיין בהם הוא רק ה' אחד שוכן למטה כמו למעלה, ואם כן יחשוב האדם כל היום לא יפול לעולם ואם יפול לא יוטל כי ה' מקים וכנ"ל, וא"כ לא יבא לעצבות ולא לידי עבירה ועון כלל כו' ודו"ק.

(ננוסח שלישי)

כ"י הנה האבן אשר נתתי לפני יהושע על אבן א' שבעה עינים וגו'. הנה כתיב עון עקבי יסובני כי מחמת נפילתו ממדריגה סבר שהתורה ומצוה עבר לא עבר הם לא כלום, ומזה הוא בא לכמה עונות כו', אבל באמת אשר הלכו אלהים לפדות ממצרים גוי ואלהיו ומי כעמך ישראל גוי אחד אפי' בארץ כו'. וזהו אתה ה' לבדך לבדך ממש ולא נאמר מלך לבדך אלא ה' לבדך, ואם יקשה בעיניך כל הצמצומים והעולמות האיר הם, לכך פי' מיד א"ת חסר ה' כתיב דהיינו בבחי' דיבורו ית' אותיות מא' עד ת', דהיינו דבר ה', בזה עשית את השמים וגו'. ומבשרי אחזה אלוה שבהתגלות לבחי' מחשבה ודבור הם מתפשטים לאותיות רבים, ומקודם בשכל לא ה' התגלות רק פשוט כו', כן כל העולמות כו' נתהוו מאין ליש, ואתה מחי' את כולם ו' הוא המשכה מלמעלה למטה ה' בחי' התפשטות אורך ורוחב מזה הם חיים וקיימים כו', אתה הוא ה' אלהים בהתפשטות למטה אשר בחרת בבחי' אברם שבכל אדם אפי' בקל וכו', והוצאתו מאור כשדים מחמימות והרעות שבו, ושמת שמו אברהם כשיש לו רצון לעבודת ה' נתפשט בו ה' משום הוי',

רק . . ומזה: שם: כו' ומשם יתפשט לכל והיכלו בעולם עשי' הוא מעשה הצדקה והיכל ק"ק בעולם הדיבור התורה ומשם.

יכופר העון וזהו: שם: כופר כל העון דהיינו שלא יבא לידי עון כלל כנ"ל שחסד ואמת הם היכל ק"ק שלו ומשם יתפשט לכל דיבוריו ומעשיו גשמי' הכרחי' ויהי ה' אחד וזהו.

ומצאת בהיסח הדעת שלא ירצה כלל בשום תענוג ורצון לגרמי' אז לבכו
נאמן לפניך אפי' בארצות כנ"ל.

והיינו וכרות עמו הברית לתת לו את ארץ הכנעני כו' הם ז' מדות רעות
שבו הנצרכים לאדם כמו אכילה וכו', לתת לזרעו הם מעשים טובים
כמו עשית הצדקה כו' ודיבורי תורה, שא"א בלעדי אכילה כו'. והאדם לא הי'
יכול להקים ולהגביל א"ע בעניני גשמי' הנ"ל, אך ותקם את דברך, ה' הוא
המקים, כי צדיק אתה וצדיק הוא מדות המשכה מרום המעלות למטה מאד
מא' ועד ת', אך כי צדיק ה' צדקות אהב ישר, ואינו שורה כ"א באדם שיש
בו דו"ו משפיע להחיות רוח שפלים, ולא כבן נח שנהרג על ש"פ שהוא תחת
הזמן ודואג על מחר כו', וכשהיינו במצרים היינו תחת הזמן וכל מעשינו הי'
בבחי' לגרמי', ויוציאנו ה' ממצרים לשון מצר וגבול, ועכשיו אין לדאוג
מגבול וזמן, ומזה יחי' עניים, ובזה ישכון ה' אחד תמיד במעשיו. ועיקר
השראותו בעשי' דהיינו בהיכל ק"ק בעולם העשי' הוא הצדקה, ומשם
מתפשט לכל עשי' גשמיות, ובעולם הדיבור עיקר השראתו בתורה ומשם
מתפשט לכל הדיבורים, כמשל הנשמה שבמוח שמתפשטת בכל אברי הגוף
כו', וכן ישראל לי ראש שבנו עיקר השראתו ומשם מתפשט לחיות כל
האומות והעולמות.

וזהו כי הנה האבן זה הגוף לב האבן אשר נתתי לפני יהושע הוא האדם
שמקבל אמונתו ויראתו מלמעלה בבחי' י"ה יושיעך בחי' לבנה, שבעה
עיני ה' הם הז' מדות טובות האמורות בלך ה' הגדולה וכו' כי כל בשמים
ובארץ כתרגומו כו' זו מדת צדיק. הנני מפתח פתוחה לעשות אותיות בין
מדיבור בין ממעשה נעשים בחי' אותיות כו'. וזהו ענין שבת שנא' כי בו
שבת ואין כל חדש כו', והיינו כי ביום א' נתגלה מדת חסד במאמר יהי אור
וגו' וכן בכל הימים, ועיקר קיומם משבת כי בחי' נר"ן אינו יכול להביאם
בתוכו, אך כי ה' צדיק משרה בשבת בתוכו, וזהו זכירת יציאת מצרים בשבת
כו'. וזהו ומשתי עון הארץ היא במה ביום [אחד] היינו הארת אחד כו'. וזהו
שיזכור שה' הוא אלהים ואין עוד, רק שצדיק ה' צדקות אהב צריך לעשות
לו היכל ק"ק להשראתו ית' במעשה הצדקה ודבור התורה ומזה יתפשט לכל
מעשיו ודיבוריו כנ"ל כמאמר בחסד זו גמילות חסדים ואמת זו תורה יופר
כל העון, כי יספיק לכל היום מחשבת הק"ש ותפילה, דהיינו שיכוון
בפשטיות שה' אחד וכהמוס דונג מפני אש וכו', ואם יפול לא יוטל כי ה'
מקיף מעפר דל כו'.

(זכר"י יד, ד)

ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזתים ונבקע ההר מחציו כו'. הנה יש להקדים תחלה שרש ענין נעוץ תחב"ס דוקא להיות שיש להבין שרש בחי' האותיות בה' מוצאות הפה שאין גוף מציאות האותי' מתהווה' מן המוצאות, כמו גיכ"ך מהח"ך אינ' הח"ך מהוה לאותיות גיכ"ך וכן הלשון אין מהוה לאותיות ד"ט לנ"ח, שא"כ הרי ה' מוצאות ח"ך ולשון וגרון יש גם בתינוק הנולד ובהמה ואעפ"כ אינם יכולים לדבר, וגם שיש להם קול שהוא למעלה מהדיבור כי הקול הוא מקורי' המחלק לאותיות כמ"ש בזהר שקול כלל ודבור פרט ופרט אצטריך לכלל כו' ואעפ"כ אינם יכולים לדבר כי הקול יוצא מן הכל הלב שעובר ובוקע בקנה הריאה ועולה לגרון וזה שייך לבחי' רוח החיים שבלב שבוה שוין האדם והבהמה אבל הדיבור שייך לנפש השכלית הנק' נפש המדברת שנק' רוח ממללא כתרגום' של נפש חי', וע"כ א"א לומר שמן המוצאות מתהוים האותיות רק קול של אותיות מתהווה ע"י תנועת המוצא אבל מהות אותיות הדבור קבועים בעצם הנפש הרוחניות שנק' רוח ממללא גם בלא גוף כמו ב' רוחות מספרות כו', וכן במלאכים נאמר וקרא זה אל זה אע"פ שאין להם פה בה' מוצאות, רק בבחי' פעולת ההברה גשמיות להיות אותיות במבטא גשמי הוא ע"י המוצאות ע"י שאותיות הרוחני' שבנפש מתלבשים בה' מוצאות ופועלים פעולת תנועת המוצא קול אות גשמי, כמו תנועת הגרון ביד החוצב וכמ"ש במ"א באריכות (ובזה לא יקשה מ"ש בזהר דקול כלל ודבור פרט דקאי באותיות שנשמעים בקול גשמי מן המוצאות שהקול כוללם יחד, אבל אותיות שבנפש למעלה הרבה מבחי' הקול הנמשך' שנמשך מהבל הלב כמעלת ערך האדם על הבהמה, שהרי בחי' אותיות שבנפש נק' בחי' מדבר והקול שבהבל הלב ישנו ג"כ בבהמה ובכל נפש החיות ולא נק' רוח ממללא כו' וד"ל).

והנה כמו שאותיות הדבור נמשכים מעצם הנפש ע"ד הנ"ל באותיות הדבור, כמ"כ הוא באותיות המחשבה שיש להם ג"כ שורש מיוחד בעצם הנפש, והגילוי הוא באור השכל בבחי' בינה והשגה דוקא שאז מתהווה

האות: בכרך 330: האותיות.

מתהווה: שם: מתהווים.

אין: שם: אינו.

מקור: שם: המקור.

כתרגום של נפש: שם: כתרגום לנפש.

הנמשך: שם: ליחא.

כמ"כ: הגיה זו באותיות איטלקיות היא מכ"ק אדמו"ר הציצ.

בבחינת בינה . . . לבוא למטה כו: שם: (בבחי' בינה . . . לבוא למטה כו').

באותיות המחשבה שכל ונק' מל' דתבונה כו', משאיכ אותיות הדבור הוא בחכמה כמ"ש לנפש ח' דאבא יסד ברתא כו', ובכחי גילוי הנה המחשבה קודמת לדבור שהרי א"א לדבר רק מה שחושב במחשבה תחלה, ונק' המחשבה העלם לגבי גילוי אותיות הדבור בה' מוצאות, וע"כ המחשבה קודמת לבא בתינוק כו' אע"פ שאין יכול לדבר עדיין, אבל בשרש המחשבה והדיבור הנה הדיבור קודם שהרי שרש הדיבור בחכמה והמחשבה בכינה וע"כ בגילוי מתאחר הדיבור לבא שכל הגבוה יותר יותר יומשך ממנו לבא למטה כו'. ועד"ז יובן למעלה בכל השתלשלות דאבי"ע שנמשך בסדר השתלשלות עילה ועלול כידוע, הנה בחי' אותיות הדיבור שבעליון נעשה בחי' מחשבה בעולם התחתון והיינו וקרא זה אל זה כו'. ובאמת א"א להבין למעלה רק ממה שאנו מוצאים בנפש האדם למטה כמ"ש מבשרי אחזה כו' ואין אנו מוצאים דנפש האדם רק ב' מיני אותיות הללו דמחשבה ודבור, אבל למעלה יש כמה מיני אותיות רוחניי' זה למעלה מזה גבוה מעל גבוה כו', כמו שהדיבור הרוחני דב' רוחות מספרות כו' הוא דק יותר מדקות המחשבה שלנו כך כל בחי' אותיות הדיבור שבעליון גבוה הרבה מבחי' אותיות המחשבה שבתחתון כו'. ובדרך פרטיות הנה ד' עולמות דאבי"ע על סדר השתלשלות שלהם בעילוי אחר עילוי מלמטה למעלה גבוה מעל גבוה כו', כמו מבחי' מחשבה דעולם עשי' הרי הוא בחי' דיבור בעולם היצירה, ובחי' מחשבה דיצירה הרי בחי' דיבור בכריאה וכן מבריאה לאצילות ומאצילות למעלה מאצילות עד רום המעלות בעילוי אחר עילוי כו' עד בחי' אותיות דטהירו עילאה שהן בחי' ר"א שערים פנים ואחור כמ"ש בספר עמק המלך וגם הם נק' גילוי לגבי העלם אותיות שלמעלה מבחי' טה"ע עד אין קץ כו' וד"ל. וזהו מ"ש באדרא שיש ד' אלף רבוא רבבין עלמין כו' שהוא אותיות הגנוזות בעצמות המאציל שלא באו לידי גילוי עדיין בכחי' השתלשלות להיות מהן התהוות העולמות למטה מטה, כי גם בע"ח נזכר בחי' השתלשלות העולמות דאבי"ע ע"י בחי' אותיות שמעליון לתחתון כו' אבל האותיות הגנוזות בעצמות המאציל שירדו להשתלשל למטה להיות בכחי' מקור ושרש להמשכות ולירידת אא"ס מעילה לעלול כו' הוא רק אפס קצהו כערך טפה מים אוקינוס הוא שרש להשתלשל ולהתלבש מעילה לעלול בשביל התהוות העולמות כו'. וע"כ אמר תליסר אלף רבוא שנשארו בכחי' העלם העצמות, שאם הי' יורד ומתלבש למטה הי' מהן התהוות עולמות

באותיות . . שכל: שם: אותיות המחשבה מבחי' מחשבת שכל.

טה"ע עד: שם: טה"ע כי אא"ס למעלה.

השתלשלות להיות: שם: השתלשלות עו"ע להיות.

שירדו להשתלשל: שם: ירדו והשתלשלו.

במספר כזה תליסר אלף רבוא כו', אבל הם עדיין לא ירדו שיומשך מהן עולמות ממש אך הן גנוזות בעצמות כו' ושם נק' עלמין סתימין ונעלמים בעצמות המאציל ולא נק' עולם בבחי' הגילוי רק כאשר נברא מהאותיות עולם שהוא בחי' יש ודבר נפרד בפ"ע דוקא, כמו טעם קריאת שם עולם לעולם שלנו שהן שמים וארץ וכל צבאם לפי שנתהוו מבחי' אין ליש גמור מדבר ה' ורוח פיו ית' בעשרה מאמרות, כמו ע"י מאמר יהי רקיע נתהווה רקיע גמור מאין ליש וכן יהי אור תדשא ארץ יקו המים ותראה היבשה וכה"ג כל המאמרות הללו הן חיים וקיימים להיות מקור תמידי לקיום מציאות הנבראים שנבראו ונתהוו מהן מאין ליש גמור ובלעדו אין להם קיום כלל, וכידוע דמאמר יהי רקיע הוא המהווה תמיד למציאות הרקיע ובלעדו אין להם קיום אפילו רגע כו', והן העולמות שנבראו מן האותיות אבל עצם האותיות הן הנק' בחי' מקורי' ושרשים בלבד לכל אשר נעשה ונתהווה מהן כו', וא"כ לפי מספר אופן רבוי התחלקות האותיות בעצמן כך יצא מהן רבוי התחלקות והתהוות עולמות וכמ"ש בספר יצירה מכאן ואילך צא וחשוב כו', ולפי"ז מ"ש באדרא באותיות תליסר אלף אלפי' רבוא כו' הכוונה על בחי' אותיות המקורי' ושרשים שהי' מתהווה מהן עולמות כפי מספר רבוי התחלקות שלהם בעצם מהותן ונק' עלמין ע"ש בחי' הכח והמקור ולא על שם בחי' הגילוי כי לא ירדו לידי גילוי עדיין. ועד"ז יובן שרש האותיות גבוה מעל גבוה כו' הכל גנוזים ונעלמים בעצמות המאציל והן לאין מספר ושיעור שהן יוצאין ונובעין מכוחו של עצמות המאציל שהוא בחי' א"ס כך גם בחי' האותיות המאירים בכוחו הן בבחי' א"ס ממש ומה שנק' מספר הוא מה שיש בכח ולא יצא לידי גילוי עדיין שנק' מקור והעלם שיבא לידי גילוי והוא כמו ענין נ' אלפים יובלות בעילוי אחר עילוי בעולמות שכל עולם כלול מו' שמיטות, שכל זה הוא מה ששיער המאציל בעצמותו בכח לבוא לידי גילוי אבל מה שאינו בא לידי גילוי אין לו מספר כלל כמ"ש לתבונתו אין מספר כו' וכמ"ש בסי' מכאן ואילך צא וחשוב עד אין שיעור כו' (וכמ"ש במ"א בענין היש מספר לגדודיו כו'). והנה כתיב כי תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה, להיות ידוע שהאותיות נק' סוסים, עד"מ הסוס שהרוכב יושב עליו כך אותיות הן בחי' מרכבה לאור השכל שאור השכל מתיישב באותיות הדיבור או אותיות המחשבה ונק' השכל רוכב והאותיות סוסים שנק' מרכבה לגבי השכל. והנה ידוע במעלת הסוס לגבי הרוכב דגם שהסוס

אבל: הגיה זו באותיות איטלקיות היא מכ"ס אדמ"ר הצ"צ.

להם: שם: לו.

העולמות: שם: הנק' עולמות.

בחי': שם: בבחי'.

בכוחו: שם: מכוחו.

למטה מן הרוכב והרוכב מנהיגו לכל צד שירצה כו' ומ"מ עיקרי ההילוך והמריצה הוא בכח הסוס שנושא את הרוכב עליו למקום שאין בכח הרוכב להגיע שם כלל כמו להר גבוה או למקום הרחוק ביותר כידוע, ככה יובן הנמשל באותיות דנק' סוסים לגבי אור השכל שיושב ושורה עליהן דגם שהאותיות הם למטה והשכלי מנהיגו דהיינו שלפי אופן השכל כך ילך בחי' סדר אותיות ע"פ צירופיהן לפי ראיית אור השכל דוקא כמו שהסוס הולך רק כפי הטיית הרוכב, אך עיקר כח ההילוך הוא ע"י אותיות שהוא עילוי המדריגה משכל לשכל יותר גבוה או להוליך השכל למקום רחוק שהוא כח התפשטות אור השכל למטה מטה, וכנראה בחוש שע"י האותיות של הדיבור נמשך אור השכל בהתפשטות יותר שלא הי' בכח אור השכל להתמשך כ"כ למטה, וכמ"ש במ"א בענין ומתלמידי יותר מכולם כו' ובענין פטפוטא דאורייתא כו'. וכך הוא למעלה בענין עליות הנשמה. למעלה מעלה וכמ"ש ילכו מחיל אל חיל כו'. ושרש הדברים לפי שרש האותיות הן נובעים. בעצמות הנפש כו' שלמעלה מבחי' החכמה והשכל רק שבחי' גילויים הוא ע"י החכמה דאבא יסדר ברתא כו'. שבכח האותיות להעלות לאור השכל למעלה מכינתו ושרשו והוא בעצם הנפש שמשם נמשך מקור החכמה כידוע, והיינו ענין נעוץ תחלתו בסופן דוקא שבבחי' האותיות הדיבור שנק' סופן להיותן רק בחי' מרכבה לגבי אור השכל הנ"ל נעוץ בהם דוקא מבחי' תחלתו. שהוא בחי' העצמות כו' וד"ל.

וזהו ועמדו רגליו ביום ההוא כו', דהנה האותיות נק' ג"כ רגלים עדי"מ הרגליים שמעמידין את הראש ונושאים אותו למקום רחוק אשר אין בכח הראש להגיע שם מצד עצמותו כמו בסוס ורוכבו, וכך הוא בחי' אותיות שבטחירו עילאה מקור כל בחי' האותיות שמשתלשלים למטה בבחי' הקו להיות מקור לעולמות כו'. וכך הנה בחי' אותיות דשמו הגדול בבחי' מל' דא"ס (או מל' דא"ק) הוא שנק' רגליו כמ"ש הארץ הדום רגליו, והן למעלה מבחי' החכמה כנ"ל בשרש בחי' האותיות כמו שהן קבועים בנפש שהן למעלה מבחי' החכמה כך בחי' האותיות דשמו הגדול הנ"ל הן למעלה מבחי' חכמה. גם חכמה הקדומה דא"ק. וכמ"ש למעלה שנק' חכמת אדם קדמאה

והשכל מנהיגו: שם: מן השכל והשכל מנהיגם.

הנשמה למעלה: שם: הנשמות מעילה לעילה הכל הוא ע"י בחי' האותיות שנק' מרכבה שנושאות את הרוכב למעלה.

נובעים: שם: קבועים.

כו' שכח: שם: בבור 555: כנ"ל ע"כ יש.

חכמה גם חכמה: שם: החכמה גם למעלה מבחי'.

דא"ק . . שנק': שם: בא"ק (ומכשי"כ למעלה מבחי' חכמה בא"ס כו') שנק'.

כו' מטעם הנ"ל שהמרכבה נושאת הרוכב כו' וד"ל, כך בחי' רגליו יהי' למעלה מבחי' המוחין שבראש דא"ק כו'. וזהו ותרד העיינה ותמלא כדה ותעל, פי' ותרד העיינה בחי' מעיין דח"ע דא"ק וע"י כו', והוא בחי' ירידה גדולה, לכדו הוא בחי' רבקה ע"כ אמר ותרד העיינה שירדה בצמצום גדול להתלבש בח"ע שנק' עיינה עי"ן ה', דחכמה נק' עיין כמו עיני העדה וה' דעיינה הוא מקור החכמה שנק' חכים ולא בחכמה ידיעא כו', ורבקה הוא לשון חיבור וקשר כמו רבקה של ג' בקר שנק' רבקת בקר שהן צמד בקר הקשורים ג' או ד' יחד, ולמעלה היינו בחי' אורות דעקודים ג' או ד' אורות קשורים וכוללים יחד, כמו חב"ד חג"ת כו' או חב"ד נה"י או דעת וג' מדות חג"ת כו' ועכ"פ כלולים ג' או ד' יחד, שהוא דוקא בבחי' אור הכתר שלמעלה מבחי' החכמה כי מבחי' החכמה ולמטה בא האור בהתחלקות והוא בחי' הנקודים שהוא בחי' החכמה כידוע בחי' עקודים הוא בחי' כתר דכללות כידוע. והיינו ותרד העיינה שבחי' רבקה דעקודים שבצמצום אא"ס בחי' אותיות דשמו הגדול הוא בא בבחי' ירידה להתלבש בעיינה בחי' חכמה בבחי' נקודים וד"ל. ותמלא כד"ה כ"ד ספרים דאורייתא שהוא רק כערך כד בים הגדול כך בחי' חכמה הקדומה נק' ים ונק' עיינה ובחי' רבקה הנ"ל שאבה רק בחי' כ"ד מימא רבא דחכמה הקדומה בבחי' ירידה גדולה כו'. וירידה זו צורך עלי' הוא כמ"ש ותעל לפי שנעוץ תחלתו בסופו כו' כדי להעלות לאור החכמה למעלה בעצמות אא"ס כנ"ל וד"ל.

וזהו ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזותים שבחי' הר הזותים להיות ידוע שהזית הוא מר בטבע וכמאמר היונה יהיו מזונותי מרווין כזית כו' אך ע"י הכתישה שכותשין ונותנין בבית הבד יוצא מהן שמן כידוע. והענין הוא כידוע ששרש בחי' השמן הוא בחי' החכמה כמ"ש אשה חכמה מתקוע וארו"ל תקוע אלפא לשמן, הרי מזה מוכרח שהשמן הוא בחי' חכמה, ע"כ כל בחי' חכמה נמצא בתקוע לפי שגדל בה שמן זית, והטעם הוא כי השמן עצור ונשמר בזית בבחי' העלם רק שיוצא ע"י כתישה דוקא והיינו הטעם דשמן בחי' העלם החכמה כו', וע"כ טבע השמן שצף ע"ג היין דגם שמערבין אותו ביין הוא צף ע"ג היין מלמעלה. והיינו ענין מחלוקת ר' יוחנן בן נורי ורבנן בשמן שצף ע"ג היין אם הוא חיבור ומסקנא דאינו חיבור. והענין הוא כידוע דהיין הוא בחי' בינה להיות שהיין מגלה הצפון כי נכנס יין יצא סוד, וכמו אגברו חמרא אדרדקי כו', והיינו בחי' בינה שהוא בחי' גילוי דבר

שבחי': שם: פי'.

חכמה נמצא: שם: חכמה היו נמצא.

הטעם בשמן: שם: הטעם שיש בטבע השמן.

השגה המורגש ותפיסת דבר מה שיוצא מן בחי' נקודת המושכל שנק' חכמה שהוא בחי' העלם מאין ליש דהיינו מן ההעלם לגילוי, וע"כ השמן הצף ע"ג היין מורה על בחי' חכמה שהיא נקודת השכל הצף ע"ג שכל מושג בגילוי שנק' יין, ומ"מ יש עכ"פ חיבור וקשר זה עם זה שהרי מן העלם יוצא לידי גילויי ההשגה דבינה, אבל בחי' פנימית הנקודה דחכמה אין לו חיבור כלל לבא בגילוי בהשגה ונק' שכל הנעלם כו', וכמו שלא קאים אדעת' דרבי' כו' לפי שבבחי' הפנימי' של המושכל א"א לבא בהשגה וממילא לא יושג בדבור כו' וד"ל. וזהו הטעם שהזית מר בטבע, כי הנה הכתישה מורה על בחי' הביטול להיות שע"י הכתישה שוכתשין את הזית מבטלין אותו ואז יוכל להוציא את השמן העצור כו' ובלא כתישה לא יוציא השמן, כי כל בחי' חכמה אין טבע לבא לידי גילוי רק בבחי' הביטול תחלה, כי החכמה נק' כח מ"ה שכל כוחה הוא בבחי' מ"ה דוקא כמ"ש ונחנו מה וכל שהוא בבחי' מה יותר ויותר יומשך אור העלם החכמה לידי גילוי, וכנראה בחוש בטבע החכמים שדבריהם בנחת ובבחי' הביטול בעצמו ביותר וכל שאינו חכם כ"כ יותר מרגיש בעצמו בבחי' יש, וגם בכדי להמשיך לעצמו שפע חכמה ביותר צריך להיות ע"י בחי' ביטול דמ"ה יותר וכמ"ש יהיב חכמתא לחכימין וכן בלב כל חכם לב נתתי חכמה דהיינו כל מי שיש בו בחי' הביטול דכח מ"ה ביותר יותר יהיב בו חכמתא מלמעלה, וע"כ לחכימין דוקא יהיב חכמתא וכתיב ראיתי איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו, וע"כ ה"י משה עניו מכל האדם כו' וד"ל, ולעולם לא תמצא החכמה בגסי הרוח וכמ"ש לא [מעבר ל]ים היא לא במי שמרחיב דעתו עלי' כים כמבואר במארו"ל בכמה דוכתי. וע"כ הוא הטעם שהזית מר לפי שבחי' הביטול בעצמו הוא ע"י הכרת השפלות בעצמו בתכלית אשר אין צריך כו' שאינו מעורב טו"ר וכל שהוא חכם יותר בבחי' מ"ה יותר מכיר [א]ת התערובת טו"ר ומוזה בא בחי' מרירות כנפשו ביותר וזהו כמשארו"ל אין מוסרים רזי תורה רק למי שלבו דואג בקרבו דוקא מטעם הנ"ל, וע"י בחי' הכתישה של הזית שהוא מה שמבטש א"ע מתהפך מרירו למיתקו, כנראה בטבע הזית שאחר הכתישה יוצא מרירותו אז יצא השמן שהוא בחי' גילוי ההעלם החכמה. וי"ש ויקחו אליך שמן זית זך כתית דוקא משום דהא בהא תליא כמ"ש במ"א וד"ל.

והנה הר הזתים הוא הר שבו גדלים הזתים, דהיינו שטבע כח הצומח שבאותו ההר להוציא ולגדל שרשי אילנות הזתים דוקא. והענין הוא

גילוי ההשגה: שם: גילוי וע"כ מחלקותם אם יש להם חיבור ומסקנא דאינו חיבור משום דרק חיזוניות חכמה יוצא לידי גילוי בהשגה.
 כמ"ש: שם: וכמ"ש משה.

דבחי' כח הצומח שבאותו ההר הוא בחי' כח המל' עדיין, דהיינו שאין בו עדיין לא מציאות מרירות זתים ולא ימצא השמן כלל רק שבכוחו יש להצמיח אילן שבו יגדלו הזתים כמ"ש במ"א בענין הרי' הזתים שבהם גדלים אילני בושם כו', ולמעלה הוא בחי' כח מקור היולי שכולל גילול בחי' חכמה עילאה שנק' שמן למעלה כמ"ש כשמן הטוב על הראש כו' שהוא בחי' התענוג שבחכמה עילאה שנק' אפרסמון ובחי' טורי דאפרסמון' הוא הנק' הר הזתים שמשם גדל כל בחי' תענוגים שבחכמה עילאה דא"ק שיורד ונמשך על הראש בחי' גולגלתא דא"א משם נמשך על הזקן בחי' דיקנא דא"א כו' וכמ"ש במ"א וד"ל. ולעתיד אמרו ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזתים ביום ההוא דוקא, לפי שעכשיו הוא זמן הבירורים דנוגה וידוע דעיקר הבירורי' הוא לאתהפכא חשוכא כו' ומרירו למיתקא והוא ע"י בחי' חכמה דוקא כי בחכמה אתברירו דוקא כידוע והוא ע"י בחי' השמן שיצא ע"י כתישה דזית שהוא בחי' הביטול אחר בחי' המרירות אל ההיפך כו' צריך להיות זתים ושמן כו', אבל לעתיד לאחר גמר כל הבירורי' דו' מלכין קדמאן שמתו ולא יהי' עוד מה לברר כי יבורר הכל כ"י את רוח הטומאה אעביר וגם באוה"ע אמר אז אהפוך אל עמים שפה ברורה ועבדו כולם כו', ע"כ לא יצטרכו אז לבחי' זתים בכתישה ומרירות ולא לבחי' שמן שהוא החכמה כדי לברר כו', ולזה אמר לעתיד ועמדו רגלים ביום ההוא על הר הזתים כו', על בחי' מקור כח החכמה שנק' הר הזתים שאין שם בחי' חכמה בגילוי מציאות עדיין כו' והוא להיותו למעלה מבחי' הבירור כו' וד"ל. ודוקא בחי' רגליו יעמדו על בחי' הר הזתים וד"ל, לפי שנעוץ תחלתו בסופן דוקא והן בחי' אותיות שנק' רגליים שמעלה לבחי' החכמה למעלה בבחי' עצמות וכו' וד"ל, וכנ"ל בפ"י ותמלא כדה ותעל שהירידה צורך עלי' הוא, וכך בחי' ירידת החכמה לברר עכשיו לצורך עלי' ולעתיד שיעמדו רגליו על הר הזתים למעלה גם מבחי' מקור היולי דחכמה כנ"ל.

ונבקע ההר מחציו מזרחה וימה גיא גדולה מאד ומחצי ההר צפונה וחצי' הנגבה, כי הנה בענין הנ"ל בחי' אותיות שנעוץ תחלתו בסופן והוא להיותה בבחי' סדר ההשתלשלות דבבחי' הקוה"ח שמאיר באבי"ע כו' מהוי ענין מזרח ומערב, דכתיב וזרח השמש ובא השמש כו' כי בתחלת הזריחה

כמ"ש: שם: (כמ"ש).

הר הזיתים: שם: הרי בשמים.

דאפרסמון: שם: דאפרסמון דכ"א.

כי אתה: שם: כמ"ש ואת.

מהו: שם: וזהו.

של השמש הוא במזרח ושקיעתה במערב על כן המזרח נק' קדם לשון תחלה והמערב נק' אחר, ומהי שהוא בחי' תחלה וסוף וכמ"ש צפון ודרום שהם בחי' הקוין דחויג גם שנכללים זה עם זה מ"מ יש ב' הפכים שנכללין זה עם זה ונק' לאכללא שמאלא בימינא כו' כידוע וכמ"ש הולך אל דרום וכו', וזהו ענין יחוי"ע כו', אבל בימות המשיח לאחר שיעמדו רגליו בהר הזתים אזי נאמר ונגלה כבוד הוי' כו' דהיינו שיהי' בחי' גילוי עצמות א"ס ב"ה שלפני הקו כו' שמקיף וסובב לכל ההשתלשלות דקוי כו' בהשוואה א' ואין שם בחי' תחלה וסוף כלל כי תחלה וסוף הוא מעלה ומטה ובחי' סובב הכללי אין בו מעלה ומטה כו', ע"כ יהי' נמצא למטה כמו למעלה בהשוואה א' ממש, וא"כ הרי ממילא מובן שלא שייך לומר נעוץ תחלתן בסופן אחר שהסוף שוה לתחלה ממש להיותה למעלה מבחי' תחלה וסוף כו', וממילא מזרח ומערב שוין שהמערב כמו מזרח כי אין כאן לא מזרח ומערב ולא ימין ושמאל שהן צפון ודרום ולא שייך לומר לאכללא שמאלא בימינא כו'. וזהו ונבקע הר הזתים מחצי' מזרחה וימה שהוא בחי' תחלה וסוף ויהי' למעלה מבחי' תחלה וסוף עד שיהי' גיא גדולה מאד שנק' עומק תחת ששרש עומק רום שלמעלה מבחי' תחלה וסוף וכו' וכמאמר דא"ס למטה עד אין תכלית כמו למעלה עד אין קץ להיותה למעלה מבחי' מעלה ומטה כי אין בחי' מעלה ומטה אלא רק מצד בחי' הקו כמ"ש בע"ח. וזהו ג"כ מ"ש ומש חצי ההר צפונה וחצי הנגבה הוא בחי' הביטושי' לגמרי מכל וכל כי בחי' מעלה ומטה תחלה וסוף שייך לומר ונבקע להיותה רק גיא עמוק מאד שישכון בו הארת סובב הכללי בחי' עומק רום כנ"ל, אבל בצפון ודרום ימין ושמאל שהוא בחי' התחלקות קוין ובחי' הקו כו' על זה אמר ומש חצי ההר צפונה וחצי נגבה וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה כו' וד"ל.

ומה: שם: או ימה.

אז: שם: (שהוא רק מלחמה נגד הגוים החונים על ירושלים כמ"ש בתחילה ונלחם בגוים כו' ועמדו רגליו)

אז.

דקו כו': שם: הקו והחוט כו'.

(מלאכי ג, ו)

ליל שבת פ' פנחס

להבין ענין אני הווי לא שניתי שאין שינוי כלל באואיס ביה בין קודם שהאציל הייס לאחר שהאצילן ולהבין זה צריך להקדים תחלה הזמן הוא נברא ומחודש מאחר שהוא נמשך במשך כיד שעות וכל שיש לדבר המשכה והתפשטות מוכרח שיכלה התפשטותו וכל שיש לו תכלה יש לו תחלה ולא שהוא מוקדם בעצם, ועיקר הראי' לזה מה שהזמן יתחלק לחלקים יום א' משס"ה חלקי השנה ושעה א' מכיד ליום וידוע שכל שיתחלק לחלקים הוא גבולי שאם לא הי' לו גבול ממילא לא הותחל איכ לא יתכן לומר חלק ממנו שמאחר שהוא חלק ממנו מוכרח שיש בו מספר כמה חלקים כמוהו ועם חלק זה יתרבה במספר ובלעדו ימעט ואם לאו לא יקרא בשם חלק שנלקח ממנו וכו'. ומאחר שהזמן נברא ומחודש מאין ליש ואור איס ביה הוא למעלה מהזמן שלא יתכן לומר בו ההפרש בין הי' ליהי' אלא הי' ויהי' שוים הם כנ"ל, איכ לא יתכן לשאול השאלה הידועה למה לא האציל הייס קודם לזמן הזה כו' שהרי ענין קודם אינו שייך אלא לאחר התהוות הזמן שאז יהי' שעה מוקדמת ומאוחרת לאחר שהוא נמשך במשך הזמן אז יתכן לומר למה לא עשה דבר פלוני בשעה היותר מוקדמת כו', אבל באור איס ביה שהי' ויהי' כא' הן לא יתכן לשאול ענין קודם שאינו אלא בהשגת שכל אנושי שהרי איא להתפס בשכל אנושי הי' ויהי' כא' ממש כו' וד"ל. ואחר שהזמן מחודש להשגת הנבראים וכמו שהנבראים מחודשים ויתחלקו לחלקים מפני שהם גבוליי' איכ כמיכ הזמן מוגבל ויש קץ להמשכתו בשנים שית אלפי שנין הוי עלמא, מי' שלא יומשך אלא עד זמן ו' אלפים וכל משך הוי אלפים הוא שנתהווה מאואיס ביה שלמעלה מבחי' זמן וזהו הוי עלמא מאחר שהוא המהווה שיתחיל כח הזמן ויכלה כו' הרי הי' התהוותו במדה וגבול רק ו' אלפי' חלקי' כו' וד"ל וגם נשתלשל הזמן מעילה לעילה בריבוי רבבות מדרגות שבבי"ע, דהיינו שהזמן בעולם הבריאה הוא יותר דק ורוחני מכמו שהוא בעולם היצירה כו' כמו ענין מהלך תיק שנה שבעוה"ז הגשמי מהלך תיק שנה הוא בגשמיות ידד פרסאות ליום להילוך ביבשה והילוך הרוחני בעולם היצירה גיכ ידד פרסאות ליום והתיק שנה שנמשך שם רוחני יותר מכמו שהוא בזה העולם.

והנה להבין התהוות הבעלי גבול מכלתי בעיג הוא אור איס ביה שאין לו תחלה כו' ולא יהי' בו שינוי כלל וכלל בהתהוות זו צריך להקדים ההפרש שבין אור שבלשון המקובלים לשפע שכלי' פילוסופים, דהנה השפעת המשפיע יעשה בו שינוי בעצמותו מקודם שהשפיע לאחר שהשפיע, כמו איש

חכם בעצם שיש בו כח החכמה כשישכיל בכח המשכיל איזה סברא נקי'
 הסברא שפע וכח המשכיל נקי' שופע לפעמים ישפיע סברא עמוקה ולפעמים
 סברא משובשת, ונמצא יש שינוי בכח החכ' שנשתנה מהותו בעת שהשפיע
 השכל וסברא עמוקה, וא"כ גם באותה השעה שהשפיע השכל יהי' איך שיהי'
 מוכרח שנעשה בו שינוי מכמו שהי' קודם שהשפיע מאחר שאנו רואים
 שמשתנה לעיתים כו', והיינו מפני שכל השפעה היא בבחי' התפשטות כח
 מכחו שעצם כח החכמה מתפשט ונמשך עד שישיכיל ויוליד איזה השגה, ולכן
 אנו רואי' כל שמייגע כח החכ' ביותר ישכיל סברא עמוקה מפני שביגיעתו
 הרבה המשיך המשכת פנימיות כח החכ' ביותר שיתפשט ויומשך יותר
 מפנימי' כחו דהיינו מן עצמותו יותר כו' וכל שהגיעה מועט לא נמשך
 ונתפשט מבחי' עצמותו כ"כ רק מחיצוניותו, אבל מ"מ יהי' שינוי אופן בכח
 המשכתו מעצמותו כו' ממש, כמו כח תנועת היד מהכח העצמי שביד שנאבן
 גדולה יומשך כח עצמי מעצמותו עד שיגביהנו בכחו וכשהאבן גדולה
 ביותר מוכרח להמשיך כל כחו עד שיכלה הכח העצמי' כו' וכשהאבן קטן לא
 יומשך מכח העצמי רק מעט מועיר כו', כמו"כ ממש בהשגת שכל קטן לא
 יומשך מכח עצמות החכמה רק מעט מועיר ובהשכלת שכל עמוק יומשך כח
 רב, עד שיש עומק המושג שא"א [לו להשיג אפילו] ימשיך כל כח חכמתו עד
 שיכלה כו'. ונמצא שהשפעת כח החכמה היא מעצמותו ויהי' בו שינוי
 התחדשות גדול בעצמותו בסיבת השפע כנ"ל. וכמו"כ במדו' שבלב באיש
 חסדן בטבעו כו' וכמ"כ בכל שפע יעשה בחי' התחדשות בעצם המשפיע מה
 שלא הי' בו מקודם שהשפיע כו' וד"ל. ואמנם לשון אור הוא היפך השפע
 שלא יהי' בהמאור שום שינוי התחדשות בעצמותו בין קודם שהאיר לאחר
 שהאיר, כמו השמש שיאיר על הארץ אין ההארה הנראי' לעיני אדם בחלל
 העולם התפשטות כח השמש עד שיעשה בו שינוי והתחדשות בעצמות השמש
 שהרי לא נגרע ולא ניתוסף מכמו שהי' מקודם הכנסו לחלל העולם ולא
 ישתנה בעצמותו אף אם יאיר אלף שנה וכן אם ישימו מסך בחלון ולא
 יתפשט עוד ההארה שלו לא יהי' מפני זה שינוי בגוף השמש לומר שלא
 נמשך רק לאיר מעט, וכמו כח החכמה בשכל קטן כנ"ל מאחר שאין ההארה
 (הנקי' ליכטקייט) [נקי'] בשם שפע מהשמש ושיקרא הוא משפיע בכחו כו'
 וד"ל, ולכן אם עדי"מ יהי' המסך בחלון מזכוכית בהירה שתהי' ההארה בבית
 בהירה ואם תהי' הזכוכית עכורה יהי' ההארה מאופלת ומחושכת האם יתכן
 עייז התחדשות בזיו השמש שקודם המסך לומר שעל הזכוכית הבהירה
 המשיך כך ועל העכורה המשיך הארתו באופן אחר עד שנאמר שההארה
 שבבית גרמה לשמש התחדשות בעצמותו כו', רק ממש שוה הוא כו' ואף
 ששימו כמה זכוכית בריבוי אופני' וישתנה ההארה בבית מצד כלי הזכוכית
 ששנוי אופן הרכבתם גרמו שנוי ההארה בכית אבל לא שיהי' בזיו השמש

איזה שינוי מחמת שהשימו כלים מכלים שונים כו' וד"ל. ויובן זה יותר
 למשכיל בכח הראי' שבנפש שהוא נק' מאור עינים פי' שיאיר בכלי העין
 הגשמי המורכב גשמיותו באופן שגם העין יראה ראי' גשמית, והארה זו
 שבכלי העין הנלקח מכח הראי' הרוחניות שבנפש בכלי העין אינה המשכה
 והתפשטות כלל מכח הראי' רק כמו זיו השמש על הזוכית שבחלון שכל
 ששימו דבר בהיר נגדו יכנס בו מאיליו, וכניסה זו אינה התחדשות כלל
 לגבי כח הראי' עד מה שהעין יראה ק' אמות או אלף אמות לא יהי' שינוי
 והתחדשות כלל בכח הראי' לומר שנמשך רב או מעט אף לגבי כח הראי'
 גשמיות שבעין לא יתכן לומר שכלה כחו באלף אמה רק שכלי העין הגשמי
 אינו מקבל יותר ההארה כמו זכוכית עכורה לגבי השמש כנ"ל. ולהיות כי כח
 הראי' נק' מאור רוחני שהוא מאיר בעצם לכן הנשמה רואה בכח הראי'
 הרוחניות קודם הכנסה לכלי העין ובהכנסה אין זאת התחדשות כלל מה
 שהעין רואה ראי' גשמיות ולא יתכן לומר כלל שאצל הנשמה התחדשות היא
 זו מה שהיא מאירה בעין, והראי' על זה כשיסגור העין לא ירבה כח הראי'
 כלל וכן לא ימעט כשיפתח העין כנ"ל. וד"ל. ועיקר הטעם הוא מפני שהארת
 המאור אינו השפע. כלל שיוגרע כחו כו', וכן רוח החיים שבגוף שהגוף חי
 ממנו אינו בלשון שפע אלא בלשון אור, שהרוח החיוני הוא חי בעצם
 ובהכנסו לגוף ויחי' הגוף ממנו לא ישתנה מפני זה לומר שהוגרע כחו, שהרי
 עוג מלך הכשן יכול חיות נפש הילד להחיותו ולא יתכן לומר מעט הוא
 החיות לגבי גוף גדול כזה כו' והכל מפני שאין החיות שהגוף חי מחמת
 הנפש נק' בשם שפע שנשפע ממנו עד שיהי' הפרש בין גוף גדול לקטן אלא
 החיות של הגוף הנראה לנו הנק' (כל"א לעבעדיקייט) לגבי עצם הנפש הנק'
 חיוני הוא רק כמו זיו השמש לגבי השמש וכמו ראי' גשמי' שבעין לגבי כח
 הראי' רוחניו' שהוא הארתו וזיוו לבד אבל הנפש לא ישתנה בעצמותו אף אם
 יתחלף לכנוס בגופים מגופים שונים בהרכבת ד' יסודות, ואף שהאנשים אינם
 שוים בטבעם היינו כמו שינוי היוו בכלים מכלים שונים כנ"ל וד"ל. ואף
 שהנפש ג"כ נברא ומחודש עכ"ז לקרב אל השכל נוכל לצייר דוגמתו בכחי'
 משל לבד, כידוע שגם באורות הנאצלים מאור א"ס ב"ה אינו בלשון שפע
 אלא בלשון אור בלבד דהיינו אור חכמה או אור בינה, מה שנקרא אור הוא
 כמשל כח הראי' שבנפש או זיו השמש שהמה מאירים בעצם ולא אכפת להם
 איזה כלים ששימו נגדם כנ"ל, כן אור החכ' הוא המאיר ... והכלי הוא
 החכמה עצמה דהיינו שיוכל להיות מציאות שם השגה באור א"ס ב"ה מוכרח
 שיהי' אור ... מן המאציל ב"ה שיהווה אותן מאין ליש, אמנם אין התהוות זו
 נק' בשם משפיע בכח כ"א בשם אור המאיר, כמו שיאיר כח הראי' בעין וזה
 הנק' אור החכמ' וכן אור הבינה כו' וד"ל וכמו שאין ראיית העין התחדשות
 כלל לגבי כח הראי' כנ"ל כמ"כ אין כלי החכמה מה שמשפיע להיות מציאות

שכל והשגה כידוע בחי' התחדשות כלל לגבי אור החכמה, ואף שישתנה שכלי' והשגו' שונים הכל מצד כלי החכמה שכלולה מייס ולא מצד האור כלל וד"ל. וכזה יובן למשכיל מ"ש בע"ח שאורות עליונים יכולים להחליף כליהם זה לזה, כמו שיאיר אור החכמה בכלי החסד דאצי' ואור החסד יאיר בכלי החכמה כו', שלמטה בהמקבלים ימנע מלקבל כ"א כל אחד אורו מהמקור המשפיע דהיינו החכם מקבל חכמתו מן מקור החכמה וכן איש חסד מקבל ממקור חסדו או הירא ממקור היראה דוקא, זהו מצד הכלים שכלי כח החכמה לא ישפיע מהות חסד מכחו מאחר שכחו הוא ממשיך והוא אינו ממהות חסד וכן כח האהבה לא ישפיע שכל כו', ונמצא שכח החכמ' שבעצמותו לא יוכל ליקח כלי האהבה כו' ואור האהבה לא יוכל ליקח כלי החכמ' אבל בדבר שאינו נשפע רק שהוא בבחי' הארה וזיו לבד כמו כח הראי' בעין אין הפרש אלא ע"י בשר העין שהוא מוכן לקבל ההארה ובשר היד שהוא עכור לא יקבל אבל סיבת העדר הקבלה אינו מחמת כח הראי' שלא יוכל להאיר כ"א שבשר היד יסתיר אור כו' ובשר העין אינו מסתירו מפני שהוא צח כו' וכמ"כ ע"מ מצד אור החכמ' לא יהי' הפרש להאיר בכלי החכמה או בכלי החסד כו' מאחר שהאורות בכלים אינו בבחי' שפע אלא בבחי' אור המאיר וד"ל ואף שמצד הכלים ימנעו מלקבל כ"א כל א' אורו אבל יוכלו להתחלף מאחר שאינם מושפעים מן האורו' כניל אלא שרש התהוות מהותם מהמאציל עצמו כמו האורות כידוע וד"ל ואחר כל הנ"ל יובן ענין אני הוי' לא שנית, פי' אני א"ס ב"ה המאציל אור החכמה הנק' הוי' לא שנית בעצמות כניל וד"ל.

והנה עתה צריך להבין שהתהוות הנבראים מל' כלים דאצילות כידוע הם הנק' שנוולדו מאין ליש, ובאמת הם בבחי' אין והאצילות שהוא בחי' אלקות הוא היש, כי לשון אין יש בו ב' פי' א' על המשפיע על שם הסתלקותו בהעדר השגת המקבל ויהי' טובב עליו, ואז יקראנו המקבל בלשון אין שאיננו בהשגתו אבל באמת להמקבל היותר גבוה הוא ... ששיג באמת כו'. ויש אין בהמקבלים דוקא והוא פי' אין כפשוטו שאינו נתפס למהות דבר מפני גרעון מעלתו וכאילו אינו וכלא חשיב כו', וזהו אמיתי בפי' אין שבאמת איננו, אבל באין של המשפיע שאינו אלא למקבל לבד אינו אמיתי אלא אדרבה הוא יש גמור בעצמותו כו'. וכמו"כ הנבראים בע"ג נק' יש מצד הגבלה שנתצמצמו מאד עד שהארה אלקי טובב עליהם בבחי' מקיף ונקרא אין אבל באמת הוא בהיפוך שהמקבלים הנבראים הם אין באמת דכלא ממש חשיבי לגבי אורות האצילות והם הם נק' יש כמ"ש להנחיל אוהבי יש וד"ל.

ולהבין זאת בביאור יותר הנה עולם הבריאה נק' עפר אשר בקרקע המשכן וכמ"ש מקימי מעפר דל כי הדיבור נק' דל דלית לה מגרמה כלום

ומקימי בכל ר"ח שיש עליי החיות אלקי' ממ' דאצי' בכל חדש מחדשי השנה שהם י"ב תחומין כו' וראשית הקמתה מעפר שהוא מלאכים ונשמות דבריא' להיות' נמשכים מבחי' התחתונה שבאצי' והיינו מבחי' הדומם דשם, כי יש ארמ"ע דאצי' כידוע וענין עפר דאצי' לגבי מלאכי' ונשמות דבריא' שהם נק' ג"כ עפר ע"ש התהוותם מעפר דאצי' כמ"ש הכל הי' מן העפר כו' הוא רק כמשל ודוגמת עפר היסוד שבגוף שבאדם שהוא רוחני מאד או כמו הכבידות והעצלות שבסיבת קרירות החכמה שהוא בחי' הדומם שבחכמה כידוע לגבי אבן הדומם ממש מד' יסודות ארמ"ע הגשמיים מאד שאף שזה רוחני מאד וזה גשמי מאד עכ"ז יש להם שם א' יסוד העפר, או כמו שריפת העץ ונעשה אפר שכשהי' העפר הזה בעץ קודם שנשרף הי' בבחי' יסוד העפר רוחני שבעץ כו', וכמ"ש במ"א בענין ואנכי עפר ואפר שהי' אהבת אברהם אוהבי בחי' דומם הגשמי לגבי דומם ועפר העליון דכלי חסד דאצילות שהוא דומם שבאהבה דאצילות כו' וד"ל. ועפ"ז יובן מש"כ מקימי מעפר דל שהוא ענין להחיות אלקות של מל' דאצי' בכל חודש מחדשי השנה מהשגת מלאכים ונשמות דבריאה, שאין זאת התחדשות לגבי הדומם דאצילות כ"א שהורד והושפל יותר ונעשה יש וגם יותר כמו שנתגשם יסוד העפר רוחני שבארץ ונעשה אפר או התגשמות העצלות להיות בנשמה אבן כו'. ועד"ז הושפל המן ונעשה כצפיהי' בדבש נרגש לחיך גשמי, וקודם ירידתו הי' נרגש לחיך רוחני של המלאכים כמ"ש לחם אבירים אכל איש שהוא מזונא דלעילא הנשפע למלאכים ונשמות כו', כמו"כ השפלת מהות מיכאל שאו' קדוש מן כלי חסד דאצי' שהכלי חסד דאצי' הורד והושפל כ"כ עד שיהי' מהות רוחני באור וכלי כמו מיכאל הדכלי שלו מד' יסודות הרוחניות דעולם היצירה כמו שגוף האדם מורכב מד' יסודות ארמ"ע הגשמי' ממש כמו"כ גופו של מיכאל מורכב מד"י רוחניות דיצירה ונשמתו היא השגתו באלקי' מ"ס דבריאה הוא כמו השגת נפש האדם, ויש בו כח הדבור שהם בחי' אותיות שבנפשו כמו שנפש האדם מליאה אותו' דהיינו כח הדבור שמה שהקול הנרגש כבר בה' מוצאות הפה הוא לאחר התלבשות הרוח ממללא בהחיך ולשון הגשמי' אבל קודם שהתלבש בהם הי' הרוח ממללא בעצמות הנפש כמ"ש בזהר דנשמתא ממללא קמי' מלכא קדישא כו', וכמעשה דב' רוחות שהיו מספרות זו עם זו כו', וענין מספרות שהיו הדבורים באותיות שבנפש בה' מוצאות הפה רוחני' חיך רוחני כו', כי מאחר שהי' בלא גופי' הי' שומעים כל א' דברי חבירו בלי קול גשמי כ"א כמו בערך לחישת אותיות המחשבה באדם כו'.

ועד"ז יובן המשכיל ענין הגשמות כל הנבראים מאורות האצי' שלכן נקראים יש, דהיינו או כמו כח הדבור לגבי התגלות הדבור בחיך ולשון גשמי' שאין זו התחדשות כלל כנ"ל בענין ב' רוחות שהיו מספרות

כו' והרי כל הדבורים שאדם מוציא בה' מוצאות גשמי' ברגע א' היו באותיות דבור שבנפשו הנק' רוח ממללא ולא שנתחדש דבר כמו השפע מן המשפיע כ"א בדרך הארת המאור בזכוכית עכורה כנ"ל וד"ל. או כמו התגשמות עפר האבן מיסוד העפר הרוחני שהכל אין בדבר המתגשם שום התחדשות לגבי המורידו ומשפילו רק ההורדה עצמה הוא שנתחדש' אבל לא מהות דבר שהורד הוא שנתחדש שהרי הי' תחלה במקומו כנ"ל. אך זה גופא שירד הרוחני לגסות ולא ירד תחלה זהו התחדשות, והיינו השינוי שמצד הכלים המורידים האור לכמה מיני אופנים שונים, ועליהם כל עיקר התפלה בברכת שמו"ע ברוך אתה הוי' או באמרנו יהי רצון כך וכך ונעשה שינוי אותיות מדת מלכותו ית' באותו הנברא שמקבל הורדה חדשה מכלי' דאצי' וד"ל.

הוספות

- (א) מקורות הכת"י, ומ"מ וציונים.
- (ב) מפתח ענינים.
- (ג) רשימת מאמרים על נביאים —
שנדפסו בשאר ספרי מאמרי כ"ק אדה"ז.
- (ד) פקסימיליות.

מקורות הכת"י, ומ"מ וציונים

עמוד א

והודעתי את חוקי האלקים: שמות יח, טו.
מ"ה בגימט' אדם: ראה פרדס שעה"כ
בערכו. ע"ח שער (י) התיקון פ"ג, שער (לח)
לאה ורחל פ"ב, שער (לט) מ"ז ומ"ד דרוש ה'.
מאויא מערכת אדם סקס"ז. וראה אוה"ת
ברכה ע' איתתקו.
זרע אדם זרע בהמה . . מ"ה וב"ן: ראה
ג"כ תוי"א משפטים עד, ד ואילך.

עמוד ב

ר"ע כשהייתי ע"ה כו' כחמור: פסחים מט,
ב.
נשמות מה אדם: ראה מאויא א, קסו.
זעות מחזיל כסא: נוסח הפייט בתפלת ר"ה.
מלך כ"א על עבדיו: ראה שער היחוד
והאמונה רפ"ז, ספה"מ תקס"ג ע' ב.
אם כבנים אם כעבדים: תפלת ר"ה.
אבינו מלכנו: שם, וראה תענית כה, ב.
חכמה כח מה: זחיג כח, א. לד, א. הקדמת
ת"ז בתחלתה. וראה תניא פ"ג, פי"ח ובליקוט
פירושים ומ"מ שם.
רועה ישראל: תהלים פ, ב.
יהושע מהלך נגד רוחו של כאויא: ראה
מלחמות להרמב"ן ברכות נח, א. ספרי פנחס
כו, טו.
כמ"ש במ"א: ראה הקדמת התניא.
ע' שנה השאיל אדה"ר לדוד: ראה זחי"א
קסת, א. נה, א. צא, ב. יל"ש בראשית רמז,
מא. במדבר פ"ד, יב. פדרי"א יט.
וראה עוד בענין זה בספה"מ תקס"ב ע' מג.
ספה"מ תקס"ה ע' נו, ואילך. אוה"ת ויחי שנג,
ב. ברכה ע' א' תתקנו ואילך.
אברהם נתן ה' שנים: ראה זחי"א קסת, א.
וראה לקוטי לוי"צ (ח"א) לזהר ע' קלו.
ופחד יצחק ה' לו: בראשית לא, מב.

להבין מ"ש שמואל לישראל: נעתק
מהכת"י: 1194 קפט, א (גוכתי"ק אדמור
האמצעי).

ונמצא ג"כ בהכת"י: 169 ר, ב. 269 קפת, ב.
412 קנה, א. 549 צח, ב. 1099 ע, ב. 1208 ריו,
ב.

מאמר זה נמצא בשינויים בדרמ"צ מצות
מינוי מלך ס"א וס"ג (קה, א ואילך), ובאוה"ת
על מארזיל וענינים ע' ריב ואילך (וראה ג"כ
ד"ה והנה להבין כפל הע' שנין בס' מאמרי
אדה"ז על ענינים ע' קט ובהנסמן בהמ"מ שם
(ובספר מאמרי אדה"ז על מאמרי רוזיל ע' רי
ואילך).

ויש להפליא מאוד: ראה אברבנאל עה"פ
הספק העשורי, ושם לאחיז מביא תי'
כויכ מפרשים ע"ש. כלי יקר דברים יז,
טו.

שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
ג' מצות נצטוו למנות עליהם מלך: סנה' ב,
ב. ספרי ראה (יב, י). ועוד. רמב"ם ריש הל'
מלכים.

הבקיאות והפילפול: ראה סוף מס' הוריות.
עבודה שבלב בתפלה: ספרי יא, יג. תענית
ב, א.

חכמה שנק' ראי': ראה פרדס מערכת ראי',
אוה"ת תהלים ע' תתקנט.

איזהו חכם הרואה את הנולד: תמיד לב, ב.
כי מלך במשפט יעמיד ארץ: משלי כט, ד.
אלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו:
אבות פ"ב מ"ב.

ת"ח תורתם אומנתם: ראה שבת יא, א.
טוש"ע (ואדה"ז) או"ח סו"ס ק"ז. הל' ת"ת
לאדה"ז פ"ד ס"ד"ה.

כתר כהונה כתר תורה כתר מל: אבות
פ"ד מ"ג.

תורה קו האמצעי כהונה ימין מלכות
שמאל: ראה המשך תעריב בתחלתו:

עמוד ג

טוב שם משמן טוב: קהלת ז, א.
כשמן הטוב על הראש: תהלים קלג, ב.
מלכות שבעליון נעשה כתר לתחתון: ע"ח
שער עקודים (טו) פ"ב. שער דרושי אבי"ע
(שמ"ב) פ"א.

אני ראשון: ישעי' מד, ו.
כתר מל' איהו כתר עליון: ראה תיקוני זהר
בהקדמה יז, א.

חוקה . . פרה אדומה: ראה במדבר יט, ב.
אמרת' אחכמה והיא רחוקה: קהלת ז, כג.
במד"ר פי"ט, ג.

כדפרשי ע"פ ישקני: שה"ש א, ב.
ילכו מחיל אל חיל: תהלים פד, ת. וראה
סוף ברכות.

עמוד ד

רב . . משה: ראה אוה"ת ויצא דף ריח.
משיח יבוא בהסח הדעת: סנה' צו, א. וראה
אגה"ק סי"ד.

רב זירא לרבנן במטותא מנייכו: סנה' שם.
בקש יעקב לגלות הקץ ונסתלק ממנו
שכינה: פסחים נו, א. ב"ר צו, א. צח, ד.
פרשיי עה"פ בראשית מט, א.

כמיש במ"א צדיק ורשע לא קאמר: גדה
טז, ב. וראה תניא פ"א.
סתום וחתום: ראה דניאל יב, ד.

אבא יסד ברתא: חגי' רמח, א. רנז, א. רנח,
א. ת"ז תיקון כא.
כלו הקיצין: סנה' צו, ב.

עמוד ה

שבת שאחר אחר מברכין אלול: כ"ה
בגוכתי"ק. אולי הכוונה לשבת השני שאחר
שבת מברכין אלול.

להבין מה שאמר שמואל לשאול: מאמר זה
נעתק מכת"י 1161 פז, א — גוכתי"ק אדמו"ר

יצחק . . דין קשה: ראה זח"א קלז, א. קפ,
א.

עד"מ אור הנר: ראה ג"כ בכ"ז בספר
המאמרים תעריב ח"א ע' תפת. תרע"ח ע'
קיד. פרי"ת ע' מד. לקויש ח"ח ע' 79 ואילך.
ומלאה הארץ דעה את ה': ישעי' יא, ט.

זי"ים נחת לו: ראה תהלים כא, ה.
והריחו בירתה ה': ישעי' יא, ג.

משיח . . מורח ודאין: סנה' צג, ב. וראה
ג"כ הרמב"ם מלכים פ"א, ג.

בח"י חוטמא דע"י: ראה אדרא נשא קל, ב.
כמיש במ"א: ראה סידור שער התפילין ט,
ד. אתהלך ע' רלד. ספר המאמרים תקס"ב ע'
טב. ספר המאמרים אדה"ז פרשיות ע' תכב.

משיח . . . הנה ישכיל עבדי ירום ונשא:
ישעי' נב, יג. וראה ת"י וילקוט שמעוני שם.
למעלה מאברהם יצחק יעקב: זח"א קפא,

ב. שער האמונה פנ"ז ואילך, תנחומא סי"ט
תולדות. וראה ג"כ ספר המאמרים אדה"ז
פרשיות ע' רסא.

אברהם בח"י חסד: ראה זהר בראשית מז,
ב. זח"ב (תוספות) רע, א. זח"ג (תוספות) שב,
א. ספר הבהיר סק"צ"א. הובא בפרדס שער

(ב) טעם האצילות פ"ב. שער (כב) הכנויים
פ"ד. כד הקמה מערכת אורחים בתחלתה.
מערכת האלקות שער (יא) המרכבה קס, ב.

רקנטי נח כ, סע"ד. אורחות צדיקים שער (יז)
הנדיבות. אגה"ק ס"ה (קה, ב).

יצחק בח"י גבורה: ראה ספר הבהיר סק"צ
(הובא בפרדס שער הכינויים שם) זהר ח"ב
זח"ג שם. וירא קיט, ב. ע"ח שער (כב) מוחין

דקטנות פ"ג. וראה מאריא אות יוד, סמ"ד.
יעקב בח"י ת"ת: ראה זח"א קנז, ב. זח"ב

רע, א. זח"ג שב, א. ראה ז"ח תולדות כו, ג.
מאוד אותיות אדם: ב"ר פ"ח, ה. ובפרשי

לבי"ר שם. זהר פנחס רמו, ב. תרי"א מו, ד.
וככה-ת"רל"ז פה"ב. לקויש חט"ו ע' 292.

ונחה עליו רוח ה': ישעי' יא, ב.
בענין כוסי רוי"ה: תהלים כג, ה. וראה יהל

אור עה"פ.
נאה לי לברך בכוס יין המשומר: ראה

פסחים קיט, א. וראה דרושי בהמ"ז בסידור.

ר' יהודה לימודו בנויקין: ברכות כ, א.
וראה ג"כ תוי"א מקץ לת, ד. ספר המאמרים
תקס"ב (ח"ב) ע' תקנה.

שכינה מדברת מתוך גרונו של משה: לקי"א
פליד (אמרו עליו) אגה"ק כ"ה (כמארז"ל)
אור תורה בחוקותי מג, סעי"ג (ומיש' רוז"ל)
ש"ת בית אפרים אה"ע ס' קז מו, א
(מאחז"ל). לקי"ש ח"ד ע' 1087 בהערה.
להבדיל בין הטמא והטהור: ראה ויקרא יא,
מז.

וזהו ענין הגילוח שערוות בתער: ראה
לקי"ת אמור לא, ד.

וכמ"ש בר"מ: ראה זחי"ג קכד, ב.

עמוד ט

ויאמר דוד אל יהונתן: נעתק מהכתי"א 570
לט, א. נמצא ג"כ בהכתי"א 931 קכד, א.
הענינים שבמאמר זה נתבארו גם בד"ה זה
בספר המאמרים תקס"ח ע' תקכח, ואוה"ת
ברכה ע' איתתפט ואל"ך (שם המאמר
תקס"ח בתוס' הגהות).

ישראל מונין ללכנה: סוכה כט, א. ב"ר פי",
ג. שמור פט"ו, כז.

ש"ת אלפי שנין: ר"ה לא, א.
ק"ו יומין עילאין שהם וי"ו הארות
והמשכות: ראה זחי"ג צד, ב. וראה ג"כ מאמרי
אדה"ז ענינים ע' קא, שם תנו.

והיה מידי חודש בחדשו: ישעי' סו, כג.
צדיקים יושבין ונהנין מזיו השכינה: ראה
ברכות יז, א.

הודו על ארץ ושמים: תהלים קכח, יג.
כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול: תהלים
צ, ד.

עמוד י

וכל המשכה מתחלק לאלף שנין: ראה
רמב"ן לבראשית ב, ג.

כל ר"ה כלולה מכל י"ב החדשים
שמתחלקין אחי"כ: ראה לקי"ת נצבים נג, ד.
ספה"מ תקס"ו ע' שמ.

המחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית:
נוסח ברכת יוצר בק"ש.

האמצעי. והוא נ"א מדי"ה זה בספר
המאמרים אתה"ל לאזני"א ע' קטו (השינויים
שכנוסח ספה"מ אתה"ל לאזני"א מהנוסח
הנדפס כאן אולי הם השינויים שנעשו ע"י ר'
לייב מאהליווער — ראה הערות וציונים
לשם ע' רסג ובהוספות להערות וציונים לשם
ע' שיט).

בכתי"א 1084 קעח, א נמצא ד"ה זה
באריכות הביאור מכ"כ אדמו"ר האמצעי.

מעשה המצות ב' ענינים: ראה ג"כ ספר
המאמרים אדה"ז פרשיות ע' תקנב, וראה
מאמר הקודם.

איהו וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה ג, סעי"ב.
אם מצות בטילות לע"ל: ראה נדה סא, ב.
לקי"ש ח"ה ע' 244, חט"ז ע' 141.

וראה אגרת הקודש סי' כ"ז. לקי"ת דרושים
לר"ה נט, ד. אוה"ת בשלח ע' תעה ואילך.
דרושים לר"ה ע' ב' קיג ואילך.

וראו כל בשר: לשון הכתוב ישעי' מ, ה.
בענין צדקתך כהררי אל: תהלים לו, ז.
וראה יהל אור עה"פ.

ענין שבירת הכלים: ראה ע"ח שער (י'
התיקון פ"ה, שער (יא) המלכים פ"א.
מבשרי אחזה: לשון הכתוב איוב יט, כו.

עמוד ו

מיכאל . . בחי" אהבה: ראה במדב"ר יב, י.
דב"ר ה, יב. תנחומא ויגש ו. וראה זחי"ג קיח,
ב. תקו"ת ת"ע.

עמוד ז

והלך לפניך צדקך: ישעי' נח, ח.
וזהו שאמר שמואל לשאול . . התקשרות
באזני"ס: ראה ג"כ ספר המאמרים תקס"ב
(ח"ב) ע' תעג. ספר המאמרים תקס"ד ע' קל.
שער האמונה לכ"כ אדמו"ר האמצעי פי"ד,
אוה"ת בשלח ע' תלט.

עמוד ח

שנים אוחזין: ב"מ ב, א.
הקב"ה שונה כנגדו: תדאר ריש פי"ח,
וראה ילי"ש איכה רמז תת"רלד.

אזה"ת בראשית כ, ב. לקולוי (זחיג) ע' קו
 (זחיב) ע' סד.
 יהונתן הוא בחי' יסוד: ראה ג"כ בארוכה
 ד"ה ויאמר לו יהותן בסה"מ תקס"ו ובאזה"ת
 ר"פ בראשית.
 קרא דוד את יהונתן אדוני: ראה שמואל א'
 כ, ז.
 וישקו ויבכו: שמ"א כ, מ.

אדם מבררים המאכלים הגשמיים ומעלה
 אותם בחפלה: ראה דרמ"צ מצות אכילת
 קקיל. ספה"מ תקס"ב ע' תיג ואילך.
 ונכלליון במקורם ושרשו ועי"ז נמשך הארה
 חדשה: ראה ג"כ ספר המאמרים אדה"ז
 ענינים ע' תמ.
 הארה חדשה על כל השבוע: ראה זחי"ב סג,
 ב, פח, א.

עמוד יד

תענוג תמידי אינו תענוג: ראה לקו"א
 להה"מ ס"י קלח (בשם הבעש"ט).
 עד דוד הגדיל: שמ"א שם.
 נעוץ תחלתו בסופו: ס"י פ"ג מ"ז.
 אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד. וראה
 אזה"ת בראשית מ, ב.
 אנכי אה"י לך למשנה: שמואל א' כג, יז.
 עבד מטיט לביעי: ראה זחי"א קכו, ב.
 ובכ"מ.
 ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדוני:
 בראשית כד, י.
 ואלה המלכים אשר מלכו . . . רפ"ח ניצוצי
 דתהו: בראשית לו, לא ואילך — וראה ע"ח
 שער הכללים פ"א. שער הנקודים פ"ד.
 ב"ן שהוא ענין השבירה: ראה ע"ח שייד
 (שער או"א) פ"ב.
 למעלה עשיו הוא הבכור: ראה ג"כ ספה"מ
 תקס"ה ע' סד ואילך.

מכרה בכורתך: ראה בראשית כה, לא.
 וישטום עשו: בראשית כה, לא.
 ורב יעבוד צעיר: בראשית כה, כג.
 כאשר יאמר משל הקדמוני: נעתק מכת"י
 1003 כד, א — גוכתי"ק כ"ק אדמו"ר
 האמצעי. נדפס ג"כ בספר שני המאורות.
 תורה נק משל הקדמוני: ראה רש"י
 שמואל כד, יד. רש"י משפטים כא, יג. וראה
 גם תו"א מקץ מב, ב. מג"א צח, א. פיה"מ
 מהדו"ב פכ"ד. אמי"ב שער הקיש פע"ה.
 אזה"ת וארא ע' קנב ואילך.
 קדמה לעולם אלפים שנה: ב"ר ת, ב. ויק"ר
 רפ"ט, מדרש תהלים צ, ד. תנחומא וישב ד,
 זחי"ב מט, א. וראה פסחים נד, א. הערת כ"ק

עמוד יא

כל שנה ושנה בחי' התחדשות מבחי' מל'
 על כל השנה כולה: ראה אגרת הקודש סי"ד.
 עטרת ראש בתחלתו.
 ע"י עליית הבירורים מכל השנה שעבר:
 ראה ג"כ ספה"מ תקס"ח הנסמן בראש
 המאמר.
 וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב
 מאד: בראשית א, לא.
 ויכל אלקים ביום השביעי: שם ב, ב.
 שבת . . מעלי שבחת: ראה פע"ח שער
 השבת פ"ז. תו"א יתרו סט, ד. עג, א. וראה
 סידור קעג, א. קצט, ג.
 כי בו שבת מכל מלאכתו: בראשית ב, ג.
 כמבואר במ"א באריכות: ראה ג"כ אזה"ת
 בראשית ע' 1020.
 ששת ימים עשה ה': שמות כ, יא.

עמוד יב

כל שבת היא שבת בראשית: ראה ג"כ
 ספה"מ תקס"ה ע' תשעח.
 סעודתא דעתיקא: זחי"ב פח, סע"א.
 בשבת אוכלת מובח: ראה ג"כ ספר
 המאמרים תקס"ה ע' קסב ואילך. ועוד.
 אברהם הוליד את יצחק: בראשית כה, יט.

עמוד יג

יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים:
 סוף תמיד.
 ואת רווח הטומאה אעביר מן הארץ: זכרי'
 יג, ב.
 דוד מל' דאצילות: ראה פרדס שעה"כ.
 עה"כ (לבעל סדה"ד) וקהלת יעקב בערכו.

רוח אייתי רוח ואמשיך רוח: זחיב קסב, א.
וראה אוה"ת חנוכה רפז, א.

עמוד יז

שום תשים עליך מלך: דברים יז, ט.
אברהם אוהבי: ישעי מא, ח.
ברישא חשוכא והדר נהורא: שבת עז, ב.
ויהי ערב ויהי בוקר: בראשית פ"א.
שמאל דוחה: ראה סוטה מז, א.
מארי דחושבנא: זחיג קעת, א.
ויבדל אלקים בין האור ובין החושך:
בראשית א, ד.

אין רע יורד מלמעלה: ראה ב"ר פניא, ג.
מדרש תהלים סקמיט. שליה קו, ב. שעח, א.
אגה"ק סי"א.

יצירה מחצה על מחצה: ראה ע"ח שער
סדר אבי"ע (שמ"ז) פ"ד. שער הקליפות
(שמ"ח) פ"ג.

יעקב נחלה בלי מצרים: ראה שבת קיח,
סע"א.

כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.

רחמנות ממארי דחושבנא: זחיג קעת, א.

עמוד יח

פדה את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו: ראה
ירמ" לא, י.

צא ועמדת בהר: נעתק מכת"י 188 קנו, א
(ואינו ברור מהכת"י אם הוא לאדה"ז). ראה
בשינוים בספר עבודת הלוי במדבר סב, א.
ואחר הרוח רעש לא ברעש ה': מלכים א
יט, יב.

ומבואר בוה"ק תמן קאתי מלכא: ת"ז
בהקדמה ג, ב (וראה סה"מ תקס"ג ח"ב ע'
תרס"א).

הנה נא ידעתי כי איש אלקים קדוש:
מלכים ב ד, ט.

נעשה נא עלית קיר קטנה: שם ד, י.
מטה שלחן כסא מנורה . . ד' תיקונים
שכינתא: זחיב קלג, א. וראה ספה"מ אדה"ז
ענינים ע' תמה, ובהנסמן בהמ"מ שם. להלן
ד"ה נעשה נא עליית קיר. ספר המאמרים
תרנ"ד ד"ה והבריח התיכון.

אדמו"ר שליט"א בספה"מ תשי"א ע' 262.

עמוד טו

כמיש במ"א שעשרת הדברות הן בחי'
צורה: ראה ס' מאמרי אדה"ז — ענינים ע'
צז. וע' שצ. ובכ"מ.

מרשעים יצא רשע: שמ"א כד, יד. וראה
רש"י שם.

והאלקים אינה לידו: שמות כא, יג.
ארחו' ה' חסד ואמת: תהלים כה, י.
תרי"ג מצות תרי"ג ארחיו: ראה זחיג קכט,

א. לקו"ת ראה כא, ד. אוה"ת תשא ע' ב"מו.
אביטה אורחותיך: תהלים קיט, טו. וראה
ג"כ סה"מ תקס"ב ח"ב ע' תקלג. ושי"נ.

אמרתי אחכמה ברזין וסודי התורה: קהלת
ז, כג. במד"ר פיי"ט, ג.

סוכת דוד הנופלת: עמוס ט, יא.
והסירו את שמלת שביה ובכתה את אבי':
דברים כא, יג.

וילבש צדקה: ישעי מט, יז.

תורה נק' לבוש: ראה זחיב רי, א.
והיתה נפש אדוני צרורה: נעתק מכת"י
623 ק, א. וראה סה"מ תקס"ב ע' קכו (וכנראה
כוונתו למאמר זה).

עמוד טז

ירידה . . אלא שבשביל שתהא עלי': ראה
קונטרסים חורף ה'תשל"ח ע' 40 הע' 30,
ושי"נ. וראה ספר המאמרים תקס"ה ע' שנא.

משל כשאדם זורק: ראה לקו"ת יוהכ"פ
סט, ג (לת"ז). וראה ס' מאמרים הקצרים ע'
תקעט.

י"ד נברא עוה"ב: מנחות כט, ב.

ממל' . . דוד ע"ה מרכבה: ראה פרדס
שעה"כ, עה"כ (לבעל סדה"ד) וקהלת יעקב
בערכו. אוה"ת בראשית כ, ב. לקולרי" (זחיג)
ע' קו.

מלביש ערומים: נוסח ברכות השחר.
ברכות ס, ב.

כל ישראל מלאים מצות כרמון: ערובין יט,
א. ועוד.

איתא בתניא אפילו קל שבקלים מוסרים נפשם על קדוש השם: ראה פייח'יט.
אמונה לשון כאשר ישא האומן את היונק: במדבר יא, יב. וראה ספה'מ תקס"ב ע' קפד.
גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריי: ע' ברכות סג, א. ובפחד יצחק מערכת גנבא שכן הוא בגמרא דפוס פורטוגאל. כד הקמח מערכת בטחון (ע' עד) ובהערה לשם שכ"ה ברבינו יונה למשלי ג, ו. וראה שער האמונה בהקדמה ו, א. לקרי'ת ואתחנן ז, א. ספה'מ תקס"ה ע' תשעא, מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ע' שסו.

קרבת אלקים לי טוב: תהלים עג, כח.
על כי אין אלוה' בקרבי: דברים לא, יו.
נקי כפים ובר לבב: תהלים כד, ד.
ברכה לשון בריכה המשכה: ראה זח"א פ' לך לך, כלאים רפ"ז. תרי"א מקץ לו, ג.
ידיעת היום והשבות אל לבבך: דברים ד, לט.

דע את אלקי אביך ועבדה: דה"א כח, ט.
אהבה בגימ' ב"פ אור: פעיח שער הקיש פכ"ג ופכ"ה. ס' האריז"ל במקומו. תניא ספמ"ג.
ציווי . . אהבה: ראה בהנסמן בהוספות להערות וציונים ללקו'ת דברים יא, ב. וראה ספר הערכים חב"ד כרך א' ע' רסז וע' שטו ואילך. ושי"נ.
אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש זו הכנעה: ברכות ל, ב. פרשי' שם.

עמוד כא

רשע מכתיר את הצדיק: חבקוק א, ד.
סבוני גם סבבוני: תהלים קיח, ו.
וכהמס דונג מפני אש: תהלים סח, ג.
מי זאת עולה מן המדבר: שה"ש ג, ו. ח, ה.
הנה מסתו שלשלמה ששים גבורים: שה"ש ג, ז.

עמוד כב

שפת אמת תכון לעד: משלי יב, יט.
חולפת ועוברת לאחר התפלה: ראה תניא פייג.

עד ברוך שאמר . . העשי'. פסוד"ז . .
עולם האצילות: ראה פעיח שי"א פ"ב. פי"ז.
ובכ"מ.

יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר: אבות פ"ה, מ"ב. וראה שריע אדה"ז בהתחלת מהדו"ת ועד"ז גם במהדו"ק.
תלת חללי דגולגלתא: זח"ג קמ, א. רסב, א.
חכמה ובינה באוה"ע דעת בישראל: ראה לקרי'ת חוקת ס, ג. ס' מאמרי אדה"ז — ענינים ע' שעו. ושי"נ.

ויקם עדותו ביעקוב: תהלים עח, ה.
דעת התקשרות: ראה תניא פ"ג. ועוד.
לאתהפכא חשוכא: זח"א ד, א.
ישראל עלו במחשבה: ראה ב"ר פ"א, ד.
זח"א כד, א. ת"ז ת"ז (כג, ב) ונצוצי זהר שם. ישראל בנים להוי': ראה דברים יד, א.
כמו שהבן נמשך: ראה תניא רפ"ב.

עמוד יט

ישראל נק' אדם: ראה יבמות סא, רע"א.
וראה זח"ב פו, א.
פני אר"י פני שור: יחזקאל א, י.
איהו תפיס בכולוהו עלמין ולית מאן דתפיס ב"י: זח"ג רכה, א. וראה ז"ח יתרו (לד, ב).
אורה כופרים ביחוד: ראה ספר הערכים חב"ד ערך אומות העולם, ושי"נ.
כי ידעתיו למען אשר יצוה: בראשית יח, יט.

נעשה נא עליית קיר קטנה: נעתק מכת"י 1157 לה, א. וראה גם ספה'מ תקס"ז ע' רנה. ס' מאמרי אדה"ז — ענינים ע' תמח. ספה'מ קונטרסים ח"א קסד, ב ואילך.
זוה"ק ד' תיקוני שכינתא: זח"ב קלג, א.
וראה לעיל ע' יח.
ד' מדריגות אבי"ע שבתפלה: ראה פעיח שי"א פ"ב, פי"ז, ובכ"מ.

עמוד כ

זוהר וידעת דא כללא וכל אורייתא כולה וחושב"פ ותושב"כ למנדע ל"י: ראה זוהר ח"ב קסא, ב.
מאמינים בני מאמינים: שבת צז, ב.

סמיכה גאולה לתפלה: ברכות ד, ב. ושי"ג.
 תשויע אויך סס"ז, ח. רסקי"א.

ח"י ברכאן דצלוחא: ברכות כה, ב.
 מנין שהקב"ה מחפלל שנאמר ואני תפלה:
 תהלים קט, ד. ברכות ז, א.

אני בחי מל: פעי"ח בתחלתו.
 ואשפוך את נפשי: תהלים קמב, ג.
 אלקים אל דמי לך: תהלים פג, ב.
 למען יזמרך כבוד: שם ל, יג.

איתא בפרדס כבוד נברא וכבוד נאצל:
 ראה תי"ז ברישא (ה, א. ו, ב). ולקו"ת שה"ש
 מ, ב. ד"ה כי על כל כבוד. וראה ספה"מ
 תקס"ז ע' רנח.

מכה"כ ותרגומו זיו יקרוי: ישעי' ו, ג.
 תיוב"ע שם.

במלת אין יש ב' פירושים: ראה גי"כ תרי"ח
 בשלח ד"ה תפול, והחרים תרלי"א.

עמוד כג

מלכות דאצילות נעשית עתיק לבי"ע: ראה
 עי"ח שער (ו) העקודים פ"ב.

לעולם ה' דברך נצב בשמים: תהלים קיט,
 פט.

דברך ה' בחי' כתר עומד השמים ז"א
 דאצ"י: ראה לקו"ת במדבר ג, סע"ב ואילך.
 ושי"ג.

הסבי עינייך מנגדי: שה"ש ו, ה.
 אשא אוכמא ואשא חוורא: ראה זח"ג פד,
 א.

ציון במשפט תפדה: חלק נמצא בגוכי"ק
 אדהאמ"צ בכתי"ו 1003, וחסר שם תחילת
 המאמר, ונמצא בשלימות בכתי"ו מעתיק 109
 לו, ב ורשום: ליל שבת חזון.

נזכר בגוכי"ק הצי"צ 1133 נו, א.
 ותתן טרף לביתה: משלי לא, טו.

ותחמליני ותחייני בחולב: ראה ישעי' לח,
 טז. וראה אוה"ת ויחי תתרט, ב.

כי רוח החיות באופנים: ראה יחזקאל א כ,
 כא.

עמוד כד

כמרז"ל בברייתו של עולם ברישא חשיכא:

שבת עז, ב.

תדשא הארץ: בראשית א, יא.

כנס"י נק' אש שחורה: ראה לקו"ת בחוקותי
 מח, ד, ובהנסמן במי"מ (קה"ת תשד"מ).

ביום ההוא תקראי לי אישי: הושע ב, יח.
 אש שחורה ע"ג אש לבנה: ירושלמי פ"ז
 סה"א דב"ר ג, יב. מדרש תלים צ, יב. וראה
 בהנסמן בלקו"ת ויקרא מח, ג (קה"ת
 תשד"מ).

נקבה חסובב גבר: ירמ' לא, כא.

עמוד כה

כי שרית עם אלקים ועם אנשים: בראשית
 לב, כט.

עמוד כו

מל' דאצילות נק' לבא דכל עלמין: ראה
 סה"מ תקס"ה ע' שצ.

נשי' נק' קומה: ראה לקו"ת דברים מד, א.
 ועוד.

הולך בתום ילך: משלי ו, ט.
 כמשפטיך חייני: תהלים קיט. קמט. קנו.
 בנוי דאברהם בגלות דאדום: זח"ג ריח, ב
 ואילך. וראה ספר המאמרים תקס"ט ע' פה
 ואילך. צו ואילך ובהנסמן שם בהמי"מ לע' פג.
 ספר מאמרי אדה"ז — ענינים ע' קלב.

הסירה את שמלת שבי' ובכתה את אבי':
 דברים כא, יג.

עמוד כז

וילבש צדקה: ישעי' מט, יז.
 תורה נק' לבוש: ראה זח"ב רי, א.
 עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.

לבוש תחליפם: ראה תהלים קכ, כז.
 ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה: נעתק
 מכת"י 645 ריא, א.

ביום ההוא תקראי לי אישי: הושע ב, יח.
 וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח:
 שמי"ב יד, יד.

ונתתי משכני בתוכם: ויקרא כו, יא.
 משוכנא דלי גבייכון: זח"ב רמא, א. זח"ג

קיד, א.

ק"ש נמי מד"ת: ראה לקו"ש ח"ד ע' 21 ושי"נ.

כל ישראל יש לו אות בתורה: ראה ליקוט הכנסת ספר תורה (קה"ת תשמ"א) ושי"נ. ישראל מתקשרין באורייתא: ראה זחי"ג עג, א. וראה הערת כ"ק אדמירר שליט"א בספה"מ ת"ש ע' 61.

את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה: דברים כט, יד.

ס"ר נש"י ס"ר שרשים וכעת הם ענפים: ראה תניא פליז.

אלקי עולם ברחמיך הרבים: נוסח ברכת יוצר.

בשכבך תשמור עליך: משלי ו, כב. כי נר מצוה ותורה אור: משלי ו, כג. וארז"ל מצוה בעידנה דעסיק בה ותורה: סוטה כא, א.

עמוד ל

נכמרו רחמיו כמו מכיר בשרא: בראשית מג, ל. וראה פרשיי שם.

לא אדונים לאלה: מל"א כב, יז. בעלונו אדונים זולתך: ישעי' כו, יג. הסירו הבגדים הצואים: זכרי' ג, ד. והסירה שמלת שביי: דברים כא, יג. ולבש אהרן בגדי הקודש: ראה שמות מ, יג. ויקרא טז, לב.

עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב. אש שחורה ע"ג אש לבנה: ירושלמי שקלים פ"ז סה"א. דביר ג, יב. מדרש תלים ד, יב.

עמוד לא

וילבש צדקה: ישעי' מט, יז. בצדקה תכונני: ישעי' נד, יד. ויהי נועם עלינו: תהלים צ, יז. ורחץ ה' את צואת בנות ציון: נעתק מכת"י 1002 קטו, ב.

מצואת ירושלים: כ"ה בהכ"י, וראה ישעי' (ד, ד).

וזרקתי עליכם מים טהורים: יחזקאל לו, כה.

הטיבה ברצונך את ציון: תהלים נא, כ.

רוחא דשביק בגוה: ראה זחי"ב קב, א. לקו"ת להארז"ל פ' וירא.

ישוב ירחמנו: מיכה ז, ט. אלקי עולם ברחמיך הרבים: נוסח ברכת ק"ש.

אין מספיקין בידו לעשות תשובה: יומא פה, ב (במשנה). וראה תניא פכ"ה.

מכריון בניים שובבים: ראה זחי"ג קכו, א. פדרי"א פט"ו. וראה פתיחא כה דאיכא רבה.

עמוד כח

ובפרשכם כפיכם אעלים: ישעי' א, טו. ברישא חשוכא והדר נהורא: ראה שבת עז, ב.

ויהי ערב ויהי בוקר: בראשית פ"א. הוצרך לצמצם עצמו: ראה ע"ח שער (מז) סדר אבי"ע פ"א.

באורך נראה אור: תהלים לו, י. הודו על ארץ ושמים: שם קמח, יג. שאו מרום עיניכם: ישעי' מ, כו. יש משפט כמה יהי' פרנסה לאדם: ראה ביצה טז, א.

נותן לחם לכל בשר: תהלים קלו, כה. אדם נידון בכל יום: ר"ה טז, א. וראה לקו"ת ס"פ קרח.

חסד א"ל כל היום: תהלים נב, ג. לעת ערב יהי' אור: זכרי' יד, ז.

עמוד כט

ובאו במערות צורים: ישעי' ב, יט. ובכן תן פחדך על כל מעשיך: נוסח התפילה דרי"ה ויוהכ"פ.

וגר זאב עם כבש: ישעי' יא, ו. הולך בתום ילך לבטח: משלי י, ט. איש חם: איוב א, ח.

אחרי ה' תלכו: ראה דברים יג, ה. מכף רגל ועד ראש אין בו מתום: ישעי' א, ו.

בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון: מלאכי ב, ו.

זאת נחמתי בעניי: תהלים קיט, נ.

ספה"מ תקס"ו ע' רס ואילך, ועמוד שצ.
ספה"מ תקס"ה ע' תרעא.

בעלי שיר יוצאים בשיר: שבת פ"ה, מ"א.
בתום וביזר בשלום ובמישור הלך איתי:
מלאכי ב, ו.

ותחלימני מלשון חלם: ראה ישע"י לה, טז.
נעשה קודם לנשמע: ראה שבת פח, א.
מי גלה רו זה לבני: שם.
לא ידעתי יום מותי: בראשית כז, ב.

עמוד לד

על כל כבוד חופה: נעתק מכת"י 654 ט, א.
נמצא ג"כ בכת"י 887 עג, ב.

בטול א"א בלי שיהי דבר המבטל: ראה
תניא פליה.

משה רגלי כאילות: שמי"ב כב, לד. תהלים
יח, לד.

הקב"ה אין עוד: ראה דברים ד, לה.
אש נגבה למעלה ומים יורדים למטה: ראה
רמב"ם הל' יסודי התורה.

השראת אוא"ס בחכמה: ראה תניא פי"ח,
פליה בהגהה. ולהעיר שבתניא מהדויק
(קה"ת תשמ"ב) פרק זה הוא פליג, אבל ליתא
שם הגהה זו.

כחתן יוצא מחופתו: תהלים יט, ו.
כל הנק' בשמי: ישע"י מג, ז.
ביאור הדברים: כ"ה התחלה בהכת"י.

כי על כל כבוד חופה: נעתק מכת"י 284
לט, ב. נמצא ג"כ בהכת"י 269 רסד, א. 551
יג, א ורשום: תקצ"ז [וכנראה הוא זמן חזרתו
ע"י אדמ"ר הצי"צ].

ראה ד"ה כי על כל כבוד וביאורו בלקרית
שה"ש מז, ב ואילך. סידור קכח, ד ואילך.
סה"מ הנחות הרי"ם ע' מט ואילך (וראה
בהנסמן בהוספות להערות וציונים לסה"מ
הנחות הרי"ם שם).

כבוד ... בחי' מל': ראה פרדס שער (כג)
ערה"כ בערכו. פרי עץ חיים שער (ז) הקי"ש
פ"ב.

בינה בחי' התפשטות: ראה מאמרי אדה"ז
הקצרים ע' תמח ושי"נ. עץ חיים שער (כט)
הנסירה פי"ח. טעמי המצות ס"ס שמיני.

עוז וחדוה במקומו: דה"א טז, כז.
כמאן דשדי בתר דאסתח"י בימא רבא: ראה
אדרא נשא קלב, ב. זהר תזריע מט, א. וראה
בדרך מצותיך רט, א. אוה"ת שופטים ע'
תתמ. ובמאמרי אדה"ז פרשיות ע' קסח —
דאסתאכ"י.

עמוד לב

מלך במשפט יעמיד ארץ: משלי כט, ד.
י"ה"ר מלפניך שיכבשו רחמיך את כעסך:
ראה ברכות ז, א.

קץ שם לחושך: איוב כח, ג.
גוזל אביו ואמו: ראה משלי כח, ד.
חטיפה וגזילה שיונקים מזאת: ראה ג"כ
ספה"מ תקס"ה ע' שעה.

ואני אהי' לכם חומת אש: זכרי' ב, ט.
גבורות נמתקין בשרשן: פעי"ח שער
השופר פ"א.

שאש אוכלת אש: ראה יומא כא, ב. וראה
לקרית סוכות עח, ד — ביאור ע"ז. ספה"מ
תקס"ב ע' רסז.

ששה חדשים בשמן המור: אסתר ב, יב.
בלע המות לנצח: ישע"י כה, ח.
עין בעין יראו: שם נב, ח.

כהנים חסד: ראה זח"א לט, א. קעז, ב.
כמי"ש בתניא הוא בחי' רצוא: פי"ג.
והלוים יוצאים בשיר: וראה תרי"א סב, ג.

לקרית צו ט, ד.
לא יאשמו כל החוסים בו: תהלים לד, כג.
כמי"ש בוהר שהי' ראוי להיות הקץ בשנת

ת"ח: ח"א קלט, א. וראה ס' מאמרי אדה"ז
הקצרים ע' שנו. ועי"ש ע' רפט. תקמ.

עמוד לג

חדוה תקוע בליבאי מסט' דא: זח"ג עה, א.
שעת צלותא שעתא קרבא: ראה זח"ג רמג,
א. זח"א רמ, ב. וראה לקרית תצא לד, ג.

היניקא תבעי לאכול נהמא דקרבא: ראה
זח"ג קפו, א.

ואכלת את שלל אויבך: דברים כ, יד.
ואני אהי' להם חומת אש: זכרי' ב, ט.
קרח למעלה מאהרן מבחי' חסד: ראה ג"כ

אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד.
מאמרז"ל כתר א' לשניהן: ראה ג"כ אוהית
בראשית מ, ב.
קול בחי' המשכנה: ראה לקרית כט, סע"א.
תרי"א כז, ב.

עמוד לו

קול הוא תי"ת: ראה תי"ז תלי"ח עט, א.
ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים: זכרי
יד, ח.
שני המאורות הגדולים: בראשית א, טז.
צלוחת בחשאי: ראה תי"ז מזי"ח קנח, א.
זחי"ב רב, א ובהנסמן בנצוצי זהר שם.
אשה נקנית בביאה: משנה ריש קידושין.
קול גדול ולא יסף: דברים ה, יט.
קול חתן וקול כלה: ירמ"י לג, יא.
להבין ענין ג' פעמים קדוש: נעתק מכת"י
499 עז, ב. ראה גם ד"ה קדושים תקס"ב, ד"ה
ונקדשתי תקס"ג.
מבשרי אחזה אלוה: לשון הכתוב איוב יט,

כו.

עמוד לח

לכבודי בראתי יצרתיו: ישעי' מג, ז.
מהלך תיק שנה: ראה חגיגה יג, א.
בגין דאשתמודעון: ראה זחי"ב מב, א. קס"א,
ב. המשך תרס"ו ע' ד. וראה לקריש ח"י ע'
19.
ומקבלין דין מן דין: תרגום לישעי' ו, ג.

עמוד לט

כל עולם כלול מבייע: ראה לקרית מסעי
צה, א. אוהית בלק סיע תתקפב ואילך.
שם ה' באצילות דוקא: ראה ע"ח שער סדר
אצי"פ"א. שער דרושי אבייע פ"א ואילך.
שע"ק להרחיז ח"ג שי"א. אנהית פ"ד.
דכל האצילות אינו אלא רוא דשמא לבד:
וראה אוהית יתרו ע' תתלט.
קודם שנבדע ה"ו הוא ושמו בלבד: פדרי"א
פ"ג. וראה ג"כ המשך באתי לגני תשי"פ ז,
ושי"ג. וראה בהנסמן בדרושי אדה"ז —
פרשיות ע' תקעב.

כבוד חכמים ינחלו: משלי ג, לה.
כבוד בגימט' ל"ב נתיבות החכמה: זהר
(רע"א מהימנא) צו לג, א. וראה ס"י פ"א, מ"א
ובמפרשים שם. הראב"ד בהקדמה לסי' (ב, א.
י, א) פרדס שער (יב) הנתיבות. שיעור קומה
סצ"א (ד, א).

ברוך כבוד ה' ממקומו: יחזקאל ג, יב.
למען יזמרך כבוד: תהלים ל, יג.
קארי תדיר ולא שכיך: ראה בהנסמן
בהערות וציונים מכ"ק אדמו"ר שליט"א בסוף
קונטרס ומעין.
כטבע האש שעולה הלהב למעלה: ראה
תניא פייט ובילקוט פירושים שם.
דתית דאימא היא נעשית כתר לז"א: ראה
ע"ח שער מיעוט הירח (שליו) פ"א.

עמוד לה

ע"פ עושה שלום במרומיו בין שר: במד"ר
פ"י"ב, ח. זחי"ג יב, ב. וראה מאמרי אדה"ז
פרשיות ע' תרמה. ענינים ע' מב.
אית רצון ואית רצון: ראה תרי"א פז, ד.
דר"מ פח, א. מאמרי אדה"ז פרשיות ע' קפ.
וכי זו תורה וזו שכרה כך עלה במחשבה:
מנחות כט, ב.

עמוד לו

גולגלחא על מוחא: זחי"ג קכח, ב.
תרי"ג מצות נמשכין מתרי"ג ארחי: ראה
זהר (אדרא רבא) נשא קכט, א. קלו, א.
בעטרה שעטרה לו אמו: שה"ש ג, יא. וראה
תענית כו, ב.
וראתם אוהו וזכרתם . . פרט לכסות
לילה: שלח טו, לט. מנחות מג, א.
סומא זחי"ב בציצית: ראה שם.
ישקני מנשיקות פיהו: שה"ש א, ב.
אז תתנג על הוי": ישעי' נח, יד.
מ"ת בחי' אירוסין: שמור"ר ספס"ו. ונשאת
ביום הרביעי דוקא — עיין ז"ח שה"ש (סט,
רע"ג).

כי בוועליך עושיך: ישעי' נד, ה.
שרש תהו . . ולכן המאכל מחי' את האדם:
ראה לקרית מסות פא, ב ואילך. ובכ"מ.

עמוד מב

ארץ קודם לשמים: ראה חגיגה יב, א.
 ראשית חכמה: ראה תהלים קיא, י.
 ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
 ונגלה כבוד הוי": ישעי' מ, ה.
 אתה הראת לדעת: דברים ד, לה.
 בטל רצונך: אבות פ"ב מ"ד.
 גרשון לאכפיא לסיא: ראה לקו"ש ח"ג ע'
 19 הערה 30 וש"נ.

ויגרשוהו וילך: תהלים לד, א.
 גי'פ קדוש פי' מובדל: ישעי' ו, ג. וראה
 תניא פמ"ז (סו, א). אגרת התשובה פ"י.
 אגה"ק סי"ז (קכה, סע"ב).
 בכל לבבך . . . בב' יצריך: ברכות רפ"ט (נד,
 א).

בכל נפשך אפילו הוא נוטל את נפשך: שם.
 בכל מאדך אהבה בלי גבול: דברים ו, ה.
 וראה תו"א לט, ד. שרש מצות התפלה פט"ז.
 ד"ה לרוקע פ"א (דרמ"צ קס, ב).
 ושכנתי בחוכם: שמות כה, ח.
 אנכי . . . מי שאנכי: ראה לקו"ת (לה-
 אריז"ל) תולדות כו, יט. זהר וישלח קסו, ב.
 ויקרא יא, א. לקו"ת פנחס פ, ב. ראה לא, ד.
 ספה"מ תקס"ה ע' תתפ. תקס"ז ע' מז. אתהלך
 ע' רב.

וירד ה' על הר סיני: שמות יט, כ.
 חרות על הלוחות שנעשו בני חורין: ראה
 אבות פ"ז מ"ב.

ונגלה כבוד הוי": ישעי' מ, ה.
 קהת הוא מלשון ולו יקחת עמים עניני
 קבוץ: בראשית מט, י. וראה פרשי' שם.

עמוד מג

לפני מלך מלך: ראה בראשית לו, לא.
 חלק ה' עמו ממש: ראה איוב לא, ב. תניא
 פ"ב.

האומר אין לי אלא תורה: ראה יבמות קט,
 ב. וראה ספר המאמרים ה'תש"ח ע' 266
 הערה ז.

ומבשרי אחזה אלוה: איוב יט, כו.
 עשרה רצונו כרצונך: אבות פ"ב מ"ד.

במקום רינה שם תהא תפלה: ברכות ו, א.
 עבודה שבלב זו תפלה: תענית ב, א. ספרי
 עקב יא, יג.

עבדו את ה' בשמחה: תהלים ק, ב.
 תחת אשר לא עבדת: דברים כח, מז.

עמוד מד

ישמח ה' במעשיו: תהלים קד, לא.
 פ' ראשון שבק"ש צריך להמליכו בשמים
 ובארץ וד' רוחות: ראה ברכות יג, ב. בית
 יוסף לטור אריח סס"א ד"ה כתב סמ"ק. וראה
 שו"ע אדה"ז ה' ק"ש סס"א, ס"ח.

המאריך באחד: ראה ברכות שם.
 אטו האינדא לאו אחד: ראה פסחים נ, א.
 ראה ספה"מ לאדה"ז — ענינים ע' שיג.
 כשם שא"א לעולם בלא רוחות: ראה
 תענית ג, ב.

הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו:
 וראה ב"ר פס"ח, ט. וראה בהנסמן בספה"מ
 פרשיות ע' תרסד.

מקום היינו ויק מעלה ומטה: ראה אוה"ת
 נ"ך ע' תה וש"נ.
 אין לו להקביה אלא ד"א של הלכה: ברכות
 ה, א.

עמוד מא

כידוע ומבואר במ"א בלק"א: ראה פנ"ב נג.
 כתיב מלא כל הארץ כבודו: נעתק מס'
 בונה ירושלים ס"י קנד.

הענינים שבמאמר זה נתבארו ג"כ בד"ה
 נשא בלקו"ת נשא כג, ד (והנחות נוספות
 בד"ה נשא בסה"מ תקס"ג ע' תקיב ואילך).
 את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמ"י כג,
 כד.

כבודו ענינו התפשטות החיות: ראה ג"כ
 תו"א טז, א.

ומבשרי אחזה: לשון הכתוב איוב יט, כו.
 ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו: ישעי'
 מג, ז.

ג' בחי' שונות ג"ע עליון: ראה תו"א עה, ב.
 ובארוכה באוה"ת ואתחנן ע' ריז ואילך.

ועתיק יומין יתיב: דניאל ז, ט.
אשה דעתן קלה: שבת לג, ב. קידושין פ, ב.
וראה לקויש חיזו ע' 149 הערה 14.

עמוד מה

כי בצלם אלקים עשה את האדם: בראשית ט, ו.

פאת זקנם לא יגלחו: ויקרא כא, ה.
המגלח זקנו פוגם בדיקנא עילאה: וראה לקויש חיזו ע' 325. לקויש חייב ע' 206 ואילך.
חכים ולא בחכמה ידיעה: תיז יז, ב.
קצותיו תלתלים שחורות כעורב: שה"ש ה, יא.

דודי צח ואדום: שה"ש ה, י.
ודלת ראשך כארגמן: שה"ש ז, ו.
בעתיקא לית שמאלא: ראה זח"ג קכט, א.

עמוד מו

יהי אור יהי רקיע: בראשית א, ג. ו.
טטרא אחרא: ראה תניא פ"ז, אוה"ת יתרו ע' תתקיט.
לא אוכל לעבור את פי ה': במדבר כב, יח.
וראה תניא שם.

עמוד מז

מקבל מבחי' שערות: ראה ספר הערכים חב"ד ערך אויה ע' שיח, ושינ.
יגלח ה' בעברי נהר: ישעי' ז, כ.
ביום ההוא יגלח: נעתק מכת"י 535 פח, ח.
ונמצא ג"כ בהכת"י 98 קכא, א ורשום:
מאדמויר הריד [אולי כוונתו להנחת אדמויר מהר"ד] 769 סח, א. 1216 קלח, ב.
מאמר זה הוא כנראה הנחת כ"ק אדה"א ונדפס (בשינויים אחדים) ותוס' הגהות.
באוה"ת נק' כרך ב' ע' תשסו. ובדרמ"צ ח"ב, סנהי בפ' חלק: צה, ב.
וגם את הזקן תספה: ישעי' ז, כ.
מי ה' אשר אשמע בקולו: שמות ה, ב.
קרו ל"י אלקה דאלקיי: סוף מנחות.

עמוד מח

מי לא יראך מלך הגוים: ירמ' י, ז.

בשנותו את טעמו: תהלים לד, א.
טעמו וראו: תהלים לד, ט.
ביד איתמר בן אהרן הכהן: במדבר ד, כח.
ותורתך בתוך מעי: תהלים מ, ט.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
כלה שארי ולבבי: תהלים עג, כו.
ביום ההוא יגלח: נעתק מכוך 1116 —

גוכתי"ק כ"ק אדמויר הציצ (וע"פ המבואר בכ"מ. מאמר זה הוא משנת תקע"א). נדפס בשינויים ובתוס' הגהות באוה"ת נ"ך כרך ב' ע' תשסו. וראה להלן ע' מז נוסח שני ממאמר זה.

הודו לאלקי האלקים: תהלים קלו, ב.
וכמ"ש בזהר דקרו לי אלקא דאלקיא: ראה גם מנחות בסופה.
לא שהם מכחישים במציאות הבורא: ראה תניא ספכ"ב, פכ"ד.
עזב ה' את הארץ: לשון הכתוב — יחזקאל ח, יב, ט, ט.

עמוד מד

לישראל עם סגולתו: ראה שמות יט, ה.
אין עוד מלבדו: דברים ד, לה.
ממזרח שמש עד מבואו מהולל שמי בגוים: מלאכי א, יא.
בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמות: ירמ' י, ז.

הללו את הוי' כל גוים: תהלים קיז, א.
מי לא יראך מלך הגוים: ירמ' י, ז.
כל העמים תקעו כף: תהלים מז, ב.
אשר שלחו לחרף א"ל ח': מל"ב יט, טו.
מי הוי' אשר אשמע בקולו: שמות ה, ב.
פרעה לא כפר אלא בשם הוי': ראה תוי"ח שמות מד, א. וירא ישראל תרכ"ז פ"ז.
סנדי כופר בכל: ראה דרמ"צ סכ, ב.
אין לך דבר למטה שאין לו מזל מלמעלה: ראה ב"ר פ"י, ו. זח"א רנא, א. זח"ב קעא, ב.
זח"ג פו, א. מר"נ ח"ב פ"י. אגה"ק סי"ב.
סנדי ה' לו שר מלמעלה: ראה הנחות ה"פ ע' טו. תוי"ח שמות שצה א"ב. ביאוה"ז להציצ ע' רמט. וראה גם בחיי שמות טו, כז. זלעז"ז עשה אלקים: יחזקאל ז, יד.

שהשחרות מורה על חוקף הדין: ראה
סוכה לג, ב.
וכמ"ש באד"ר דד' מאות בתי דינין קשים:
ראה זחיג קכה, ריש ע"ב. קל סע"ב. קלב,
רע"א. קלה, ב. קמ, א. קמא, ב.
תפארת בחורים כחס: משלי כ, כט.

עמוד נא

מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.
הושיט אצבעו הקטנה ביניהן ושרפו: סנה
לה, ב.
טלסלה ותרוממך: משלי ד, ח.
חוסן ישועות חכ' ודעת: ראה ישעי' לג, ו.

עמוד נב

אם קדמה בהרת לשער: כי"מ פה, ב.
בעובדא דרבה בי"ג שם.
תושבע"פ מל' קרינן לה: ת"ז בהקדמה.
ודלת ראשך כארגמן: שה"ש ז, ו.

עמוד נג

זקן שקנה חכמה: קידושין לב, ב.
ופאת זקנם לא יגלחו: ויקרא כא, ה.
וא"י בזוהר שהמגלח פאת זקנו פוגם בבחי'
דיקנא עילאה: נסמן לעיל ע' מז.
כי בצלם אלקים עשה את האדם: בראשית
ט, ו.

ההיא אמתא (דחזה) חוקרי: ראה נזיר ג, א.
ושער רישא כעמר נקא: דניאל ז, ט.
קווצותיו: שה"ש ה, יא.

עמוד נד

להבדיל בין טמא לטהור: ראה ויקרא יא,
מז.
שער באשה ערווה: ברכות כד, א. ושי"ג:
לגלח שער ראשה ועשתה את צפרניה:
ראה דברים כא, יב.
בחכמה איתברירו: ראה זחיב רנד, ב. ראה
ע"ח שי"ח, פ"ה. וראה הערת כ"ק אדמו"ר
שליט"א בספה"מ תשי"ח ע' 206.
נעוץ תחלתן בטופו: ס"י פ"א מ"ז.
בוהר ע"פ עין לא דאתה אלקי' זולתך ...

ושמי נורא בגוים: מלאכי א, יד.
הללו את ה' כל גוים: תהלים ק"ו, א.
כי מלך אלקים על גוים: שם מז, ט.
אני ברוב רכבי עליתי מרום הרים: מלכים
ב יט, כג.
סטיא נקי' מלך זקן וכטייל: קהלת ד, ג.
וראה קהלת רבה שם. זחיא קעט, סע"א.
וראה בפ' הרמ"ז שם.

ושער רישא כעמר נקי: דניאל ז, ט.
צמצום . . . כמ"ש בע"ח: בתחלתו. וראה
לקי"ת ויקרא הוספות נא, ב ואילך. ספר
המאמרים אדה"ז ענינים ע' שיח.

עמוד מט

אז יבקע כשחר אורך: ישעי' נח, ח.
באורך נראה אור: תהלים לו, י.
קדש מילה בגרמי': זחיג צד, ב.
מל' דאי"ס שנעשה בחי' כתר לא"ק: ראה
ספר מאמרי אדה"ז — ענינים ע' א ובהנסמן
שם.

יוד' חכמה ה' בינה: ראה אגה"ת פ"ה.
אור אבא דאצילות שמקבל ממזל דנוצר:
ראה ע"ח שער או"א סוף פרק ח, שער הולדת
או"א פ"ו, שער הנסירה ספ"ג ועוד.

עמוד נ

חכמה נקי' עש"י: ראה תניא פ"ב בהג"ה,
שער היחוד והאמונה פרק ט.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
עושה פלא: תהלים עז, טו.
אלף דאלפך חכמה: ראה איוב לג, לג. שבת
קד, א.

שערות דדיקנא דאי"א שנקי' זקן אהרן: ראה
זחיג פח, ב.
בי"ס נדמה להם כבחור בשעת מ"ת: ראה
מכילתא בשלח יד — נגלה על הים כגבור
עושה מלחמה בסניי כזקן מלא רחמים.
חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.
אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו:
ישעי' א, יח.
שחרות כעורב: שה"ש ה, יא.

שירד הקבי"ה בכבודו ובעצמו: ראה שמות יב, יב. הובא ונתבאר כוח"א קיז, א. ושם במה"ג. וראה ירושלמי סנהדרין פ"ב ה"א.

למאן דדייק מילין דחוכמתא דוקא: ראה ישעי' סד, ג. זח"א קל, ב. יהי אור יהי רקיע: בראשית א, ג, ו.

עמוד ס

למרבה המשרה: נעתק מהכתי"ו 1116 יז, ב. ראה להלן המאמר שלאחר זה וש"נ. וכמי"ש בחי"ז שיש ששה אלפי רבבות ספ': ראה תי"ז תיע' קלה, א.

חכמה הוא האי"ן: וראה שערי אורה (לרי" גיקטלייא) שער יוד קב, ב. ליקוט פירושים ומי"מ לתניא פי"ח (ע' שכא).

חנה בחי"ו וימלוד: ראה בראשית לו, לב ואילך. ע"ח שער הכללים פ"א.

ופניהם איש אל אחיו: שמות כה, כ. לז, ט. ומשחרב ביהמק החזירו פניהם לאחוריהם:

ראה ג"כ תוי"א פ' תרומה.

מ' סתומה בלמרכה: ראש שבת קד, א. ומפרשים שם.

תיבת נח ה' מרובעות: ראה באוה"ת נח תרלא, א ואילך.

חוקי' שבקש הקבי"ה: סנה' צד, א.

למרבה המשרה: נעתק מכו"ך 126 עח, ב. ראה נוסח נוסף להלן ע' סט. וש"נ.

מס סתומה באמצע התיבה קאי על משיח: ראה ספר הערכים ערך אותיות ע' רכ ואילך. וש"נ.

בקידוש לבנה . . . דוד מלך ישראל חי וקים: ראה ר"ה כה, א. זח"א קצב, א.

ובמארז"ל שדוד לא חי כ"א שבעים שנה: ראה זח"א קסח, א. נה, א. צא, ב. ילי"ש בראשית רמז מא. במדבר פי"ד, יב. פדר"א פי"ט. וראה יבמות טז, ב. סנה' צז, ב. זח"ג רטז, א. סידור קצד, א. וראה ספה"מ תקס"ב ע' מג. ספה"מ תקס"ה ע' נו. וראה מאמרי אדה"ז ענינים ע' קט. וראה דרמ"צ מצות מינוי מלך.

עמוד סא

דוד מלך ישראל חי וקים קאי על משיח: ראה סנה' צז, ב.

כי ילד יולד לנו בן ניתן לנו: ישעי' ט, ה.

עמוד נה

כלא ממש חשיבי: ראה זח"א יא, ב. ויפח באפיו: בראשית ב, ז. זלעז"ז עשה אלקים: קהלת ז, יד. מלך זקן וכסיל: נסמן לעיל ע' מת. לא אוכל לעבור את פי ה': במדבר כב, יח.

עמוד נו

לי יאורי: יחזקאל כט, ג. מי לא יראך מלך הגוים: ירמ' י, ז. מלך אלקים על גוים: תהלים מז, ט.

עמוד נז

יודע את רבונו ומתכוננים למרוד בו: תי"כ בחקותי כו, יד. רשי" נח י, ט.

עמוד נח

או אהפוך אל העמים: צפני' ג, ט. וראו כי"ב: ישעי' מ, ה. כי שמש ומגן הוי' אלקים: תהלים פד, יב. אלקים גבורות: ראה רשי" בראשית בתחלתו. מא"א אות א, פ"ג. קה"י בערכו. ספר הליקוטים להאריז"ל בתחלתו. מדרש ילמדנו, ובכ"מ.

עמוד נט

אברהם איש החסד: נסמן לעיל ע' ב. מטיב חסדו גם לערביים: ראה סוטה י, א. ב"ר ספלי"ט, פמ"א, ז. פמ"ט, ד. ספנ"ד. ועוד. יצא ממנו ישמעאל: ויקר' פל"ו, ה. פסחים נו, א. ספרי דברים ו, ד. לב, ט. לג, ב. וראה לקו"ש חטי"ו ע' 192. איזהו גבור הכובש: אבות ד, א. אדר"ג כג, א.

רק הלויים צריך לעבור תער: ראה במדבר ח, ז.

ואח זקניו יחכם: ראה תהלים קה, כב. וגם את הזקן תספה: ישעי' ז, כ.

עמוד סו

כמיש וימות וימלך: ראה בראשית לו, לב ואילך.
ואגודתו על ארץ יסדה: עמוס ט, ו.
אנכי עשיתי ארץ אדם עלי בראתי: ישעי' מה, יב.
חטא אנשי סדום אמרו שלי שלי ושלך שלך: אבות פ"ה מ"י.
כמהפכת סדום ועמורה: דברים כט, כב.
ירמי' מט, יח.
ופרוס סוכת שלומך: נוסח ברכת השכיבנו.

עמוד סז

חיבת נח שרשה מבחי' בינה: תקו"ז ת"י ר' (כב, א) לית לארזיזל ע' נח. וראה ספה"מ אתהלק ע' נו.
ותנח החיבה ע"פ המיס: ראה בראשית ה, ד.
על גוזליו ירחף: דברים לב, יא.
והאם רובצת על האפרוחים: שם כב, ו.
אוי' זווגייהו תדיר ונק' תרדלימ: ראה זחיב נו, א. זחיג ד, א.

פנימית אבא פנימית עתיק: ראה פע"ח שער הק"ש פט"ו. לקו"ת נצבים מט, ד.
ספה"מ תקס"ה ע' תתסה. הערה בסה"מ ה'ת"ש ע' 49.

ויחן ישראל נגד ההר כאיש אחד: שמות יט, ב. וראה פרש"י שם.
ס"ד דיעות בס"ד נשמות: ראה תניא פל"ז. לקוטי הגהות לתניא שם.

עמוד סח

אנכי מי שאנכי: נסמן לעיל ע' מב.
גר זאב ואר"י כבקר יאכל תבן: ישעי' יא, ר"ז.

עמוד טט

אה"י אשר אה"י אנא זמין לאתגלאה ולאולדא: זחיג סה, ב.
על כסא דוד ועל ממלכתו: ישעי' ט, ו.
למרבה המשרה: נעתק מכת"י 654 כח, ב.

חיים שאל ממך נתתה לו: תהלים כא, ה. שאל לשון שאלה ומתנה. . ע"מ להחזיר: ראה זחיא קסח, א.

נתתה לו אורך ימים: ראה תהלים כא, א. והריחו ביראת ה': ישעי' יא, ג.
לא למראה עיניו: ישעי' שם.
עיני הוא בחי' החכמה: ראה בהנסמן להלן ע' פא — חכמים עיני העדה.

מורח ודאין: סנהדרין צג, ב.
הנה ישכיל עבדי: ישעי' נב, יג.
מאד אותיות אדם: ב"ר פח, ה. ובפרש"י לב"ר שם. זהר פנחס רמו, ב. ת"א מו, ד.
וככה — תרל"ז פכ"ב. לקו"ש חט"ו ע' 292.
מקיש גואל ראשון לגואל אחרון: ראה שמור"ר פ"ב, ד. זחיא רנג, א. וראה לקו"ש ח"יא ע' 8 בהערה.

מבשרי אחזה: לשון הכתוב איוב כח, יב. אין לו גוף: נוסח פיוט "גדל".
דברה תורה כלשון בני אדם: ברכות לא, ב. ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם: יחזקאל ו, כא.

עמוד טב

בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ט.
כל המאמרות: ראה זחיג יא, ב ואילך.
יהי אור: בראשית א, ג.

עמוד טז

ונקלותי עוד מזאת. . שפל בעיניו: שמואל ב ט, כב.
לך ה' הגדולה והגבורה: דברי הימים א כט, יא.

עיניך ברכות בחשבון: שה"ש ז, ה.
ובס"י נא' מכאן ואילך צא וחשוב עד שאין מספר ואין קץ: פ"א מ"ד.

עמוד טה

עושה שלום בין מיכאל וגבריאל שר של מים שר של אש: איוב כה, ב. במדכ"ר פ"ב, ח. שהש"ר פ"ג, יא. וראה בהנסמן בספה"מ תקס"ב ע' תמ.

בווהר בפ"י אפרסמון שהן סמ"ך ומ"ס:
זחיב כנו, א. וראה בארוכה ספר הערכים
חביד כרך ה' מערכת אותיות ע' קפת וע' ריג.
ספר המאמרים תקס"ב ע' קנו. אוהית שה"ש
ע' שעז.

ורוח אלקים מרחפת: בראשית א, ב.
והאם רובצת על האפרוחים: דברים כב, ו.
לא ידעו ולא ישחיתו: ישעי' יא, ט.
וגר זאב עם כבש: שם יא, ו.

עמוד עה

כמיש בווהר ע"פ ומגבעות אשורנו דזהו
מסטרא דאימא: ראה זחיג רג, ב. וראה
ביאוה"ז ל. זחר חיג דף רב, ב.
ופרוס עלינו סוכת שלומך: נוסח ברכת
השכיבנו.

להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.

עמוד עו

חיים נתת לו: ראה תהלים כא, א.
כי לא אדם הוא: שמ"א טו, כט.
וגבה מאד היפך אותיות אדם: נסמן לעיל
ע' ב.
והריחו . . דמורח ודאין: ראה ישעי' יא, ג.
וראה סנה"צג, ב.
בני היום ילדתיך: תהלים ב, ז.
לא למראה עיניו ישפוט: ישעי' שם.
על כסא דוד ועל ממלכתו: ישעי' ט, ו.

עמוד עז

והוכן בחסד כסאי: ישעי' טז, ה.
והי' צדק אזור מתניו: נעתק מכת"י 270 ה,
ב. וראה אגה"ק ס"א וסה"מ תקס"ג ע' לא
ואילך.

זוהר וישלח תמכין דאורייתא שעושין
חיוזק לבחי' הרגליים דקדושה: זחיא ח, א.
זחיג נג, ב.

כמו שא' אלישע לגחזי חגור מתניך: מלכים
ב ד, כט.
מלאכים נקי' עומדים: ראה תוי"א וישב ל,
סע"א. לקרית (וספה"מ תקס"ד) בחוקתי מה,
א (ע' קח). שם (וספה"מ תקס"ז) שלח לח, ד

נמצא ג"כ בכתי"י 979 קמת, א (בלי הביאור).
925 ר, ב (בלי הביאור). ראה להלן ד"ה שלום
שלום ע' קסט, ושייך למאמר זה.

כסא דוד וממלכתו הוא בחי' בנין המל':
ראה פרדס שה"כ וקהלת יעקב בערכו.
דוד מלך ישראל חי וקים: ר"ה כה, א. וראה
זחיא קצב, א.

שאולים מאלף שנין דאיך כמיש בווהר:
ראה זחיא קסה, א.

בקשו לעשות חזקי' משיח: סנה"צד, א.
ה' ימלוך לעולם: שמות טו, יח.
עד דוד הגדיל: שמ"א כ, מ.

עמוד עח

ששים המה מלכות: שה"ש ו, ח.

עמוד עא

והחכמה מאין: איוב כה, יב.

עמוד עב

וימת וימלוך: בראשית לו, לב ואילך.
אנא אמלונך: ראה לקרית נשא כא, ד
ובהנסמן בהמ"מ שם (קה"ת תשד"מ).
וימלוך תחתיו: ראה בראשית לו, לב ואילך.
ונחנו מה: שמות טז, ז.
שלי שלי שלך שלך: ראה אבות פ"ה מ"י.
וה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.

עמוד עג

ופניהם איש אל אחיו: שמות כה, כ, לו, ט.
וכמיש במ"א ע"פ מי יתנך כאח לי — שע"י
עסק התורה שהוא במקום היכל ק"ק חוזר
להיות הכרובים: ראה תוי"א פ' תרומה.
מס' בלי מה: ס"י פ"א מ"ב.
אנת הוא דמיחד לון: ת"ז בהקדמה.

עמוד עד

תיבת נח ה' מרובעות: נסמן לעיל ע' ס.
חמישים אמה רחבה: בראשית ו, טו.
תיבת נח הוא בחי' פנימי' בינה הנק' עלמא
דאתכטיא: ראה אוהית נח כרך ג' תרלב, ב
ושי"ג.

לכללות המאמר ראה ג'כ ד"ה זה בלקו"ת
סוכות עט, ד. וראה ביאורו קיג, ג ואילך.
ת"ח שמות יז, א ואילך. סה"מ תשי"ח ע' 273
ובהנסמן שם.

ספר וסופר וסופר: ס"י פ"א מ"א (בשינוי
לשון). וראה זח"ב קלז, ב. ועוד.
בינה נק' עלמא דאתי: זח"ג כו, ב. קטו, ב.
ועוד.

עתיד אנא לאתגלי: ראה זח"ג יא, א. סה, ב.
לאה אותיות המחשבה: ראה סידור ס, ג.
סט, א. קג, ג. תו"א יוצא כב, ד. תו"ח יוצא כו,
ד. שער היחוד פל"ז. קהלת יעקב מערכת
לאה ט.

בינה יש: ראה פרדס שעה"כ מערכת יש.
וראה בהנסמן בס' קיצורים והערות לתניא ע'
ק. וראה אור תורה להה"מ י, א (הוצאת
קה"ת) ובהוספות להערות וציונים שם.
להנחיל אהבי יש: משלי ח, כא.
חכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
חכמה נק' אין: ראה שערי אורה (לר"י
גיטלייא) שער יוד קב, ב. ליקוט פירושים
ומ"מ לתניא פ"ח (ע' שכ"א).
הבן בחכמה וחכמה בבינה: ס"י פ"א מ"ד.
פנימיות או"א נמשך מכח"ו עתיק: נסמן
לעיל ע' סז.

עמוד פ

ואה"ו אצלו אמון: משלי ת, לא-לב.
ונק' שעשועי המלך בעצמותו: ראה עמה"מ
בתחלתו.
כי לא אדם הוא: שמואל א טו, כט.
לית מחשבה תפיסא ב"י: ת"ז בהקדמה ד"ה
פתח אלי.

כוס ישועות: תהלים קטז, יג.
עבדו את ה' בשמחה: תהלים ק, ב.
י"ן הוא המשמח: ראה שופטים ט, יג.
תהלים קד, טו.
י"ן בח"ו בינה: ראה זח"ג כזו, א. שלי"ה פ"ט
סע"א. סידור שער ברהמ"ז קטו, א. ביאור
הזהר (וסה"מ תקס"ח) ויקרא סא, א (ע' קמו).
לקו"ת סוכות עט, ד. ספה"מ תקס"ז ע' שה.
ספר המאמרים תקס"ח ע' קפד. וראה

(ע' רמה). ספה"מ תקס"ד ע' קעז. ביאורי
הזהר נח ה, סע"ד. שערי אורה ד"ה בכ"ה
בכסלו פ"ז (ח, ב).

ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה:
זכר"י ג, ז.

ועמדו רגליו ביום ההוא: זכר"י יד, ד.
שפת אמת תכון לעד: משלי יב, יט.
על גחנך תלך: בראשית ג, יד.

עמוד עח

וישא יעקב את רגליו: בראשית כט, א.
נעוץ תחלתו בסופן: ס"י פ"א מז. ראה
ביאורי הזהר — צ"צ ע' סה.

רגלים מוליכין אוחו למקום: ראה לקו"ת
ריש פ' נצבים יתרון ומעלה להרגלים שצריך
להלך בהם. וי"ל שהכוונה לאמתית ענין
ההליכה שהיא בלי גבול (ד"ה אם בחוקתי
ש"ת. ובכ"מ). הערה בלקו"ש ח"ט ע' 467.
נמשך למטה . . שרשו גבוה: ראה גם
סידור עא, ב. שג, ג. שערי אורה נח, א. סה,
א.

עד דמטו רגליו: ראה זח"ב רנח, א. וראה
אוה"ת שמות ע' בתצה.
במשנה דשבת הקיטע יוצא בקב שלו: שבת
סה, ב. וראה אוה"ת על מאו"זל וענינים ע'
כו.

נק' טורי דפרודא: זהר בראשית כט, ב.
יוצא קנח, א. פקודי רלה, סע"א.
וסכסכתי מצרים במצרים: ישע"י יט, יב.
אשר שלט האדם באדם לרע לו: קהלת ת,
ט.

עמוד עט

לא יוכל לקבל כי"א מבח"ו אחוריי: ראה
תניא פכ"ב, תו"א קג, ד. דרמ"צ עח, ב.
ילכו מחזיל אל חז"ל: תהלים פד, ח.
חסד עליון להחיות רוח שפלים: ישע"י
נז, טו.

ושאבתם מים בששון: נעתק מכת"י 80 מב,
א. נמצא ג"כ בהכת"י 1202 קס, ב. חלק
מהמאמר נמצא ג"כ בכת"י 200 פה, א. 967
מט, א.

עריבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של
תורה: שהשיר א ע"פ כי טובים דודיד (ב).
וראה ע"ז לה, א.

עמוד סב

ומעין מבית הוי: יואל ד, יט.
הוי בחכמת יסד ארץ: משלי ג, יט.
אבא יסד ברתא: זחיג רמח, א. רנו, ב. רנח,
א. ת"ז תכיא (סא, ב).

אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך: ישעי' מג,
כה.

אנכי ראשון פנימי' כתר: ראה תקסיב ע' יג
ואילך.

הוי הוי א"ל רחום וחנון: שמות לד, ו.
ונגד זקניו כבוד: נעתק מגוכתייק כ"ק
אדמור' האמצעי — 1003 יח, א. נדפס ג"כ
במאמרים הקצרים ע' קמב.

זקן הוא שקנה חכמה: ראה קידושין לב, ב.
תויכ ופרשי' עה"פ קדושים יט, לב. וראה
לקריש ח"ג ע' 774.

חכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
מחלוקות ר' יוסי הגלילי ורבנן במס'
קדושין — שיכול לשרות כבוד ה' ביניק
וחכים: ראה קידושין לב, ב.

עמוד פג

הבאים ישרש יעקב: נעתק מכת"י 1052
קכח. נמצא ג"כ בהכת"י 661 נד, א.

מאמר זה הוא נו"א מתורא שמות נג, ב
(ובתוס' הגהות וביאורים באוה"ת שמות ע' עז
ואילך. כרך ז' ע' בתקלב. בתקלט. כרך ח' ע'
ביתתנד). ונוסח נוסף להלן ע' צד.

הענינים דלהלן מבוארים ג"כ בתורא נג, ג.
וראה אוה"ת שמות-א ע' עז. שמות י"ז
בתקלב. בתקלט. שמות כרך ח (אולי הנחת
כ"ק אדה"א) ע' ביתתנד.

כה אמר ה' בוראיד יעקב ויוצרך ישראל:
ישעי' מג, א.

ודרזיל ע"ן במדרש אמר הקב"ה לעולם
עולם עולם מ' בראך יעקב בראך: ילקוט
שמעוני רמז תנב.

בראשית ברא בשביל ישראל שנק' ראשית:

בהנעתק בס' הליקוטים — דא"ח צ"צ — ערך
י"ן ס"א.

נכנס י"ן יצא סוד: עירובין סה, א. סנהדרין
לה, א. זחיג לט, א.

עמוד סא

עלויות המל' בריה ויהכ"פ: ראה סידור ע'
498. וראה מאמרי אדה"ז אתהלך ע' מט.
ובכ"מ.

נעילת יוהכ"פ אז לפני הוי: ראה ג"כ
ספה"מ תקס"ה ע' תרמח. ספה"מ תקס"ח ע'
חלט.

בני בכורי ישראל: שמות ד, כב.
ישראל עלה במחשבה: ראה ב"ר פ"א, ד.
זחיג כד, א. ת"ז ת"ז (כג, ב) ועוד.

ישראל אשר בך אתפאר: ישעי' מט, ג.
סכך הסוכה נק' צלא דמהימנותא: ראה
זחיג קג, א ואילך. וראה מאמרי אדה"ז
קצרים ע' תקטו.

חויב תרין רעין דלא מתפרשין: ראה זחיב
נג, א. זחיג ד, א.

ואחרי הרעש: ראה מלכים א יט, יב.
נסוך המים ע"י חסידים ואנשי מעשה: ראה
סוכה נג, א. וראה רמב"ם סוף ה'ל' תמידין
ומוספין.

רק מצוה דרבנן: ראה סוכה לד, א. זכחים
קי, ב. וראה לקו"ת סוכות לט, ד — ויש
להכין הטעם למה אינו מפורש בתושב"כ כ"י
(ועיין מזה בזהר סוף חלק א' בהשמטות די"א
ע"ב ודוק ע"א וע"ב).

בחי' בינה הנק' בשם סופר: ע"י זחיב קלו,
ב. סה"מ תשיח ע' 273 ובהנסמן שם.

ס"ת נפסל אפילו בחסר ויתיר אות א': ראה
לקריש ח"כ ע' 421 ובהנסמן שם.

חכמים עיני העדה: ראה עץ חיים שער (ח)
דרושי הנקודות פ"א. אור תורה עקב נג, ב.
אגרת הקדש ס"ד (קכ, ב). לקו"ת ואתחנן ד
סע"ב. ספה"מ תקס"ד ע' רב. ספה"מ תקס"ה
ע' קלא. אמרי בינה שער הקיש פע"ב. תורת
חיים בשלח קצב, ב.

אמר הלל בשעת ניסוך המים אם אני כאן
הכל כאן: סוכה נג, א.

את מספר ימיד אמלא: שמות כג, כו.
ואברהם זמן בא בימים: בראשית כד, א.
דיומין קריבו לי כדאי בוורה: ח"א קכט, א.
כאויא צריך לקיים כל התרי"ג מצות חוץ
ממצות המלך: ראה הל' תית לאדהיז פ"א
היד (וש"ג). לקוית שלח לח, ד. ועוד.
וכת' לו את משנה התורה: דברים יז, יח.
קדש ישראל ראשית תבואתה: ירמ"ב, ג.
ואתם תהיו לי ארץ חפץ: מלאכי ג, י.
זרעו לכם לצדקה: הושע י, יב.
צדקה שם הכולל כל המצות: ראה ביב ט,
א. ירושלמי פאה א, א. תניא פליז אגהיק
סליב, תריא וישב כט, ג.
וצדקה תהי' לנו: דברים ו, כה.
והעמדנו עלינו: נחמ"י, לג.
ובדרז"ל לשון פירות בעגלה ערופה: סוטה
מו, א.
אשר לא יעבד ולא יזרע: דברים כא, ד.
מאי פירות מצוה: סוטה שם.

עמוד פה

חדשא הארץ: בראשית א, יא.
אלקים אל דמי לך: תהלים פג, ב.
ארץ אוכלת יושבה: במדבר יג, לב.
צבא השמים לך משתחווים: נחמ"י ט, ו.

עמוד פו

ישקני מנשיקות פיהו: שה"ש א, ב ובפרשי
שם. וראה לקוית צו טז, א. וראה ג"כ ספה"מ
תקס"ז שפ"ב. ספה"מ פרשיות ע' רסא.
כוונת רז"ל לא הניחו לעשות פירות יערף
בנחל איתן: סוטה מו, ב.
ישראל עלו במחשבה: בי"ד פ"א, ד.
מיש בסיי נעוץ תביס: פ"א מ"ז.
עבודת ה' זו תפלה: תענית ב, א. וראה
רמב"ם ריש הל' תפלה. כס"מ שם.
טלית פרישו דמלכא עילאי: ראה ת"ז ת"י ו
(ככ, סע"א). תכ"א (נה, ב). וראה ג"כ ספה"מ
תקס"ב ח"ב ע' תסה. מאמרי אדה"ז —
פרשיות ע' תרמא. אוה"ת שמות ע' פז.
תפילין המשכת מוחין עליונים: ראה זח"ג
רסב, א.

בראשית א, א. תנחומא (באבער) ופרשי
ורמכ"ז עה"פ.
קדש ישראל ראשי' תבואתה: ירמ"ב, ג.
ירדה צורך עלי: נסמן לעיל ע' טז.
ונתאוה להיות לו דירה בתחתונים: תנחומא
גשא טז. וראה במד"ר יג, ו. וראה תניא פליז
ובליקוט פירושים שם.
ועשו לי מקדש: שמות כה, ח.
ומשחרב בהמ"ק אין להקביה בעולמו אלא
ד"א של הלכה: ברכות ת, א. וראה ג"כ תניא
רפליד.
האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין
לו: ראה יבמות קט, ב.
ברכות עובר לעשייתן: פסחים ז, ב.
חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום:
מנחות מג, ב.
ברכה הוא המשכה: ראה זח"א פ' לך לך.
כלאים רפ"ז. תריא מקץ לו, ג.
ברוך אתה שיומשך מעלמא דאתכסי'
לעלמא דאתגליא: ראה תריא בראשית ו, א
ואילך.

י"ד מורה על צמצום ה' התפשטות וי"ו
המשכה: ראה אגה"ת פ"ד.

עמוד פד

חלק אלוה ממעל ממש: ראה תניא ריש
פ"ב.
נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כו.
כאויא מוסר נפשו על קדה"ש: ראה תניא
פ"ה, פ"ט, פכ"ד.
נגלה כבוד הוי': ישע"י מ, ה.
איסתלק יקרא בכולהו עלמין: ראה תניא
פכ"ז (וש"ג).
בית ישראל ברכו את ה': תהלים קלה, יט.
כנו' בוורה דלא מקדשי' מלאכים עילאי'
עד דקא מקדשי' ישראל לתחת: ראה זח"א מ,
א. ועוד. חולין צא, ב.
קדש ראשית תבואת: ירמ"ב, ג.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א מ"ז.
סוף מעשה במחשבה תחלה: נוסח לכה דודי.
תורה בחי' מזון: ראה תניא ספ"ה. ובליקוט
פירושים ושם נסמן.

עמוד פו

עמוד צ

זורע צדקות מצמיח ישועות: ברכות יוצר.
 אשריכם זורעי על כל מיס: ישעי' לב, כ.
 מצות נק' זרעי': ראה לקוית' האיניו עד, ג.
 וראה אוהית' שמות כרך ח' ע' ב'תתנה
 ובהנסמן שם.
 ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
 יעקב יוד עקב: ראה ע"ח שער ג' ספ"ב.
 פרס שער עה"כ מערכת יעקב.

גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים
 וארץ: כתובות ה, א.
 נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה
 בתחתונים: ראה תנחומא נשא, טז. במדבר יג,
 ו. תניא פל"ז ובלקוט פירושים שם.
 ועמד כולם צדיקים: ישעי' ס, כא.
 מאן דלא מהפך מחשוכא לנהורא וטעמי
 מרירו למיתקא: ראה זח"א ד, א.
 ונחננו מה: שמות טז, ז.

עמוד פח

עמוד צא

ומלא פני תבל תנובה: ישעי' כז, ו.
 לכל תכלה ראיתי קץ: תהלים קיט, צו.
 נגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
 וירד ה' על היס: שמות יט, כ.
 בחומר ובלבנים: שמות א, יד.
 אמר הקב"ה לעולם עולם עולם מי בראך:
 ילקוט שמעוני רמז תנב.
 ישראל למעלה במדרגה מיעקב: ראה ג"כ
 לקוית' במדבר ע, ב.

וחתן טרף: משלי לא, טו.
 עמוד צב

גוי שעסק בתורה לא עביד מידי: עיין ע"ז
 ג, א.
 ארוכה מארץ מדה ורחבה מיני ים: איוב
 יא, ט.
 רחבה מצותך מאד: תהלים קיט, צו.

עמוד צג

אשריכם זורעי על כל מיס: ישעי' לב, כ.
 זרעו לכם לצדקה: הושע י, יב.
 משלחי רגל השור והחמור: ישעי' לב, כ.
 וישע ה' להבל ואל קין ואל מנחתו לא
 שעה: בראשית ד, ד.
 מלך ממת ומח"י ומצמיח ישועה: תפילת
 שמו"ע.
 היום לעשותם: דברים ז, א. וראה עירובין
 כב, א. ע"ז ג, א.

עמוד צד

ישקיני מנשיקות פיהו: שה"ש א, ב.
 וימררו את חייהם: שמות א, יד.
 יוצר אור ובורא חושך: נוסח ברכת ק"ש.
 וראה ישעי' מה, ז.
 הבאים ירש יעקב: נעתק מכת"י 549 קמ,
 א.
 מאמר זה הוא נ"א מהמאמר שלפניו,
 וראה בהנסמן שם בריש המאמר (ע' פג).

עמוד פט

הקול קול יעקב: בראשית כז, כב.
 יעקב בריח התיכון המבריח מן הקצה אל
 הקצה: זח"א קמח, א. וראה שם א, ב ובהנסמן
 בנצוצי זהר שם. ראה זח"ב קעה, ב. זח"ב
 קפו, סע"א. זח"א א, ב. אוהית' ויחי שפה, ב.
 חלת קשרין מתקשרין: ראה זח"ג עג, א
 (וראה ע"ד גירסא זו בהערה במפתחות כ"ק
 אדמור' שליט"א על מאמרי כ"ק אדמור'
 מוהר"ש"ב ני"ע ערך: תלת קשרין).
 תורה צוה לנו משה מורשה אית מורשה
 אלא מאורסה: דברים לג, ד. וראה ברכות גז,
 א.
 תורה נק' בחי' כלה: ראה שה"ש ג, יא.
 וברשי' ומצודות דוד שם. וראה תענית כו, ב.
 ארז'ל מעשה דר"ח גודל הנס האחרון
 דגמירי דמין שמיא מיהב יהבי משקל: תענית
 כה, א.

וצדקה תהי' לנו: דברים ו, כה.
 אשריכם זורעי על כל מיט: ישעי' לד, כ.
 נתאוהה הקביה: תנחומא נשא טז, ועוד.
 וראה תניא פרק לו ובליקוט פירושים שם.
 את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג,
 כד.

לית אתר פנוי מיני: ת"ז ת' נו.
 את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג,
 כד.

ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו. וראה
 שער היחוד והאמונה פ"ב.

עמוד צו

מאה ברכות שחייב אדם לכתוב: מנחות
 מג, ב.

ברכה הוא המשכה: ראה זח"א פ' לך לך,
 וראה כלאים רפ"ז, תוי"א מקץ לו, א.
 באורך נראה אור: תהלים לו, י.
 בית ישראל ברכו את הוי': תהלים קלה, יט.
 כי חלק ה' עמו: דברים לב, ט.
 ימי שנותינו בהם שבעים שנה: תהלים צ, י.
 עין בעין: ישעי' נב, ח.

סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט. לכה
 דודי".

סוף דבר: ראה קהלת יב, יג.
 זרעו לכם לצדקה: הושע י, יב.
 כי כארץ תוציא צמחה: ישעי' סא, יא.

עמוד צו

טלית פריסו דמלכא: ראה ת"ז ת"ז (כב
 סע"א) תכ"א (נה, ב). וראה ג"כ ספה"מ
 תקטיב חיב ע' תסה. מאמרי אדה"ז —
 פרשיות ע' תרמא. אוה"ת שמות ע' פז.
 עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.
 תפילין ד' מוחין: ראה זח"ג רסב, א.
 וחז"ג קדש בחכמה כמיש בוהר: ראה זח"ג
 רסב, א.

כי תהי' לי ארץ חפץ: מלאכי ג, יב.
 אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.
 כעין מלכותא דארעא: ראה ברכות נח, א.
 זח"א קנז, א. זח"ג קעז, ב.
 מלכותך מכ"ע: תהלים קמה, יג.

המאמר נמצא בשינויים באוה"ת שמות-א
 ע' עז. אוה"ת שמות-ח ע' ביתתנ.

ע' נפש דיעקב איש וביתו שבאו מצרים:
 ראה שמות א, א-ה.

כה אמר ה' בוראיך יעקב ויצרך ישראל:
 ישעי' מג, א.

ודרו"ל ע"ז במדרש אמר הקביה: ילקוט
 שמעוני רמז תנב.

לא יקרא עוד שמך יעקב: בראשית לה, י.

עמוד צה

ישראל לי ראש: דרך מצותיך טו, ב בשם
 הוהר. וראה שער הפסוקים וישלח לב, כב.
 ספר הליקוטים יוחי מז, כח. מת, ב.
 קדש ישראל לה' ראשית תבואתה: ירמי' ב,
 ג.

בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית:
 בראשית א, א. תנחומא (באבער) ופרשי'
 ורמב"ן עה"פ.

היום לעשותם ומחר לקבל שכר: נסמן
 לעיל ע' צג.

בוהר מצות נק' לבושין: ראה זח"ב ריא.
 ע"ח ש' מ"ד, פ"ג. וראה חגיגה יד, א. מאמרי
 אדה"ז פרשיות ע' רמו.

זוהר . . . ואברהם זקן בא בימים: זח"א קכט,
 א.

כי צל ימינו עלי ארץ: איוב ח, ט.
 כמה גלגולים לקיים כל תרי"ג המצות:
 נסמן לעיל ע' פד.

תפלה במקום תמידין: ברכות כו, ב.
 משה ביקש ליכנס לארץ לקיים מצות
 התלויות בארץ: ראה אתהלך לאזניא ע' קסה.
 תקטיב ע' רג. ספר המאמרים תקטיב ע' תקה.
 מאמרי אדמיר' הזקן הקצרים ע' קה.
 אל נחל איתן אשר . . . ולא יזרע: דברים
 כא, ד.

מאי פירות מצות: סוטה מו, א.
 מצות בשם זריעה: ראה לקוית' האזינו עד
 ג. וראה אוה"ת שמות כרך ח' ע' ביתתנה
 ובהנסמן שם.

כל המצות נק' בשם צדקה: נסמן לעיל ע'
 פד.

מקורות הכתי ומימ וציונים

משלחי רגל השור והחמור: ישעי' לב, כ.
 אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו: פסחים
 ג, א. קהיר ט, ח.
 דאורייתא בלא דור' לא פרחא לעילא: ראה
 תניא ספ"מ ושינ.

ויקם עדות בעקב: תהלים עת, ה.
 חתן אמת ליעקב: מיכה ז, כ.
 קצרו לפי חסד: הושע י, יב.

עמוד קא

ג' תפלות . . תקנו אברהם: ראה ברכות כו,
 ב.
 מדות האבות חגי'ת: ראה בהנסמן במאמרי
 אדה"ז — פרשיות ע' תקפ.
 רחמנות מדתו של יעקב: ראה זהר לך פז,
 ב. שמיני לח, א. ביר' פע"ח, ח. פסיקתא דרב
 כהנא פסקא (יט) אנכי, ילקוט שמעוני וישלח
 לג, ג. שוחר טוב וילקוט שמעוני והמכירי
 לתהלים קג, ג. תניא פמ"ב.

ויצעקו אל ה' בצר להם: תהלים קז, ו. כח.
 נקי' בזוהר מים תחתונים בוכין: ראה ת"ז
 ת"י ה' (יט, ב). ביר' פיה ד. תוס' הרא"ש
 בראשית בתחלתו. בחי' ויקרא ג, יג.

חלק ה' עמו: דברים לב, ט.
 נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כו.
 ישמח ישראל בעושיו: תהלים קמט, ב.
 וישמחו בך: ראה תהלים מ, יז. ע, ה.
 תקיעה מסט' דא וחדוה מסט' דא: זח"ב
 רנה, רע"א. ח"ג עה, א. הובא בתניא ספלי"ד.
 אגה"ת רפי"א.

יעקב ממוצע שבאבות: ראה זח"ג כח,
 סע"א. ספר המאמרים אדה"ז — ענינים ע' נח
 ובהנסמן שם.

נקי' בריח התיכון: ראה זח"א א, ב. זח"ג
 קעה, ב. קפו, א. ועוד.

עמוד קב

והאכלתיך נחלת יעקב אביך: ישעי' נח, יד.
 נחלה בלי מצרים: עיין שבת קיח, א"ב.
 ופרצת ימה וצפונה: בראשית כח, יד.
 הקול קול יעקב: בראשית כז, כב.

אין מלך בלא עם: בחי' וישב לח, ל. ור"פ
 בלק. שער היחזק"א פ"ז. ועוד.
 באור פני מלך חיים: משלי טז, טו.

עמוד צח

וכולם מקבלים עליהם עומ"ש: נוסח
 ברכות ק"ש.

צבא השמים משתחווים: נחמי' ט, ו.
 לכבודי בראתיו: ישעי' מג, ז.

עלה ברצונו . . אנא אמלודך: ראה לקוית
 נשא כא, ד ובהנסמן בהמי"מ שם (קה"ת
 תשד"מ).

שנקי' שעשוני המלך בעצמותו: עמק המלך
 בתחלתו.

אשה יראת ה' היא תתהלל: משלי לא, ל.
 עצמות אוא"ס נקי' חתן וכנס"י נקי' כלה:
 ראה לקוית ברכה רד"ה תורה צוה (ושינ).
 ובכי"מ.

נעוץ סופן בתחלתן: ס"י פ"א מ"ז.

בהלוי נירי: ראה איוב כט, ג.

העשירי יהי' קדש: ויקרא כז, לב.

עמוד צט

יעקב יו"ד ועקב: ע"ח שער סדר אצ"י (שיג)
 ספ"ב. פרדס שהי"כ בערכו. ובכי"מ.
 מצמיח ישועות ש"ע נהורין מן ההעלם:
 ראה גם אגה"ק ס"ג.

מצותך רחבה מאוד: תהלים קיט, צו.

סלה בלי הפסק: ראה עירובין נד, א.

אשריכם זורעי על כל המים: ישעי' לב, כ.
 חכמה נקי' מים: ראה פרדס שער ערכי
 הכינויים בערכו. עיין ד"ה למען דעת תרסי"ט.

עמוד ק

ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.

זכמי"ש בזוהר בענין אמר אור מים רקיע:
 ראה זח"ב קלו, א. אה"ת בראשית כרך ד'
 תשפת, ב.

לא ע"ה חסיד: אבות ב, ה. אדר"ג כו, ג.
 זח"ג לג, ב. רכב, ב.

בחכמה איתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח
 שי"ח פ"ה מבו"ש שיה ח"א, פ"ב.

וראה ג"כ ספה"מ אדה"ז פרשיות ע' יא.
מנוחה לחיי העולמים: ראה סוף תמיד.

עמוד קו

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
שבת עליות העולמות: ראה פעי"ח שער
ראש השנה סוף פרק ב. עץ חיים שער מיעוט
הירח פרק ב"ג.

אות היא לעולם: שמות לא, יז.
שבת ותורה ענין אחד: ראה לקרי"ש ח"ז ע'
217 הערה 47, ובכ"מ.
שבת כללות התורה: ראה לקרי"ש ח"ח ע'
98 ושי"ג.

יום שכולו שבת: סוף תמיד.
ביני ובין בניי אות היא לעולם: שמות
לא, יז.
חלק אלוף ממעל: איוב לא, ב.
ואכל ב' עשרה שכינתא שרי": סנה' לט, א.
ושי"ג. וראה תניא ספי"א.

עמוד קו

כה אמר ה' ליעקב אשר פדה את אברהם:
נדפס בס' בונה ירושלים ס"י קח. נמצא
בהכתי' 115 כט, א. 147 רמב, ב. 170 רס, ב.
373 תקי, א. 941 קו, א. 943 לח, א. 1174 קה,
ב. ראה להלן ב' המאמרים שלאחרי זה.
ליעקב אשר פדה את אברהם: ראה תניא
ספלי"ב. ובהערות ותקונים מכ"ק אדמו"ר
שליט"א שם ז"ל: כן הוא ג"כ לקמן [בתניא]
ספמ"ה. בקי"א ד"ה וצדקה כנחל ובכ"מ
בדא"ח. ועיין לקרי"ת ד"ה מה יפו פ"א. אבל
בקרא (ישעי' כט, כב) לבית יעקב. ובכמה
מדריז"ל (סנה' יט, ב ועוד) מוכח דהכוונה
ליעקב עצמו. ע"כ הערת כ"ק אדמו"ר
שליט"א. וראה ג"כ בהמ"מ בלקרי"ת (הוצאת
קה"ת תשד"מ) אמור לה, ג.

אברהם אוהבי: ישעי' מא, ח. וראה מאמרי
אדה"ז פרשיות ע' קכה ובהנסמן שם. מאמרי
אדה"ז ענינים ד"ה זיווג נשמות, תרל"ז ח"ב
ע' שפא.

יש בכא"א אהבה מסותרת: ראה תניא
פ"ה, ועוד.

קול המשכה: ראה לקרי"ת נשא כט, סעי"א.
תרי"א כז, ב.

אנכי: שמות כ, כ.

פב"פ דבר ה' עמכם: דברים ה, ד.

וימררו את חייכם: שמות א, יד.

ולא שמעו אל משה מקוצר רוח: שם ו, ט.

ע"ן בעי'ן יראה אתה ה': ראה ישעי' נב, ת.

עמוד קג

כל שיראת חטאו קודמת: אבות ג, ט.
אשה יראת ה' היא תתהלל: משלי לא, א.

עמוד קד

הבאים ירשו: נעתק מכת"י 326 יג, א.
יעקב יוד עקב: ראה ע"ח שער ג' ספ"ב.
פרדס שער עה"כ מערכת יעקב.
ביר"ד נברא עוה"ב: מנחות כט, ב (בשינוי
לשון) ירושלמי חגיגה ב, א. זח"א ד, א. וראה
אגה"ק ס"ה.

יב שבטים ... יב בקר: ראה מ"א ז, כה.
דחי"ב ד, יג. לקרי"ת בהעלותך לב, א.
ואימא עילאה מנגנא שם: ת"ז ת"ז (כג, א).
ע"ח שער (מז) סדר אבי"ע פ"ג. שער (מב)
דרושי (כללות) אבי"ע פ"ג.
כמבואר במ"א שעקבי לאה נכנסים תוך
ראש רחל: ראה ע"ח שער לאה ורחל (שלי"ח)
פ"ג ופי"ד.

עמוד קה

בשעת ק"ה אפילו קל שבקלים: ראה תניא
פ"ח.

עץ חיים היא למחזיקים בה: משלי ג, יח.
זלעז"ו עשה אלקים: לשון הכתוב קהלת ז,
יד.

רוח הבהמה היורדת למטה הב ה: ראה
קהלת ג, כא.

הבמכת מכהו הכהו: ישעי' כז, ז.

מעט אור דוחה הרבה חושך: ראה תניא
פ"ב, ועוד.

ששת ימים תעשה מלאכה: שמות כ, יא.

כי ששת ימים עשה ה' את השמים: שם.

שבת למעלה מן הזמן יומא דמארי צבי:

מקורות הכתי' ומ"מ וציונים

(שליד) פ"ג. תניא ספ"ג, ספמ"א.
אם אין דעת הבדלה מנין: ראה ירושלמי
ברכות ה, ב.
ולכן קבעוהו בחונן הדעת כדאיתא
בירושלמי: שם.
שעי הצאן מורה רחמנות: ראה ג"כ ספה"מ
אדה"ז פרשיות ע' תקעט, ובהנסמן בהמ"מ
שם.

אברהם יצא ממנו ישמעאל: פסחים נו, א.
ויקיר פל"ז, ה. ספרי עה"פ ואתחנן ו, ד.
האינו לב, ט. ברכה לג, ב.
כה אמר ה' אל בית יעקב: נעתק מכת"י
349 פח, א. נמצא ג"כ בהכת"י 253 ל, א. 406
נה, א. 983 פח. 996 ל, א. 1240 ה, א.
גויא ממאמר הקודם.

ליעקב אשר פדה את אברהם: ראה בהנסמן
לעיל בריש המאמר שלפניו.
אברהם אוהבי: ישעי' מא, ח.
רחמנות באה מן הדעת: ראה דרך מצותיך
מו, א. ספר המאמרים תקס"ה ע' תשלט. ספר
המאמרים תקס"ג ע' תצח.

עמוד קי

יעקב רחמנות: ראה זהר לך פז, ב. שמיני
לח, ג. ב"ר פע"ח, ח. פסיקתא דרב כהנא
פסקא (יט) אנכי. ילקוט שמעוני וישלח לג, ג.
שוחר טוב וילקוט שמעוני והמכירי לתהלים
קג, ג. תניא פמ"ב.

כל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו:
ברכות לג, א.
המלך המרום לבדו מאז: נוסח ברכת
יוצר אור.

אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.
שמע ישראל: דברים ו, ד.
ח"ת אחד בשמים ובארץ: נסמן לעיל ע'
קז.

וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.
בדבר ה' שמים נעשו: שם.
מאן דנפח מחוכי' נפח: ראה תניא רפ"ב.
נשמות ישראל עלה במחשבה: ראה ב"ר
פ"א, ד. זח"א כד, א. ת"ז ת"ז (כג, ב) ונצוצי
זהר שם. לקו"ת שה"ש יז, ד.

כל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו:
ברכות לג, א.
רחמנות בא מן הדעת: ראה ג"כ לקו"ת
במדבר ע"ח, ג. ספה"מ אדה"ז פרשיות תתצד
ואילך.
המלך המרום לבדו מאז: נוסח ברכת
יוצר.

אני הו"י לא שנית: מלאכי ג, ו.
שמע ישראל: דברים ו, ד.
ח"ת א' בשמים ובארץ: סמ"ק קד. שו"ע
א"ח סס"א ס"ו. ש"ע אדה"ז שם.
וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.
בדבר הו"י שמים נעשו: שם.

ומן דנפח מחוכי' נפח: ראה תניא רפ"ב.
אגה"ק סט"ו בשם הזוהר, ובספה"מ אתהלך
ע' קה בשם חז"ל. וראה לקו"ת הגהות לתניא
פ"ב ע' ט.

ישראל עלה במחשבה: ב"ר פ"א, ד. זח"א
נד, א. ת"ז ת"ז. ביאורי זוהר בלק קו, ב.
וראה לקו"ת בהר מא, א ובהמ"מ שם (קה"ת
תשד"מ). בחוקותי מזו, א. שה"ש יט, ב.

עמוד קח

שם הראשונה שפרה שופר עולם המח'
שבה: ראה לקו"ת דברים נד, ג. וראה יהל
אור ע' רפח.
מאגרה רמא לבירא עמיקתא: ראה חגיגה
ה, ב.

אל יאמר אי אפשי אלא אפשי ואבי
שבשמים גזר עלי: ספרא קדושים כ, כו. הובא
ברש"י שם.

גזר מלשון אצילות: ראה סידור עם דא"ח
מ, ב ואילך.
אהבה רבה מדת אברהם: ראה מקומות
שנסמנו לעיל ע' קז — אברהם אוהבי.

עמוד קט

רמ"ח פיקודין רמ"ח אברים דמלכא: ראה
ת"ז ת"ל.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
ישקיני מנשיקות פיהו: שה"ש א, ב.
דעת הכולל חז"ג: ע"ח שער תיקון הנוקבא

פסקא (יט) אנכי. ילקוט שמעוני וישלח לג, ג.
 שוחר טוב וילקוט שמעוני והמכירי לתהלים
 קג, ג. תניא פמ"ב.

חלק אלוק' ממעל: איוב לא, ב.
 בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
 עזי וחמרת ייה: שמות טו, ב. ישעי' יב, ב.
 תהלים קיח, ד.
 מבשרי אחזה אלוה: לשון הכתוב איוב
 כח, יב.

עמוד קיג

יהי אור ויהי אור: בראשית א, ג.
 יעקב יוד עקב: ע"ח שער (ג) סדר אצי'
 למהרחץ פ"ב. וראה פרדס שער (כו)
 האותיות פרק יג.
 יפח באפיו נשמת חיים ומאן דנפח מתוכו
 נפח: בראשית ב, ז. וראה תניא רפ"ב. וראה
 בהנסמן לע' כזו.

שפרה אותיות שופר: וראה לקוית דרושים
 לר"ה נד, ג ובהמ"מ שם (קהית תשד"מ).
 שופר שהויע שפרו מעשיכם בחי' שפרה
 שמשפרת את הולד.

קל שבקל אינו רוצה לעקור א"ע מאחדות:
 ראה תניא פייח"ט.

תקנו חז"ל תפלות ע"י רחמים: ראה תניא
 מב, ב. תורת שמואל — תרכ"ז ע' תלג.
 ואתה מחי' את כולם: נחמ" ט, ו.
 א"ת א"א בבשר חזיר אלא אבי שבשמים
 גזר עלי: ספרא קדושים כ, כו. הובא ברשי'
 שם.

וירא ישראל את היד הגדולה: שמות יד, א.

עמוד קיד

אלקי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו:
 ברכות ק"ש.

קודם ברה"ע ה' הוא ושמו אחד: ראה
 פדריא פ"ג.
 בכל היכל והיכל בקשה ע"ד רחמנות: ראה
 לקוית אמור לה, ג ובהמ"מ שם (קהית
 תשד"מ).

שמע ישראל: דברים ו, ד.

שם האחת שפרה: שמות א, טו.
 שם ה' הראשונה שפרה שופר עולם
 המחשבה: ראה לקוית דברים נד, ג. יהל אור
 ע' רפח.

שם השני פועה: שמות שם.
 נשמה מאגרה רמה לבירא עמיקתא: ראה
 חגיגה ה, ב.

עמוד קיא

רמ"ח מצות ע"ש רמ"ח איברים דמלכא:
 ראה ת"ז תיקון ל'. זחיב קיח, א. תניא פ"ד.
 וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.

ישקני מנשיקות פיהו: שם א, ב.
 יעקב דעת הכולל חו"ג: ע"ח שער תיקון
 הנוקבא (שלי"ד) פ"ג. תניא ספ"ג. ספמ"ג.
 אם אין דעת אין הבדלה: ראה ירושלמי
 ברכות ה, ב.
 לכן קבעוה בחונן הדעת כדא' בירושלמי:
 שם.

אברהם יצא ממנו ישמעאל יצחק . . עשו
 יעקב שלמה: פסחים נו, א. ויקיר פליץ ה.
 ספרי עה"פ ואתחנן ו, ד. האזינו לב, ט ברכה
 לג, ב. וראה ספר הליקוטים (דא"ח צ"צ) ערך
 ישמעאל.

איתא במדרש יעקב אשר פדה את אברהם:
 נמצא בבוך 980 קעג, א בכותרת: לשבת
 חנוכה תקניד. וראה לקוית שה"ש מג, ב.
 וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א הנעתק
 לעיל לע' קז.

לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל: פסחים
 נו, א. ויקיר פליץ, ה. ספרי ואתחנן ו, ד.
 האזינו לב, ט. ברכה לג, ב. וראה אוה"ת
 וירא"ד דף תשמח, א.
 חסד . . אברהם: ראה ג"כ אגה"ק סט"ז.

עמוד קיב

יצחק יראה: ראה ספר הבהיר סק"צ (הובא
 בפרדס שער הכנויים שם). זהר ח"ב וחי"ג
 שם. וירא קיט, ב. ע"ח שער (כב) מוחין
 דקטנות פ"ג.

יעקב רחמנות: ראה זהר לך פז, ב. שמיני
 לח, א. א"ב פ"ח, ח. פסיקתא דרב כהנא

מקורות הכתי"ו ומ"מ וציונים

ששת יומין עילאין: ראה זח"א רמו, א. זח"ג רחצ, ב. ועוד.

מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

זמן הוא נברא כמו המקום: ראה לקו"ש ח"י ע' 176, ושי"ב.

והחיות ר"ש: יחזקאל א, יד.

וכמ"ש במדרש מלמד שיש סדר זמנים למעלה: ב"ר פ"ג, ז. וראה ספ"ר החקירה ע"י קיג.

מלך מלך ימלוך ... היה הוה ויהי: ראה תהלים י, טו. דהיא טז, לא. שמות טו, יח.

וראה זח"א לד, א (ובניצוצי זהר שם).

הווי ה' הוה: ראה שר"ע אריח ריש ס"ה ה'. ע"ח שער א' ענף א', ובכ"מ.

עמוד קיז

ששת ימי המעשה הוא ע"י צמצום דשם אלקים דוקא: ראה ב"ר פ"ב, טו. זח"א קפ, ב. רש"י בראשית א, א.

בראשית ברא אלקים: בראשית א, א.

כי שמש ומגן הווי אלקים: תהלים פד, יב. ושמרתם את השבת כי קדש: שמות לא, יד.

שבת עליות העולמות: ראה לקו"ת בהר מא, א.

ודבר דבר דיבור אסור: ראה שבת קיג, ב. שר"ע אריח שש"ו, א.

בדבר הווי שמים נעשו: תהלים לג, ו.

ודבר ה' הוא המח"י ומהוה הכל מאין ליש: ראה שער היחוד והאמונה פ"א-ב.

נשמה יתירה בשבת: ראה ביצה טז, א. וראה אוה"ת דרושים לשבועות ע' קא.

שער החצר הפנימי הפונה קדים סגור שער: ראה יחזקאל מו, א. וראה גי"כ לקו"ת ברכה צו, ב ואילך.

עמוד קיח

ישראל הוא דקדשינהו לזמנים: ראה ברכות מט, א.

אלה מועדי הווי: ויקרא כג, ד. לו.

יו"ט מועדים לשמחה: נוסח שמו"ע וקדוש ליו"ט. וראה אוה"ת פנחס ע' א"רג.

ל' הבנה: ראה שי"א ג, י. רש"י בראשית מב, כג. וראה בהנסמן לע' קכח.

הן בעון חוללתי ובחטא יחמתני אמי: תהלים נא, ז.

רמיח מ"ע רמיח איברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל, תניא פ"ד ובלקוט פירושים שם.

אתדבקא רוחא ברוחא: זח"ב ככד, ב.

עמוד קטו

היום לעשותם ומחר לקבל שכר: דברים ז, יא. עירובין כב, א.

סור מרע ועשה טוב: תהלים לד, טו.

והי אמונת: נעתק מכת"י 966 רו, א. נדפס בשניונים ובתוס' הגהות באוה"ת דרושים לשבועות ע' עט.

אמונה זה ס' זרעים עתק ס' מועד חוסן זה ס' נשים: ראה שבת לא, סע"א. וראה פרש"י שם.

אלה מועדי ה' אשר תקראו: ויקרא כג, ד. לו.

תרגום . . . מועדיי ועל במועדס תרגס בזמנהון: ראה בראשית א, יד. וראה שמות ל, ו.

יעוד אמה העבריי: ראה תרגום יונתן ע"פ ואם לבנו יעדנה.

כי הנה המלכים נועדו: תהלים מח, ה. בלתי אס נועדו הכל: ראה תרגום יונתן שם. ראה זח"א ר"פ ויגש ע"פ כי הנה המלאכים.

עמוד קטז

שבת מיקדשא וקיימא: ביצה יז, א. ישראל הוא דקדשינהו לזמנים: ראה ברכות מט, א.

חדשים ע"פ הילוך החמה שסובב והולך בכל שנה . . . ממזרח עד מערב: ראה כוזרי מאמר א' ס"ה נו.

עשה ירח למועדים: תהלים קד, יט. ששת ימים עשה הווי' וביום השביעי שבת

וינפש: שמות לא, יז.

במאמר א' יכול להבראות: ר"ה לא, א. זוהר ששת ימים ולא א' בששת אלא אינון

(ובחילא סגי). וראה אגרת התשובה ספ"ח.
 ותקעתיו יחד במקום נאמן: ישעי' כב, כג.
 מזמור שירו לה' שיר חדש: תהלים צח, א.
 כל השירות בל' נקיבה: ראה שמ"ר כג, יא,
 ועוד.

וישע ה' אל הבל: בראשית ד, ד.
 ומלאך פניו הושיעם: ישעי' סג, ט.
 ויושע ה' את ישראל: שמות יד, ל.
 צוה ישועות יעקב: תהלים מד, ה.
 כוס ישועות אשא: שם קטז, יג.
 אשה ריח ניחוח לה: ראה במדבר יח, יז.
 בחכמה איתברירו: הובא באגה"ק סכ"ח
 בשם זוה"ק. וראה זח"ב רנד, ב. ע"ח שי"ח
 (שער רפי"ח ניצוצין) פ"ה (קרוב לסופו).
 וראה הערת כ"ק אדמ"ר שליט"א בספ"ה
 תשי"ח ע' 206.
 תפלה במקום קרבן: ברכות כו, ב. זח"ג כח,
 ב. קט, ב.
 אר"י דאכיל: זח"א ו, ב. זח"ב רעה, א. זח"ג
 יז, א. וראה יומא כא, ב ובהנסמן בספ"ה
 אדה"ז פרשיות לע' שפט.
 ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך: דברים
 ו, ה.

בשני יצריך: ברכות נד, א.
 רשפי' רשפי' אש: שה"ש ח, ו.

עמוד קכא

פחח בזבח וסיים בשולחן: ברכות נה, א.
 וידבר אלי זה השולחן אשר לפני ה':
 יחזקאל מא, כב.
 הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.
 עד דלא אכילנא: ב"ק עב, א. וראה ד"ה
 באתי לגני תשי"ב סעיף א'.
 אטור לאכול קודם התפלה: ברכות ו, ב.
 שו"ע או"ח ספ"ט, ג. ראה מאמרי אדה"ז
 פרשיות ע' תשמז. מאמרים הקצרים ע' שב
 ואילך. הקדמה ללקיט' לגיפ לכ"ק אדמ"ר
 מהר"ש. נדפס גם באוה"ת בראשית כרך ו
 בתחלתו. אוה"ת ר"ה ע' אתלו. יהל אור ע'
 שנח. ד"ה לכה דודי — תשי"ד.
 לא תאכלו על הדם: ויקרא יט, כו. וראה
 ברכות י, ב.

שבת עונג: ראה טור ושו"ע סרמ"ב ונ"כ
 ושי"ג. שו"ע אדה"ז סרפ"ח, ס"ג.
 וראה סה"מ תשי"ט ע' 130 בהערה. לקו"ש
 ח"ד ע' 1090 הערה 31. חייג ע' 25 הערה 13.
 יו"ט זמן שמחתנו: ראה שו"ע אדה"ז ה"ל
 יו"ט סתקכ"ט ס"ז.
 ושמחת בחגיך: דברים טז, יד.
 וקראת לשבת עונג: ישעי' נח, יג.
 שבת . . מבח"י בינה עילאה: ראה ג"כ
 אוה"ת בשלח ע' תרלט, ועיין ויקרא הוספות
 רסו.

עת לעשות לה': תהלים קיט, ככו.
 ואברהם זקן בא בימים: בראשית כד, א.
 ויקרבו ימי ישראל: בראשית מז, כט.
 וא"י בווהר דיומין קריבו ל"י מדרגא
 לדרגא: ראה זהר ויחי רכד, א. ויקהל ריז, ב.
 וראה מאמרי אדה"ז פרשיות ע' קלט. ד"ה
 ואברהם זקן תשל"ח.
 ויקרבו ימי דוד: מלי"א ב, א.
 ימים יצרו: תהלים קלט, טז.
 ימי שנותנו בהם ע' שנה: תהלים צ, י.
 והלך לפניך: ישעי' נח, ח.

עמוד קיט

וערבה לה' מנחת יהודא וירושלים: מלאכי
 ג, ד.
 אלף שנים כיום אתמול: תהלים צ, ד.
 שיטא אלפי שני דהוי עלמא: ר"ה לא, א.
 ובכ"מ.
 אתם כתוב אפילו מוטעים: ויקרא כג, ר"ה
 כה, א.
 כי יפלא לנדוד נדר: במדבר ו, ב.
 מופלא סמוך לאיש: במ"ר י, כ.
 כי יפלא ממך דבר: דברים יז, ח.
 אורייתא מד"ע נפקא: זח"ב פה, א. קכא, א.
 וראה ג"כ שם פה, א. זח"ג פא, א.

עמוד קכ

מי יעלה: ראה תהלים כד, ג.
 כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
 אם צדקת: איוב לה, ז.
 בע"ת . . בחילא יחיר: ראה זח"א קכט, ב

מ"ט שערי טומאה: ראה זהר חדש יתרו
לא, א.

כל הגבוה גבוה ביותר יוכל להשפיל עצמו:
ראה ג"כ שערי אורה נח, א. א. פה, א. א. אה"ת
שה"ש ע' רסו. וראה הערת כ"ק אדמו"ר
שליט"א בספ"ה"מ תשי"ח ע' 195.

עמוד קכד

אורייתא מחכמה נפקת: נסמן לעיל ע' קיט.
ס"ת אם יחסר אפי' כ"ש הס"ת פסולה: ראה
לקריש חי"כ ע' 421, ובהנסמן שם.
ס"ת תמונת אלף יו"ד וא"ו יו"ד (משא"כ
תפילין הי"ו יו"ד): ראה תו"א הנסמן בתחלת
המאמר. וראה גם לקו"ת חוקת סד, רע"א.
שו"ע אדה"ז סל"ז, ס"ב.
בכתב אי אתה רשאי לאמר: ראה גיטין ס,
ב.

ששמי עם י"ה בגימ' שס"ה וזכרי עם ו"ה
בגימ' רמ"ח: הקדמת ת"ז ד, סע"ב. ה, א.
זח"א כד, א. תג, א. זח"ג קי, ב. רכב, ב. רעג,
ב. רעז, ב. וראה גם לקו"ת פקודי ג, ב. ובס'
המאמרים קונטרסים ח"ג ע' רא.

עמוד קכה

לית מחשבה תפיסא ב"י: ת"ז בהקדמה.
שורש הל"ת גבוהים מרמ"ח מ"ע: ראה גם
ס' מאמרים קונטרסים ח"ג ע' רא.
שב ואל תעשה עדיף: עירובין ק, א.
אור דל"ת דשב ואל תעשה גבוה מאור
שנמשך ע"י מ"ע: ראה תו"א הנסמן בראש
המאמר, וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א
בד"ה מאי מברך ה'ת"ש.
דברי סופרים כולם סייגים וגדרים לבד
משמרת למשמרת: ראה ויקרא ית, ל. מו"ק
ה, א.
כל משנה התורה משה אמר: ראה מגילה
לא, ב. וראה לקו"ת שה"ש כ, ג.
בפ' קדש ויאמר משה אל העם זכור: שמות
יג, ג.
לא נכתב במכת ארבה איך שאמר לו ה'
שיאמר אל פרעה: ראה שמות י, א ואילך.
ארבע בגימ' יצחק: ראה ל"ת שער

תפלה מתפלת חנה: ראה ברכות ל, ב.
כמ"ש בחנה והיא מרת נפש ותתפלל:
שמואל א, א, י.

צלוחא בחשאי דוקא: ראה ת"ז מו"ח קנח,
א. זח"ב רב, א ובהנסמן בניצוצי זהר שם.
קול דממה דקה: מלכים א יט, יב.
תמן קאתי מלכא: הקדמת תקו"ז ג, ב.
ולא ברעש ה' ולא באש ה': מלכים א יט,
יא"ב.

שכור אסור להתפלל: ראה ברכות לא, א.
ויין ישמח לבב אנוש: תהלים קד, טו.
תפלה . . ביטול: ראה ברכות רפ"ה.
ואשפוך את נפשי: שמואל א, א, טו.
חכמה . . כח מה: זח"ג לד, א. הק' ת"ז
בתחלתה ובכ"מ. וראה בהנסמן לעיל ע' ב.

עמוד קכב

להנחיל אוהבי יש: ישע"י ח, כא.
חכמה הוא בחי' אין: ראה ס"י פ"א מ"ד.
להבדיל בין הטמא לטהור: ראה ויקרא יא,
טו.
כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה: משלי
ב, ו.

אמרת'י אחכמה והיא רחוקה ממני: קהלת ז,
כג. במד"ר פי"ט, ג.
אין לו להקב"ה בעולמו רק אוצר של י"ש:
ברכות לג, ב. ועי"ן שבת לא, ב.

עמוד קכג

א"י סופר א"י שוקל: נעתק מכת"י 691 כה,
ב.
מאמר זה הוא כנראה הנחת כ"ק אדמו"ר
האמצעי. העיניים שבמאמר זה נמצאים
בשינויים בתו"א שמות נב, ג ד"ה זה שמי
ואילך. ובשינויים בספר המאמרים תקס"ה ע'
רב ד"ה כי טובים דודיך מיין ואילך.
בספרא דצינעווא אמר: זח"ב קעו, ב.
אני ה' לא שנית'י מלאכי ג, ו.
לית מחשבה תפיסא ב"י: הקדמת ת"ז יו, א.
ועברתי בארץ מצרים: שמות יב, יב.
אני ולא מלאך: ספרי דברים כו, ח. וראה
בהנסמן לע' קכח.

חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.
אתה נפחת: נוסח ברכת השחר.
מאן דנפח מתוכו נפח: בתניא פ"ב ובאגה"ק
ס"ז בשם הוהר באתהלך ע' קה בשם חז"ל.
וראה לקוטי הגהות לתניא פ"ב ע' ט.
איזה חכם הרואה את הנולד: תמיד לד, א.
וראה תניא רפמ"ג.

לעולם ה' דברך נצב בשמים: תהלים קיט,
פט. וראה בכ"ז שעהיחז"א פ"א ופ"ב.
ובליקוט פ"י שם. לקו"ת אחרי כה, ג.
יהי רקיע: בראשית א, ו.
אותיות הנ"ל הם קיומם: ראה שער היחוד
והאמונה פ"א.
בעשרה אמרות נברא העולם: אבות פ"ה
מ"א.
יהי אור: בראשית א, ג.
וכן מאמר תדשא: בראשית א, יא.
המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה
בראשית: נוסח ברכת יוצר.

עמוד קכח

מבשרי אחזה: לשון הכתוב איוב יט, כו.
מחשבה ג"כ אותיות: ראה תניא פ"כ כא.
אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.
והלא במאמר א' יכול להבראות: אבות
פ"ה, מ"א.

בראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לא, א.
אותיות הם כלים: ראה שער היחוד
והאמונה ספ"ד.

כולא קמ"י כלא חשיב: זח"ג יא, ב.
וז"פ שמע ישראל: דברים ו, ד.
שמע לשון הבנה: ראה רש"י בראשית מב,
כג. וראה זח"ג קלח, ב. לקו"ת ח"ז ע' 112
ובהערה 22.

השוכן אחם בתוך טומאתם: ויקרא טז, טז.
אנכי מי שאנכי: ראה לקו"ת להאריז"ל
תולדות כז, יט. זח"א קסז, ב. זח"ג יא, א.
תניא מהדויק ספמ"ט (ע' תו). ספה"מ תקס"ה
ע' תתפ. ספה"מ תקס"ז ע' מז. אתהלך לאזניא
ע' רב. ספה"מ אדה"ז פרשיות ע' רט.
ה' אלוהיך אשר הוצאתיך מאמ"צ. . . מקום

הפסוקים ר"פ בא. מ"ח סדר ליל פסח פ"י.
וכמ"ש במ"א וארבה את זרעו: יהושע כד,
ג. וראה תרי"א הנסמן בראש המאמר.
משה בח"י יסוד אבא: ראה לקו"ת ח"ו ע'
244.
אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח,
א. ת"ז תכ"א סא, ב.

עמוד קכו

אי"ח עט"ב: משלי יב, ד.
נעוץ סב"ת: ס"י פ"א מ"ז.
קול קורא במדבר פנו דרך: נעתק מס'
בונה ירושלים ס' קכח. וראה להלן עוד כמה
נוסחאות.
וראה עוד ע"פ זה בלקו"ת בהעלותך לב, ג.
ואתחנן ת, ג. תצא לט, א.
ואשיבה שופט"ך כבראשונה: ישע"י א, כו.
אם אין אני לי מי לי: אבות פ"א מ"ד,
אדר"ג יב, ט.
וחטאתי נגדי תמיד: תהלים נא, ה. וראה
מאמרי אדה"ז על כתובים ד"ה ע"פ זה. וראה
אגה"ת פ"א.
תשמיעני ששון ושמחה: תהלים נא, י.

עמוד קכז

רשעים מלאים מצות כרמונים: ראה
עירובין יט, א.
עכ"ם מקבלים חיותם מכוכבים ומזלות:
ראה ספר הערכים-חב"ד כרך א' ערך או"ה.
וש"נ.

וראית את השמש והירח אשר חלק ה': ראה
דברים ד, יט.

עכ"ם. . . לגרמ"י: ת"ז ת"ז (כב, א) ת"ל
(עג, ב) וראה תניא ספ"א.

חשבונות רפואות לגרמ"י: ראה מאמרי
אדה"ז ענינים ע' קסה.

חכמה כח מה: זהר (רע"א מהימנא) כח, א.
לד, א. הק' ת"ז בתחלתה. וראה בהנסמן לעיל
ע' ב.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

דיבור ומעשה: ראה לקו"ת אחרי כה, ד.
שה"ש יד, ג.

בכל רמ"ח איבריו קדוש שרוי בתוך מעיו:
ראה תענית יא, סע"א.

בקרבת קדוש: הושע יא, ט.
סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט, לכה
דודי".

בע"כ אתה חי: אבות ספ"ד.
ארו"ל יכול דברים ככתבם ח"ל ואספת:
ברכות לב, ב.

אסור לעשות מלאכה קודם שיתפלל: ראה
ברכות יד, א.

העשירי יהי קדוש: ויקרא כז, לב.
עשר אעשרנו . . . תרי עשורין: בראשית
כח, כב, וראה כתובות ג, א.

נעוץ תחלתן בסופן: סי' פ"א מ"ז.

עמוד קל

יחוד קוביה ושכינתיה: ראה כסא מלך להק'
ת"ז ד"ה ואי תימרן.

ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
מעמד הר סיני שראו את הקולות: ראה
שמות כ, טו. ובמכילתא שם.

קול קורא במדבר: נעתק מכת"י 416 קפה.
אם אין אני לי מי לי: אבות פ"א, מ"ד,
אדר"ג יב, ט.

חסאתי נגדי תמיד: תהלים נא, ה.
תשמיעני ששון ושמחה: תהלים נא, י.

עמוד קלא

אור"ה . . . לגרמיייה עבדין: ת"ז ת"ז (כב, א).
ת"ל (עג, ב). וראה תניא ספ"א.

חלק אלוך ממעל . . . נפחת באפינו ממש:
וראה תניא רפ"ב. שפע טל בהקדמה.
ובאגה"ק סט"ז. ובספ"מ אתהלך ע' קה בשם
חז"ל. וראה לקו"ת הגהות לתניא פ"ב ע' ט.

איזה חכם הרואה את הנולד: תמיד לב, א.
וראה תניא רפמ"ג.

עולם נברא בכל רגע מאין ליש: ראה שער
היחוד והאמונה פ"א, ופ"ב, ובליקוט פירושים
שם.

תדשא הארץ: שם א, יא.

קליפות מ"ט שערי תומאה: ראה ז"ח יתרו
לא, א.

לא יהי לך אלקים: שמות כ, ג.
ועברתי: שמות יב, יב.

לא מלאך: ספרי דברים כו, ח. הגדה של
פסח. וראה הנסמן בהגדה של פסח עם לקוטי
טעמים ומנהגים (קה"ת תשל"ז) כד, ב.

גבוה מעל גבוה: ראה קהלת ה, ז.
בכל לבבך בשני יצריך: דברים ו, ה. ברכות
נד, א.

אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.
אם תאמר מה נאכל: ראה ויקרא כה, ב.
והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום:
דברים ו, ו.

בכל יום יהי בעיניך כחדשים: ראה פרש"י
דברים ו, ו (מספרי שם). תנחומא (כובר) יתרו
יג, י. הובא בפרש"י דברים כו, טז. וראה גם
פרש"י שמות יט, א. דברים יא, יג. ברכות סג.

ב. לקו"ת סוכות פא, ג.
נחואה הקביה להיות לו דירה בתחתונים:
ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. במד"ר
פ"ג, ח.

בשמים ממעל ועל הארץ מתחת: דברים
ד, לט.

לית מחשבה תפיטא בי: ת"ז בהקדמה ד"ה
פתח אלי.

תורה נק' היכלא דמלכא: ראה זח"ב ר, א.

עמוד קכט

עשר ספירות מלשון ספיר: ראה לקו"ת
אמור לה, ב.

איהו וגרמיהו חד: ת"ז בהקדמה ג, ב.
וכלים מכלים שונים: אסתר א, ז.
אורייחא וקוביה כולא חד: ראה זח"ג עג,
א.

עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.
משחורב ביהמ"ק אין להקביה בעולמו אלא
ד' אמות של הלכה: ברכות ח, א.

ושננתם לבניך: דברים ו, ז.
טהור עינים מראות ברע: חבקוק א, ג.
לכבודי בראתי יצרתיו אף עשיתיו מחשבה

מקורות הכתי"ו ומ"מ וציונים

שה

ושנתם לבניך ודברת בס: דברים ו, ז.
ממארי דחושבנא: זחיג קעה, א.

עמוד קלד

ספירות מלשון ספיר: ראה לקרית אמור
לה, ב. מאמרי אדהיז פרשיות ע' תכד.
עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.
משחרב ביהמ"ק אין לו להקביה: ברכות
ח, א.
כל הנק' בשמי לכבודי בראתיו יצרתיו:
ישעי' מג, ז.

בריאה יצירה עשי': ראה תרי"א עה, ב.
ובארוכה באוה"ת ואתחנן ע' ריז ואילך. ספר
המאמרים תקסיג ע' תקיג.
מתוך שלא לשמה בא לשמה: ראה פסחים
ג, ב. נזיר כג, ב.
ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
אפילו פושעי ישראל מלאים מצות כרמון:
עירובין יט, א. חגיגה בסופה.

עמוד קלה

קול קורא: נעתק מבוך 400 כד, א.
[בכותרת המועתקת בפנים]. וראה בהמ"מ
בהנוסחאות שלפניו.

עמוד קלו

הוא אחד ושמו אחד: ראה תניא ח"ב
בהקדמה (עה, סע"ד) ובהנסמן בליקוט
פירושים ומ"מ שם.

עמוד קלז

קול קורא: נעתק מבוך 111 קלה, ב. נמצא
גי' בכת"י 401 כ, א. 929 קנט, א. נוי"א
מהמאמרים שלפניו. וראה בהמ"מ
בהמאמרים שם.

עמוד קלטה

הי' הו' ויהי' כאחד: זחיג רגז, ב. שו"ע או"ח
רס"ה.

לא כאותם ששוכרים בתעניתים וסיגופים:
ראה אגרת התשובה פ"א (צא, א). ספר
מאמרי אדהיז ענינים ע' תנח.

לפניו ית' ה' הוה ויהי' הכל ברגע א': נסמן
לעיל ע' קטז.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
חכמה נק' ראשית: ראה זהר בראשית לא,
רע"ב. תקו"ז רת"ל. פרדס שער (ג) אם האיס
הוא הכתר פ"ג. עץ חיים שער (מב) דרושי
אבי"ע פ"א.

בראשית נמי מאמר: ר"ה לא, א.
חכמה . . . כח מה: זחיג כח, א. לד, א.
ובכ"מ. וראה תניא פ"ג ופי"ח ובליקוט
פירושים ומ"מ שם.

עמוד קלב

ומבשרי אחזה אלוק: לשון הכתוב איוב
כח, יב.
כולי קמ"י כלא חשיב: ראה זהר בהקדמה
יא, ב.
טהור עינים מראות ברע: חבקוק א, ג.
הקביה רוצה דירתו בתחוננים: תנחומא
נשא טז. וראה שם בחוקותי ג. ב"ר ספ"ג
במד"ר פ"ג, ו. תניא פל"ז.

סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט, לכה
דודי'.

חורבן בית שני . . . ע"ז: ראה יומא ט, א.
שמע ישראל: דברים ו, ד.
שמע לשון קבלה והבנה: ראה רשי'
בראשית מב, כג. וראה זחיג קלח, ב. לקו"ש
חיי"ו ע' 112 ובהערה 22.

אל תאמר בלבך: דברים ט, ד.
אנכי מי שאנכי: ראה לקרית להאריז"ל
תולדות כז, יט. זחיג קסז, ב. זחיג יא, א.
תניא מהדויק ספמיט (ע' תו). ספר המאמרים
תקס"ה ע' תתפ. ספר המאמרים תקס"ו ע' מזו.
אתהלך לאוניא ע' רב. מאמרי אדהיז פרשיות
ע' רט.

מ"ט שער טומאה: ראה זהר חדש יתרו
לא, א.

עמוד קלג

והיו הדברים האלה אשר אנכי דברים ו, ו.
מצותך . . . לשון צותא: ראה לקו"ש ח"ז ע'
304 ואילך. תניא מהדויק ספמיט.

עמוד קמ

טהור עינים מראות ברע: חכוק א, ג.

עמוד קמא

משחרב בית המקדש אין לו: ברכות ה, א.
הגית בו יומם ולילה: יהושע א, ח.

עמוד קמב

ענין קורא הדורות מראש: נעתק מכת"י
1157 רפה, ב.

עמוד קמד

מבשרי אחזה אלוה: איוב יט, כו.
יוצר אור ובורא חושך: נוסח ברכת יוצר.
וראה ישעי' מה, ז.

עמוד קמה

משה רבינו בחי' דעת: ראה לקריש חזי ע'
244 ואילך, וש"נ. וראה ג"כ מאמרי אדה"ז
פרשיות ע' שסג.
לך ה' הגדולה והגבורה: דברי הימים
כט, יא.

מחיתי כעב פשעיך: נעתק מכת"י 448 שי,
א. עוד מאמרים ע"פ זה ראה מאמרים קצרים
ע' קמו ואילך.
עוונות מבדילים הם: ראה ישעי' מט, ב.

עמוד קמו

חטאתי נגדי חמיד: תהלים נא, ב.
איחא בפסוק כי לא בחפזון: נעתק מכת"י
349 מו, א. נמצא ג"כ בהכת"י 117 קסו, א.
אמר הגר גייריני ע"מ ללמוד כל התורה:
שבת לא, א.

ואהבת לרעך כמוך: ויקרא יט, יח.
מקדש א' ע"ז ג"ע ש"ד: ראה יומא ט, א.
טיטוס הרשע לבהמ"ק גידור הפרוכת ...
ויצא ממנו דם: ראה גיטין ו, ב.
השמים ושמי השמים לא יכללוהו: דברי
הימים ב ו, יח.

הנה מקום אחי: שמות לג, כא.

עמוד קמז

הוא ית' מקומו של עולם ואין העולם
מקומו: ביר פס"ח, ט"י ובכ"מ.

אני ה' לא שניתתי מלאכי ג, ו.
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי
כג, כד.

מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ:
תהלים כג, כה.

עמוד קמח

יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.
חורבן בית המקדש שנאת חנם: ראה יומא
ט, ב.

יעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.
מאי דסני: ראה שבת לא, א.
מצוה לשון קישור: ראה לקריש חזי ע' 304
ואילך. תניא מהדויק ספמיט.

פרעה: בחי' עורף ואחור: ראה לקרית
להאריוזל ר"פ וישב ור"פ שמות. פעיח הלי
פסח. ובכ"מ.

הנה ישיכיל עבדי: נעתק מכת"י 1202 צח,
א. נמצא ג"כ בכת"י 797 עו, ב.
דוד עבדי: יחזקאל לד, כד. לז, כד.

עמוד קמט

ותקעתיו יחד: ישעי' כב, כג.

עמוד קנ

פני אר"י פני שור: יחזקאל א, י.
כל צבא השמים: דה"ב יח, יח.
עולם הבריאה נק' כסא: ראה תניא פליט.
כללות ב"יע נק' מרכבה: ראה ג"כ מאמרי
אדה"ז ענינים ע' תלט.

נשמות מבחי' פנימיות ומלאכים מבחי'
חיצוניות: ראה ע"ח שער מ"ן ומ"ד דרוש ד.
וראה ג"כ לקרית שה"ש לט, ד ואילך. ביאוה"ז
לאדהאמיצ ב, א ואילך. ה, ג ואילך. צח, ג
ואילך. וראה ספר המאמרים תקס"ז ע' צה
ובהנסמם בהמ"מ ללקרית דברים כו, ד (קה"ת
תשד"מ).

הפרש בין אלקי אברהם אוהבי לאלקי

את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי
כג, כד.

אי זה בית אשר תבנו לי: ישעי' סו, א.
אנכי ה' אלוקיך: שמות כ, ב.
גלמי ראו עיניך: תהלים קלט, טז.
מקדש ה' כוננו ידיך: שמות טו, יז.
בחי' ידים עליונים: ראה לקו"ת נשא כא, ב
ואילך.

שמרה נפשי כי חסיד אני: תהלים פו, ב.
איזהו חסיד המתחסד עם קונו: ראה זהר
משפטים קיד, ב. פנחס רכב, ב.

עמוד קנה

קרוב ה' לכל אשר יקראוהו באמת: תהלים
קמה, יח.

באר חפרוהו שרים: במדבר כא, יח. וראה
לקו"ת חוקת סב, ב ואילך.
אברהם חסד: נסמן לעיל ע' ב.
יצחק גבורה: נסמן לעיל ע' ב.
יעקב מדת רחמים: ראה זהר לך פז, ב.
שמיני לח, א. ב"ר פעיה, ח. וראה תניא פמ"ב.
וראה בהנסמן לקמן לע' קנו.

קטונתי מכל החסדים: בראשית לב, יא.
מה טובו אוהליך יעקב: במדבר כד, ה.
מה יפה דודיך אחותי כלה: שה"ש ד, י.
וראו כ"ב יחדיו כי פי הו"י דבר: ישעי'
מ, ה.

כי בוועליך עושיך: נעתק מכת"י 1064 עד,
א. ראה ד"ה זה דלעיל ע' קנג, ולהלן ע' קנו.
אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה
כלי: סנה' כב, ב.

כנסיי נקי' כלה: ראה מד"ר סיפ' ואתחנן.
שהשיר ע"פ מה יפו דודיך (ד, י).
כלתה נפשי: תהלים פד, ג.

עושי'ן מלאכתן קבע ותורתן עראי: ראה
אבות פ"א מט"ז. ברכות לה, ב. רמב"ם ה'ל'
ת"ת פ"א ה"ז. טור יו"ד סרמ"ז. רמ"א שם
סכ"א, ה"ל ת"ת לאדה"ז פ"ג סי"ב-ג.

עמוד קנו

מקדש ה' כוננו ידיך: שמות טו, יט.
ועשו לי מקדש: שם כה, ח.

השמים: ראה תניא פמ"ז. ספר המאמרים
תקס"ז ע' רד, יג. מאמרי אדה"ז ענינים ע'
תמב"תמו. אוה"ת שמות ע' לב (יתרו) ע'
תתקה.

מאד היפך אותיות אדם: ב"ר פ"ח, ה.
ובפרשי' לב"ר שם. תוי"א מו, ד. וככה"ת רל"ז
פכ"ב. לקו"ש חט"ז ע' 292.

הרוצה להחכים ידרים להעשיר יצפין: ראה
ב"ב כה, ב. זח"א ב, ב. בהשמטות זח"ג כה, א.
רכד, א. רלד, א. רמה, ב.

אויא יונקים מבי' מזלות לבד: ראה אגה"ק
סכ"ה, ספר המאמרים תקס"ז ע' ככא. ספר
המאמרים תקס"ח ע' רסג.
אבות הן המרכבה: ב"ר פמ"ז, ו.

עמוד קנב

ואכלתם אכול . . שיאכלו ויבררו את בחי'
אדם: יואל ב, כו. וראה בכ"ז לקו"ת ר"פ צו
(ובהנסמן בהמ"מ שם — הוצאת תשד"מ).
והללתם את שם ה' אלקיכם להפליא: שם.
אני הוא בחי' אין: ראה ע"ח שער עקודים
(ש"ז) פ"ג. שער דרושי אבי"ע (שמ"ב) ספ"א.
מאויא א, סד, ובכ"מ.

וידעתם כי בקרב ישראל אני: יואל ב, כז.

עמוד קנג

כי בוועליך עושיך: נעתק מכת"י 633 קפ,
ב. נמצא ג"כ בהכת"י 184 תו, א. 208 יג, ב.
ראה ספר המאמרים תקס"ח ע' נד.
וראה המאמרים ד"ה זה דלהלן.

אין אשה כורתת ברית אלא למי שעשאה
כלי: סנה' כב, ב.

ישראל עלו במחשבה: ב"ר בתחלתו.
ישראל . . מבחי' לי ראש: ראה דרמ"צ טו,
ב (כשם הזוה"ר). וראה שער הפסוקים וישלח
לב, כט. ספר הליקוטנים ויחי מז, כה. מח, ב.
קול ה' יחולל אילות: תהלים כט, ט.
וחירוש נובב בחולות: זכרי' ט, יז.
והודו על ארץ ושמים: תהלים קמח, יג.

עמוד קנד

ונעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם: שמות
כה, ח.

באבוד רשעים רינה: משלי יא, י.
 ישראל לי ראש: הובא בדרמ"צ מצות
 ציצית (טו, ב) בשם הזהר. וראה שער
 הפוסקים להאריזל ע"פ וישלח לב, כט.

עמד קנח

ולבי חלל בקרבי: תהלים קט, כב.
 אם ה' לא יבנה בית: תהלים קכו, א.
 אברהם אוהבי: ישעי' מא, ח.
 פחד יצחק: ע"ד בראשית לא, מב. נג.
 יעקב רחמנות: נסמן לעיל ע' קנו.
 אחת ה' לא תכלא רחמיך: תהלים מ, יב.
 מה טובו אהלך: במדבר כד, ה.
 ואני ברוב חסדיך: תהלים ה, ח.
 וימלא שם כבודו את כל הארץ: ראה
 תהלים עב, יט.

עמד קנט

ברגע קטן עזבתיך: נעתק מכת"י 855 צ, א.
 עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
 כי אלף שנים בעיניך: תהלים צ, ד.
 ושמחי כדכד: נעתק מכת"י 1247 קסד, א.
 מאמר זה הוא כנראה ביאור על ד"ה זה
 בלקיטת ראה כו, ג ואילך (וראה בהנסמן
 בהמ"מ שם (הוצאת תשד"מ)).
 פליגי בה תרי מלאכי ברקיע מיכאל
 וגבריאל: ראה ב"ב עה, א.
 ראה המשך בששה"ק תעריב ח"ב ע'י
 תתקל.

ובטור הרביעי היו שוהם וישפה . . יוסף
 ובנימין: שמות כח, כ. לט, יג. וראה רמב"ם
 פ"ט מהל' כלי המקדש. מדרש רבה ס"פ
 תצוה.

שבטים לשון כוכבא דשביט: ברכות נח, ב.
 וכגוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד:
 זח"ב קלה, א.
 איהו וגרמהו חד: ת"ז בהקדמה (ג, ד).
 ששם עלו שבטים: תהלים קכב, ד.
 חפץ חסד הוא: לשון הכתוב מיכה ז, יח.
 לאו מכל אינון מדות כללי: תקו"ז בהקדמה.

ושמים וארץ לא יכלכלו: ראה דברי הימים
 ב ו, יח.

משחבר ביהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו
 אלא ד' אמות של הלכה: ברכות ה, א.

באבוד רשעים רינה: משלי יא, י.
 לי ראש אותיות ישראל: נסמן לעיל ע' קנג.
 אפילו פושעי ישראל מלאים מצות: עירובין
 יט, א. חגיגה בסופה.

אין אדם עובר עבירה: ראה סוטה ג, א.
 מה יפה כו' אחותי כלה: שה"ש ד, י.
 קרוב ה' לכל קוראיו: תהלים קמה, יח.
 ואני ברוב חסדיך: תהלים ה, ח.

רחמנות יעקב: ראה זהר לך פז, ב. שמיני
 לח, א. ב"ר פ"ע"ח, ח. פסקתא דרב כהנא
 פסקא (יט) אנכי. ילקוט שמעוני וישלח לג, ג.
 שוחר טוב וילקוט שמעוני והמכירי לתהלים
 קג, ג. תניא פמ"ב.

באר חפרוה שרים: ראה בראשית כו, יח.
 אבות הן המרכבה: ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.
 וראה תניא פכ"ג ורפליד.

מקדש ה' כוננו ידיך: שמות טו, יט.

עמד קנו

כי בוועלייך עושייך: נעתק מכת"י 636 קלו,
 א. נמצא ג"כ בכת"י 929 קסג, ב. ראה
 המאמרים ד"ה זה דלעיל.

אין האשה כורתת ברית: סנה' כב, ב.
 כי יקרא קו צפור: דברים כב, ו.
 מלאכתו קבע ותורתם עראי: נסמן לעיל
 ע' קנה.

מקדש ה' כוננו ידיך: שמות טו, יט.
 ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם: שם כה, ח.
 אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
 ה"י הוה ויהי: ראה שו"ע או"ח ריש ס"י ה'.

ע"ח שער א ענף א, ובכ"מ.
 קודם ברה"ע: ראה פדריא פ"ג.
 אין לו להקב"ה אלא ד"א של הלכה: ברכות
 ח, א.

את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמ"י
 כג, כד.

ומח"י את כולם: ראה נחמ"י ט, ו.
 מבשרי אחזה אלוה: איוב יט, כו.

עמוד קס

וירא אלקים את האור: בראשית א, ד.
 יעקב מדת תיח: ראה זח"א קנז, ב. זח"ב
 רעו, א. זח"א שב, א. זח תולדות כו, ג.
 הוי' אחד ושמו אחד: זכרי' יד, ט.
 אהרן כהנא רבא: זח"ב רעה, ב.
 ונשא אהרן כו' את שמות בניי: שמות
 כח, כט.

כסדר תולדותם: ראה רש"י שם כח, כא.
 יוסף יסוד דדוכרא ונקי צ"ע צדיק חי
 עלמין: ראה זח"א קנג, ב. לית להאריוזיל
 עה"פ ויצא כד, לו. וראה ספה"מ תקס"ח ע'
 תצט, ספה"מ תקע" ע' רג.
 אמרו צדיק כי טוב: ישעי' ג, י.
 בנימין בחי' יסוד דנוק': וראה מאמרי
 אדה"ז פרשיות ע' תתב. מאמרי אדה"ז ענינים
 ע' שצב.
 מים תחנונים בוכים: ראה בחיי ויקרא ב,
 יג. מדרש עשרת הדברות א.
 קרא בנימין בן ימין: ראה בראשית לה, טז
 ואילך.
 ויפול על צוארי בנימין: בראשית מה, יד.
 יוסף הורד מצרימה: שם לט, א.

עמוד קסב

חכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
 כתר נקי אין: ראה ע"ח שיג (שער סדר
 אצילות) פ"ב. מאויא שם, סד (ובינן שם).

עמוד קסג

כי חפץ בבת יעקב: בראשית לד, יט.
 ומארז"ל מעשה שהעלה טינא בלבנו:
 סנהדרין עה, א.
 וכל בניך לימודי הוי': ישעי' נד, יג. ברכות
 סד, א.
 יחזיק במעונו יעשה שלום: ישעי' כז, ה.
 א"ת בניך אלא בוניך: סוף מס' ברכות.
 בחכמה יבנה בית: משלי כד, ג.
 אלפך חכמה אלפך בינה: ראה איוב לג, לג.
 שבת קד, א.

אבא יונק ממזל הח': ראה זח"ג רפט, ב.
 ע"ח שער הכללים פ"ה. שייך (שער או"א)
 פ"ג ופ"ה. הובא באגה"ק סכ"ח.
 תלוי במזל אפילו ס"ת שבהיכל: זח"ג קלד,
 א. וראה שבת קנו, א. ובכ"מ. וראה ביאוריהו
 לאדמוהצ"צ עו, א.
 קנה חכמה קנה בינה: משלי ד, ה.
 ודברי אשר שמתי בפ"ד: ישעי' נט, כא.

עמוד קסד

וכל בניך: נעתק מכת"י 1157 רלב, א. שם
 אחר מאמר זה נמצא ד"ה לה"ע ערב רב
 שנדפס בס' מאמרי אדה"ז פרשיות ח"א ע'
 רמז, ונראה ששייך למאמר זה.
 א"ת בניך אלא בוניך: סוף מס' ברכות
 שבת קיד, א. וסוף מס' יבמות.
 שעת צלוחא שעת קרבא: זח"ג רמג, א.
 ראה לקו"ת בלק עב, א. וראה ביאוריהו לצ"צ
 ח"ב ע' תרצב.
 אס תגביה כנשר: עובדי' א, ד.
 לשון הר"מ דאילנא דטור' שלטא בומן
 הגלות: זח"ג ככד, ב.
 אמר אויב ארדוף: שמות טו, ט.
 להבדיל ולהורות בין הטמא לטהור: ראה
 ויקרא יא, מז.

עמוד קסא

תורה היא נצחית: ראה תניא פי"ז. וראה
 בהנשמן לע' קפד.
 ונגלה כבוד הוי' וראו כ"ב: ישעי' מ, ה.
 מיכאל בחי' חסד: ראה במד"ר יב, י. דב"ר
 ה, יב.
 וירד הוי': שמות יט, כ.
 ראתה שפחה: מכילתא פ' שירה ד. רש"י
 שמות טו, ב. זח"ב סד, ב. צד, א. זח"ג כב, ב.
 גבריאל בחי' גבורות: ראה במד"ר יב, י.
 דב"ר ה, יב.
 מי יעלה בהר הוי': תהלים כד, ג.
 משה וא"ל נזדככו ועלו למעלה: ראה
 שמות יט, ג. מלכים ב א, יא.
 שאו שערים ראשיכם: תהלים שם ז.

עמוד קסח

משה עבדי: מלאכי ג, כב.
 ספר וסופר וסיפור: סי' פ"א מ"ז. וראה
 ביאורו להצ"צ ע"ז.
 אסתכל באורייתא וברא עלמא: זח"ב קסא,
 א.
 אורייתא מחכמה נפקת: ראה זח"ב פה, א.
 קכא, א.
 אברהם יצא ממנו ישמעאל: פסחים נו, א.
 ויקר פל"ז, ה. ספרי עה"פ ואתחנן ו, ד.
 האוינו לב, ט. ברכה לג, ב.
 ירושלים יראה שלימה: ראה ב"ר נו, טו.
 ת"ח מרבים שלום בעולם: ברכות סד, א.
 יבמות קכב, ב. ועוד.

עמוד קסט

בצדקה חכונני: ישעי נד, יד.
 על חומותיך ירושלים: שם סב, ו.
 צדקה להחיות רוח שפלים: ישעי נז, טו.
 שלום שלום: נעתק מכת"י 1084 קלא, ב.
 נמצא ג"כ בכת"י 131 קפט, א. 255 שעז, א.
 654 לא, א. 357 נה, א. 976 קא, א. 1154 קיא,
 א. (באחדים מהגל הוא בשינויים קלים).
 בהכת"י 654 בא מאמר זה בתור ביאור על
 ד"ה למרבה המשרה דלעיל ע"ז עא.
 ארז"ל לרחוק ולקרוב שנעשה קרוב: ראד
 ברכות לד, ב.
 דלמרבה המשרה: ישעי ט, ו.

עמוד קע

ששים המה מלכות: שה"ש ו, ת.
 ט' גיבורים: שה"ש ג, ז.
 כאשר המל' כלולה מיו"ד הן ע"שנה: ראה
 במדבר רבה פי"ד, יב.
 אבנים שחקו מיס: איוב יד, יט.

עמוד קעא

כמ"ש בס"י טרף אש ומים ובללן יחד זמ"ז:
 פ"א. וראה ג"כ תרי"א (יתרו) עג, ד.

בבנו של ריב"ל . . . עולם ברור ראיתי:
 פסחים נ, א. ב"ב י, ב. וראה ספר המאמרים
 תקס"ח ע"י יה, ע"י מב. הנחת הר"פ ע"י עח"ט.

עמוד קסה

ויתפרדו כל פועלי און: ע"פ תהלים צב, י.
 מתניתא מלכתא: ראה ביצה כח, ב וש"נ.
 ת"ח מרבים שלום בעולם: ברכות סד, א.
 יבמות קכב, ב. ועוד.
 ת"ח . . . בנינו של עולם: ראה שבת קיד, א.
 ויעש דוד שם: שמי"ב ת, יג.
 אבא יסד: זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנת, א.
 ת"ז תכ"א (סא, ב).

עמוד קסו

וכל בנייך: נעתק מכת"י 954 ק, א. 983
 נו, א.
 בכת"י 954 הוא בכותרת: „דרוש מאדמו"ר
 דוב בער שיח"י". אך נמצא בשני הכתי"י בין
 מאמרי אדה"ז. ואולי ר"ל שהוא הנחת כ"ק
 אדהאמ"צ.
 אל תקרי בנייך אלא בוניך: סוף ברכות.
 שבת קיד, א. וסוף מ"ס יבמות.
 לא קאי אינש על דעתו דרבי' עד מ' שנין:
 ע"ז ה, ב. רש"י דברים כט, ו.

עמוד קסז

גדול אדוננו ורב כח: תהלים קמז, ה.
 יהי אור: בראשית א, ג.
 שרפים עומדים ממעל לו: ישעי ו, ב.
 חכמה . . . ראשית הגילוי: ראה שער היחוד
 והאמונה פ"ח.
 שאו מרום עיניכס: ישעי מ, כו.
 רגלי החיות כנגד כולם: חגיגה יג, א.
 יו"ד בחי' חכמה: ראה אגה"ת פי"ד.
 וירא ראשית לו: דברים לג, כא.
 דוד בן ישי הקים עול מרחימו: ראה ע"ז
 ה, א.
 דו"ר ורחימו ודחילו: ראה ספה"מ תקס"ב
 חיב ע"י תקמו, וש"נ.
 ונחנו מה: שמות טז, ח.

נשיא אלקים אתה: בראשית כג, ו. והגישו אדוניו אל האלקים: שמות כא, ו. התפשטות המל' בבי"ע דוקא נק' מטרונ'ח' בלשון הזהר: ראה תניא פניא ובליקוט פירושים שם.

השופט כל הארץ: בראשית יח, כה. מלך במשפט: משלי כט, ד. מיכאל שר החסד גבריאל שר הגבורה: ראה במדר' יב, י. דב"ר ה, יב. ההפרש בין מ"ס סתומה למ"ס פתוחה שנק' מאמר סתום ומאמר פתוח: שבת קד, א. וראה בארוכה בספר הערכים-חביד ערך אותיות התורה — מ"ס (ב) פתוחה וסתומה.

עמוד קעד

כאמה בתה: יחזקאל כו, מד. בראשית ברא אלקים: בראשית א, א. אלקים אותיות מי אלה: ת"ז תמיט (פה, ב). זהר בתחלתו א, ב. וראה ספה"מ תקס"ה ע' חקפט.

מי ברא אלה: ישעי' מ, כו. לפתח חטאת רובץ: בראשית ד, ו. כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד. זלעוז עשה אלקים: קהלת ז, יד. מלך אלקי על גוים: תהלים מז, ט. ויראו אותה שרי פרעה: בראשית יב, טו. יין המשומר בענביו מוימי"ב ויין המשומר ממגע עכוס: ראה ברכות לד, ב. זח"א קצב, א. סידור קב, ב ואילך. וראה בהנעתק בסי' הליקוטים (דא"ח צ"צ) ערך יין ס"ד. לא ירעו ולא ישחיתו: ישעי' יא, ט. סה, כה. תיבת נח בחי' פנימיות בינה: ראה גם מאמרי אדה"ז ענינים ע' פז ובהמ"מ שם. והי' מלכים אומניך ושרוחי: ישעי' מט, כג.

עמוד קעה

ותהי' המשרה על שכמו: ישעי' ט, ה. יען כי מילא אחרי: דברים א, לו. מ"ש אין קץ בשלוס: קהלת ד, טז. אור זרוע לצדיק: תהלים צו, יא. לצדיק זהו בחי' יסוד: ראה מאמרי אדה"ז

חוי"ג שנק' אש ומים למעלה: ראה תניא אגה"ק ס"ב בתחלתו.

עמוד קעב

עיקר הגדולה של המלוכה אינו אלא ע"י שרי המלוכה דוקא: ראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ע' קלא. שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו. המל' הוא ברצון כידוע: ראה לקו"ת דברים בתחלתו. שם: נה, ב. וראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ע' תצ. וראה ספה"מ תשי"א ע' 325. עיקר גדולת המלך אינה ניכרת רק ע"י השרים דוקא: ראה מאמרי אדה"ז שם ע' קלא.

מל' מל' כל עולמים וממשלתך: תהלים קמה, יג. ראה תניא ספני"ב. מל' . . . שהוא בחי' הגדלות . . . ונק' כתר מל': ראה תקו"ז בההקדמה.

כתר יתנו לך: תפילת מוסף דשבת ומועדים. מטי"ט יושב וקושר כתר לקונו מתפילתו ש"י: ראה זח"א לו, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספה"מ תשי"ד בתחלתו. ובתשי"ח ע' 202. ומלכותו ברצון קבלו עליהם: תפילת ערבית.

גיבורי כח עושי דברו: תהלים קג, כ. וכן אמרו בזהר ע"פ גיבורי כח עושי דברו: ראה זח"ג קצ, ב. ביאוה"ז לכ"ק אדמו"ר האמצעי צח, א ואילך. דבר מלך שלטון: קהלת ח, ד. וממשלתך כו' שהוא ביטול בע"כ בלי בחי' ביטול פנימי: ראה לקו"ת דברים בתחלתו. שם נה, ב.

עמוד קעג

הנני שולח מלאכי לפניך אל תמר בו כי שמי בקרבו: מלאכי ג, א. ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור: בראשית א, ג. וראה לקו"ש ח"י ע' 7. אלקים לשון שררה: ראה רש"י בראשית ו, ב. וישלח לה, ז. שמות ד, טו. וארא ז, א.

בתיובתא: ראה זחיג קנג, ב. וראה לקרית
דברים צב, ב. שם שה"ש נ, ב. ביאוה"ז להצ"צ
ע' תתרמ"ז.

אם יגאלך טוב: רות ג, יג.

אין ישראל נגאלין אלא בתשובה: ראה
ירושלמי תענית א, א.

עמוד קצח

לה"ע וקראת לשבת עונג: נעתק מכת"י 80
כט, ב. נמצא ג"כ בהכת"י 349 מה, א. 392 פג,
א.

(הנזכר לעיל): הכוונה למאמר הקדום
בבוך הנ"ל.

זאת עולת שבת בשבתו: תפלת שמו"ע
דמוסף דשבת.

שבת מעלי שבתא: ראה פ"ח שער השבת
פ"ז.

שבת גילוי מוחין דאבא: ראה פ"ח ש"כ
פ"א.

כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.

י"ט מהפך . . משא"כ שבת עליות של
שבת: ראה לקרית צו יא, ג. וככה תרל"ז
בתחלתו. ספה"מ תשי"ט ע' 130. לקו"ש ע'
1090, ועוד.

אם הבנים שמחה . . מוחין דאימא: ראה
פ"ח שער מקרא קודש בתחלתו. תו"א סט,
ג. לקרית צו יא, ד. וראה ספה"מ תקס"ג ע'
שדמ.

כמה בחי' ביטול: ראה ג"כ בארוכה ספר
המאמרים תשי"א ע' 161-137.

עמוד קעט

ג' טעודת דשבת טעודתא דחקל תפוחין:
ראה שבת ק"ו, סע"ב. זחי"ב פה, א. וראה
שיחת מוצאי ש"פ נשא תשליח ס"י וסל"ז.

טעודתא דזעיר אנפין: ראה ג"כ ספר
המאמרים תקס"ח ע' מא. ספר המאמרים
תקס"ה ע' קנ, שסג.

עמוד קפ

קומי אורי כי בא אורד: נעתק מהכת"י 633
קפו, ב. נמצא ג"כ בהכ"י 105 קיט, ב. 170

תקס"ה (ח"א) ע' תצה. ובכ"מ.
וצדיק יסוד עולמו: משלי י, כה
הנני נוחן לו את בריתי שלום: במדבר כה,
יב.

וידעת כי שלום אהלך: איוב ה, כד.
ואידי דטריד למבלע לא פליט: חולין קח,

ב. ראה בכיאוה"ז לאדמו"ר הצ"צ ע' תמא
שמציין לזהר חוקת דק"פ ע"ב. וראה מאמרי
אדה"ז תקס"ה ח"א ע' תקיב.

כל האוחז באמה ומשתין שמביא מבול:
שבת מא, א.

כי רוח יורעו: הושע ח, ז.

עמוד קעו

ויאצל מן הרוח: במדבר יא, כה.
לאו דאית ב"י מכל אינן מדות כלל: ראה
ת"ז בהקדמה (ד"ה פתח אלי').

חכמה נקי רחוק: ראה קהלת ז, כג. אמרתי
אחכמה והיא רחוקה. וראה מאמרי אדה"ז
תקס"ז ע' עז.

ותתצב אוחותו מרחוק: שמות ב, ד.
חכמה נקי אוחות: ראה מאמרי אדה"ז שם.
חכמה . . כיח מ"ה: זחיג לד, א. וראה תניא
פ"ח, פ"ה ובכ"מ.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
מרחוק ד' נראה לי: ירמ"י לא, ב.
קרוב ד': תהלים קמה, יח.
קראוהו בהיותו קרוב: ישע"י נה, ו.

עמוד קעז

אלה תולדות יעקב יוסף: בראשית לז, ב.
אמר ד' ורפאתיו: ישע"י נו, יט.

נעוץ תחילתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.
צדיק כתמר יפרח: תהלים צב, יג.
ברכות לראש צדיק: משלי י, ו.

והוא מחולל מפשעינו: ישע"י נג, ה.
בחכמה דאור אבא דווקא אתברירו: הובא
באגה"ק ס"י כח בשם הזהר. וראה זחי"ב רנד,

ב. ע"ח שי"ח פ"ה. שליט דרוש א. דרך
מצותיך מצות מחצית השקל. איסור אכילת
בע"מ.

בוהר דמשיח אתא לאתבא צדיקי'

אוה"ע גיכ בעלי בחירה: וראה לקרית

אמור לה, ב.

וראה רמב"ם הל' תשובה רפ"ה (הובא בלקרית שם). תניא פליח (נא, סע"א). ועייגיכ תריח תולדות יד, ב ואילך. וראה בארוכה ד"ה מן המיצר תריס ובהמאמר שלאחריו.

ואנחנו בחרנו בו ית': ראה קונטרס ומעין מאמר ח' ואילך. אוה"ת תבא ע' תתערב ואילך. וראה לקרית חייט ע' 279 ואילך.

קומי אורי כי בא אורך: נעתק מכת"י 797 עד, א.

ואהבת את ד' אלקיך: דברים ו, ד. עיקר האהבה הוא הרצון דוקא: ראה קונטרס העבודה פ"ה, ובכ"מ.

מלשון אבה: ראה גיכ תריא לט, א. לקרית נשא כו, ב. ספר החקירה צב, א.

אלקי השמים: נחמ"י ב, כ. אברהם. . מרכבה חסד דאצילות: ראה מאמרי אדה"ז פרשיות ע' קכא ואילך ובהנסמן בהמ"מ שם. ובכ"מ.

עמוד קפג

נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל: עמוס ה, ב.

בוועליך עושיך: ישעי' נד, ה. בכל לבבך בשני יצריך: דברים ו, ה. כרכות פיט מ"ה (נד, א). ספרי (הובא בפרש"י) עה"פ.

כשפחה על יד גבירתה: ישעי' כד, ב. כן עינינו אל ד' אלקינו עינינו אליך נשואות: ישעי' שם.

ראה נתתי לפניך את החיים ואת המות: דברים ל, טו.

שמים כעשן נמלחו כו' ויושביה כמו כן ימותו: ישעי' נא, ו.

עמוד קפד

כי בוועליך עושיך ד' צבאות שמו: ישעי' נד, ה.

שמו הוא מקור כל צבאיו כידוע: ראה תרי"א מקץ מא, ד.

מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.

רסז, א. 1240 יט, ב.

להענינים שבמאמר זה ראה ד"ה קומי אורי בדרושי אדה"ז הקצרים ע' קנה.

התנערי מעפר קומי: ישעי' נב, ב. אור זה השמחה: ראה ספה"מ תקס"ו ע' רמג ההפרש בין אור לשמחה. ולהעיר משריע אדה"ז ע' רסג ס"י — כל מה שניתוספה אורה בבית יש בה שלום בית ושמחה יתרה להנאת אורה בכל זווית.

ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר: אסתר ת, טו.

וראיתי אני שיש יחרון לחכמה מן השכלות: ראה קהלת ב יג, יד.

חכם עיניו בראשו: שם. והכסיל בחושך הולך: קהלת ב, יד.

חכמה. . בחי' איז: ראה ת"ז רחמ"ב. ליקוט פירושים לתניא לפ"א ע' שכא.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב. חכמה נקי ראשית: ראה זח"א לא, ב. ת"ז רת"ל. פרדס שער ג פיג. ע"ח שער דרושי אביע פ"א.

ראשית חכמה יראת כו': תהלים קיא, י. ישמח ישראל בעושייו: שם קמט, ב.

למהו אביא: זח"ב קלה, סע"א. שמו בגי' רצון: פע"ח (שער הקיש ספכ"ח).

לקרית בהר מג, א. מסעי צא, ד. וראה אוה"ת פנחס ע' אפ"ד.

עמוד קפא

להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא. יפה שעה א' בתשובה ומעיט מכל חיי העוה"ב: אבות ד, יז.

בשמחה ובטוב לבב מרוב כל: דברים כח, מז.

כי בוועליך עושיך: ישעי' נד, ה.

עמוד קפב

כי הנה החושך יכסה ארץ וערפל לאומים: ישעי' ס, ב.

יתוש קדמדך: סנה' לה, א. כי על הכסא דמות כמראה אדם: ראה יחזקאל א, כו.

עמוד קפו

כלתה נפשי: תהלים פד, ג. וראה ג"כ ספיה"מ תקס"ד ע' רנו.

בדבר ד' זו הלכה: שבת קלח, ב. וראה לקו"ש חט"ו ע' 232.

מלכות פה: תקו"ז בהקדמה.

ד' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.

אבא יסד ברתא: זח"ג רמו, א. רנו, ב. רנח, א. ת"ז תכ"א (סא, ב). תס"ט (קה, ב).

חכים ולא בחכמה ידיעא: תקו"ז בהקדמה. ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן:

בראשית ב, י.

עדן שהוא בחי' ודע: ראה פרדס שעה"כ בערכו.

להשקות את הגן — ג"ן סדרים דאורייתא: זח"א קד, ב. ח"ב ח, ב. תקו"ז תי"ג (כט, רע"ב). וראה לקו"ש חט"ו ע' 425.

ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב. וראה אגה"ק ס"ה.

יש ס' ריבוא אותיות התורה: מגלה עמוקות אופן קפו (הובא בילקוט ראובני ר"פ בראשית. בילקוט חדש ערך תורה ס' קעח. ועוד). ויש שהעירו בזה חדש רות ע"פ וזאת

לפנים בישראל. — ועייג"כ סד"ה ויבוא עמלק תשי"ט (נדפס בקונטרס סב). (הערות

כ"ק אדמו"ר שליט"א בספיה"מ תשי"ט ע' 64). וראה לקו"ש כ"כ ע' 419. ח"י ע' 2. ח"י"ג ע' 116.

ישראל עלו במחשבה: ב"ר רפ"א. וראה לקו"ת ביאור לדי"ה יונתני בחגוי.

כלתה נפשי: תהלים סד, ג.

כל נפש מישראל יש לו אהבה ותשוקה. . לעלות וליכלל למעלה: ראה קונטרס העבודה פ"ה. ובכ"מ.

אין כבוד אלא תורה: אבות פ"ז מ"ג. וראה זח"ג פא, ב.

ואהבת את ד' אלקיך: דברים ו, ד.

ודברת בס: דברים ו, ז.

ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח: זח"ב קסב, ב. וראה אוה"ת בראשית רפו א.

משמח חתן וכלה: נוסח ברכת נישואין.

אין כבוד אלא תורה: אבות ו, ג. זח"ג סא, ב.

ל"ב נתיבות החכמה הנק' כבוד: זהר (רע"א מהימנא) צו לג, א. ראה זח"ג רנו, ב. מאורי

אור, כ. ו: לקו"ת פ' ראה ד"ה אני לדודי (השני). ספיה"מ תשי"ט ע' 56.

התורה נצחית היא: ראה תניא פי"ז. קו"א ס"ה. לקו"ש ח"ה ע' 241 הערה 14. לקו"ש ח"י"ג ע' 39 הערה 3.

הרחיבי מקום אהליך: ישע"י נד, ב. וראה ספר המאמרים תקס"ד בתחלתו.

חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז בהקדמה. התורה היא נובלות חכמה שלמעלה בחי'

טלא דנטיף: ב"ר פי"ז, ב. תדשא הארץ: בראשית א, יא.

עמוד קפה

אור זרוע לצדיק ח"י עלמין: תהלים צז, יא. ראה זח"א ו, א. קסד, א. זח"ב קלח, א. סידור קצא, א.

וזרעיה לי בארץ: הושע ב, כה. כל המקבל עול תורה: ראה אבות פ"ג מ"ה. ומארי דחושבנא: ראה זח"ג קעח, א.

והי' כמושח חתן על כלה ישיש עליך אלקיך: נעתק מכת"י 866 נו, ב. נוסח אחר מהנחת הרי"פ ע' סג (ושם בכותרת: חתונה

שבת פ' ויצא). וראה רשימות המאמרים בסוף ספר תקס"ח ח"ב ע' תתקכז. הערה 10 —

ושם שמאמר זה נאמר על חתונת ר' ברוך, נכד אדה"ז,

וראה ג"כ להלן ד"ה זה בעי קפט. חושב"כ נק' חתן: ראה שה"ש ג, יא. וברש"י ומצודת דוד שם.

חתן מל' חות דרגא: ראה יבמות סג, א. אורייתא מח"ע נפקת: זח"ב קכא, א. פ"ה א.

כני" . . נק' כלה: ראה שה"ש ד, ח. דב"ר ס"פ ואתחנן. וראה גם מאור"א כ, מב.

לבבתי אחותי כלה: שה"ש ד, ט. למען יזמך כבוד: תהלים ל, יג.

קארי תדיר: ראה זח"ב קמ, א. זח"א קעח, ב. עז, ב. פו, ב.

מקורות הכתי"ו ומ"מ וציונים

שטו

י"ד נברא העוה"ב: וראה מנחות כט, ב.
וראה אגה"ק ס"ה.
בה' נברא עוה"ז: ראה ישעי' כו, ד. מנחות
שם.

כי על כל כבוד חופה: ישעי' ד, ה.
שמחת חתן וכלה: נוסח ברכת נישואין.
אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד.
כי אברהם לא ידענו: נעתק מכת"י 1157
רד, א. נמצא ג"כ בהכת"י 925 רעז, א. נדפס
בשינויים בתוי"א (פורים) צג, א. וראה בהמ"מ
והערות שם.

עמוד קצא

ויעבור מרדכי: אסתר ד, יז.
ומרדכי יצא מלפני המלך: שם ת, טו.
א"ת לבת אלא לבית: מגילה יג, א.
בלילה ההוא נדדה שנת המלך: אסתר ו, א.
מלכו של עולם: ראה מגילה טו, ב. ילקו"ש
ע"פ. לקו"ש ח"ג ע' 782.
איהו וזיוהי חד: תקו"ז בהקדמה.
חכמה דאצילות נק' ראשית: ראה שער
היחוד והאמונה פ"ח.
התגלות א"ס . . . אלא בטל ביותר: ראה
סוטה ה, א.
חכמה כז מה: זהר (רע"א מהימנא) צו כח,
א. לד, א.

ותקם . . . טרף לביתה: משלי לא, טו.
רחל בח"י דיבור: ראה תוי"א ויצא כב, ד.
אפילו קל שבקלים: ראה תניא פ"ח.
גלו לאדום שכניה עמהם: ספרי מסעי לה,
לד. וראה מגילה (כט, א) לבבל כו', ולהעיר
מהשינוי בתניא פ"ז. אגה"ק סי' כה (ובכ"מ)
בחסידות) לאדום. באגה"ק ס"ד (ובכ"מ)
לבבל. בכ"מ שמדובר אותו הענין לא הובא
מרז"ל בכלל (הערה בלקו"ש ח"ז ע' 210).

עמוד קצב

ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
כי חפץ חסד: מיכה ז, יח.
כמאן דשדי בתר כתפוי: ראה תניא פכ"ד.
מל' שבעליון נעשה עתיק לתחתון: ראה
ע"ח שער סדר אצ"י (שי"ג) פ"ב. שער עקודים

עמוד קפח

חכמה נק' ראשית: ראה שער היחוד
והאמונה פ"ח.
כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
על כל כבוד חופה: ישעי' ד, ה. וראה
לקו"ש שה"ש מז, ב ואילך. ושם יב, א. ברכה
צד, ג.

עמוד קפט

כיצד מרקדיו: כתובות טז, ב.
ואת רוח הטומאה אעביר כו': זכרי' יג, ב.
וראה לקו"ש ח"יא ע' 9.
נקבה חסובב גבר: ירמי' לא, כא.
כמושש חתן על כלה: נעתק מכת"י 1144
רע"א, א. נמצא ג"כ בהכת"י 576 נח, ב.
וראה בדי"ה שלפני זה.
כנסיי נק' בשם כלה: ראה דב"ר ס"פ
ואתחנן. שהש"ר ע"פ מה יפו דודיק (ד, י).
כלחה נפשי: תהלים פד, ג.
ס"ר נשמות ס"ר אותיות: מגלה עמוקות
אופן קפו. וראה לקו"ש בהר מא, ב. מג, ד.
ניצוצי זהר לז"ח עד, ד (במילואים) — קכו,
ב). קונטרס סיום והכנסת ספר תורה ע' 9
הערה 12 ובשוה"ג שם. הערת כ"ק אדמו"ר
שליט"א בספה"מ תשי"ח ע' 241 הערה 5.
אבא יסד ברתא: זחי"ג רמח, א. רנו, ב. רנח,
א. ת"ז ת"י כא.

נהר יוצא מעדן להשקות את הגן: בראשית
ב, י.
עדן הוא בח"י חכמה: ראה זחי"ב כקג, ב.
פרדס שער כג פט"ז. וראה ספה"מ תקס"ה ע'
צג.

עמוד קצ

לאהבת ה' בכל נפשך ובכל לבבך ובכל
מאדך: דברים ד, כט. ו. ה.
חתן על לשון חזת דרגא: ראה יבמות
סג, א.

דבר ה' זו הלכה: שבת קלח, ב.
למען יזמרך כבוד ולא ידום: תהלים ל, יג.
ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה: בראשית
ב, טו.

תקס"ד ע' קנא. ספה"מ תקס"ו ע' שנ-נא.
ויראו מנשת אליו: שמות לד, ל.
שום תשים עליך מלך: דברים יז, ט.
התורה יורדת ג"כ בדברים גשמים כמו
ציצית ותפילין: וראה הערת כ"ק אדמו"ר
שליט"א בספה"מ תשי"ט ע' 148.
אין מלך בלא עם: בחיי וישב לח, ל. סי'
החיים חיה פ"ב. עמק המלך שער שעשועי
המלך רפ"א שער היחוד והאמונה רפ"ז —
ראה פדרי"א פ"ג.
דינא דמלכותא דינא: גיטין י, ב. ב"ק
קיג, א.

כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו
להודיע לבני האדם גבורותיו: תהלים קמה,
יא.

בהעלותך את הנרות: במדבר ח, ב.
ממעמקים קראתי: תהלים קל, א.
שמים — אש ומים: ראה חגיגה יב, א.
וראה סי' פ"א ופ"ג. — ולהעיר מרמב"ם הלי'
יסוהית פ"ד הלכה א, ה, ו.
למחר לקבל שכרם: עירובין כב, א. ע"ז
ג, א.

בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית:
ת"ז תיקון א' וה' בתחילתם. ראה ג"כ זח"א ז,
ב, ד. וראה ב"ר פ"א, ד. ויק"ר פל"ז, ד. רשי'
ורמב"ן בראשית א, א.
ישראל עלו במחשבה תחילה: ב"ר רפ"א.
וראה לקו"ת ביאור לדי"ה יונתני בחגוי.
וגבה מאוד עליו: ישעי' נב, יג.
השמים החדשים אשר אני עושה: ראה
ישעי' סו, כב.

עומדי לפני תמיד: דה"ב כ, יג.
וכן יהי' זרעכם ושמכם: ישעי' שם.
משלחי רגל השומר והחמור: ישעי' לב, כ.
ויעש דוד שם: שמי"ב ח, יג.

עמוד קצו

והי' מידי חודש: נדפס מגוכי"ק אדהצ"צ
1052 צה, ב. גו"א נדפס בסידור ריא, א. וגו"א
בלקו"ת ברכה צו, ד.

והי' מידי חודש: ישעי' סו, כג.
כל הנק' בשמי: ישעי' מג, ז.

(ש"י) פ"ב. שער דרושי אבי"ע (שמי"ב) ספ"א.

עמוד קצג

כא"א חלק אלוך ממש: ראה תניא רפ"ב.
כולא קמ"י כלא ממש: ראה דניאל ד, לב.
זח"א יא, ב.
אכל עשרה שכינת שר"י: סנה' לט, א.
זדונות נעשות כזכיות: יומא פו, ב. בי"מ
לג, ב.

גוים מרקדי' בהיכלו: ראה יומא סט, ב.
יליש נחמי רמז תתראה.
ילבוש בגדי נקם: ישעי' נט, יז.
ואני תפלה: ראה תהלים קט, ד.

עמוד קצד

עורה למה תישן: תהלים מד, כד.
כי נפלתי קמתי: מיכה ז, ח.
השמים כסאי: נעתק מכת"י 80 נא, א. נמצא
ג"כ בהכת"י 392 טו, א. 866 יח, ב.
איתא בתיקונים שבאצילות איהו וחיהו
וגרמוהו חד: ראה תקו"ז בהקדמה.

עמוד קצה

ג"ע יושבין ונהנין מזיו השכינה: ראה
ברכות יז, א. אדר"ג א, ה.
לאו דאית לך צדק ידעא: תקו"ז בהקדמה
ד"ה פתח אליהו.
ביו"ד נברא עוה"ב: מנחות כט, ב. וראה
אגה"ק ס"ה.
מים שנק' חסד: תניא אגה"ק ס"ה ה, ח.
ובכ"מ.

ואנכי עפר ואפר: בראשית יח, כו.
וראית את אחורי לפני לא יראו: שמות
לג, כו.
ת"ת דאמא שמים חו"ג הנעשה כתר לזו"ן:
ראה ע"ח שער מוחין דצלם רפ"ה ורפ"ז.
שער דרושי הצלם דרוש ד', ודרוש ה'. שער
מיעוט הירח פ"א.

עמוד קצו

פעם נק' בחי' תשובה עילאה בינה ל'פעם
כתר: ראה לקו"ת שה"ש מט, ב. ספה"מ

מקורות הכתי"ו ומ"מ וציונים

שיו

זה שמי לעולם שמי עם י"ה שס"ה: זח"א כד, א. רנג, א. זח"ג קי, ב. רכב, ב. רעג, ב. רעה, ב. הקדמת ת"ז ד, סע"ב, ה. א. ובס' המאמרים קונטרסים ח"ג ע' רא. מוכרח לבא בגלגול: ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"א ה"ד (ושינ). לקרית שלח לה, ד. ובכ"מ. אכלו רעים שתו ושכרו דודים: שה"ש ה, א. וראה זח"ג ד, א.

ישראל מפרנסין: זח"ג ז, ב. את קרבני לחמי: במדבר כה, ב. ועל הכסא דמות כמראה אדם: יחזקאל א, כו.

מצות נק' בחי' זריעה: ראה לקרית האזינו עד, ג. וראה אוה"ת שמות כרך ח' ע' ביתחנה ובהנסמן שם. שש שנים תזרע שדך: ויקרא כה, ג.

עמוד קצט

זרעו לכם לצדקה: הושע י, יב. כל המצות נק' בשם צדקה: ראה ב"ב ט, א. ירושלמי פאה א, א. תניא פליז. אגה"ק סל"ב. תו"א וישב כט, ג. וצדקה תהי' לנו: דברים ו, כה. כל פרוטה מצרפת לחשבון גדול: סוטה ח, ב. ב"ב ט, ב.

וילבש צדקה: ישעי' מט, יז. נבלע ישראל בגויס: הושע ח, ח. כהדין קמצא: ב"ר כא, ה. ולא תחורו אחרי לבבכם: במדבר טו, לח. הרהור עבירה קשה מעבירה: יומא כט, א. יותר הקב"ה על ג"ע ועל ע"ז ולא על ביטול תורה: ירושלמי חגיגה א, ז. אותי עזבו ותורתני לא שמרו: ירמי' טז, יא. ולרשע אמר ה' מה לך לספר חזק: תהלים ג, טז.

להנחיל אוהבי יש: ישעי' ח, כא. ש"י עולמות: ראה סוף עוקצין. זח"ב כסו, ב. חכמה מאין תמצא: איוב כה, יב. לית מחשבה תפיטא ב"י כלל: ת"ז בהקדמה (פתח אל"י).

אתכפיא ס"א אסתלק יקרא דקוב"ה: ראה

דמות כמראה אדם מלמעלה: ראה יחזקאל א, כו. ר"ח אינו נק' יום המעשה: ראה יחזקאל מו, א. ש"א כ, יט. ששת ימים תעשה: שמות לה, ב. ויקרא כג, ג.

ר"ח מותר בעשיית מלאכה: ראה טושי"ע או"ח ס' ת"ז. וראה פ"ח שם, אם נהגו שלא לעשות בו מלאכה הוי מנהג בורות' וכ"ו. וראה ברכי יוסף שם.

וראה רד"ק לשמואל א כ, יט. ועפ"ז מתורצת קושיות רש"י ותוס' (מגילה כב, רע"ב) — דאף דמותר מדינא, נהגו שלא לעשות מלאכה. וראה ירושלמי פסחים רפ"ד.

בראשית בחוכמתא: בראשית א, א. תרגום יונתן בן עוזיאל.

בראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א. מגילה כא, א. וראה נקיש ח"י ע' 7.

חכמה נק' ראשית: ראה תהלים קיא, י. ת"י על בראשית ברא. מא"א אות ב, סנ"ח. וראה בהנסמן לעיל ע' קלא.

שבת לד': שמות כ, י. דברים ה, יד. ל"ט מלאכות לתקן הטוב ולהפרידו מהפסולת: ראה שבת עג, א.

דבר מלך שלטון: קהלת ח, ד. לשון הנהגה: ראה גם תו"א נו, א. ידבר עמיס: תהלים מז, ד. מדבר דבר: ישעי' נת, יג.

גדול ד' בעיר אלקינו: זח"ג ה, א. ועייגי"כ זח"ב רלה, א.

מי שטרח: ע"ז ג, א. משכני: שה"ש א, ד.

שמש בשבת צדקה: ראה מלאכי ג, כ. כה אמר ה' זכרתי: נעתק מכת"י 633 קמט, ב. נמצא ג"כ בהכת"י 983 סו, א (כלי הביאור). 996 יב, א.

ותאמר ציון עונבני: ישעי' מט, יד. כי נער ישראל ואוהבהו: הושע יא, א. בכל מאדך: דברים ו, ה.

רחמנא ליבא בעי: סנהדרין קו, ב. וראה זהר תרומה קסב, ב.

תניא פכ"ז ושי"ג.

חנם נמכרתם ולא בכסף: ישעי' נב, ג.

עמוד רג

כולא קמ"י כו': ראה זח"א יא, ב.

זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור: תהלים קלה, יג.

שמי עם י"ה בגימט' שס"ה ל"ח, וזכרי עם ו"ה בגימט' רמ"ח מ"ע: זח"ג כד, א. רנג, א. זח"ב קי, ב. רכב, ב. רעג, ב. רעח, ב. הקדמת ת"ז ד, סע"ב, ה, א. ובס' המאמרים קונטרסים ח"ג ע' רא.

סור מרע: תהלים לד, טו.

ויתר הקב"ה על ע"ז ועריות כו' ולא ויתר על ביטול תורה: ירושלמי חגיגה א, ז.

כנסיי נקי רעייתי שמפרנסין לאביהם שבשמים: ראה שה"ש א, ט. ועוד. זח"ג ז, א. וראה ילקוט שמעוני פקודי רמז תיח.

רמ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל. זח"ב קיח, א.

נקי כללות המצות בשם צדקה: נסמן לעיל ע' ר.

וילבש צדקה כשריון קשקשי' לקבל חץ: ישעי' מט, יו.

את זלעז"ז עשה אלקים: קהלת ז, יד.

נבלע ישראל בגיוס: הושע ת, י.

יונתי: שה"ש ב, יד. ועוד.

עמוד רד

הרהורי עבירה קשין מעבירה: יומא כט, א. חז"ב תרין ריעין דלא מתפרשין: ראה זח"ג

ד, א. רצ, ב. ועוד.

משכיל על דבר: תהלים מא, ב.

אדון עולם: תפלת שחרית.

בינה . . . נקי לאה מל' נלאה: ראה לקו"ת מצורע כד, ג.

ענין מ"ש בע"ח: ראה שער מיעוט הירח פ"א ועוד.

עמוד רה

נודע בשערים בעלה: משלי לא, כג.

עמוד רו

מרחוק ד' נראה ל"י: ירמ"י לא, ג (ב).

עמוד ר

כסף מלשון אהבה: ראה תוי"א כו, ד. פו, ד.

לקו"ת במדבר לב, ד. צ, ב.

כי פדה ה' את יעקב: ירמ"י לא, י.

לכתך אחרי במדבר: ירמ"י ב, ב.

ואתה מחי את כולם: נחמ"י ט, ו.

צדקה גדולה מכל המצוות: ראה ב"ב ט, א.

ירושלמי פאה א, א. תניא פ"ז.

למהו אב"א: זח"ב קלה, סע"א.

מבשרי אחזה: איוב כח, יב.

נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים:

נתחומא נשא טו. וראה שם בחקותי ג. ב"ר

ספ"ג במד"ר פ"ג, ו.

ישראל עלה במחשבה: ב"ר בתחלתו.

עמוד רא

אסתלקא יקרא דקוב"ה: זח"ב קכח, ב. קפד, א.

וולעז"ז: ראה קהלת ז, יד.

והי כי יבאך: שמות יג, ה. יא. דברים ו, י.

יא, כט.

מצות נקי זריעה: ראה לקו"ת האוינו עד, ג. וראה אה"ת שמות כרך ח' ע' ב'תתנה ובהנסמן שם.

מצות נקי אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל

ובהנסמן במאמרי אדה"ז פרשיות לע' רסג.

וישב ה' מלך לעולם: תהלים כט, י.

ישראל נקי אברין דשכינתא: ראה זח"ג

קכא, ב. אגה"ק סי' לא.

עמוד רב

תפלה . . . תחלה כובד ראש: ראה ברכות ל, ב.

כה אמר ד' זכרתי לך חסד: נעתק מכת"י

1161 (גוכתי"ק אדמו"ר האמצעי) עט, א.

נמצא ג"כ בהכת"י 570 סא, ב. 1148 סד, ב.

השוכן אחם בתוך טומאתם: ויקרא טז, טו.

בכל מאודך: דברים ו, ה.

עמד לא חפצתי: תהלים עג, כה.

שה"ש (ד, ג), שם י"כ (סט, א"ב). וראה ספר הערכים-חב"ז ערך אור — ביחס לחשך ע' תקלח"ט, ובהנסמן שם.

ויניחהו בגי'ע לעבדה ולשמרה: בראשית ב, טו.

איהו וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה. אין דומה לך מושיענו לתחית המתים: תפלת שחרית לשוי"ט.

לית אחר פנוי מיני: ת"ז תניז צא, ב. ת"ע ככד, ב. וראה לקו"ת הוספות ויקרא כב, ג.

עמוד ריא

אנת חכים ולא בחכמה ידיעה: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אלי.

אוריית' מחכמה נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א.

דבר מלך שלטון: קהלת ה, ד. ל"ב נתיבות חכמה: ראה פרדס שכי"ג, פ"ב.

ל"ב חוטין שבציצית נגד ל"ב נתיבות: פעי"ח שער הציצית פ"ד, וראה ספר המאמרים תקס"ח ע' שלו.

אהרן הוא בחי' חסד: שמו"ר פה, י. חסד זה אהרן. וכ"ה בתי' (ברכה לג, ח) ובכ"מ.

הובאו באוה"ת ויצא קפ, ב ואילך. ביאוה"ז להצי"צ ע' רמ — מפרדס שער ערה"כ ערך כה"ג. וראה גם זח"ג קמה, ב. קמו, א.

כשמן הטוב על הראש . . יורד על הזקן: תהלים קלג, ב.

המאריך באחד: ראה ברכות יג, ב. אהבת עולם אהבת'ך: נעתק מכת"י 427 א, א.

שמן משחת קודש: שמות ל, כה. כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.

עמוד ריב

ולכן נקי' קובי"ה קדוש לשון טובב: ראה לקו"ת תזריע כב, ג (ובהמ"מ שם).

בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד: דברים ד, לט.

רם על כל גוים ד' . . המשפילי לראות בשמים ובארץ: תהלים קיג, ד. ו. יעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.

ירידה זו היא צורך עליו: ראה קונטרסים חורף התשל"ח ע' 40 הערה 30, וש"נ.

עמוד רז

אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, א. רנה, א. ת"ז תיקון כא.

עמוד רח

בשם הכעש"ט ע"פ ברוך הגבר: נעתק מהכת"י 349 יא, א. נמצא ג"כ בהכת"י 239 עב, א. 556 יא, ב.

בהכת"י הנ"ל נמצא המאמר בין מאמרים צערים של אדה"ז. ונראה דגם מאמר זה הוא מאדה"ז (מה שאמר בשם הכעש"ט).

ראה גם בס' פלח הרמון וירא סב, ג. את השמים ואת הארץ אני מלא: מכת"י 427 פז, א. נמצא ג"כ בכת"י 1002 קנה, א.

מלא כה"כ: ישעי' ו, ג. אין כבוד אלא תורה: אבות פ"ו מ"ג. וראה זח"ג פא, ב.

וזוהו שאמר הרב: כ"ה בהכת"י. ואולי קאי על אדה"ז. וראה ער"ז בספר מאמרי אדה"ז ענינים ע' רלט ובהנסמן בהמ"מ שם.

ומתחת זרועות עולם: דברים לג, כז. היא אש אוכלה הוא: דברים ד, כד.

ראשית הגילוי הוא החכמה: ראה ע"ח שער דרושי אבי"ע (שמ"ב) פ"א. שער היחוד והאמונה פ"ח.

מהלב מתפלג לכל שייפין: ראה זהר שלח קסא, ב (רע"א מהימנא). פנחס רכא, ב. אגרת הקודש סלי"א. תורה אור בראשית צ, ד.

אור בכלי שהאור לפי הכלי ונקי' ג"כ חומר וצורה: וראה ספר הערכים-חב"ז ערך אור ע' תמו.

עמוד רט

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

עמוד רי

יוצר אור ובורא חושך: ברכת יוצר. ראה ישעי' מה, ז.

יצירה היא אור ובריאה הוא חושך: לקו"ת

רסט. הגהת הציצ שבס' מאמרים הקצרים
סיע שסד.

יקבעו י"ט ושמחה בטי"ב: ראה יליש ירמי
רמו רנט, עלה כו' על מנת כו' והפכתי גו'.
רשימות הציצ לאיכה ע' כו. אוהית מסעי (ע'
אשפד ואילך). (וכל' הכתוב זכרי' ח, יט: יהי'
לששון גו' — יל דבזכרי' הרי מדובר בזמן
בית שני (כאמרו) לבית יהודא' — ראה רד"ק
שם) שחסרו בו ה' דברים (יומא כא, ב). וראה
ט"ז לשוע' אוית ר"ס תקנ"ו. יד אפרים שם.
ובסליחות לייז תמוז — הפך לנו לששון
ולשמחה. ובס' השיחות קיץ ה'שית (ע' קנז):
זאל נדחה ווערן באמת ויהפך לששון
ולשמחה. הערה בלקו"ש ח"ט ע' 253.

כי חסד א"ל כל היום: נב, ג.
כי אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.

עמוד רטו

חרב ביהמ"ק מפני עוונות בניס: ראה ב"מ
פה, ב. ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז.
שפך באש חמתו כו' כמבואר באיכה: ב, ד.
בני בכורי ישראל: שמות ד, כב.
בלע ד' ולא חמל כו' שפך כאש חמתו:
איכה ב, ד.

עמוד רטז

ענין המדרש ע"פ השביעני במרורים כו'
שטי"ב ופסח ענין א' הם וכמסרה דא' דפסח
הוא לעולם ט"ב כו': איכה ג, טו. וראה ילקוט
שמעוני איכה רמז תתרלח.

הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים גו':
נעתק מכת"י 20 סה, א.

שעשועי המלך בעצמותו: ראה הנסמן לע'
ריח.

אדה"ר ה"י כללות כל נשי': ראה אגה"ק סי'
ז. ובליקוט פירושים שם. שמו"ר פ"מ, ג.

ויפח באפיו נשמת חיים ומאן דנפח מתוכו
נפח פ"ו מפנימיתו: בראשית ב, ז. וראה תניא
רפ"ב.

ואה"י אצלו אמון שעשועי יום יום: משלי
ח, ל.

יגמה"ר הם בחיצוניות הכתר: וראה ג"כ

שכל איש ישראל מוכן ומזומן למסור נפשו
על ק"ה בלי טעם ודעת: ראה תניא פ"ח י"ט.
רגלי החיות: חגיגה יג, ב.

שמע לשון הבנת הדבר: ראה רש"י
בראשית מב, כג. וראה לקו"ש ח"ז ע' 112
ובהערה 22.

עמוד ריג

בכל לבבך בשני יצריך: דברים ו, ה. ברכות
נד, א.

והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך:
דברים ו, ו.

תלת קשרין אינון כו': ראה זח"ג עג, א.
וראה ע"ד גירסא זו בהערה בספה"מ ה"יש
ע' 61.

אוריית' מחכמה נפקת: זח"ב פה, א. קכא,
א.

ישראל ג"כ עלו במחשבה: ראה ב"ר א, ד.
ת"ז ת"ז בסופו.

והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את
ד': ש"א כה, כט.

מיכאל . . בחי' אהבה וגבריאל . . בחי'
יראה: ראה במד"ר יב, י. דב"ר ה, יב.

כמיש ברה היא לילדחת: שה"ש ו, ט.
ביום ההוא יהי' לא יום ולא לילה: שם.

ואספת דגנך: דברים ו, יב.

עמוד ריד

הופכתי אבלם לששון: נעתק מכת"י 408
פו, ב. נעתק ג"כ בכת"י 396 ס, א.

באגרות קודש דכ"ק אדמו"ר האמצעי (ע'
שטו) כותב וז"ל: וכמו ששמעתי מאאמ"ר

זצלה"ה נ"ע בשרש ענין הקללות שבתוכחות
שיהפכו לברכות מצד כח חוקף החסד

המלוכב בהן והן מתגלים אחר כלות לבוש
מעשה הדין הקשה דוקא. וז"ש והפכתי אבלם

לששון, אבלם דייקא, כמו ת"ב שנשתלחה
ידם כו' יהופך לששון וגילוי אור, רב חסד

שבו, כמו ביום א' דפסח שה"י חסד העצמי כו'
וכמבואר דבר זה בכתבים באריכות כו'. ע"כ.

וראה גם סה"מ תקס"ה סיע' שלו ואילך.
אוה"ת נ"ך ע' שג. שעד. ביאוה"ז להציצ ע'

שמ"מ הלשון מתקשראין מורה גם על העילוי שנעשה ע"י יחידת הנשמה למטה, ע"ש.

אנא אמלוד: ראה לקו"ת נשא כא, ד ובהנסמן בהמ"מ שם (קה"ת תשד"מ). בכלל מאתים מנה: ב"ק עד, א. ב"ב מא, ב.

עמוד רכ

ואה"י אצלו אמון: משלי ח, ל. אאלפך חכמה אאלפך בינה: איוב לג, לג. שבת קד, א.

ארז"ל שלשה כתרים הם כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות: אבות פ"ד מ"ג. שמיר לד, ג. קה"ר ז, ב.

הכל ה"י מן העפר: קהלת ג, כ. על כל קרבנך תקריב מלח: ויקרא ב, יג. איתא בגמרא שתקרב: סוכה ז, א. ביצה ו, א. לו, ב. ב"ק יא, א. ב"מ סט, א. סנהדרין סו, ב.

סיג לחכמה שתיקה: אבות פ"ג מ"ג. אדר"ג כו, א.

מלה בסלע אשתקותא בתרין: מגילה ית, א. וע"י ויק"ר טו, ה. קה"ר ה, ג. והקדמת זוהר ב, א.

עמוד רכא

התגלות הכתר למטה הוא רק מחצה: ראה ע"ח שער (מג) ציור עולמות. שער (מו) סדר אבי"ע פ"ד. הקדמת לדרוש (מח) הקליפות פ"ג.

אבא יסד ברתא: זחי"ג רמח, א. רנו, ב. רנח, א. ת"ז תכ"א (סא, ב).

ולכך ה"י חורבן הבית מחמת עון העגל: ראה יומא ט, א.

ארז"ל על הים נדמה להם כבחור איש מלחמה ובעת מ"ת נדמה כזקן מלא רחמים: ראה מכילתא בשלח יד — נגלה על הים כגבור עושה מלחמה בסיני כזקן מלא רחמים.

כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן כו' שיו"רד ע"פ מדותיו: תהלים קלג, ב.

שמן הוא בח"י חכמה נעלמה: מאריא אות ש' סמ"ח.

ספה"מ תקס"ה ע' שצב. ובכ"מ. רחם ארחמנו: ירמ"י לא, יט. ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי: שמות יט, ד.

ישאחו על אברחו: דברים לב, יא. כנשר עי"ר קינו על גוזליו ירחף: שם. מ"ש בע"ח דבחי' כתר הוא ממוצע בין מאציל לנאצלים: ראה ע"ח שער (מב) דרוש אבי"ע פ"א. סידור שו, ב. ספה"מ הי"ח ע' 40.

עמוד ריז

כמ"ש אם יש את נפשכם: בראשית כג, ח. יש בכלל מאתים מנה: ב"ק עד, א. ב"ב מא, ב.

כתר הוא אותיות תר"ך שהם תר"ך עמודי אור: ראה פרדס שיח פ"ג.

פ"י שמ"ו בגימטריא רצון: פ"ע"ח (שער הק"ש ספכ"ח). לקו"ת פקודי ז, ד — 'ובס' קבלה הראשונים. בהר מג, א. מסעי צא, ד.

מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקמג. וראה אוה"ת פנחס ע' אפ"ד.

עמוד ריח

שעשועי המלך בעצמותו (הנזכר בס' עמק המלך): שי"א (בתחלתו). וראה לקו"ת ויקרא נג, ב. מג, ב. אוה"ת בהר ע' תקפח. דרמ"צ לה, ב. קלד, ב. וראה ספה"מ אדה"ז ענינים ע' תיא.

יותר משהגל רוצה לינק פרה רוצה להניק: פסחים קיב, א.

עמוד ריט

כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, ח. בני בכורי: שמות ד, כב. בניס אתם: דברים יד, א.

כמאמר זוהר תלת קשרין מתקשרי ישראל באורייתא ואורייתא בקוב"ה: זחי"ג עג, א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בס' המאמרים תשי"ד ע' 209 ד"ה תלת קשרין. לקריש ח"ט ע' 73 — ההפרש בין דביקות להתקשרות. ושם בהערה בשוה"ג: אלא

אורך ימים בימינה ובשמאלה: ראה משלי ג, טו.

פסל לך — מפסולתן של לוחות נתעשר משה: שמות לד, א. נדרים לח, א.

משל המאכל שנתבררו ע"י האצטומכא: ראה זח"ג רלד, ב ואילך. וראה ספה"מ תקס"ב ע' יח. ספה"מ אתהלך לאזניא ע' רנח ואילך. וראה מאמרים קצרים ע' קט. יהל אור ע' שפב ואילך.

ברכי נפשי את ה': תהלים קג, א. דוד מל' דאצילות: ראה פרדס שעה"כ. עה"כ (לבעל סדה"ד) וקהלת יעקב בערכו. אוה"ת בראשית כ, ב. לקלוי' (זח"ג) ע' קו (זח"ב) ע' סד.

ברכי המשכת פנימיות הוי': ראה זח"א פו, א.

וכל קרבי הם הקרביים העליונים: ראה ספר המאמרים תקס"ב ע' פח. וראה יהל אור ע' שפב.

אין לך עשב: ביר פ"י, ו. זח"א רנא, א. זח"ב קעא, ב. זח"ג פו, א. מו"נ חי"ב, פ"י. אנה"ק ס"כ.

גבוה מעל גבוה שומר גבוהים: ראה קהלת ה, ז.

ממגד תבואות שמש: ראה דברים לג, יד ובמפרשים שם.

קרי' ל"י אלקה דאלקיא: סוף מנחות. ועתה ישראל שמע אל החוקים: דברים ד, א.

עמוד רכד

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד. וראה לקוי"ש ח"ה ע' 90 הערה 30.

המלך המרומם לבדו: נוסח ברכת יוצר. חכמה נק' יש: ראה פרדס שעה"כ מערכת יש.

להנחיל אוהבי יש — ש"י עולמות: משלי ה, כא. וראה ספה"מ תקס"ה ע' תרס, ושי"נ. אנת חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז בהקדמה פתח אלי.

ע"ח אורות יכולים להחליף חסד בכלי הגבורה: ראה ע"ח שער מולי"מ. וראה תקס"ב

כתר עליון איהו כתר מל': ת"ז בהקדמה. בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע נתנו להם ב' כתרים כתר תורה וכתר כהונה: ראה שבת פח, א.

שמיעה נק' בינה: ראה זוהר (אדרא רבא). נשא קלת, ב. הגהות מהרח"י אות ג זוהר בהר קח, ב. פרדס שער (כג) ערכי הכינויים מערכת שמיעה. ת"א משפטים עה, א. ודברת בס: דברים י, ז.

עקימת שפתיו הוה מעשה: בי"מ צ, ב. סנהדרין סה, א.

וזה שאנו עושים הקפות לתורה שהיא בח"י כתר ומקיף דתורה: ראה ג"כ ספר המאמרים תקס"ז ע' שטט.

הבן יקיר לי אפרים גוי' ירמ' לא, כ.

עמוד רכב

ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי: שמות יט, ד.

גלו לאדום שכינה עמהם: ספרי מסעי לה, לד. וראה מגילה כט, א. ועוד.

על גזליו ירחף: דברים לב, יא.

במרכבת יחזקאל: נעתק מכת"י 385 רסא, א. ראה ספה"מ תקס"ד ע' שדמ הערה 12.

ולכללות המאמר ראה ספה"מ תקס"ה ע' ד ד"ה ונשב בניא. אוה"ת משפטים ארטו.

פני אר"י פני שור: יחזקאל א, י. האופן בתוך האופן: שם טז.

מאמרו"ל קרסולי החיות: ראה חגיגה יג, ב. לית מחשבה תפיסא ב"י: ת"ז יז, א.

גדולת א"ס אין נודע כ"א מצד פעולתו: ראה זוהר פקודי רמד, ב ואילך.

עמוד רכג

הרגל נעשה טבע: ראה תניא ספי"ד, הערה בספר המאמרים תשי"א ע' 127.

אמונה נק' בספרים בשם עטרה ומלכות: וראה ספה"מ תקס"ה ע' ד שמביא זה בשם מספרי המקובלים קדמונים.

ונשב בגיא מול בית פעור: דברים ג, כט. דע את אלק"י: ד"ה"א כח, ט.

חכים ולא בחכמה ידענה: ת"ז בהקדמה
ד"ה פתח אלי.

עיקר תושב"כ הוא הכתב תמונת אותיות:
לכללות הענין ראה מאמרי אדה"ו קצרים ע'
קנא.

אפי' ע"ה אומר הפוסקים בלי שום דעת נקי'
עוסק בתושב"כ ולא הו' ברכה לבטלה: ראה
מג"א סי' נ. הל' ת"ת לאדמו"ר הזקן פי"ב
הייג. לקו"ת ויקרא ה, ג. וראה ג"כ ספה"מ
אדה"ו ענינים ע' שצ. לקו"ש ח"ד ע' 22
הערה 9.

דברים שבכתב אינם רשאים לאומרים
בעי"פ: גיטין ס, ב. ושי"נ.

עמוד רכז

ישראל עלה במחשבה: ראה ב"ר פי"א, ד.
ובכ"מ.

למהו אחד באחד: זחי"ב קלה, א.
אני ה' לא שניתתי: מלאכי ג, ו.
אין עוד: דברים ד, לט.

כולא קמ"י כלא חשיב"י: זחי"א יא, ב.
מקום גוף השמש הזיהרא בטל במציאות:
ראה שער היחוד והאמונה פי"ג פ"ד. תרי"א
בראשית ד, ד ואילך.

כי שמש ומגן הו"ו אלקים: תהלים פד, יב.
הכלי של השמש הו"ו הוא תושב"כ כ"ד
ספרים: ראה ת"ז תכ"א (מו, ב). אוה"ת
בראשית מח, א.

ושמתי כדכד שמשתיך וארז"ל כד"ן וכד"ן
תושב"כ ותשב"ע"פ: ישעי' נד, יב. בי"ב עה, א.
וראה ת"ז בהקדמה (יד, א).

עמוד רכח

עיקר הלימוד לשמה: ראה ג"כ מאמרי
אדה"ו קצרים ע' קצ"ד.

חרב אל הבדים הם ת"ח העוסקים בתורה:
ירמי' נ, לו. ראה ברכות סג, ב. ושי"נ.

צאינה וראינה בנות ציון: שה"ש ג, יא.
בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו זו
מ"ח: שה"ש ג, מ. וראה רש"י ומצודת דוד
שם. שהשיר עה"פ (פ"ג, יא בסופו). תענית
כו, ב.

ע' קפ. וראה ג"כ זחי"א פז, א. ובמק"מ שם.
ספה"מ תקס"ו ע' יב. ספה"מ תקס"ז ע' תכד.

אנכי עפר ואפר: בראשית יח, כו.
משה יסוד אבא: ראה מא"א מ, נה. וביאיר
נתיב שם.

אברהם מרכבה לחסד עליון: ראה הנסמן
לעיל ע' ב.
הלוך ונסוע הנגבה: בראשית יב, ט.

עמוד רכה

ותחסרהו מעט מאלקי': תהלים ח, ו.
אותיות מלשון אחא: ראה ישעי' כא, יב.
ראה ספה"מ תקס"ג ע' שיא. אוה"ת בשלח
ס"ע שצא.

הן בקדושו שמים לא זכו בעיניו: איוב
טו, טו.
ונפש כי תחטא: ויקרא ה, א.
בוהר לשון תימא: ראה זחי"ג יג, ב.

עמוד רכו

חזרות אשה אל אחותה: נעתק מכת"י
1034 כט, עם הגהות בנוכחתי"ק כ"ק אדמו"ר
הצ"צ. נדפס ג"כ בספר בונה ירושלים. ראה
להלן ע' רל. וראה ספר המאמרים אדה"ו
קצרים ע' קע.

מומושבותיכם תביאו לחס תנופה . . . ב'
לחמי תודה: ויקרא כג, יז.
וספרתם לכם ממחרת השבת שבע שבתות
תמימות: ויקרא כג, טו.

להבין זה הנה כתיב לכו לחמי: בהבא לקמן
ראה לקו"ת שה"ש כו, ד. אות ד'.
לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה. וראה תרי"א
משפטים עח, ד.

תושב"ע"פ נקי' לחמו: ראה שבת קכ, א.
חגיגה יד, א. ת"ז בהקדמה (א, ב). ב"ר פמ"ג,
ו. זחי"א רס, א. ח"ג רלו, א. תקו"ז בהקדמה
(א, ב). זח תצא (נת, ד).

ס"ר פירושים לס"ר נשמות: ראה הערות
כ"ק אדמו"ר שליט"א בספה"מ תשי"ח ע' 241.
לקו"ת ויקרא מג, ד. הנחות הר"ם ע' פג וע'
עב. תוי"ח תולדות יא, ב. וראה לקו"ש ח"ב ע'
333.

עמוד רל

חוברות אשה אל אחותה: יחזקאל א, ט.
 בזכות המשניות גלויות מכנסות: ראה
 ויקר פס"ר טז, יז. יליש הושע תקכה.
 חוברות אשה אל אחותה: יחזקאל א, ט.
 נעתק מכת"י 373 תקכו. נמצא ג"כ בכת"י 757
 פט, ב.

וספרתם לכם: ויקרא כג, טו.
 ממושבותיכם תביאו לחם תנופה: ויקרא
 כג, יז.

שני לוחות העדות: שמות לא, יח.
 מכתב אלקים: שמות לב, טז.
 לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה.

עמוד רלא

חלי תלים סודות: ראה עירובין כא, ב.
 מנחות כט, ב. זח"ב קטז, א.
 דברים שבכתב אי אתה רשאי: ראה גיטין
 ס, ב.

אפי' ע"ה יכול לעלות לתורה: ראה מג"א
 סי' נ. הל' ת"ת לאדמוה"ז פ"ב הי"ג. וראה
 ג"כ ספה"מ אדה"ז ענינים ע' שצ. לקו"ש
 חי"ד ע' 22 הערה 9.

ישראל עלה במחשבה: ב"ר בתחלתו.
 ס"ר פירושים כנגד ס"ר נשמות: ראה
 הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספה"מ תש"ח
 ע' 241. לקו"ת ויקרא מג, ד. הנחות הר"פ ע'
 פג וע' עב. תוי"ח תולדות יא, ב. וראה לקו"ש
 ח"ב ע' 333.

ושמתי כדכד: ישע"י נד, יב.
 כדין וכדין: ב"ב עה, א.
 שמש ומגן ה': תהלים פד, יב.
 אני ה' לא שניתתי: מלאכי ג, ו.

עמוד רלב

למהוי אחד באחד: זח"ב קלה, סע"א.
 חרב על הבדים: ירמי' ג, לו.
 כולך יפה רעיתי: שה"ש ד, ז.
 ויחן שם ישראל: שמות יט, ב.
 ברכנו כולנו כאחד: נוסח שמ"ע.
 ויהי קול מעל לרקיע: נעתק מכת"י 400

אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד. וראה
 לקו"ת שה"ש טז, ג.

כגוונא דילי' למהוי אחד באחד: זח"ב
 קלה, א.

ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך: נוסח
 ברכת שים שלום.

א"א להיות שורה אור הפנים כ"א היות
 כולנו כא': ראה תניא פלי"ב.

כולך יפה רעיתי: שה"ש ד, ז.
 ואתה מחי' את כולם: נחמי ט, ו.

אלקים אחרים בחי' אחוריים: ראה תניא
 פכ"ב.

באור פני מלך חיים: משלי טז, טו.
 כולך יפה רעיתי ומום אין בך: שה"ש ד, ז.

ישקני מנשיקות פיהו: שה"ש א, ב.
 קובי"ה ושכינת': ראה המשך וככה תרלי"ז

פכ"ז. ד"ה באתי לגני תשי"א ס"א (בקונטרס
 מאמרים ע' ג).

עמוד רכט

וספרתם לכם ז' שבחות תמימות: ויקרא
 כג, טו.

ויחן שם ישראל נגד ההר . . לשון יחיד:
 שמות יט, ב ופרש"י שם.

העם לשון עוממות: ראה שער היחוד
 והאמונה פ"ז.

ויחרד העם מאוד: שמות יט, טז. ויחרד כל
 העם'.

וספרתם לכם דייקא שממשיך ספירות
 ואורות עליונים: ראה לקו"ת אמור לה, ב.

ועוד.
 ממושבותיכם תביאו לחם תנופה: ויקרא
 כג, יז.

באשה קרא מושב: ראה פסחים ג, א.
 נשים דעתן קלות: שבת לג, ב. כידושין פ,

ב. זח"ב ריח, א.
 וישב ה' מלך לעולם: תהלים כט, י.

תפילין של יד מיושב שהוא עלמא דנוק':
 ראה ג"כ תוי"א מקץ מ, ב.

ולגדולתו אין חזקת: תהלים קמה, ג.

רם על כל גוים: תהלים קיג, ד.
 מי כה' אלקיננו . . המשפילי לראות: תהלים
 קיג, ה'ו.

האופן בתוך האופן: יחזקאל א, טו.
 סוף מעשה במחשבה תחלה: ע"פ פיוט
 ,לכה דודי'.

ישראל המעט מכל העמים: ראה דברים
 ז, ז.

כולא קמי' כלא חשיב: ראה זחאי' יא, ב.
 להנחיל אוהבי יש: ישעי' ח, כא.
 והייתם לי סגולה: שמות יט, ה.
 ואשא אתכם על כנפי נשרים: שמות יט, ד.
 וראה מכילתא הובא ברשי' שם.
 ואביא אתכם אלי: שמות יט, ד.

עמוד רלד

ועתה אם שמוע תשמע בקול: שמות יט, ה.
 תורה נתנה בחמשה קולות: ראה ברכות ג,
 ב. וראה ספה"מ תקס"ה ס"ע מד.
 קול ה' על המים: תהלים פכ"ט.

אורייתא מחכמה נפקת: ראה זהר משפטים
 קכא, א. יתרו פה, א. קדושים פא, א.
 כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
 חכמה נחשבת כעש' לגבי אור איס ביה:
 תניא פ"ב הגי'ה.

ושמרתם את מצותי ועשיתם אותם אל
 תקרא אותם אלא אתם: ע"ד סנהדרין צט, ב
 (ר"ה כד, א). וראה יפת תואר לויקרא רבה
 פל"ז, ז.

מעלה אני עליכם: ראה זהר בחקתי קיג, א.
 ויקרא רבה פליה, ז.

כנסי' נק' רעי'תי: ראה שהשיר ע"פ
 לסוסתי ברכבי פרעה (א, ט). זח"ג לג, ב.
 ובכ"מ. וראה זחאי' ז, ב. וראה ילקוט שמעוני
 פקודי רמו, תיה.

ישראל מפרנסים את אביהם שבשמים:
 ראה זהר ויקרא ז, ב.

את קרבני לחמי לאשי: במדבר כח, ב.
 וראה לקו"ש חיי"ב ע' 18 ובהנסמן שם.

משחרב ביהמ"ק אין להקבי'ה אלא ד"א של
 הלכה: ברכות ח, א.

לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה.

עח, ב. נמצא ג"כ בהכתי': 139 קצד, א. 265
 ג, ב. 364 פט, ב. 401 טז, א. 423 יא, א. 477
 קצג, א. 877 מח, ב. 900 קצג, א. 951 צא, א
 (וחסר סיום המאמר). 954 קלז, א. 996 קפב,
 א. 1034 צג, א.

נדפס ג"כ (בלי הביאור דלהלן) באוה"ת
 שבועות (הוספות) ע' איתכח. ובשינויים
 ובתוס' הגהות באוה"ת שבועות כרך ו ע'
 א'תשכד. ובדי'ה ועתה אם שמוע באוה"ת
 יתרו כרך ח ע' ב'תתקעז.

מאמר זה הובא באוה"ת בראשית תתרכג,
 א. ובהמשך חייב אדם לברך תרלי"ח (ע' לח),
 ושם שמאמר זה הוא משבועות תקנה
 (באוה"ת שבועות ע' א'תכח הנ"ל (ועד"ז
 בהכתי': 265. 423. 477. 900) הוא בכותרת:
 ,ב' של חגה"ש תקצ"ח והוא זמן אמירתו ע"י
 אדחצ"צ).

בס' מאמרים הקצרים ע' ס נדפס ד"ה
 ויאמר משה אל העם אל תיראו, וע"ש בהמי"מ
 שנאמר בסמיכות ושייך ג"כ למאמר דילן.

בכמה כתי' (139. 364. 423. 900) רשום
 אחר מאמר זה ד"ה ,ביאור הדברים ע"פ וכל
 העם רואים את הקולות' (נדפס באוה"ת יתרו
 ע' תתקצו ואילך). ואינו ברור אם ביאור זה
 קאי על ד"ה ויהי קול שלפניו.

בס' בונה ירושלים סקט"ז נדפס ד"ה להבין
 ההפרש שבין אותיות ספורי מעשיות (הנדפס
 להלן ע' רלה). מאמר זה מופיע ג"כ בכוכ"כ

כתי' (נסמנו להלן) ובאחדים מהם רשום
 שהוא ביאור על ד"ה ויהי קול. וכ"ה באוה"ת
 שבועות (הנ"ל) ע' א'תשכו. (בס' בונה
 ירושלים (סקט"ז) נדפס אחר ד"ה להבין
 ההפרש ד"ה לה"ע העגולים ויושר (נדפס ג"כ
 במאמרים הקצרים ע' תקצו) ואולי שייך ג"כ
 למאמר זה. וראה אוה"ת בלק ס"ע תתקעח).

מאמר זה נזכר בכ"מ, ומהם: לקו"ת
 בהעלותך לב, ג. נצבים מד, א. שה"ש יו, ד.
 יהל אור ע' שפג.

כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.

עמוד רלג

אין לו דמות הגוף: פיוט ,יגדלי'.

עמוד רלח

גם העולם נתן בלבים בלי שימצא: קהלת ג,
 יא. וראה גיב לקוית נצבים מד, א.
 רם על כל גוים ה': תהלים קיג, ד.
 קול הוא המשכה: ראה לקוית נשא כט,
 סע"א. תויא כז, ב.
 לעולם יכנס אדם שיעור ב' פתחי': ברכות
 ה, א. זח"ג ח, ב. קסד, א.
 ישראל מעט מכל העמים: ראה דברים ז, ז.
 ואביא אתכם אלי: שמות יט, ד.
 עוד מענין הנ"ל: אולי מכאן עד סיום
 המאמר אינו שייך לעצם המאמר.

עמוד רלט

ועל דמות הכסא: נעתק מכת"י 115 קד, א.
 אחר וקדם צרתני: תהלים קלט, ה.
 עשה"ד מכוון כנגד עש"מ: ראה זח"ג יא, ב
 ואילך.
 מבשרי אחזה: איוב כח, יב.
 קול מורכב מארמי: ראה זהר תצוה קפד,
 ב. מאורי אור מערכת קול סי"ט.
 ויהי אדם לנפש חי': בראשית ב, ז.

עמוד רמ

אצילות מלשון ויאצל מן הרוח: במדבר יא,
 כה. ראה תויא בראשית ג, ג. וירא יד, א.
 סה"מ תקס"ז ע' כג, לב. תקס"ט ע' ריט. וראה
 גיכ ספה"מ תקס"ז ע' תכט.
 ויאמר אלקים יהי אור: בראשית א, ג.
 תושבע"פ קרינן לה: ראה תקו"ז בהקדמה
 (פתח אלי').
 קול ה' על המים: תהלים כט, ג.
 מדת החסד מחנה מיכאל: ראה הנאי פלי"ט.
 אגה"ק סי' יב. וראה פירוש מהרש"א ברכות
 ד, ב. אוה"ת בראשית ע' תקנז.
 וידעת היום: דברים ד, לט.
 פולחנא דרחימותא: ראה זח"ב נה, ב. זח"ג
 רסז, א.
 אהבתי אתכם אמר ה': מלאכי א, ב.
 בריש הרמנותא דמלכא: זח"א טו, א.
 מחדש בטובו בכל יום תמיד: ברכת יוצר.

אכלתי יערי: שה"ש ה, ג.

יערי עם דבש . . ק"ש ותפלה: ראה זח"ג
 רכו, סע"א ואילך.
 מס"נ שיש לכא"א בכח כמבואר בתניא:
 ראה פיי"חי"ט.
 תלת שליטון אינון לעילא כבדא ליבא
 ומוחא: זח"ג קנג, א. וראה גם זח"א קלח, א
 (במהנ"ע). ז"ח רות פ, א.
 לדוד ברכי נפשי את ה': תהלים קג, א.

עמוד רלה

גם את העולם נתן בלבים: קהלת ג, יא.
 סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט, לכה
 דודי'.

נעוץ סופן בחחלתן: סי' פ"א מ"ז.
 להבין ההפרש שבין אוחיות סיפורי
 התורה: נעתק מכת"י 208 ק, ב. נמצא גיכ
 בספר בונה ירושלים ע' קטז, ב. 147 לח, ב.
 373 תקי, ב. 408 קפו, ב. 829 קעב, ב. 954
 ככו, א. 1064 עט, א. 1234 מה, א. 1825 יב, ב.
 נדפס בתוס' הגהות באוה"ת שבועות כרך ו
 ע' א"תשכו.
 בסי' בן פורת יוסף: דף ככו, ג (וראה
 בהנסמן בשולי הגליון באוה"ת חג השבועות
 שם).

עמוד רלז

אורייתא . . מחכמה נפקת: זח"ב פה, א.
 קכא, א.
 אין התינוק יודע לקרות אבא: ברכות מ, א.
 ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים: זח"ג
 ז, ב.
 ועשיתם אותם מעלה אני עליכם כאלו
 עשאוני: נסמן לעיל ע' רלד.
 ונעוץ תחילתן בסופן: סי' פ"א מ"ז.
 ויעש דוד שם: שמ"ב ה, יג.
 ואיהו וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה ג, ב.
 וכל קרבי את שם קדשו: תהלים קג, א.
 וראה ספה"מ אתהלך לאזניא ע' קיב. יהל אור
 ע' שפכ (ס"ה) ואילך (שם מביא מאמר זה).
 תמכין דאורייתא: ראה זח"א כ, א.

525 פד, א. ראה ג"כ מאמר על פסוק זה בלקו"ת ר"ה סג, ב.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
חכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

עמוד רמה

קודב"ה אתי לאשתעשע: ראה לקו"ת ויקרא כב, ג. וש"נ.

ואה"י אצלו שעשועי: משלי ח, ו.
זכר רב טובך: תהלים קמה, ז.
דס נעכר ונעשה חלב: ראה בכורות ו, ב.
בא לכאן ותלמודו בידו: ראה פסחים נ, א.

עמוד רמז

ואכלתם אכול: נעתק מכת"י 1157 קנה, ב.
ראה ד"ה זה בלקו"ת ר"פ צו (ובהגסמן בהמ"מ שם — הוצאת תשר"מ).
כתיב בזוהר ויקרא אכלו רעים שתו ושכרו: שה"ש ה, א. וראה זח"ג ד, א.

באתי לגני אחותי כלה: שה"ש רפ"ה.
י'ה"כ אין בו אכילה ושתי' כי ב'יה"כ הוא על"י המלכות: ראה יומא פ"ח מ"א. וראה לקו"ת ויקרא כז, ד.

ואם האכל יאכל בבי' אכילות הכתוב מדבר: ויקרא ז, יח. זבחים יג, ב. וש"נ. ראה לקו"ת צו ז, ד. ספה"מ תקס"ה ע' קסג ואילך. דרך מצותיך צ, ב ואילך. אוה"ת בראשית"ז בד"ה והוא עומד עליהם בתחלתו.

פני אר"י פני שור: יחזקאל א, י.
שרש הבהמה פני שור שבמרכבה: ראה יומא כא, ב. זח"א ו, ב. זח"כ רעה, א. זח"ג יז, א. לב, ב. ראה תר"א צ, ב. ולהעיר ג"כ מלקו"ת במדבר יא, א.

אש תמיד תוקד על המזבח: ויקרא ו, ו.
אכילת אדם דהיינו כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים: פסחים נט, ב. רמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ה, ה"א.

חיך אוכל יעסם: איוב יב, יא.
הא למגרס הא לעיוני: תענית י, ב. סוכה כח, ב.

מוחא לבא וכבדא: ראה זח"ב קנג, א. וראה גם זח"א קלח, א (במהנ"ע).

כל יום השבת הוא משבת בראשית: ראה ספה"מ תקס"ה ע' תשעח.

במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו: מגילה לא, א. וראה הערת כ"ק אדמ"ר שליט"א בספה"מ ת"ש ע' 40. תש"ד ע' 210.
ישראל עלו במחשבה: ב"ר פ"א, ד.

עמוד רמא

תורה . . עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב. וראה אתהלך ע' קפב.

כד"ו קמצא דלבושין מני: ב"ר פכ"א, ה. ע"פ לבוש הבדים.

כי לא אדם הוא: שמואל א טו, כט.
משכני אחר"ך נרוצה: שה"ש א, ד.
וזרקתי עליכם מים טהורים: נעתק מכת"י 501.

ולקח הכהן מים קדושים: במדבר ה, יז.
ויקחו אליך פרה אדומה אליך דוקא: שם יט, ב.

ונתתם אותה אל אלעזר הכהן: שם.
דהמע"ה אומר על מי פרה: ראה במד"ר פ"ט, ג.

אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני: קהלת ז, כג.

עמוד רמב

כמרז"ל בעשרה לבושים נתלבש הקב"ה וברא את העולם: ראה חגיגה יב, א. פס"ז בראשית א, א.

ספירות מלשון ספיר: ראה ב'אוה"ז להצ"צ פ' חיי שרה ע' ע ואילך. וראה היום יום ע' כב. וראה מאמרי אדה"ז פרשיות ע' תכד. חז"ד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה.

עמוד רמג

שלימו' דכל ספירא: ת"ז בהקדמה.
מחנה מיכאל באהבה גבריאל ב'יראה: ראה הגסמן לעיל ע' רמ — מדת החסד מיכאל.

ויבאו בני אלקים: איוב א, ו.
כולם בחכמה עשית: איוב כה, יב.
אני הוי' לא שנית: מלאכי ג, ו.
יחינו מ'ומים ביום השלישי: נעתק מכת"י

נפש הבשר בדם הוא: דברים יב, כג.

עמוד רמז

כשאדם אוכל . . גיכ מגושם: ראה רמב"ן ויקרא יא, יג. וראה לקי"ש חייג ע' 260 ושי"נ. בהמה בחי' נוגה: ראה תניא פי"ו.

ק"ש בירור ראשון מלמטה למעלה ושי"ע הוא בירור הב' מלמעלה למטה: ראה גיכ ספיה"מ תקס"ז ע' שעב.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב. פנימיות חכמה הוא מפנימיות עתיק וחיזוניות חכמה הוא מחיצוניות עתיק: ראה חייג קעח, ב.

אין התינוק יודע לקרות: ברכות מ, א. מתנות כהונה לבר' פטי", ז. מבוא שערים שיה ח"א פייב בהגהת צמח (א).

חטה בנימטי כ"ב אותיות: ת"ז (תסיט) קיד, ע"ג וע"ד. וראה חייג קפח, ב. פע"ח שער חגה"ש פ"א.

אותיות מחכימות: ראה קהלת יעקב מערכת חטה ג.

אכילה של שבת ויו"ט . . ג' סעודות סעודתא דחקל תפוחין: ראה חייב פח, סע"א. וראה שיחת מוצאי שי"פ נשא תשליח סי", וסל"ז.

לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה. שבת . . התענוג: וראה או"ח ר"ס רמ"ד.

עמוד רמח

שעה"ז הקב"ה יושב ומשחק עם לוי'תן: ע"ז ג, ב.

לוי'תן זה יצרת לשחק בו: תהלים קד, כו. מן מזונא דחכמתא: חייב (סב, א).

מן לא ה"י פסולת: ראה יומא עה, ב. וראה לקי"ש ח"ד ע' 1036.

הקב"ה עושה סעודה לצדיקים: ראה רש"י בראשית א, כא.

שתוק כך עלה במחשבה: מנחות כט, ב. חייג כז, ב.

טוב טעם ודעת למדני: תהלים קט, טו. לעיל יתגלה טעמי המצות: פרש"י שה"ש א, ב. וראה סה"מ תקס"ד ע' צב.

גוגלתא דחפיא על מוחא: ראה חייג קמ, א. תרי"ג ארחין: ראה זהר נשא קכט, א. קלו, א.

ישקני מנשיקות פיהו: שה"ש א, ב.

עמוד רמט

ולא יכנף עוד מוריך: ישעי' ל, כ. רעוא דכל רעיון: חייג קכט, א. רפה, ב. צאינה וראינה: שה"ש ג, יא.

קול המשכה: ראה לקי"ת כט, סע"א. תרי"א כז, ב.

וביום שמחת לבו זה מ"ת: שה"ש ג, יא. תענית כו, ב.

במ"ת נתגלה בחי' כתר שבכתר: ראה פריעה שער (כג) חג השבועות פ"א. ואה"י אצלו אמון: משלי ח, ל.

נעשה ונשמע: ראה שבת פח, א. כצנה רצון תעטרנו: תהלים ה, יג. אשת חיל עט"ב: משלי יב, ד.

סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט, לכה דוד"י.

נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א מ"ז. עתידה ארץ שתוציא גלוסקאות: שבת ל, ב. תפלה בלחש: ראה שו"ע אדה"ז ה' תפלה סק"א סיב ס"ג. ת"ז ת"י (כה, א). תסיט (עה, א).

הרי את מקודשת לי שותקת: ראה קידושין ה, ב.

עמוד רנ

חתן אמת ליעקב: נעתק מגוף כתי"ק אדמור"ר האמצעי כתי"י 1003 יט, א. נדפס גיכ בספר שני המאורות יג, ב. נמצא גיכ בהכתי"י 1157 רלט, א.

אמר אמת אל יברא: ב"ר ח, ה. שמים לא זכו בעיניו: איוב טו, טו.

כולא קמ"י כלא ממש: ראה חייא יא, ב. כי אמרתי עולם: תהלים פט, ג.

יעקב . . רחמים: ראה זהר לך פו, ב. שמיני לח, א. ב"ר פע"ח, ה. פסיקתא דרב כהנא פסקא (יט) אנכי. ילקוט שמעוני וישלח לג, ג.

מקורות הכתי"י ומ"מ וציונים

שכט

אמ"ב שער הק"ש פל"ז. לקויש ח"י ע' 176.
חסד ואמת יכופר עון; משלי טז, ו.
אמת תורה חסד צדקה וגמיה: ראה
ירושלמי ר"ה ג, ח.

שבע יפול צדיק וקם: משלי כד, טז.
להיות לו ית' דירה בתחתונים: ראה
תנחומא נשא טו. ב"ר ספיג במדב"ר פי"ג, ו.
וראה תניא פל"ז. לקו"ת קדושים כט, ד.
ובכ"מ.

ישראל לי ראש: ראה דרמ"צ טו, ב (בשם
הזוהר).
כי הנה האבן; נעתק מכת"י 115 ג, א. נמצא
ג"כ בהכת"י 633 קכ"א, ב. 943 י"א, א. 954 עד,
א. 1157 כט, ב.

פני יהושע כפני לבנה: ראה ב"ב ע"ה, א.
י"ה יושיעך מעצת מרגלים: סוטה לד, ב.
עון עקבי: תהלים מט, ו.

עמוד רנד

מי כעמדך ישראל גוי אחד בארץ: שמ"ב ז,
כג.

אתה ה' לבדך: נחמ"י ט, ו.
אתה עשית את השמים: נחמ"י ט, ו.
כ"ב אותיות התורה הם עשרה מאמרות:
ראה שער היחוד והאמונה פ"א, ובליקוט
פירושים שם.

דבר ה' שמים: תהלים לג, ו.
מבשרי אחזה: איוב כח, יב.
אתה בחרת באברם: נחמ"י ט, ז.
וכרות עמו וכו' את ארץ הכנעני: נוסח
תפלת פסוקי דזמרה.

ז' מדות רעות: ראה לקו"ת מסות פה, ד.
ד"ה אל תצר את מואב לכ"ק אדמו"ר
האמצעי ע' ג ואילך. ד"ה החלצו תרניט פ"ג.

עמוד רנה

צדיק ה' צדקות: תהלים י"א, ז.
בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה:
עירובין סב, א. וש"נ.
אין חדש תחת השמש: ראה קהלת א, ט.

שחר טוב וילקוט שמעוני והמכירי לתהלים
קג, ג. תניא פמ"ב.

עמוד רנא

בת היתה לאברהם: ב"ב טז, ב. זח"א
רי"ט, א.

להחיות רוח שפלים: ישעי' נז, טו.
ותתן טרף לביתה: משלי לא, טו.
איהו בנצח איהו בהוד: ע"ח שער הנסירה
פ"ה. פ"ז. שער לאה ורחל פ"ז. מק"מ לזח"א
כו, ב. וראה יהל אור קד, א. סק"א.
נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א. סנה' לח,
ג. זח"ג לט, א.

עמוד רנב

כי הנה האבן; נעתק מספר בונה ירושלים
ס"ב. וראה להלן עוד נוסחאות במאמר זה.
פני משה כפני חמה: ב"ב ע"ה, א. וראה ג"כ
אוה"ת ואתחנן ע' צג ואילך.

יעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.
חלק אלוק' ממעל: איוב לא, ב. וראה תניא
פ"ב.

יהושע פ"י י"ה יושיעך: ראה סוטה לד, ב.
יהושע . . דמגרמ"י לית ל"י כלום כפני
הלבנה: ב"ב ע"ה, א. ראה זח"ב רטו, א ובכ"מ.
מי כעמדך ישראל גוי אחד בארץ: ש"ב ז,
כג.

אתה ה' לבדך אתה עשית: נחמ"י ט, ו.
בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
ו' לשון המשכה: ראה אגה"ת פ"ד.
ואתה מחי' את כולם: נחמ"י שם.
החכמה תחי': קהלת ז, יב.
אברהם אב רם: ראה תרי"א יב, ב.
אוה"ת בראשית כ"ד ד פ' לך דף תרפ"ט,
ב.

י"ה יושיעך מעצת המרגלים: ראה סוטה
לד, ב.
בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה:
עירובין סב, א. וש"נ.

עמוד רנג

זמן נברא: ראה סידור ע"ה, ב. בשם הה"מ.

עמוד רנו

נעוץ תחלתן בסופן: סיי פיא מיז.
 שורש בחי' אותיות בה' מוצאות הפה . .
 כמו גיכך מהחיד: ראה מאמרי אדהיז ענינים
 ע' שכב שמבאר זה בארוכה.
 זוהר קול כלל דבור פרט ופרט איצריך
 לכלל: ראה זח'ב ג, א.
 קול יוצא מהבל הלב: וראה לקרית נשא
 כט, א. מאמרי אדהיז אתהלק ע' ככד ואילך.
 רוחא ממללא כחרגומו של נפש חי':
 בראשית ב, ז ותרגום אונקלוס. וראה מאמרי
 אדהיז ענינים ע' ק.
 וקרא זה אל זה: ישעי' ו, ג.

עמוד רנט

קול שבהבל הלב ישנו גיכ בבהמה: ראה
 מאמרי אדהיז פרשיות ע' קסא.
 אבא יסד ברתא: זח'ג רמח, א. רנו, ב
 (ברע'א). וראה אגה'ק סיה (קו, א).
 כל הגבוה יותר יומשך ממנו לבא למטה:
 ראה הערת כ'ק אדמור' שליטי'א בספה'מ
 תשי"ח ע' 195.
 מבשרי אחזה: איוב יט, כו.
 טהירו עילאה שהו בחי' רלי'א שערס פנים
 ואחור כמיש בספר עמק המלך: שיג' יד, ד.
 וראה זח'א טו, א. שער היחוד רפטי'ו.

עמוד רס

יהי רקיע: בראשית א, ו.
 יהי אור: שם א, ג.
 תדשא הארץ . . יקוו המים: שם א, יג.
 מאמר . . תמיד למציאות ובלעדו אין להם
 קיום: ראה שער היחוד והאמונה פ"א.
 לתבונתו אין מספר: תהלים קמז, ה.
 כמיש בסיי מכאן ואילך צא וחשוב: פ"א
 מ"ד.

היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.
 כי תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה:
 חבקוק ג, ח.
 אותיות נק' סוטים: ראה תוי"א בשלה סג, ד.
 ספה'מ הנחות הרי"ם ע' א (בשם ההי"ם) וראה
 גם תי"ז בהקדמה (ח, א).

חסד ואמת יכופר עון: משלי טז, ו.
 חסד זהו גמיח ואמת זו תורה: ראה
 ירושלמי ריה ג, ח.
 ומשתי את עון הארץ ביום אחד: זכרי' ג, ט.
 כי הנה האבן: נעתק מכת"י 403 פו, ב.
 עון עקבי יסובני: תהלים מט, ו.
 מי כעמד ישראל גוי אחד בארץ: שמי"ב
 ז, כג.
 אהה ה' לבדך: נחמי' ט, ו.
 וי"ו המשכה: ראה אגה'ת פ"ד.

עמוד רנו

ז' מדות רעות: ראה לקרית מטות פה, ד.
 דיה אל תצר את מואב לכי"ק אדמור'
 האמצעי ע' 6 ואילך. דיה החלצו תרניט פ"ג.
 כי צדיק אתה: נחמי' שפ.
 בן נח נהרג פחות משוה פרוטה: עירובין
 סב, א. ושי"נ.
 מצרים לשון מיצר וגבול: ראה פעי"ח שער
 (כא) חג המצות פ"ז.
 ישראל לי ראש: ראה דרמ"צ טו, ב (בשם
 הזוהר). וראה שער הפסוקים וישלח לב, כט.
 ספר הליקוטים ויחי מו, כח. מת, ב.
 ייה וישועד: ראה סוטה לד, ב.
 כי בו שבת: בראשית ב, ג.
 אין כל חדש: ראה קהלת א, ט.
 חסד . . יהי אור: ראה ביר' ח, ה.
 ומשתי עון הארץ: זכרי' ג, יט.
 אין עוד: דברים ד, לה.
 צדיק ה' צדקות: תהלים יא, ז.
 חסד ואמת יכופר עון: משלי טז, ו.
 אמת זו תורה: ראה ירושלמי ריה ג, ח.
 כהמס דונג מפני אש: תהלים סח, ג.

עמוד רנח

ועמדו רגליו: נעתק מכת"י 1157 שסכ, א
 (עם תיקונים מגוכתי"ק כ"ק אדמור' הצי"צ).
 נמצא גיכ בהכת"י 330 מג, א. 555 קפה, ב.
 1084 קי, ב. מאמר זה הוא משנת תקע"א.
 וראה גיכ אוה"ת וארא ע' קצח וע' רכ,
 וספה'מ תריל' דיה זה.

יין בחי' בינה: לקו"ת סוכה ע"ט, ד. סידור אדה"ז קטז, א. ובכ"מ. וראה ספה"מ אדה"ז ענינים ע' קלח.
נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א. סנה' לה, א. זחיג' לט, א.
כל שאינו חכם . . בבחי' יש: ראה תניא ליקוט פירושים לפי"ח ע' שכא.
אגברו חמרא אדרקי: סנהדרין לה, א.

עמוד רסג

לא קאים אדעת דרבי: ע"ז ה, ב.
חכמה כח מה: זחיג' כח, א. לד, א. הקדמת ת"ז בתחלתה. וראה תניא פיג, פי"ח ובליקוט פירושים ומ"מ שם.
ונחנו מה: שמות טז, ח.
חכמים דבריהם בנחת: ראה קהלת ט, יז.
יהיב חכמתא לחכמין: דניאל ב, כא.
כל חכם לב נתתי חכמה: שמות לא, ו.
ראית איש חכם בעיני תקוה לכסיל ממנו: משלי כז, יב.
עניו מכל האדם: במדבר יב, ג. וראה תניא רפ"ל.

וכמד"ל לא מעבר לים היא לא במי שמרחיב דעתו עלי' כים: דברים ל, יג. עירובין נה, א. אין מוסרים רוי תורה רק למי שלבו דואג בקרב: ראה חגיגה יג, א.
ויקחו אליך שמן זית זך: שמות כז, ב. ויקרא כד, ב.

עמוד רסד

כשמן הטוב על הראש: תהלים קלג, ב. וראה אדרא רבא נשא קלב, ב.
תענוג עילאה שנק' אפרסמון: ראה ג"כ בספה"מ תקטיב סוף עמוד תנו ואילך. ספר הערכים-חב"ד כרך ה' מערכת אותיות ע' קפח וע' ריג. אוה"ת שה"ש ע' שעז.
עיקר בירורים לאתהפכא חשוכא לנהורא ומיריו למיתקא: ראה זהר בהקדמה ד, א. זחיג' רסו, א.
חכמה איתברירו: ראה זחיב' רנז, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בס' המאמרים ה'תשי"א ע' 79.

עמוד רסא

ומתלמידי יותר מכולם: תענית ז, א. מכות י, א.
ילכו מחיל אל חיל: תהלים פד, ח. וראה דחז"ל סוף ברכות ושינ'.
הארץ הדום רגליו: ישע"י סו, א.

עמוד רסב

ותרד העיינא ותמלא כדה ותעל: בראשית כד, טז. וראה ת"ז תכ"א (מו, ב). אוה"ת בראשית מה, א.
חכמה . . עיני העדה: ראה עץ חיים שער (ח) דרושי הנקודות פ"א. אור תורה עקב נג, ב. אגרת הקדש סיד' (קכ, ב). לקו"ת ואתחנן ד, סע"ב. סה"מ תקס"ד ע' רב. תקס"ה ע' קלא. אמרי בינה שער הקיש סע"ב. תוי"ח בשלח קצב, ב.
חכים ולא בחכמה ידיעה: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
רבקה ב' בקר . . רבקה בקר: ראה עירובין יז, ב. וראה אוה"ת קרח ע' תשטו.
ותמלא כדה כ"ד ספרים דאורייתא: בראשית כד, טז. ראה ת"ז תכ"א (מו, ב). אוה"ת בראשית מה, א.
וזהו ועמדו . . שמן חכמה: ראה הוספות לסי' החקירה — להצ"צ — ד"ה במו"נ כו' ועמדו רגליו.
זית הוא מר: להעיר מעירובין יח, ב. תוד"ה מרורין. ושינ'. וראה חדא"ג מהרש"א סנה' קח, ב ד"ה יהיו. ראה תרי"א פא, ג.
היונה יהי' מזונותי' מרורין כו"ת: עירובין יח, ב. ויקר' לא, ח. שהש"ר א, סב. סדרי"א כג, ב"ר לג, ט.
שמן בחי' חכמה: מא"א אות ש' סמ"ח. וראה מנחות פה, ב. תניא פרק נג.
אשה חכמה מתקוע וארז"ל תקיע אלפא לשמן: ראה שמואל ב' יד, ב. מנחות פה, ב. טבע השמן שצף ע"ג היין: טבול יום פ"ב, מ"ה. שבת ה, ב. ושינ'.
שמן . . בחי' העלם: ראה זחיג' לט, א. לקו"ת שיר השירים ד"ה צאינה וראינה.

מקורות הכתי"ו ומ"מ וציונים

הי' הוה ויהי' כאחד: ראה שו"ע או"ח ריש סי' ה'. ע"ח שער א ענף א, ובכ"מ. שית אלפי שנין הוי עלמא: ריה לא, א. מהלך ת"ק שנה: חגיגה יג, א. י' פרסאוי' ביוס: פסחים צד, א.

לאכללא שמאלא בימנא: ראה זח"ג קעו, א. אז אהפוך אל עמיס: צפני ג, ט. וזרח השמש ובא השמש: קהלת א, ה.

עמוד רסה

עמוד רסט
מ"ש בע"ח שאורות עליונים יכולים להחליף: ראה ג"כ זח"א פז, א. ובמק"מ שם. ספר הערכים-חב"ד כרך ד' ע' רח ואילך, וש"נ. וראה מאמרי אדה"ז ענינים ע' סב ד"ה להבין מ"ש בע"ח.

ונגלה כבוד הוי': ישעי' מ, ה. אא"ס אין מעלה ומטה כמ"ש בע"ח: ראה זהר חדש יתרו (לד, ג). לך ה' הגדולה והגבורה: דה"א כט, יא.

עמוד רסו

להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא. עפר אשר בקרקע המשכון: במדבר ה, יז. לית לה מגרמה כלום: ראה זח"א קפא, א. רמט, ב. זח"ב ריח, ב. ע"ח שער העקודים פ"ה. מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקא.

להבין ענין: נעתק מגוכתי"ק אדה"א בכתי" 1003 נה, ב. נדפס בשני המאורות כו, ב. נמצא ג"כ בהכתי" 38 סו, א. א. 111 ק, א. 404 כו, א [בכותרת: ליל שבת פ' פנחס]. 499 קכט, א. 599 שסג, א. 797 פח, א. 789 קיט, ב [בכותרת הנ"ל]. 1002 שה, ב (חסר התחלתה) 1144 ככב, ב [בכותרת הנ"ל].

עמוד ער

הכל הי' מן העפר: קהלת ג, כ. וכמ"ש במ"א בענין ואנכי עפר ואפר: בראשית יח, כו. ראה אנה"ק סט"ז (קכא, ב). המשך תעריב ח"ב ע' א"ע. ובכ"מ. מקימי מעפר דל: תהלים קיג, ז. לחם אבירים אכל איש: שם עח, כה. כמ"ש בזוהר דנשמחא ממללא קמ"י מלכא קדישא כמעשה ב' רוחות מספרות זו עם זו: ברכות יח, ב. וראה ג"כ לקו"ת שה"ש ד, ב. אוה"ת וארא ע' קצח. רכ. ובכ"מ.

בגוכתי"ק נמצא מאמר זה בין המאמרים דלאזני, ונרשם ג"כ מאמר זה בסו"ס מאמרים הקצרים ברשימות המאמרים דשנת תקס"א. ומופיע ג"כ מאמר זה בשנינויים (ובקיצור יותר) בספיה"מ תקס"ה ח"א ע' שא (ונעתק שם מבוך תקס"ה) וכנראה שנאמר עוה"פ בשנת תקס"ה. זמן הוא נברא: ראה סידור עה, ב. בשם ההי"מ. אמיב שער הקיש פל"ז. לקו"ש ח"י ע' 176.

מפתח עיניים

— א —

בגימט' ב"פ אור). כא (א. אתכלילת מתרין סטרין). כב (מחמת התפלה). כג (א. ב' אוהבים שנחרקו זמ"ז). לה (א. שבלב). מב (דרגות). מג (א. רבה בחי' אהרן). קז (בחי' אברהם) קט (כנ"ל). קמ (ל' רצון ותאוה). קפב (עיקר הא. הוא הרצון). קפד (א. בכל מאדך. א. רבה). קצב (א. הוא אור). רב. רג (מאב לבן). ריא. ריד (האב לבן). רכד (אברהם הי' פנימיות כלי הא.).

אהבה ויראה: סז (דגל ראובן — א. דגל חן — י.). קסז (א. עילאה י. עילאה). ריג (מיכאל וגבריאל).

אהרן: לג (פלוגתת א. עם קרח. בחי' חסד). מה (בחי' אהבה רבה). קס (בחי' כהנא רבא).

אוה"ע: יח (יש להם חו"ב ולא דעת). יט (אינם נק' אדם. כופרים ביחוד מצד ההשכלה). מג (ההפרש בין א. לסנחריב מלך אשור ולבין ישראל). נח (בשם הבעש"ט שיותר יש תיקון לגוי עע"ז מאשר לאפיקורסין). פו (מקיימים המצוות ולא ימשיך כלום). קכז (חילוק בין נש"י לנשמות עכו"ם. שרשם). קלא (שרש נשמתם). קלח (כנ"ל). קפב (הפרש בין ישראל לא.). קצג (לע"ל כשהקב"ה ינקום מא. ילבוש בגדי נקם). רכג (יודעים דשמש וירח הם פסולת. אלא דקרו ל' אלקי' דאלקי'). רלג (אצל הא. הקב"ה רחוק בתכלית משא"כ אצל ישראל). רלו (אינם מקבלים חיות ממקיף דקדושה). רנב (ז' אומות, ז' קליפות. בן נח נהרג על פחות משהו פרוטה. מצות צדקה באוה"ע). רנדה (כנ"ל).

אור וחושך: יז. כד. כת. מב. צד (א. דיצירה הצורה דח. דבריאה). קי

אב ופן: יח (אהבה ביניהם). פא (שנחרקו ונתקרבו אח"כ). קצח (א. המנסה את ב.). רב (כנ"ל).

אוי"א: לה (חסד וגבורה). סז (זווגייהו תדיד ונק' תרדל"מ). קנא (יונק' מב' מזלות). קעז (זווגייהו תדיר).

אבות: ב (מדריגתם). קא (תקנו ג' תפלות. מדריגתם). קיא. קיב (מדותם). קנה (חסד, גבורה, רחמים). קנו (בחי' מרכבה. הזכרת ג' אבות קודם התפלה). קנח (מדותן. מה טובו כנגד ג' א.). קפא (הקב"ה הטעים להא. בעוה"ז חיי עוה"ב).

אברהם: ב. יב (בחי' שבת). יז (אברהם אוהבי). לד (השגתו). נט (החסד של א.). קז. קנ (אלקי אברהם). קנא (מרכבה). קנח (א. אוהבי). רכד (בחי' מרכבה. פנימיות כלי האהבה). רנב (אב רם, הרצאתו מאור כשדים, תוס' ה'). רנד (כנ"ל).

אבריים: קמב (א. הנפש וא. הגוף). קמג (כנ"ל). קמו (אופן התלבשות החיות בא. הגוף). קנג (כנ"ל).

אדם: ב (בחי' חכמה. בגימט' מ"ה). סז (בא. התחתון יש התכללות מראשו לסופו. בחי' תיקון). עח (ציווד קומתו). קנא (א. גימט' „שהם"). קלו (א. כלי לקבל גם כח המדבר).

אדה"י: ב (ע' שנה שהשאייל לרדח). קסה (העולם הוחשך בחטא א.).

א"ק: סא (שנותיו של דהע"ה שאולין מא.). סז (א. דתיקון). עז (עיקר בנין המל. מז"ת דא. משיח למע' מבחי' א.). פ (נק' א. דבריאה ושעמו).

אהבה: כ (להקב"ה ע"י התבוננות. איך שיך ציווי לא. ב' אופנים בא. ואהבת

רמו (אכלו רעים. אכילת מזבח אכילת אדם. אכילה גשמית אכילה רוחנית). רמו (אוכל דברים גשמים מגשם השכל. אכילת אדם דלעילא. אכילת שבת ויו"ט. סעודתא דחקל תפוחין). אלקים (שם) – ע"ע הוי' אלקים (שם). אמונה: כ (ישראל מאמינים בני מאמינים. ההכרח גם א. בתושבע"פ ותושב"כ. א. מל' כאשר ישא האומן. גנבא אפום כו' רחמנא קרי'). מד (הא. של אוה"ע). נח (האפיקורסין שאינם מאמינים בחידוש העולם אין להם תיקון ועלי' כלל). קטו (ב' פי' בא. סדר זרעים נק' א.). קכ (ב' פי' בא.). קלו (ענינו). קמט (ל' חזוק בחי' רגלים). קנ (בחי' נה"י שבנה"י. בא. יש קצת שכל). רכה (נק' עטרה). רמג (ב' טעותים מהכופרים בא.). רנג (רק בישראל).

אמת: כב (שפת אמת תכך לעד). רנ (אמת אמר אל יברא. מדת הדין). ע' להלך במפתח נוסח התפלה – אמת ויציב.

אני: כב (בחי' מל'). קנב (בחי' אין). אני הוי' לא שניתני: רסררעא.

אפיקורסין: נח (אין להם תיקון ועלי' כלל). ככו (טעותם של א. בבריאת העולם). קלד (פושעי ישראל מלאים מצוות כרמון). קנו (כנ"ל). רמג (ב' טעותים באמונת הא.).

אצילות: יד (בחי' קירוב). טו (ל"ב נתיבות החכמה). יח (פסוד"ו. אחרי התפלה בחי' שיוריא. כב (ו"א דא.). כה (ו"א דא. אהבה. אש). לח (שם הוי"ה בא. דוקא). נא (ג' צמצומים מא. לבי"ע). קמט (אדם דא.). קצה (פרסא בין אריך לא.). קצו (י"ב ימי בראשית הן ו' מדות דא.). רמ (לשון הפרשה). רנ (צמצום בא"ס ב"ה).

אבי"ע: טו (שורש המצוות ממקיפים דא.). יז (בעבודת התפלה). נו (קליפה דאבי"ע). קיב (כל עולם בטל לעולם

(ההפרש בין א. לח.). קמד (אור וכלי). קפ (יתרון האור מתוך החושך). אור ושפע: רסו (ההפרש ביניהם). רסו (כנ"ל).

אוי' ואו"ח: לא (קו ימין וקו שמאל). לב (בחי' כהנים ולוים). לד. פט (חילוקם). אור מקיף ואור פנימי: קנב. אורות וכלים: קמב (ענינם). קמה (כנ"ל). נק' חכמה ומדה). רח (ענין אור בתוך כלי). ע"ע כלי.

אותיות: ו (כל אות מאיר בה אור ההשכלה). קפו (ס' ריבוא אותיות התורה נגד ס' ריבוא נש"י). רמו (מחכימות). רנח (ה' מוצאות הפה). רס (עולמות שנבראו ע"י האותיות. אין. נק' סוסים). רסא (נק' רגלים). רעא (א. דבור שבנפשו נק' רוח ממלא).

אותיות, פרטי האותיות: טז. לט (ענין ו' דקדושה). ס (א. מ' ט' ב'). סו (הפרש בין מ"ם סתומה לשאר א.). סז (אורך תיבת נח בדוגמא למ' סתומה). סט (מ"ם סתומה). עד (מ"ם סתומה ומ"ם פחוזה ביחד לתיבת נח. ושרשו). קד (י' נברא עוה"ב. ה' נברא עוה"ז. י' עקב). קי (ה' אחרונה). קעג (הפרש בין מ"ם סתומה לפרושה). קצד (למ"ד. מ"ם).

אחד: מ (מאריך בא. אטו האידנא לאו אחד הוא). רכו (למהו אב"א). איידי דטריד למיבלע לא פליט: קעה. אין: כב (ב' פירושים). א"ס: רכב (התפעלות אינו אלא לא. בלבדו).

אירוסין ונישואין: לו (שרשו). רמט (בחי' גולגלתא דחי"י). ע"ע חתן וכלה.

איש ואשה: כד. כה. כז (השפעת הזווג). אכילה: קנב (בירור). קצט (א. היתר ואיסור). רכג (גם במאכל צ"ל המאכל כהעלם). רלד (מחבר הנשמה עם הגוף). רלו (מוח מקבל חיות מהא.).

ע"ע שבת; לע"ל.

בית המקדש: קיא (ב. ראשון ב. שני עשו כל התאות רעות). קכט (טעותם בב. של בני"י). קלב (כנ"ל): קלג (משחרב ב. אין לו אלא ד"א של הלכה. והתבוננות בזה). קמ (טעותם). קמו (ענינו. חורבן ב.). קמח (כנ"ל). קצב (ישראל בומן ב. הי' בחי' זו"ג). רד (חורבן ב. ביטול תורה). רטו (חורבן ב. ב' דרגות בכעס). רכא (חורבן ב. מחמת חטא העגל).

בכל לבבך, נפשך, מאדך: מב. קפד.

בן - ע"ע אב ובן; משלים.

ב"ן (שם) - ע"ע נשמות.

בנימין: קס (בחי' יסוד דנוק'. נשמתו כוללת העלאת מ"ן של בני"י).

בעלי תשובה: קכ (בחילא יתיר).

ע"ע תשובה.

בע"ג ובבע"ג: כה. רכא (יגמדה"ר בחי' גבול).

בראשית: פג (בשכיל ישראל). צה (כנ"ל). קצו (בחוכמא).

בי"ע: יב. כב (עלית המלי' מב.). לח

(מחרו"מ העלי' נק' י"ס דב.). נא (גי

צמצומים מאצ"י לב.). סג (חיותם

מע"מ). צ (התהוות בחי' ב.). קצא (ב.

נק' בשם גר"ן נשמה בכריאה רוח

ביצירה כו'). רסט (עולם הבריאה נק'

עפר).

ע"ע אבי"ע; עולמות.

בריאת העולם: כד (כברייתו ש"ע ברישא

חשוכא). כח (כנ"ל). לט (בגין

דישתמדעין ב"י. הי' הוא ושמו בלבד).

צה (נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה

בתחתונים).

ברית - ע"ע כריתות ברית.

ברכה: כ (מלי' בריכה). פג (ענינה). צו

(מאה ברכות בכל יום).

- ג -

גאולה - ע"ע לע"ל; משיח.

גבורה - ע"ע חסד וגבורה.

שלמעלה הימנו). קלד. רנט (עילוי אחר עילוי).

ארבה: קכה (בגימט' יצחק).

ארץ: מא (החילוק בין כבוד וא.). פד

(ישראל ומצוות נמשלו לא. נושא

פירות. זריעה וצמיחה). פה (א. ל'

כליון וביטול). צ.

ארץ ושמים: מב (ארץ קודם לשמים).

ארץ ישראל: רמט (עתידה א"י שתוציא

גלוסקאות).

אש: כד (א. שחורה כו'). לב (ב' בחי'

ברשפי א.). לא (אש שחורה). לב (א

אוכלת א.). לח (גלגל א. היסודי

הגשמי). קמ (א. ומים - חו"ג). קמד.

אש רוח מים עפר: קע (הרכבתן). רסח.

רע.

אשה: קנג (כי בועליך עושיך). קנה

(כנ"ל). קנו (כנ"ל). רכט (נשים דעתן

קלות).

אתדל"ת אתדל"ע: מג (ביחס למשכן).

קצו.

- ב -

בהמה: רמו (חיות מרפ"ח ניצוצין שנפלו

בנוגה. שרש הבהמה מבחי' פני שור

שבמרכבה דעשי').

ביטול: א. לד (בחי' כבוד). מא (ב.

שבחכמה). מב (בטל רצונך). ס (ב.

בכל ספירה מע"ס). קכא (תעלה ענינה

ביטול). קעח (גי' בחי'). קפכ (הפרש

בין ב. הרצון להשתחווה). ריב (ע"י

התבוננות).

בינה: לד (ת"ת דאימא נעשית כתר לו"א).

סו (חיבת נח שרשה מבחי' ב. פנימיות

ב. ג"כ פנימיות עתיק. עיקר התחלקות

הוא בחיצו' ב.). סח (חיצוניות הב.

ופנימיות הב.). עה (יש בכ. ב' הפכים).

פ (בחי' כוס. ב' בחי'. בסוכות מתגלית

פנימיות ב.). קכח. קסב (אמא עד בינה

אתפשטותא). ריג (עצמיות הדבר).

ביורו: יב (הפרש הבירורין דכל יום

ושבת).

גבריאלי: קנט. קסא (פלוגתא בין מיכאל וג. בחי' גבורה). קעג (שר הגבורה). ריג (מיכאל בחי' אהבה ג. בחי' יראה). ע"ע מלאכים.
גוף - ע"ע נפש.
גלגלתא: יח (ג' חללק דג.).
גלגולים: צה (כמה גלגולים לקיים כל תרי"ג מצוות). קצח (כנ"ל).
גלות: פח (זמן הג. קליטת הזרע). ע"ע ביהמ"ק; ישראל.
גן: קצ (בחי' אותיות).
ג"ע: רי (ג. התחתון ועליון). רכג (התענוג בג.). רמה (קוב"ה אתי לאשתעשאה). ע"ע נשמות.
גניבה: כ (גנבא אפום מחתרא רחמנא קרי' ופירושו).

- ד -

דבור - ע"ע מחרו"מ.
דברי סופרים: קכה. קכו (בחי' י"ה. שרשו).
דוד המלך: ב (המשיך בחי' חכמה לכאו"א). יג (מלי' דאציי. נמשל ללבנה). ס. סא (חי וקים ואעפ"כ חי ע' שנה. קאי על משיח. שנוחיו שאולין מא"ק). רכג (נפשו מלי' דאציי).
ע"ע אדה"ר.
דצח"מ: סד (בכל חלק מד. יש ריבוי התחלקות). רכ (מדריגותם). רכא (בכתר גופא).
דו"ר: קסז.
דירה בתחתונים - ע"ע עולם; בריאת העולם.
דעת: ד (היסח הדעת). יח (הכרה וחקשרות). קט (אם אין ד. הבדלה מנין). קי (כולל חו"ג). קיב (ד. תחתון וד. עליון). רב (ממשיך טפת אבא). רנב (ג' באים בהיסח הד.). רנד (כנ"ל).

- ה -

הח: רנא (איהו בהדו). ע"ע נצח.
הודאה: קמט (רק במוח ולא בלב). הלכה: מ (אין לו להקב"ה כו' אלא ד"א של ה.). פג (כנ"ל). קכד (ממקום גבוה). קנו (אין לו להקב"ה כו' אלא ד"א של ה.). קסה (ע"י בירור ה. נעשה שלום אמיתי). רמו (התפררות רע מטוב).
ע"ע תורה; תושב"כ תושבע"פ.
המשכות: ט (וי המשכות). קכג (כל ה. הן במדה ומשקל). רא (ע"י עשיית המצוות).
הר: רנח-רסה (הר הזתים). השפעה: צג (ב' מיני ה. למעלה). ע"ע משפיע ומקבל.
השתלשלות - ע"ע עולם.
התבוננות: יט (באלקות מצד הדעה). כב (באלקות. גק' מרירות). קח (כשעת המצוה מתרבת בגופא דמלכא). קלב (ה. ביש מאין). קפג (באלקות). רכג (ה. בגדלות ד' יחפעל).
התהות: רנב (ע"י כ"ב אותיות. צריך להמשכה מבחי' שלמעלה מהדיבור דהיינו מחכמה. אתה מחי' את כולם). רנד (כנ"ל. בכל עת תמיד). רס (ע"י אותיות). ע"ע עולם.
- ו -
ו"ק: מ. עו (בנין המלי' מבחי' ו. דו"א). קטז (העולם הוא בעל ו. וכו').
- ז -
זווג: קו (יעקב ורחל. ישראל ורחל). קיג (זווג לאה). ע"ע איש ואשה.
זריג: לד (שני הפכים).
זית: רסב (מר בטבע).
זכור ושמור: טז (רמ"ח מ"ע שס"ה ל"ח). זמן: ט (התחדשות הו. למעלה מן הו.).

- ח -

הבדלה: יז (ענינו).

נתיבות ח. נק' כבוד). קפט (גן עדן
 בחי' ח.). קצא (ח. דאצי' נק' ראשית).
 קצה (השכלת אדם בדבר ח.). קצו (נק'
 ראשית). ריב (המשכת אלקות מח.).
 רכ (מקור ח. היא בחי' שתיקה). רכא
 (מלה. דיבור בחי' ח. כתר נק' דומם ח.
 צומח). רכד (בחי' יש כי מחלבש
 בבינה). רמד (כולם בח. עשית. אין של
 היש. ח. מאין תמצא). רמו (פנימיות
 ח. פנימיות עתיק, חיצוניות ח.
 חיצוניות עתיק). רסא (אבא יסד
 ברחא). רסג (כ"ח מ"ה. בא לידי גילוי
 רק ע"י ביטול תחלה).
 ע"ע אדם; דעת.

חב"ד: יח (ענינו. חו"ב יש אצל אוה"ע
 ולא דעת). יט. עו (חו"ב - יש מאין.
 הבן בח. וחכם בב.). פא (המשכת
 פנימיות ח. לפנימיות בינה. ע"י ניסוך
 המים. שייכות למחז"ל אם אני כאן
 הכל כאן כו.). קלט (ביאור בנפש
 האדם). קסג (אאלפך ח. אאלפך ב.).
 רד (חו"ב תרין רעין. גם בשינה לא
 פסיק זיווג חו"ב בבחי' אחוריי"). רו
 (פנימיות ח.). רז (טיפת אבא בח.).
 רמב.

חכמה סתימאה: ד.
 חכמי ישראל: טו (תכמי ישראל בעלי
 התלמוד משיגים סוד בכל פרטי הדינין
 והלכות).

חכמים: פא (עיני העדה).
 חלומות: רד (מעין הרהור המח' העצמי').
 חסד: ב (ה' ח.). ו (ח. דאצילות). סב (ח.
 באדם דלמטה). קצב (נק' כלי). קצה
 (נק' מים ונג' כסף). ריד (עיקר
 השתלשלות בח. פנימיות הח.
 חיצוניות. ואופן התגלותו בנפש
 האדם). רג (מדת הח. אמרה יברא).
 חו"ג: כו. לא (קו ימין קו שמאל). סב
 (בטבע בנ"א). קא (אש ומים). רכד
 (אחילפו דוכתייהו). רנ (נאצל ונברא
 ביי"ע).

חשבון הנפש: קכו. קכו. קל (עצות לזה).

קטו (ז. וסדר ז. הם נבראים. ז. במל'
 דוקא). קיח (המצוות ניתנו בז. דוקא).
 קמו. רנג (נברא). רסו (כנ"ל).
 זקן; זקנה: פב (דעתו מתיישבת).
 ע"ע שערות.
 זריעה: קעה.
 ע"ע ארץ.
 ורע: א (ז. אדם. ז. בהמה).

- ח -

חדש: יא (בכל ח. הארה חדשה על כל
 הח.). קצו (והי' מדי ח.).
 ע"ע לבנה.

חומר וצורה: לח. פח (חילוקים ומשל
 ע"י). קג (בכל נברא יש ח. ושרשם. ב'
 מיני חומר). רט (התעבות האור נעשה
 כלי. נק' ח.). רלט (צירופי אותיות).
 חוקים: ג.
 ע"ע מצות.

חושך: כד (צמצם עצמותו ה"ז בריאת
 החושך). כח (כרישא חשוכא והדר
 נהורא). קה (מעט אור דוחה הרבה
 חושך).

ע"ע בריאת העולם; אור וחושך.
 חטא: רכה (נפש כי תחטא).

חטה: קמו (בחי' חכמה. גימט' כ"ב
 אותיות).
 ע"ע אותיות.

חכמה: א (נק' ראי'). ב. ד. יד (קדמה
 לעולם). טו (ב' סוגי בח"ע). לד (ל"ב
 נתיבות ח. בחי' כבוד) מא (ביטול בח'
 ופעולתה). נ (נק' בחי' עשי' לבד.
 אאלפך חכ. שערות לבנות
 כנשנתמלאה בח.). נא (ח"ע בענינים
 גשמי'). ע (אור הח. יש בה ט"ס). ק
 (נק' מים). קכב (בח. אתברירו רק
 להבדיל בין טמא לטהור). קכו. (בח.
 יסד ארץ. בח. עשית). קכח (נק' אבא).
 קלד (כנ"ל ומשל ע"ז). קלח (ח.
 חיצוניות). קלט (ח. נק' כ"ח מ"ה).
 קמב (נק' אור ומדה נק' כלי). קעו (נק'
 רחוק). קפ (נק' ראשית). קפד (ל"ב

צדיק ח"י עולמין. י. מלי' תוספת. הורד מצרימה לברר בירורי נוגה).
 ע"ע שבטים.
 יחד: יט (או"ה כופרים בי. מצד השכלה).
 יחור"ע יחור"ת: כ (הפעולה הנעשה ע"י התבוננות ביה). מ (פי' ראשון דק"ש).
 רמ (הפרש ביניהם). רסה.
 יין: פ (בחי' בינה). רסב (כנ"ל. יצא סוד).
 ימין ושמאל: לא (ב' קוין בשכל).
 יעקב: ד (ביקש לגלות את הקץ). יז (ענינו בחפלה. נחלה בלי מצרים). פג (ענין יעקב ישראל). פז (שרש המצוות בחי' י. יו"ד עקב). פח (גדולה נק' ישראל וקטנות נק' י. וחילוקם). צד (חילוק בין יעקב לישראל). צה (כנ"ל). ק (י' עקב). קא (ממוצע שנאבות. מבריא מן הקצה אל הקצה). קד (נשמות ישראל שרשם מי' עקב). קי (בחי' רחמנות). רג (רחמים). רנא (פרה לאברהם).
 יצחק: ב (לא נחן לדוד). יב (בחי' העלאה). יז (ענינו בחפלה. חפר בארות). קט (י' וישמעאל). קנח (פחד י.).
 יצירה: כב.
 ע"ע אבי"ע; בי"ע.
 יראה: כו. קכו (י' פנימית וי' חיצונית).
 ע"ע אהוי"ר.
 ירידה צורך עלי: פג.
 ע"ע נשמות.
 יש ואין: כב (ג' בחינות י. א. י.). קסו (ב' פירושים). רסט.
 ישמעאל ואדום: כו (בנוי' דאברהם בגלות אדום). כט. קצ (גלו לאדום שכניה עמהם).
 ישראל: ב. ט (מונין ללבוה). ו (נשמות י. בירור מאכלים). טו. יח (יש להם גם בחי' דעת משא"כ אוה"ע). יט (נק' בנים. אדם). כ (מאמינים בני מאמינים. והכרח באמונה גם בחושב"ע"פ ותושב"כ). כד (נק' אש שחורה. כנס"י כלי לקבלת אלקות). כה (כי שרית). כט (כל י. יש לו אות בתורה). מג (י' בחי' מלכות). מד

קלב. קלג (כנ"ל). קלה (כנ"ל). קלח (כנ"ל). רנא.
 חשן: קנט (ת. ואפוד בחי' זו"ן).
 חתן וכלה: צב (תורה ישראל וביאורו).
 קנה (כנס"י נק' כ.). קנו (כ. מלי' כלתה נפשי). קפא (ישראל ח. תורה כ.).
 קפה (חושב"כ ותושב"ע"פ). קפו (ענינם). קפח (בחי' חופה כר. ענין השמחה על ת. מלי' כלתה נפשי). קפט (כיצד מרקדין לפני הכ. תושב"כ תושב"ע"פ). רמט (משמח ח. וק. ומשמח ח. עם הכ. הרי את מקדשת).
 ע"ע אירוסין ונישואין.

- ט -

טיפה: סח (ט' חדשים בבטן האם).
 טלית: יז (ענין עטיפת הט.). צו (פרישו דמלכא).

- י -

יד - ע"ע אברים.
 יהודה, רב יהודה: ח (לימדו בנויקין).
 יהויה ואלקים (שם): מ שם הוי' באצי' דוקא). מד (פרעה כפר בהוי' הודה בש. א. וסנחריב כפר בכל). קכו (ד"ס בחי' י"ה). קכח (הוי' בנקוד פתח). קלא (היה הוה יהי). קעד (א. אותיות מי אלה). רמג (א. צמצום).
 יהונתן: יג (י"ה"נתן. בחי' יסוד).
 יהושע: קנב (י"ה ישיעך. כפני הלבוה). קנג'קנו (כנ"ל).
 יובל: רס (ני אלפים יובלות).
 יוחנן כה"ג: קצד (העביר המעוררי).
 יוחכ"פ: רמו (עליות המלכות בעתיק).
 יום ולילה - ע"ע משפיע ומקבל.
 יו"ט: קיח (החילוק בין י. לשבת). קעח (שמחת י.). רטו (לעיל יהי ט"ב י.).
 רטז (עכשיו י. גילוי אור החסד).
 ע"ע מועד.
 יוסף: קס (בחי' יסוד דכורא ונק' צ"ע

ההפרש בין י. לאוה"ע). מה (בחי' שערות דכנס"י). סח (שורש נש"י בחי' סוכה). פ (נק' כוס י'שועות אשא). פד (י. ומצוות נמשלו לארץ הנושא פירות). פו (מקורן והמשכתן. ענין העלי' של חור"מ שנעשה ע"י י. פח גדולה נק' י. וקטנות נק' יעקב חילוקים). צא (שרשם). צד (חילוקים). צה (כנ"ל. לי ראש). צח (ביטול גשמות י. לממה"מ). קד (שרש נש"י מ"י עקב). קכו (הפרש בין י. לעכו"ם). קלה (כנ"ל). קנג (לי ראש). קנד (כנ"ל). קנה (קרוש י. כנסת י. נק' כלה). קנו (כנסת י. נק' אשה. עיקר השראת השכינה ב"י). קפב (הפרש בין י. לאוה"ע). קפג (גשמות י. מאיר בחי' הוי"). קפה (לכל י. יש אהבה ותשוקה לאלקות). קפו (ב' פירושים בתשוקת י. לאלקות). קצב (ניצוץ בכאור"א מי. נק' שכינה. י. בזמן הבית היו בחי' זו"נ). קצג (חלק אלק' בכאור"א). קצח (נק' רעותא). רא (נק' אברים דשכינתא). רב (מצד בני י. השכחה למע' היא לפרקים). רג (כנס"י נק' רעיחי). רלב (עלו במחשבה). רלג (אצל י. הקב"ה קרוב בתכלית משא"כ אצל אוה"ע. הם דבוקים להקב"ה). רלד (איך זכו י. לראביא אתכם אלי"). רנב (שבירת הכנעת לבם). רנג (לב האבן בכאור"א. רנה (לי ראש).

כוננה – ע"ע תפלה.
כלים: ה (שבירת הכ). ו. (כ. דאצילות). סב. סג (כמה בחי' בכ.). עא (הפרש בין מל' לכ. של אור). קבח (אותיות התורה נק' כ.). קנו (כ. מקום פנוי). קצא (ג' מיני כ. פני, אמצעי, חיצוניי). קצב (חסד נק' כ.). רכה (ג' כ.).

כנס"י: רב (נק' רעיחי). רלו (כנ"ל).

ע"ע ישראל.

כסא: קצד.

כסף: ר (אהבה).

כף הקלע: טו.

כעס: רטו (ככ. יש פנימיות וחיצוניות).

כריתות ברית: קנג (אינן האשה כורתת ברית). קנה (כנ"ל). קנו (ענינו).

כתר: ב (ג' כתרים). ג. לו (מדומם. כ. עליון דגולגלחא). עט (פנימיות הכ. חיצוניות הכ.). פב (ב' פעמים אנכי פנימיות הכ. וחיצוניות הכ.). ריא (תורה חכמה שבכ.). רטו (ממוצע בין מאציל לנאצלים). רכ (ענין ג' כ.). רכא (כ. נק' דומם חכמה נק' צומח. וככ. גופא יש דצח"מ. הכ. שנתנו לישראל באמירת נעשה ונשמע).

ע"ע מלכות.

— 5 —

לאה: עט (אותיות המחשבה). רד (מל' גלאה). רל (ה' קטנה רחל ה' גדולה ל.).

לבושים: כו (תורה נק' ל. צדקה נק' ל.). ל (מיני ל.). לו (ג' ל.). לח (שערות דדיקנא). קצג. רמב (עשרה ל. נחלבש הקב"ה).

לבנה: ט (ישראל מונין ל.). יא (חידוש הל.). יג (דוד המלך נמשל ללבנה). קסג (אמירת שלום עליכם בקידוש ל.).

לחות: מב (חרות על הל. שנעשו בני חורין). רכט (ב' ל. הברית – תושב"כ ותושבע"פ). ע"ע תורה.

— 6 —

כבוד: ככ (כ. נברא כ. נאצל כ. עילאה כ. תתאה). לד (בחי' ביטול. ב' מיני כבוד. בני" ל"ב נתיבות החכמה). מ (בחי' כ. התפשטות החיות, וארץ בחי' מקבל החיות). פב (חילוק בין כ. לזקן שקנה חכמה). רח (איך כבוד אלא תורה).

כד: רסב (כ"ד ספרים דאורייתא). כהנים ולוים: לב (בחי' או"י ואו"ח). לג (פלוגתת אהרן – כהן, וקרח – לוי). פא (לוים ענין זמרם).

המוחין יורד לתוך תוכו של המ). קע
 (מ. כלולים מו' וכלול מי'). קעא
 (התכללות המ. העליונות). קצב (מ.
 העליונות). רה (כל מ. כלולה מי').
 רמב. רמד (מקור כח העשי').

מ"ה וב"ן (שם): א (מ"ה בני' אדם. זרע
 אדם זרע בהמה). ב (נשמות דמ.). יד
 (תוהו ותיקון). עב (ההפרש בין מ"ה
 וב"ן). עו (מ. שבבחי' מלוכה). צא.
 קמה. קנא (נשמות דבחי' מ.). רכד
 (לברר מ.).

מוחין: עו. עח. קסב (מ. יורד לתוך תוכו
 של המדות).

מועד: קטו (ב' פירושים).

ע"ע יו"ט.

מזבח: קכא (מכפר).

מול: קלו (אין מ. לישראל).

מחדו"מ: ד. כו (מ. של הנפש). לו (בחי'
 לבושים וכר'). לח (מ. עליונה נק' י"ס
 דבי"ע). נו (אור הנמשך מרצון למ.).
 קכט. קל (ע"י התורה). רג (כל מה
 שאדם חשב לא תאבד לעולם). רנח
 (אותיות המחשבה). רנט (אותיות
 הדבור. מחשבה נק' העלם). רסט
 (דבור נק' דל).

מטה: כא (מטחו שלשלמה).

מטה שולחן כסא ומגורה: יח (ד' תיקוני
 שכינה).

מיכאל: ו (מיכאל דבריאה). לד (השגתו).
 סה (ענין שלום בין מ. וגבריאל). עג
 (כנ"ל). קנט. קסא (פלוגתא בין מ.
 וגבריאל בחי' חסד). קעג (חסד. מ.
 דבריאה). ריג (מ. בחי' אהבה גבריאל
 בחי' יראה). רמג (כנ"ל). רע (חסד
 דאצילות).

ע"ע מלאכים.

מיחה: לג (בחי' לא ידעתי יום מותי).

מלאכים: לד (השגתם). לה (עושה שלום
 במרומו). לח (בע"ג ממש). עו (נק'
 עומדים). פד (לא מקדשי' מלאכי
 עילאי' עד דקא מקדשי' ישראל
 לחתא). קנ (נשמות ומ.). קנג (מ. אינם

לוי: מג (בחי' לוי' בעבודתם).
 ע"ע קהת.

לויחן: קמו (לוי' נ. הקב"ה יושב ומשחק
 עם לויחן).

לולב: ה (ע"י עשיית המצוה מתעלה
 החיות הגשמי של הלולב).

לחם: רכט (לחמי תודה). רל (כנ"ל).

לך ה' הגדולה והגבורה: קנה (ז' מדות).

לעולם הוי' דברך נצב בשמים: כג.

לע"ל: ה (אם מצוות בטלות ל.). ו. יב

(השלמת הברירות). כח (הפרש בין

עכשיו לל.). לו (ל. התגלות מו"ס

בבי"ע בחי' נשואין שבנשואין. ל.

תתעלה בבחי' ס"ג דתוהו). מב (ל.

הכלים יהיו משיגים עצמות אלקות).

מו (ל. לא יהי' השערות צומחים

מהגוף). נח (אין לאפיקורסין עלי' גם

ל.). סא (ל. תקבל מל' מבחי' חיים

עליונים משא"כ עתה). סו (ל. תקבל

מל' מתענוג הפשוט). סח (ל. יהי'

אורות עצמות מפנימיות בינה). פח

(יתגלו טעמי תורה). צד (תו"מ ל.).

קמח (יתבטל כל רע). קנ (נשמות

לע"ל). קפח (ל. יהי' הכלה משמח

החתן). קצג (ל. כשינקום ה' או"ה

ילבש בגדי נקם). קצו (עיקר הגמול

הוא באלף הו'. וגבה מאד אתעדל"ת.

ל. לא יהי' מה לברר). רטו (יהי' ט"ב

יו"ט). רטז (יהי' ט"ב במקום פסח).

רמח (סעודה לצדיקים מדג לויחן.

נאכל דבר המבורר). רמט (יתגלו טעמי

התורה. יתגלה כתר שבכתר. בחי'

נישואין. תפלה בקול רם).

— מ —

מאד: ג (אותיות אדם). סא (כנ"ל). קנא
 (כנ"ל).

מדות: לה (כמה דרגות). פז (שרשם). קטז

(ו' מ. הם הששת ימים וכר'). קלא (ד'

מ. באדם). קמה (נק' כלי). קמט (מ.

שבעשי'). קנא (בחי' מ"ה. קו

ומדידה). קנו (בחי' ידים). קסב

מלכות ראצ"י: יג (התלבשות בכי"ע). כו (נק' לבא דכל עלמין). צא. צו (מ). עצמו נק' מלכותך לנוכח. שורש המלוכה לכל העולם). קסו (ממצע בין אצ"י לבי"ע). ריא. רכג (נפש דהע"ה מ.).

ממכ"ע וסוכ"ע: מא. מב (חילוקי). צה. צו (חילוקים). קלב (התבוננות בזה). רח (מדריגתם). ריב (סתים וגלי). רלה.

מן: קמח (מוזנא דחכמתא). רע (כצפיחי בדבש).

מס"נ: מא (ביטול הכלי). קל (מ). בלימוד התורה). קלב. קלט. קמ (אופן מס"נ). ריב (כל ישראל מוכן למ. למעלה מן הדעת).

מצות: ג (ב' מיני מ.). ה (ב' ענינים במעשה המ. אם מ. בטלות לע"ל). ז. יד (נק' עולם). טו. טז. לו (שורש מ"ע ומל"ת). פד (פעולתה ע"י עשית מ. ישראל ומ. נמשלו לארץ הנושא פירות). פז (נק' זרעים). צא (נמשלו לזריעה). צה (שורש ענין המ. ב' מדריגות במ.). צו (מ. ציצית למעלה. פעולת מ. תפילין למעלה). צט (שרש למעלה). קב (התגלות המ. במ"ת). קה. קט (מ. לשמה). קיד (אברים דמלכא). קטו (התבוננות במ.). קיח (המ. נתנו בזמן ומקום. לבושין דנשמה). קכד (מ"ע ומל"ת). קכה (קנ"ל). קנו (פושעי ישראל מלאים מ. כרמון). קצח (מ. ל"ת נק' שמי וי"ה. מ. נק' זריעה). קצט (נק' צדקה). רא (פעולה שנעשה ע"י עשיית המ. נק' אברי דמלכא). רלז (הפעולה הנעשית ע"י עשיית מ.). ע"ע תומ"צ.

מצרים: ק. קב (ע' נפש באו למ. להיות מוכנים לקבל תו"מ). קכג (ועברתי בארץ מ. כו' בכבודו ובעצמו). קלב (מ"ט שערי טומאה). קלז (כנ"ל). רנה (מיצר וגבול).

בחי' כלי ריקן לגמרי). קנט (פלוגתא בין מיכאל וגבריאל חד אמר שוהם וחד אמר ישפה). קסא (כנ"ל). קסז. רכג (המ. ממשכים פנימיות התענוג). רלט (הפסולת ישראל מבררים יוצא דרך מ.). רנב (כשנופלים ממדריגתם לא יהי' בהם כלל בחי' אחד). רנד (כנ"ל). רנח (אין להם פה בה' מוצאות). רנט (קרא זה אל זה). רע (מן קודם ירידתה נרגש לחיך רוחני של המלאכים). ע"ע נשמות.

מלך, מלוכה: א (נשמות דעשי' צריכים למ.). ב. ג (רצונו של מ.). ד. ו. טו. צח (נק' כבוד). קעא (נק' מ. רק אם נתקבל בקבלתו). קעא (מלכו של עולם). קצו (אין מלך בלא עם).

מלוכה; ספי' המלוכה: א (חסד שבמ.). ב. ג (נעשה כתר לתחתון. שרשו בחי' ביטול). ה. ח (נק' נר מצוה). יג (ה' אחרונה. עליית וירידת המ.). יד (נק' אדוני). כב (בעלית המ. יש ד' תיקוני שכינתא. איך אפ"ל למ' אלקות). כג (התגלות מן העצם). מג (ישראל בחי' מ.). מט (מ. דא"ס בחי' קדוש). סא (מ. מקבלת ממדות שבלב משא"כ לע"ל בנין המ.). סג (שרשו). סד (מ. בעולם האצ"י. ביאור על סתירה בהתחלקות האורות במ.). סו (לעל"ל יקבל מ. מתענוג הפשוט). ע (שורש בנין המ.). עא (הפרש בין מ. לכלי של אור). עב (בחי' מלוכה ה"ה יש דבר בפ"ע). עו (בנין המ. עכשיו ולע"ל). צא (עליית המ. בר"ה עד בחי' עתיק). צח (עיקר ענין המ. בחי' ביטול היש. ועד"ו למעלה). קמד (שרש כל הנבראים). קסט (מ. נכלל בכל מדה). קעא (הפרש בין מ. לשררה). קעב (ב' מדריגות במ. למעלה). קעג (העבודה בזמה"ו להחזיר למ. פכ"פ). קצו (בנין מ. מהגבורות). רמב. ע"ע משיח.

מקום: מ (הוא מקומו של עולם כו').
 מקיף: כט (ד' מיני מקיפים). סט (ב' מיני מקיפים). פ (מיני מקיפים). רלו (כנ"ל).
 מרדכי: קצא (סוד האר' יסוד אבא).
 מרכבה: קנ (ביטול המ.). קנה (נשמות דעכשו מ.). קנו (אבות הן בחי' מ.). רכב (מעשה מ. דרך משל. ואעפ"כ יתפעלו מזה). רכו (ל' אשה במ.). רכט. רל.
 מרע"ה: ד. כ (אוליף ל' רזא דמהימנותא). סא (הפרש בין מ. למשיח). עב (בחי' מ"ה). צה (רצה לקיים מצוות מעשיות). קמה (בחי' דעת). קצה (זכה לבחי' חו"ג). רכה (בחי' פנימיות הכלי חכמה). רנ (ראה מדת אמת). רנג (כנ"ל). רסג (עניו). משיח: ב (מלכותו). ג. ד (שרשו). סא (רוד מלך ישראל חי וקיים קאי על מ. מעלתו על משה). סד (בחי' שלום). סה (בימות המ. יהי' התחלקות במלי' עד אין קץ). עו (מ. למעל' מבחי' א"ק. שרשו). עז (מלכותו). קעז (ביאתו ע"י תשובה). ע"ע לע"ל.
 משכן: מב (ענינו). מב (כנ"ל). מג (בכתף ישאו).
 ע"ע בית המקדש.

מיני שכליים באדם – קו ימין וקו שמאל). לב (מלך שא"א לראות האסורים). לה (למ' שאומר שתוק כך רצוני – בלי טעם). מא (התפשטות מלך בו"ד). סו (ב. אקלים א' ימצא מיני תבואה). סח (טיפה בבטן האם). פא (בן שמתרחק מאביו). פה (לפירות שצומח מהארץ). קצ (אותיות המחשבה באדם). קט (המנוול באשפה ובא מלך וכו'). קי (החוקע בשופר נעשה פניו בגוונים רבים כמו"כ הנשמה כו'). קכב (משל למב"ו שעשה אוצר וכו'). קכד (עד"מ אדם שהוא מופלא מאד בחכמה כו'). קלד (תינוק ההולך אחר תאוותו כו'). קמב (טעימת דבר מחוק וכו'). קמו (מלך שכעס על בנו). קס (ד"מ מלך שמרומם ומנושא וכו'). קסו (השפעת רב לתלמיד. משל מקור מעין וחפירה). קסז (תשווקה לראות המלך). קסח (אדם אומר לחבירו דבר שכל ומצייר במחשבתו). קעח (איש הרחוק שפתאום נגלה אליו המלך). קצח (אב המנסה את בנו). ר (מוצא מציאה ושטחה ל' יום). רב (אב המנסה את בנו). רד (השפעת רב לתלמיד). רו (אב המצנה לבנו בלי נתינת טעם). ריד (אב האוהב את בנו). רכב (מלך שמתרחם).

משנים: קטו (ו' סדרי מ. פי' הפ' אמנות עתך חוסן ישועות וכו'). רל (בזכות המשניות גליות מתכנסות).
 משפיע ומקבל: כד. כז (רב לתלמיד). ל (כנ"ל). לו (חחן וכלה). סה (ב' משפיעים לא יתחברו משא"כ ב' מקבלים). ע (אופן התגלות ממשפיע למקבל). קס (יוסף בחי' התקשרות מ.). רד. רה (רב לתלמיד). רו (השגת המקבל וכו'). ריב (יום ולילה).
 מתן תורה: סו. רכת. רכט (אחדות). רמט (נתגלה כתר שבכתר).
 ע"ע תורה.

משלים: טז (כשוורק אדם אבן כו'). יח (שמכיר את אדם בתמונה שראהו מלפני זמן). כא (מי שברור לו פשט בגמרא ומצטער על שחבירו אינו מבין כו'). קטן שמאבד דבר שוכח מהר). כב (יתודות שמחוקים בהן את האהל. השפעת השכל מרב לתלמיד. החיגר בלי רגליים עושין לו קב של עץ כו'). כג (אהבת ב' אוהבים שנתרחקו זמ"ז. כמו שרגלים מעמידים קומת הגוף). כד (כשרואה אוהבו אמיתי יושב בטיט כו'). כה (מי שאין ביכולתו להשיג השכלה). כט (זכוכית המסחיר האור). ל (רב ותלמיד – השפעתו). לא (ב' יח

מהמרכבה ושלע"ל). קנב (נ. דעכשיו בחי' נה"י. שורה במוח). קנה (נ. דעכשיו ממרכבה). רד (השגות נ. בג"ע). רכו (ס"ר נ.). רלא (כנ"ל). רמח (עכשיו צריך לברר עד מקורם, לעתיד יהי צדיקים). ע"ע ישראל; מלך; מלאכים.

— ס —

סדום: סו (חטא אנשי ס.). סוכ"ע — ע"ע ממכ"ע סוכ"ע. סוכה: סח (ס. שורש נש"י). פ (בס. נחגלה פנימיות בינה).

סוף מעשה במחשבה תחלה: זו רמט. סופר: עט (ס. ספר. ספור). ככג (ספרא דצניעותא). קסח. סט"א: כב (חיותם). ע"ע קליפה.

סיפורי מעשיות: רלד (ס. שבתורה נמשכים מבחי' קול). רלה (הפרש בין ס. שבתורה לס. דמילי דעלמא). סכך: פא (נקא צלא דמהימנותא). ע"ע סוכה.

סנחריב מלך אשור: מח (מרידתו). נו (דרגתו בקליפה ושרשו). ע"ע שערות.

ספירות: ס (כלול מעשר). סא (בנין המלי מע"ס). עב (נחלקת לי). עא (התגלותם). קיב (כל ספי' כלולה מי' ובטילה למה שעליו). קלג (לי' ספיר). רמב (כנ"ל).

ספירת העומר: רכט (הקדמה למ"ת). ספר תורה: קכד (צורות האותיות).

— ע —

עבד: ב (שמואל לא רצה שישאל יהו' בבחי' עבדים). קמט (בחי' דוד עבדי). עבירה: ל (ע. בפומ' לא יחוקן ע"י מרירות). קצט (הרהורי ע. קשים מע.). רד (כנ"ל). עדות: יח.

נבואה: א (ת"ח צריך רק הודעה מנביא). נגן — ע"ע שיר. נדרים: קיט.

נהר: כב (נהר נק' אין ותהום נק' יש). ניסוך המים וניסוך היין: פא (ענינם).

נח, תיבת נח: סו (שרשו. אורך הת. בדוגמת מ' סחומה). סח (לא היו מתקנאים החיות א' בחבירו). עד (נבנה משונה מספינה סחם. כוונת הת. שרשה. מרובעת דוקא).

נעוץ תחלת בסופן: יד. נעילה — ע"ע יוהכ"פ. נעשה ונשמע: לג (מצד שלימות בני"י). רמט.

ע"ע ישראל; מתן תורה. נפש טז (משל חיות הנ. בכלי הגוף). נו (מדו"מ של הנ.). רט (התפשטות הנ. ועצמיות הנ.). רנח (נ. השכלית). רסח (חיות הגוף מחמת הנ.).

נפה"ב: קסב (בחי' אבן). נר"ן ח"י: קצה. קצו. רמא (המשכת גילוי אלקות בעולם ע"י נ.).

נצח: קנא (איהו בנצח). נקדה: כג (ציון חולם וכחולם). לג (חם עם חולם וכו' בחי' אהרן).

נשמות: א (ב' מיני נ. ת"ח ובע"ת). ב (הפרש בין נ. ומלאכים. בחי' בן). טו. כג (נק' מהלכים). כד (דרגות בנ. ישראל). מ (בע"ג ממש). מג (התפשטות הנ. בגוף). עט (נ. בג"ע. השגתם). קה (שרשם). קז (ב' מיני נ. קדושות בכל או"א מישראל). קיג (ב' מקומות מחצב הנ. שאינם שלימים).

קיו (נ. יתירה בשבת). קיט (ב' בחי' בנש"י). לעכו"ם). קלא (נ. או"ע ושרשם). קלו (נ. נחלקת לכו"כ חלקים. הפרש בין נ. ישראל לנפשות אוה"ע). קלח (כנ"ל). קמז (אופן שממלא את הגוף). קנ (פנימי' הנ. נ. ומלאכים. נ. דעכשיו

- צ -

צדיקים: ט. לו (גדולי צ. אין הגשמי מסתיר להם). צ (גדולי מעשיהם ממעש' שמים וארץ). קעה (צ. בחי' יסוד). קעה (אור זרוע לצדיק). רנה (מדת צדיק).

צדקה: ז. כב (המחזיקים לומדי תורה גורם חיזוק לעצמם). לא (צ. רוחני). פד (כולל כל המצוות). קטו (נק' דרועא ימינא דמלכא). קסט. קצט (מצוות נק' צדקה). ר (גדולה מכל המצוות). ריג. רנב (צ. באוה"ע). רנג (ע"י צדקה ממשיך אמונה למעלה מן הזמן).

צחוק: קטו (התבוננות בעניני' גשמי' שגורמי' צ. למעלה).

ציון: כג (ציון במשפט תפדה, ציון במלאופם ציון בחולם).

ציצית: לו. צו (צ. למעלה).

צמצום: כד. לו. לח. לט (בחי' ג' צמצומים). מה (ג' צ. ג' שערות). מט (צ. הראשון). נא (ג' צ.). נא (צ. עו"ע בעניני' גשמי'). נד (ג' שערות). קכח (הקב"ה צ. חלק מאחדותו בנוף טמא). קג. ר (מוכרח להיות במקור). רו (בהשפעה).

צפרנים: קנו (גדלים מהמוח).

צרור, צרור החיים: טז (היתה נפש אדוני צרורה).

עולם; עולמות: לט (כל עולם כולל מבי"ע). פג (כוונת בריאת הע.). צה (כנ"ל). קכו (בריאת הע.). קלא (כנ"ל). קלו (כנ"ל). קסו (ב' בחי' בהתהוות הע.). רכד (השתלשלות הע. ע"י המשכת האורות). רמא (המשכת אלקות בע. ע"י נר"ג). רנט (ר' אלף רבוא רבבין עלמין). רס (שם עולם). עו"ע: נו. נו (בקליפה גם משתלשל האור מע.). קעה. רמד. רמט.

עז: יח"ט (עז כנמר).

עם: רכט (מלשון עוממות).

עמי הארץ: א (שורש נשמחם). ב (נק' בהמה). לט (אינם עוסקים בתורה. צריך להאריך בחפלה).

עמלק: ז.

עצמות או"ס: ב. ו (מקור השתלשלות). לט. סב (ג' בחי' עצמות החסד הפשוט והגילוי העצמות). צו (קדוש ומובדל). עשי: כא.

ע"ע אבי"ע: ב"ע.

עשרה מאמרות: כו. סג (מחי' ב"ע).

עשרת הדברות: טו (בחי' צורה).

עתיק ואריך: פ (פנימיות וחיצוניות בא.).

פא (עלית המל' בר"ה עד בחי' ע.).

רמו. רמו (חיצוניות ע. פנימיות ע.).

- פ -

פמליא של מעלה; של מטה: קסח (פמש"מ יחוד חו"ב, פשמ"ט יחוד זו"ג). קעו.

פסוקי דזמרה: יז. יח (כנגד עולם האצ"י).

כא (זמר ושיר). קיג (ראוי' הי' להיות עיקר התפלה). ריב.

ע"ע תפלה.

פסח: רטו (לע"ל יהי' ט"ב במקום פסח).

פרה; פרה אדומה: רמא.

פרנסה: כח (אדם נידון בכל יום). קצו.

פרעה: מד (כפר רק בשם הוי' משא"כ

סנחריב כפר בכל). מז. קמח (בחי' עורף ואחור). קעד (שרי פרעה).

- ק -

קב: עח (כמה דרגות).

קבלת עול: יז.

קדוש: לו (ג' פעמים קדוש).

קדושה: ל (הפרש בין קדושה וטהרה).

קתה: מב (ענינו קיבוץ).

קו: פ.

קוב"ה ושכנח"י: רכח.

קול: קב. רלד (המשכה. אופן התהוות ק.).

רלד (ספורי מעשיות שבתורה נמשכים

מבחי' ק.). רלה. רלט (מורכב

לד (בחי' דילוג ב' רגליים). עז (מעלת הרגל). רי (הילוך דבר שכל מראש לר.).

רוח: טו (רוח אייתי רוח). מ (משל לעולם בלא רוחות. רוחות עלינוחות). רנט (בי' רוחות מספרות). רע (כנ"ל).

רחל: קצא (יסוד אבא נכנס לר. בחי' דיבור). קל (ה' קטנה ה' גדולה לאה). רחמים: כה (כלול מחו"ג). קז (רחמים בא מן הדעת). קי (ענינו. בחי' יעקב). קיא (כנ"ל). קיגד (כל התפלות ע"י רחמים). קנט (רחמים גדולים - גילוי אלקותו ית' שבזמן המשיח). רכב (בי' סיבות לר.). רנ (היפוך מדת הדין). ע"ע יעקב.

רצון: לה (ר. התחתון ור. העליון). פ (בחי' אריך נק' ר.). קס (יהי רצון). קפב (עיקר האהבה הוא ר. כלות הנפש). ר (עלית הר. הוא ההסתר). רא (בגוף אין ר.). רב (עיקר הר. הוא בתפלה). רי (כחכמה ולמטה במל'). ריו (מחבר עצמיות הנפש להנבדל ממנה. נק' רץ. נק' נפש. תחילת הר. סוף הר. ר. הנעלם. פנימיות התענוג). רמד (עצמיות מהות הנפש).

ע"ע מדות: כתר.
רשע: כא (רשע מכחיר את הצדיק).

— ש —

שאל: א. ה.

שבועות, חגה"ש: רכט. רל (בי' הלחם דחגה"ש). רמו (כנ"ל).

שבטים: קד (יב בקר. נמשכין מאין ליש. אמרו ליעקב כשם וכי' כך אין לנו בלבנו אלא א'). קנט (דכורא דנוקבא. ו"ק דז"א. ל' כוכבא דשביט. ל' שבט וענף). קס.
שבירת הכלים: ה. סה (ש. הי' בבחי' הכתרים). רי (נעשה ג"ע התחתון שכר).

שבת: י (הארה חדשה על כל השבוע). יא (הכירור שנעשה ע"י ש. יומא שבחא

מארמ"ע). רנח (מקור לאותיות. ק. דבור - כלל ופרט).

קידוש לבנה - ע"ע לבנה.
קל שבקלים: כז (פעמים יתעורר בנפשו עד שבוכה). פד (קדה"ש). קה. קיג. קצא. לרב.

קליפות: כד (נוגה). כט (ג' מיני ק.). לב (שרשו). מד (איך אפ"ל התהוות הק.). מו (יש בק. בחי' שערות). נו (יניקת הק. ק. באבי"ע). נח (השתלשלות דרך עו"ע. ק. סמחריב). קלו. קלח (שרש נשמת אוה"ע). קפב (ג' ק. חושך ענן וערפל). ר (ק. מה שהכלבים צועקים הב הב הפרש בין ק. לקדושה). רד. קץ: לב (בשנת ת"ח).

קרבן: קיט. קכ (ענינו). רמו (ע"ג מובח). רמו (עשן המערכה תרומת הדשן). ע"ע תפלה.

קרח: כג (פלוגתא של קרח עם אהרן). ריא (לא רצה המשכת התורה ל"ב נתיבות).

ק"ש: י (ע"י ק"ש מבררים כל המאכלים מענינים הגשמיים). מ (פ' ראשונה - יחודא עילאה. שמע ישראל - שית תיבין מעוררים פנימיות המדות עליונות). קלב (שמע לשון קבלה). קלד (פ' ראשונה). ריב. ריג. רמו (בירור ראשון מלמטה למעלה). ע"ע בכל: תפלה.

— ר —

רא"י: רסח.

ראש השנה: י (כלולה מי"ב חדשים). פא (עליית המלכות). ריח (זכרונות). רכא (ע"י הזכרונות מעוררים כתר תורה). רב ותלמיד: כה (השפעה). ל (השפעה). קיז (כנ"ל). קסו (כנ"ל). קסט (כנ"ל). רמה (תלמיד המחכים את רבו). רסא (ומתלמידי יותר מכולם). ע"ע משפיע ומקבל.

רבקה: רסב.

רגל: כג. כד (רגל. נושא כל הגוף ושרשו).

שם: ריו (שמו בגימט' רצון).
 שמאל: יז (שמאל דוחה).
 שמאל: א. ב. ה.
 שמחה: פ (ש. אשר הכלי יכול לסובלה
 בחי' חיצונית בינה). קעז (ש. יו"ט).
 קפ (ש. האור מן החושך). רטו (ש.
 יו"ט בזמה"ז. לע"ל יהי"ט"ב יום ש.).
 רנא (ענף החסד ושרשה מנה"י
 דבינה).
 שמן: רסב (בחי' חכמה. שמן צף ע"ג
 היין). רסד (חכמה).
 שמש: כג (אור הש.). רכג (השפעתה).
 רלא (ניצוצי אור הש. לגבי הש.
 עצמה).

שערות: ח (גילוח הש. בתער). טו. מד (ש.
 דדיקנא ענינו לבושי'. מוחרי מוחין).
 מה (ג. בחי' ש.). מו (ש. דקליפה. כמה
 מדריגות בק.). מז (הש. דלע"ל. הפרש
 בין ש. הזקן לש. הרגל. הש. דמלך
 אשור). מח (ג' בחי' ש. ושרשם למע').
 נ (ש. לבנות שנמלאה חכ'. אופנים
 בש. גשמיות ג' פעמים קדוש). נא (הל'
 שבתורה נמשלו לש.). נב (ג' מיני
 שערות). נג (מצד שורשם. הזהירו על
 פיאות הזקן. הל' שבת. שערות. כ'
 מדריגות בש. שבראש). נד (ג'
 צמצומים). נח (בקליפה). נט. קנג.
 שערים: קס (ב' בחי' בש.). קסב (הפרש
 בין נתיב וש.).

שעשועי המלך בעצמות: פ. ריח. רמט.
 שפרה: קח (שופר עולם המחשבה). קי
 (כנ"ל). קיג (כנ"ל).
 ששח ימי המעשה: קטו. קטז (ענינו ו'
 מדות. ע"י צמצום דשם אלקיי. בחי'
 דיבור).

— ת —

תאוה: קיא (ת. עוה"ז). רלב (להסיח דעתו
 מחאוות גשמי).
 תוהו ותיקון: יד (מ"ה וב"ן). לו (שרשו
 ולע"ל). סה (הפרש בין ת. לת.).
 תורה: א (כמה אופנים בלימוד הת.). ח

מעלי שכתא). יב (ש. ימי השבוע.
 בחי' אברהם). קה. קו (זווג ישראל
 ורחל. חילוק בין ש. לששת ימי החול).
 קטז (ענינו). קיז (עלי' מכל ו' ימה"מ.
 ש. בחי' עלי' למעלה מדיבור. בש. יש
 ג"כ כל השפעת גשמי' כבחול. נשמה
 יתירה בש. שער החצר הפנימי פתוח
 בש. משא"כ בחול). קיח (החילוק בין
 ש. ליו"ט). קעז (עונג ש. גילוי מוחין
 דאבא. בחי' ביטול). קעט (ג' סעודות
 דש.). קצו (ש. ימי החול). רנה (ש.
 קיום על כל הימים). רנו (הזכרת
 יצי"מ בשבת). רנו (למעלה מן הזמן).

שוטה, שטות: קטו.
 שטן: סז (יורד ומסטיץ ועולה).
 שינה: רד (גם בש. לא פסיק זיווג חו"ב
 בבחי' אחוריים).
 שיה: כא (א"א שיהי' רק קול פשוט). קכ
 (כל' הש. בלי נקיבה).
 שית אלפי שנין דהוי עלמא: ט. קיט (בחי'
 ששת ימים). רסו.
 שכינה: קצא (ענין גלות הש. ניצוץ
 בכאו"א מישראל נק' ש.). קצה (בג"ע
 נהנין מזוי הש.).
 ע"ע עולם.

שכל: ה (הש. עמוקות). רט (ש. של גדול
 ושל קטן). רי (הילוך דבר ש. מראש
 לרגל). רכו (תושבע"פ ע"פ ש.
 משא"כ תושב"כ. לעתים ע"ה מצליח
 מפני שאינו משים שכלו בעניניו. כל
 ש. צ"ל בתורה. רמד (שרש המצוות).
 רמה (כח המשכיל מפנימיות עתיק).
 רמו (אוכל דברים גשמיים שכל
 מגושם).

שלום: סד. סה (ב' אופנים בש.). עג (הש.
 בין מיכאל לגבריאל). קסג (רב שלום
 בנין. ענין שלום עליכם בקידוש
 לבנה). קסט. קעה (בחי' יסוד).
 שלחן — ע"ע מזבח.
 שלמה המלך: טז (אמרחי אחכמה). קכב
 (אמר על מצות פרה אדומה אמרחי
 אחכמה וכי').

להשמש ומגן). רכח (יחד ת. נעשה במ"ת). רכט (ת. שני לחות הברית). רלא (ב' לחמים. מלות ופי' המלות). תלמוד - ע"ע חכמי ישראל. תלמוד בבלי: לו (כל הטעמים שבגמרא הם רק דרך דרש בלבד). תלמיד חכם: א (כ"ח מ"ה). קסה (נק' בנינו של עולם).

תלמוד תורה: רמד (בא לכאן ותלמודו בידו. בירורים לנוגה אילנא דטו"ר). רמה (הוספות האור). קמו (למיגרס לעיוני).

חם, תמים: כט (נק' ערנשקייט). חענוג: יא (ויכל). יב (שנעשה ע"י בירורים). עט (ב' מיני ת.). פא (ביוהכ"פ נשאר הת. למע'). רטו (ב' מיני ת.). ריח (רצון ות. בכל דבר יש ת.). ריט (ת. פרטי. כח ההיולי להתענג. ת. כללי). רכג (ת. עוה"ז נמשכים מרפ"ח ניצוצין). רמו (חיצוניות הת. פנימיות הת.).

חערי: ס (ב' פירושים). ע"ע שערות.

חפארת: לה (חפארת דאימא כללות המדות דאימא).

חפלה: א. י. יז (עבדת הת.). יח (ר' תיקונים). כא. כב (אהבה מחמת הת.). לג (שעת צלותא שעת קרבא). לט (סדר ק"ש ות.). פט (פסוקי מרירות, פסוקי שמחה). קא (ג' ת. שתקנו אבות. שורש יסוד הת. בניו על ג' מדרגות רצוא ושוב וממוצע. סדר הת. ועבודתה). קט. קיד (סדר הת. ופירושי). קכ (ת. במקום קרנן). קכא (טעם שאסור לאכול קודם הת. ענינו ביטול. ת. נלמד מה. חנה. ביורד והעלאה דנה"ב). קכט (טעם שאסור לעשות מלאכה קודם הת.). קנד (שעת צלותא שעת קרבא). קנו. קנח (סדר הת.). קסד (ענין הת.). קסח (בחי" י"ה). רב (עיקר הרצון הוא בת.). רג (המניעות בשעת הת.). ריא (רצון

(נק' ז"א). יד (נק' משל הקדמוני. אלפים שנה קדמה לעולם). טו. כז (נק' לבוש). כט (כל ישראל יש אות בת.). לו (שורשו מבחי' גלגלתא). מג (האומר אין לי אלא תורה כו'). נא (הלכה שבת. נק' שערות. ירדת חכמות התורה לעניני' גשמי'). נב (לימוד הת. למעלה. בחי' שערות. ריבוי פרטי הלכות - ריבוי צמצומים). נג (הל' שבת. נק' נימין ושערות). נד (בחי' שערות). נה (הפרש בין חכמה אנושית לח. תורה. שורש ההלכה). עז (המחזיקים לומדי. ת. גדל מעלתם). פח (בחי' מוזן). פט (ת. לשמה נק' מארי דאורייתא מארי משנה מארי קבלה). קכט (אותיות הת. נק' כלים). קסה (ענין לימודי ד'). קסח (ממוצע בין שני ההי"ן). קפו (ג"ן סדרים דאורייתא). ריא (חכמה שבכתר). רכ (מבחי' א"ס). רכח-רכט (אופן התעסקות בת.). רמא (בחי' עוטה אור כשלמה). רמח (מבחי' כתר). רסג (אין מוסרים רזי תורה כו' דואג בקרבן). תו"מ: ג. יד (ע"י אותיות הת. יכולים להשיג חכמתו ית'). פו (עליית הת. הנעשית ע"י ישראל). צב (ביאור סתירה בין מחו"ל תלת קשרין וכו' להתורה נק' בחי' כלה וכו'). צג (בומן הגלות ולע"ל). צח (בחי' תבואה דת.). קב (ע' נפש ירדו למצרים. להיות מוכנים לקבל תו"מ). רמח (נחלבש בדברים תחנונים. תרי"ג ארחין).

חחיית המחים: רמא.

חיבת נח - ע"ע נח.

תושב"כ ותושב"ע"פ: כ (אמונה גם בת.). כט. קכד (שרשם וחילוקם). קכה (כנ"ל). קסד (תושב"ע"פ אינו רק להורות ולהבדיל בין טמא וטהור). קפה (חתן וכלה). קפו (הפרש ביניהם). קפט (חתן וכלה). רכו (תושב"ע"פ לי רבים. תושב"כ לי יחיד. תושב"כ א"א להביאם בשכל דעת). רכו (הם כלים

חשובה: יז (מארי דחושכנא בחצות). כז.
 כח (הבלבולים לעשות ת.). נח (אבדום
 לע"ל של האפקורסים זהו תקונם). פא
 (כבן המתרחק מאביו וכו'). קיא (ב'
 מיני ת.). קכו (ע"י חשבון הנפש). קל
 (כנ"ל). קמא (ת. עילאה). קמו (ת.
 לאחר שמחה העוון לגמרי). קעז (ת.
 מביאה רפואה לעולם. בחי' יסוד. ע"י
 תשובה יבוא משיח). קצד (השמים
 כסאי בחי' ת. עילאה).
 תשעה באב: רטו (לע"ל יהי' יו"ט). רטז
 (לע"ל יהי' במקום פסח).

שבת.). ריב (התבוננות). רלח (העלאת
 מ"ן). רמו (ש"ע בירור מלמעלה
 למטה). רמט (ת. בלחש). רנא (ת.
 השחר – הרדאה).
 חפלה, נוסחה – עיין להלן בסוף המפתח.
 תפילין: צז (ישראל מניחים תפילין). רכט
 (ת. של יד. ת. מיושב).
 ע"ע מצוות.
 תקון: יח (ד' תיקונים).
 תקן חצות: יז (פסוקי רחמי יעקב שבזמור
 נא).
 תיקוני דיקנא: רכא (י"ג ת"ד, י"ג
 מדה"ר).

מפתח נוסח התפלה

אבינו אב הרחמן: עא.
 ומקיים אמונתו לישני עפר: קח. קיד.
 חונן הדעת: קט.
 רפאינו: קיד.
 ברכנו אבינו כולנו כאחד: רכח.
 התנערי מעפר קומי: קפ.
 ופרוס עלינו סוכת שלומך: סו. סח.
 הן גאלתי אתכם אחרית כבראשית: סא.
 (תיקון חצות) מחה פשעינו וכבסיני: יז.
 אבינו מלכנו: ב.
 ובכן תן פחדך – ויעשו כולם אגודה א':
 כט.

מלכיש ערומים: טז.
 שלא עשני גוי – עבד – אשה: כא.
 יהי רצון: קעא.
 ברוך אתה ה': קעא.
 אשר קדשנו במצותיו: פד.
 שיכבשו רחמיך את כעסך מעלנו: לב.
 אתה ה' לא תכלה רחמיך: קנח.
 ישתבה: קיד.
 יוצר אור ובורא חושך: קמד.
 המלך המרומם לבדו מאז: קיד.
 אלקי עולם ברחמיך הרבים: כט. קח. קיד.
 וכולם מקבלים עליהם עומ"ש: צח.

רשימת מאמרים על נביאים — שנדפסו בשאר ספרי מאמרי כ"ק אדה"ז

לוח הספרים שאליהם צויין: אגה"ק (אגרת הקדש — חיד' שבתניא), קונטרס אחרון (קונטרס אחרון בסוף התניא), תו"א (תורה אור), לקו"ת (לקוטי תורה), סידור (סידור עם דא"ח), קצרים (מאמרי אדה"ז הקצרים), נביאים (ספר זה), אתהלך (מאמרי אדה"ז אתהלך — לאזניא'), תק"ע (מאמרי אדה"ז תק"ע — תק"ע), הר"פ (מאמרי אדה"ז הנחות-הר"פ ז"ל).

יהושע

א, ב	וישלח יהושע . . מן השטים	לקו"ת במדבר נא, ג
ה, ב	בעת ההיא גוי חרבות צורים	סידור קמא, ד

שופטים

ה, יא	צדקת פרונוני בישראל	תקס"ה תתקפ"ט
ט, יג	לה"ע מ"ש שיין משמח	תקס"ט רפא
יא, לו	אנכי ורעייתי	קצרים קכה
יב, א	ויצעק איש אפרים	קצרים קכז
		קצרים קכז

שמואל א

ב, ב	אין קדוש כה'	תקס"ה שג
ב, ג	כי אל דעות הוי'	קצרים קכח
ב, ו	ה' ממית ומחי'	קצרים קל
ב, י	ה' יחתו מריבו	לקו"ת נשא כה, ב
		תקס"ה נ.
		תקס"ה ריב
יב, יז	ודעו וראו . . לשאול לכם מלך	נביאים א
טו, כב	החפץ ה' בעולות לשמוע מזבח טוב	אתהלך קטו נביאים ה
כ, יח	ויאמר לו יהונתן מחר חודש	נביאים ט
		תקס"ז מח
		תקס"ח תקלז

רשימת מאמרים

שנ

תקס"ז קנח	וישב המלך על הלחם לאכול	כ, כד
נביאים יד	כאשר יאמר משל הקדמוני	כד, יד
נביאים טו	והיתה נפש אדוני צרורה	כה, כט

שמואל ב

אגה"ק סי' ה	ויעש דוד שם	ח, יג
קצרים קל	להבין מ"ש ויעש דוד שם	
חז"א מ, ב	כי אתה נרי ה'	כב, כט
תקס"ח תרמג		

מלכים א

קצרים קלא	וידבר שלשת אלפים משל	ה, יב
קצרים קלב	יהי ה"א עמנו	ח, נז
קצרים קלד	נוסח אחר: יהי ה"א עמנו	
לקו"ת שמע"צ פו, ג	ביום השמיני שלח	ח, טו
תקס"ב תקנו		
קצרים קלה	ענין כו' וילך בכח האכילה	יט, ח
נביאים יח	צא ועמדת בהר לפני ה'	יט, יא
תקס"ג תרסא	ואחרי הרעש אש	יט, יב

מלכים ב

קצרים קלו	ואשה אחת	ד, א
קצרים קלז	נוסח אחר: כשם שצועקים ביחידות	
נביאים יט	נעשה נא עליית קיר קטנה	ד, י

ישעי'

לקו"ת דברים א, א	ציון במשפט תפדה	א, כז
נביאים כג		
נביאים כז		
קצרים קלח	חדלו לכם מן האדם	ב, כב
נביאים לא	ורחץ ה' את צואת בנות ציון	ד, ד
קצרים קמ	וסוכה תהי' לצל יומם	ד, ו
לקו"ת שה"ש מז, ב	כי על כל כבוד חופה	ד, ה
נביאים לד		
נביאים לד		

הר"פ מט			
נביאים לו	קדוש קדוש קדוש	ג, ו	
נביאים מא	מלא כל הארץ כבודו		
נביאים מג	ביום ההוא יגלח . . . בתער השכירה	ז, כ	
נביאים מז			
נביאים ס	למרבה המשרה	ט, ו	
נביאים ס			
נביאים סט			
אתהלך רלד	והריח ביראת ה'	יא, ג	
תקס"ב סב			
נביאים עז	והי' צדק אזור מתניו	יא, ה	
לקו"ת במדבר יא, א	ואר"י כבקר	יא, ז	
קצרים קמא	פי' ע"פ ומלאה הארץ דעה	יא, ט	
לקו"ת צו טז, ד	והניף ידו	יא, טו	
לקו"ת סוכות עח, ג	ושאבתם מים בששון	יב, ג	
לקו"ת סוכות עט, ד			
סידור רסח, א			
אתהלך קלב.			
נביאים עט			
תקס"ז קיד	משא מצרים	יט, א	
קצרים קמב	ונגד זקניו כבוד	כד, כג	
נביאים פב			
תו"א נג, ג	הבאים ישרש יעקב	כו, ו	
נביאים פג			
נביאים צד			
נביאים קד			
תקס"ג רא	כי טל אורות	כו, יט	
לקו"ת ר"ה נח, א	והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול	כז, יג	
קצרים קמב	הכל היום יחרש החורש	כח, כד	
תקס"ב נא	יספו ענויים	כט, יט	
נביאים קז	כה אמר ה' . . . אשר פדה את יעקב	כט, כב	
נביאים קט			
נביאים קיא			
קצרים קמג	ולא יכנף עוד מוריך	ל, כ	
קצרים קמד			
לקו"ת צו ט, ב	והיה אור הלבנה	ל, ל	

רשימת מאמרים

שנב

אגה"ק סי יב	והיה מעשה הצדקה	לב, טז
תק"ע כו	אשריכם זורעי על כל מים	לב, כ
נביאים קטו	והיה אמונת עתך	לג, ו
אתהלך רכח	מלאכי שלום מר יבכיון	לג, ז
תו"א נג, ב	לבך יהגה . . אי סופר	לג, יח
נביאים קכג		
תקס"ה רד		
נביאים קכו	קול קורא במדבר	מ, ג
נביאים קל		
נביאים קלה		
נביאים קלז		
תקס"ג רסח	שאו מרום עיניכם	מ, כו
אתהלך קפג		
קצרים קמד	יתן כעפר חרבו	מא, ב
נביאים קמב	קורא הדורות מראש	מא, ד
אתהלך קפג		
תקס"ב יג	אנכי אנכי הוא מוחה	מג, כה
קצרים קמו	מחיתי כעב פשעיך	מד, כב
קצרים קמח	נוסח אחר: מחיתי כעב פשעיך	
נביאים קמה		
תקס"ב שכג	המגיד מראשית אחרית	מו, י
תקס"ה רכב		
קצרים קמט	אלביש שמים קדרות	נ, ג
נביאים קמו	כי לא בחפזון תצאו	נב, יב
נביאים קמח	הנה ישכיל עבדי	נב, יג
תקס"ד א	הרחיבי מקום אהלך	נד, ב
נביאים קנג	כי בועלייך עושייך	נד, ה
נביאים קנה		
נביאים קנז		
נביאים קנט	ברגע קטן עזבתוך	נד, ז
לקו"ת תצא מ, א	כי ההרים ימושו	נד, י
תקס"ד רח		
לקו"ת ראה כד, ד	ושמתי כדכד	נד, יב
לקו"ת ראה כו, ג		
קצרים קנא		
נביאים קנט		

אתהלך קצג		
תקי"ע ככו		
תקי"ע קכט		
לקו"ת ראה כט, א	וכל בונייך לימודי ה'	נד, יג
נביאים קסד		
נביאים קסו		
תקס"ז שיט		
קצרים קנב	כה אמר ה' לסריסים	נו, ד
נביאים קסט	שלום שלום לרחוק ולקרוב	נו, יט
קצרים קנג	אם תשיב משבת רגליך	נח, יג
קצרים קנד	נוסח אחר: אם תשיב משבת רגליך	
נביאים קעח	וקראת לשבת עונג	
תקס"ז קסא	אז תתענג	נח, יד
אגה"ק סי' ג	וילבש צדקה כשריון	נט, יז
קצרים קנה	קומי אורי	ס, א
נביאים קפ	קומי אורי כי בא אורך	
נביאים קפב		
הר"פ קעז	ונוגשייך צדקה	ס, יז
לקו"ת נצבים מז, א	שוש אשיש	סא, י
קצרים קנז	כחתן יכהן פאר	
קצרים קנח	נוסח שני: כחתן יכהן פאר	
קצרים קנט	נוסח שלישי: כחתן יכהן פאר	
לקו"ת נצבים נ, ב	כי כארץ	סא, יא
תקס"ו שמו		
אתהלך צו	כגנה זרועה תצמיח	
נביאים קפה	כמשוש חתן על כלה	סב, ה
נביאים קפט		
הר"פ סג		
תו"א צג, א	כי אברהם לא ידענו	סג, טז
נביאים קצ		
תו"א א, א	השמים כסאי	סו, א
נביאים קצד		
תקס"ה תשה		
תקס"ז שצז		
תו"א א, ג	כי כאשר השמים החדשים	סו, כב
לקו"ת שה"ש מח, ד		

תקס"ד קמד		
תקס"ז כז		
לקו"ת ברכה צו, ד	והי' מידי חודש בחדשו	סו, כג
סידור ריא, א		
נביאים קצו	והי' מדי חודש בחדשו	
קצרים קסא	נוסח שני: והי' מדי חודש בחדשו	
קצרים קסב	נוסח שלישי: והי' מדי חודש בחדשו	
קצרים קסג	כתיב בפסוק והי' מדי חודש	
קצרים קסד	נוסח אחר: בפסוק והי' מדי חודש	
קצרים קסו		
ירמי'		
נביאים קצח	כה אמר ה' זכרתי לך חסד	ב, ב
נביאים רב		
לקו"ת פנחס עט, ב	קדש ישראל לה'	ב, ג
אתהלך קז		
קצרים קסח	ולא אמרו אי' אלהיך	ב, ו
קצרים קסט	אם תשוב ישראל	ד, א
תקס"ח מא	אל יתהלל חכם	ט, כב
הר"פ עח		
נביאים רו	ברוך הגבר אשר יבטח בה'	יז, ז
תקס"ח רטו	רפאיני ה' וארפא	יז, יד
נביאים רח	את השמים ואת הארץ אני מלא	כג, כד
נביאים ריא	אהבת עולם אהבתיך	לא, ב
אתהלך נז	כי פדה ה' את יעקב	לא, יא
תקס"ה ריד	אז תשמח בתולה	לא, יב
נביאים ריד	והפכתי אבלם לששון	
נביאים רטז	הבן יקיר לי אפרים	לא, יט
אתהלך נח	וזרעתי את בני	לא, כו

יחזקאל

נביאים רכו	חוברות אשה אל אחותה	א, ט
נביאים רל		
קצרים קע		
נביאים רכב	(מרכבת יחזקאל) פני ארי' פני שור	א, י
תו"א סט, ב	מראיהם ומעשיהם	א, טז

תקס"ו ריב	כנפיהם כו' אל אחותה	א, כג
קצרים קעא	ויהי קול מעל לרקיע	א, כה
נביאים רלב	(ביאור) להבין ההפרש שבין אותיות	
נביאים רלה	ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם	א, כו
נביאים רלט	וזרקתי עליכם מים טהורים	ל, כה
נביאים רמא	ואת רוחי אתן בקרבכם	לו, כז
קצרים קעג	נוסח אחר: ואת רוחי אתן	
קצרים קעד		

הושע

לקו"ת במדבר ה, א	והי' מספר בניי	ב, א
תקס"ה קתעט	ונקבצו בני יהודה	ב, כ
קצרים קעו	וארשתיד לי לעולם	ב, כא
קצרים קעח		
לקו"ת במדבר ח, ב	לכו ונשובה	ו, א
קצרים קעט	יחינו מיומים	ו, ב
לקו"ת ר"ה סג, ב		
נביאים רמד		
אתהלך כט		
קצרים קפ	וריב להי' עם יהודה	יב, ג
לקו"ת שה"ש סד, ב. סו, ב.	שובה ישראל	יד, ב
תקס"ה תתקח		
תקס"ח תכז		
קצרים קפא	בפסוק אני כברוש רענן	יב, ט
קצרים קפב	כי ישרים דרכי ה'	יד, י

יואל

לקו"ת צו ז, א	ואכלתם אכול	ב, כו
נביאים רמו		
תקס"ז רנא		
הר"פ סא		

עמוס

אתהלך קיח	אם יתקע שופר בעיר	ג, ו
קונטרס אחרון קסא, א	וצדקה כנחל איתן	ה,
סידור קלג, ד	כי הנה יוצא הרים	יא, ב

מיכה

קצרים קפג	להבין כו' מי אל כמוך	ז, יח
קצרים קפד	נוסח אחר: מי אל כמוך	
לקו"ת ר"ה ס, ד		
קצרים קפה	תתן אמת ליעקב	ז, כ
קצרים קפה	נוסח אחר: תתן אמת ליעקב	
קצרים קפה	תתן אמת ליעקב	
נביאים רנ	תתן אמת ליעקב	

זכרי'

תו"א לו, א. לו, ד	רני ושמחי	ב, יד
סידור רעח, ג		
תקס"ה קכד		
אתהלך סח	ויען גו' הסירה הכגדים	ג, ד
תו"א לא	כה אמר גו' אם בדרכי תלך	ג, ז
נביאים רנב. רנג. רנו	כי הנה האבן	ג, ט
לקו"ת בהעלותך לג, ב	ראיתי והנה מנורת זהב	ד, ב
קצרים קפו	צדיק ונושע	ט, ט
נביאים רנח	ועמדו הגליו על הר הזתים	יד, ד
אתהלך לט	ביום ההוא יהי' ה' אחד	יד, יט

מלאכי

נביאים רסו	אני ה' לא שניתי	ג, ו
תקס"ה רצה		
קצרים קפז	והשיב לב אבות	ג, כד

לזכות

שניאור זלמן בן אסתר
וזנתו הוה בת שרה ברכה
בנו יצחק מאיר בן חוה
בתו אסתר בת חוה
בנו נתן בן חוה
כלתו חנה רבקה בת רחל דוואשא
חתנו מנחם נהום בן גיטל
כלתו צבי' מרים בת שיינא חוה
נכדו מנחם מענדל בן חנה רבקה
נכדתו שרה ברכה בת חנה רבקה
נכדתו אסתר בת חנה רבקה
נכדו אברהם יהושע העשיל בן חנה רבקה
נכדו צבי הירש בן חנה רבקה
נכדתו נחמה דינה בת חנה רבקה
נכדו נתן בן חנה רבקה
נכדתו פריידא מלכה בת חנה רבקה
נכדו ישראל בן חנה רבקה
נכדתו גיטל בת חנה רבקה
נכדתו רבקה בת אסתר
זבעלה אהרן בן גיטל לאה
ובנם לוי יצחק בן רבקה
נכדתו שרה ברכה בת אסתר
נכדתו מלכה בת אסתר
נכדתו חנה בת אסתר
נכדו אברהם יהושע העשיל בן אסתר
נכדו יוסף יצחק בן אסתר
נכדו נתן בן אסתר
נכדו שלמה בן אסתר
נכדתו רחל רייזל בת אסתר
נכדו שלום דובער בן אסתר
נכדו אברהם יהושע העשיל בן צבי' מרים
נכדתו חנה בת צבי' מרים
נכדו משה מרדכי בן צבי' מרים
נכדתו אסתר בת צבי' מרים
נכדתו דבורה לאה בת צבי' מרים
נכדתו רבקה בת צבי' מרים
נכדתו שמערגא. שרה בת צבי' מרים

